Jaarstukken 2020

Apeldoorn 1

Inhoudsopgave

Nota van aanbieding ... 13
Programmaverantwoording ... 25
Programma 1 ... 27
Bestuur, (wijk)organisatie, burgerzaken en financiën ... 27
1 We zijn een uitnodigende gemeenteraad, college en organisatie ... 28
1.1 De versterking van de rolneming door de gemeenteraad ... 28
1.2 Wij werken voor en met de inwoners ... 31
1.3 Wij werken gebiedsgericht ... 32
1.4 Publieke dienstverlening: een persoonlijke benadering, bereikbaar en snel. ... 33
1.5 Wij werken regionaal samen waar dit meerwaarde heeft voor onze doelen ... 34
Effectindicatoren ... 35
2 Apeldoorn voor inwoner en bezoeker ... 36
2.1 Via Apeldoorn Marketing werken wij aan de profilering van Apeldoorn bij inwoner en bezoeker ... 36
Effectindicatoren ... 38
3 Apeldoorn is bekend en erkend in Arnhem, Den Haag en Brussel ... 39
3.1 Door lobby willen we niet alleen profileren en beïnvloeden maar ook aanvullende financiering regelen ... 40
4 Apeldoorn is een Smart City ... 41
4.1 Wij maken ons sterk voor de ontwikkeling van Apeldoorn tot Smart City ... 41
5 De financiële positie van Apeldoorn is gezond ... 42
5.1 Voldoende eigen vermogen in de algemene dienst en het grondbedrijf ... 42
5.2 Onze schuldenlast is in verhouding tot onze inkomsten niet te hoog ... 43
5.3 De meerjarenbegroting is in alle jaren (structureel) sluitend. ... 43
Lessons learned ... 44
COVID-19 ... 44
Toprisico's ... 44
Samenvatting verschillen programma ... 45
Verbonden partijen ... 47
Programma 2 ... 53
Veiligheid ... 53
1. Apeldoorn is een veilige gemeente (en dat willen we zo houden) ... 54
1.1 Behouden en verbeteren van de objectieve en subjectieve veiligheid ... 54
1.2 Voorkomen en verminderen van de onveiligheid in Apeldoorn veroorzaakt door brand, ramp of crisis ... 56
Effectindicatoren ... 57
Lessons learned ... 59
COVID-19 ... 59
Samenvatting verschillen programma ... 59

Verbonden partijen ... 60
Programma 3 ... 61
Openbare ruimte ... 61
1. Bereikbare, leefbare stad en omgeving, waar doorstroming voor fiets, auto en openbaar vervoer voorop staat (slim, duurzaam, innovatief) ... 62
1.1 Iedereen moet zich (op een betaalbare wijze) kunnen verplaatsen met (innovatieve) vormen van vervoer (Inclusiever) ... 63
1.2 Optimale doorstroming met fiets, auto en openbaar vervoer, waarbij zorgvuldig ruimtegebruik uitgangspunt is (Efficiënter) ... 64
1.3 Iedereen moet veilig kunnen deelnemen aan het verkeer (Veiliger) ... 67
1.4 Schoner en stiller verkeer in stad en omgeving (Schoner) ... 68
1.5 Ontwikkeling duurzaam vliegen ... 69
Effectindicatoren ... 70
2. Een royaal en veerkrachtig groen-blauwe omgeving voor mens, dier en natuur ... 72
2.1 Klimaatbestendiger door stad en dorpen te vergroenen en waterrobuust in te richten 73
2.2 Toename (of minimaal gelijk blijven) van het aantal (inheemse) soorten van plant en dier ... 74
2.3 Vergroenen (meer en beter groen) voor een aantrekkelijke en gezonde stad, dorpen en landelijk gebied ... 75
2.4 Verbeteren van het dierenwelzijn ... 76
Effectindicatoren ... 77
3. Realiseren van een duurzame en toekomstbestendige leefomgeving met aandacht voor kwaliteit ... 78
3.1 Instandhouding van de basiskwaliteit van de openbare ruimte ten aanzien van functionaliteit, veiligheid en uitstraling, binnen het beschikbare budget ... 79
3.2 Buitenruimte voor iedereen: onze buitenruimte is uitnodigend als het gaat om spelen, bewegen, sporten en ontmoeten ... 80
3.3 Toevoegen van kwaliteit en kleur aan de stad en de dorpen ... 81
3.4 Revitalisering van verouderde buurten en wijken ... 82
3.5 Zorgdragen voor kostendekkende begraafplaatsen met een gedifferentieerd aanbod . 83
3.6 Zorgdragen voor beheer en exploitatie van parkeergarages en rijwielstallingen ... 83
3.7 Zorgdragen voor gladheidsbestrijding ... 84
Lessons learned ... 85
COVID-19 ... 86
Toprisico's ... 86
Samenvatting verschillen programma ... 89
Kadernota's ... 90
Programma 4 ... 91
Milieu ... 91
1. Het verkleinen van de ecologische voetafdruk van Apeldoorn ... 92
1.1 De uitstoot van CO2 is in Apeldoorn met 25% verminderd ... 93
1.2 Het gebruik van grondstoffen is in Apeldoorn met 25% verminderd ... 100

1.3 Het schoner en stiller maken van Apeldoorn ... 104
Effectindicatoren ... 105
Lessons learned ... 108
COVID-19 ... 109
Samenvatting verschillen programma ... 110
Verbonden partijen ... 111
Kadernota's ... 112
Programma 5 ... 113
Jeugd en onderwijs ... 113
1. Kinderen krijgen kansen in het onderwijs ... 114
1.1 Recht op onderwijs ondersteunen ... 114
1.2 Passend onderwijs en jeugdhulp rondom leerling verbinden ... 115
1.3 Kwaliteit en spreiding van onderwijsvoorzieningen behouden ... 115
1.4 Voorkomen dat kinderen met een achterstand beginnen aan een onderwijs ... 117
Effectindicatoren ... 118
2. Kinderen en jongeren groeien veilig en gezond op ... 120
2.1 Fysieke en mentale ontwikkeling van kinderen preventief volgen en bevorderen. ... 120
2.2 Veiligheid waarborgen ... 121
Effectindicatoren ... 121
Lessons learned ... 126
COVID-19 ... 126
Toprisico's ... 126
Samenvatting verschillen programma ... 127
Programma 6 ... 131
Apeldoorn activeert ... 131
1. Inclusieve samenleving: Iedereen doet mee! ... 132
1.1 Inwoners doen mee. Inwoners zijn aan het werk, volgen scholing of zijn anderszins maatschappelijk actief ... 132
1.2 Inwoners komen uit met hun inkomen en zijn financieel zelfredzaam ... 135
1.3. Kansen op de (regionale) arbeidsmarkt nemen toe voor inwoners ... 137
Effectindicatoren ... 138
Trendanalyse ... 141
Lessons learned ... 143
COVID-19 ... 143
Toprisico's ... 143
Samenvatting verschillen programma ... 144
Verbonden partijen ... 145
Programma 7 ... 147
Maatschappelijke ondersteuning ... 147
1. Iedereen doet mee ... 148

1.1 Preventie ... 148
1.2 Ondersteunen ... 149
1.3 Inzicht ... 151
Effectindicatoren ... 152
Trendanalyse ... 153
2. Inwoners kunnen gezond leven in een gezonde leefomgeving ... 155
2.1 Bevorderen volksgezondheid ... 155
Effectindicatoren ... 156
Trendanalyse ... 156
Lessons learned ... 157
COVID-19 ... 157
Toprisico's ... 158
Samenvatting verschillen programma ... 159
Verbonden partijen ... 160
Programma 8 ... 165
Cultuur, erfgoed, evenementen en sport ... 165
1. Cultuur en erfgoed: het versterken van het Apeldoorns karakter met een kwalitatieve impuls ... 166
1.1 Vergroten van de herkenbaarheid van Apeldoorn ... 166
1.2 Investeren in onderscheidend aanbod ... 167
1.3 Investeren in educatie en participatie ... 168
Effectindicatoren ... 169
Trendanalyse ... 169
2. Toegankelijke en goede sportinfrastructuur ... 170
2.1 Onze sportvoorzieningen worden door inwoners die er gebruik van maken in 2020 met een rapportcijfer 7 of hoger beoordeeld. (Bron burgerpanel) ... 170
2.2 De bezettingsgraad van onze binnensportaccommodaties voldoet minimaal aan de landelijke norm (gymzalen 47%, sporthallen 63%) (Bron indicator: marktanalyse Accres) 171
2.3 Onze score op een beweegvriendelijke buitenruimte ligt boven het landelijk gemiddelde (Bron: waar staat je gemeente) ... 171
Effectindicatoren ... 172
Trendanalyse ... 172
3. Uitnodigend sportaanbod (sportstimulering) ... 173
3.1 Het sportaanbod wordt door inwoners die er gebruik van maken in 2020 met een rapportcijfer 7 of hoger beoordeeld. (Bron burgerpanel) ... 173
3.2 Sportdeelname onder jeugd laat in de periode 2020-2023 een stijgende lijn zien. (Bron KISS rapportage / waar staat je gemeente) ... 174
3.3 Het aantal bemiddelingen tussen sportzoekenden met een lichamelijke of geestelijke beperking en sportaanbieders laat in de periode 2020-2023 een stijgende lijn zien. (bron: Uniek sporten) ... 175
Effectindicatoren ... 176
Trendanalyse ... 176

4. Topsportevenementen inspireren ... 177
4.1 Bezoekers waarderen de Apeldoornse topsportevenementen met gemiddeld een 7,5. (bron: economische impact studies evenementen) ... 177
4.2 Apeldoorn is in uitingen zichtbaar voor zowel de bezoeker als de kijker (tv, social media, etc) ... 178
4.3 Topsportevenementen zetten mensen aan tot bewegen ... 178
Lessons learned ... 179
COVID-19 ... 179
Toprisico's ... 179
Samenvatting verschillen programma ... 180
Verbonden partijen ... 180
Programma 9 ... 183
Buitenstad ... 183
1. Een aantrekkelijke leefomgeving ... 184
1.1 Visie, beleid en instrumenten voor versterking van groei en vergroten van de ruimtelijke kwaliteit van de stad ... 185
1.2 Uitvoering geven aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van de stad ... 186
1.3 Eenvoudige, betere en snellere dienstverlening ... 188
2. Iedereen een thuis ... 189
2.1 Basis op orde ... 190
2.2 Wonen en zorg ... 191
2.3 Comfortabele gezinsstad ... 192
Effectindicatoren ... 193
3. De ondernemende stad! ... 195
3.1 Realiseren van toekomstbestendige locaties voor werk, wonen en leven ... 196
3.2 Meer talent aantrekken en boeien ... 197
3.3 Apeldoornse kiemkracht verzilveren ... 198
Effectindicatoren ... 199
4. Versterken van ons toeristisch toplandschap! ... 201
4.1 Apeldoorn werkt aan de beste Veluwe beleving! ... 202
5. Het realiseren en faciliteren van ruimtelijke ontwikkelingen door middel van bouwgrondexploitatie ... 203
5.1 Ontwikkeling en uitgifte van gronden in functie van maatschappelijk gewenste doelen ... 203
Effectindicatoren ... 204
Trendanalyse ... 204
Lessons learned ... 205
COVID-19 ... 205
Samenvatting verschillen programma ... 206
Verbonden partijen ... 207
Paragrafen ... 211

2.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 213
2.1.1 Inleiding 213
2.1.2 Financiële positie in vogelvlucht 213
2.1.3 Kader risicobeheersing en risico's 216
2.1.4 Risico's 217
2.1.4.1 Risico's algemene dienst 217
TOP-risico's 218
2.1.4.2 Risico's (projecten) Grondbedrijf 223
2.1.4.3 Samenvatting financiële risico's 227
2.1.5 Beschikbare weerstandscapaciteit 227
2.1.6 Weerstandsvermogen 229
2.2 Onderhoud kapitaalgoederen 232
2.2.1 Inleiding 232
2.2.2 Kapitaalgoederen 232
2.3 Financiering 239
2.3.1 Algemene ontwikkelingen 239
2.3.2 Risicobeheer 240
2.3.2.1 Renterisicobeheer 240
2.3.2.2 Kredietrisico's op beleggingen 241
2.3.2.3 Risico's op gemeentegaranties 241
2.3.3 Gemeentefinanciering 242
2.3.3.1 Financieringspositie 242
2.3.3.2 Leningportefeuille opgenomen gelden 243
2.3.3.3 Leningportefeuille uitgezette gelden 244
2.3.4 Netto schuldquote en houdbaarheid financiën 244
Rentetoerekening 245
2.4 Verbonden partijen 247
2.4.1 Inleiding 247
2.4.2 Overzicht van verbonden partijen 247
2.5 Grondbeleid 265
2.5.1 Wat is het doel van deze paragraaf? 265
2.5.2 Het grondbedrijf 266
2.5.3 Terugblik 266
2.5.4 Conclusie en actuele ontwikkelingen 268
2.5.5 Vermogenspositie van het grondbedrijf 268
2.5.6 Resultaat grondbedrijf 2020 270
2.5.7 Productiecijfers 2020 van het grondbedrijf 271
2.6 Lokale heffingen 273
2.6.1 Inleiding 273
2.6.2 Beleidsuitgangspunten 274

2.6.3 Geraamde en werkelijke opbrengsten ... 275
2.6.4 Lokale lastendruk 2020 ... 281
2.6.5 Kwijtscheldingsbeleid ... 282
€ 4.000 ... 282
€ 1.714.000 ... 282
2.7 Bedrijfsvoering ... 283
2.7.1 Bedrijfsvoering organisatie gemeente ... 283
2.7.1.1 Bedrijfsvoering organisatie gemeente ... 283
2.7.1.2 Doel 1: eigentijdse en gastvrije dienstverlening ... 284
2.7.1.3 Doel 2: duurzaam en flexibel inzetbaar personeel ... 287
2.7.1.4 Doel 3: duurzame en toekomstbestendige huisvesting ... 290
2.7.1.5 Doel 4: onze organisatie is in control ... 291
2.7.1.6 Doel 5: digitale transformatie ... 295
Algemene Indicatoren ... 299
Bijzondere paragrafen ... 301
2.8 Vastgoed ... 303
2.9 COVID-19 ... 308
Jaarrekening 2020 ... 315
Waarderingsgrondslagen ... 317
3.1.1 Algemeen ... 318
3.1.2 Waarderingsgrondslagen ... 319
3.1.3 Grondslagen voor resultaatbepaling ... 322
Balans ... 323
3.2.1 Algemeen ... 324
3.2.2 Balans per 31 december ... 325
Toelichting op de balans ... 327
3.3.1 Immateriële vaste activa ... 328
3.3.2 Materiële vaste activa ... 328
3.3.3 Financiële vaste activa ... 330
3.3.4 Voorraden ... 331
3.3.5 Vorderingen op korte termijn (< 1 jaar) ... 333
3.3.6 Liquide middelen ... 334
3.3.7 Overlopende activa ... 336
3.3.8 Eigen vermogen ... 337
3.3.9 Voorzieningen ... 340
3.3.10 Schulden met een rente vast periode >1 jaar ... 342
3.3.11 Schulden met een rente vast periode <1 jaar ... 343
3.3.12 Overlopende passiva ... 344
3.3.13 Niet uit de balans blijkende verplichtingen ... 344
Overzicht van baten en lasten (programmarekening) ... 347

Programma 1 Bestuur, inwoners en geld 352
0.1 Bestuur 352
0.2 Burgerzaken 352
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden 353
0.5 Treasury 353
0.61 OZB Woningen 354
0.62 OZB niet-woningen 354
0.64 Belastingen overig 354
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds 355
0.8 Overige baten en lasten 355
0.9 Vennootschapsbelasting 357
3.4 Economische promotie 357
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie 357
0.10 Mutaties reserves 358
Programma 2 Veiligheid 358
1.1 Crisisbeheersing en brandweer 359
1.2 Openbare orde en veiligheid 359
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) 359
0.10 Mutaties reserves 359
Programma 3 Openbare ruimte 360
0.63 Parkeerbelasting 360
1.2 Openbare orde en veiligheid 360
2.1 Verkeer en vervoer 360
2.2 Parkeren 362
2.5 Openbaar vervoer 362
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie 363
7.2 Riolering 363
7.4 Milieubeheer 363
7.5 Begraafplaatsen en crematoria 363
0.10 Mutaties reserves 363
Programma 4 Milieu 364
7.3 Afval 364
7.4 Milieubeheer 366
0.10 Mutaties reserves 368
Programma 5 Jeugd en onderwijs 368
4.2 Onderwijshuisvesting 368
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken 370
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie 372
6.2 Wijkteams 372
6.72 Maatwerkdienstverlening 18- 373

6.82 Geëscaleerde zorg 18- ... 374
7.1 Volksgezondheid ... 374
0.10 Mutaties reserves ... 374
Programma 6 Apeldoorn Activeert ... 376
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen ... 376
6.4 Begeleide participatie ... 377
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ ... 377
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken ... 377
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie ... 377
6.3 Inkomensregelingen ... 377
6.5 Arbeidsparticipatie ... 379
0.10 Mutaties reserves ... 380
Programma 7 Maatschappelijke ondersteuning ... 381
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie ... 381
6.5 Arbeidsparticipatie ... 382
6.2 Wijkteams ... 382
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO) ... 383
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ ... 384
6.81 Geëscaleerde zorg 18+ ... 385
7.1 Volksgezondheid ... 386
0.10 Mutaties reserves ... 387
Programma 8 Cultuur, erfgoed, evenementen en sport ... 388
5.1 Sportbeleid en activering ... 388
5.2 Sportaccommodaties ... 388
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie ... 389
5.4 Musea ... 390
5.5 Cultureel erfgoed ... 390
5.6 Media ... 390
0.10 Mutaties reserves ... 390
Programma 9 Buitenstad ... 391
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden ... 391
8.1 Ruimtelijke ontwikkeling ... 391
3.1 Economische ontwikkeling ... 394
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur ... 395
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen ... 396
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie ... 396
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) ... 397
8.3 Wonen en bouwen ... 398
0.10 Mutaties reserves ... 398
Bedrijfsvoering ... 400

0.4 Overhead ... 400
0.10 Mutaties reserves ... 402
WNT ... 405
3.5 WNT ... 406
Bijlagen ... 407
Staat van reserves en voorzieningen ... 409
Specificatie bestemmingsreserve Apeldoorn (BROA) ... 415
Specificatie van de Bestemmingsreserve Ontwikkeling Apeldoorn (BROA) ... 416
Bestemmingsreserve Ontwikkeling Apeldoorn (BROA) ... 417
Specificatie Algemene reserve ... 421
Specificatie reserve overlopende projecten ... 425
Specificatie reserve overlopende projecten ... 426
Specificatie over te boeken kredieten ... 443
Staat van investeringen en kapitaallasten ... 457
Staat van investeringen en kapitaallasten 2020 ... 458
Verloopstaat overlopende activa en passiva "Medeoverheden" ... 459
SISA-bijlage ... 463
Treasury ... 487
Schatkistbankieren ... 488
Tabel schatkistbankieren ... 488
Overzicht swaps ... 489
Overzicht opgenomen leningen ... 490
Incidentele lasten en baten ... 493
4.10 Incidentele lasten en baten ... 494
Overzichten lasten en baten per taakveld ... 497
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant ... 505
EMU ... 507

Nota van aanbieding

Inleiding
De jaarstukken verantwoorden de inzet van organisatie en financiën over het afgelopen jaar. Een jaar dat vrijwel volledig werd bepaald door de coronacrisis en alle gevolgen daarvan. Eind februari 2020 werd in Nederland de eerste besmetting met het coronavirus vastgesteld. Het virus greep om zich heen en 23 maart werd de eerste, intelligente, lockdown afgekondigd. Die eerste golf leidde tot een abrupte verandering van de wijze waarop de organisatie haar werkzaamheden uitvoerde. Thuiswerken werd voor de rest van het jaar de norm. De opgave werd om de stad door de crisis te loodsen en onze rol te vinden als lokale overheid in ongekende en nieuwe omstandigheden. De basale dienstverlening en uitvoeringstaken vonden, zo nodig in een aangepaste vorm, doorgang, de activiteiten gerelateerd aan de bestrijding van de coronacrisis hadden voorrang en aan de wettelijke opgaves viel vanzelfsprekend niet te tornen. Daarbovenop kreeg de organisatie er een groot aantal corona-gerelateerde taken bij. De werkzaamheden op terreinen van bijvoorbeeld communicatie, onderhoud, activering & inkomen, informatisering, economische zaken, financiën, zorg, welzijn, cultuur, onderwijs en de boa's veranderden en namen toe. En natuurlijk hielden we, binnen de corona-beperkingen, ook focus op het werken aan de toekomst van Apeldoorn. Het uitgangspunt bleef om zoveel als redelijkerwijs mogelijk de ambities zoals opgenomen in de strategische doelen, de termijnagenda, de begroting, het bestuursakkoord 2018-2022 en de deels extra ambities en actualisering via Apeldoorn 2040 te realiseren.

Binnen die, nog steeds, voortdurende coronacrisis bereidden we de stap naar de nieuwe organisatie voor. Eenheden zouden worden opgeheven om plaats te maken voor nieuw gevormde afdelingen en een nieuwe directie trad aan. De voorbereiding van de organisatieverandering verliep noodgedwongen anders dan we ons hadden voorgesteld. Desalniettemin hebben we deze stap gezet en werkten we, zo goed en zo kwaad als het ging, aan de cultuurverandering en aan het thema de 'basis op orde'. Wij zagen hoe de medewerkers hun beste beentje voorzetten. Tijd- en plaats-onafhankelijk werken kreeg onder onze ogen gestalte. Maar tegelijkertijd zagen wij, nu de coronacrisis onverkort door raasde, hoe de organisatie knarste en schuurde onder de druk van de extra werkzaamheden en de effecten van het 'nieuwe' werken. De crisis en de hernieuwde lockdown van half december eisten hun tol, wat wij terugzagen in de verzuimcijfers en in een verlies aan productiviteit en inzetbaarheid bij categorieën medewerkers, zoals bijvoorbeeld bij de jonge ouders die hun werk moeten combineren met de zorg en begeleiding van hun kinderen.
Dit is de context waarbinnen u deze jaarrekening moet lezen. De jaarrekening sluit af met een positief saldo, maar dat is vooral toe te schrijven aan meevallers en slechts beperkt aan uitgesteld werk. Dat verreweg het grootste deel van het in de jaarschijf 2020 begrote budget zijn weg heeft gevonden zegt ook iets over de, ondanks de moeilijke omstandigheden, voortgang van de werkzaamheden. De organisatie verdient een groot compliment!

Twee organisaties
De organisatie moest door de pandemie in twee parallelle structuren werken; een coronagericht deel en een regulier werkend deel. Een complexe opgave waardoor het belang van 'in control' zijn nog groter werd. Het verheugt ons daarom dat we in 2020 verdere uitvoering hebben kunnen geven aan het Beheersplan interne beheersing & beleidscyclus en aan de 'lessons learned' naar aanleiding van het project Plein van de Stad. Daarmee boekten we resultaat met de ingezette beheersmaatregelen. Dat deden we onder meer door de control functie te versterken, passend bij een grote organisatie als onze gemeente. Daarbij werken we met het zogeheten 3-lines- of defence model. De 1e lijn betreft de afdelingen waarbij de afdelingshoofden, in 2020 nog eenheidsmanagers, primair verantwoordelijk zijn voor het in control zijn. De control-functie in de 2e lijn, waaronder de afdeling Financiën&Control, ondersteunt de afdelingshoofden daarbij. De control-functie in de 3e lijn (afdeling Concernzaken) heeft met name een toetsende rol t.a.v. het functioneren van de 1e en 2e lijn.

In het sociaal domein hebben wij de ombuigingsmaatregelen uitgevoerd, zoals u die via de Transformatienotitie en de MPB 2020-2023 heeft vastgesteld. Mede hierdoor zijn overschrijdingen in het zorgdomein grotendeels voorkomen. Vraaguitval als gevolg van corona is een andere reden.

Over afwijkingen op prestaties en geld hebben wij u in de tussentijdse rapportage en in de raadsbrief grote verschillen geïnformeerd. Wij stellen vast dat we in het afgelopen jaar, in vergelijking tot 2018 en 2019, voor veel minder financiële verrassingen zijn komen te staan. We bouwen daarmee aan een duurzame verbetering van het financieel perspectief voor onze gemeente. Dat is nog steeds nodig gelet op de structurele begrotingstekorten na 2022.

We zijn verheugd om te kunnen melden dat op 31 december 2020 weer voldoende eigen vermogen hebben met een solvabiliteit van > 20%. Hiermee hebben we het financieel herstel bereikt, waar we jarenlang aan gewerkt hebben.

Het financiële resultaat
Ten opzichte van de begroting 2020 inclusief begrotingswijzigingen kent deze jaarrekening een overschot van € 17,1 miljoen. Dit overschot draagt sterk bij aan het realiseren van ons financieel herstel, zoals we dat met de Zomernota 2012 hebben ingezet. Het overschot is uit een meerdere voor- en nadelen opgebouwd. Gesaldeerd leidt dit tot het volgende overzicht.

Exploitatieoverzicht gemeente Apeldoorn 2020 (bedragen in miljoenen euro's)

	Begroting 2020	Jaarrekening 2020	Afwijking
Programma 1 Bestuur, inwoners en geld	395,9	405,3	9,4
Programma 2 Veiligheid	-16,0	-15,7	0,3
Programma 3 Openbare ruimte	-23,1	-24,9	-1,8
Programma 4 Milieu	-1,9	-1,4	0,5
Programma 5 Jeugd en onderwijs	-84,3	-89,7	-5,4
Programma 6 Apeldoorn activeert	-54,4	-49,4	5,0
Programma 7 Maatschappelijke ondersteuning	-122,0	-120,4	1,6
Programma 8 Cultuur, erfgoed, evenementen en sport	-26,2	-26,2	0,0
Programma 9 Door! met de buitenstad	-6,3	-0,5	5,8
Paragraaf bedrijfsvoering	-61,8	-59,9	1,9
Totaal		17,1	**Resultaat**

** Bij de optelling kunnen er afrondingsverschillen voorkomen. Het resultaat is €17,1 mln.*

Bij de bespreking van de programma's vindt u deze voor- en nadelen terug in het financieel overzicht dat bij elk programma is opgenomen. Afwijkingen op de bedrijfsvoering worden in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht. Hieronder lichten wij de belangrijkste verschillen op toe. De gevolgen van corona werken in vrijwel alle programma's door. Wij hebben daarom onder hoofdstuk 2.9 een bijzondere paragraaf 'COVID 19' in de jaarrekening opgenomen. U treft hierin een integraal financieel beeld aan, zoals u ook via de quick scans hebt ontvangen.

In programma 1 is sprake van een voordeel op de algemene uitkering van € 10,9 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door een sterkere groei van het gemeentefonds dan waarmee in de MPB op basis van de meicirculaire 2019 was gerekend en door de compensatie voor extra kosten en derving van inkomsten als gevolg van corona. In de Tussentijdse rapportage en de raadsbrief Grote verschillen hebben wij u hierover reeds geïnformeerd. Daarnaast ontvingen we als gevolg van een uitspraak van de Hoge Raad een teruggave van de Belastingdienst van € 4,1 miljoen inclusief belastingrente. Dit zag op de btw op kosten van re-integratie, waarmee een jarenlange periode van bezwaar is afgerond. Tegenover de voordelen staan nadelen op de belastinginkomsten (derving door corona), de rente ontvangsten, de overige baten en lasten en de verrekeningen met reserves. De nadelen zijn samen ruim € 5 miljoen.

Het nadeel van € 5,4 miljoen op programma 5 wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt doordat we bij onderwijshuisvesting te maken kregen met een verplichte afschrijving van € 6 miljoen op de boekwaarde van de Hoenderloogroep. Lagere rentelasten bij onderwijs-huisvesting leiden tot een voordeel van € 700.000. Op het Centrum voor Jeugd en Gezin ontstond een voordeel van € 1,4 miljoen met name door een eenmalige afdracht uit de reserves van het CJG. Het nadeel op de maatwerkvoorzieningen jeugdzorg bedroeg vorig jaar € 1,5 miljoen op een budget van € 45,6 miljoen.

Op programma 6 is er een voordeel van € 5 miljoen. De uitgaven op de BUIG en het sociaal vangnet kwamen € 2,8 miljoen lager uit, een efficiënte uitvoering van de TOZO regeling leidde tot € 1,3 miljoen lagere uitvoeringskosten in vergelijking tot de rijksvergoeding en er was een voordeel van € 3,7 miljoen op arbeidsparticipatie als gevolg van niet bestede middelen regionale arbeidsmarkt en lagere uitgaven voor participatie. De laatste twee zorgen voor een storting in de reserve overlopende posten van € 3 miljoen, omdat we als centrumgemeente voor de arbeidsmarktregio verantwoordelijk zijn om de beoogde prestaties in 2021 te leveren.

Het voordeel op programma 7 is ontstaan door minder aanspraak op het brede Wmo terrein. Dat betreft de algemene voorzieningen, de wijkteams, de begeleiding, de hulpmiddelen en het vervoer. Een voordeel van per saldo € 2,7 miljoen. Corona speelt hierbij een belangrijke rol. Er was een eenmalig nadeel van € 1,2 miljoen omdat gemeenten zijn verplicht om de eigen bijdrage van het CAK voortaan in het jaar van ontvangst te verantwoorden in plaats van toe te rekenen aan het jaar waar de bijdrage feitelijk betrekking op heeft.

Op programma 9 is na verrekening met de reserve overlopende posten en de voorziening bouwleges een voordeel van € 5,8 miljoen gerealiseerd. Dit wordt veroorzaakt door een hogere winst van het grondbedrijf en een nadeel op de exploitatie Zwitsal. Het positieve resultaat op de grondexploitatie is € 6,5 miljoen hoger dan we hadden begroot. Het resultaat is opgebouwd uit winstneming (o.a. complexen De Voorwaarts, Groot Zonnehoeve) en mutatie van de verlies-voorzieningen (o.a. complex Zuidbroek). Naast dit voordeel is sprake van een exploitatienadeel van ruim € 750.000 op de Zwitsalllocatie veroorzaakt door hogere plankosten (ontwikkelvisie) en kosten bodemsanering.

Structureel of incidenteel

De verschillen in deze jaarrekening zijn overwegend incidenteel van aard. Dat geldt voor de hogere winst van het grondbedrijf van € 6,5 miljoen, de teruggave BTW van de Belastingdienst van € 4,1 miljoen en de helft van het voordeel op de algemene uitkering van € 5,5 miljoen.

Structurele effecten ontstaan onder meer als gevolg van de afwaardering van de boekwaarde van de Hoenderloogroep en als gevolg van de gunstige uitspraak van Hoge Raad over de BTW op re integratie. De afwaardering is in deze jaarrekening een nadeel, maar leidt structureel tot lagere kapitaallasten. Het BTW voordeel over de periode 2007-2019 is eenmalig, maar de uitspraak van de rechter leidt ook structureel tot meer budgetruimte. Deze gevolgen betrekken we bij de Voorjaarsnota 2021. Dat geldt ook voor de hogere maatwerkkosten jeugdzorg als deze

een structureel karakter zouden hebben. Het voordeel op de algemene uitkering is voor ongeveer de helft structureel, maar hier is in de MPB 2021-2024 al rekening mee gehouden.

Begrotingsrechtmatigheid
De begroting kent diverse overschrijdingen. Alle overschrijdingen zijn het gevolg van bestaand beleid. Waar nieuw beleid aan de orde was heeft u gedurende het jaar begrotingswijzigingen vastgesteld. Toetsend aan de Nota actieve informatieplicht concluderen we dat alle overschrijdingen rechtmatig zijn.

Met betrekking tot de gevolgen van corona en de door ons college getroffen maatregelen zijn over de rechtmatigheid van handelen in 2020 tussen Rijk, VNG en de brancheorganisatie van afspraken gemaakt. In oktober 2020 heeft PWC voor de gemeenten waarvan zij de accountant is een actieplan opgesteld. Daarin heeft PWC voor de volgende aandachtspunten adviezen opgesteld:

- Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo)
- Prestatielevering uitgaande adviezen
- Prestatielevering zorginstellingen
- Prestatielevering inkoop
- Opzet en werking interne beheersmaatregelen
- Steunmaatregelen in brede zin
- Begrotingsafwijkingen en-overschrijdingen.

Wij hebben uitvoering gegeven aan de adviezen in het actieplan, waaronder begrotingswijzing 2020-12 die de raad in zijn vergadering van 17 december jl. heeft vastgesteld.

Daarnaast heeft de VNG in 2020 de notitie 'Rechtmatigheid en coronamaatregelen in de Jeugdzorg, WMO en PGB' opgesteld. Door de coronamaatregelen kan het voorkomen dat baten, lasten en balansmutaties niet meer (geheel) in overeenstemming zijn met bijvoorbeeld de onderliggende overeenkomsten, relevante verordeningen en landelijke wetgeving. In de notitie komen drie sporen aan de orde:

- Spoor 1 is de verantwoording van (alle) geleverde zorg, op basis van het (gewijzigde) landelijk accountantsprotocol financiële verantwoording Wmo en Jeugdwet
- Spoor 2 is de vaststelling van de hoogte van de continuïteitsbijdrage en de meerkosten, op basis van wederzijdse overeenstemming tussen enerzijds de gemeente en anderzijds de zorgleverancier
- Spoor 3 ziet er op toe dat een zorgaanbieder geen disproportioneel financieel voordeel mag hebben van de getroffen overheidsmaatregelen. Dit kunnen we pas toetsen als de aanbieders hun jaarstukken 2020 aan ons overleggen.

Wij hebben deze sporen grotendeels gevolgd waarbij we in spoor 1 net als vorig jaar zo weinig mogelijk steunen op de productieverklaringen van de leveranciers, maar op de eigen controle op prestatielevering. Ook hebben we steeds een afweging gemaakt tussen noodzakelijke beheersmaatregelen en de daaraan verbonden administratieve en controle lasten.

Het beleidsresultaat
In de programma's zijn alle in de MPB verwoorde prestaties opgenomen. We geven met vlaggetjes aan of we op onderdelen al dan niet in de 'gevarenzone' zijn gekomen. Zo ziet u snel de stand van
zaken. Is het vlaggetje groen dan is de prestatie geleverd, is het oranje dan is er sprake van een afwijking die gevolgen heeft gehad voor het behalen van de doelstelling. Bij rood is de prestaties niet gerealiseerd.

Zoals u in de tabel kunt zien, hebben wij ons in het afgelopen jaar 208 prestatiedoelen gesteld. We hebben 158 beleidsinhoudelijke prestaties weten te realiseren binnen de kaders die in de begroting zijn gesteld. Bij de programmatoelichtingen wordt uitgebreid op de prestaties en afwijkingen ingegaan.

Voortgang prestaties 2020			
Programma's	**Prestaties**		
Programma 1 Bestuur, inwoners en geld	16	3	0
Programma 2 Veiligheid	7	1	0
Programma 3 Openbare ruimte	52	12	0
Programma 4 Milieu	22	2	1
Programma 5 Jeugd en onderwijs	7	4	0
Programma 6 Apeldoorn activeert	8	7	0
Programma 7 Maatschappelijke ondersteuning	3	4	1
Programma 8 Cultuur, erfgoed, evenementen en sport	19	9	0
Programma 9 Door! met de buitenstad	23	7	0
Totaal prestaties	**157**	**49**	**2**

We stellen u voor om het nettoresultaat als volgt in te zetten.

- Vrijval Algemene Reserve Grondbedrijf

Het werkelijke resultaat over 2020 was € 6,5 miljoen meer dan we hadden begroot. Wij stellen u voor dit extra resultaat toe te voegen aan de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG). De stand van de ARG komt hiermee op € 17,1 miljoen. Dat is € 7,4 miljoen hoger dan het voor 2020 vastgestelde minimumniveau van € 9,7 miljoen. Dit minimumniveau is nodig om de risico's van het grondbedrijf te dekken. Wij stellen voor om het surplus van € 7,4 miljoen tijdelijk in de ARG beschikbaar te houden in afwachting van nadere bestedingsvoorstellen.
In de Tussentijdse rapportage 2020 is aandacht besteed aan de ontwikkeling van de Ecofactorij II en een aantal binnenstedelijke woningbouwlocaties waar met name de goedkopere woningbouw gerealiseerd moet worden. Beide ontwikkelingen moeten een substantiële bijdrage leveren aan de grote behoefte aan nieuwe bedrijfslocaties en woningbouw in de betaalbare segmenten. Vanuit andere beleidsvelden is al vastgesteld dat we deze vraag willen faciliteren, maar deze opgaven worden door de markt niet of maar in beperkte mate opgepakt. Redenen om voor te stellen het grondbedrijf hiervoor in te zetten. Wat we vervolgens zien zijn geprognosticeerde tekorten in de eerste haalbaarheidsonderzoeken van deze locaties.

Naast deze ontwikkelingen zien we de ambities vanuit Apeldoorn 2040 en de schaalsprong op ons af komen. De toevoeging van een omvangrijk woningbouwprogramma en nieuwe werklocaties. Vanuit de markt zullen vast locaties worden opgepakt, maar niet allemaal. Daarbij hebben we in ons nieuwe grond- en vastgoedbeleid verwoord dat we als gemeente een actievere rol op de grondmarkt gaan spelen als de urgentie om een locatie te her-ontwikkelen hoog is. Om deze rol op te kunnen pakken is geld nodig. Het is niet reëel om te stellen dat er bij de urgente ontwikkelingen een verdienmodel aanwezig zal zijn. De rol van het grondbedrijf zal met name liggen bij de moeilijk te ontwikkelen locaties die door herontwikkeling een maatschappelijke meerwaarde realiseren. Om deze nieuwe rol invulling te kunnen geven en om een brede inzet van de middelen mogelijk te maken doen wij u dit voorstel.

- Hoogspanningskabels De Maten.

Het ondergronds brengen van de hoogspanningskabels in De Maten is een van onze speerpunten. De raad heeft ons via een motie hiertoe opdrachtgegeven. De Wet Voortgang Energietransitie (VET) is een unieke kans om het verder ondergronds brengen van hoogspanningslijnen in Apeldoorn te kunnen realiseren. Op basis van de VET neemt het Rijk 80% van de kosten op zich, 20% moet decentraal worden opgebracht. De decentrale kosten van verkabeling in De Maten bedragen € 4 miljoen. We hebben € 2 miljoen hiervoor gereserveerd. De provincie heeft onlangs aangegeven geen bijdrage te leveren. Daarom stellen we voor om € 2 miljoen van het rekeningresultaat toe te voegen aan de reserve Hoogspanning De Maten.

- Centrum Veiligheid en Digitalisering.

In 2017 heeft de Raad een € 2 miljoen beschikbaar gesteld voor hoger onderwijs. Hiervan is nog € 500.000 gereserveerd en € 1,5 miljoen bestemd voor de totstandkoming van het Centrum voor Veiligheid & Digitalisering in samenwerking met de Universiteit Twente, hogeschool Saxion, de Politieacademie, Marechaussee en ROC Aventus. Het doel is om meer hoger onderwijsactiviteiten in Apeldoorn te laten plaatsvinden. De voorbereiding is ver gevorderd en streven is, dat het centrum schooljaar 2022-2023 van start gaat. Voorafgaand aan de definitieve oprichting van het Centrum moet er zekerheid zijn over de dekking van de initiële en opstartkosten van het Centrum, die niet gefinancierd kunnen worden door de kennisinstellingen. Wij verwachten hiervoor een bijdrage vanuit de provincie Gelderland. Deze bijdrage zal echter niet voldoende zijn en aangevuld dienen te worden door onze gemeente. We stellen daarom voor om € 3,5 miljoen euro van het rekeningresultaat toe te voegen aan de bestemmingsreserve Hoger Onderwijs.

- Extra onttrekking reserve Zwitsal

In de toelichting op het resultaat van deze jaarrekening zijn wij bij programma 9 ingegaan op het nadeel van € 750.000 bij de Zwitsallocatie. Wij stellen voor om dit nadeel ten laste van de reserve Zwitsalpark te brengen.

- Budget steunmaatregelen sport in verband met Corona.

Voor de uitvoering van het sportbeleid is structureel een budget beschikbaar van ca. € 200.000. De verwachting was dat een belangrijk deel van het budget in 2020 zou worden aangewend bij de uitvoering van het Lokaal Sport- en Beweegakkoord, dat in het voorjaar van 2020 is gesloten. Vanwege de Corona maatregelen is die uitvoering echter vertraagd. Er is in 2020 een voordeel van afgerond € 140.000. Wij verwachten dat het effect van de corona maatregelen voor de financiële positie van de verenigingen in 2021 en komende jaren pas echt zichtbaar zal worden. Wij stellen voor het restantbudget 2020 beschikbaar te houden om sportverenigingen die onevenredig zwaar zijn getroffen door de gevolgen van de corona maatregelen tegemoet te kunnen komen. We stellen voor om van het rekeningresultaat € 140.000 toe te voegen aan de reserve Corona.

- Reserve Corona

Vooruitlopend op de besluitvorming over de jaarrekening 2020 heeft u de bestemmingsreserve Corona gevormd. Deze reserve heeft u deels gevoed met het saldo corona 2020 van € 1.581.000. U heeft dit onttrokken aan de algemene reserve.

Balans

Op de balans staan onder de activa onze bezittingen en vorderingen. Onder de passiva staan ons eigen vermogen en schulden. Onderstaand vindt u een overzicht van de balans per 31 december 2020 met de cijfers van vorig jaar erachter.

Balans gemeente Apeldoorn 2020 (bedragen in miljoenen euro's)					
	Stand per 31-12			**Stand per 31-12**	
Bezittingen	**2020**	**2019**	**Eigen vermogen en schulden**	**2020**	**2019**
Gronden en terreinen	47,5	47,9	Algemene reserve	93,1	77,1
Strategische gronden	21,4	23,4			
Woonruimten	0,3	0,3	Bestemmingsreserves	43,7	47,6
Bedrijfsgebouwen	381,6	398,2	Rekeningresultaat	17,1	8,1
Grond-, weg-, waterbouwkundige werken	85,7	78,6	*Subtotaal eigen vermogen*	*153,9*	*128,9*
Vervoermiddelen	2,7	2,4			
Machines en installaties	46,1	33,3	Voorzieningen	15,3	14,6
Uitgeleend geld	43,6	52,3			
Voorraad	18,1	39,1	Schulden	448,5	564,4
Overig	80,4	80,4	Overig	109,7	51,0
Totaal	**727,4**	**755,9**	**Totaal**	**724,4**	**755,9**

Hieronder gaan we in op de belangrijkste mutaties in de omvang van onze activa, vermogen en schulden.

Solvabiliteit, eigen vermogen en algemene reserve
De solvabiliteit geeft de verhouding aan van eigen vermogen versus totaal vermogen (eigen vermogen plus schulden). De solvabiliteit laat zien hoe goed we op lange termijn aan onze financiële verplichtingen kunnen voldoen. Met het speerpunt van 'financieel herstel' in ons Bestuursakkoord geven we aan dat we onze solvabiliteit willen terugbrengen op het niveau van 2008. We hebben de afgelopen jaren onze solvabiliteit kunnen verbeteren, bijvoorbeeld omdat we de extra precario-opbrengst van Liander hebben toegevoegd aan de algemene reserve. Door deze ontwikkelingen hebben we nu een mijlpaal bereikt met een solvabiliteit van 21,68%.

Onze algemene reserve is in 2020 met € 16 miljoen toegenomen tot ruim € 93 miljoen. Ons eigen vermogen, het totaal van algemene reserve en bestemmingsreserves bedraagt bijna € 137 miljoen. Dit is nog exclusief het jaarrekeningresultaat 2020. Wij zijn dus sneller financieel gezond dan we hadden verwacht, waardoor we het met de Zomernota 2012 ingezette financieel herstel hebben bereikt: een voldoende eigen vermogen en een solvabiliteit > 20%. Daar mogen we trots op zijn in de wetenschap dat we in 2016 nog onder preventief toezicht van de provincie stonden. De volgende stap zal gericht zijn op het structureel sluitend maken van de meerjarenbegroting.

De grafiek hieronder toont het beeld van ons financieel herstel over de afgelopen 10 jaar met het dieptepunt in 2011 en het geleidelijk herstel sinds de vaststelling van de Zomernota 2012.

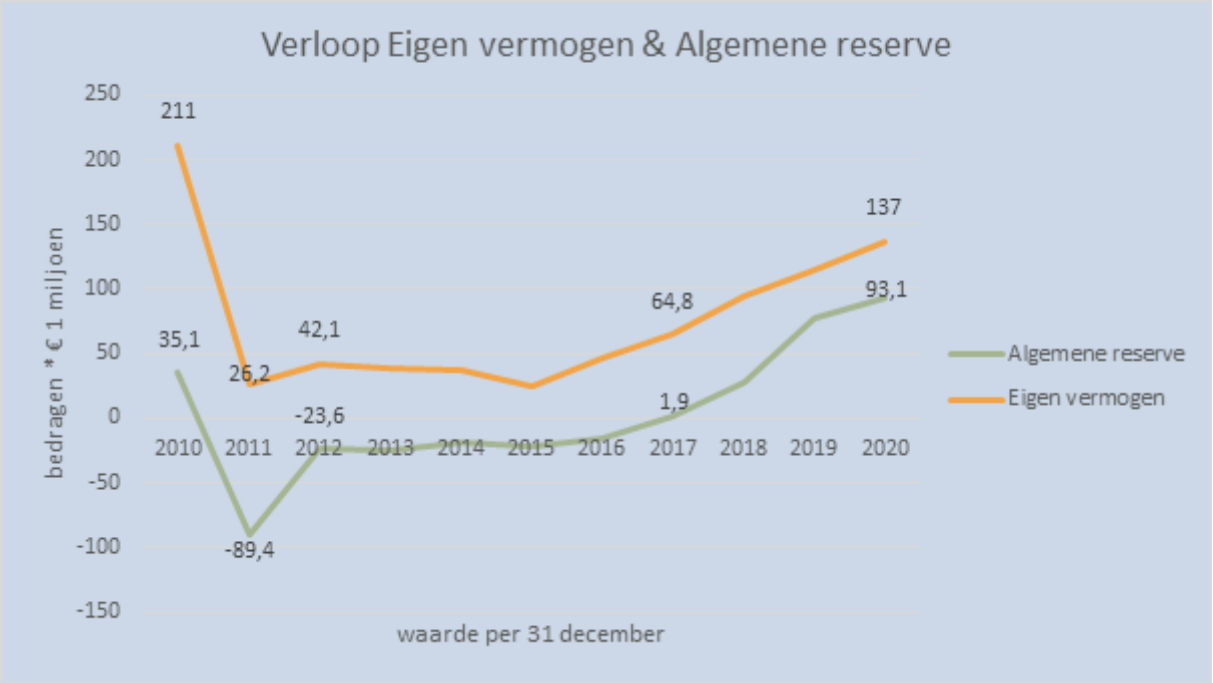

Netto schuldquote
De schuldpositie willen we zo klein mogelijk houden. De netto schuldquote geeft een waarde aan voor onze liquiditeitspositie. Voor een financieel gezonde situatie moet deze netto schuldquote lager zijn dan 90%.
Uit de balans blijkt dat de vaste activa (investeringen) en de vlottende activa (onderhanden werk) met bijna € 36 miljoen gedaald en onze schuldpositie sterk is verkleind. De schulden met een rentevaste periode > 1 jaar daalden met € 47 miljoen en met een rentevaste periode < 1 jaar met € 24,8 miljoen. Daarnaast heeft de hoogte van de baten invloed op de netto schuldquote. Die waren in 2020 hoger dan in 2019 en ook hoger dan begroot door subsidies van Rijk en provincie en door extra algemene uitkering in verband met corona. Hierdoor verbetert onze netto schuldquote aanzienlijk. Deze bedraagt nu 69,1% en dat was vorig jaar nog 83,4%.

Minder investeringen, een positief jaarrekeningresultaat en meer grondverkopen dan oorspronkelijk verwacht zorgen voor een afname van de activa. Tegenover de verbetering van de financiële kengetallen staat eerlijkheidshalve ook, dat we een deel van de voorgenomen prestaties niet hebben gerealiseerd. We proberen die prestaties in 2021 alsnog te leveren en nemen in deze jaarrekening de niet bestede kredieten dan ook mee naar volgend jaar.

Ten slotte
In deze jaarstukken proberen wij ons streven naar betere leesbaarheid en volgordelijkheid te realiseren. Maar we kunnen opnieuw niet voorkomen dat de jaarstukken een lijvig boekwerk vormen. Enerzijds omdat er via het Besluit Begroting en Verantwoording wettelijke eisen aan het jaarverslag worden gesteld, anderzijds omdat we de inzet van meer dan € 600 miljoen aan gemeenschapsgeld en bijbehorende inzet van de ambtelijke organisatie verantwoorden.

De jaarstukken beginnen in de volgende hoofdstukken met de verantwoording van de negen programma's en de verplichte en bijzondere paragrafen. De programmaverantwoording is de meer beleidsmatige verantwoording en vormt voor de generalisten de ruggengraat van de jaarstukken. Per programma worden de voorgenomen prestaties uit de MPB verantwoord. We proberen dat korter en smarter, zonder onnodige herhalingen van teksten uit de MPB, te doen. Hebben we gedaan wat we ons voornamen? Verder laten we u per programma zien wat de stand van zaken is van de nieuwe ontwikkelingen die in de MPB 2020 waren opgenomen.

In het kader van deze jaarstukken zijn alle risico’s geactualiseerd. In de paragraaf Weerstands-vermogen en risico’s kunt u in de digitale versie van deze jaarstukken doorklikken naar alle risico’s. Het laatste deel van de jaarstukken bestaat uit de jaarrekening met bijlagen, waaronder een resumé van corona uitgaven en inkomsten. Dit is de diepere financiële verantwoording.

Jaarverslag 2020

Jaarstukken 2020
Gemeente Apeldoorn

Programmaverantwoording

Jaarrekening 2020
Gemeente Apeldoorn

Programma 1

Bestuur, (wijk)organisatie, burgerzaken en financiën

Taakvelden:

0.1 Bestuur
0.2 Burgerzaken
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
0.5 Treasury
0.61 OZB Woningen
0.62 OZB Niet-woningen
0.64 Belastingen overig
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds
0.8 Overige baten en lasten
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)
3.4 Economische promotie
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie
0.10 Mutaties reserves

1 We zijn een uitnodigende gemeenteraad, college en organisatie

We zijn een toegankelijke gemeenteraad, college en organisatie, dat houdt in dat we voortdurend in gesprek zijn met onze inwoners en ondernemers en partners om de doelen voor onze stad te bereiken om de comfortabele, ondernemende en duurzame stad te zijn waaraan we met elkaar zo hard werken.

1.1 De versterking van de rolneming door de gemeenteraad

Met de ontwikkelingen op het gebied van participatie, de gewenste betrokkenheid van de samenleving bij het lokaal bestuur en de politiek en het steeds meer toegankelijk worden van informatie bij grote groepen, verandert de rol van de raad. Dit betekent dat in de afgelopen periode extra ingezet is op het verbeteren van de informatieverstrekking aan de raad, het geven van een kwaliteitsimpuls aan de PMA en de raadsvergaderingen en aan het meer en beter betrekken van inwoners bij de gemeenteraad.
Elke gemeente dient een participatieverordening op te stellen. In de praktijk betekent deze aanpassing van de wetgeving niet dat alle bestaande instituties, processen en systemen op de schop moeten, maar wel dat gemeenteraden en colleges ruimte geven voor het zoeken naar andere of aanvullende instrumenten. Deze vormen van participatie zijn een aanvulling op de representatieve democratie. Specifiek wordt in de wet het uitdaagrecht van inwoners opgenomen. Het regelt dat gemeenten hun inwoners in staat stelt te participeren bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid.

De gemeenteraad beoogde in 2020 op zoek te gaan naar verschillende participatievormen. Door het definitief invoeren van de 'Ontmoeting' en aanpassing van de werkwijze van In Gesprek Met De Raad, wilde de raad op laagdrempelige wijze thema's en meer toegankelijke samenspraak met inwoners en organisaties oppakken. De Covid-19 crisis, met op 12 maart jl. de eerste (gedeeltelijke) lock down, heeft echter de voortgang tot versterken van de participatie belemmerd. In het afgelopen jaar hebben wel ontmoetingen en gesprekken plaatsgevonden, maar die waren vooral digitaal met gebruikmaking van programma's als MS Teams, Zoom of in de vorm van webinars. De raad heeft als gevolg daarvan helaas ook niet op locatie kunnen vergaderen. Toch hebben fracties regelmatig inwoners en instanties kunnen benaderen en gesproken. Ook is invulling gegeven aan inspraak tijdens bijvoorbeeld de PMA en bij expertmeetings. Digitaal en daar waar het kon ook fysiek.
Met de verdere ontwikkeling van de Termijnagenda heeft de raad meer werk gemaakt van sturing op agendering en de wijze van behandeling van (beleids)voorstellen en thema's. Verder zijn, om in de informatievoorziening te voorzien, op grote agenda-onderwerpen informatiebladen gemaakt, zodat in een paar A4tjes een overzicht van de bespreekmomenten van dat onderwerp inzichtelijk gemaakt zijn. Voor een aantal onderwerpen zijn ook media-analyses gemaakt. Hiermee verkrijgt de raad een nieuwe eigentijdse informatiepositie. Daarnaast heeft de griffie bijeenkomsten met kennisdragers georganiseerd met als doel de dossierkennis te vergoten om daarmee varianten in de handelingswijze toe te voegen en kennis te versterken.
Het raadsinformatiesysteem speelt een belangrijke rol bij het toegankelijk maken van de beschikbare informatie. Het Notubiz systeem is dit jaar vervangen door Parlaeus en gekoppeld aan het audiovisuele (AV) systeem. De informatieverstrekking aan raad en inwoners is via deze systemen verder geoptimaliseerd.

Over regionalisering heeft de raadswerkgroep Verbonden Partijen op regionaal niveau van de Stedendriehoek/Cleantech afspraken gemaakt over versterken van de regionale samenwerking. Er zijn instrumenten geformuleerd, waar nu verder uitwerking aan wordt gegeven. De positie van de raad ten aanzien van verbonden partijen behoeft nog steeds veel aandacht van de raad. Dit heeft zowel betrekking op invloed als op vertegenwoordiging. De raad heeft verder besloten te participeren in de Euregio Rijn-Waal.

Prestaties

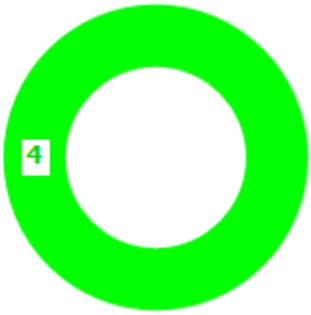

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.1.1 De Raad gaat in 2020 en volgende jaren verder met de uitvoering van de Strategische Werkagenda

Toelichting In 2020 is de Strategische Werkagenda Raad benut om de positie van de raad te versterken in zijn relaties met inwoners en met het college. De raad heeft de Werkagenda in 2020 krachtig ingezet voor het actief agenderen van thema's en het doen van interventies in bestuurlijke processen. Dit heeft onder meer geleid tot meer grip op PMA-agendering en tot het actief zelf organiseren van themabijeenkomsten met de samenleving (Ontmoetingen en digitale Expertmeetings) over onder meer eenzaamheid, armoedebeleid en natuurwaarden. Het leidde ook tot het oprichten van de raadswerkgroep Energietransitie. Reguliere projectgroepen uit de Werkagenda hielden zich in 2020 bezig met Mantelzorg (respijtzorg) en Verbonden Partijen.
In 2020 is de informatievoorziening van de gemeenteraad verbeterd met een nieuw informatieblad in het kader van Apeldoorn 2040. Bestaande informatiebladen worden stap voor stap aangepast en geüpdatet met het oog op het nieuwe Raadsinformatiesysteem en nieuwe privacyregels voor publicaties. Ook heeft de raad publieksrapportages gepubliceerd over actuele onderwerpen, waarbij de samenleving om input was gevraagd, namelijk over de sluiting van de Hoenderloo Groep, over natuurwaarden en over eenzaamheid in Apeldoorn.

1.1.2 Verbetering van de beleidscyclus is voor de Raad in 2020 en volgende jaren een speerpunt

Toelichting Afgelopen jaren is de opzet van de begroting verbeterd. Er is een volledig digitale versie die compact en op hoofdlijnen stuurinformatie levert en de mogelijkheid biedt met een linkje door te klikken naar detailinformatie. Ook is de verbetering van de doelenstructuur over alle programma's gerealiseerd. De verbetering van o.a. het stelsel van indicatoren in de begroting blijft een permanent proces, ook in het komende jaar. Dit is onderdeel van het meerjarig traject 'Verbetering van de beleidscyclus' voor de verbetering van inzicht en sturing op doelrealisatie. Zo zijn in de MPB 2021-2024 de prestaties aangescherpt, indicatoren aan programma's toegevoegd en is programma 9 omgebouwd.

1.1.3 In 2020 zal het nieuwe raadsinformatiesysteem en de webcast zijn geïmplementeerd.

Toelichting De rol van de raadsgriffie is het ondersteunen van de raad zodanig dat deze zijn kaderstellende, volksvertegenwoordigende en controlerende functie kan uitoefenen. De raadsgriffie adviseert de raad en raadsleden over de werkprocessen en procedures, organiseert deze processen, waaronder het betrekken van burgers en instellingen bij de democratische besluitvorming en verzorgt daartoe de logistieke ondersteuning.
Daarnaast adviseert de raadsgriffie over vraagstukken met een meer inhoudelijk karakter. Ook ondersteunt de griffie de raad op communicatief vlak door middel van de webcast en door advisering over vormen van communicatie. Het afgelopen jaar heeft de migratie van alle data naar het nieuwe raadsinformatiesytseem van Parlaeus ons veel tijd gekost. Daarnaast heeft de ingebruikneming van de AV middelen in de vergaderzalen veel tijd in beslag genomen. Zeker daar waar we het afgelopen jaar over moesten stappen op het online vergaderen. Door middel van Teams, online streaming en de stemapp hebben we het online vergaderen kunnen verwezenlijken.
Daarnaast moest in eerste instantie de raadzaal gereed gemaakt worden voor fysieke vergaderingen op 1,5 meter afstand. Ook dit is met vereende krachten weer voor elkaar gekomen. Inmiddels is ook een tweede PMA-zaal gereed gemaakt; voordat deze gebruikt kon gaan worden, gooide de opleving van het virus echter roet in het eten.
Voor de gemeenteraad is van belang geweest dat de raad een traject met Berenschot heeft doorlopen om met elkaar in gesprek te gaan over cultuur en mores in de raad en daaromheen. Het traject zelf heeft hier en daar in de onderlinge omgang binnen de raad vruchten afgeworpen. Op andere vlakken vraagt de raad nog steeds veel inzet van zichzelf om de onderlinge verhoudingen goed te houden en een effectief bestuur van de stad te zijn. De borging van de afspraken die volgen uit dit traject zal in 2021 moeten plaatsvinden.
Tot slot zijn in 2020 twee grotere projecten opgestart: de gemeenteraad en burgerparticipatie en een onderzoek naar de wensen van de raadsleden op het gebied van verdere digitalisering. De resultaten en uitvoering van beide projecten verwachten we in 2021

1.1.4 De raadswerkgroep Omgevingswet bereidt procedureel en procesmatig de besluitvorming door de Raad voor zodat in 2029 één gemeentelijk omgevingsplan kan worden vastgesteld.

Toelichting De Omgevingswet treedt naar verwachting per 1 januari 2022 in werking. Dit is een jaar later dan dat aanvankelijk was voorzien. De nieuwe wet betekent dat er nieuwe (werk)afspraken moeten worden gemaakt tussen het college en de gemeenteraad. Ook de participatie tussen en met inwoners en andere betrokken zal daardoor wijzigen.
Om de invoering van de Omgevingswet voor de gemeenteraad te begeleiden heeft het presidium een raadswerkgroep ingesteld. Voornaamste taak van de raadswerkgroep is het procedureel en procesmatig voorbereiden van besluiten die uiteindelijk door de raad moeten worden genomen, zoals de vaststelling van de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan.
Naar verwachting wordt de Omgevingsvisie in 2021 vastgesteld, de vaststelling van het omgevingsplan is voorzien medio 2025. In het afgelopen jaar is de gemeenteraad op meerdere momenten betrokken geweest bij de invulling c.q. bijgepraat over de stand van zaken van de verschillende instrumenten. Zo zijn de uitgangspunten voor de omgevingsvisie vastgesteld en wordt de binnenstadvisie (Het Stadspark van Apeldoorn) als onderdeel van de omgevingsvisie begin 2021 vastgesteld. Ook is de raad betrokken geweest bij het nieuwe welstandsbeleid en de benoeming van de leden van de nieuwe Commissie Omgevingskwaliteit. Voor het omgevingsplan geldt een ruime overgangstermijn. Uiterlijk in 2029 moeten alle bestemmingsplannen en andere regels met betrekking tot fysieke leefomgeving zijn ondergebracht in één gemeentelijk omgevingsplan.

1.2 Wij werken voor en met de inwoners

Prestaties

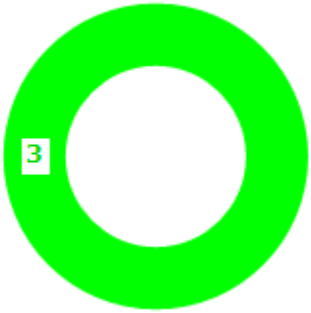

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.2.1 In 2020 komen we tot Vitaliteitsagenda's

Toelichting In 2020 was de Gebiedsmonitor beschikbaar. De Buurtbelever (monitor voor de beleving van de leefbaarheid) is in september gereed gekomen. In 2020 zijn voor de gebieden Loenen, Hoog Soeren, Oosterhuizen, Ugchelen en Berg & Bos vitaliteitsagenda's opgesteld. Hierbij is proefgedraaid met de inzet van de instrumenten en verschillende participatiebenaderingen. Helaas is het vanwege de coronamaatregelen niet mogelijk gebleken om in alle gebieden even intensief met de inwoners te spreken. Het is de bedoeling om de Vitaliteitsagenda's door het college te laten vaststellen voor wat betreft de gemeentelijke punten en aan de raad te presenteren. Daaraan voorafgaand wordt momenteel bezien hoe de doorwerking in de organisatie moet plaatsvinden.

1.2.2 Begin 2020 presenteren wij een schets van een nieuw participatiemodel

Toelichting In mei 2020 heeft het college ingestemd met de uitgangspunten van een nieuw participatiemodel en de daarmee wijzigende positie van de dorps- en wijkraden. Op 2 juli 2020 zijn de stukken in een consulterende PMA besproken en zijn wensen en aandachtspunten meegegeven voor de uitwerking in formele stukken. Deze stukken hebben de vorm gekregen van een Subsidieregeling Gebiedsparticipatie die zich richt op verbreding en uitbreiding van (gebieds)participatie waarin een amendement van de raad is verwerkt. De raad heeft vervolgens ingestemd met intrekking van de Verordening Dorps- en Wijkraden per 1-1-2021.
De totstandkoming en invoering van de brede participatieverordening is op rijksoverheidsniveau vertraagd en doorgeschoven naar 2021 e.v.

1.2.3 Begin 2020 gaat het gemeentelijke initiatievenfonds van start

Toelichting De invoer van de Subsidieregeling Inwonersinitiatieven en de geboden ondersteuning door de Initiatievenmakelaar (in 2020 als nieuwe functie ingevoerd) is goed ontvangen. In totaal zijn er sinds de lancering in mei 2020 ruim 30 subsidieaanvragen ingediend en grotendeels toegekend. De initiatieven komen van zowel nieuwe als bekende partijen en richten zich op zowel sociale als fysieke onderwerpen.

1.3 Wij werken gebiedsgericht

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.3.1. De gebiedsmonitor is in 2020 gereed, op basis hiervan zullen gedurende de bestuursperiode de vitaliteitsagenda's worden opgesteld.

Toelichting De Gebiedsmonitor is ingevoerd en wordt actueel gehouden. De monitor, die een veelheid van met name objectieve data bevat, biedt niet alleen input voor de Vitaliteitsagenda's maar ook voor andere plannen en beleid. In 2020 is ook de 'subjectieve' tegenhanger van de Gebiedsmonitor gereed gekomen in de vorm van de Buurtbelever. Deze biedt een veelheid aan subjectieve data over hoe inwoners hun leefomgeving beleven. Ook de Buurtbelever wordt gebruikt voor de totstandkoming van de Vitaliteitsagenda's. Om de Buurtbelever actueel te houden dient hij regelmatig te worden herhaald. Uitgangspunt is dat dit elke twee jaar gebeurt.

Nieuwe ontwikkelingen

Dorps- en wijkraden

Toelichting In 2020 is besloten om de Verordening Dorps- en Wijkraden, waarop de subsidieverstrekking aan de dorps- en wijkraden was gebaseerd, per 1-1-2021 in te trekken. Hiervoor in de plaats komt de Subsidieregeling Gebiedsparticipatie die ook andere (gebieds)participanten in de gelegenheid stelt subsidie aan te vragen. Voor 2021 is het subsidieplafond voor deze regeling vastgesteld op € 325.000,- en het subsidieplafond per aanvraag op € 5.000,-.

1.4 Publieke dienstverlening: een persoonlijke benadering, bereikbaar en snel.

Prestaties

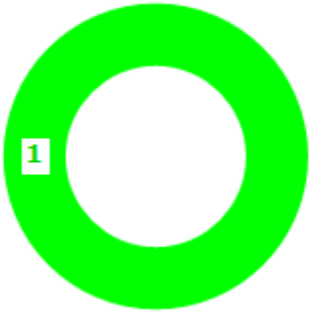

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.4.1 In 2020 waardeert aan de balie 88% en aan de telefoon 65% van de klanten de publieksdienstverlening als goed. Aan het einde van deze collegeperiode is dat 90% aan de balie en 75% aan de telefoon.

Toelichting We meten aan de balie, aan de telefoon en digitaal continu hoe tevreden onze klanten zijn over onze dienstverlening. Zowel aan de balie, aan de telefoon als digitaal waardeerden in 2020 onze klanten onze dienstverlening beter.
In het derde kwartaal van 2020 hebben we de streefpercentages voor het eerst gehaald. Aan de balie waardeerde toen 88% van onze klanten die hun oordeel gaven over onze dienstverlening deze als goed en aan de telefoon 65%.
Aan de balie waardeerde in 2020 86% van onze klanten die hun oordeel gaven over onze dienstverlening deze met een goed (5% matig en 8% slecht). De score in 2020 is hoger dan de score in 2019 (83% goed, 6% matig en 10% slecht). In 2020 werd “welkom voelen” het vaakst als reden gegeven voor een goede beoordeling. “Wachttijd” werd het meest als reden gegeven voor een slechte beoordeling. Het aantal respondenten aan de balie was in 2020 lager dan in eerdere jaren door de vanwege corona aangepaste dienstverlening (2020: 2.431, 2019: 6.495, 2018: 5.555).
Aan de telefoon waardeerde in 2020 63% van onze klanten die hun oordeel gaven over onze dienstverlening deze met een goed (10% matig en 28% slecht). De score in 2020 is hoger dan de score in 2018 (53% goed, 11% matig en 35% slecht). In 2020 werd “prettig en vriendelijk geholpen” het meest als reden gegeven voor een goede beoordeling. “Niemand gesproken” werd het vaakst als reden gegeven voor een slechte beoordeling.
Het totaaloordeel over onze digitale dienstverlening bedroeg in de eerste helft van 2020 een 8. Dat is hoger dan het totaaloordeel in 2019 (7,8) en hoger dan de landelijke benchmark (7,3). Halverwege 2020 zijn wij overgestapt op een ander meetinstrument. Wij meten de klanttevredenheid over de balie, de telefoon en de webformulieren nu met hetzelfde instrument. In de tweede helft van 2020 waardeerde 80% van onze klanten die hun oordeel gaven over onze webformulieren deze met een goed (11% matig en 8% slecht). “Gebruiksvriendelijkheid” werd het meest als reden gegeven voor een goede beoordeling. “Kon niet alles kwijt/anders…” werd het meest als reden gegeven voor een slechte beoordeling.
(Door afronding komen de totalen soms uit op 99% of 101% in plaats van op 100%.)

1.5 Wij werken regionaal samen waar dit meerwaarde heeft voor onze doelen

Prestaties

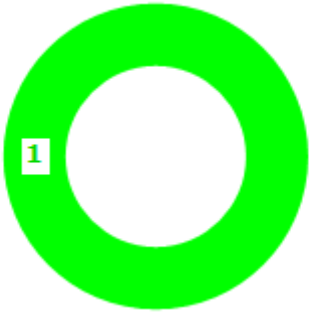

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.5.1 De Raad wordt jaarlijks geïnformeerd over de voortgang van de regionale samenwerking

Toelichting Zoals gezegd vindt de praktische uitvoering van de agenda's van de regionale samenwerking plaats binnen de toepasselijke programma's. Op deze plaats leggen wij vast dat de Raad jaarlijks, bij voorkeur schriftelijk, in meer brede zin geïnformeerd wordt over het verloop van de regionale samenwerking in zijn algemeenheid: hoe gaat het met de regionale samenwerking?

Regionale samenwerking is een belangrijk instrument bij het bereiken van onze gemeentelijke doelstellingen. In het ambitiedocument 2040 heeft het college onze regionale samenwerking omschreven als ‘meerschalig en vormvrij’. We kiezen voor elke ambitie welke samenwerking hierbij het meest passend is.

Het afgelopen jaar hebben wij u als raad op meerdere momenten geïnformeerd over de regionale samenwerking, bijvoorbeeld in het kader van de toegekende regio deals voor Veluwe en Cleantech, of bij deelonderwerpen als mobiliteit. Een onderwerp waarbij we regionale samenwerking expliciet hebben benoemd dit jaar is woningbouw. De nationale wooncrisis is vorig jaar door minister Ollongren toegelicht vanuit de gedachte van een stedelijk netwerk Nederland waar de woningbouw versterkt diende te worden. Één van die gebieden die Ollongren inkleurde is onze regionale samenwerking in de Stedendriehoek/Cleantech Regio. Als Apeldoorn (in 2040) en als Regio (via een stevige update van onze regionale woonagenda) hebben we hier vervolgens op ingespeeld.

Effectindicatoren

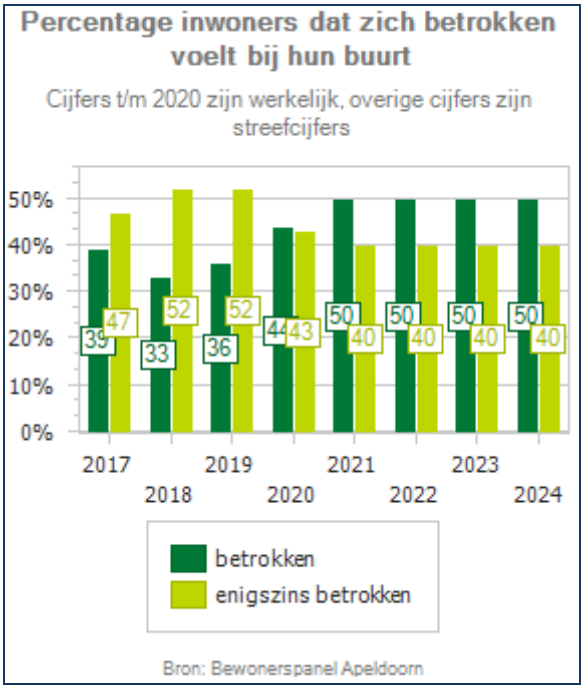

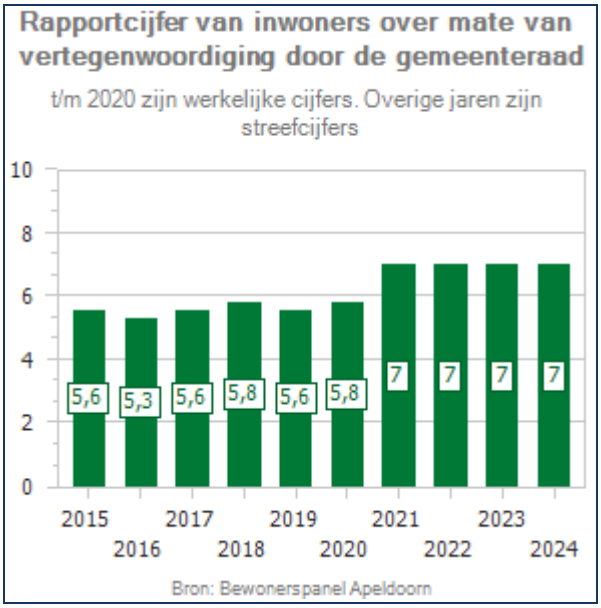

Trendanalyse

Percentage inwoners dat zich betrokken voelt bij hun buurt
In 2020 is voor het laatst gemeten hoeveel inwoners zich betrokken voelen bij hun wijk of buurt. In dat jaar voelt 87% zich (enigszins) betrokken bij hun buurt. Het streefcijfer voor de komende jaren is 90%.

Rapportcijfer van inwoners over de mate van vertegenwoordiging door de gemeenteraad
Dit onderdeel wordt al jaren meegenomen in de jaarlijkse peiling over de MPB-indicatoren en scoort ook steevast het laagste van de gevraagde rapportcijfers. Dit komt onder andere doordat er relatief veel (15%) erg lage rapportcijfers (1,2 of 3) worden gegeven. Er valt verder op dat de oudste leeftijdsgroep ongeveer een punt hoger waardeert dan de jongste groep.

2 Apeldoorn voor inwoner en bezoeker

Apeldoorn heeft veel te bieden, het koninklijk karakter, het groen, de omringende natuur en ruimte, de vele mogelijkheden tot (sportieve) activiteiten en haar twee gezichten: dorp en stad, rust en reuring. En Apeldoorn 'heeft' natuurlijk Het Loo, De Apenheul, De Julianatoren en de Hoge Veluwe met het Kröller Müller. En bij de reuring horen tal van klein- en grootschalige evenementen. We willen het imago en de positionering van Apeldoorn bij inwoner en bezoeker versterken om daardoor meer bezoekers van buiten te verlokken naar Apeldoorn te komen (het toeristisch toplandschap) en het leven van inwoners in hun Apeldoorn te veraangenamen (de comfortabele gezinsstad). We benaderen dit grofweg langs twee lijnen: citymarketing en de uitvoering van het evenementenbeleid. De organisatie van de citymarketing (de stichting Apeldoorn Marketing) oriënteert zich, na het vertrek van de huidige directeur, op hoe citymarketing in de nabije toekomst vorm gegeven kan worden. Wij verwachten de Raad hierover begin 2020 te kunnen informeren. Ook de uitvoering van het evenementenbeleid vraagt, mede in het verlengde van de citymarketing de nodige aandacht.

2.1 Via Apeldoorn Marketing werken wij aan de profilering van Apeldoorn bij inwoner en bezoeker

Wat hebben we gedaan in 2020?

2.1.1. Begin 2020 presenteren wij een Plan van Aanpak Apeldoorn Marketing

De interim-directeur heeft in 2020 een nieuwe visie en voorstel voor inrichting van de toekomstige marketingorganisatie opgeleverd. Deze visie heeft ter consultatie in uw gemeenteraad gelegen, waarbij uw Raad zich positief uitsprak over de visie en de in gang gezette nauwe samenwerking binnen Apeldoorn Partners, met hierin naast Apeldoorn Marketing ook het Toeristisch Platform Apeldoorn, Centrummanagement, Stagestad. Deze samenwerking wordt komend jaar verder geïntensiveerd.

Op het vlak van evenementen was 2020 een bijzonder jaar omdat veel van wat was voorgenomen niet kon doorgaan door de maatregelen om de verspreiding van het COVID-19 tegen te gaan. Een deel is online ingevuld of verschoven naar 2021.

Activiteiten 2020

75 jaar bevrijding

Vanuit Apeldoorn Marketing is in 2020 ingezet op een gezamenlijke campagne en vormgeving met alle partijen in Apeldoorn die activiteiten organiseerden rondom 75 jaar bevrijding. Helaas heeft deze collectieve campagne niet kunnen draaien wegens afgelastingen van evenementen door COVID-19. Doel is om jaarlijks van 17 april t/m 5 mei de Apeldoornse bevrijding centraal te stellen als thema voor Apeldoorn.

Er zijn voor 2020 in het kader van 75 jaar bevrijding een wandelroute, fietsroute en autoroute gemaakt die in het teken staan van 75 jaar bevrijding. Daarnaast stond er een bustour langs oorlogsmonumenten gepland alsmede diverse arrangementen. Deze hebben geen doorgang kunnen vinden.

Toelichting Op 7 juni is het project de Canadian Walk gepresenteerd, een duurzame audiotour van monument ‘Man met de 2 hoeden’ naar het nieuwe kunstwerk ‘De boom der Vrijheid’ in de Paslaan. Het geeft via 26 persoonlijke verhalen de Apeldoornse oorlogsgeschiedenis weer. De projectleiding was in handen van Apeldoorn Marketing en de uitvoering vond plaats in samenwerking met Apeldoornse bedrijven.

Verschuiving van off- naar online gastheerschap
Ook het gastheerschap is in 2020 anders ingevuld dan was voorzien. Er zijn geen cityhosts ingezet. Daarentegen is er meer online gedaan voor zowel horeca als bezorgservices in Apeldoorn via uitinapeldoorn.nl. De pagina uitinapeldoorn.nl/thuismenu heeft de hoogst scorende bezoekcijfers op uitinapeldoorn in 2020 met maar liefst 36.000 online bezoeken.

Evenementen
Op het vlak van evenementen ging veel van wat was gepland niet door vanwege de maatregelen rondom Corona. In januari 2020 heeft Apeldoorn Marketing i.s.m. Gemeente Apeldoorn een netwerkborrel georganiseerd voor organisatoren. Ruim 80 organisatoren kregen een update over het programma 2020, trends en ontwikkelingen en het verduurzamen van evenementen. Diverse organisatoren namen dit jaar deel aan de workshops van Green Events.

Koninklijke Veluwe
Door Corona is ook het programma ‘Koninklijke Veluwe’ verschoven van 2021 naar 2022. Apeldoorn Marketing/Partners sluiten aan bij de ontwikkeling van het jaarprogramma- en activiteiten.

Ondersteuning Centrum Management
Apeldoorn Marketing heeft Centrum Management en Gemeente Apeldoorn ondersteund bij de communicatie inzake regulering van bezoekersstromen naar de binnenstad tijdens Corona. Dit heeft o.a. geleid tot zichtbare en eenduidige communicatie rondom fietsen stallen, looprichtingen, parkeervakken en specifieke binnenstad-acties (gratis koffie bij fiets stallen)

#wijzijnapeldoorn
In samenwerking met Gemeente Apeldoorn is de campagne #wijzijnapeldoorn tot stand gekomen. Hierin vertellen 50 Apeldoorners welke impact corona heeft op hun leven.

Effectindicatoren

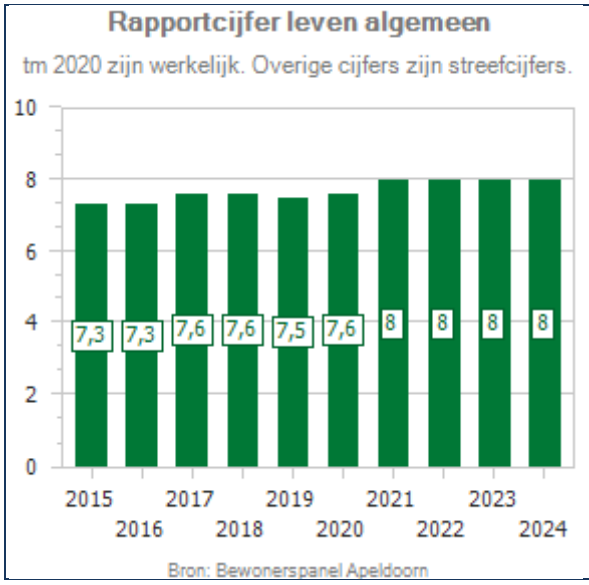

Trendanalyse

Rapportcijfer leven algemeen

Dit jaar is het rapportcijfer dat bewoners geven voor het leven in Apeldoorn met een tiende punt gedaald. Het maakt daarbij niet uit waar de ondervraagde woont, welk geslacht hij of zij heeft of hoe oud iemand is. Gevraagd naar de redenen waarom men hier wil wonen, worden de aantrekkelijke directe woonomgeving, familie, vrienden en/of kennissen die in Apeldoorn wonen en de ligging nabij de Veluwe het meest genoemd.

3 Apeldoorn is bekend en erkend in Arnhem, Den Haag en Brussel

In het kader van de lobby profileert Apeldoorn zich stedelijk, regionaal, nationaal en internationaal als comfortabele, ondernemende, toeristische en duurzame stad. Lobby, of Public Affairs, is een instrument van groeiende betekenis voor een gemeente. Public Affairs richt zich op samenwerken en netwerken, profileren en beïnvloeden en projectfinanciering. We kunnen het niet alleen en de samenwerking met andere overheden (gemeenten, provincie(s), Rijk, Europa) is onontbeerlijk. Zo werken we bijvoorbeeld via de VNG, de G40, Platform 31 en in het kader van de citydeals bestuurlijk en ambtelijk samen om van elkaar te leren en invloed uit te oefenen op het beleid van hogere overheden. Een breed en goed netwerk is daarbij onontbeerlijk. Vanuit het team Public Affairs van de gemeente werken we aan het onderhouden van deze netwerken, maar in feite is het een organisatiebrede activiteit die we tegenkomen in vrijwel alle programma's van de MPB. Lobby als onderwerp is een periodiek terugkerend thema op de agenda van ons college. Per jaar zullen we telkens relevante publieke podia zoeken om Apeldoorn en haar (financiële) belangen voor het voetlicht te brengen.

Het komende jaar zetten we niet alleen in op bestuurlijke lobby, maar ook op ambtelijke kennis en vaardigheden om op alle niveaus een goede en stevige relatie te hebben met onze partners in bijvoorbeeld Arnhem, Den Haag, Brussel of Düsseldorf (Euregio). Daarnaast behalen we schaalvoordelen door, waar mogelijk, de samenwerking met Cleantech Regio en de Veluwe Alliantie beter te benutten. Als belangen overeenkomen betekent samenwerking niet alleen dat er efficiëntievoordelen te behalen zijn, maar wordt de lobby ook sterker en betekenisvoller.

3.1 Door lobby willen we niet alleen profileren en beïnvloeden maar ook aanvullende financiering regelen

Prestaties

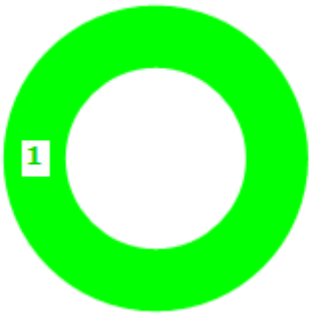

Wat hebben we gedaan in 2020?

3.1.1 Wij realiseren vanaf 2020 jaarlijks gemiddeld voor tien projecten (co)financiering

De resultaten van beleidsbeïnvloedende lobby laten zich moeilijk concretiseren. Dit is anders bij resultaten in de sfeer van cofinanciering.

Public Affairs gaat over beleidsbeïnvloeding, profilering, netwerken en financiering. Binnen beleidsbeïnvloeding zijn de resultaten vaak indirect en lastig meetbaar te maken. Het gaat over het creëren van haakjes waarvan je maanden of jaren later de vruchten plukt. Een voorbeeld zijn de mobiliteitshubs die n.a.v. onze input in de provinciale mobiliteitsvisie terecht zijn gekomen. En de aandacht voor de thema's veiligheid en vergroening in de agenda van de Euregio Rijn-Waal. Andersom betekent niet participeren dat je volgend i.p.v. agendasettend bezig bent. Een onderwerp dat onze aandacht op dit moment vraagt is het stikstofdossier. We onderhouden een ambtelijk en bestuurlijk netwerk, hebben ons geprofileerd via een opiniestuk en position paper, en onze projectaanpak krijgt vorm. Onze inbreng vanuit Apeldoorn en de Cleantech Regio is overgenomen in de uitvoeringsagenda van provincie Gelderland. In hoeverre dit ook een kwantificeerbare bijdrage zal opleveren zal in de toekomst pas blijken.

Op het gebied van netwerken en profileren was 2020 een moeilijk jaar. 'Normaliter' zouden we meer hebben ingezet op werkbezoeken, congressen et cetera, maar door de coronamaatregelen ging dat niet. Richting de Tweede Kamerverkiezingen hebben we, in samenwerking met beide provincies en de andere regio's in Oost Nederland, een campagne opgezet om aandacht te vragen voor de kansen in onze regio. De plannen die er lagen voor werkbezoeken proberen we in digitale vorm door te laten gaan. Ook stonden er oorspronkelijk voor zowel de Cleantechregio als de Veluwe een bezoek aan Brussel in de planning. Deze konden helaas niet doorgaan, maar hebben we vervangen door andere acties en hopelijk kunnen richting eind van het komende jaar alsnog dergelijke bezoeken plaatsvinden.
(Co)financiering is een indicator die goed meetbaar is, dit in tegenstelling tot beïnvloeding, netwerken en profilering. Daarom hebben we deze opgenomen in de MPB. Tegelijkertijd, ook hier, nogmaals de toelichting dat public affairs altijd een samenloop van activiteiten is.
Op de vraag naar het behalen van het streven om jaarlijks 10 projecten te helpen in aanvullende financiering, kunnen we in 2020 volmondig 'ja' op zeggen. Het totaal overzicht aan binnengehaalde financiering is lastig te geven, deze komen op verschillende plekken in de organisatie (per werkveld) binnen. We noemen er een aantal die er dit jaar uitsprongen: aan een aantal Apeldoornse projecten in de Regio Deals Veluwe en Cleantech (in totaal 12,5 miljoen en 7,5 miljoen euro), de proeftuin aardgasloze wijken (7,3 miljoen) en subsidie voor Beleef het Apeldoornse Kanaal (ca. 2,5 miljoen). Dat zijn projecten van forse omvang die het melden waard zijn. Maar het gaat ook om kleinere projecten als Volunteers 2.0 wat we vanuit de Euregio zijn gestart, subsidies voor monumentenzorg of voor het energiepunt (Energieloket), extra financiële middelen voor het aanvragen van de woningbouwimpuls (50.000 euro) en een aantal infrastructurele projecten die financiering hebben ontvangen. In die laatste categorie zitten onder het meer fietspad langs Kanaal Noord, de tunnel in Osseveld, de parkeergarage Koningshaven en het regionale programma 'slimme en schone mobiliteit'.

4 Apeldoorn is een Smart City

Smart City Apeldoorn is de samenwerking tussen inwoners, bedrijven, onderwijs- en (kennis)instellingen en overheid door het toepassen van ICT om te zorgen voor een betere kwaliteit van leven in de gemeente Apeldoorn. En om onze gemeente beter te kunnen besturen en te laten functioneren. Noodzakelijke randvoorwaarden daarvoor zijn hoogwaardige ICT infrastructuur (b.v. glasvezel, 5G en Lora) en -voorzieningen, laagdrempelige digitale toegankelijkheid en een digitaal vaardige samenleving. Smart City Apeldoorn is een instrument, maar geen zelfstandig programma met projecten. Speciale aandachtsgebieden zijn burgerparticipatie en gebiedsontwikkelingen en -revitalisering. Smart City Apeldoorn helpt daarmee de doelen van de strategische- en topthema's te bereiken. Daarbij is het belangrijk dat we ons bewust zijn van wat er allemaal op het gebied van smart city en digitalisering in de wereld om ons heen gebeurt. En willen we wat kan? Daarom willen we via Smart City Apeldoorn ook bewustwording van deze digitalisering creëren en bijbehorende ethische vraagstukken agenderen.

4.1 Wij maken ons sterk voor de ontwikkeling van Apeldoorn tot Smart City

Prestaties

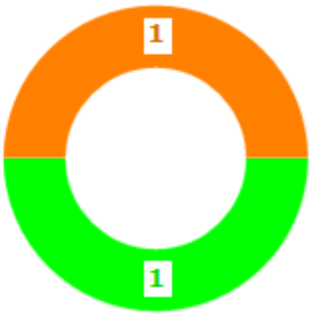

Wat hebben we gedaan in 2020?

4.1.1 Wij stellen samen met VNG en G40 een smart city agenda op

Toelichting Het college heeft ook in 2020 verder gewerkt aan de ontwikkeling van Apeldoorn tot Smart City. Het is te omvangrijk om hier op te sommen wat we allemaal hebben gedaan, maar de relevante informatie over deze activiteiten kan worden gevonden op https://www.apeldoorn.nl/smartcity. Bij de Smart City activiteiten werken we samen met burgers, bedrijven, onderwijs- & kennisinstellingen, en andere overheden.

Vanuit de G40 nemen we een landelijk voortrekkende rol. De G40 themagroep Smart Cities, waarvan wethouder Willems mede voorzitter is, werkt samen met de VNG in het programma Smart Society. En daarbinnen in de Impact Coalitie Safety & Security. Daarnaast is in 2020 een vruchtbare samenwerking met het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat tot stand gekomen. Dat heeft geleid tot de publicatie Smart Cities in de G40. Uit deze inventarisatie blijkt dat er inmiddels ruim 400 initiatieven en projecten zijn in de 40 grote gemeenten. Deze publicatie is een opmaat naar verdere samenwerking met het ministerie richting de aanstaande kabinetsformatie. Zie ook https://www.g40stedennetwerk.nl/nieuws/rijk-en-gemeenten-moeten-samen-bouwen-aan-slimmere-steden.

4.1.2 Wij informeren de gemeenteraad halfjaarlijks over de ontwikkelingen op het terrein van de Smart City Apeldoorn

Toelichting Vanwege de Covid19 crisis is ook voor Smart City Apeldoorn het afgelopen jaar niet zo gelopen als beoogd. Dat heeft er toe geleid dat we in het voorjaar de gemeenteraad niet hebben kunnen informeren over de ontwikkelingen op het terrein van de Smart City Apeldoorn. In het najaar is dat niet gelukt vanwege agenda-technische redenen.

5 De financiële positie van Apeldoorn is gezond

We werken verder op weg naar financieel herstel in 2026. Dat betekent een beperkte schuldpositie, voldoende solvabiliteit voor zowel grondbedrijf als algemene dienst en een structureel sluitende begroting in alle jaarschijven.

Wat hebben we bereikt in 2020?

Op basis van deze jaarrekening kunnen we concluderen, dat we onze doelstelling van financieel herstel hebben bereikt.
Door de ontwikkelingen, die we in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing verder toelichten, hebben we een mijlpaal bereikt met een solvabiliteit van 21,14%. Voor het eerst in lange tijd is deze hoger dan 20 % en op het gewenste niveau.
Daarnaast is er in 2020 een forse daling van de schuldquote te zien, mede veroorzaakt door minder uitgaven en vertraging van investeringen onder andere als gevolg van Corona. Onze schuldquote van 69% is prima.
Daarbij maken we de kanttekening, dat we nog midden in de coronapandemie zitten met alle onzekerheden van dien en dat we onze begroting in de jaarschijven 2023 en 2024 nog niet structureel sluitend hebben. De financiële buffer, die we sinds 2012 opgebouwd hebben en de lage schuldquote geven een solide financiële basis voor de toekomst.
In de voorjaarsnota zullen we met voorstellen komen om de jaarschijven 2023 en 2024 ook sluitend te krijgen.

5.1 Voldoende eigen vermogen in de algemene dienst en het grondbedrijf

Prestaties

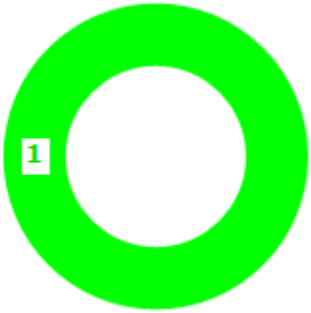

Wat hebben we gedaan in 2020?

5.1.1 Wij streven naar een solvabiliteitsratio van 20% of meer

Toelichting Door de ontwikkelingen, die we in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing verder toelichten, hebben we een mijlpaal bereikt met een solvabiliteit van 21,14%. Voor het eerst in lange tijd is deze hoger dan 20 % en op het gewenste niveau.

5.2 Onze schuldenlast is in verhouding tot onze inkomsten niet te hoog

Prestaties

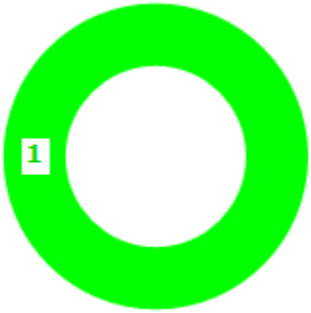

Wat hebben we gedaan in 2020?

5.2.1 Wij streven naar een netto schuldquote < 90%

Toelichting Er is in 2020 een forse daling van de schuldquote te zien, mede veroorzaakt door minder uitgaven en vertraging van investeringen onder andere als gevolg van Corona. Onze schuldquote van 69% is prima.

5.3 De meerjarenbegroting is in alle jaren (structureel) sluitend.

Prestaties

Wat hebben we gedaan in 2020?

5.3.1 Alle jaarschijven van de MPB 2020-2023 zijn sluitend.

Toelichting Zoals wij in de MPB 2020-2023 al hebben aangegeven, wordt deze prestatie nog niet gerealiseerd.
In de MPB 2021-2024 zijn de jaarschijven tot en met 2022 sluitend.

5.3.2 De jaarschijf 2023 is structureel sluitend.

Toelichting Uitgangspunt voor de voorjaarsnota 2021 is dat tenminste de jaarschijven tot en met 2023 sluitend worden gemaakt.

5.3.3 De OZB wordt alleen voor inflatie verhoogd.

Toelichting In 2020 is besloten om de OZB 2021 alleen met de inflatie te verhogen.

Lessons learned

Programma 1 van de MPB is min of meer het verzamelprogramma dat de MPB opent: bestuur, inwoners en geld. Aan de orde komt een veelheid aan onderwerpen die soms een beperkte samenhang vertoont en een verschil in relevantie. De onderwerpen zijn: de gemeenteraad, Apeldoorn Marketing, de lobby, Apeldoorn als Smart City en afgesloten wordt met het overzicht van de financiële positie van de gemeente. Een les voor de toekomst zou kunnen zijn om onderdelen van dit programma wellicht op een betere, meer toepasselijke, plaats onder te brengen in andere programma's om daarmee ook 'dubbels' verderop in de MPB te voorkomen. Het is een les waar we, bij een mogelijke nieuwe indeling van de MPB over relevante programma's, de komende jaren aan zullen werken. De geleerde lessen binnen de actualiteit gingen er ook dit jaar over hoe we de onderwerpen opnieuw helderder en puntiger konden verwoorden.

COVID-19

Wegens Corona zijn veel prestaties niet of nauwelijks gerealiseerd. Zo is het intensief in gesprek gaan met de inwoners in alle gebieden niet mogelijk gebleken. Onze dienstverlening aan de balie vroeg om aanpassingen en geplande evenementen konden niet doorgaan. Toeristen kwamen niet en terrassen moesten sluiten, waardoor onze belastingopbrengsten flink daalden. Tegenover deze financiële tegenvallers stond de compensatie die we vanuit het rijk hebben ontvangen. De volledige toelichtingen staan verwoord bij de respectievelijke prestaties en de financiële gevolgen worden verder toegelicht bij de financiële positie van de gemeente Apeldoorn.

Toprisico's

Nr	Risico omschrijving	Kans	Bedrag	Effect	I/S	Indicatie top-risico	
						Financieel	niet-financieel
474	Aanvullende rijksvergoeding tekorten Jeugd (2023/2024)	50%	€ 9.000.000	€ 4.500.000	I	★	
	Risicogebeurtenis: In de MPB 2021-2024 is er rekening mee gehouden dat het Rijk structureel aanvullende middelen beschikbaar stelt om tekorten in het zorgdomein (Jeugd) op te vangen. Vooralsnog zijn deze middelen incidenteel beschikbaar gesteld t/m 2022. De provincies hebben richting de gemeenten aangegeven dat deze middelen structureel mogen worden geraamd. Risico is dat deze aanvullende rijksbijdrage uiteindelijk niet wordt toegekend. Beheersmaatregelen * Intensieve bestuurlijke en ambtelijke lobby						
503	Focus op actuele strategische koers en toekomstagenda	31%	€ 100.000	€ 62.000	S		★
	Risicogebeurtenis: Burgers, bedrijven en/of mede-overheden kunnen de koers niet volgen of hebben onvoldoende draagkracht c.q geven onvoldoende draagvlak om de koers te helpen realiseren. Beheersmaatregelen * Medewerkers volgen trainingen (strategisch positioneren, scenarioplanning) * Beschikbaar stellen 3-jarig lobbybudget voor intensivering lobby * Organiseren trendconferenties * Inzet op betrokkenheid samenleving						
861	Datalek	25%	€ 50.000	€ 12.500	I		★
	Risicogebeurtenis: Er ontstaat een datalek. Beheersmaatregelen * Er zijn vastgestelde procedures voor het melden van beveiligingsincidenten en datalekken. Die zijn concernbreed gecommuniceerd. * Zorgvuldig werken met persoonsgegevens is onderdeel van de reguliere werkprocessen. * Er loopt een continu programma om medewerkers te informeren en te scholen over informatiebeveiliging en privacy. * De PDCA cyclus is van toepassing op privacy en informatiebeveiliging. * We zijn compliant aan de AVG, NEN-ISO/IEC 27002. * Informatiebeveiliging- en privacy oplossingen worden geïmplementeerd en zijn concern-breed consistent en operabel.						

1601	Financieel effect COVID-19	70%	€ 4.000.000	€ 5.600.000	S	★	★
	Risicogebeurtenis: Het coronavirus COVID-19 heeft een grote impact op onze samenleving. We hebben te maken met een recessie. Het is nog onzeker hoelang en in welke mate het virus een bedreiging zal vormen. Komt er bijvoorbeeld een derde golf? Het basisscenario van het CPB gaat uit van een matig herstel in 2021, maar ook pessimistischer scenario is mogelijk. Beheersmaatregelen * - Crisimanagement organiseren om verspreiding van het virus te voorkomen- Steunmaatregelen nemen financieel en facilitair in kader van "Doorkijk Corona"- Lobby voor steunmaatregelen van Rijk en Provincie- KOsten en minder inkomsten a.g.v. Corona monitoren; ieder kwartaal quick scan Corona- Reserve instellen ter dekking extra kosten, kosten van steunmaatregelen en gederfde inkomsten a.g.v. Corona- Waar mogelijk investeringen doen en faciliteren, die leiden tot meer werkgelegenheid.- Extra inzetten op participatie en omscholing- Aanpassingen in de openbare ruimte en met name de binnenstad - Aanpassingen in het gemeentehuis- verbonden partijen faciliteren, zodat zij zoveel mogelijk gebruik kunnen maken van steunmaatregelen (oa sport, buurthuizen en cultuur)						
Totaal				€ 10.174.500			

* Als het risico structureel is, wordt het financieel gevolg verdubbeld (zie toelichting in hoofdstuk 4.1.2.2)

Samenvatting verschillen programma

Op dit programma verantwoorden we een veelheid en diversiteit aan onderwerpen. Op totaalniveau zien we een voordeel van € 5,8 miljoen. We lichten de grootste afwijkingen toe.

Algemene Uitkering (€ 10,9 miljoen voordeel)

In de MPB 2020 hebben we inclusief drie begrotingswijzigingen rekening gehouden met een algemene uitkering van € 346 miljoen. We hebben € 10.9 miljoen meer ontvangen; een afwijking van 3,2% ten opzichte van de bijgestelde begroting. De compensatie van het Rijk voor extra kosten en derving van inkomsten als gevolg van corona was in 2020 van grote invloed op de algemene uitkering.

In onze raadsbrief 2020-044668 (gevolgen meicirculaire) en in de Tussentijdse rapportage 2020 hebben wij aangegeven, dat wij een voordeel op de algemene uitkering van € 6,5 miljoen verwachtten. Veroorzaakt door een hoger accres gemeentefonds dan waarmee op basis van de meicirculaire 2019 in de MPB 2020-2023 rekening was gehouden. Hogere loon- en materiële uitgaven bij het Rijk waren de belangrijkste redenen voor de groei van accres.

In onze raadsbrief 2020-071093 over de gevolgen van de septembercirculaire en in de rapportage Grote verschillen van 30 oktober 2020 hebben wij aangegeven, dat het voordeel op de algemene uitkering ten opzichte van de Tussentijdse rapportage nog met € 3,6 miljoen zou toenemen. Dit werd veroorzaakt door corona compensatie voor het derven van inkomsten (parkeergelden, marktgelden, toeristenbelasting etc.) en door het besluit van het Rijk om de jaarlijkse toename van de opschalings-korting op het gemeentefonds incidenteel te bevriezen.
Daarmee verwachtten wij in de eerdere rapportages een voordeel op de algemene uitkering van € 10,1 miljoen. Het werkelijke voordeel in deze jaarrekening is uitgekomen op € 10.9 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door nabetalingen over de jaren 2017, 2018 en 2019.

Wij hebben bij de verwerking van de corona compensatie in de algemene uitkering rekening gehouden met de adviezen van de commissie BBV. Mogelijke nabetalingen over 2020 die het kabinet in de Steun- en herstelpakketten heeft aangekondigd, verwerken wij daarom pas in 2021.

OZB (€ 0,7 miljoen nadeel)

Het aantal verminderingen als gevolg van bezwaar en beroep is meer (€ 0,4 miljoen) dan wij in onze prognose hebben meegenomen en was er meer leegstand (€ 0,1 miljoen) dan geprognosticeerd. Daarnaast was er minder areaal dan begroot . Het effect van Corona is ook meegenomen en betekent dat er nog uitstel van betaling is verleend en het percentage oninbaar hoger is uitgevallen dan verwacht. Dit effect is echter gering.

Overige belastingen (€ 1,4 miljoen nadeel)
Door minder overnachtingen als gevolg van de coronamaatregelen valt de opbrengst toeristenbelasting € 944.000 lager uit dan begroot.
Daarnaast heeft uw raad heeft in januari 2021 besloten om voor 2020 geen precariobelasting terrassen op te leggen (financiële effect € 150.000) en geen reclamebelasting (ad € 405.000) te heffen.

Overige baten en lasten (€ 8,2 miljoen nadeel)
Dit taakveld vertoont een nadeel van € 8,2 miljoen, dat met name veroorzaakt wordt door technisch administratieve boekingen vanwege de boekhoudvoorschriften BBV.
Het betreft een correctie op vooruit ontvangen subsidies van de BROA (€ 6,2 miljoen), de correctie op risico uren (-€ 2,3 miljoen) en de stelpost onderuitputting kapitaallasten (€ 0,9 miljoen).

Verder zien we in de realisatie dat er bij een aantal eenheden vacatures vertraagd, of niet zijn vervuld. Corona speelt hierbij een belangrijke rol. Ook is er in een aantal gevallen extra ingehuurd. Per saldo levert dit een voordeel op van € 1,3 miljoen. Dit voordeel wordt gestort in de bedrijfsvoeringsreserve.

Tenslotte is de post onvoorzien van €170.000 in 2020 in z'n geheel ingezet ten behoeve van Corona.

Mutaties reserve (€ 4,9 miljoen voordeel)
Deze post kent veel verschillende mutaties, we lichten de grootste afwijkingen toe.
Als eerste is de geplande afdracht van € 2,5 miljoen vanuit de algemene reserve grondbedrijf aan de algemene reserve is in deze jaarrekening verwerkt (effect 0).
Verder is de verkoop van de locatie aan de Tuinen van Zuidbroek is uiteindelijk niet doorgegaan, omdat de beoogd koper zijn businesscase niet sluitend kreeg. Daarmee is de begrote onttrekking van € 0,4 miljoen uit de Algemene Reserve naar aanleiding van het besluit ten aanzien resultaat Jaarrekening niet aan de orde.
Bij de bedrijfsvoeringsreserve zien we een storting vanwege het positief saldo op de kostenplaats salarissen van € 1,6 miljoen. Daarnaast wordt er € 0,6 miljoen onttrokken voor bedrijfsvoeringskosten m.n. op het gebied van het cultuurtraject en het beheersplan.
De storting vanaf de kostenplaats personeel leidt ertoe dat er meer in de bedrijfsvoeringsreserve is gestort dan toegestaan (€ 2,0 miljoen); het meerdere van € 0,7 miljoen wordt onttrokken aan deze reserve en teruggestort ten gunste van de algemene dienst. Per saldo leiden de mutaties in de bedrijfsvoeringsreserve tot een nadeel van € 0,3 miljoen.
Verder stellen we voor om een aantal posten via de reserve overlopende projecten over te hevelen naar 2021 (nadeel € 0,4 miljoen)
Tenslotte leidt de eerder genoemde technische correctie op de post vooruitontvangen subsidies van de BROA tot een voordeel van € 6 miljoen.

Hierboven hebben wij de grootste verschillen verklaard. Voor een verdere toelichting op de overige verschillen > € 0,2 miljoen verwijzen wij u naar de jaarrekening.

Verbonden partijen

Alliander NV

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Alliander is het energienetwerkbedrijf dat verantwoordelijk is voor de levering van gas en electriciteit naar inwoners en bedrijven in onze gemeente. Alliander is het netwerkbedrijf van het vroegere Nuon. Het is in 2009 afgesplitst van Nuon. Alliander heeft alleen publieke aandeelhouders.
Betrokken partijen	Apeldoorn heeft 0,043% van het aandelenkapitaal van Alliander.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Over 2019 heeft Alliander een bedrijfsresultaat gerealiseerd van € 253 mln. Van dit bedrag is € 113,6 mln aan dividend uitgekeerd.Apeldoorn heeft een aandeel van 0,043% en heeft € 48.800 aan dividend ontvangen.
Portefeuillehouder(s)	D.H. Cziesso
Link naar jaarstukken	Jaarverslag Alliander 2019

Link naar kaderstelling

Prestatie afspraken

Risico's

Ontwikkelingen beleid

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	€ 334 mln	€ 253 mln	
Eigen vermogen	€ 4,129 mld	€ 4,224 mld	
Vreemd vermogen	€ 4,216 mld	€ 4,567 mld	

Bank Nederlandse Gemeenten

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	De BNG bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor maatschappelijk belang. Via financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Betrokken partijen	De Staat heeft de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	De bank keert ieder jaar dividend uit. De gemeente Apeldoorn heeft 0,24% van de aandelen. Ons dividend was in 2018 € 376.465 en over 2019 staat er € 167.758 gereserveerd. De Europese toezichthouder in combinatie met de ECB en DNB hebben banken voorlopig verboden om het dividend uit te keren, om de kapitaalbuffers op peil te houden in verband met gevolgen van de corona pandemie. Recent is bekend geworden dat in maart 2021 voorlopig circa € 0,45 per aandeel uitgekeerd mag worden.

Portefeuillehouder(s)	D.H. Cziesso
Link naar jaarstukken	Jaarverslag BNG 2019
Link naar kaderstelling	

Prestatie afspraken

Risico's

Het dividend kan tegenvallen, als de winst van de BNG tegenvalt of als de BNG minder dividend over de winst betaalt.

Ontwikkelingen beleid

Ons dividend was in 2018 € 376.465 en over 2019 staat er € 167.758 gereserveerd. De Europese toezichthouder in combinatie met de ECB en DNB hebben banken voorlopig verboden om het dividend uit te keren, om de kapitaalbuffers op peil te houden in verband met gevolgen van de corona pandemie. Recent is bekend geworden dat in maart 2021 voorlopig circa € 0,45 per aandeel uitgekeerd mag worden.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	€ 337 miljoen	€ 163 miljoen	
Eigen vermogen	€ 4,99 miljard	€ 4,89 miljard	
Vreemd vermogen	€ 132,52 miljard	€ 144,8 miljard	

Leisurelands (RGV)

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Samenwerking
Betrokken partijen	De deelnemende gemeenten regio Gelderland.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Het (laten) exploiteren van voorzieningen voor dagrecreatie voor een breed publiek. Apeldoorn heeft 16% van de aandelen. Voor Apeldoorn is het belangrijk dat de voorzieningen (zoals Bussloo) laagdrempelig en goed onderhouden blijven. We kunnen hierop in hoofdlijnen invloed uitoefenen.
Portefeuillehouder(s)	D.H. Cziesso
Link naar jaarstukken	Jaarverslag 2019
Link naar kaderstelling	

Prestatie afspraken

Risico's

De kans is klein dat er bij ontbinding van de BV verplichtingen zijn die we nu niet kennen.

Ontwikkelingen beleid

In 2019 stond Leisurelands 20 jaar op eigen benen met 21 gemeenten en een Gemeenschappelijke Regeling als aandeelhouder. In die tijd heeft Leisurelands met vele ondernemers, organisatoren van evenementen en maatschappelijke organisaties samengewerkt aan aantrekkelijke recreatiegebieden voor de bezoekers. Bijna 7 miljoen mensen wisten het afgelopen jaar de recreatieterreinen en -gebieden te vinden om te wandelen, fietsen, zwemmen, eten, drinken, een evenement te bezoeken, hun vrije tijd door te brengen.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	- € 1,3 mln (nadelig)	€ 4,4 mln voordelig	
Eigen vermogen	€ 56,3 mln	€ 68,9 mln	
Vreemd vermogen	€ 32,3 mln	€ 46,7 mln	

NV Luchthaven Teuge

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Luchthaven Teuge biedt voorzieningen voor General Aviation (kleine luchtvaart) en draagt bij aan de recreatieve, educatieve en economische doelstellingen van de gemeente. De luchthaven zet zich in voor de ontwikkeling van duurzaam vliegverkeer en verduurzaming van de luchthaven.
Betrokken partijen	De gemeenten Apeldoorn, Deventer, Voorst en Zutphen.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	De gemeente Apeldoorn heeft een belang van 54,62%.
Portefeuillehouder(s)	D.H. Cziesso
Link naar jaarstukken	Jaarrekening 2018 NV Luchthaven Teuge
Link naar kaderstelling	

Prestatie afspraken

- In 2020 doet NV Luchthaven Teuge een aanvraag bij Provincie Gelderland voor een nieuw luchthavenbesluit binnen de kaders voor de geluidsruimte, zoals aangegeven door de gemeenteraad (56,5 DB Lden); de Provincie stelt zo snel mogelijk het luchthavenbesluit vast (zie ook bestuursakkoord Provincie Gelderland)- In 2020 wordt een businesscase voor een herontwikkelingsplan van het bedrijventerrein Teuge/ West afgerond.- DEAC heeft in 2020 een eigen (juridische) entiteit. De onderzoeksactiviteiten van DEAC (TU Delft, Hogeschool Amsterdam, Deltion Zwolle) worden uitgebreid.

Risico's

Als gevolg van COVID-19 blijven het aantal vliegbewegingen en daarmee de inkomsten achter. Tegelijk worden ook kosten bespaard. Waar mogelijk maakt de NV gebruik van steunmaatregelen van het rijk.

Ontwikkelingen beleid

In 2020 heeft de NV Luchthaven Teuge de aanvraag ingediend voor het luchthavenbesluit gebaseerd op omzetting van de in het verleden toegestane geluidsruimte voor 80.000 vliegbewegingen. Dit is in overeenstemming met de kaders, die de gemeenteraad in 2017 voor de opstelling van het luchthavenbesluit heeft vastgesteld. De Provincie Gelderland heeft de aanvraag in behandeling genomen en in oktober 2020 de procesaanpak naar het luchthavenbesluit en de bijbehorende vergunning voor de Wet op de Natuurbescherming vastgesteld. Naast het scenario van de aanvraag onderzoekt de Provincie ook 2 andere scenario's, die uitgaan van een geluidsruimte op basis van het huidige aantal vliegbewegingen.

NV luchthaven Teuge heeft een voortrekkersrol bij het tot stand brengen van het kenniscentrum voor elektrisch vliegen (DEAC) op vliegveld Teuge. Samen met de Cleantechregio en Gemeente Apeldoorn is gewerkt aan versteviging en verbreding van het netwerk rond DEAC en wordt gezocht naar financiële middelen voor meer onderzoekfaciliteiten. In 2020 heeft DEAC een juridische rechtsvorm gekregen en is een bestuur gevormd, die de verdere ontwikkeling van DEAC op zich gaat nemen.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	€ 19.000	-€ 27.000	n.t.b.
Eigen vermogen	€ 1.347.000	€ 1.319.911	n.t.b.
Vreemd vermogen	€ 1.498.000	€ 1.434.000	n.t.b.

Vitens

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Vitens is het grootste drinkwaterbedrijf in Nederland. Het verzorgt ook de drinkwatervoorziening in onze gemeente. Vitens is in de afgelopen jaren ontstaan door fusies van lokale en regionale drinkwaterbedrijven. Wij hebben sinds 2007 een belang in Vitens.
Betrokken partijen	
Bestuurlijk belang/stemverhouding	De gemeente Apeldoorn heeft 1 aandeel. Het financieel belang is klein. In 2019 haalde Vitens een nettowinst van € 11,1 miljoen. Er is geen dividend uitgekeerd.
Portefeuillehouder(s)	D.H. Cziesso
Link naar jaarstukken	Vitens jaarverslag 2019

Link naar kaderstelling

Prestatie afspraken

Risico's

Er zijn geen risico's.

Ontwikkelingen beleid

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	€ 13 mln	€ 11,1 mln	
Eigen vermogen	€ 533 mln	€ 533,3 mln	
Vreemd vermogen	€ 1,234 mld	€ 1,293 mld	

Regio Stedendriehoek

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Regio Stedendriehoek draagt bij aan onze ambities uit programma 3, 4 en 9 door belangenbehartiging op het gebied van duurzaamheid, ruimtelijke ordening (waaronder milieu en mobiliteit) en economische zaken.
Betrokken partijen	De gemeenten Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Lochem, Voorst, Heerde en Zutphen.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Het bestuur bestaat uit een regioraad van 16 leden en het dagelijks bestuur uit 8 vaste leden (de gemeenten) en 2 agendaleden (provincie Gelderland en Overijssel).
Portefeuillehouder(s)	J. Joon

Link naar jaarstukken	Jaarrekening 2019
	Cleantechregio Jaaroverzicht 2019
Link naar kaderstelling	

Prestatie afspraken

Risico's

Het weerstandsvermogen van de Regio Stedendriehoek is beperkt. Bij deze WGR 'light' is de afspraak gemaakt dat de Stedendriehoek geen eigen vermogen opbouwt. Indien de Regio Stedendriehoek op enig moment onverhoopt niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen moet teruggevallen worden op de deelnemende gemeenten.

Ontwikkelingen beleid

Het jaar 2020 heeft voor de Cleantech Regio vooral in het teken gestaan van de start van uitvoering Regio Deal. De projecten onder de Regio Deal vlag zijn gestart en leveren gezamenlijk een grote bijdrage aan onze regionale economie. Zeker in de huidige economisch zware periode betekent dit een welkome stimulans. Naast de Regio Deal lopen er natuurlijk ook andere trajecten als Slimme en Schone mobiliteit (waarover een maatregelenpakket inclusief financiering is afgesproken met de provincie Gelderland) of de RES. Tot slot is er vanuit de regio een bijdrage geleverd aan de Oost Nederland brede campagne met de noemer ‘Nederland Slim Benutten’. Die campagne is gericht op het zorgen voor een stevige rol voor regio’s (in Oost Nederland) in een nieuw regeerakkoord.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	€ 34	€ 94.000	n.t.b.
Eigen vermogen	€ 105.000	€ 97.000	n.t.b.
Vreemd vermogen	€ 1.737.000	€ 1.566.000	n.t.b.

Tribuut

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Met ingang van 1 januari 2016 voert Tribuut voor de gemeente Apeldoorn de belastingtaak uit. Naast de uitkeringen van de rijksoverheid vormen de gemeentelijke belastingen een belangrijke bron van inkomsten.
Betrokken partijen	Tribuut is een samenwerkingsverband van de gemeenten Apeldoorn, Epe, Lochem, Voorst en Zutphen.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Het bestuur van Tribuut bestaat uit 5 leden, onder wie de voorzitter. Iedere deelnemende gemeente levert 1 bestuurslid. Voor de gemeente Apeldoorn is dit wethouder Cziesso. Elk lid heeft 1 stem en besluiten worden genomen met gewone meerderheid van uitgebrachte stemmen. In geval van herstemming heeft Apeldoorn als enige 4 stemmen en wordt besloten met ten minste twee derde meerderheid van de uitgebrachte stemmen.
Portefeuillehouder(s)	D.H. Cziesso
Link naar jaarstukken	Jaarverslag Tribuut 2019
Link naar kaderstelling	

Prestatie afspraken

Tribuut wil de beste belastingdienstverlener in de regio zijn met een ijzersterke prijs/ kwaliteitverhouding met een grote tevredenheid van gemeenten, klanten en medewerkers.Belangrijkste speerpunten voor 2020-2023 zijn:- Ombouw van de WOZ- taxaties naar

gebruiksoppervlak.- De kwaliteit van de uitvoering optimaliseren, zodat de uitvoering van de WOZ door de Waarderingskamer als goed wordt beoordeeld.- Optimaliseren van de belastingopbrengst.- Verdere optimalisering van de organisatie en werkprocessen, die moet leiden tot werkdrukverlaging en kostenvermindering.- Beleidsharmonisatie.- Groeiopdracht.

Risico's

De samenvoeging van de belastingtaken van de vijf gemeenten brengt risico's met zich mee. Die staan in het bedrijfsplan van Tribuut. De risico's voor Tribuut zijn beperkt. Het risico van autonome ontwikkelingen calculeert Tribuut op € 120.000 bij een weerstandscapaciteit van € 108.000. Daarnaast beschikt Tribuut nog over het restant van het opstartbudget van € 628.000 (eind 2018). Het bestuur heeft dit bedrag bestemd voor verdere organisatieontwikkeling en efficiencyverbetering in 2019 en 2020 en zal in 2020 volledig benut zijn.

Ontwikkelingen beleid

De Waarderingskamer heeft besloten om per 1 januari 2022 over te gaan op een andere waarderingssystematiek onroerende zaken waarbij de waarderingsinhoud wordt vervangen door "gebruiksoppervlakte". De overgang naar de nieuwe systematiek is onvermijdelijk en vraagt van Tribuut een forse inspanning. Woningen en niet- woningen in de vijf gemeenten worden opnieuw gewaardeerd op basis van gebruiksoppervlakte (GBO) in plaats van inhoud (m3). In 2019 hebben de deelnemende gemeenten budget beschikbaar gesteld aan Tribuut om deze ombouw in 2019 en 2020 te realiseren.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	€ 113.000	0	0
Eigen vermogen	€ 113.000	0	0
Vreemd vermogen	€ 1.106.000	0	0

Programma 2

Veiligheid

Taakvelden:

1.1 Crisisbeheersing en brandweer
1.2 Openbare orde en veiligheid
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
0.10 Mutaties reserves

1. Apeldoorn is een veilige gemeente (en dat willen we zo houden)

Apeldoorn is een veilige gemeente en dat willen we graag zo houden. Immers een veilige leefomgeving is de basis om met elkaar plezierig te wonen, te werken en te recreëren. Kortom de basis voor de comfortabele (gezins)stad die Apeldoorn graag wil zijn.

Wat hebben we bereikt in 2020?

De doelstellingen met betrekking tot de veiligheidsthema's liggen vast in het integraal veiligheidsplan Apeldoorn (IVA). Voor ieder van deze veiligheidsthema's is een expertgroep ingesteld die onder de aansturing van een regisseur een tweejaarlijks uitvoeringsplan hebben opgesteld. De expertgroep draagt, naast de inbreng van kennis, zorg voor de uitvoering van activiteiten uit het uitvoeringsplan. Deze activiteiten dragen bij aan het bereiken van de doelen van de veiligheidsthema's. Twee keer per jaar wordt hierover verantwoording door middel van een 'veiligeheidsbrief'afgelegd aan de raad.
De streefwaarde (afnemen of tenminste gelijk blijven) is in 2019 en 2020 behaald voor het totaal aantal incidenten. Het totaal aantal misdrijven blijft al enkele jaren vrij stabiel met een lichte stijging in 2020.
Die stijging ligt met name aan de categorieën fysieke kwaliteit (vernieling en openlijke geweldpleging tegen goederen) en horizontale fraude (cybercrime en digitale fraude). De start van de aanpak van ondermijning en georganiseerde criminaliteit werkt in Apeldoorn. Er zijn goede resultaten geboekt; zowel op casusniveau als op preventieniveau; naast de repressieve aanpak wordt criminaliteit ook voorkomen en verstoord. De aanpak wordt de komende jaren verder doorontwikkeld en uitgebreid. Uitgebreidere rapportages zijn terug te vinden in de tussenevaluatie IVA.

1.1 Behouden en verbeteren van de objectieve en subjectieve veiligheid

Prestaties

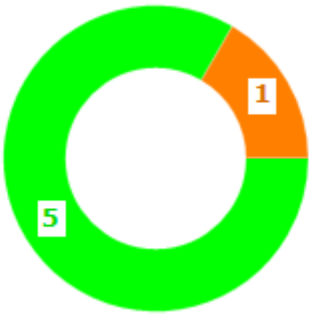

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.1.2 Verminderen van strafbaar gedrag van (probleem) jongeren en jeugdcriminaliteit

Toelichting Elk jaar vergelijken we met een voorafgaand jaar voor wat betreft cijfers op de indicatoren vandalisme, overlast, de instroom van de jongeren bij het OM en de plannen van aanpak die de gemeente maakt voor en met individuele probleemjongeren.

1.1.3 Signaleren en aanpakken van georganiseerde criminaliteit/ ondermijnende criminaliteit

Toelichting Er zijn 21 casussen in behandeling genomen. Componenten die hier onderdeel van uitmaakten waren onder ander zorgfraude, drugshandel en zogenaamde 'witte vlekken'. Er is een onderzoek naar een bepaalde witte vlek uitgevoerd. Net als in 2019 zijn er een kleine 30 hennepkwekerijen opgerold in Apeldoorn. in ongeveer 1/3 van de gevallen gaan we op basis van ons Damoclesbeleid over tot het sluiten van een pand.
Meerdere overleggen aanpak mensenhandel zijn ingericht. Zowel om structuur van de aanpak in te richten, maar veel belangrijker is het overleg waar mensenhandel situaties worden besproken en activiteiten worden uitgezet om de situatie aan te pakken. Voor wat betreft georganiseerde criminaliteit hebben een aantal schokkende misdrijven zich voorgedaan. Bij deze incidenten was sprake van vuurwapengebruik, illegale prostitutie en internationale drugshandel. Deze zaken zijn opgespoord en vervolgd. Daar waar mogelijk zijn bestuursrechtelijke maatregelen toegepast.
Voor wat betreft het signaleren van ondermijning vindt er met regelmaat een overleg met de politie plaats waar alle lokale signalen en MMA (meld misdaad anoniem) meldingen worden besproken en onderzocht.

1.1.4 Voorkomen dat de digitale criminaliteit verder stijgt

Toelichting Het doel van deze prioriteit van het Integrale Veiligheidsplan Apeldoorn 2019-2022 is o.a. om te voorkomen dat het aantal delicten verder stijgt. De corona-uitbraak en de daarop volgende intelligente lockdown om een pandemie te bestrijden, heeft geleid tot een verschuiving in criminaliteit. Er is een forse toename te zien van langs de digitale weg gepleegde criminaliteit, waarbij misbruik wordt gemaakt van de ongerustheid, onzekerheid en kwetsbaarheid van mensen via diverse digitale middelen.

Op dit moment ziet het ernaar uit dat we deze doelstelling niet gaan halen. Wat het beeld op de langere termijn zal zijn is evenwel nog ongewis.
Gezien de ontwikkelingen op het gebied van digitale criminaliteit op lokaal, nationaal en internationaal niveau is het voorkomen van een stijging niet haalbaar. Door de sterke stijging van criminaliteit met een digitale component geldt dit ook voor het gelijk laten blijven van de cijfers. Mede door corona en het vele thuiswerken en online shoppen heeft digitale criminaliteit in 2020 een vlucht genomen. De verwachting is niet dat dit in 2021-2022 zal afnemen.

1.1.5 Voorkomen en verminderen van High impact crimes

Toelichting Door de maatregelen (bijvoorbeeld het vele thuiswerken, bedrijven die gesloten zijn) die in het kader van corona zijn genomen, zijn de cijfers voor High Impact Crime aanzienlijk gedaald.
Daar waar wij in andere jaren bijeenkomsten organiseerden en er preventieadviezen werden verstrekt aan slachtoffers van wooninbraken, was dat nu niet mogelijk. Veelal is er met name digitaal gecommuniceerd of via de kranten. De communicatie is wel vooral uitgedragen in overleg met de politie, toezichthouders en private organisaties.

1.1.1 Voorkomen en bestrijden overlast in de woonomgeving

Toelichting De toelopende meldingen woonoverlast worden door de afdeling concernzaken/ veiligheid centraal geregistreerd en vervolgens beoordeeld. Vervolgens wordt samen met ketenpartners (team woonoverlast) een plan van aanpak opgesteld en uitgevoerd. Door de toename van het aantal casussen, maar ook door de ernst van de situaties wordt er steeds meer tijd gestoken in het bespreken, begeleiden en bemiddelen. De samenwerking maakt dat steeds eerder wordt geïntervenieerd en er daardoor snel kan worden gehandeld.

1.1.6 Uitvoeren projectplan Explosievenruiming

Toelichting In 2020 zijn meerdere overleggen geweest over de financiering vanuit de Bommenregeling. Eind 2020 is daar ambtelijk duidelijkheid over gekomen. Begin 2021 is dit door een brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bevestigd. Hiermee is de afronding van dit deel van het project in 2024 financieel geregeld.
Het veldonderzoek in de gebieden Caitwickerzand en 't Sol is in 2020 gestart en in dat boekjaar grotendeels afgerond. De stuurgroepvergaderingen met de eigenaren zijn verschoven naar maart en april 2021. Dit heeft nog geen effect op de eventuele start van de ruimingswerkzaamheden.

1.2 Voorkomen en verminderen van de onveiligheid in Apeldoorn veroorzaakt door brand, ramp of crisis

Prestaties

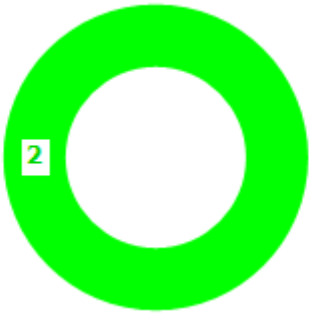

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.2.1. Strategische agenda VNOG

Toelichting De strategische agenda is door het Algemeen bestuur op 15 januari 2020 vastgesteld in de vorm van een Toekomstvisie en opdrachten. In 2020 is het regionaal risicoprofiel en een nieuw regionaal beleidsplan 2021-2024 vastgesteld. Door de raad van Apeldoorn zijn diverse onderwerpen als zienswijze aangedragen en verwerkt. Ook bij de advisering over de financiële stukken van de VNOG is de raad tijdig in de zienswijze-procedure betrokken. Ondanks de inzet die nodig is voor de bestrijding van de Corona-pandemie zijn alle opdrachten opgepakt en enkele reeds afgerond. Andere punten met een overgangstermijn, zoals de realisatie van het dekkings- en spreidingsplan zijn uiteraard nog in uitvoering.

1.2.2 Opleiden, trainen en oefenen

Toelichting Door de uitbraak van de Corona-pandemie is vanaf maart 2020 de rest van het jaar in een crisisstructuur gewerkt. Er zijn geen specifieke oefeningen georganiseerd; er is door bestuur en vele medewerkers in de praktijk geleerd. Vanwege de ambtelijke reorganisatie is ook de crisisorganisatie daarop aangepast.

Nieuwe ontwikkelingen

Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (nieuw beleid Voorjaarsnota)

Toelichting Overeenkomstig de voorjaarsnota 2020 is de gemeentelijke bijdrage aan de VNOG afgestemd op de meerjarenbegroting van de VNOG.

VNOG; vervanging hoogwerker (nieuw beleid Voorjaarsnota)

Toelichting In 2020 is door de VNOG opdracht gegeven tot de realisatie van de nieuwe hoogwerker voor de post Apeldoorn. De levering is aanstaande. Men is bij de firma Hilton in de afbouwfase en de verwachte levering is eind Q1 of begin Q2 van 2021.

Effectindicatoren

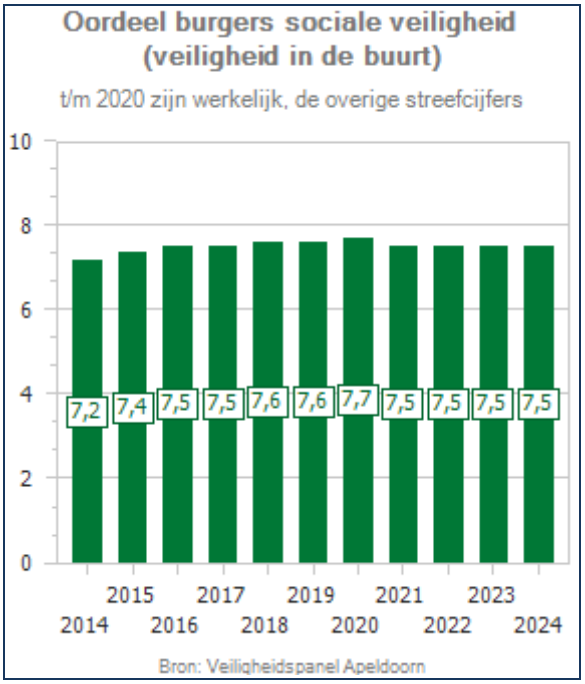

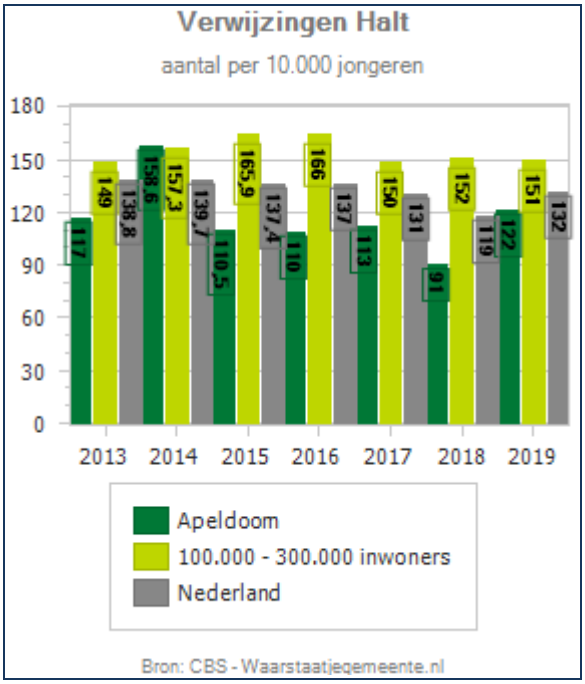

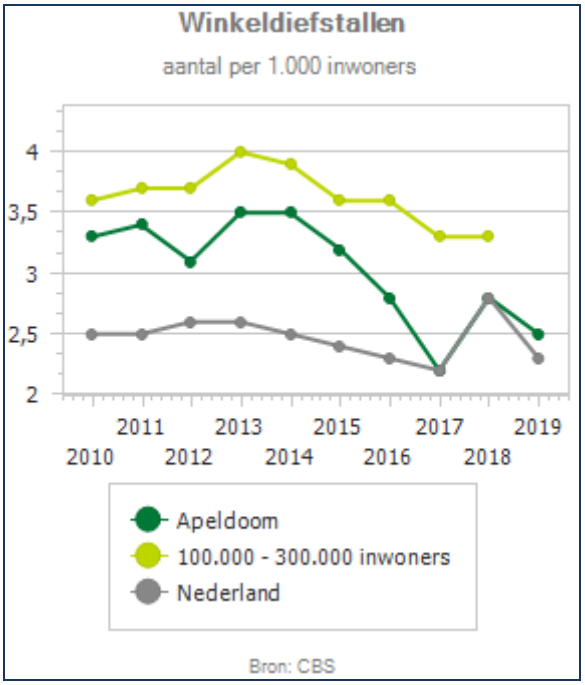

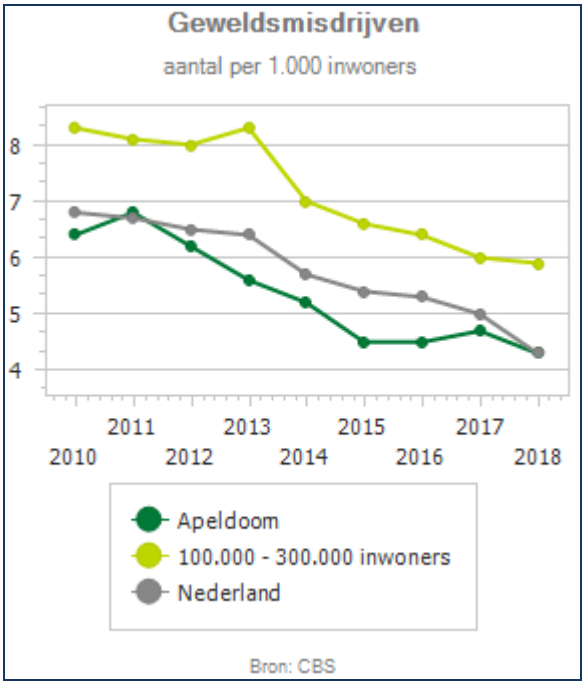

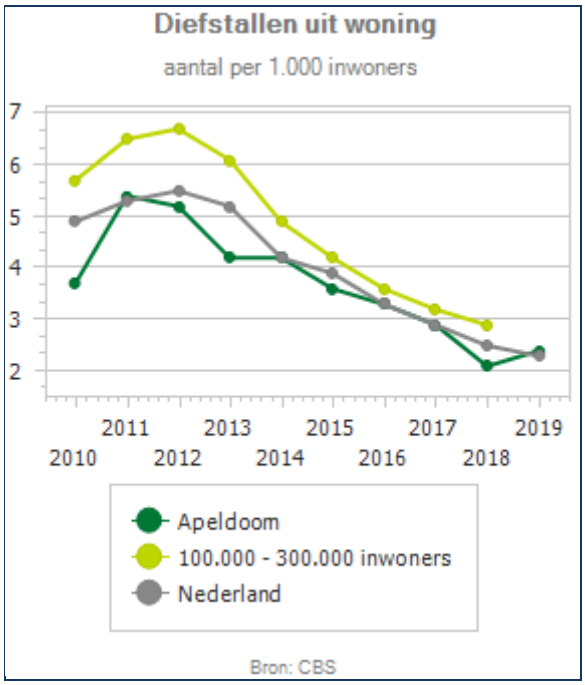

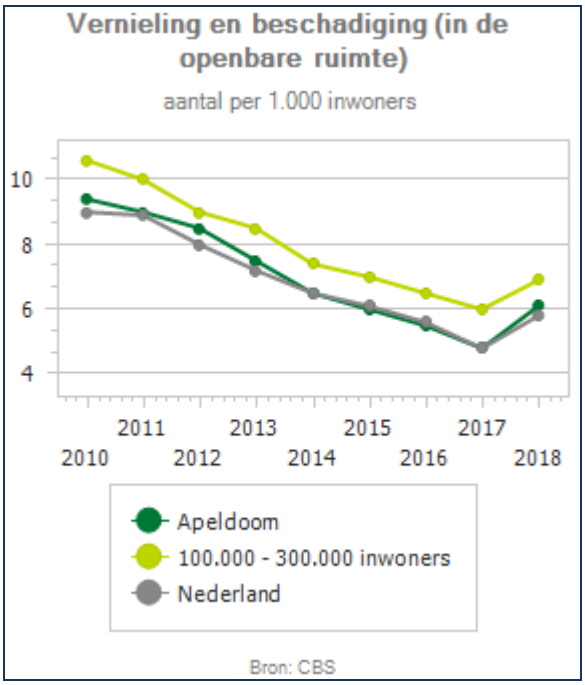

Trendanalyse

Deze kengetallen zijn verplicht in het kader van de BBV en worden gegenereerd uit de gegevens van het CBS. Voor een uitgebreide trendanalyse verwijzen we naar de halfjaarlijkse veiligheidsbrief. Daarin wordt uw raad uitgebreid geïnformeerd over de stand van zaken en ontwikkelingen in het veiligheidsdomein. Uw raad ontvangt dan informatie, die actueler is dan de onderstaande/bovenstaande kengetallen.
Twee keer per jaar wordt de raad via het college geïnformeerd over de resultaten en waargenomen trends via de Veiligheidsbrief. Als het nodig is wordt bijgestuurd. Deze analyse in de Veiligheidsbrief gaat over recentere cijfers dan die door het CBS landelijk beschikbaar zijn. Voor de meest actuele informatie verwijzen wij u naar de deze veiligheidsbrieven.
Het integraal veiligheidsplan Apeldoorn (IVA) kent een looptijd van 4 jaar. Na 2 jaar uitvoering te hebben gegeven aan het IVA stellen wij een tussentijdse rapportage op. Ook deze legt het college voor aan de raad om, indien nodig, te kunnen bijstellen op de prioritering van de veiligheidsthema's en de indicatoren.

Twee keer per jaar wordt de raad geïnformeerd over de waargenomen trends via de Veiligheidsbrief. Als het nodig is wordt bijgestuurd. Deze analyse in de Veiligheidsbrief gaat over recentere cijfers dan die door het CBS landelijk beschikbaar zijn. Voor de meest actuele informatie verwijzen wij u naar de Veiligheidsbrief.

Lessons learned

Door corona en de tijdelijke maatregelen die zijn getroffen, zien we een verschuiving naar de ‘soort’ criminaliteit. Daar waar eerst high impact crime feiten veel preventieve en opsporingsinzet vroegen, is dit verschoven naar digitale criminaliteit en sociale kwaliteit. Dit zijn ‘soorten’ criminaliteit waar de gewone burger veel last van heeft of kan ondervinden. Alhoewel verklaarbaar hebben we nog geen oplossing voor handen, anders dat er meer capaciteit op moet worden ingezet. Dit betekent extra inzet of een keuze, anders dan de opdracht van de raad, om minder aandacht te besteden aan andere veiligheidsthema’s.
Voor wat betreft ondermijning en georganiseerde criminaliteit hebben doorsnee bewoners van Apeldoorn indirect hinder van deze vorm van criminaliteit. Duidelijk is geworden dat de veiligheidsketen de naïviteit voorbij is voor wat betreft de aanpak van georganiseerde criminaliteit en ondermijning en de aanpak ervan. De ketenpartners werken hierin goed samen, maar hebben nog altijd niet de snelheid die criminele samenwerkingsverbanden hebben. Dat kan ook niet, omdat wij ons aan de wet houden. Wil je hierin stappen kunnen zetten dan zal de organisatie hierop ingericht moeten worden.

COVID-19

Door de uitbraak van de Corona-pandemie is vanaf maart 2020 de rest van het jaar in een crisisstructuur gewerkt.

Samenvatting verschillen programma

In programma 2 hebben een drietal voordelen. Van 1 hebben wij een ROP post gemaakt, andere had met meer rijksvergoeding welke in de reserve explosievenopruiming is gestort en
Op de VNOG hebben wij een voordeel wat te maken heeft met indexering.

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland/GHOR

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	De Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland voert de regionale taken uit op het terrein van de brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. De Veiligheidsregio doet dat ook op lokaal niveau zoals dat is aangegeven in de Wet Veiligheidsregio's. Daarmee draagt de VNOG bij aan het behouden en verbeteren van de objectieve en subjectieve veiligheid van de Apeldoornse burgers, bedrijven en instellingen.
Betrokken partijen	De VNOG is een gemeenschappelijke regeling (GR) en bestaat uit 22 gemeenten in Noord- en Oost- Gelderland.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	De VNOG heeft een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. De gemeente Apeldoorn levert de voorzitter van deze besturen. Op grond van de Wet Veiligheidsregio's is dit de burgemeester. De gemeente Apeldoorn heeft 6 van de totaal 50 stemmen.
Portefeuillehouder(s)	A.J.M. Heerts
Link naar jaarstukken	Jaarverslag 2019 Beleidsplan VNOG
Link naar kaderstelling	Regionaal beleidsplan 2021-2024

Prestatie afspraken

Risico's

De VNOG heeft de inventarisatie en beoordeling van de risico's in 2020 gecompleteerd en de daarvoor benodigde weerstandscapaciteit op een niveau gebracht wat vergelijkbaar is met andere veiligheidsregio's. Bij het vaststellen van de kadernota 2022-2025 heeft het algemeen bestuur vastgesteld dat de VNOG zelf over voldoende weerstandscapaciteit moet kunnen beschikken. In deze kadernota is de benodigde weerstandscapaciteit berekend op € 3.166.100 en komt de beschikbare capaciteit (Algemene - en Bedrijfsvoeringsreserve en de post Onvoorzien, na bestemming van het jaarrekeningresultaat 2019) uit op € 3.995.114. De vastgelegde streefwaarden van de weerstandsratio (verhouding tussen de beschikbare - en de benodigde weerstandscapaciteit) liggen tussen 1,0 ("matig") en 1,4 ("voldoende"). De nu berekende ratio komt uit op 1,26 en valt daarmee binnen de gewenste bandbreedte.

Ontwikkelingen beleid

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	- € 2.854.900	€ 4.148.482	
Eigen vermogen	€ 1.919.000 (werkelijk)	€ 3.640.663	
Vreemd vermogen	€ 43.669.000 (werkelijk)	€ 39.538.494 (werkelijk)	

Programma 3

Openbare ruimte

Taakvelden:

0.63 Parkeerbelasting
1.2 Openbare orde en veiligheid
2.1 Verkeer en vervoer
2.2 Parkeren
2.5 Openbaar vervoer
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
7.2 Riolering
7.4 Milieubeheer
7.5 Begraafplaatsen en crematoria
0.10 Mutaties reserves

1. Bereikbare, leefbare stad en omgeving, waar doorstroming voor fiets, auto en openbaar vervoer voorop staat (slim, duurzaam, innovatief)

De kwaliteit van de openbare ruimte wordt voor een belangrijk deel bepaald door de aanwezige verkeersstructuren. Met de fiets, het openbaar vervoer en de auto moet iedereen zich veilig, (waar nodig) snel en betaalbaar kunnen verplaatsen. Er wordt flink geïnvesteerd op dit vlak. Om de gevolgen voor de ruimte en het leefmilieu zo klein mogelijk te houden zetten we in op slimme, duurzame en innovatieve oplossingen. De vastgestelde verkeersvisie 2016-2030 is het onderliggende kader.

Wat hebben we bereikt in 2020?

In 2020 zijn diverse activiteiten verricht die bijdragen aan de bereikbaarheid voor fiets, auto en openbaar vervoer.

Er is hard gewerkt aan de planvorming voor (regionale) fietsinfrastructuur en voor capaciteitsvergroting van gemeentelijke hoofdwegen, zoals de Laan van Osseveld (inclusief tunnel) en Laan van Zevenhuizen, aan de verkeersmaatregelen voor Zevenhuizen-Zuidbroek en aan de uitwerking van het overloopparkeren voor Apenheul op de oefenvelden van AGOVV.

Smart mobility-technieken zijn toegepast in bijvoorbeeld verkeerslichten waardoor fietsers beter te prioriteren zijn, in de digitalisering van de parkeerketen, in innovatieve parkeeroplossingen in de binnenstad, in geluids- en luchtkwaliteitssensoren. Op dit vlak is nauw samengewerkt met de G40 gemeenten. Apeldoorn is in dit verband trekker geworden van de themagroep ‘Smart Mobility’.

In 2020 hebben we bijdragen geleverd aan de verkeersveiligheid door diverse educatieve maatregelen gericht op kwetsbare doelgroepen en door (voorbereiding van) fysieke maatregelen waaronder de kruising met de Ovenbouwershoek, een fietspad langs de Elsbosweg en door mee te liften met verkeersveiligheidsmaatregelen bij onderhoudsprojecten.

Het verkeer is schoner en stiller geworden in Apeldoorn. Met ingang van de nieuwe concessie zijn er elektrische bussen gaan rijden in Apeldoorn. Ook zijn er diverse laadvoorzieningen voor elektrische auto’s bijgekomen. Een mobiliteitsvisie voor de binnenstad is afgerond waarbij het primaat wordt gegeven aan de voetganger en fietser en waarbij de druk van het autoverkeer wordt verminderd. Samen met partners in de binnenstad zijn de eerste stappen gezet richting schone bevoorrading van de binnenstad.

De lobby bij relevante partijen naar het oplossen van knelpunten op de A1 en de A50 en naar de optimalisatie van bus en spoorvervoer is in 2020 een belangrijk deel van de activiteiten geweest. Onderdeel hiervan zijn de alternatieve vervoermogelijkheden voor die wijken waar de reguliere buslijnen zijn weggevallen bij de nieuwe busconcessie.

1.1 Iedereen moet zich (op een betaalbare wijze) kunnen verplaatsen met (innovatieve) vormen van vervoer (Inclusiever)

Prestaties

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.1.1 Voorbereiding van de implementatie van mobipunten (e.e.a. afhankelijk van de concessie)

Toelichting Het onderzoek naar kleinschalige mobi-(overstap)punten in de regio is afgerond. Voor Apeldoorn wordt een overstappunt bij de bushalte Oost Veluweweg als kansrijk gezien. Voor realisatie ontbreken hiervoor vooralsnog de benodigde budgetten.

1.1.2 Tweede kwartaal 2020 is er een besluit over inpassing van Mobuur in de nieuwe concessie

Toelichting Het vraagafhankelijke vervoer maakt geen onderdeel uit van de nieuwe busconcessie die in december 2020 is ingegaan. Samen met de provincie is verkend in hoeverre Mobuur een rol kan spelen in wijken waar, met de nieuwe concessie, reguliere buslijnen weg zijn gevallen. Ondanks aandringen van het college heeft de provincie besloten om niet te kiezen voor Mobuur maar de Buurtbus voor dit doel nader te onderzoeken. Eind 2020 is Mobuur gestopt. Vanwege de zoektocht met de provincie naar aanvullend vervoer is in 2020 niet het volledige gemeentelijke budget voor vaagafhankelijk en innovatief vervoer besteed.

1.1.3 Randvoorwaarden voor deelauto's in parkeergarage Koningshaven zijn onderzocht

Toelichting In de bestaande parkeergarage Koningshaven is mogelijk plaats voor een nieuwe innovatieve wijze van vervoer: deelauto’s. In 2020 is nader bekeken in hoeverre het gemeentelijke wagenpark kan worden ingezet als deelauto. Hieraan blijken nogal wat nadelen te kleven ten aanzien van beschikbaarheid, (gemeentelijke) materialen die in de auto's vervoerd worden en (intern) reserveringssysteem, waardoor vooralsnog op korte termijn de inzet van gemeentelijke auto's als deelauto's niet kansrijk is.
De gemeente heeft ook een faciliterende rol richting initiatiefnemers van deelauto's. Mede vanwege Corona zijn er geen initiatieven voor deelauto's vanuit de markt gekomen.

1.2 Optimale doorstroming met fiets, auto en openbaar vervoer, waarbij zorgvuldig ruimtegebruik uitgangspunt is (Efficiënter)

Prestaties

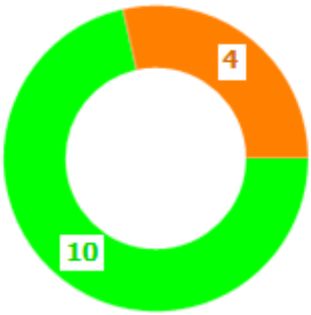

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.2.11 Verkennen mogelijkheid directe treinverbinding en extra station

Toelichting In het kader van het Toekomstbeeld Openbaar Vervoer 2040 is door het rijk in 2020 een globale eerste indicatie gegeven van de haalbaarheid van diverse opgaven op het spoor, waaronder een directe treinverbinding tussen Barneveld en Apeldoorn, met een nieuw station in Apeldoorn West. Vervolgonderzoek gaat nog plaatsvinden door de opgaven op het spoor in samenhang te beschouwen met parallelle wegenprojecten. Zo zal de treinverbinding Barneveld-Apeldoorn in samenhang worden bekeken met de A1 in de corridor A1.

1.2.1 Betere doorstroming Laan van Zevenhuizen door vergroten capaciteit op een tweetal plaatsen

Toelichting De capaciteitsvergroting van de Laan van Zevenhuizen (ter hoogte van de Sluisoordlaan en Saloméstraat) vindt naar verwachting pas in 2023 plaats. Dit komt omdat uit de stikstofonderzoeken, die zijn gedaan ten behoeve van de bestemmingsplanherziening, is gebleken dat sprake is van een stikstofdepositie. Dit is niet toegestaan. Derhalve moet aanvullend onderzoek plaatsvinden, wat leidt tot vertraging in de uitvoering.

1.2.2 Betere doorstroming Kanaal Noord

Toelichting De capaciteit van Kanaal Noord tussen Anklaarseweg en Laan van Zevenhuizen wordt vergroot. Gestart is met de planvorming.

1.2.3 Betere doorstroming kruispunt Laan van Osseveld / Veenhuizerweg

Toelichting De capaciteit van de Laan van Osseveld wordt vergroot in aansluiting op de tunnel, waaronder de ombouw van de rotonde op de kruising met de Veenhuizerweg naar een kruising met verkeerslichten. Het bestemmingsplan om de verbreding van de weg ruimtelijk mogelijk te maken, is in december 2020 door de raad vastgesteld. Uitvoering is voorzien in 2022/2023.

1.2.4 Verkeersontsluiting Zevenhuizen Zuidbroek

Toelichting In 2020 heeft het coördinatiebesluit om de beoogde verkeersmaatregelen in Zevenhuizen/Zuidbroek ruimtelijk en juridisch mogelijk te maken ter inzage gelegen. Hierop zijn veel reacties binnengekomen. De reacties waren aanleiding om de achterliggende onderzoeken, zoals geluid, te actualiseren. Daarnaast is onderzoek uitgezet naar stikstof. De resultaten uit het stikstofonderzoek bepalen uiteindelijk het moment van besluitvorming en uitvoering van de voorgenomen maatregelen.

1.2.5 Ontwerp tunnel Laan van Osseveld gereed

Toelichting In 2020 is samen met ProRail en andere stakeholders verder gewerkt aan de voorbereiding van de aanleg van de tunnel in de Laan van Osseveld, in combinatie met de verdubbeling van de aansluitende wegvakken. In december 2020 is het bestemmingsplan dat nodig is om de tunnel ruimtelijk mogelijk te maken door de gemeenteraad vastgesteld. De aanleg van de tunnel is gepland in de periode 2021-2023, binnen de afgesproken tijd zoals opgenomen in de Bestuursovereenkomst uit 2019 tussen het Ministerie en de gemeente Apeldoorn.

1.2.6 Doorstroomplan Ring

Toelichting In 2020 is gestart met een doorstroomplan voor de ring zodat inzicht bestaat in huidige en toekomstige knelpunten en oplossingen. Vanwege herprioritering is met dit onderzoek pas op de plaats gemaakt. Onduidelijk is wat de blijvende effecten op het verkeer zijn als gevolg van de Corona-maatregelen. Daarnaast was onvoldoende duidelijk wat de verkeerseffecten zijn van de ruimtelijke opgaven in het kader van Apeldoorn 2040. In 2021 wordt het plan weer opgepakt.

1.2.7 Planvorming N786

Toelichting We participeren in de planvorming van de provincie Gelderland over de N786. Dit project vormt onderdeel van het multiproject Eerbeek-Loenen 2030. In december 2019 is door de provincie geconstateerd dat er onjuistheden zitten in de verkeersberekeningen die ten grondslag hebben gelegen aan de keuze voor de voorkeursvariant van de N786, te weten de opwaardering van de zuidelijke ontsluiting van Eerbeek, waardoor meer verkeer in zuidelijke richting gaat en minder in noordelijke richting door Loenen. In 2020 zijn door de provincie diverse verkeersonderzoeken gehouden die input vormen voor de actualisatie van het verkeersmodel. Dit wordt gebruikt voor de herziening van de planvorming naar een structurele oplossing voor verkeersoverlast in Loenen.

1.2.8 Lobbyen voor bereikbaarheid van Apeldoorn (weg en spoor)

Toelichting We lobbyen samen met regionale partijen voor een verbetering van de bereikbaarheid van Apeldoorn over de weg (de A1 tussen Apeldoorn en Barneveld en de A50 tussen Zwolle-Apeldoorn- Arnhem) en over het spoor (Berlijn, Randstad, Apeldoorn-Barneveld, Zutphen-Winterswijk). Daarnaast zijn we samen met stakeholders, gestart met een verkenning naar een regionaal mobiliteitsknooppunt in de omgeving van A1/A50/spoorlijn Apeldoorn-Deventer.
In 2020 hebben we samen met de Cleantech Regio diverse bijeenkomsten georganiseerd en hebben we geparticipeerd in landelijke, provinciale en regionale projectgroepen, in het bijzonder de uitwerking door het rijk van het Toekomstbeeld Openbaar Vervoer 2040.

1.2.9 Voorbereiding voor uitvoering parkeeroplossing Apeldoorn-west

Toelichting In maart 2020 heeft de gemeenteraad besloten dat de twee oefenvelden van AGOVV de voorkeursoplossing is voor het overloopparkeren voor de bezoekers van de attracties in park Berg en Bos (met name Apenheul). Nadien is gestart met de nadere uitwerking van deze oplossing in financiële en technische zin, zoals de gesprekken met AGOVV over de aankoop van de velden, bestemmingsplanaanpassing en verbetering van de toegangsweg.

1.2.10 Uitvoeren diverse projecten Parkeervisie

Toelichting Gewerkt is aan diverse projecten uit de in 2019 vastgestelde Parkeervisie. De focus in 2020 lag op de voorbereiding van de digitalisering van parkeerproducten (ingangsdatum 1 januari 2021), proeven met realtime bezetting van parkeerterreinen (waaronder de parkeersensoren op het parkeerterrein Rosariumstraat), voorbereiding digitale parkeerhandhaving als onderdeel van de digitalisering van de parkeerketen en vervanging parkeerapparatuur (Haven Centrum en Brinklaan).

1.2.12 Implementatie nieuwe technieken verkeerslichten

Toelichting In het kader van slimme mobiliteit (smart city) implementeren we nieuwe technieken in verkeerslichten. Het gaat hier om nieuwe ontwikkelingen waarbij data over de verkeersafwikkeling ter beschikking wordt gesteld aan weggebruikers, waardoor de doorstroming van het verkeer verbetert. Ook maken we de verkeersregelinstallaties fietsvriendelijker door onder andere bij slecht weer fietsers eerder groen te geven. In 2020 zijn diverse verkeerslichten bij de vervanging uitgerust met slimme technieken.

1.2.13 Besluiten en uitvoeren van snelle regionale fietsroutes

Toelichting Gewerkt is aan de uitwerking van de twee varianten van de snelle fietsroute Apeldoorn-Epe op basis waarvan in 2021 een besluit kan worden genomen. Deze uitwerking duurt langer dan aanvankelijk gepland vanwege wisseling in projectleiding en begeleidend adviesbureau.
Als onderdeel van de fietsroute Apeldoorn-Deventer is een deel van de Veenhuizerweg/Klaverweg omgevormd tot fietsstraat. Het overige deel volgt in 2021.

1.2.14 Aanpak fietsparkeren binnenstad

Toelichting In 2020 zijn er geen nieuwe fietsenstallingen bijgekomen. De beoogde nieuwe stalling in de omgeving van het Marktplein heeft gewacht op besluitvorming over het Marktplein, waarbij is besloten om de stalling vooralsnog niet in de onderliggende parkeergarage te realiseren vanwege de kosten. De fietsenstalling wordt betrokken bij de verdere ontwikkeling van het Marktplein. Ook de nieuw te ontwikkelen fietsenstalling in de omgeving van het kruispunt Hoofdstraat/Kanaalstraat moet nog vorm krijgen in deze omgeving. Het jaar 2020 heeft in het teken gestaan van het fietsparkeerverbod in de binnenstad als COVID-maatregel. Speciale vakken zijn gemarkeerd om aan te geven waar de fiets nog wel geparkeerd mag worden en ontheffingen zijn uitgegeven aan mensen die slecht ter been zijn. De openingstijden van de bewaakte fietsenstallingen zijn meegegaan met de versoepeling danwel aanscherping van de COVID-maatregelen.

Nieuwe ontwikkelingen

Wijziging ontsluiting Saloméstraat (nieuw beleid Voorjaarsnota)

Toelichting De wens bestaat om de rijstroken van de Laan van Zevenhuizen te verdubbelen. Indien de Saloméstraat niet aangesloten wordt op de Laan van Zevenhuizen betekent dit een verbetering van de doorstroming omdat er geen extra verkeerslicht gerealiseerd hoeft te worden. Hiervoor is een gewijzigde ontsluiting van de Saloméstraat via de Fauststraat noodzakelijk. Er is een ontwerp gemaakt zodat bij de ontwikkelingen van fase 4 van 't Podium en de Wilhelm Tellstraat rekening kon worden gehouden met de ruimteclaim die nodig is voor de verlegging van de Saloméstraat. De daadwerkelijke verlegging hangt samen met de ontwikkeling van het gebied Wilhelm Tellstraat. Wanneer de uitvoering plaats kan vinden is op dit moment nog onduidelijk. Ook moeten de benodigde ruimtelijke procedures nog worden doorlopen.

Exploitatie parkeergarage Anklaar (nieuw beleid Voorjaarsnota)

Toelichting In september 2019 is het winkelcentrum Anklaar opgeleverd en is de parkeergarage Anklaar eigendom van de gemeente geworden. Om de exploitatie van de parkeergarage kostendekkend te maken, is aanvullend structureel exploitatiegeld beschikbaar gesteld.

1.3 Iedereen moet veilig kunnen deelnemen aan het verkeer (Veiliger)

Prestaties

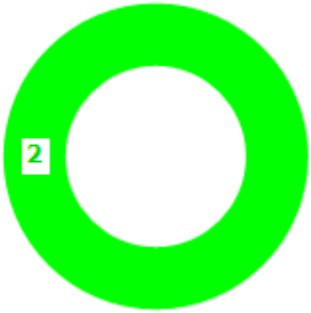

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.3.1 Verbeteren verkeersveiligheid op in elk geval een 3-tal onveilige verkeerssituaties

Toelichting We verbeteren de verkeersveiligheid door de aanpak van onveilige verkeerssituaties, waar we zoveel mogelijk aansluiting zoeken bij het gemeentelijke onderhoudsprogramma. Zo zijn de voorbereidingen getroffen voor de inrichting van de Soerenseweg als 30 km/h weg (uitvoering 2021) en voor de aanpak van de onveilige kruising Matenpoort/Ovenbouwershoek (uitvoering 2021). Het overleg met Rijkswaterstaat is gestart over de mogelijkheden voor de aanpak van de kruising Oost Veluweweg/A50. De voorgenomen verkeersveiligheidsmaatregelen rond het Christelijk Lyceum aan de Jachtlaan ('t Bergje) bleken vanwege bezwaren van omwonenden niet uitvoerbaar. Tevens hebben we gewerkt aan de verbetering van de verkeersveiligheid door middel van verkeerseducatie. Vanwege COVID is het jaarlijkse schoolverkeersexamen voor groep 7 niet doorgegaan.

1.3.2 We maken veilige fietsroutes door op een tweetal plaatsen vrijliggende fietspaden te realiseren

Toelichting Er is verder gewerkt aan de voorbereiding voor de aanleg van de 1e fase van een vrijliggend fietspad langs de Elsbosweg (tussen A1 en A50). De omgevingsvergunning hiervoor is verstrekt en aanleg zal in de eerste helft van 2021 plaatsvinden.
Uit een gedetailleerde ontwerpstudie blijkt de realisatie van een fietspad langs de Woudhuizermark complexer te zijn dan aanvankelijk gedacht waardoor de kosten fors hoger zijn dan het beschikbare budget. Realisatie is (nog) niet mogelijk.

1.4 Schoner en stiller verkeer in stad en omgeving (Schoner)

Prestaties

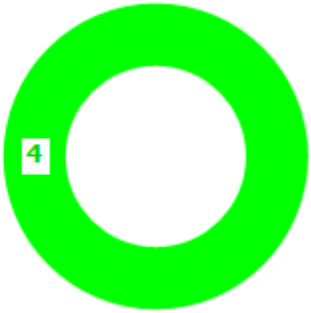

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.4.1 In beeld brengen weglawaai en uitstoot A1/A50

Toelichting Met innovatieve meetpunten is op diverse plaatsen in de gemeente de luchtkwaliteit en geluid gemonitord.

1.4.2 Ondersteunen experimenten en initiatieven

Toelichting Mede door Corona zijn er in 2020 weinig initiatieven en experimenten uit de markt gekomen waardoor slechts in beperkte mate ondersteuning heeft plaatsgevonden. Wel zijn in november deelscooters in Apeldoorn geïntroduceerd.

1.4.3 Verkenning bereikbaarheid en leefbaarheid binnenstad

Toelichting Om de bereikbaarheid en leefbaarheid in de binnenstad te verbeteren zijn in 2020 een aantal ontwikkelingen geweest. Samen met stakeholders is gewerkt aan de planvorming van de Mobiliteitsvisie voor de binnenstad, als uitvoering van het Stadspark Apeldoorn. Besluitvorming hierover is voorzien begin 2021.
In december 2020 is de nieuwe (nood)busconcessie ingegaan waarbij alle stadsbussen elektrisch zijn geworden. Daarnaast hebben we in het kader van de Greendeal Zero Emissie Binnenstad met relevante partijen in de binnenstad de eerste stappen gezet op weg naar het stapsgewijs weren van vervuilend vrachtverkeer uit de binnenstad.

1.4.4 Faciliteren tankpunten schone brandstoffen

Toelichting Ondanks het feit dat we marktpartijen faciliteren, heeft dit nog niet geleid tot realisatie van nieuwe tankstations voor schone brandstoffen. We lopen hier aan tegen (deels) botsende lokale en provinciale ambities en beleidskaders.
Wel zijn in 2020 via de provinciale concessie 32 nieuwe laadpalen voor elektrische auto's geplaatst in de openbare ruimte, waarmee het totaal aantal komt op 121 laadpalen. Aangezien de laadvoorzieningen in parkeergarage Haven Centrum zijn gesubsidieerd door de Cleantech Regio, wordt geld overgeheveld naar 2021 dat gebruikt kan worden voor laadvoorzieningen in andere parkeergarages.

Nieuwe ontwikkelingen

Impuls laadvoorzieningen (nieuw beleid Voorjaarsnota)

Toelichting Bij de vaststelling van de Parkeervisie in maart 2019 heeft de raad verzocht om een impuls voor laadvoorzieningen voor elektrische voertuigen. Het gaat hier om de plaatsing van laadpalen op strategische locaties. De voorbereidingen zijn gestart voor plaatsing van laadvoorzieningen op in ieder geval de parkeerterreinen bij Berg en Bos/Apenheul, de Voorwaarts en Dubbelbeek. In 2021 zal hieraan uitvoering worden gegeven.
Deze laadvoorzieningen op strategische locaties zijn aanvullend op de laadvoorzieningen in de openbare ruimte die via de provinciale concessie gerealiseerd zijn (zie prestatie 1.4.4.).

1.5 Ontwikkeling duurzaam vliegen

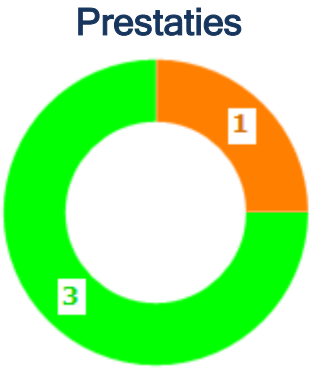

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.5.1 Luchthavenbesluit Teuge

Toelichting In 2020 heeft de NV Luchthaven Teuge een aanvraag ingediend voor het luchthavenbesluit gebaseerd op omzetting van de in het verleden toegestane geluidsruimte voor 80.000 vliegbewegingen. Dit is in overeenstemming met de kaders, die de gemeenteraad in 2017 voor de opstelling van het luchthavenbesluit heeft vastgesteld. De Provincie Gelderland heeft de aanvraag in behandeling genomen en in oktober 2020 de procesaanpak naar het luchthavenbesluit en de bijbehorende vergunning voor de Wet op de Natuurbescherming vastgesteld. Naast het scenario van de aanvraag onderzoekt de Provincie ook 2 andere scenario's, die uitgaan van een geluidsruimte op basis van het huidige aantal vliegbewegingen.

1.5.2 Duurzaam vliegen, Dutch Electric Aviation Centre (DEAC)

Toelichting In 2020 is DEAC een stichting geworden en heeft het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat budget beschikbaar gesteld voor de eerste fase van het onderzoek. Het onderzoek door TU Delft, Hogeschool Amsterdam en Deltion is gestart. Daarnaast heeft de gemeente in 2020 geld beschikbaar gesteld voor het PDEng onderzoek van UT Twente bij DEAC. Daarnaast heeft de gemeente in 2020 geld beschikbaar gesteld voor het PDEng (professional doctorate of engeneering) onderzoek van UT Twente bij DEAC. Onderzocht wordt hoe onderhoud meegenomen kan worden bij het ontwerpen van aanpassingen aan een hybride-elektrisch vliegtuig (Design for Maintenance). Zie ook: https://deac-teuge.nl/

1.5.3 Herziening luchtruim

Toelichting Via Provincie Gelderland hebben we samen met Gelderse partners de Gelderse luchtvaartvisie opgesteld en ingediend bij het Ministerie van I&W. Daarnaast hebben we langs dezelfde lijn en met een eigen zienswijze onze visie op de laagvliegroutes ingediend.
Over de verdere ontwikkeling van vliegveld Lelystad en de herziening van het luchtruim moet nog besluitvorming plaatsvinden. Die kan gevolgen hebben voor de herziening van het luchtruim.

1.5.4 Monitoring vliegbewegingen

Toelichting In 2019 hebben we zelf op een aantal plekken in de gemeente apparatuur geplaatst waarmee we (vliegtuig)geluid kunnen meten. Het ministerie heeft toegezegd - en in 2020 is dit opnieuw bevestigd- dat we worden aangehaakt bij het monitoringsprogramma van het ministerie van vliegbewegingen vliegveld Lelystad. We trekken op met de provincie Gelderland en regiogemeenten.

Effectindicatoren

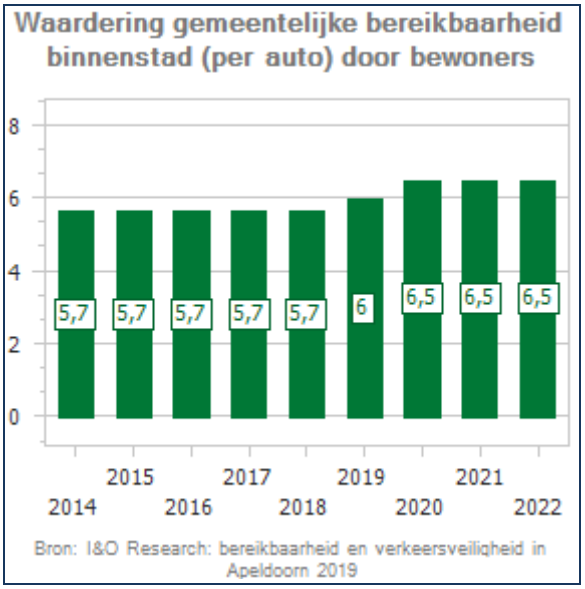

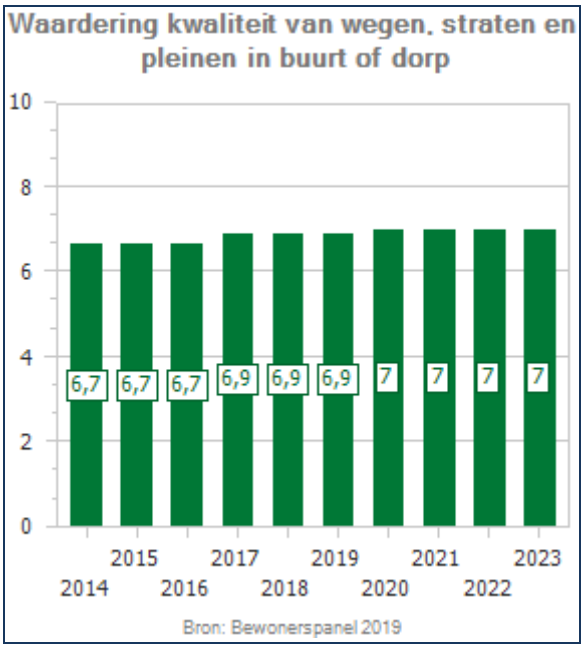

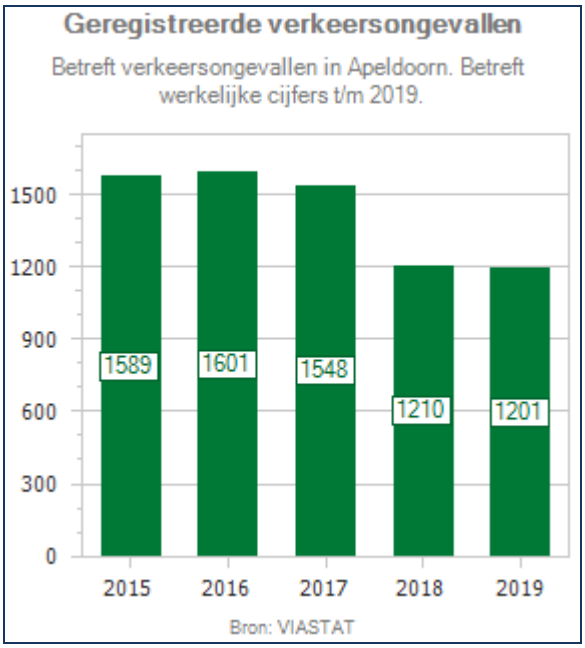

Trendanalyse

Geregistreerde verkeersongevallen
De laatste jaren laten een aflopend aantal verkeersongevallen zien.

Waardering gemeentelijke bereikbaarheid binnenstad (per auto) door bewoners
In 2019 heeft een herhalingsonderzoek plaatsgevonden naar de tevredenheid onder inwoners van Apeldoorn over de bereikbaarheid per auto binnen Apeldoorn. Ten opzichte van het laatste onderzoeken in 2014 en 2017 blijkt de waardering in 2019 beperkt te zijn afgenomen, namelijk een waardering van 5,7 naar 5,5. In 2020 heeft geen onderzoek plaatsgevonden.

Waardering kwaliteit van wegen, straten en pleinen in buurt of dorp
De waardering van de kwaliteit is in 2019 gelijk aan die van 2018. Gezien de maatregelen die genomen zijn, is dit in lijn der verwachting. Voor 2020 en later gaat het om prognoses.

Waardering verkeersveiligheid door bewoners (fiets)

In 2019 heeft een herhalingsonderzoek plaatsgevonden naar de tevredenheid onder inwoners van Apeldoorn over de verkeersveiligheid in Apeldoorn.
Ten opzichte van de laatste onderzoeken in 2014 en 2017 blijkt de waardering in 2019 gelijk te zijn gebleven, namelijk een hoge waardering van 7,2. In 2020 heeft geen onderzoek plaatsgevonden.

2. Een royaal en veerkrachtig groen-blauwe omgeving voor mens, dier en natuur

Apeldoorn is een gemeente met groene veerkracht! We worden gekend en geroemd als een prettige groene gemeente en staan er voor om dat te blijven en te versterken. Dat doen we omdat we daarmee een aantrekkelijke, leefbare en gezonde omgeving willen blijven bieden aan onze bewoners, bedrijven en bezoekers. Dat houdt in dat we inzetten op een stad en ommeland met een robuuste groenblauwe hoofdstructuur als ruggengraat. En dat we de inrichting van de openbare ruimte zo vormgeven dat het tegen een stootje kan. Sterker nog, dat we de hoeveelheid soorten planten en dieren in stand kunnen houden en zelfs vergroten, bij alle ingrepen die we (moeten) doen in onze openbare ruimte. Niet alleen voor nu maar ook voor de toekomst. Want we weten dat klimaatverandering, afnemende biodiversiteit en verschralende bodemvitaliteit ons kwetsbaar maakt. Effecten als wateroverlast, hittestress, droogte, soortenarmoede en uitgeputte bodems zijn te verwachten. Als we niets doen krijgen we daar last van. Door meer groen en robuuster groen, door klimaatadaptief de openbare ruimte in te richten en natuurinclusief te ontwikkelen, beperken we die kwetsbaarheid.

Het college stelt zich ten doel, dat Apeldoorn koploper blijft als het gaat om klimaatadaptatie door onder meer in te zetten op groene daken en gevels en afkoppelen van regenwater. We zetten ook in op een grote rijkdom aan planten en dieren op de Veluwe. Wij slagen erin een balans te vinden tussen toerisme en ecologie. Over vier jaar is er een grotere biodiversiteit.

Wat hebben we bereikt in 2020?

In 2020 zijn een flink aantal activiteiten en projecten uitgevoerd en gestart die bijdragen aan een meer klimaatbestendige, aantrekkelijke, vitale en leefbare stad. Deze projecten zijn geïnitieerd vanuit het programma Klimaatadaptatie & Natuur via het Uitvoeringsprogramma Groen en Biodiversiteit (Groenplan en Ecogids) en het gemeentelijk Rioleringsplan.

Om de doelen te bereiken is ingezet op het ontwikkelen van een klimaat -en natuurinclusieve manier van denken, werken en ontwikkelen met een divers pakket aan maatregelen. Dit is terug te zien in de inzet voor groen, natuur en water in de Binnenstadsvisie, Apeldoorn 2040, Omgevingsvisie, de Groene mal voor het buitengebied en het instrument Natuurinslusief en Klimaatadaptief ontwikkelen. De visies en het instrument bevinden zich nog in verschillende planstadia.

De initiatieven en projecten zijn tot stand gekomen via drie uitvoeringslijnen:
- Meekoppelen: samen optrekken bij ingrepen in de openbare ruimte, bij infrastructuur en ruimtelijke ontwikkelingen. Voorbeelden zijn diversen afkoppelprojecten bij wegenprojecten, zoals De Dreven, Koperweg, Kostverloren en een aantal straten in de Parkenbuurt. Daarnaast lopen de voorbereidingen voor extra groen langs wegen oa bij de reconstructie van 1e Wormenseweg;
- Stimuleren: het stimuleren van maatregelen bij particulieren, woningcoöperaties, instellingen, bedrijven en ondernemingen. Voorbeelden zijn de ontwikkeling van de webpagina Groen Doen, waarbij bewoners en bedrijven handreikingen krijgen voor het vergroenen van hun eigen omgeving. Hieraan gekoppeld zijn stimuleringsregelingen als de groeninitiatieven regeling (8 initiatieven in 2020) en de subsidieregeling voor afkoppelen regenwater en groene daken (ruim 200 aanvragen in 2020);
- Autonoom: realisatie van zelfstandige klimaatadaptatie en biodiversiteitsprojecten. Voorbeelden zijn vergroening in Osseveld (De linie) en de extra voorzieningen in het Zuiderpark, maar ook kleinschalige projecten als twee Tiny Forests, bijenhotels, lesmateriaal voor scholen. Samen met de provincie is 6,5 ha nieuw bos in voorbereiding als klimaatbos.

In 2020 zijn een aantal belangrijke resultaten geboekt in het verblauwen en vergroenen van de Binnenstad. Zo is de nieuwe verbinding van de Grift aangelegd tussen de Hofstraat-Kanaalstraat en de Beurtvaartstraat. In de Grifthof is het verhard oppervlak afgekoppeld en komt er extra groen. De Marktstraat-Beekstraat heeft een nieuw gezicht gekregen met de Marktstroom, afgekoppeld straatoppervlak en daken en de toevoeging van extra groen in gevels en beplanting. Dit alles vaak samen met de lokale ondernemers. In de Kanaalstraat-Noord en Molenstraat Centrum is verharding vervangen door groen.

2.1 Klimaatbestendiger door stad en dorpen te vergroenen en waterrobuust in te richten

Prestaties

Wat hebben we gedaan in 2020?

2.1.1 Afkoppelen verhard oppervlak

Toelichting We hebben 7,4 ha verhard oppervlak afgekoppeld van de riolering. Het betreft 6 ha in de openbare ruimte in onder andere de Marktstraat-Grifthof, Kostverloren en een aantal scholen. De overige 1,4 ha is gerealiseerd door particulieren met subsidie van de gemeente. Hiermee is ruimschoots voldaan aan de jaarlijkse doelstelling van in totaal 6 ha.

2.1.2 Aanpak ernstige knelpunten

Toelichting Een aantal (wateroverlast)knelpunten is aangepakt. De belangrijkste zijn de Koning Lodewijklaan, Koningslijn, Baron Sloetkade en bij het Amphion. In een aantal gevallen is dit gecombineerd met het afkoppelen van regenwater. We zijn gestart met oplossen van een aantal wateroverlastknelpunten in Hoenderloo.

2.1.3 Uitvoeren wettelijke taken inzameling

Toelichting Via dagelijks onderhoud, groot onderhoud & renovatie, onderzoek en verbeteringen van onze riolering hebben we voldaan aan onze wettelijke taken voor afvalwater, regenwater en grondwater. Van een van onze hoofdrioolgemalen -gemaal Wormen- is de ontvangstkelder gerenoveerd. De aanleg van drukriolering in de Zutphensestraat is afgerond. Er zijn grootschalig deelreparaties en renovaties uitgevoerd in Zevenhuizen. Nieuwe richtlijnen, onderzoek en voorzorgsmaatregelen naar asbest in oude aansluitleidingen hebben gezorgd voor extra kosten. In de Maten is een pilot voor een nieuwe aanpak van reiniging&inspectie uitgevoerd.

Wist u dat...
"de gemeentelijke storingsdienst 24/7 beschikbaar is om storingen in bijvoorbeeld gemalen of riolen op te lossen?"

2.1.4 Bewustwording, preventie en activeren inwoners voor klimaatmaatregelen

Toelichting We promoten actief de regeling Groeninitiatief, waarin bewoners kunnen participeren met de aanleg van groen in de openbare ruimte. Hiervoor is de webpagina Groen Doen ontwikkeld. We zijn onderdeel van het landelijk platform Operatie Steenbreek en communiceren dit met bewoners, waarmee we projecten uitvoeren. Ook is er weer veel gebruik gemaakt van de subsidieregeling afkoppelen met ruim 200 aanvragen. Er zijn raadsbijeenkomsten gehouden over droogte en groen&biodiversiteit.

2.2 Toename (of minimaal gelijk blijven) van het aantal (inheemse) soorten van plant en dier

Prestaties

Wat hebben we gedaan in 2020?

2.2.1 Ecospots, knelpunten en wildroosters

Toelichting Door de ombuigingen uit 2019 (temporisering) en het op orde brengen van de personele capaciteit voor ecologie zijn we later gestart. Dit jaar zijn twee Tiny Forests gerealiseerd en diverse kleine ecologische maatregelen uitgevoerd. Er zijn oa twee fauna-uittreepunten in het kanaal gerealiseerd, een bloemencirkel in Zuidbroek en insectenhotels bij scholen. De inzet op ecologisch beheer is geïntensiveerd door omvormen en een meer biodiverse inrichting en onderhoud van openbaar groen en versterking van de wilde floragroep. Er is een regeling gemaakt om bloemrijke akkerranden te stimuleren. Vier raster en rooster-projecten zitten inmiddels in de aanbestedingsfase.

2.2.2 Veluws zoneringsplan en Taskforce Landschap

Toelichting Het plan voor recreatiezonering op de Veluwe is in ontwerp klaar. Er wordt nu gewerkt aan een pakket met maatregelen en er volgen voor zover van toepassing nog gebiedsprocessen. Daarna vindt besluitvorming plaats door GS.

2.2.3 Implementeren Eco atlas

Toelichting Het soortenmanagementplan (SMP) gebouw-bewonende-soorten is gereed en geïmplementeerd. Met het datalab is gestart met het opzetten de Eco-atlas. De Eco-atlas is later gestart omdat in verband met de beschikbare personele capaciteit het project doorgeschoven is in de planning.

2.2.4 Natuur inclusief bouwen

Toelichting Er zijn belangrijke stappen gezet in de ontwikkeling van een methodiek voor natuurinclusief bouwen en klimaatadaptief ontwikkelen voor ontwikkelinitiatieven en renovatie- en nieuwbouwprojecten. De methodiek is op hoofdlijnen klaar en komt nu in de fase van bestuurlijke toets en behandeling.

2.2.5 Groene verbindingen

Toelichting In 2020 is het (participatie) proces afgerond van een ontwikkelperspectief voor het Wenumse Beekdal. In het eerste kwartaal van 2021 wordt het ontwikkelperspectief opgeleverd.

2.3 Vergroenen (meer en beter groen) voor een aantrekkelijke en gezonde stad, dorpen en landelijk gebied

Prestaties

Wat hebben we gedaan in 2020?

2.3.1 Beekherstel

Toelichting Het herstel van de Grift Binnenstad is nagenoeg afgerond. Er is een haalbaarheidsstudie opgesteld voor de bovengrondse verbinding Orderbeek-Grift/Driehuizerspreng. De Kayersbeek in Haven Centrum is gerealiseerd.

2.3.2 Versterken van het groen-blauwe netwerk rond de stad

Toelichting In verband met de beperkte communicatiemogelijkheden door corona en extra onderzoek en afstemming in het kader van Natura 2000, schuift de voorbereiding en realisatie van een aantal projecten voor beekherstel door naar 2021.

2.3.3 Elsbos

Toelichting Dit jaar is 1,2 ha verworven voor natuurontwikkeling. Met de overige grondeigenaren zijn we in gesprek over de grondverwerving. Door de beperkte contactmogelijkheden door de coronacrisis is dit vertraagd. Ook is de herziening van het bestemmingsplan vertraagd. De compensatiepool overeenkomst met de provincie is in concept klaar.

2.3.4 Oevers van het kanaal

Toelichting De inrichting van de westoever is afgerond. De planvorming voor een groene en recreatieve inrichting van de oostoever (incl steiger in het kanaal) is gereed en kan rekenen op een extra financiële bijdrage van de provincie vanuit de regeling 'Beleef het Apeldoorns kanaal'.

2.3.5 Zuiderpark

Toelichting In het park zijn diverse nieuwe zitplekken toegevoegd, locaties voor prullenbakken aangepast en een hondenspeelveld toegevoegd. Middels bewonersparticipatie 'Bewoners aan zet' zijn nieuwe ideeën opgehaald voor de volgende fase, zoals wandelpaden en nieuwe beplanting. Vanwege de coronacrisis en daarmee vertraging in het participatieproces loopt het toevoegen van andere gewenste voorzieningen vertraging op.

2.3.6 Meer groen en blauw in de binnenstad

Toelichting Het vergroenen van de Marktstraat Beekstraat (bomen, geveltuinen etc) is nagenoeg afgerond. De fietsenstalling bij het station is vergroend. In de Kanaalstraat-Oost en Molenstraat-centrum is verharding vervangen door kleurig en biodivers groen.

2.3.7 Vergroenen met bewoners en ondernemers

Toelichting De webpagina Groen Doen is ontwikkeld. De regeling Groeninitiatieven is gepromoot en heeft in 2020 tot acht nieuwe initiatieven geleid, waarvan een aantal is uitgevoerd. Een voorbeeld is te zien in de Korenstraat. Door corona schuiven de andere initiatieven door naar 2021.

2.3.8 Meer en beter groen in wijken en dorpen

Toelichting Bij de Laan van Orden en winkelcentrum Orden zijn vaste planten en bomen toegevoegd. In de wijk Osseveld is gestart met de vergroening en zijn 8000 stoeptegels vervangen door groen.

2.3.9 Versterken karakteristieke landschappen

Toelichting Voor een bijdrage uit de provinciale subsidieregeling Landschap hebben zich 60 deelnemers gemeld. Via deze landschapsimpuls zijn in Wenum Wiesel 500 bomen en 16500 struiken uitgedeeld. Het klompenpad schuift door naar 2021.

Nieuwe ontwikkelingen

Groen en blauw - Groenplan optimale variant (aanvullend nieuw beleid)

Toelichting In het najaar van 2019 is ingestemd met de opschaling van het Uitvoeringsprogramma Groen en Biodiversiteit naar de optimale variant. Hierdoor hebben we in 2020 meer geïnvesteerd in de vervanging van boomstructuren. ecologisch beheer van openbaar groen en vergroening in de Binnenstad.

2.4 Verbeteren van het dierenwelzijn

Prestaties

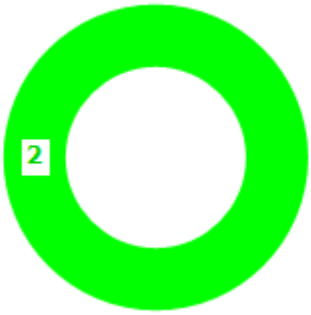

Wat hebben we gedaan in 2020?

2.4.1 Voorlichting en communicatie over dierenwelzijn

Toelichting Het dierenwelzijnsbeleid is uitgevoerd volgens planning. De samenwerking met de dierenbescherming en Accres verloopt goed. Door corona is de natuureducatie tijdelijk stil komen te liggen. IVN communiceert zo veel mogelijk online, via nieuwsbrieven en social media. De kinderboerderijen waren door de coronacrisis tijdelijk gesloten. In de maanden dat ze wel open waren hebben ze extra veel bezoekers ontvangen door thuisblijvende vakantiegangers. Het lespakket bijenhotels en Natuurwijzer Apeldoorn zijn geïntroduceerd voor scholen.

2.4.2 Brede aanpak dierenwelzijn

Toelichting De samenwerking in de VNOG met regionale partners zoals politie, terreinbeheerders en dierenbescherming is geïntensiveerd en verloopt goed. Er is een nieuwe DVO gemaakt voor de kinderboerderijen als onderdeel van het totale werkpakket voor Accres. Door corona was er een toename van bezoekers en illegale activiteiten in onze bossen.

Effectindicatoren

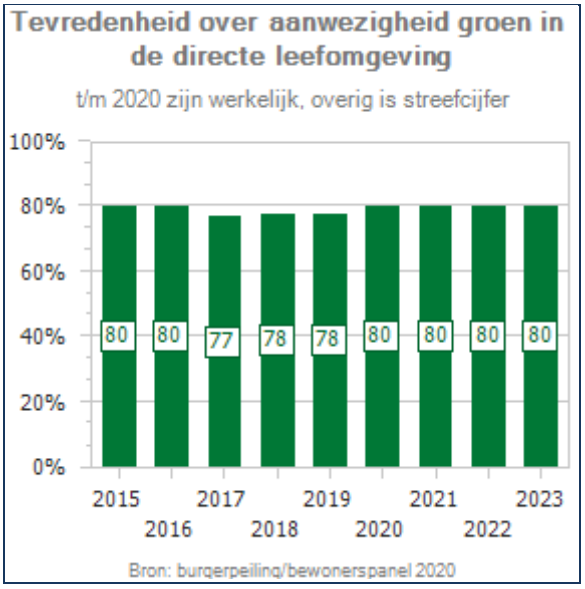

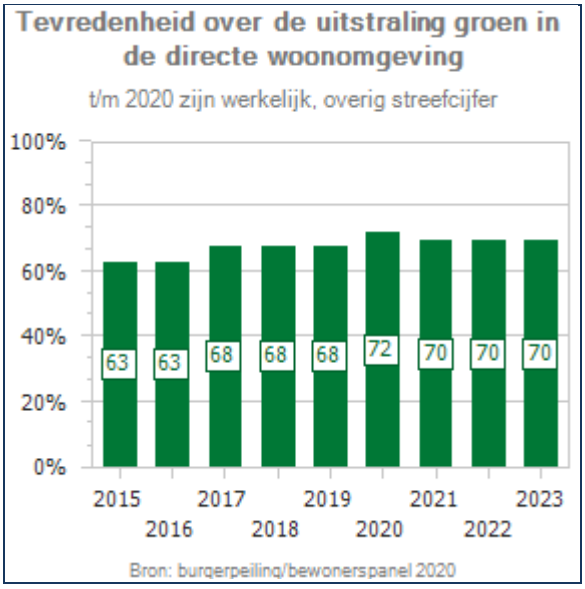

Trendanalyse

Tevredenheid over aanwezigheid groen in de directe leefomgeving
Onze inwoners zijn zeer tevreden met de hoeveelheid groen. Er is een kleine stijging te zien ten opzichte van voorgaande jaren. Dit komt overeen met de investeringen uit het Groenplan, die we doen om meer groen aan te leggen, overtollige verharding te verminderen, en meer bomen te planten. Ook de bewonersactie Boompje Erbij heeft mogelijk effect.

Tevredenheid over de uitstraling groen in de directe woonomgeving
De waardering van het groen stijgt significant. Vanaf 2019 investeren we vanuit het Groenplan in meer kleur en fleur op zichtbare plekken. Zoals langs invalswegen, in de dorpen en bij winkelcentra. Dit resulteert ook in een steeds groener wordende binnenstad wat de leefbaarheid ten goede komt. Ondernemers en bewoners participeren hierbij. Daarnaast zijn steeds meer beken hersteld en vormen aangename plekken, zoals de Grifthof.

3. Realiseren van een duurzame en toekomstbestendige leefomgeving met aandacht voor kwaliteit

De openbare ruimte is het bindmiddel in onze samenleving. Het vormt de basis voor het openbare leven. Het is de plek waar mensen elkaar ontmoeten, naar hun werk gaan, spelen, sporten en ontspannen. Het beheer van de openbare ruimte is daarmee een belangrijk werkterrein van de gemeente.

Thema's als hittestress, wateroverlast, circulaire economie en biodiversiteit vervullen in ons werk een grote rol. Wij ervaren dit aan den lijve wanneer we bijvoorbeeld kijken naar de effecten van de droogte, piekbelastingen bij regen en oprukkende invasieve soorten zoals de Japanse Duizendknoop.

Slim beheer draagt bij aan het oplossen van grote maatschappelijke uitdagingen. Sterker nog, slim beheer is noodzakelijk om veel van de doelstellingen te behalen. Tegelijkertijd zijn grote delen van de infrastructuur, beplantingen en andere delen van de fysieke leefomgeving die in de naoorlogse periode zijn gebouwd nu aan vervanging toe. Dit is daarom hét moment om de verbinding te zoeken tussen de inrichting en het beheer van de openbare ruimte en de maatschappelijke opgaven op andere beleidsterreinen.

Schoon, heel en veilig vormen de basis. In de Turap en de Jaarrekening geven we aan op welke wijze we hieraan invulling geven conform uw Motie 11 van 8-11-2018 aangaande het onderhoud. Onze ambities liggen echter hoger. We willen groene toekomstbestendige wijken realiseren en beheren. Er zijn door uw raad strategische doelen bepaald, waaraan invulling wordt gegeven.

In ons werk combineren we fysieke en sociale maatregelen. Dit doen we door inzet van mensen uit de participatiewet, de leerwerksettings en vormen van arbeidsmatige dagbesteding. Ook voeren we in 2020 grote projecten uit, denk aan de revitalisatie van verouderde wijken, het verder verbeteren van de kwaliteit van wegen en de coördinatie op het vervangen van 55 kilometer aan gas en waterleidingen. Naast de grote ontwikkelingen zijn we direct inzetbaar bij knelpunten. Van gladheid tot de eikenprocessierups en van rioolverstoppingen tot de Japanse Duizendknoop.

Wat hebben we bereikt in 2020?

Het belang van een goed beheerde openbare ruimte is het afgelopen jaar alleen maar toegenomen. Onze inwoners hadden door de Coronapandemie letterlijk en figuurlijk ruimte nodig en zochten die veelal dicht bij huis. Er is veel extra inzet gepleegd om de ruimte bieden; van het nemen van verkeersmaatregelen tot het rijwielvrij maken van de winkelstraten. Van acute inzet door de Storingsdienst tot het verwijderen van het toenemende zwerfafval.

We pakken het beheer planmatig aan. Hierbij hebben we in 2020 gekeken naar de plekken waar naast onderhoud ook vervangingen nodig waren. Naast het beheersen van risico's kijken we ook naar het bereiken van ambities rondom bijvoorbeeld klimaatadaptatie en circulair werken. Het geheel aan afwegingen, hebben we benoemd in ons beheerprogramma dat het college eind 2020 besprak en eind januari 2021 in de PMA is besproken.

We zijn gestart met de uitvoering van de revitaliseringsprojecten in De Maten, Zuid en Zevenhuizen. Daarnaast voeren we regie op de vervanging van de verouderde water- en gasleidingen. In 2020 is er ook op grote schaal gewerkt aan het aanleggen van glasvezel in onze gemeente.

In 2020 hebben we weer mensen via onze leerwerksettings in groen, infra, bouw, catering en schoonmaak naar een passende baan geleid. Daarnaast hebben we mensen vanuit de participatiewet in dienst genomen en via BBL trajecten ondersteund. We hebben in 2020 de hoogste trede voor sociaal ondernemen behaald.

3.1 Instandhouding van de basiskwaliteit van de openbare ruimte ten aanzien van functionaliteit, veiligheid en uitstraling, binnen het beschikbare budget

Prestaties

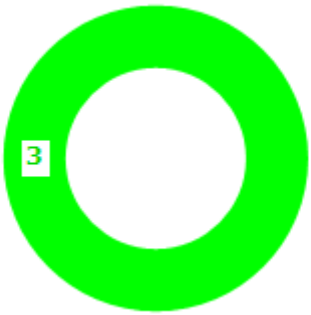

Wat hebben we gedaan in 2020?

3.1.1 Beheer en onderhoud

Toelichting De gemeente Apeldoorn wil CROW beeld B behalen, dit wordt in samenspraak met Circulus Berkel ingevuld door een combinatie van intensief vegen en aanvullend een combinatie van methoden voor onkruidbeheersing. In 2020 was € 200.000 minder beschikbaar budget beschikbaar dan in 2019.
Uit de monitoringsrapporten van schouwrondes blijkt dat heel Apeldoorn gemiddeld in 2020 aan het beeld B voldoet. Iets wat in de beleving soms anders gevoeld wordt, mede omdat er lokaal verschillen kunnen zijn. Met name het handmatig te verwijderen onkruid rondom obstakels en bij achterpaden blijft een uitdaging, waarbij de grote hoeveelheid thuiswerkers door Covid-19 er voor zorgt dat meer geparkeerde voertuigen dan normaal op straat staan. Dit zorgt voor meer obstakels met onkruid wat de bestrijding niet gemakkelijker heeft gemaakt. De behandeling van grindbermen met de schoffelmachine levert een hoog beeldniveau, echter wel met zeer hoge kosten en veel arbeidsuren.

Het belang van een goed beheerde openbare ruimte is het afgelopen jaar alleen maar toegenomen. Onze inwoners hadden door de Coronapandemie letterlijk en figuurlijk ruimte nodig en zochten die veelal dicht bij huis. Er is veel extra inzet gepleegd om de ruimte bieden; van het nemen van verkeersmaatregelen tot het rijwielvrij maken van de winkelstraten. Van acute inzet door de Storingsdienst tot het verwijderen van het toenemende zwerfafval.

Wist u dat...
"we in Apeldoorn 4,2 miljoen m2 gazon en 2,8 miljoen m2 beplanting onderhouden?"

3.1.2 Meten kwaliteit

Toelichting De uitkomst van het bewonerspanel van de waardering van de openbare ruimte is uitgekomen op een 6.9

3.1.3 Participatie bij schoonhouden stad

Toelichting 86 Maatschappelijke organisaties hebben op dit moment een contract.
Het aantal ingeleverde flesjes en blikjes bedraagt 667.630 tot en met augustus 2020. Mogelijk halen we ook dit jaar weer een miljoen ingeleverde flesjes en blikjes. Opgemerkt wordt dat er minder in de openbare ruimte wordt opgeruimd dit jaar vanwege Coronamaatregelen. Dit betekent waarschijnlijk dat de ingeleverde flesje en blikjes deels niet uit de openbare ruimte komen maar uit de reguliere PMD-stroom.

Nieuwe ontwikkelingen

Onderhoud openbare verlichting

Toelichting Deze besparing heeft plaatsgevonden.

3.2 Buitenruimte voor iedereen: onze buitenruimte is uitnodigend als het gaat om spelen, bewegen, sporten en ontmoeten

Prestaties

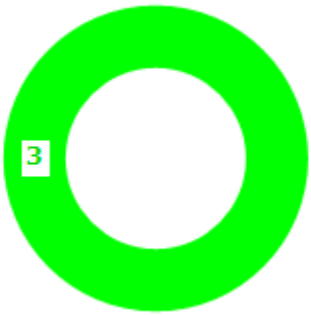

Wat hebben we gedaan in 2020?

3.2.1 We gaan door met het verbeterprogramma en verwachten 10 schoolpleinen te kunnen aanpakken.

Toelichting Ook in 2020 hebben 10 scholen subsidie ontvangen vanuit de regeling Gezinsstad schoolpleinen voor herinrichting van het schoolplein. Het betreft zowel basisscholen als speciaal- en voortgezet onderwijs en ook verschillende onderwijskoepels. Leerlingen worden door deze plannen uitgedaagd om meer te bewegen. Gelijktijdig wordt het regenwater afgekoppeld en bomen aangeplant waardoor de schoolpleinen klimaatadaptiever worden. Daarnaast zijn 9 schoolpleinen opgeleverd welke in 2019 een aanvraag hebben gedaan en wordt de herinrichting van het laatste schoolplein uit 2019 afgerond.

3.2.2 We gaan door met het investeren in grote speel-beweeg en ontmoetingsplekken in de stadsdelen en dorpen.

Toelichting In aansluiting op de voorgaande jaren zijn we door gegaan met aanleggen van grotere speel- beweeg- en ontmoetingsplekken voor alle leeftijden
Dat heeft geleid tot het realiseren van: Wolterbeekpark Beekbergen, beweegtuin Orden, speelveld Bourbonstraat en de hardlooproute Matenpark.
De aanleg van de Cruijff Courts plus is nog niet gestart maar de voorbereidende werkzaamheden en wijkproces zijn opgepakt.

3.2.3. We doen onderzoek naar het gebruik van de openbare ruimte om onze investeringen doelgerichter in te kunnen zetten.

Toelichting De gemeente Apeldoorn en de provincie Gelderland ontwikkelen samen het onderzoek en inspiratietraject 'uitnodigende buitenruimte'.
Het traject richt zich op de vraag: hoe kunnen we onze openbare ruimte beter benutten als het gaat spelen, sporten, bewegen en ontmoeten.
In 2020 zijn wij bezig geweest met het maken van een inspiratieboek.
Begin 2021 is het inspiratieboek beschikbaar. Aan de hand van een aantal thema's worden informatie, voorbeelden, tips en ideeën gebundeld, gekoppeld aan een webinar.

Nieuwe ontwikkelingen

Parkmanagement Berg en Bos.

Toelichting In de DVO Accres is opgenomen dat de dekking van de parkmanagementtaken tot 2021 is voorzien. In het begeleidende besluitvoorstel is opgenomen dat het voorstel voor dekking van € 90.000 per jaar in de volgende jaren in het MPB-proces 2022-2025 wordt ingebracht.

3.3 Toevoegen van kwaliteit en kleur aan de stad en de dorpen

Prestaties

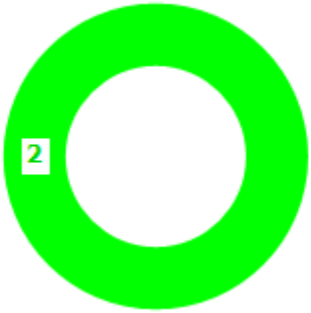

Wat hebben we gedaan in 2020?

3.3.1 Extra groen en kleur toevoegen

Toelichting In 2020 zijn veel kleurrijke heesters en vaste planten toegepast in de gerenoveerde heestervakken. Vaak gaat het om kleine stukken groen verspreid door de gemeente Apeldoorn en waar mogelijk wordt dit gecombineerd meet aanplant van bomen. Deze aanvulling met kleurrijke planten zorgt voor een aantrekkelijk straatbeeld (zoals langs de Laan van Orden en rondom Winkelcentrum Orden en Winkelcentrum 't Fort).
Het afgelopen najaar zijn op veel zichtlocaties verspreid door Apeldoorn ruim 4000 m2 botanische bloembollen aangeplant. Deze bollen zijn aangeplant in gazons naast en onder bomen, waardoor de kwetsbare groeiplaatsen van de bomen extra worden beschermd. Oppervlakkige boomwortels worden in het voorjaar niet beschadigd door maaimachines onder de boomkronen. Ook zijn deze bloembollen belangrijk als voedselbron voor natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups en zorgen ze voor een extra kleurrijke woonomgeving van maart-mei.
Net als ieder jaar worden in de wilde florabermen verspreid door de stad lange stroken opnieuw ingezaaid met de door de gemeente zelf gewonnen wilde florazaad. Daardoor behouden we een aantrekkelijk beeld in deze bloemrijke bermen.
Inmiddels zijn er naar aanleiding van enkele bewonersinitiatieven kleurrijke planten aangebracht (zoals aan de Wissellaan). Op veel andere locaties is de voorgenomen aanplant samen met de bewoners uitgesteld vanwege de Corona-beperkingen (o.a. aan de Jachtlaan in het Sprengenpark).

3.3.2 Boomstructuren

Toelichting In 2020 zijn er veel bomen aangeplant in lopende projecten, zoals in de Parkenbuurt. Enkele projecten zijn in uitvoering opgeschoven, zodat de aanplant van bomen ook is uitgesteld (o.a. Molenstraat en 1e Wormenseweg). Er zijn veel nieuwe bomen aangeplant verspreid door Apeldoorn ter compensatie van een verwijderde boom. Daarnaast zijn er op veel locaties extra bomen aangepland op versteende locaties, ter verbetering van het woonklimaat (zoals aan de Kruizemuntstraat, Anklaarseweg, Laan van Mensenrechten, Uraniumweg, Spreeuwenweg). Ook zijn er enkele boomstructuren hersteld of aangevuld (zoals aan de Woudhuizerweg en de Oost-Veluweweg). Er is ook geïnvesteerd in extra beschermende maatregelen bij kwetsbare bomen (o.a. door plaatsing van hekwerken of aanbrengen van beplanting/bloembollen rondom een boom).

Wist u dat...
"we 1 miljoen kilo blad verwerken tot Bokashi om zo de gezondheid en groei van bomen en planten te bevorderen?"

3.4 Revitalisering van verouderde buurten en wijken

Prestaties

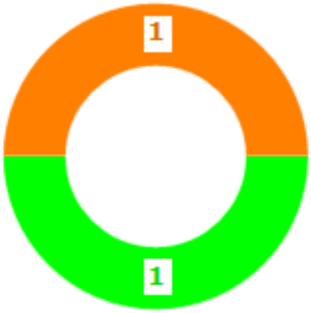

Wat hebben we gedaan in 2020?

3.4.1 Pilots revitalisering openbare ruimte oudere woonwijken

Toelichting De drie pilots zijn niet volledig in 2020 afgerond. Een deel van de werkzaamheden zal doorlopen in 2021.
In 2020 zijn de participatietrajecten van de drie pilots Staatsliedenkwartier, Schoutenveld/Rakkersveld en Dreven-Noord afgerond en is ook het eerstvolgende project Dovenetel in de afrondende fase gekomen. Eind 2020 zijn de definitieve ontwerpen vastgesteld, de bestekken opgesteld en vindt de aanbesteding plaats van het uitvoerende werk. Naar verwachting wordt hier in het eerste kwartaal van 2021 mee gestart. Ook heeft in 2020 de evaluatie plaats gevonden van de participatiefase van deze pilots/projecten. Het rapport hiervan is gedeeld met de raad en in september besproken in de PMA en dit is over het algemeen positief ontvangen.

3.4.2 Revitaliseringstrajecten breed toepassen in de stad

Toelichting In 2020 hebben vier projecten gelopen (Staatsliedenkwartier, Schoutenveld/Rakkersveld, Dreven Noord en Dovenetel) waarbij participatie met bewoners en diverse partners heeft plaatsgevonden (zie ook revitalisering van de openbare ruimte). Hierbij is breder gekeken dan enkel de primaire opgave, waardoor samen met partners diverse kansen buiten de projectkaders worden benut, zoals:

- het aanleggen van een kiss & ride-voorziening om verkeersoverlast in de buurt terug te dringen (samen met de daar aanwezige dagopvang)
- het aanleggen van natuurvriendelijke oevers langs vijverpartijen waarmee de ecologische waarde sterk verbeterd wordt (samen met het Waterschap)
- een investering in een buurthuis met een sterke sociale buurtgerichte functie (samen met sociale partners)
- extra investeringen in diverse speelvoorzieningen (co-financiering samen met Jantje Beton)
- investeringen in groen en speelvoorzieningen buiten het plangebied omdat bewoners aangeven daar veel gebruik van te maken en een kwaliteitsimpuls daar gewenst is.

3.5 Zorgdragen voor kostendekkende begraafplaatsen met een gedifferentieerd aanbod

Prestaties

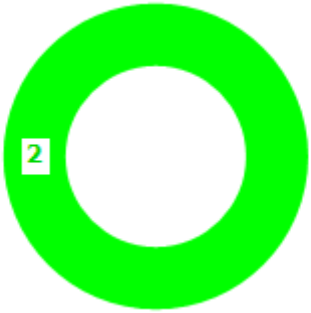

Wat hebben we gedaan in 2020?

3.5.1 Voldoende aanbod voor begraven en cremeren in Apeldoorn en dorpen

Toelichting Er is voor de komende 10 jaar nog voldoende aanbod voor begraven.

3.5.2 Kostendekkende begraafplaatsen

Toelichting De stand van de voorziening is eind 2020 nog steeds op peil. Er is voldoende differentiatie in tarieven.
In 2021 gaat resomeren een extra manier worden van lijkbezorging. Welk effect dit gaat hebben op de gemeentelijke exploitatie is op dit moment nog niet duidelijk.

3.6 Zorgdragen voor beheer en exploitatie van parkeergarages en rijwielstallingen

Prestaties

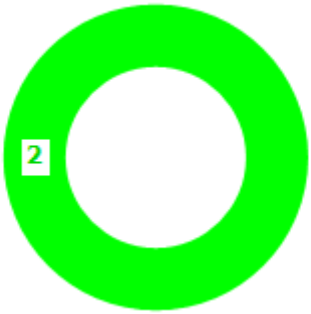

Wat hebben we gedaan in 2020?

3.6.1 Rijwielstallingen

Toelichting In 2020 zijn deze gratis voorzieningen beschikbaar geweest.

Wist u dat...
"werk in de openbare ruimte ook gedaan wordt door collega's met een afstand tot de arbeidsmarkt en we hiervoor de hoogste trede van sociaal ondernemen staan?"

3.6.2 Parkeergarages

Toelichting In 2020 heeft het beheer en exploitatie van de volgende parkeergarages plaatsgevonden: Parkeergarage Koningshaven, Orpheus, Marktplein, Brinkpark, en Anklaar.
Door maatregelen die zijn getroffen in verband met Covid-19 zijn de parkeeropbrengsten veel lager dan begroot.

Toelichting

3.7 Zorgdragen voor gladheidsbestrijding

Prestaties

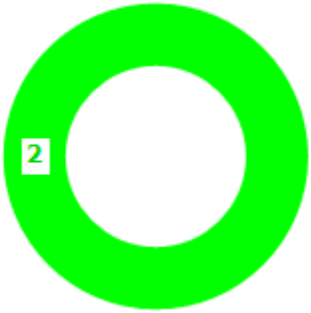

Wat hebben we gedaan in 2020?

3.7.1 Frequentie strooien van wegen

Toelichting In 2020 hebben we conform de uitgangspunten in het beleidsplan de prestatie gerealiseerd.

3.7.2 Bereik strooien van wegen

Toelichting De prestatie is conform uitgangspunt gerealiseerd.

Lessons learned

Revitalisering van de openbare ruimte

De voorbereiding en participatie van de eerste vier revitaliseringsprojecten (Dreven Noord, Schoutenveld, Staatsliedenkwartier en Dovenetel) is in 2020 samen met externe partners geëvalueerd. Deze evaluatie is op 10 september toegelicht en besproken in de PMA. De belangrijke lessen uit de evaluatie zijn:

1. De drie pilots worden binnen het budget uitgevoerd. De verwachting is dat de uitvoeringswerkzaamheden eind 2020 starten.
2. Participatie waarbij breed wordt opgehaald is maatwerk per buurt/dorp en kan het beste worden uitgevoerd door een projectleider die hier ruime ervaring mee heeft.
3. Zonder kaders de buurt ingaan leidt tot teleurgestelde inwoners en gefrustreerde projectmedewerkers. Immers, het budget is niet onbeperkt waardoor niet alle wensen kunnen worden gerealiseerd. Naast geld en tijd moeten ook wettelijke en inhoudelijke kaders meegegeven worden voordat met participatie wordt begonnen.
4. Start per buurt/dorp met een vitaliteitsagenda. Hierdoor wordt kader meegegeven. Om tot die agenda te komen worden behoeften/ideeën van inwoners, bedrijven en gebiedspartners breed opgehaald. Hieruit kan de behoefte om te revitaliseren naar voren komen.
5. Organisatorisch is een aantal verbeteringen nodig onder meer door revitalisering bij voldoende groot budget op de juiste plek binnen de organisatie onder te brengen.

Als de pilots ook qua uitvoering zijn afgerond, evalueren we opnieuw. Maar dan op inhoud: zorgt de revitalisering ervoor dat de openbare ruimte zichtbaar weer jaren mee kan en zijn inwoners hierover tevreden.

De openbare ruimte in Corona-tijd

In de coronaperiode is sprake van een toegenomen belangstelling voor de openbare ruimte in het algemeen en het groen in het bijzonder. Groen doet ertoe, vooral in de directe woonomgeving om te wandelen, te sporten en te recreëren. Ook was er een flinke toename in het gebruik van de wandel- en fietsmogelijkheden in onze natuurgebieden. De belangstelling voor natuurbeleving in natuurgebieden, maar ook de eigen achtertuin is flink gegroeid. Dit vormt een belangrijke stimulans om door te gaan op de ingeslagen weg waarbij geïnvesteerd wordt in verbetering van de kwaliteit van het groen.

Droogte 2020

2020 was het derde opeenvolgende jaar waarin er sprake was van (extreme) droogte en perioden met hoge temperaturen (hitte). Dit heeft gevolgen gehad voor de grondwaterstanden, beekafvoeren en het groen in Apeldoorn. In het bijzonder hebben (kwetsbare) bomen hier last van. De droogte heeft geleid tot meer kwetsbaarheid voor ziekten en plagen en een hogere sterfte van bomen. De droogte is geëvalueerd en er wordt de komende jaren meer ingezet op preventieve maatregelen bijvoorbeeld bodemverbetering, meer biodivers beheer en de keuze voor meer droogtebestendige planten. Ook wordt het proces van watergiften verder geoptimaliseerd en gaat er geëxperimenteerd worden met vochtsensoren in de bodem.

De raad is in een PMA geïnformeerd over de droogte en de stappen die hierin gezet worden om de gevolgen te beperken, zowel op de korte termijn als de watervoorziening op de lange termijn

COVID-19

Eind april 2020 is in het kader van de coronacrisis gestart met het reguleren van het gebruik van de openbare ruimte, zodanig dat de RIVM richtlijnen met betrekking tot corona konden worden nageleefd. Dit leidde tot een set aan maatregelen zoals een obstakelvrije openbare ruimte, een fietsstallingsverbod en een gereguleerde zaterdagmarkt.

Een dergelijke langdurende crisis, waarvan op voorhand niet bekend is hoe die zal verlopen, vraagt voortdurend schakelen, zowel intern als ook extern. Het coronaproof inrichten van de openbare ruimte vraagt tot op vandaag vanwege voortdurend nieuwe inzichten telkens aanpassingen aan het maatregelenpakket. Al snel was helder dat dit in de binnenstad grote gevolgen zou hebben voor ondernemers. Dat maakte het niet altijd eenvoudig, sommige maatregelen treffen veel ondernemers extra hard. Communicatie met hen is dan ook in een redelijk vroegtijdig stadium opgepakt zodat ook kon worden meegedacht vanuit hun behoeftes en soms maatwerk kon worden geleverd.

Daarnaast werd al snel duidelijk dat voor de gevolgen in de openbare ruimte het opzetten van een projectorganisatie van belang was, zodat met de juiste expertises om tafel de juiste voorstellen gedaan konden worden gedaan. Het voortdurend schakelen als gevolg van veranderende omstandigheden heeft veel gevraagd van collega's, ook buiten de crisisorganisatie. Het prioriteren en snel vrijmaken van personele inzet is in een dergelijke situatie belangrijk.

Wist u dat...
"we door Corona extra werkzaamheden hebben gehad, bijvoorbeeld door verkeersmaatregelen en meer zwerfvuil?"

Toprisico's

Nr	Risico omschrijving	Kans	Bedrag	Effect	I/S	Indicatie top-risico	
						Financieel	niet-financieel
301	Ongeval door gladheid	80%	€ 20.000	€ 16.000	I		★
	Risicogebeurtenis: (Dodelijk-) Ongeval van een weggebruiker als gevolg van gladheid Beheersmaatregelen * Beleidsplan gladheidbestrijding (inclusief risico inventarisatie) * Online verbinding met meteo-consult. Meteo-consult heeft afspraken met meerdere gemeenten waardoor de gemeente Apeldoorn vroegtijdig op de hoogte kan worden gebracht van naderende gladheid. * Instructie medewerkers + schouw van apparatuur * Aansprakelijkheidsverzekering * Overeenkomsten met strooiers * Op de koudste plekken in de gemeente zijn een aantal sensoren in de grond aangebracht om vroegtijdig mogelijke gladheid te signaleren.						
302	Onveiligheid medewerkers en derden	40%	€ 25.000	€ 10.000	I		★
	Risicogebeurtenis: Ongeval van een medewerker en of derden Beheersmaatregelen * Veiligheidskleding * Maatregelen om de risico's te minimaliseren zijn opgenomen in de RI&E (Risico Inventarisatie & Evaluatie) van het arbosysteem OHSAS * Aanschaf van afzettingsmaterialen * Specifieke cursus 'veilig werken langs de weg' * Jaarlijkse toolbox bijeenkomsten * Startbijeenkomsten projecten						

303	Beheer en onderhoud wegen, bruggen etc.	30%	€ 200.000	€ 60.000	I		★
	Risicogebeurtenis: Ongeval als gevolg van kwaliteitsachterstanden (laag risico),verlies van comfort en beeldkwaliteit (midden risico), kapitaalsvernietiging (laag risico), door een stevige winter zullen de onderhoudsachterstanden groter worden (midden risico). Beheersmaatregelen * Integrale aanpak van projecten / meeliften * Aansprakelijkheidsverzekering * Extra inzet van geld en uren voor onderhoud van fietsroutes en voetpaden * Herstelplan wegen * Budget splitsen in klein en groot onderhoud						
1381	Gevolgen langdurige droogte	45%	€ 200.000	€ 180.000	S		★
	Risicogebeurtenis: Door langdurige droogte dreigt schade aan openbaar groen Beheersmaatregelen * brandweer is alert op branden, gemeente deelt informatie over brandgevaar via haar kanalen * kappen van bomen (in verband met de onveiligheid doordat de letterzetter zich heeft ingevreten in bomen) * extra water geven (handmatig) * minimaal gebruik maken van 'droogte gevoelige heesters' * klimaatbestendige bomensoorten terug planten * gecontroleerd afvoeren van hout wat is aangetast door de letterzetter * inzaaien nieuwe grasmengsels in slechte gazons * water vasthouden in de openbare ruimte						
1383	Groen: toename van invasieve soorten	75%	€ 500.000	€ 750.000	S		★
	Risicogebeurtenis: Het bestrijden van invasieve soorten in het groen Beheersmaatregelen * garantie bij aannemers vragen bij het opleveren van 'groen' * lobby op verbod door tuincentra * bestrijden door middel van stoom, stroom, afgraven, frequent maaien, verstikken, injecteren met round up, begrazen * verstrekken van informatie (brief/website/ontwikkelen van app, etc) * toezicht houden bij maaien * kennisontwikkeling * alle locaties in beeld brengen en monitoren						
1421	Eikenprocessierups en dennenprocessierups	70%	€ 200.000	€ 280.000	S		★
	Risicogebeurtenis: De eikenprocessierups wordt in toenemende mate aangetroffen en zorgt voor veel overlast.De dennenprocessierups is nog niet aangetroffen. Naar verwachting zal ook de dennenprocessierups zijn opwachting gaan maken in Apeldoorn Beheersmaatregelen * bomen preventief bespuiten * aansluiten op het landelijke actieplan * meerjarig aanbesteden van het verwijderen van de rupsen en nesten * meer diversiteit in boomsoorten bij boomvervanging aanbrengen * nesten laten verwijderen door specialisten						
1461	Tunnel Laan van Osseveld	50%	€ 3.900.000	€ 3.900.000	S	★	★
	Risicogebeurtenis: Het budget van € 28,1 miljoen is onvoldoende om de bouw te realiseren. De start bouw wordt verlaat door vertraging in voortgang en/of voorbereidingen. Beheersmaatregelen * Het kritisch beoordelen van aanvullende wensen die (mogelijk) leiden tot vertraging of extra kosten, het scherp in beeld hebben welke onderlinge afhankelijkheden er zijn.						

	* Duidelijk maken wie waarvoor verantwoordelijk is. * Helder communiceren met betrokkenen zodat er minder kans op onduidelijkheden zijn. * Het actief betrekken van bestuur en lijn (draagvlak). * Beheersing van het project in de projectorganisatie middels het continu actueel houden van de planning, budgetbewaking en het beheersen van risico's, door periodieke voortgangsbespreking in de overlegorganen. Hierbij worden ook de ramingen via (externe) seccond opinions getoetst.						
1542	Ontwikkeling Woldhuis 13	90%	€ 625.000	€ 562.500	I		★
	Risicogebeurtenis: a) Pand is (constructief) slechter dan verwacht b) Niet of niet tijdig een huurder hebben gecontracteerd c) Noodzakelijke bestemmingsplanwijziging niet of niet geheel te realiseren d) Realisatie binnen subsidievoorwaarden Steengoed is niet mogelijk e) Aangenomen fiscale uitgangspunten worden in werkelijkheid anders f) De geraamde besparing vanwege inclusieve aanpak is niet haalbaar g) Vertrekpunten mbt duurzaamheid en voorgestelde aanpak (o.a. circulair) zijn niet haalbaar en/of wenselijk h) Intensievere ambtelijke inzet aan de orde vanwege het projectkarakter i) Aanpassing openbare ruimte moet anders worden dan gedacht Beheersmaatregelen * Renovatie binnen budget als leidend stellen en ambities ten aanzien van inclusie en duurzaamheid daaraan ondergeschikt te maken en dit als leidend principe duidelijk communiceren met andere partijen * Verhuringen tijdig voor ondertekening huurcontract te laten beoordelenn op huurprijzen en fiscale consequenties * Het faseren van de verbouwing 2 (in geheel aan te besteden) delen: herstel casco en afbouw na ondertekening huurovereenkomst, waarbij overwogen dan afbouw door huurder wordt uitgevoerd * Ambities mbt inclusie vormgeven door bij aanbesteding meer dan alleen SROI-voorwaarden op te leggen * Nauw overleg met Provincie teneinde subsidievoorwaarden zo gunstig mogelijk te laten uitvallen						
Totaal				€ 5.758.500			

* Als het risico structureel is, wordt het financieel gevolg verdubbeld (zie toelichting in hoofdstuk 4.1.2.2)

Samenvatting verschillen programma

In 2020 is een nadelig saldo van € 0,3 miljoen (voor mutaties in de reserves) gerealiseerd op het programma openbare ruimte. Dit saldo is als volgt samengesteld: een **voordeel van € 1,8 miljoen op de lasten** en een **nadeel van € 2,1 miljoen op de baten.**

Het nadeel op de baten van € 2,1 miljoen heeft voornamelijk betrekking op lagere parkeerinkomsten. Omdat vanwege de corona crisis veel uitgaansgelegenheden en winkels gesloten zijn, is de bezetting in de parkeergarages afgenomen. Daarnaast is in het najaar de parkeergarage Marktplein op de zaterdagen gesloten. Hierdoor zijn de parkeerinkomsten fors achtergebleven.
Het kabinet heeft besloten om de gemeenten te compenseren voor de gederfde belastinginkomsten, o.a. parkeerinkomsten. Tot nu toe hebben we voor parkeren € 0,5 miljoen compensatie ontvangen. Deze bijdragen zijn verantwoord bij het programma Bestuur, (wijk)organisatie, burgerzaken en financiën.

Het voordeel op de lasten van € 1,8 miljoen is grotendeels het gevolg van lagere uitgaven op het taakveld verkeer en vervoer. Dit voordeel is vooral ontstaan door de volgende afwijkingen:

- De raad heeft in de MPB 2021-2024 besloten incidenteel **€ 0,4 miljoen (voordeel)** van het budget voor innovatief openbaar vervoer in te zetten als bezuinigingsmaatregel. Deze bezuiniging is in 2020 reeds gerealiseerd. Het bedrag van € 0,4 miljoen wordt via het rekeningresultaat 2020 toegevoegd aan de algemene middelen. Hiermee is de beoogde bezuiniging 2021 reeds in 2020 gerealiseerd.
- Het restant van het niet bestede budget voor innovatief openbaar vervoer van **€ 0,3 miljoen (voordeel)** in 2020 wordt via de reserve overlopende posten meegenomen naar 2021. Samen met de provincie wordt namelijk bekeken in hoeverre alternatieve vervoermogelijkheden kunnen worden ingezet in die wijken waar de reguliere buslijnen zijn vervallen.
- De raad heeft in totaal **€ 0,25 miljoen (voordeel)** beschikbaar gesteld voor de electrificering van parkeergarage Haven Centrum. Er zijn laadpalen in de openbare ruimte via de Provinciale concessie gerealiseerd (zie prestatie 1.4.4). Aangezien gebruik is gemaakt van een subsidie van de Cleantech Regio voor slimme en schone mobiliteit is dit budget niet aangesproken. Dit budget wordt meegenomen naar 2021 en gebruikt voor de realisatie van laadpalen in andere gemeentelijke parkeergarages.
- De planvorming voor de verduurzaming van de parkeergarage Koningshaven is nog niet zo ver gevorderd als gewenst. De upgrading van de directe omgeving en de verbouwing van de parkeergarage zijn nauw met elkaar verbonden. Voor de verduurzaming van de parkeergarage wordt gedacht aan zonnepanelen op het dak zodanig dat de parkeerplaatsen behouden blijven en aan verduurzaming van de gevel. De verwachting is dat in 2021 stappen kunnen worden gezet in planvorming en uitvoering. Het bedrag van **€ 0,15 miljoen (voordeel)** blijft bestemd voor de dekking van deze kosten.
- De werkzaamheden voor de Tunnel Laan van Osseveld starten in 2021. Het niet bestede deel van het budget in 2020 van **€ 0,35 miljoen (voordeel)** blijft beschikbaar via de bestemmingsreserve ontwikkeling Apeldoorn (BROA).
- De uitgaven voor de Weteringsebroek zijn **€ 0,27 miljoen (voordeel)** lager.
- De overige voordelen van **€ 0,08 miljoen (voordeel)** hebben betrekking op diverse kleinere afwijkingen op de taakvelden en zijn niet nader geduid.

Mutaties reserves
Bij de financiële verantwoording op de taakvelden is aangegeven dat diverse projecten en werkzaamheden doorschuiven naar 2021. Hiervoor nemen wij budgetten mee naar 2021 door middel van een bijdrage aan de reserve overlopende projecten. Die wordt op dit taakveld verantwoord en leidt tot hogere lasten dan begroot. Het gaat om circa € 1,6 miljoen hogere lasten. Er zijn minder baten onttrokken aan de BROA voor de Weteringsebroek (€ 0,27 miljoen) omdat in 2020 minder uitgaven zijn gedaan dan begroot. Er hoefde daardoor minder aan de reserve onttrokken te worden. De budgetten blijven in de reserve voor de uitvoering in 2021. **Per saldo een nadeel van circa € 1,9 miljoen.**

Het saldo van lasten en baten op dit programma bedraagt daarmee € 2,2 miljoen nadelig.

Kadernota's

Naam	Einddatum
Verkeersvisie 2016-2030	31-12-2030
Agenda Cleantech Regio 2019-2023	31-12-2023
Parkeervisie 2019- 2029	31-12-2029

Programma 4

Milieu

Taakvelden:

7.3 Afval
7.4 Milieubeheer
0.10 Mutaties reserves

1. Het verkleinen van de ecologische voetafdruk van Apeldoorn

De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld om als organisatie haar ecologische voetafdruk te verkleinen. We werken samen met onze bewoners en bedrijven om hun impact te verkleinen. Deze samenwerking kan verschillende vormen aannemen. Waar nodig en mogelijk voeren we als gemeente de regie. Een andere keer zijn we partner en zo één van de betrokken partijen. En tot slot kan onze rol ondersteunend zijn voor bewoners en bedrijven door hen inzicht te geven in welke stappen mogelijk zijn om hun ecologische voetafdruk te verkleinen en goede initiatieven een podium te geven.

Wat hebben we bereikt in 2020?

Wij hebben de ecologische voetafdruk van Apeldoorn verkleind door uitrol van Recycleservice 2025. Het omgekeerde inzamelen is succesvol en heeft geresulteerd in een hoeveelheid fijn restafval van 65 kg per inwoner per jaar waardoor we een van de koplopers in Nederland zijn geworden en het gestelde tussendoel voor 2020 van 80 kg hebben gehaald. Daarnaast was het scheidingspercentage 80% waardoor deze ingezamelde grondstoffen weer een circulaire toepassing kunnen krijgen.
Door een tweetal grondwatersaneringen en maatregelen op het gebied van mobiliteit is Apeldoorn naast een stukje schoner ook stiller geworden. Er zijn elektrische bussen gaan rijden en diverse laadvoorzieningen voor elektrische auto's bijgekomen. Een mobiliteitsvisie voor de binnenstad is afgerond waarbij het primaat wordt gegeven aan de voetganger en fietser. Nadere informatie hierover vind u in programma 3.4.

Daarnaast hebben we de afgelopen jaren als gemeente ook veel geïnvesteerd in het informeren, adviseren en activeren van inwoners en bedrijven om energie te besparen en zelf energie op te wekken. Ondanks al deze acties blijkt uit onze cijfers dat we wel achterlopen op de ambitie. Uit de cijfers blijkt dat we eind 2018 in Apeldoorn op 4,7% energieneutraliteit zitten, terwijl dat volgens het Versnelling Plus-scenario 6% zou moeten zijn. Het uiteindelijke doel is om voor 2050 energieneutraal te zijn. We lopen achter op de ambitie, maar dat betekent niet dat we de afgelopen jaren weinig hebben gedaan. Het laat alleen wel zien wat voor een grote opgave de energietransitie is en dat we alle duurzame initiatieven en projecten nodig hebben, om ook maar enigszins te kunnen voldoen aan onze eigen ambities. Het is op alle terreinen én, én. Ergens iets niet doen, is bijna niet ergens anders te compenseren.

1.1 De uitstoot van CO2 is in Apeldoorn met 25% verminderd

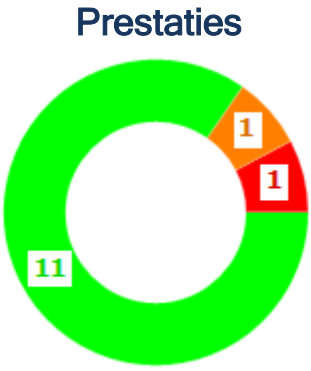

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.1.1 Van warmtekans naar warmtevisies en -plannen (Warmtetransitievisie en wijken van de Toekomst)

In 2020 hebben we samen met de Samenwerkende Woningcorporaties Apeldoorn (VSW), de netwerkbeheerder (Liander) en coöperatie deA een Startnotitie Transitievisie Warmte opgesteld. In deze Startnotitie beschrijven we de wijze waarop we tot een Transitievisie Warmte willen komen. De Startnotitie is in december ter consultatie aangeboden aan de raad.

Eén van de uitgangspunten in de Startnotitie is dat we starten in de buurten waarin de energie en betrokkenheid bij de transitie hoog is en waar er realistische mogelijkheden zijn. De vier wijken van de Toekomst zijn daarom ons vertrekpunt. Vanaf 2017 zijn we in deze wijken aan het experimenteren en leren we in het aardgasvrij maken van de wijken/ dorp. Dit heeft in 2020 geleid tot de volgende stand van zaken:

- Kerschoten en Kerschoten-West

In samenwerking met de samenwerkingspartners de woningcorporaties Ons Huis, de Goede Woning en de Woonmensen, het Waterschap Vallei & Veluwe, Firan en Jacobus Fruytier Scholengemeenschap zijn we aan het onderzoeken of een warmtenet een goed alternatief is voor aardgas. We hebben in het najaar van 2020 een subsidie van 7,3 mln euro ontvangen uit het Programma Aardgasvrije Wijken. Hiermee komt de aanleg van een warmtenet een stuk dichterbij. Toch is het nog onzeker of het warmtenet er daadwerkelijk gaat komen. Het is financieel en organisatorisch een complex proces. Bovendien is de wet- en regelgeving en zijn de financiële instrumenten vanuit het Rijk nog niet op orde.

De gemeente onderzoekt haar rol en mogelijke bijdrage aan het warmteinfrabedrijf. Dit doen we samen met Firan. Parallel aan dit spoor verkennen we de mogelijkheden voor een Gelders Warmteinfrabedrijf samen met provincie Gelderland en een aantal andere koplopergemeenten.

Transform heeft een doorstart gekregen en zal worden ingezet in de proeftuinwijken van Apeldoorn, Deventer, Zwolle en Zutphen. M.b.v. een marktmeester willen we de particuliere woningeigenaren ontzorgen bij de renovatie van hun woning door hun persoonlijke vraag goed in beeld te brengen, een onafhankelijk advies af te geven en zo nodig aanvullende financieringsconcepten te ontwikkelen.

- De Parken

Een groep van circa 50 bewoners uit De Parken houdt zich actief bezig met de vraag - Wat wordt het alternatief voor aardgas voor onze wijk en hoe gaan we dat aanpakken? Onderzoeksbureau Witteveen+Bos heeft in 2020 drie verschillende opties en een combinatie van opties voor de situatie van De Parken onderzocht. Hierbij is de gehele energieketen in beeld gebracht. Een resultaat dat bewoners moet helpen om begin 2021 hun voorkeur voor het alternatief voor aardgas te bepalen.

Toelichting

- Loenen

Net als in De Parken is in Loenen in 2020 toegewerkt naar een voorkeursoplossing als alternatief voor aardgas. Vanwege Corona is dit licht vertraagd. Begin 2021 verwachten we een voorstel vanuit Loenen hoe de uitfasering van aardgas in Loenen ter handgenomen kan worden.

- De Maten

In 2020 lag de nadruk op onderzoek en nadere verkenning. KIWA heeft een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden om in de zomer warmte uit de 18.5 ha vijvers in De Maten ondergronds op te slaan, zodat deze in de winter gebruikt kan worden voor het verwarmen van woningen in één of meerdere buurten in De Maten. Daarnaast is uit het onderzoek naar restwarmtebronnen van Witteveen+Bos gebleken dat de Ecofactorij veel potentie heeft om als warmte-hub te dienen voor een woonwijk als De Maten.

De werkgroep Verduurzaming Apeldoorn de Maten heeft de krachten gebundeld met de Energieke Maten en de gemeente. Samen met de werkgroep zullen mogelijke oplossingen voor aardgasvrij worden verkend en zal een gezamenlijke aanpak van denken, duiden en doen worden opgesteld.

1.1.2 Opstellen van een transitie-exploitatie voor de Maten - 10.000 woningen (Warmtetransitievisie en wijken van de Toekomst)

Toelichting Voor de Maten zou met behulp van Transform (een samenwerking van de 4 steden Apeldoorn, Deventer, Zwolle en Zutphen en de provincies Gelderland en Overijssel)) plannen worden ontwikkeld voor het aardgasvrij maken van 10.000 woningen in de Maten. Op basis van de TREX-methodiek (ontwikkeld vanuit TRANSFORM) is gerekend aan een business-case. Het projectinitiatief werd eerst voor een subsidieaanvraag ingediend bij het Ministerie van BZK voor een subsidieaanvraag in het kader van de Aardgasloze Proeftuin. Na afwijzing volgde er een aanvraag bij de Provincie Gelderland voor de Gelderse Proeftuin. Ook deze werd afgewezen. Daarmee ontstond de vraag over de haalbaarheid van de plannen nu de subsidies uitbleven.

Op basis van de opgedane ervaringen met Transform en daarbij behorende transitie-exploitatie (TREX) is in 2020 een doorstart gemaakt met Transform naar een meer realistischer niveau in de 4 proeftuinwijken van de vier gemeenten, waaronder Kerschoten in Apeldoorn. Transform heeft als doel om het voor de particuliere woningeigenaren makkelijk te maken om de isolatie/ renovatie van de eigen woning vorm te geven. In 2020 is gestart met het werven van een zgn. marktmeester die samen met de 4 proeftuinwijken de gebundelde vraag van de particuliere woningeigenaren in kaart brengt, die een marktconsultatie uitvoert om een goed beeld te krijgen van het aanbod en een marktplein inricht zodat onderhandelingen plaatsvinden tussen vraag en aanbod. Belangrijk hierin is dat iedereen mee kan doen en dat de lokale economie wordt gestimuleerd.

Voor wat betreft De Maten zitten we niet stil. Er is een verkennend onderzoek naar de haalbaarheid van een warmtevoorziening van een paar duizend woningen op basis van aquathermie. Daarnaast is ook een restwarmtebronnen onderzoek uitgevoerd. Het opstellen van een TREX zal vóór 2023 waarschijnlijk niet voor alle woningen in De Maten gebeuren.

1.1.6 Prestaties mobiliteit (Verleiden en informeren burgers, bedrijven en instellingen)

Toelichting We hebben ervoor gekozen om te verwijzen naar programma 3 (mobiliteit). De verwijzing is helaas niet in de uiteindelijke versie opgenomen.

1.1.3 Kader en pilots zonnevelden (Opwek, regionale energiestrategie)

Toelichting Wat betreft de pilotlocaties is eind 2020 de situatie als volgt:

- Zonneparken Beemte-broekland en IJsseldijk (Solarcentury) zijn in aanbouw, enigszins vertraagd mede in verband met Corona. (samen ca 48 ha / 39 MWp)
- De aanleg van zonnepark Wenumseveld is gestart, maar in het najaar gestaakt in verband met nadere verkenning omdat er in ecologisch onderzoek geen rekening is gehouden met de aanwezigheid van een dassenburcht. (20 ha / 15,5 MWp)
- Voor zonnepark Brinkenweg Noordzijde A1 (Ecofactorij) is het gemeentelijk grondbedrijf nader in gesprek met energie coöperatie over participatie alvorens tot realisatie over te gaan in 2021. (4,5 ha / 2,5 MWp)
- Initiatief zonnepark Kieveen heeft nog geen vergunning en maakt inmiddels onderdeel uit van een bredere planontwikkeling rondom Kieveen. (2 ha / 1,5 MWp)

Januari 2020 is het afwegingskader voor Apeldoornse zonneparken vastgesteld door de raad en in werking getreden. Voor een tiental zonnepark-initiatieven startte kort voor de coronacrisis het planproces om te komen tot een volwaardige vergunningaanvraag. Eind 2020 resteerde hiervan nog acht initiatieven (voor in totaal ca 125 ha / 100 MWp).

Vanwege Corona is één initiatief voortijdig teruggetrokken. Procesparticipatie liep vertraging op en verliep niet langer voor alle initiatieven synchroon vanaf maart.

Eind 2020 is de voortgang van de initiatieven in heroverweging genomen:

- voor een zorgvuldige ruimtelijke ordening; meerder initiatieven bevinden zich in elkaars nabijheid, behoeven nadere verkenning en/of hebben te maken met grote zorgen van omwonenden voor inpassing in hun leefomgeving;
- omdat er mogelijk andere ruimteclaims spelen in verband met de gemeentelijke ambitie om als stad een schaalsprong te maken.

Januari 2021 heeft het college besloten om het planproces voor een aantal initiatieven door te gaan, een aantal nader te verkennen en een aantal te bevriezen.

1.1.4 Onderzoek geothermie (Opwek, Regionale energiestrategie)

Toelichting In opdracht van de provincie Gelderland is in 2020 door IF Technology de potentie voor Hoge Temperatuur Opslag (HTO) en geothermie door middel van een bureaustudie in kaart gebracht, zowel voor Oost-Gelderland als voor Eerbeek-Loenen.
Het blijkt dat de potentie van geothermie in Eerbeek-Loenen, met een diepte van dit reservoir rond de 900 m, relatief groot is ten opzichte van de regio Oost-Gelderland. Afhankelijk van de warmtevraag kan de techniek worden toegepast in combinatie met een warmtepomp. De berekende potentie ligt rond de 3 MW. Ter indicatie: hiermee kunnen ongeveer 2500 nieuwbouwwoningen verwarmd worden.

Omdat de haalbaarheid van Ultradiepe Geothermie (dieper dan 4000m) in Nederland nog relatief onzeker is, is de meerjarige Seismische Campagne Aardwarmte Nederland (kortweg SCAN) opgestart door TNO en EBN. Aan de hand van de resultaten van SCAN kan beter worden bepaald waar de ondergrond in Nederland mogelijk geschikt is voor aardwarmtewinning. De grootste projecten van het SCAN programma zijn het in het veld opnemen van nieuwe seismische data met moderne technieken en de herbewerking van al bestaande seismische data van de Nederlandse ondergrond. Hierbij ligt er een nadruk op gebieden waarvan weinig gegevens beschikbaar zijn, waaronder Apeldoorn. Door de resultaten hiervan bij elkaar te brengen en te bestuderen, wordt de kennis van onze ondergrond vergroot.
Vijf van de lijnen waarlangs in 2020 door middel van geluidsgolven de lagen en structuren in de ondergrond in beeld zijn gebracht, lopen over of langs het grondgebied van de gemeente Apeldoorn. Alle resultaten zijn openbaar toegankelijk, maar zijn voor deze lijnen op dit moment nog niet gepubliceerd.

1.1.5 Ruimtelijke verkenning voor grootschalige energie-opwekking dmv o.a. wind (Opwek, Regionale energiestrategie)

Toelichting De uitkomsten van de ruimtelijke verkenning voor Apeldoorn, met nadruk op windenergie, werden februari 2020 gepresenteerd aan de raad. In regionale samenwerking kwam de Concept-RES tot stand, met daarin principes, ruimtelijke voorkeuren en zoekgebieden. Landelijk werd de indiening van de RES vier maanden uitgesteld tot 1 oktober.
Prioriteit wat betreft technische verkenning lag bij het zoekgebied voor windenergie aan de A1 ter hoogte van de Veluwe. Bureau Pondera heeft in opdracht van de gemeente een marktverkenning uitgevoerd voor dit gebied. Verder is een start gemaakt met de verkenning voor een gemeentelijk energiebedrijf. Samen met drie andere RES-regio's en provincie is een ecologische verkenning uitgevoerd voor realisatie van windturbines op en rondom de Veluwe in relatie tot de beschermde vogelsoort de Wespendief. Oplevering van en conclusievorming over de verkenningen is voorzien in het eerste kwartaal van 2021, evenals consultatie van de raad.

Het proces om te komen tot de Regionale Energiestrategie is bemoeilijkt en vertraagd door Corona. Consultatie van de Concept-RES heeft stilgelegen van maart tot aan september. De Concept-RES is na het verstrijken van de landelijke termijn ingediend. Ook het opstarten van het vervolgproces eind 2020, om te komen tot de definitieve RES1.0, vergde extra inspanning.

Een normenkader is nog niet opgesteld:
- deels door vertraging in het RES-proces; normstelling vraagt bovengemeentelijke afstemming in dat proces;
- het inzicht dat keuzes in normstelling, met name wat betreft aan te houden afstanden van windturbines tot woonbebouwing, samenhangen met de uitkomsten van de in afronding zijnde verkenningen en andere ruimtelijke keuzes in het kader van de in voorbereiding zijnde Omgevingsvisie.

1.1.7 Energiefonds Apeldoorn (Verleiden en informeren burgers, bedrijven en instellingen)

Toelichting Vanaf februari 2018 tot december 2020 zijn er 11 aanvragen binnengekomen bij de gemeente. Daarvan zijn er 7 aanvragen toegekend, 2 aanvragen in procedure, 1 ingetrokken en 1 afgewezen. Van de 9 toegekende en in procedure zijnde aanvragen zijn en worden er verschillende duurzame investeringen gedaan, zoals zonnepanelen, isolatie, verlichting en overige besparing. Indien aanvragen in hetzelfde tempo blijven binnenkomen als de afgelopen twee jaar, dan is naar verwachting de fondsomvang van € 6 miljoen die in 2020 is bereikt, voor de komende jaren voldoende. Via de MPB 2021-2024 is daarom besloten om de omvang van het Energiefonds Apeldoorn niet te laten groeien tot € 10 miljoen, maar tot € 6 miljoen.
Eind 2020 is d.m.v. interviews met betrokken medewerkers en met aanvragers van een lening, een evaluatie uitgevoerd. Deze evaluatie geeft aanleiding om het toepassingsgebied van het Energiefonds en de maximaal te lenen bedragen voor bedrijven, te verruimen. Voorstellen hiervoor zullen samen met de evaluatie begin 2021 aan het college worden voorgelegd.
Na aanpassing van de regelingen en de communicatiemiddelen, zal het Energiefonds opnieuw onder de aandacht worden gebracht van de doelgroepen.

1.1.8 Bezoeken (Verleiden en informeren burgers, bedrijven en instellingen)

Toelichting Er zijn 149 EML-acties uitgevoerd. Dit zijn er iets minder dan gepland wat veroorzaakt werd door terughoudendheid van fysieke controles vanwege het Corona-virus.

1.1.9 Energiek wonen - winkel (Verleiden en informeren burgers, bedrijven en instellingen)

Toelichting Er is veel geïnvesteerd in het informeren, adviseren en activeren van inwoners en bedrijven. In januari is het Energiepunt geopend en snel werd duidelijk dat het aan een behoefte voldoet; bezoekers wisten al snel het Energiepunt te vinden. Door COVID-19 moesten we de deuren gesloten worden. Gekeken is naar andere methodes om inwoners te enthousiasmeren en te activeren. Zo zijn we gestart met een aantal webinars over o.a. zonnepanelen, de aanschaf van glas en kozijnen. De belangstelling hiervoor is groot. Ook is gestart met LEEN, een uitleentool op EnergiekApeldoorn.nl waar bewoners diverse apparatuur kunnen lenen om te meten aan en om het huis. Te leen zijn: warmtebeeld camera's, fijnstof- en CO2 meters, endoscoop, energiemeters voor op de slimme meter en op apparaten zelf. Dit is een groot succes.

1.1.10 Zonnepanelen (Verleiden en informeren burgers, bedrijven en instellingen)

Toelichting De Taskforce Zonne-energie is goed op weg. In 2020 is 36 MWp zonnepanelen in Apeldoorn gerealiseerd. De in 2019 succesvolle collectieve inkoop zullen we in 2020 met een nieuwe actie starten. Daarnaast wordt in 2020 gekeken of en hoe we koploper kunnen worden in 'zon op dak'.

Op basis van de huidige gegevens is 52 MWp aan zonnepanelen gerealiseerd. Dit is fors hoger dan gepland.

Bewoners
Volgens de meest recente CBS cijfers was er op 1/1/2020 in Apeldoorn in totaal circa 32 MWp geïnstalleerd vermogen aan zon op dak bij woningen. Wat betreft toename behoorde Apeldoorn op dat moment tot de top 10 van Nederland.
Vanuit de Regeling Reductie Energiegebruik-subsidie zijn twee collectieve zonnepanelen acties uitgevoerd met als doel om zoveel mogelijk inwoners te activeren om zonnepanelen te plaatsen. Vanwege Corona hebben we de geplande fysieke bijeenkomsten vervangen door webinars. Er was veel belangstelling en uiteindelijk hebben 400 inwoners zonnepanelen op hun dak laten plaatsen.
De subsidieregeling 'collectieve zonne-energie projecten' is verbreed, zowel in activiteiten medio 2020 als in doelgroep (januari 2021). Hierdoor worden collectieve projecten die anders wellicht niet van start zouden gaan ondersteund in de ontwikkelfase.

Bedrijven en instellingen
Volgens de meest recente CBS cijfers was er op 1/1/2020 in Apeldoorn in totaal circa 22 MWp geïnstalleerd vermogen aan zon op daken van bedrijven en instellingen. De gemeente is op dit moment bekend met een stijging in 2020 binnen Apeldoorn van circa 5,5 MWp vermogen. De exacte cijfers van het CBS volgen medio 2021. De groei van zon op dak bij bedrijven en instellingen is in Apeldoorn vergelijkbaar met het gemiddelde van de Cleantech Regio.

Het project zonnepanelen op daken van scholen is in de afrondende fase. In 2020 is gestart met het plaatsen van de panelen. Het succes van dit project is mede bepaald door de collectieve aanpak.
Dit geldt ook bij bedrijventerreinen, waarbij een collectieve aanpak en ontzorging reden is voor ondernemers om aan de slag te gaan, in combinatie met toepassing van innovatie. Voor een groei van zon op dak is niet alleen bereidheid van ondernemers nodig om te investeren maar ook ondersteuning tijdens het hele proces en advisering over het omgaan met belemmeringen zoals netaansluiting, (brand)verzekering etc.

Door gedwongen tijdelijke sluiting of fors dalende inkomsten zien sommige bedrijven af van investeringen in duurzaamheid. De focus ligt op overleven en soms weten bedrijven niet of ze over een paar jaar nog wel bestaan. Meerdere subsidie-aanvragen zijn hierdoor op het laatst toch niet gedaan, of bedrijven zeggen digitale afspraken af wegens andere prioriteiten. Door Corona zijn minder bedrijven 1 op 1 geadviseerd over de mogelijkheden van zon op dak. Er is meer ingezet op faciliteren en het ondersteunen van stimuleringsinstrumenten, zoals collectieve aanpak bedrijventerreinen.

1.1.11 Projecten duurzaamheid voor koplopers energiek wonen winkel operationeel in 2020 (Verleiden en informeren burgers, bedrijven en instellingen)

Toelichting In het werkgebied van de OVIJ zijn een 20-tal energie-intensieve (Koploper) bedrijven uit de gemeenten Apeldoorn en Epe een regionale samenwerking aangegaan om energiebesparing en duurzame opwekking te stimuleren. De Cleantech Regio en de gemeenten Apeldoorn en Epe, ondersteunen dit initiatief en worden daarin bijgestaan bij door de OVIJ. In de afgelopen tijd is gebleken dat een deze koplopersaanpak succesvol heeft gefunctioneerd en door de bedrijven wordt gewaardeerd. Besloten is in 2021-2023 hieraan een vervolg te geven. Een nieuwe aanvraag voor cofinanciering is ingediend bij de provincie Gelderland.

Voor Power to Gas in Loenen is i.s.m. de woningcorporatie een subsidie-aanvraag ingediend. Deze is helaas afgewezen.

1.1.12 Stimulans warmtetransitie particuliere woningen (Verleiden en informeren burgers, bedrijven en instellingen)

Toelichting Vanuit de toegekende Regeling Reductie Energiegebruik-subsidie van 1,7 mln euro zijn diverse acties uitgevoerd om woningeigenaren te informeren, stimuleren en activeren om energiebesparende maatregelen te nemen. Met deze regeling hebben we inmiddels al 17.000 inwoners bereikt! Acties waren o.a.:

- Buurtactie Energiezuinig Wonen: per wijk is voor elk woningtype één huis als voorbeeldwoning geselecteerd. Deze woning heeft een uitgebreid energie-advies op maat ontvangen en deze is beschikbaar gesteld aan buurtgenoten met een soortgelijke woning via de website van het Regionaal Energie Loket. Ruim 1000 belangstellenden hebben dit energie-advies opgevraagd.
- Isolatie-acties: er zijn een 2-tal isolatie-acties georganiseerd. De uitvoering vindt plaats door een aantal voor de actie geselecteerde lokale bedrijven. Er zijn in totaal 193 offertes aangevraagd. In totaal hebben 19 inwoners maatregelen genomen.
- Energiecoaches: bijna 50 lokale vrijwilligers geven woningeigenaren advies op maat in de het verduurzamen van de eigen woning. Vanwege Corona is het geplande aantal huisbezoeken niet gehaald. Wel zijn alternatieven bedacht als de inzet van een warmtecamera die een woning scant. Deze worden digitaal besproken met de woningeigenaar.
- Energieconciërges: de energieconciërges brengen kleine energiebesparende maatregelen aan, zoals isolatie-materiaal, led lampen en tochtstrips. Vanwege Corona konden ook hier geen huisbezoeken meer plaatsvinden. Gekozen is voor online afspraken. In totaal zijn er 547 woningen bereikt.
- Cadeaubon kleine energiebesparende maatregelen: alle woningeigenaren hebben in 2020 gebruik kunnen maken van een cadeaubon ter waarde van 45 euro om energiebesparende maatregelen aan te schappen bij een via Europese aanbesteding gegunde webshop. Inmiddels zijn er 15000 bonnen verzilverd bij de Webshop.

1.1.13 Koploper worden in zon-op-dak (Verleiden en informeren burgers, bedrijven en instellingen)

Toelichting Begin 2020 is het voorstel in de vorm van een plan van aanpak afgerond. Wat betreft de stand van zaken en gevolgen door Corona zie ook bij 1.1.10. Een groot deel van de aanpak wordt verzorgd door de Taskforce Zon.
In 2020 zijn de werkzaamheden van de Taskforce Zon geëvalueerd. Dit was reden om vanaf 2021 tot een meerjarige vervolgopdracht te komen. Focus ligt op collectieve initiatieven en de doelgroepen bedrijven en instellingen.

1.2 Het gebruik van grondstoffen is in Apeldoorn met 25% verminderd

Prestaties

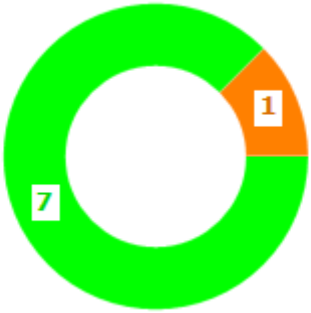

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.2.1 Monitoren van de effecten van het recycleplan 'Recycleservice 2025.

Toelichting In het eerste kwartaal van 2020 is het omgekeerd inzamelen uit het Recycleplan ook in het noordelijk deel van Apeldoorn uitgerold. In de inzamelcijfers zien we het resultaat: een forse afname van het fijn restafval tot 65 kg/inw en een toename van grondstoffen (15% meer gft en 38% meer PMD). Het voor 2020 gestelde tussendoel van 80 kg/inw fijn restafval per inwoner per jaar is daarmee ruimschoots gehaald. Met 65 kg/inw is Apeldoorn een van de koplopers in Nederland geworden.

De laatste jaren was er geen sprake meer van een kostendekkend tarief wat door autonome ontwikkelingen en de beleidseffecten verder werd versterkt. Daarom is eind 2019 een nieuw tariefstelsel met een jaarlijkse kleine buffer aan u voorgelegd en door u vastgesteld. In 2020 is gebleken dat de afvalbegroting per saldo gunstiger dan de prognose is verlopen, waardoor we nu via een bijdrage aan de voorziening afvalstoffenheffing gelukkig weer een buffer hebben opgebouwd. Dit ondanks de hogere verwerkingstarieven GFT en lagere opbrengst voor papier en textiel, de opwaartse trend in de totale hoeveelheid afval (mensen waren in coronatijd meer thuis) en extra inzamelkosten vanwege coronamaatregelen bij het recycleplein. Door een stelselwijziging en mede dankzij het goede scheidingsgedrag van de Apeldoornse burger stond hier een substantieel financieel voordeel op het PMD-dossier tegenover. Ook was sprake van eenmalige meevallers uit voorgaande jaren en ontvingen we door extra aansluitingen ook meer afvalstoffenheffing.
Voor de toekomst blijft het PMD dossier in beweging en kristalliseren de effecten van het omgekeerd inzamelen zich verder uit. Wij beschouwen de toekomstige inkomsten uit het Afvalfonds als een risico, vanwege een mogelijke hogere afkeur van het ingezamelde PMD afval, een lagere tonnageprijs en het toekomstige statiegeldsysteem op plastic flesjes.
De kans dat dit dynamische afvaldossier voor schommelende resultaten zal blijven zorgen achten wij groot. De nu opgebouwde buffer helpt ons bij het opvangen van mogelijke tegenvallers. Voor de nadere financiële verantwoording verwijzen wij naar het financiële hoofdstuk van dit programma.

Het nieuwe klanttevredenheidsonderzoek (nieuwe opzet met hogere frequentie gestart eind 2020) heeft als doel per kwartaal inzicht te bieden in de klanttevredenheid van de inwoners. Verwacht wordt dat er hierdoor een beter inzicht in de klanttevredenheid en bijbehorende verbeteracties ontstaat. Eerder werd er een 1 maal per twee jaar een klanttevredenheidsonderzoek gehouden. Daarnaast heeft Circulus-Berkel voor inwoners een klachtenregeling ingesteld.

1.2.2 Plannen ontwikkelen en uitvoeren om grondstofstromen zuiverder te maken.

Toelichting Het omgekeerde inzamelen is succesvol. Hierdoor is het scheidingspercentage in 2020 gestegen naar 80%. De doelstelling is hiermee ruimschoots gehaald. Er is veel aandacht geweest voor communicatie bij de uitrol van het recycleplan en dat heeft zijn effect (folders, info avonden, de afvalapp). Het is mooi te zien dat door het omgekeerd inzamelen de hoeveelheden grondstoffen zoals GFT en PMD zijn toegenomen en de hoeveelheid restafval daalt. Uiteraard kan dit altijd nog beter (het omgekeerd inzamelen moet nog verder inslijten) en we zullen hier dan ook blijvend op inzetten aangezien er nog steeds grondstoffen in het restafval zitten. In het najaar zijn er daarom op 3 weekmarkten zo'n 2500 aanrechtbakjes aan de inwoners van Apeldoorn uitgedeeld voor sortering van etensresten.

1.2.3 Monitoren en stimuleren dat de ingezamelde grondstofstromen circulair(der) verwerkt (gaan) worden.

Toelichting Nadat de grondstoffen zijn ingezameld dienen zij ook zo circulair mogelijk verwerkt te worden. Via Cirkelwaarde (het kennisinstituut en handelshuis van Circulus-Berkel, ROVA en AVU) zijn er in 2020 nieuwe aanbestedingen geweest voor de stroom papier en GFT. Circulariteit was hierbij een criterium wat heeft geleid tot gunning in de regio (weinig transport) bij Attero en Smart Packaging. Daarnaast hebben alle bij Circulus-Berkel aangesloten gemeenten de regie over de verwerking van het PMD , op advies van het kennisinstituut Cirkelwaarde, overdragen aan het publieke regie-orgaan 'Regie Kunststoffen Nederland' (RKN) zodat gemeenten als collectief een onderhandelingspositie (body) houden in deze complexe keten. RKN maakt vervolgens (namens ongeveer 200 aangesloten gemeenten) afspraken met het Afvalfonds en met sorteerders en recyclingbedrijven voor verdere circulaire verwerking.
Via het EU-project ShaRepair, het lokale Repaircafe/de Klussenbus van Foenix en de Elektronica-Hub op het Zwitsalterrein wordt gewerkt aan de opgave elektrische apparaten een langer leven te geven en zodoende deze afvalstroom te verminderen (zie ook onder 1.2.7.

1.2.4 We zijn actief partner van Europese projecten, zoals CityLoops en SMART WASTE

Toelichting Cityloops is een internationaal project waarbij we door de Covid-19 problemen ons zelf opnieuw (succesvol) uitvinden als het gaat om digitaal samenwerken op internationaal vlak.

Samen met Saxion Hogeschool zijn het afgelopen jaar twee groepen studenten binnen Apeldoorn aan de slag gegaan met vrijkomende grondstoffen uit bouw- en sloopafval. Een groep internationale studenten uit Finland, Noorwegen en Nederland en een groep van 8 studenten van verschillende studies, zijn integraal naar het project Griffiesveld gaan kijken.

Met het doel het project Griffiersveld zo circulair mogelijk uit te voeren is er ook nog een aanvullende subsidie van het ministerie van BZK toegewezen. Het project is inmiddels in uitvoering en overlapt werkzaamheden die we ook binnen Cityloops uitvoeren. De focus binnen de innovatie ligt bij de ontwikkeling van een materialenpaspoort en de wijze waarop we de gescande data van de openbare ruimte makkelijk kunnen inlezen en kunnen verwerken tot een paspoort (of liever gezegd een materialen grootboek).

Met betrekking tot biomassa is er gewerkt aan een “Handelingskader Biomassa” waarin naast lopend onderzoek naar de hoeveelheden van de beschikbare biomassastromen is gekeken. Ook wordt gekeken naar mogelijkheden van de meest circulaire verwaarding en (her) gebruik.
Op de parkeerplaats van de Apenheul is weer 1000 ton blad verwerkt tot Bokashi. Dit met het oog op het meer circulair werken. Bokashi heeft een positief effect op het bodemleven, de bodemstructuur en het behoud van energie en voedingswaarde in de bodem. Ook is er geen CO2 verlies in de Bokashi-hoop. Het bevordert het vermogen vocht vast te houdend en voorkomt daarmee verdroging. Door grondstoffen uit de stad te gebruiken als grondstof werken we circulair en verkleinen we de kringloop. Door het inkuilen op een locatie binnen de stadsgrenzen minimaliseren we de transportafstanden.

Binnen het project Smart Waste hebben we een tweetal evaluatierondes gedaan – eerst alleen met Circulus-Berkel en vervolgens met burgerinitiatieven, supermarkten en onze kringloopwinkel. Hieruit is overzicht ontstaan van wat er goed is aan ons beleid, verder inzicht ontwikkeld in mogelijke verbeterpunten en wat onze uitdagingen nog zijn. De uitdagingen zitten met name op het vlak van:

- Bijplaatsingen van afval.
- Illegale dumpingen.
- Vervuiling van de grondstoffenstromen.
- Meer kunnen sturen op preventie.
- Meer kunnen sturen op bedrijfsafval (scheiding van grondstoffen en/of hergebruik).

1.2.5 Bieden van een platform voor ondernemers om circulair(der) te ondernemen

Toelichting We zijn actief aangesloten bij Cirkelstad Apeldoorn – gericht op de bouw en maakindustrie – en proberen in deze groep zoveel mogelijk kennis te delen door het organiseren van Communities of Practice. De circulaire estafette is nagenoeg afgerond en heeft een podium geboden voor 10 verschillende circulaire ondernemers in Apeldoorn. Al deze mooie voorbeelden zijn vastgelegd op https://ondernemen055.nl/circulair en gedeeld via sociale media. Binnen het project Smart Waste hebben we met Circulus-Berkel, burgerinitiatief Zero Waste, supermarkten en Foenix gekeken naar mogelijkheden meer circulair te ondernemen, met als doel het beïnvloeden van het consumentengedrag (bijvoorbeeld binnen het Repaircafé van Foenixs).

1.2.6 Onderzoeken en uitvoeren van pilots voor een afvalvrije binnenstad en afvalvrije evenementen.

Toelichting De pilot afvalscheiding binnenstad/Caterplein is vertraagd vanwege capaciteitsgebrek en de perikelen rondom Corona die het lastig maakten de contacten met de ondernemers te leggen en de urgentie op de ondernemers over te brengen. Er is een verkennend gesprek gevoerd over 'neutrale inzameling' door één partij. Dus een ophaalauto die bij elk adres stopt (waardoor het aantal vervoerbewegingen in de binnenstad vermindert).
Verder zijn de randvoorwaarden (o.a. financieel, wet Markt en Overheid) voor een eventueel gezamenlijk gebruik van ondergrondse containers door bewoners en bedrijven in beeld gebracht.

In 2020 zijn m.b.t. verduurzaming van evenementen een viertal drukbezochte informatieavonden gehouden voor de partijen die bedrijfsmatig of als vrijwilliger evenementen organiseren. Gelet op de huidige situatie (de prioriteiten van de evenementenorganisatoren) is nog onduidelijk hoe daar in 2021 een vervolg aan kan worden gegeven.

1.2.7 Project E-Novation (vestiging van Living Lab voor E-goederen).

Toelichting Circulus-Berkel (Cirkelwaarde) is in de lead voor dit project, waarbij naast Foenix en Weee.nl diverse lokale bedrijven en de onderwijsinstellingen Saxion en Roc-Aventus betrokken zijn. De kern van het project is inzet op reparatie, hergebruik, revisie en bewerking van E-goederen. Het project ligt op koers en is succesvol in de samenwerking tussen betrokken partijen. Ook heeft de provincie Gelderland hier een stimulerings/innovatie subsidie aan toegekend. Apeldoorn ondersteunt dit project financieel (cofinanciering), door het bijdragen van capaciteit en als verbinder van partijen/netwerken. Er is een sterke relatie met het EU-project ShaRepair waarin Apeldoorn partner is. De initiatieven van Foenix m.b.t. het Repaircafe en de Klussenbus hebben hierin een belangrijke bijdrage. Hierdoor worden over de hele linie Busines2Business, Business2Consumer en Consumer2Consumer activiteiten ontplooid ter vermindering van de elektronica afvalstroom.

1.2.8 Stimuleren van circulaire kansen in onze eigen bedrijfsvoering.

Toelichting Er is een uitgebreide lijst van wat er allemaal reeds is gebeurd op het gebied van circulariteit - wat we zelf circulair inkopen en de circulaire activiteiten van bedrijven in Apeldoorn. Bijvoorbeeld het project “Zero waste Apeldoorn”, een burgerinitiatief dat zich toelegt op het voorkomen of verminderen van afval en verspilling en het Repaircafé van Foenix waarin in samenwerking met burgers electronische apparaten worden gerepareerd. Recentelijk hebben we een webinar over circulariteit gegeven met voorbeelden uit onze eigen gemeentelijke organisatie ten einde collega’s te informeren en te inspireren om ook met circulariteit in hun eigen werk bezig te gaan. We hebben een actieve groep van koplopers op het vlak van circulair inkopen, die zich steeds verder uitbreidt. Beheer en Onderhoud is al een heel eind op weg met de realisatie van hun circulaire kansen.

1.3 Het schoner en stiller maken van Apeldoorn

Prestaties

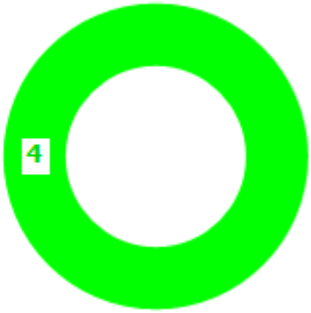

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.3.1 Resultaten OVIJ uitvoeren wettelijke (milieu)taken

Toelichting Uit de tussentijdse rapportage van de OVIJ over de eerste 6 maanden van 2020 en de kwartaalrapportage over Q3 blijkt dat in grote lijnen de afgesproken productie is gehaald. De bijzondere omstandigheden van afgelopen jaar spelen hierbij wel een rol, hierdoor konden bijvoorbeeld niet alle (her) controles fysiek worden uitgevoerd.
Op het gebied van de niet wettelijke milieutaken wordt de ondersteuning en advisering met specialistische kennis goed ingevuld. Zo zijn de uitvoerende taken op het gebied van ecologie bij de OVIJ ondergebracht en is hier mede door de PAS-problematiek in 2020 veel inzet op gepleegd. Dit geldt ook voor het tijdelijk handelingskader voor PFAS-houdende grond en de nieuwe nota Bodembeheer, welke momenteel in de inspraakprocedure zit, In de nota Bodembeheer is het bodembeleid verankerd voor het duurzaam en efficiënt hergebruiken en beheren van bodem en ondergrond (circulair). Daarnaast ondersteunt de OVIJ in diverse projecten op het gebied van de energietransitie en middels de Taskforce Zon. Op gebied van circulariteit is ook de Green Deal Zorg succesvol.
Blijkens het jaarverslag OVIJ 2019 wordt in voldoende mate voldaan aan de gestelde kwaliteitscriteria en afgesproken KPI's. Met het aanbieden van de begroting 2022 (in het voorjaar van 2021) wordt u middels het definitieve jaarverslag OVIJ 2020 nader geïnformeerd over de behaalde resultaten, de KPI's en de benodigde kwaliteitscriteria

1.3.2 Sanering asbestdaken.

Toelichting In 2020 zijn er geen gerichte (collectieve) projecten opgezet om sanering van asbestdaken te stimuleren. Wel merken we het effect van eerder uitgevoerde bewustwordingsacties in die zin dat het aantal asbestsloopmeldingen in 2020 op peil is gebleven. Met de geplande overdracht van de asbestslooptaak van de gemeente naar de OVIJ in 2021 krijgt het beheer van de digitale asbestdakenkaart een impuls waardoor beter invulling gegeven kan worden aan de monitoring van de sanering van de asbestdaken in Apeldoorn.

1.3.3 Saneren asbest gemeente

Toelichting In het MPV (Meerjarenperspectief Vastgoedexploitaties) wordt jaarlijks over de voortgang gerapporteerd. Geen aanvullende opmerkingen.

1.3.4 Verminderen verontreinigingen in grondwater

Toelichting De grondwatersanering aan de Methusalemlaan loopt inmiddels bijna 3 jaar en de resultaten zijn positief. Gekeken wordt of een beperkt vervolg nog zinvol is of dat de sanering in 2021 afgerond kan worden. De OVIJ is binnen het kader van het GgbA (Gebiedsgericht grondwater beheer Apeldoorn) bezig met onderhandelingen voor afkoop van de grondwaterverontreiniging op de Koldewijn locatie.
Tevens is er een sanering gaande (in opdracht van de provincie) aan de 1e Wormenseweg.

Effectindicatoren

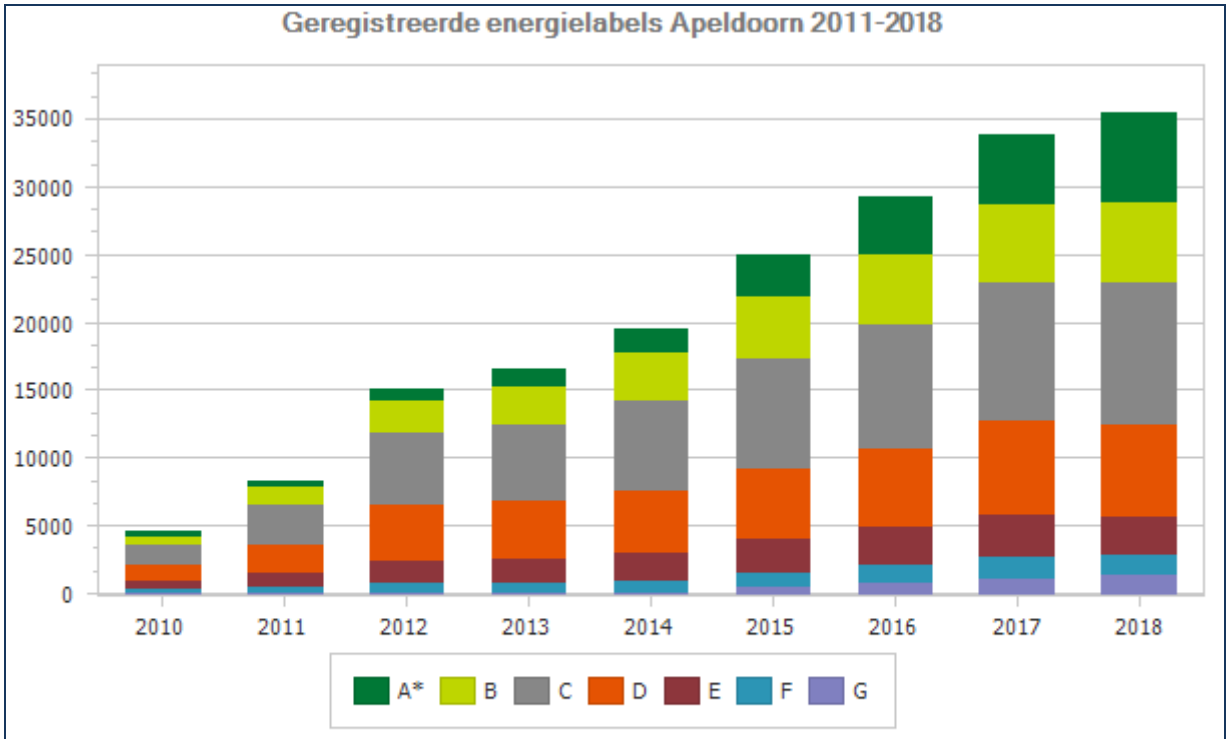

* Label A inclusief A+ en A++; Label A++ is de meest energiezuinige categorie.
N.B.: het aantal geregistreerde labels in 2018 is ca. 35.581 woningen. Dit is ruim 49,7% van de woningvoorraad in Apeldoorn, terwijl dit in 2017 nog ruim 47,7% was. Dit zijn voornamelijk huurwoningen.

Bron: Registratiesysteem voor energielabels van gebouwen, RVO, bewerking door ABF Research

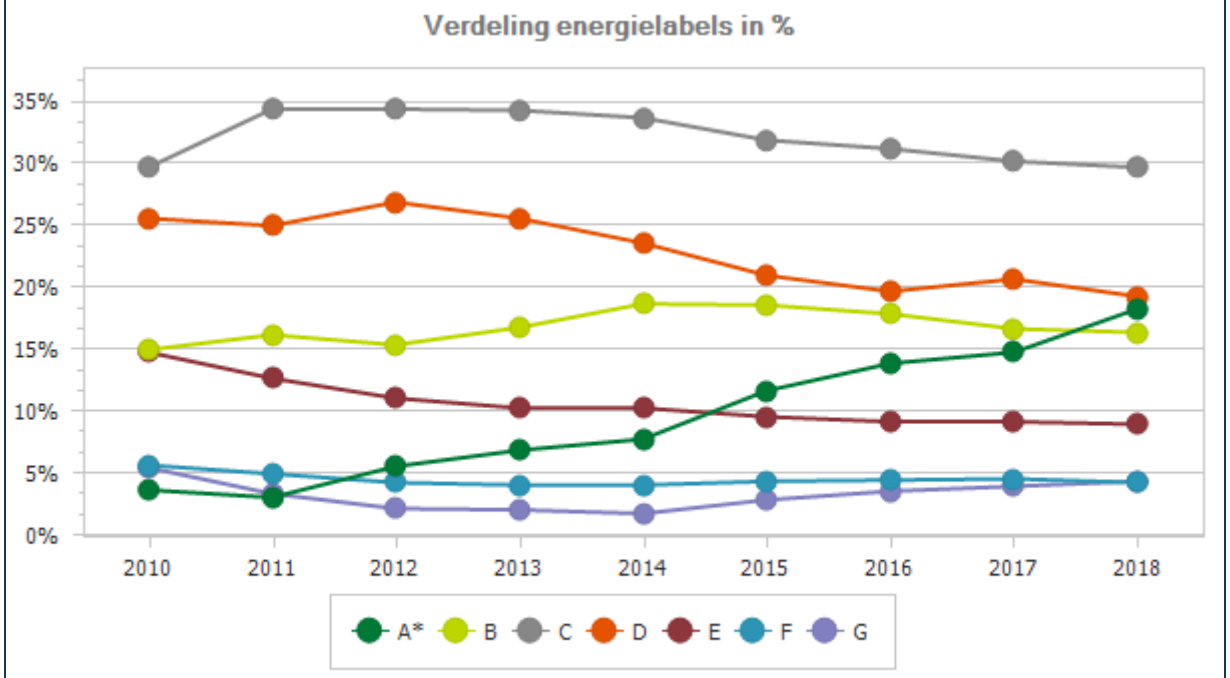

Grafiek m.b.t. geregistreerde energielabels in % t.o.v. total aantal woningen met geldig energielabel

Bron: Registratiesysteem voor energielabels van gebouwen, RVO, bewerking door ABF Research

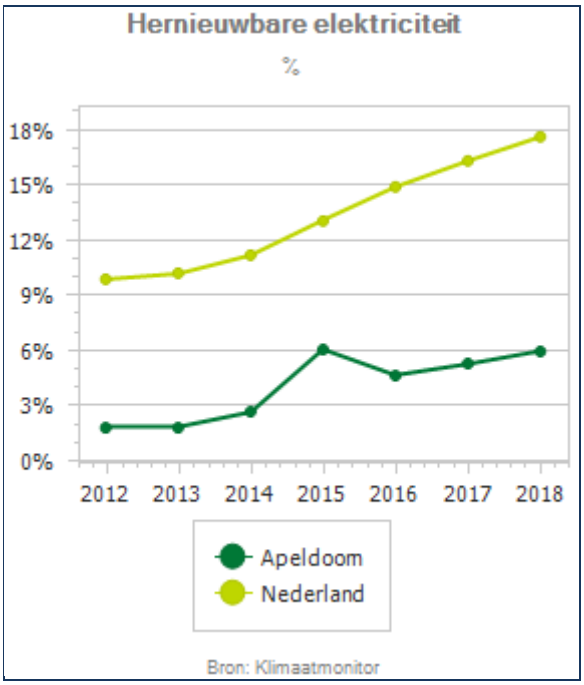
Hernieuwbare elektriciteit
%
18%
15%
12%
9%
6%
3%
0%
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
Apeldoom
Nederland
Bron: Klimaatmonitor

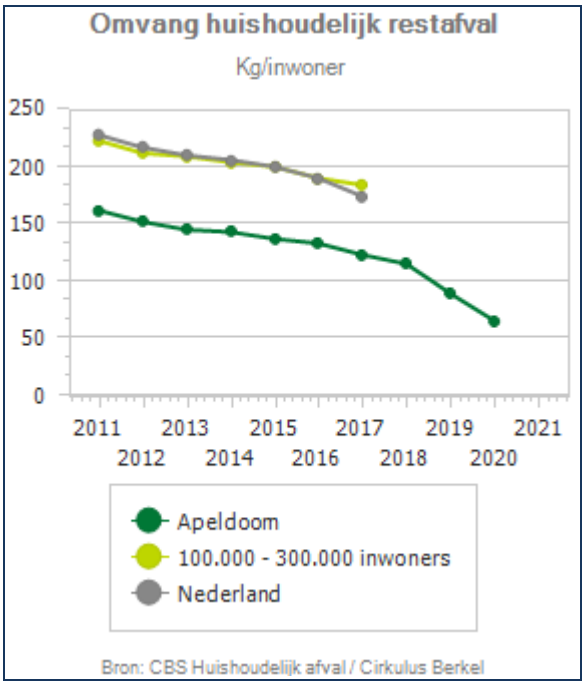
Omvang huishoudelijk restafval
Kg/inwoner
250
200
150
100
50
0
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
Apeldoom
100.000 - 300.000 inwoners
Nederland
Bron: CBS Huishoudelijk afval / Cirkulus Berkel

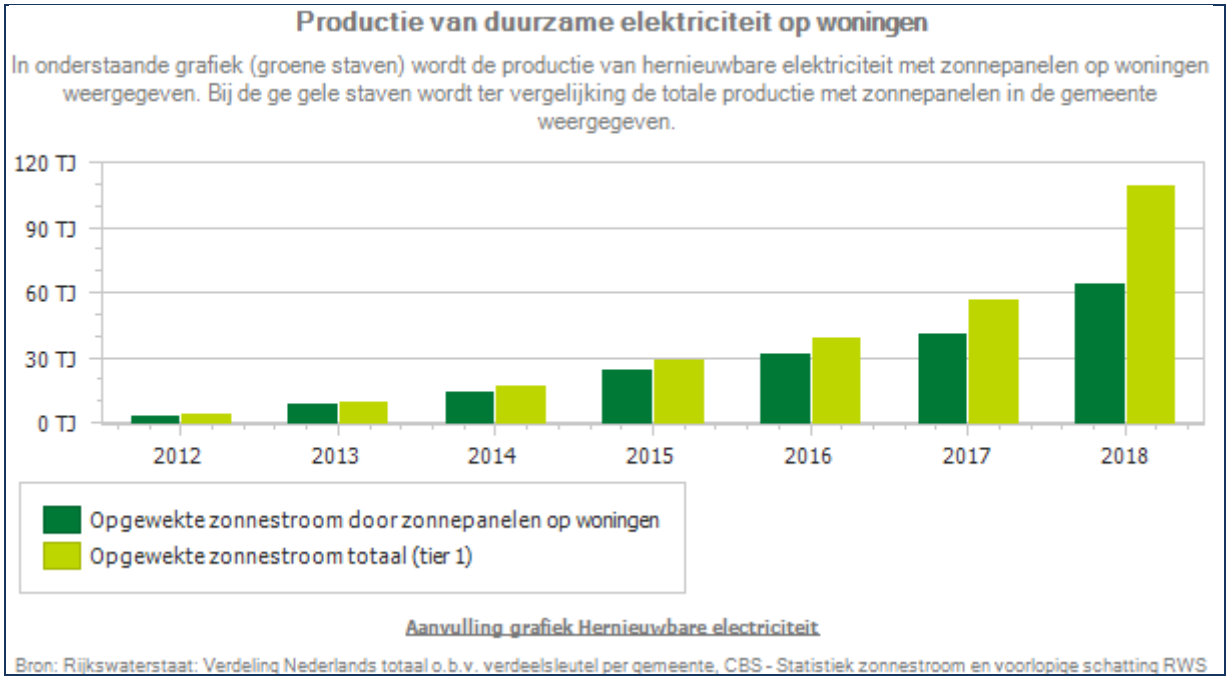
Productie van duurzame elektriciteit op woningen
In onderstaande grafiek (groene staven) wordt de productie van hernieuwbare elektriciteit met zonnepanelen op woningen weergegeven. Bij de ge gele staven wordt ter vergelijking de totale productie met zonnepanelen in de gemeente weergegeven.
120 TJ
90 TJ
60 TJ
30 TJ
0 TJ
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
Opgewekte zonnestroom door zonnepanelen op woningen
Opgewekte zonnestroom totaal (tier 1)
Aanvulling grafiek Hernieuwbare electriciteit
Bron: Rijkswaterstaat: Verdeling Nederlands totaal o.b.v. verdeelsleutel per gemeente, CBS - Statistiek zonnestroom en voorlopige schatting RWS

Trendanalyse

Geregistreerde energielabels

Met meer geregistreerde energielabels hebben we als gemeente meer zicht in de opgave om energie te besparen en op welke technieken kunnen worden ingezet om woningen aardgasvrij te maken. Deze inzichten worden gebruikt in de verdere uitwerking van de Transitievisie Warmte.

Bron: Energiemonitor

Hernieuwbare electriciteit

In Apeldoorn wordt hernieuwbare elektriciteit tot dusverre uitsluitend opgewekt met zonnepanelen en biogas. Landelijk gaat het ook om opwek door o.a. windturbines, afvalverbrandingsinstallaties en door de meestook van biomassa in elektriciteitscentrales. Ondanks de sterke groei van de opwek van zonnestroom, blijft het percentage hernieuwbare elektriciteit achter op het scenario Versnelling Plus.

Bron: Energiemonitor

Omvang huishoudelijk restafval

We hebben de gegevens tot met 2020 verwerkt. Huishoudelijk restafval in Apeldoorn is per inwoner veel lager dan het landelijk gemiddelde. We verwachten voor 2021 en verdere jaren een mogelijke verdere afname van het huishoudelijke restafval.

Lessons learned

Subsidies voor innovatie en ontwikkeling

In lijn met de door het college ingezette koers om financiën voor innovatie/ontwikkeling extern aan te boren kan vermeld worden dat dit behoorlijk succesvol is geweest. Maar liefst 4 EU-subsidies/projecten op het gebied van circulariteit en een grote subsidie t.b.v. het gasloos maken van een woonwijk zijn toegekend. Het vereist vervolgens wel aandacht deze projecten te bezetten en hierop een goede financiële control in te richten.

Besparen:

Energiepunt: inwoners kunnen heel goed collectief benaderd worden, maar het moet aansluiten op de eigen individuele situatie. Mensen hebben te veel keuzes, waardoor mensen niet meteen tot handelen over gaan; dit leidt tot uitstelgedrag. Geleerde les: onafhankelijk advies en ontzorgen van de inwoner sluit aan op de behoefte van inwoners.

Grootschalige opwek

- Geleerd is om de interne regie bij de gemeente sterker projectmatig te organiseren, om als gemeente informatie voor initiatiefnemers gelijkwaardig ook voor omwonenden beschikbaar te stellen en om met de komst van een omgevingsmanager meer capaciteit en een centraal aanspreekpunt vanuit de gemeente te creëren voor omwonenden. Dit zorgt voor een meer gelijkwaardig speelveld.

- zorgvuldigheid gaat voor snelheid: we willen vaak te snel en zijn gebonden aan (landelijke) afspraken. Echter, de energietransitie heeft invloed op alle inwoners, bedrijven en instellingen van Apeldoorn. Niet alleen vanuit technisch oogpunt, maar ook vanuit maatschappelijk, financieel en sociaal oogpunt. Geleerde les: zorgvuldigheid en tijd nemen om inwoners mee te nemen en te betrekken.

Aardgasvrij

- Evaluatie wijken van de Toekomst: we hebben een evaluatie uitgevoerd naar de 4 wijken van de Toekomst met als doel om te leren van 3 jaar experimenteren en de inzichten mee te nemen in de uitvoeringsstrategie van de Transitievisie Warmte. Uitkomsten waren o.a.: 1) de aanwezige betrokkenheid en capaciteit in de gemeenschap + gunstige fysiek-ruimtelijke condities in een wijk zijn succesbepalend, 2) de regierol van de gemeente kan verschillen in verschillende fasen, 3) zorg voor een gecombineerde aanpak van lange en korte termijn acties om de betrokkenheid van inwoners vast te houden, 4) zorg voor goede communicatie en participatie van inwoners, 5) de energietransitie is geen project, maar een proces met inwoners en partners die je samen bewandelt.

- We zijn volop aan het experimenteren om de energietransitie betaalbaar en daarmee haalbaar te maken voor de inwoner. Dat het complex is, is één ding dat zeker is. Met Transform hebben we gezien dat het aantal woningen om van het aardgas af te halen te hoog was en daarmee niet realistisch. In het najaar hebben we daarom bestuurlijk gekozen voor een doorstart door Transform toe te passen op een realistischer aantal woningen (Kerschoten). Daarnaast zien we ondanks de landelijke lobby bia VNG en G40 dat de landelijke wet- en regelgeving en de financiële instrumenten nog niet op orde zijn.

- In Kerschoten werken we samen met de partners onder leiding van een onafhankelijke procesregisseur. Dit werkt goed en geeft de ruimte om de gemeentelijk belangen in dit project te borgen. We hebben in 2020 veel aandacht besteed om bestuurders en beslissers mee te nemen in het proces ter voorbereiding van de besluiten die in 2021 over de verdere samenwerking genomen gaan worden. De kwaliteit van het proces borgen o.a. met een uitgebreide risicoanalyse incl. beheersmaatregelen. Ook helpen “tegendenkers” en APMW (Apeldoornse Projectmatig Werken) om scherp te blijven en zorgvuldig en verantwoord de volgende stap richting aardgasvrij te zetten. Samen borgen we de kwaliteit van het proces.

COVID-19

De bijzondere omstandigheden van afgelopen jaar hebben wel effect gehad op controles door de OVIJ. Hierdoor konden bijvoorbeeld niet alle (her) controles (fysiek) worden uitgevoerd. Ook was er een opwaartse trend in de totale hoeveelheid afval (mensen waren in coronatijd meer thuis) en waren er extra inzamelkosten vanwege coronamaatregelen bij het recycleplein. De pilot afvalscheiding in de binnenstad/Caterplein liep door Corona vertraging op. Het was lastig/niet gepast de contacten met de ondernemers te leggen en de urgentie van afval op dit moment bij ondernemers over te brengen.

Corona heeft ervoor gezorgd dat we o.a. het opleveren van de concept RES hebben uitgesteld. Daarmee is de bewonersparticipatie verplaatst naar augustus en september. Dit heeft niet bij iedereen tot begrip geleid. Tevens is het lastig om bewonersparticipatie te organiseren. We hebben dit deels opgevangen door een hybride bijeenkomst in Orpheus in september.

Door gedwongen tijdelijke sluiting of fors dalende inkomsten zien sommige bedrijven af van investeringen in duurzaamheid. De focus ligt op overleven en soms weten bedrijven niet of ze over een paar jaar nog wel bestaan. Meerdere subsidie-aanvragen zijn hierdoor op het laatst toch niet gedaan, of bedrijven zeggen digitale afspraken af wegens andere prioriteiten. Door Corona zijn minder bedrijven 1 op 1 geadviseerd over de mogelijkheden van zon op dak. Er is meer ingezet op faciliteren en het ondersteunen van stimuleringsinstrumenten, zoals collectieve aanpak bedrijventerreinen. Corona heeft niet tot meer aanvragen bij het energiefonds gezorgd voor zon op dak. Dit komt deels door het maximale leenbedrag en de voorwaarde van 50% co-financiering.

Zonneparkinitiatieven zijn deels vertraagd of stopgezet. De SDE-subsidie termijn is wel verlengd, zodat zonneparkinitiatieven langer de mogelijkheid hebben om een aanvraag in te dienen.
Bij het Energiepunt en de uitvoering van de RRE-subsidies is heel erg gekeken naar alternatieve aanpakken. Dit heeft ertoe geleid dat Corona in een aantal situaties een positieve impact had, bijvoorbeeld de belangstelling voor webinars en de actie Leen was enorm hoog, maar anderzijds had het ook een negatieve impact doordat bezoeken aan inwoners afgelast moesten worden.
Projecten zijn vertraagd en het gaat moeizamer om stappen te maken.

Samenvatting verschillen programma

AFVAL

In het eerste kwartaal van 2020 is de uitrol van omgekeerd inzamelen uit het Recycleplan afgerond. Voor 2020 hebben we een voordelig financieel resultaat behaald van € 1,6 miljoen. Het gaat daarbij niet alleen om voordelige resultaten in 2020, maar ook om incidentele meevallers uit de jaren vóór 2020. De belangrijkste voor- en nadelen zijn:

Lasten:
Verwerkingskosten:
PMD: in 2020 wijzigde het regiem van het Afvalfonds voor de vergoeding van het PMD. Na het eerste kwartaal van 2020 worden geen verwerkingskosten meer in rekening gebracht, maar krijgen de gemeenten uitsluitend een inzamelvergoeding voor het ingezamelde PMD. De vermarkting en sortering van het PMD ligt nu volledig bij het bedrijfsleven. Deze stelselherziening leverde Apeldoorn per saldo een fors voordeel op, mede omdat er in 2020 maar weinig PMD is afgekeurd.
Overig afval: Tegenover het voordeel op de verwerking van PMD stonden hogere lasten voor het overige afval waaronder het GFT, papier, textiel en het grof afval op de recyclepleinen..
Per saldo is sprake van lagere verwerkingskosten van € 659.000.

Overige lasten:
Diverse hogere lasten van € 382.000, waaronder de vergoeding aan Circulus Berkel voor de implementatie van het systeem voor omgekeerd afvalinzameling.

Baten:
Er waren (incidentele) meevallers van afgelopen jaren van € 455.000. De opbrengsten uit het Afvalfonds voor het ingezamelde PMD vindt plaats door jaarlijkse bevoorschotting en de afrekening conform het oude systeem vindt pas enkele jaren later plaats. Dit maakt het monitoren van de baten erg lastig. De afrekeningen over 2017 en 2018 (definitief) en 2020 (voorlopig) vielen gunstiger uit dan geraamd, vanwege een gering percentage afkeur. Daarnaast ontvingen we € 590.000 hogere baten uit de afvalstoffenheffing vanwege extra aansluitingen. Verder was de opbrengst uit het Afvalfonds € 300.000 lager dan begroot omdat de vergoeding voor het sorteren is vervallen.
De totale baten waren € 745.000 hoger dan begroot.

Voorziening afvalstoffenheffing
Naast de hier genoemde voor- en nadelen kan er minder compensabele BTW aan de voorziening worden doorbelast. De belastingdienst heeft namelijk recent besloten om de BTW voor het gescheiden inzamelen niet meer te beschouwen als compensabele BTW, maar als ondernemers BTW. Het gaat om een niet voorzien voordeel voor de voorziening. Per saldo wordt € 630.000 minder doorbelast aan de voorziening.
Het saldo van lasten en baten wordt toegevoegd aan de voorziening afvalstoffenheffing. De voorziening komt daarmee op afgerond € 1,6 mln.
Met de invoering van het omgekeerd inzamelen en de hiermee gepaard gaande onzekerheden in het afgiftegedrag van de Apeldoornse burger, naast de ontwikkelingen in de afvalwereld in zijn algemeenheid achten wij de kans groot dat dit dynamische afvaldossier ook in de toekomst voor schommelende resultaten zal zorgen. Gelukkig helpt de nu opgebouwde buffer ons bij het opvangen van mogelijke tegenvallers en blijven deze middelen beschikbaar voor de post afval. Voor een nadere inhoudelijke toelichting verwijzen we u naar de programmaverantwoording.

MILIEUBEHEER

De lasten voor de OVIJ geven voor 2020 een voordelig resultaat. Enerzijds door het terugbetaalde positieve jaarrekeningresultaat uit 2019 en anderzijds door de niet bestede projectbudgetten op het gebied van bodem, energie en luchtkwaliteit. Met de OVIJ worden de werkzaamheden voor de Apeldoornse projecten steeds beter gemonitord. Wel verwachten we ook voor 2021 mede a.g.v. de coronamaatregelen nog achterblijvende werkzaamheden.

Voor de nadere cijfermatige onderbouwing verwijzen we naar de financiële toelichtingen op het taakveld.

Verbonden partijen

Circulus-Berkel BV

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Circulus-Berkel is de overheids-bv van 9 gemeenten die specifiek is aangewezen voor de inzameling van het afval. Afvalbeheer en advisering over vermindering van restafval hoort ook tot haar taken.
Betrokken partijen	Gemeenten Apeldoorn, Deventer, Zutphen, Voorst, Epe, Brummen, Lochem, Bronckhorst, Doesburg.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Gemeente Apeldoorn heeft een belang van 33,8 %.
Portefeuillehouder(s)	D. H. Cziesso (aandeelhouder), M. Van Vierssen (opdrachtgever)
Link naar jaarstukken	Jaarverslag Circulus Berkel BV 2019
Link naar kaderstelling	

Prestatie afspraken

De prestatieafspraken zijn vastgelegd in een raamovereenkomst. De implementatie van omgekeerd inzamelen is in 2020 gerealiseerd.

Risico's

Wij krijgen dividend van Circulus-Berkel op basis van de winst van CIREC BV. Dat is het overslagbedrijf van Circulus-Berkel. In onze begroting gaan we uit van een dividend van € 350.000 per jaar. De prognose van Circulus is, dat de omzet en winst van CIREC komende jaren gelijk blijven. Het risico is beperkt.

Ontwikkelingen beleid

Inmiddels is het beleidsplan "Recycleservice 2025" operationeel en wordt er in Apeldoorn omgekeerd ingezameld. Ook ligt er een nieuwe financiële structuur. Zie hiervoor programma 4.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	€ 1.397.000	€ 803.000	€ 1.005.000 (prognose)
Eigen vermogen	€ 13.797.000	€ 14.673.000	€ 15.364.000
Vreemd vermogen	€ 32.870.000	€ 42.404.000	€ 43.915.000

Omgevingsdienst Veluwe IJssel (OVIJ)

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Een goede fysieke leefomgeving (oa. schoner en stiller) creëren door regulering op basis van vergunningverlening, milieutoezicht, handhaving en milieuadvisering.
Betrokken partijen	De gemeenten Apeldoorn, Brummen, Voorst en Epe en provincie Gelderland.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Het bestuur bestaat uit een algemeen bestuur van 6 leden en een dagelijks bestuur van 3 leden. Wethouder M. Van Vierssen vertegenwoordigt de gemeente Apeldoorn in beide besturen. Elk lid heeft 1 stem en besluiten worden genomen met gewone meerderheid van uitgebrachte stemmen. In geval van herstemming heeft Apeldoorn als enige 4 stemmen en wordt besloten met ten minste twee derde meerderheid van de uitgebrachte stemmen.
Portefeuillehouder(s)	M. Van Vierssen
Link naar jaarstukken	Jaarrekening OVIJ 2019

Link naar kaderstelling

Prestatie afspraken

Het uitvoeren van de samenwerkingsovereenkomst 2020. Hierin zijn concreet opgenomen de door de OVIJ te leveren producten, projecten en programma's.

Risico's

In de begroting en jaarrekening van de OVIJ staan interne risico's. Die kan OVIJ zelf opvangen binnen haar eigen begroting.Het weerstandsvermogen van OVIJ is goed. Wat wel een knelpunt is, dat de flexibele schil in de formatie zeer beperkt is en het aantrekken van voldoende goed gekwalificeerd personeel lastig is.

Ontwikkelingen beleid

De invoering van de Omgevingswet per 2022 is de grote beleidsontwikkeling in het milieu en RO-domein. De OVIJ is in 2020 intensief betrokken geweest bij het gemeentelijke voorbereidingstraject en participeert ook in 2021 in de gemeentelijke Programmagroep Omgevingswet. In 2021 gaat de gemeentelijke taak t.a.v. asbestdaken over naar OVIJ.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	€ 218.463	€ 493.143	n.t.b.
Eigen vermogen	€ 518.492	€ 668.000	€ 190.000
Vreemd vermogen	€ 735.000	€ 2.624.000	€ 1.740.000

Kadernota's

Naam	Einddatum
Uitvoeringsagenda energietransitie 2017-2020 (collegebesluit PM)	31-12-2020
Afval- en recycleplan Apeldoorn 'Recycleservice 2025' (raadsbesluit 6 juli)	31-12-2025
Nederland Circulair 2050 (rijksoverheid 2017)	31-12-2050
Plan van aanpak asbestdakenverbod 2018-2024	31-12-2024
Actieplan geluid 2018-2023	31-12-2023
Gebiedsgericht grondwaterbeheer Apeldoorn Uitvoeringsprogramma 2018-2022	31-12-2022

Programma 5

Jeugd en onderwijs

Taakvelden:

4.2 Onderwijshuisvesting
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
6.2 Wijkteams
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
6.82 Geëscaleerde zorg 18-
7.1 Volksgezondheid
0.10 Mutaties reserves

1. Kinderen krijgen kansen in het onderwijs

Kinderen en jongeren krijgen de kansen om maximaal te presteren in het onderwijs. Onze doelstelling is te zorgen dat er kwalitatief goed onderwijs geboden wordt in de wijken en dorpen binnen de gemeente Apeldoorn, zodat iedereen kansen krijgt om zich te ontwikkelen. Onze onderwijspartners zijn verantwoordelijk voor passend onderwijs voor alle jonge inwoners. Omdat scholen dit niet alleen kunnen, sluiten we hierbij aan met ons CJG en onze jeugdhulp. De basis ligt in voldoende en kwalitatief goede onderwijshuisvesting, evenwichtig verspreid over de wijken, wetende dat het aantal kinderen in de gemeente daalt. Het bestaande beleid ten aanzien van de kinderopvang, nu alleen een toezichthoudende rol, zal worden herijkt. Wij willen de jeugd voldoende onderwijskansen bieden zodat ze niet blijven steken in hun ontwikkeling en ze doorlopend kunnen leren. Daarvoor is het nodig dat ieder kind tot 18 jaar deelneemt aan het onderwijs en de school regelmatig bezoekt. Een goede aansluiting van het VMBO op het MBO is daarbij van groot belang. Onze inspanningen zijn er op gericht dat zoveel mogelijk jongeren tot 23 jaar een startkwalificatie behalen, waardoor hun kansen op de arbeidsmarkt vergroten. Voortijdige schoolverlaters worden toe- of teruggeleid naar opleiding en/of werk of waar nodig passende zorg. Kinderen van statushouders krijgen 'les op maat' omdat elke leerling zijn eigen leerperspectief heeft. De gemeente Apeldoorn blijft een gerichte lobby voeren om hoger onderwijs te interesseren voor vestiging in de gemeente Apeldoorn om zo een gezonde doorstroom te realiseren van hoger opgeleiden naar het Apeldoornse bedrijfsleven.

Wat hebben we bereikt in 2020?

Zie toelichtingen bij de prestaties.

1.1 Recht op onderwijs ondersteunen

Prestaties

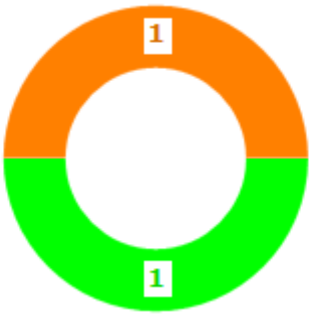

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.1.1 Schoolverzuim en -verlaten voorkomen en bestrijden

Toelichting In aantallen neemt het schoolverzuim af. Dat is een goede ontwikkeling. Aan de andere kant zien we een verontrustende trend, namelijk dat de problematiek die achter het verzuim schuil gaat toeneemt. (School)stress, prestatiedruk en de steeds grotere rol van technologie in het dagelijkse leven hebben een negatieve invloed op de psychische gezondheid van kinderen en jongeren.
Rond het RMC (voortijdig schoolverlaten) zien we een stijging. Uit onderzoek blijkt, dat de redenen van uitval heel divers zijn: van verkeerde schoolkeuze tot schulden, van psychische problemen tot het gemakkelijk aan werk kunnen komen. Vaak is er sprake van een combinatie van redenen. Ook de groep 18-jarige statushouders die stoppen met de Internationale Schakelklas valt hieronder.
Het doel van de inspanningen van Leerplicht en RMC blijft het terugdringen van verzuim en voortijdig schoolverlaten.

1.1.2 Leerlingenvervoer van en naar school organiseren

Toelichting Wij bekostigen onder voorwaarden het leerlingenvervoer van en naar school.

1.2 Passend onderwijs en jeugdhulp rondom leerling verbinden

Prestaties

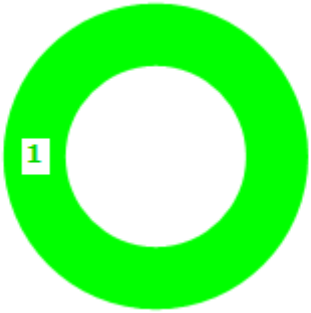

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.2.1 Ondersteuningsstructuur versterken en maatwerkoplossingen bieden

Toelichting De pilots verbinding onderwijs en jeugdhulp zijn positief verlopen en laten zien dat de samenwerking meerwaarde heeft.
Door het schoolmaatschappelijk via de Samenwerkingsverbanden voor primair en voortgezet onderwijs te laten lopen, wordt deze ingezet daar waar deze het meest nodig is gezien de populatie van de school.

1.3 Kwaliteit en spreiding van onderwijsvoorzieningen behouden

Prestaties

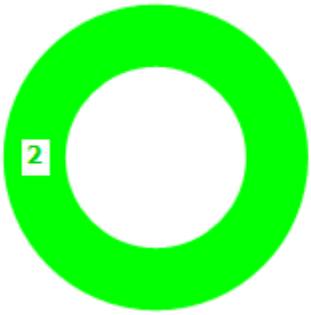

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.3.1 Investeren in onderwijshuisvesting

Toelichting De projecten die opgenomen zijn in de uitvoeringsnota onderwijshuisvesting 2016-2019 worden in 2020 en 2021 afgerond. In 2020 is gestart met de uitvoering van de nieuwbouw scholen in Ugchelen en in 2021 wordt gestart met de scholen in de Maten. Er is een nieuwe kadernota onderwijshuisvesting vastgesteld voor de periode 2021-2024. De specifieke projecten die daarbij zijn benoemd, zijn opgenomen in het Integraal Huisvestingsplan.

1.3.2 Faciliteren initiatieven voor hoger onderwijs

Toelichting IIn 2020 hebben we met vijf onderwijsinstellingen (de Universiteit Twente, hogeschool Saxion, ROC Aventus, Koninklijke Marechaussee en Politieacademie) verdere stappen gezet om te komen tot het Centrum voor Veiligheid & Digitalisering. Betrokken instellingen hebben hun samenwerking bekrachtigd in een intentieovereenkomst. In het kenniscentrum wordt zowel onderwijs gegeven als ook onderzoek gedaan. Tevens is er samenwerking met het bedrijfsleven in een ondernemershuis. Technologiebedrijven verenigd in het bedrijfsnetwerk Apeldoorn-IT ondersteunen dit initiatief. De onderwijsinstellingen hebben elkaar op dit thema gevonden en willen een doorlopende onderwijsleerlijn realiseren en een toonaangevend onderzoekprogramma. De verwachting is dat het centrum zal groeien in een periode van vijf jaar naar een kennisinstelling met 2.000 studenten en landelijk aanzien. Om dit centrum te realiseren worden er nu verdere samenwerkingsafspraken gemaakt tussen de partners, wordt de governance uitgewerkt en is gestart met het inrichtingsplan van het beoogde pand aan Stationsplein 50 te Apeldoorn. De verwachting is dat het centrum in het najaar van 2021 de deuren gaat openen. De afspraken worden uitgewerkt in een bedrijfsplan met een vijfjarenbegroting. U heeft voor de ondersteuning van dit initiatief € 2 miljoen beschikbaar gesteld, waarvan € 500.000 nog is gereserveerd. In de eerste helft van 2021 zullen we het definitieve plan voor de oprichting van het Centrum voor Veiligheid& Digitalisering aan u voorleggen. Op dat moment zal ook de invulling van de € 0,5 miljoen ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd.

1.4 Voorkomen dat kinderen met een achterstand beginnen aan een onderwijs

Prestaties

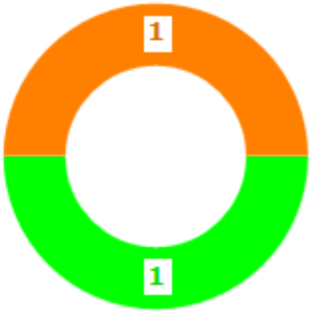

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.4.2 Verbeteren motoriek jeugd door inzet vakdocenten en beweegprogramma peuters

Toelichting In 2020 is ingezet op een verbreding van JOGG naar Gezond Apeldoorn, waar het verbeteren van de motoriek jeugd onderdeel vanuit maakt. Door de coronapandemie en de daaruit voortkomende maatregelen hebben we niet alles uit kunnen voeren.

Een passend beweegaanbod op school, in de zorg of buurt/wijk begint met inzicht in de motoriek van het individuele kind en een beeld van het motorische niveau van de groep. CJG en gemeenten willen hiervoor de MQ scan inzetten. Dit is een wetenschappelijk onderbouwde test die simpel, snel en betrouwbaar uit te voeren is door vakdocenten bewegingsonderwijs of de buurtsportcoaches op scholen voor primair onderwijs. Tijdens één gymles (1 keer per schooljaar) wordt de test afgenomen bij alle leerlingen in de groep. Door de scan jaarlijks te herhalen kan de ontwikkeling gevolgd worden. Zo hebben ouders, vakdocent, school en jeugdgezondheidszorg structureel inzicht in de motorische ontwikkeling van het kind.
Tussen de perioden van 'lockdown' door heeft er een versnelde start plaatsgevonden door een pilot te draaien op zes basisscholen in het laatste kwartaal van 2020.
Tevens is er een pilot gestart op de praktijkschool. De verdere uitrol van dit project vindt plaats in 2021, hiervoor is een voorstel voor een overlopend project opgenomen.

Het Lokaal Sport- en Beweegakkoord is 28 mei verschenen. In september jl. is het akkoord door de betrokken partijen ondertekend. In dit sportakkoord is nadrukkelijk aandacht voor het thema Verbeteren Motoriek Jeugd door aansluiting bij de deelakkoorden 3 (Sport en Bewegen voor iedereen) en 5 (Van jongs af aan vaardig in bewegen).

1.4.1 Investeren in kwalitatief goed aanbod van voorscholen.

Toelichting Wij leveren een toereikend aanbod van voorscholen met deskundige pedagogische medewerkers.

Effectindicatoren

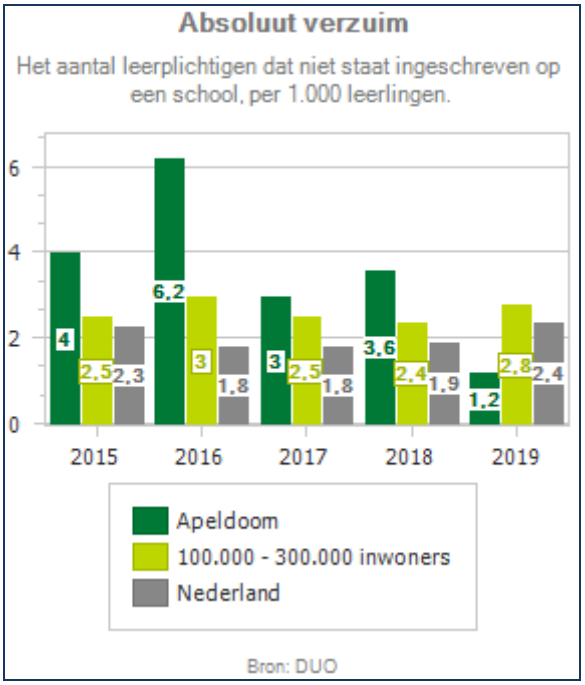

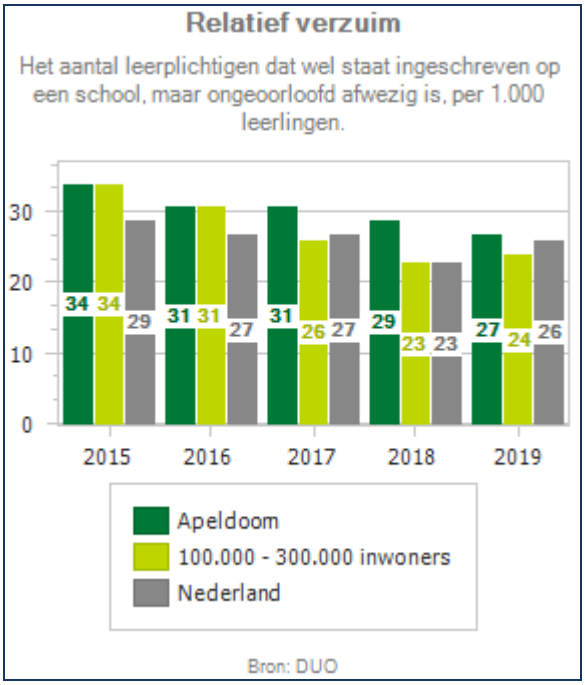

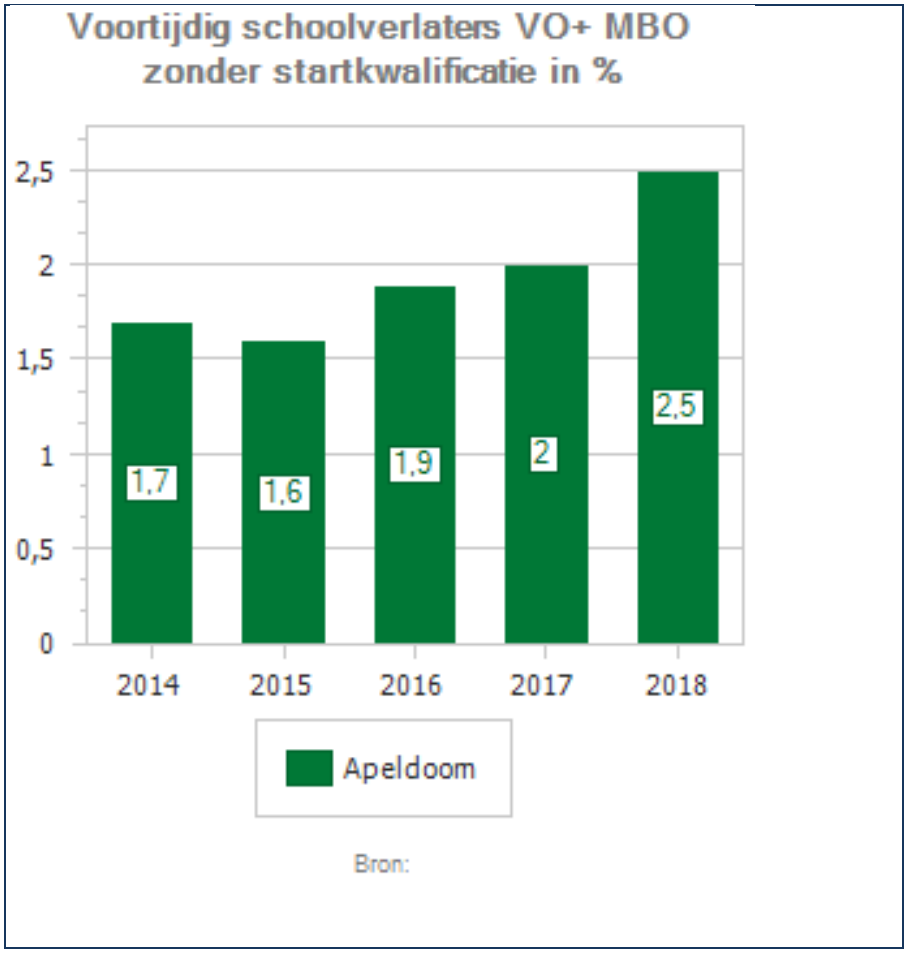

Trendanalyse

Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)
In de effectindicator staan de meest actuele cijfers van DUO die betrekking hebben op het aantal leerplichtigen (per 1.000 leerlingen) in Apeldoorn, dat op enig moment gedurende dat jaar niet stond ingeschreven op een school. Tot en met het schooljaar 2017-2018 hadden deze een grillig verloop. In de jaren daarna zijn de aantallen, mede door verbeteringen in de registratie, afgenomen. Dit is in bovenstaande tabel van DUO nog niet zichtbaar, maar wel in de jaarverslagen Leerplicht/RMC van de schooljaren 2018-2019 en 2019-2020.

Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)
We zien een afname van het aantal leerlingen dat in Apeldoorn ongeoorloofd afwezig is. Scholen hebben hun verzuimregistratie steeds beter op orde waardoor samen met de leerplichtambtenaar sneller de juiste actie kan worden ingezet.

Vroegtijdig schoolverlaters vo en mbo zonder startkwalificatie
In deze effectindicator staan de meest actuele cijfers gepubliceerd op de website waarstaatje gemeente.nl. In het schooljaar 2019-2020 laten onze eigen cijfers zien dat het aantal VSV'ers afneemt. Dit heeft onder meer met de gevolgen van corona te maken: ondanks alle problemen die het thuisonderwijs met zich meebrengen slagen alle professionals in het onderwijs erin om leerlingen bij het onderwijs te blijven betrekken en voorkomen ze uitval. Leerplicht en RMC ondersteunen het onderwijs hierbij en bezoeken waar nodig de leerlingen thuis. Mede doordat de arbeidsmarkt voor jongeren moeilijker bereikbaar is geworden, is een baan geen gemakkelijk alternatief meer voor schoolgang. Het verschijnsel van voorgaande jaren, dat de beschikbaarheid van banen jongeren ertoe verleidde om hun opleiding niet meer af te maken, is niet meer zichtbaar.
Daarnaast hebben steeds meer scholen eigen of gezamenlijke voorzieningen om leerlingen die dreigen uit te vallen vroegtijdig te begeleiden en zijn er in 2020 in het kader van de Sluitende Aanpak verbeteringen doorgevoerd, zoals een effectiever Jongerenloket-casusoverleg doordat meer externe partners aansluiten. Verder is vorig jaar een cijfermatige analyse gemaakt van de kwetsbare jongeren, waardoor meer zicht is gekomen op de omvang van deze doelgroep, waardoor gerichtere maatregelen mogelijk zijn.
In het nieuwe regionale VSV-beleidsplan 2021-2024 zijn nieuwe maatregelen opgenomen om VSV verder terug te dringen. De maatregelen zijn tot stand gekomen in samenwerking met partners in de regio uit verschillende domeinen. Het nieuwe programma richt zich op het voorkomen van problemen of opgestapelde persoonlijke problematiek en bevat onder meer de ontwikkeling van regionaal jongerenadvies, versterken van de betrokkenheid van ouders en anderen rondom de jongere, jongerencoaching, het onderwijsveld ondersteunen bij het optimaliseren van het leerklimaat en het versterken van loopbaanbegeleiding.

2. Kinderen en jongeren groeien veilig en gezond op

Kinderen en jongeren krijgen de hulp die nodig is om veilig en gezond op te groeien en naar vermogen te participeren in de samenleving. We bieden een breed scala aan algemene voorzieningen en jeugdgezondheidszorg voor kinderen, jongeren en hun ouders. Wanneer nodig biedt het CJG toegang tot individuele jeugdhulp (zorg in natura of via een Pgb). We werken systeemgericht, waarbij we kijken naar het gezin maar ook naar informele zorg en het onderwijs.

Wat hebben we bereikt in 2020?

Zie toelichtingen bij de prestaties.

2.1 Fysieke en mentale ontwikkeling van kinderen preventief volgen en bevorderen.

Prestaties

Wat hebben we gedaan in 2020?

2.1.1 Jeugdgezondheidszorg uitvoeren door het CJG

Toelichting Het CJG leent per 8 juni 2020 jeugdartsen, jeugdverpleegkundigen en doktersassistenten uit aan de GGD-NOG ten behoeve van bron en contactonderzoek Corona. Het uitlenen van personeel betekent dat een aantal taken die het CJG uitvoert voor de jeugdgezondheidszorg in Apeldoorn geen doorgang kunnen vinden. Daarnaast zorgen de coronamaatregelen ervoor dat minder kinderen fysiek gezien kunnen worden en de contactmomenten op alternatieve manieren vorm krijgen.

2.1.2 Kinderen en jongeren uitnodigen te bewegen, sporten en gezond te eten.

Toelichting Vanwege de coronamaatregelen heeft JOGG, de bijbehorende activiteiten en interventies vanaf medio maart 2020 stilgelegen.

2.1.3 Ondersteuning van gezinnen normaliseren

Toelichting Conform de jeugdwet ondersteunen we jeugdigen en hun ouders. Voor alle opvoeders geldt dat opvoeden niet altijd vanzelf gaat of loopt zoals verwacht. Daar komt bij dat opvoeders en jeugdigen te maken krijgen met tegenslagen en onzekerheden. Wij ondersteunen ouders en jeugdigen bij herstel van het gewone leven met preventie als fundament, ondersteuning waar nodig en specialistische hulp waar moet.

2.2 Veiligheid waarborgen

Wat hebben we gedaan in 2020?

2.2.1 Borgen kwaliteit van Veilig Thuis om geweld in gezinnen te voorkomen en stoppen.

Toelichting Veilig Thuis NOG werkt voortdurend, ondanks de problemen n.a.v. de corona crisis, aan het verder (door)ontwikkelen van de organisatie en de kwaliteit van de dienstverlening. In 2020 is een integrale werkwijze ontwikkeld waardoor er effectiever en efficiënter kan worden gewerkt bij de uitvoering van de werkzaamheden in het primaire proces. Ook vindt er intensief samenwerking plaats met diverse ketenpartners voor het verder optimaliseren van de onderlinge samenwerking. Uit het klanttevredenheidsonderzoek in 2020 blijkt dat de meerderheid zeer tevreden is over de bejegening, het gegeven advies en de expertise van de medewerkers van Veilig Thuis.

Effectindicatoren

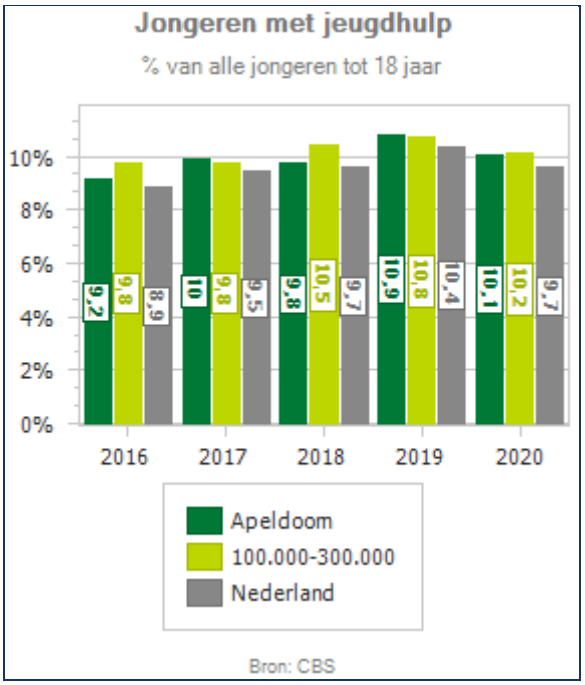

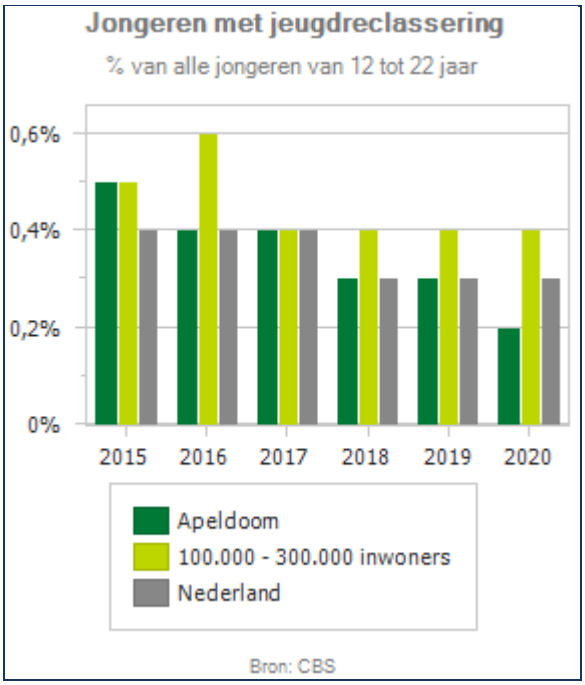

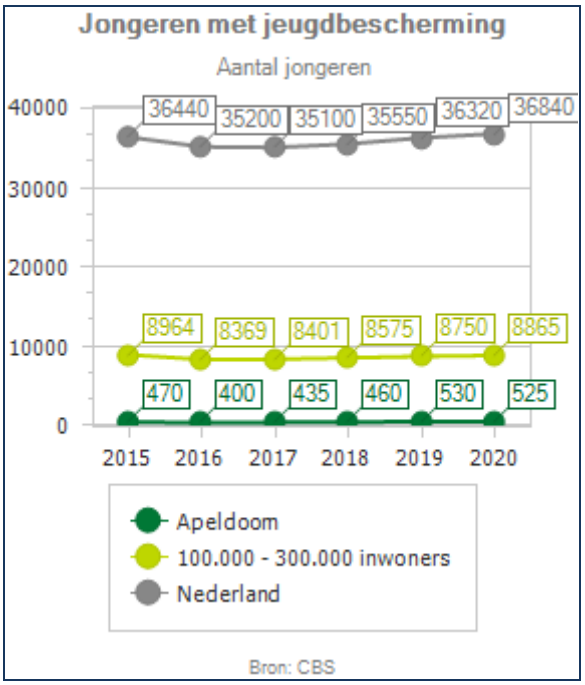
Jongeren met jeugdbescherming
Aantal jongeren
40000
30000
20000
10000
0
36440
35200
35100
35550
36320
36840
8964
8369
8401
8575
8750
8865
470
400
435
460
530
525
2015
2016
2017
2018
2019
2020
Apeldoom
100.000 - 300.000 inwoners
Nederland
Bron: CBS

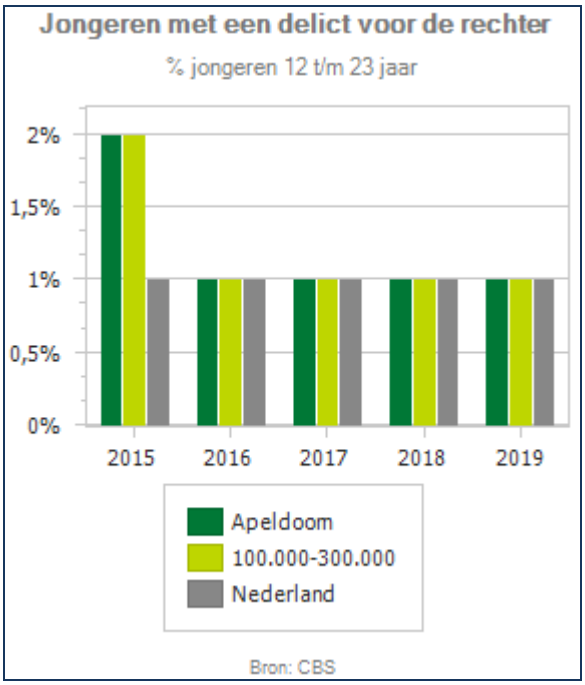
Jongeren met een delict voor de rechter
% jongeren 12 t/m 23 jaar
2%
1,5%
1%
0,5%
0%
2015
2016
2017
2018
2019
Apeldoom
100.000-300.000
Nederland
Bron: CBS

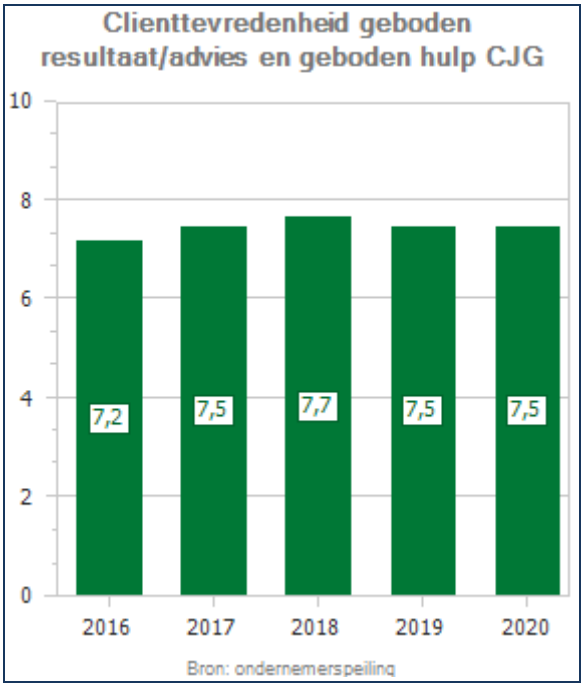
Clienttevredenheid geboden resultaat/advies en geboden hulp CJG
10
8
6
4
2
0
7,2
7,5
7,7
7,5
7,5
2016
2017
2018
2019
2020
Bron: ondernemerspeiling

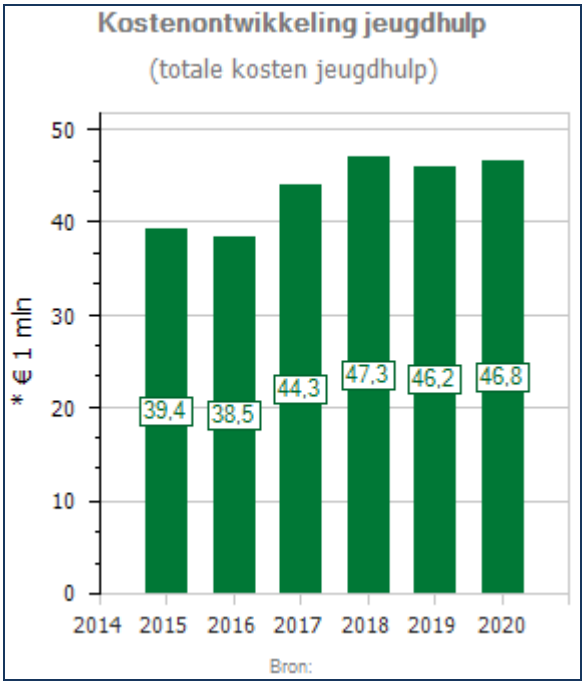
Kostenontwikkeling jeugdhulp
(totale kosten jeugdhulp)
50
40
30
20
10
0
* € 1 mln
39,4
38,5
44,3
47,3
46,2
46,8
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
Bron:

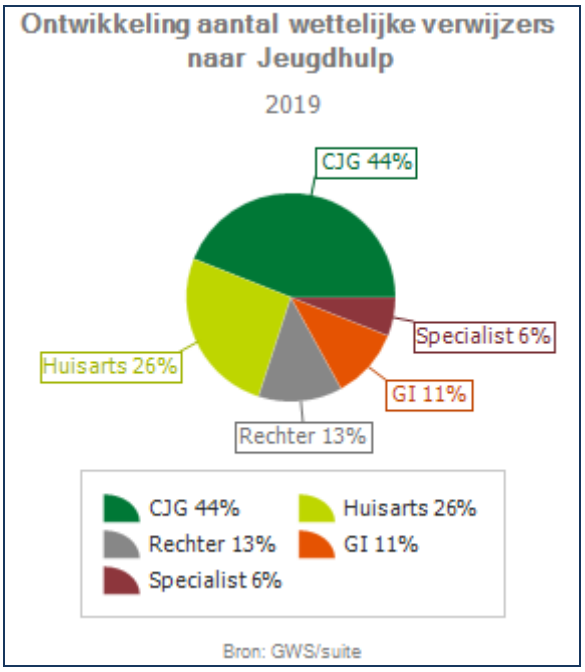
Ontwikkeling aantal wettelijke verwijzers naar Jeugdhulp
2019
CJG 44%
Specialist 6%
Huisarts 26%
GI 11%
Rechter 13%
CJG 44%
Huisarts 26%
Rechter 13%
GI 11%
Specialist 6%
Bron: GWS/suite

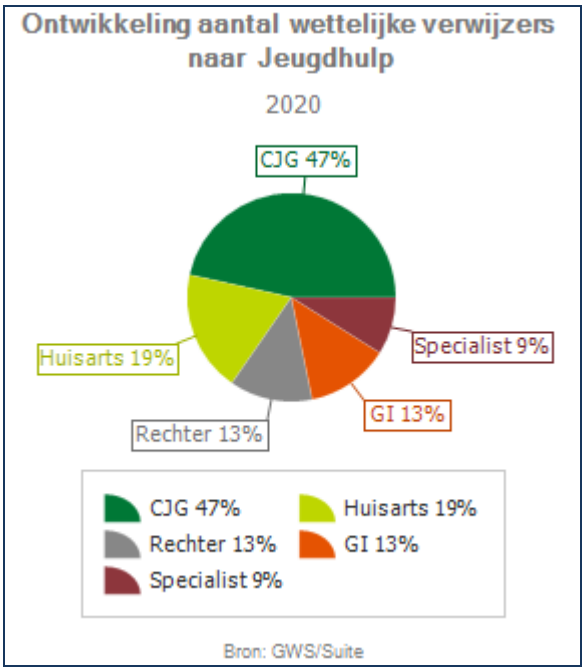
Ontwikkeling aantal wettelijke verwijzers naar Jeugdhulp
2020
CJG 47%
Huisarts 19%
Specialist 9%
GI 13%
Rechter 13%
CJG 47%
Huisarts 19%
Rechter 13%
GI 13%
Specialist 9%
Bron: GWS/Suite

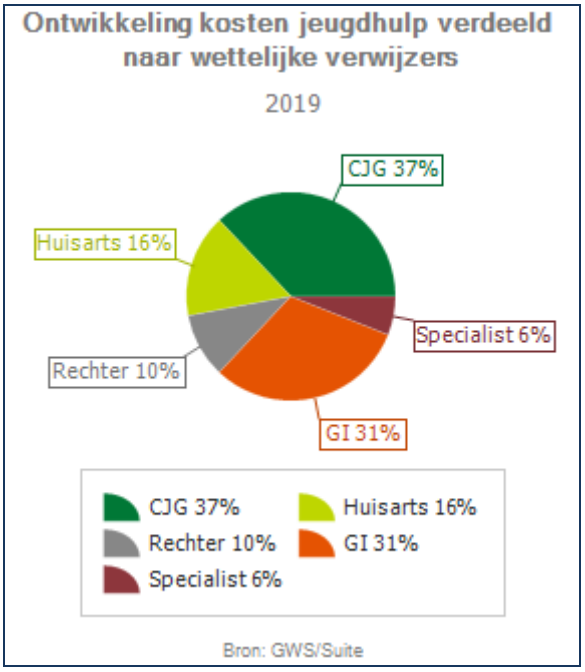
Ontwikkeling kosten jeugdhulp verdeeld naar wettelijke verwijzers
2019
CJG 37%
Huisarts 16%
Specialist 6%
Rechter 10%
GI 31%
CJG 37%
Huisarts 16%
Rechter 10%
GI 31%
Specialist 6%
Bron: GWS/Suite

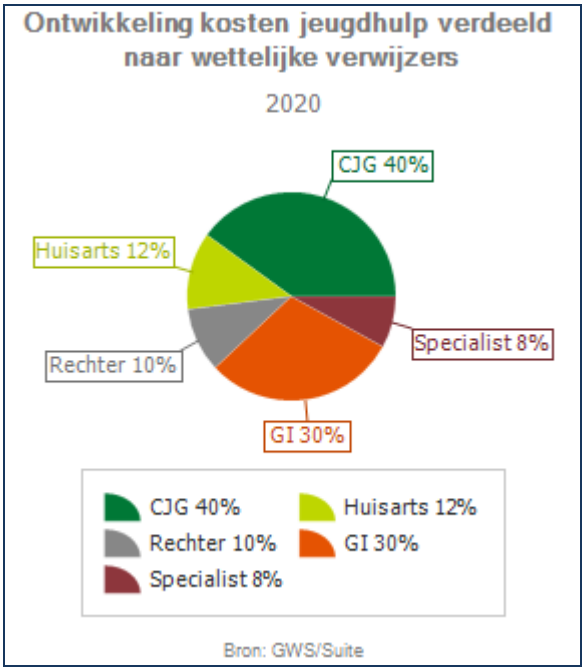
Ontwikkeling kosten jeugdhulp verdeeld naar wettelijke verwijzers
2020
CJG 40%
Huisarts 12%
Specialist 8%
Rechter 10%
GI 30%
CJG 40%
Huisarts 12%
Rechter 10%
GI 30%
Specialist 8%
Bron: GWS/Suite

Trendanalyse

Clienttevredenheid geboden resultaat/advies en geboden hulp CJG
De cliënt tevredenheid over geboden hulp vanuit het CJG is stabiel.

Jongeren met een delict voor de rechter
Op het moment van opstellen jaarcijfers zijn er nog geen cijfers over 2020 beschikbaar (op waar staat je gemeente.nl / CBS). We zien dat in Apeldoorn, de grote gemeenten en Nederland na 2015 het % stabiel op 1% blijft.

Jongeren met jeugdbescherming (aantallen)
We zien dat de stijgende trend in Apeldoorn in de jaren 2016-2019 nu in 2020 meer licht dalende trend laat zien terwijl in Nederland en de grote gemeenten een stijgende trend wordt gepresenteerd.

Jongeren met jeugdhulp
De landelijke CBS cijfers laten een stijgende lijn zien in het aantal jongeren met jeugdhulp. Ook binnen onze gemeente zien we die stijgende trend. De cijfers van 2020 hebben betrekking op het eerste halfjaar 2020.

Jongeren met jeugdreclassering
Deze cijfers laten zien dat het aantal jongeren met een jeugdreclasseringsmaatregel vrij stabiel blijft in Nederland. Het aantal in Apeldoorn neemt iets af. Mede door onze preventieve inzet en samenwerking tussen politie, Jeugd-Boa's en het jongerenwerk. De cijfers van 2020 hebben betrekking op het eerste halfjaar 2020.

Kostenontwikkeling jeugdhulp (totale kosten jeugdhulp vanaf 2015)
De cijfers betreffen het totaalbedrag aan verantwoorde kosten Jeugdhulp (zorg in natura via zorgaanbieders plus PGB) vanaf de decentralisatie Jeugdhulp per 2015. De kostenontwikkeling jeugd is in 2019-2020 gestabiliseerd. Dit is te verklaren door de maatregelen die we genomen hebben: jeugdhulpaanbieders hebben een budgetplafond en we hebben praktijkondersteuning huisartsen gerealiseerd. We voeren de Jeugdwet streng en rechtvaardig uit en hebben de volumegroei weten te beperken. Een gevolg is wel dat we te maken hebben met oplopende wachtlijsten bij aanbieders. Mogelijk heeft de coronapandemie ervoor gezorgd dat hulp is uitgesteld of sprake is van zorg mijden.

Toelichting maatregel budgetplafonds per 1/1/2020:
De budgetplafonds hadden in 2020 positieve effecten op samenwerking en kostenbewustzijn, zowel binnen de gemeente, bij het CJG als bij de zorgaanbieders. Aantoonbaar is meer frequent het juiste gesprek gevoerd over inhoud en kosten van de noodzakelijke zorg. Daarbij zijn er geen brede signalen aanwezig dat de budgetplafonds inbreuk deden op de kwaliteit van de zorgverlening. Verlengingen van zorg zijn uitgevoerd bij dezelfde aanbieder (geen wisseling voor de cliënt) en wachtlijsten zijn niet of in beperkte mate gestegen. Aandachtspunt daarbij zijn de wachtlijsten SGGZ.
Dit is mede mogelijk gemaakt doordat in 2020 het budget voor volume- en prijsstijging beschikbaar was om gerichte verhoging van budgetplafonds toe te staan.
Het jaar 2020 was ook duidelijk een leerjaar. Zowel gemeente als zorgaanbieders moesten wennen aan het werken met de budgetplafonds. Dit leverde waardevolle kennis op voor het vervolg in 2021:

- Aanscherpen van communicatie en informatievoorziening;
- Verder stroomlijnen van processen, voorkomen dat budgetplafonds een bureaucratische procedure worden;
- Geautomatiseerde sturing en beheersing vergroten.

De geraamde bezuiniging budgetplafonds ad € 3 miljoen is in 2020 voor een bedrag van € 2,8 miljoen gerealiseerd. Onderstaande tabel geeft hiervan het overzicht.

€ 36,3 mln. Start bruto budget t.b.v. budgetplafonds 2020
€ 2,5 mln. Beschikbaar voor verhoging: budget volume en prijs
€ 38,8 mln. Totaal beschikbaar bruto budget voor budgetplafonds 2020

€ 33,6 mln. vastgestelde budgetplafonds per 1/1/2020
€ 1,6 mln. Structureel verhoogde budgetplafonds in 2020
€ 1,0 mln. Incidenteel verhoogde budgetplafonds in 2020
€ 1,2 mln. Declaraties nieuwe aanbieders (hebben geen plafond)
-/- € 1,4 mln. Saldo onder en overschrijdingen
€ 36 mln. totaal uitgaven

€ 2,8 mln. Totaal besparingen t.o.v. raming

Tussentijds is door 52 van de 189 aanbieders met een budgetplafond het verzoek gedaan tot aanpassing van het plafond. Hiervoor was het beschikbare budget voor volume- en prijsstijging achter de hand gehouden zodat gerichte verhogingen konden plaatsvinden.

Praktijkondersteuners (POH):
Al in 2018 is gestart met Praktijkondersteuners bij huisartsen. In 2019 vond een verdere uitbreiding plaats waarbij in 2020 uiteindelijk op 15 verschillende praktijklocaties in totaal 37 huisartsen worden ondersteund. Daarnaast zijn er 8 praktijkhouders die verbinding hebben met het CJG via een contactpersoon. In totaal betreft dit een kleine 55% van de praktijken.
Helaas zorgde Corona er voor dat de ondersteuning in 2020 slechts gedurende een aantal maanden vorm kreeg. Daarmee zijn effecten over dat jaar beperkt in beeld. Met de ervaringen uit 2019, kan er toch een aantal kwalitatieve uitspraken worden gedaan:

- Zowel CJG als de huisartsen die worden ondersteund door een POH-er ervaren een betere samenwerking;
- Er is een positief effect op het aantal en de kwaliteit van de verwijzingen
- POH-ers kunnen helpen om werkdruk bij huisartsen (beperkt) te verlagen en hebben een positief effect op wachtlijsten

De deelnemende huisartsen hebben uitgesproken dat ze de samenwerking willen consolideren en willen uitbreiden op basis van de tot nu toe gebruikte aanpak (terug naar “voor Corona”) met als doel in ieder geval 80% dekking te realiseren in uiterlijk 2 jaar.

Ontwikkeling aantal wettelijke verwijzers naar Jeugdhulp
We zien hier de ontwikkeling van het aantal verwijzers naar jeugdhulp in % van de totale verwijzingen zoals ze in 2019 en 2020 in de cliënten administratie van de gemeente (GWS/SUITE) zijn geregistreerd. We zien in 2020 ten opzichte van 2019 een toename van de verwijzingen CJG en een daling van het aantal verwijzingen vanuit de huisarts. Deze verschuiving is met name het gevolg van inzetten POH vanuit het CJG bij huisartsen.

Ontwikkeling kosten jeugdhulp verdeeld naar wettelijke verwijzers
We zien dat de kostenverdeling op basis van verwijzers ook een verschuiving laat zien in 2020 ten opzichte van 2019 vanuit de huisartsen naar het CJG.

Lessons learned

Zie prestaties voor de toelichtingen op lessons learned.

COVID-19

Jeugd- en jongerenorganisaties konden vanaf half maart geen fysieke activiteiten meer organiseren omdat samenkomsten in Nederland verboden werden. Vrijwillige jeugdorganisaties die aantoonbaar te maken hebben gehad met verlies van inkomsten en gemaakte kosten veroorzaakt door de gevolgen van de corona maatregelen in de periode 1 maart tot en met 31 mei 2020, konden een beroep doen op de Compensatieregeling inkomstenderving jeugd- en jongerenorganisaties als gevolg van de uitbraak COVID-19. 3 jongerenorganisaties hebben een beroep gedaan op de regeling. In totaal is € 15.000 uitgekeerd.

Toprisico's

Nr	Risico omschrijving	Kans	Bedrag	Effect	I/S	Indicatie top-risico	
						Financieel	niet-financieel
561	Extra afschrijving op onderwijsgebouwen.	50%	€ 2.000.000	€ 1.000.000	I	★	
	Risicogebeurtenis: Als gevolg van afname van het aantal jongeren in Apeldoorn zal een aantal van de huidige schoolgebouwen niet meer voor onderwijsdoeleinden gebruikt worden. Schoolbesturen kunnen schoolgebouwen niet verantwoord exploiteren als het aantal leerlingen te veel afneemt. In 2020 heeft de zorgaanbieder Pluryn de activiteiten op De HoenderlooGroep beeindigd. Als gevolg hiervan hebben we de onderwijshuisvesting gebouwen op het terrein van De HoenderlooGroep voor € 6 miljoen moeten afschrijven naar de marktwaarde. Als een schoolgebouw niet meer voor onderwijsdoeleinden wordt gebruikt en de boekwaarde is hoger dan de actuele marktwaarde, zijn we verplicht om de boekwaarde af te waarderen tot aan de actuele marktwaarde. Beheersmaatregelen * Voor de meeste schoolgebouwen hebben we met de schoolbesturen afspraken gemaakt over gebruik van panden waardoor het financiële risico voor de gemeente voor de komende jaren lager wordt ingeschat (risicoprofiel is nu incidenteel in plaats van structureel). * Er wordt bij leegstaande schoolpanden onderzocht of herontwikkeling van huidige onderwijslocaties naar het gemeentelijk Grondbedrijf mogelijk is. * Binnen het totaal van toekomstige ontwikkelingen onderwijshuisvesting houden we, voor zover mogelijk, rekening met hergebruik van leegstaande onderwijsgebouwen.						
641	Financiële consequenties in MPB opgenomen tekorten en volume- en prijsontwikkeling Jeugdhulp worden onvoldoende door de ingezette maatregelen opgevangen	70%	€ 4.500.000	€ 6.300.000	S	★	
	Risicogebeurtenis: De kosten van jeugdhulp (PGB en maatwerkvoorzieningen door jeugdhulpinstellingen) zijn de afgelopen periode met miljoenen euro's toegenomen. De gemeente moet de jeugdwet uitvoeren. De jeugdwet heeft het karakter van een open einde regeling waardoor het beschikbare budget voor jeugdhulp fors wordt overschreden. Diverse acties worden ingezet om dat tekort terug te brengen en volumegroei te beperken. Het risico bestaat dat genomen maatregelen niet het gewenste financiele rendement realiseren. Onzekerheid over toekomstige kostenontwikkeling als gevolg van Corona crisis 2020 speelt hierbij ook een rol. Beheersmaatregelen * Effectieve en efficiënte (samenwerkings) afspraken met regiogemeenten op het vlak van inkoop, kwaliteit, toezicht en handhaving maken. Hiermee versterken we onze rol als opdrachtgever en kunnen we bij jeugdhulpaanbieders een zo goed mogelijke prijs-kwaliteit voor de aan onze inwoners geleverde zorg organiseren. * Actieve bestuurlijke en ambtelijke lobby (via de VNG en de G40) gericht op aanvullende rijksbijdrage aan de gemeente om de wettelijke taak van Jeugdhulp voor onze kwetsbare jongeren te kunnen financieren. * Afspraken maken voor het indiceren van passende zorg waarbij we sturen op kostenbewustzijn bij verwijzers, dus op doelmatige en duurzame zorg. * In het plan van aanpak vanuit het project kostenbesparing Jeugdhulp zijn mogelijke kostenbesparende maatregelen uitgewerkt. Maatregelen zijn of worden na besluitvorming geïmplementeerd.						

1041	Volumemutatie aantal zorgplaatsen	25%	€ 5.000.000	€ 2.500.000	S	★	★
	Risicogebeurtenis: Risico dat het aantal zorgplaatsen in de gemeente Apeldoorn in de toekomst muteert. Bij uitbreiding van het aantal zorgplaatsen kan dit tot hogere kosten leiden, bij afname tot verlaging danwel verschuiving van kosten. Het sluiten van locaties kan leiden tot druk op de zorgverlening. Beheersmaatregelen * Zowel ambtelijk in werkgroepen als bestuurlijk in VNG commissies en G32 pijler voeren wij al een aantal jaren een gezamenlijke lobby richting het Rijk als wetgever en geldverstrekker. Doel hiervan is om zowel de lokale als regionale belangen zo duidelijk mogelijk naar voren te brengen. * Door het uitvoeren van een transformatie agenda werken we toe naar een inclusieve samenleving met voldoende aandacht voor herstel, ontwikkeling, participatie, financiën en eigen invloed van de cliënt.						
Totaal				€ 9.800.000			

* Als het risico structureel is, wordt het financieel gevolg verdubbeld (zie toelichting in hoofdstuk 4.1.2.2)

Samenvatting verschillen programma

Onderwijshuisvesting:
Op onderdeel onderwijshuisvesting verantwoorden we per saldo een financieel nadeel van € 4,4 miljoen. Dit nadeel bestaat voor € 6 miljoen euro uit extra afschrijving van voormalige onderwijsgebouwen bij De HoenderlooGroep (Pluryn). Deze duurzame waardevermindering is het gevolg van de sluiting van deze zorginstelling en daarmee het verlies van de onderwijsfunctie van de gebouwen in bezit van de gemeente. Afwaardering vond plaats naar marktwaarde. Verder is er een voordeel op de doorbelaste rente van € 0,7 miljoen (als gevolg van lagere marktrente en daardoor lager rentetoerekening) en een voordeel van € 0,9 miljoen op reguliere baten en lasten onderwijshuisvesting door o.a. doorgeschoven onderhoud en lagere schadelasten.

De voor- en nadelen op onderwijshuisvesting worden exclusief het rente voordeel en nadeel op de afschrijving De HoenderlooGroep conform de uitgangspunten verrekend met de reserve onderwijshuisvesting. Dit omdat de bespaarde kosten in 2020 de komende jaren als extra uitgaven verantwoord zullen worden ten behoeve van de feitelijke uitvoering van nieuw- en verbouw projecten (kadernota's onderwijshuisvesting) vanaf 2021. De extra afschrijving De HoenderlooGroep en de bespaarde rente worden niet verrekend met de reserve onderwijshuisvesting.

Leerlingenvervoer:
We hebben voor het schooljaar 2019/2020 het routegebonden vervoer (leerlingenvervoer, dagbestedingsvervoer en jeugdwetvervoer) aanbesteed. Dit omdat we voor het route gebonden vervoer per augustus 2019 uittraden uit de gemeenschappelijke regeling Vervoerscentrale Stedendriehoek (PlusOV). In 2020 is er sprake van een nadeel op het budget van € 250.000. Dit nadeel heeft een structureel karakter. Onderliggende oorzaken voor de stijgende kosten in het routegebonden vervoer zijn:

- Een stijgende zorgvraag die direct doorwerkt op de vraag naar vervoer
- Een stijging aan solo-indicaties
- Er zijn minder (efficiënte) combi-ritten te maken, omdat Apeldoorn geen combi's kan maken met andere gemeenten binnen het routegebonden vervoer
- De hoge kwaliteitseisen die wij vorig jaar in de aanbesteding aan de vervoerders hebben gesteld.
- De aantallen waarmee richting de aanbesteding gerekend is, zijn gebaseerd op aannames, dan wel (niet complete) data van PlusOV.

We hebben daarnaast in 2020 op de afwikkeling voorgaande jaren met PlusOV en contractuele afwikkeling PLusOV een voordeel van € 194.000 gerealiseerd ten opzichte van het gereserveerde budget vanuit de jaarrekening 2019.

Compensatie regelingen onderwijs:
We ontvingen € 190.000 rijksbijdrage voor "Noodopvang van kinderen van ouders met een cruciaal beroep" en € 65.088 voor "Vergoeden eigen bijdrage ouders peuteraanbod" in verband met Corona. Omdat de feitelijke afwikkeling van deze compensatieregelingen in 2021 wordt verantwoord, nemen wij deze middelen via de Reserve overlopende projecten mee naar 2021.

Hoger onderwijs:
Wij hebben de ambitie om Hoger onderwijs in Apeldoorn een impuls te geven. Met diverse partijen (waaronder Saxion, UT en Akos) zijn daarvoor jaaroverschrijdende verplichtingen/toezeggingen aangegaan/gedaan voor circa € 1,3 miljoen. Reden waarom voorgesteld wordt het volledige restbedrag als overlopende post mee te nemen naar 2021. In het eerste kwartaal 2021 volgt er een raadsvoorstel voor aanvullend budget uit reserve Hoger Onderwijs

Wijkteams (Stichting CJG):
We verantwoorden in 2020 met betrekking tot het subsidiëren van de stichting CJG een financieel voordeel van € 1.380.000. Dit voordeel is het gevolg van:

- Besluit vanuit het CJG om € 1.000.000 vanuit de reserve van de Stichting CJG over te dragen aan de gemeente;
- Een voordeel van € 100.000 op definitieve afwikkeling subsidie 2019 (na vaststelling jaarrekening 2019 van het CJG).
- Een voordeel van € 290.000 op verwachte onderbesteding in 2020 op men name onderdeel CJG4kracht (vooruitlopend op de jaarrekening 2020 van de stichting CJG);

Aan het CJG is gevraagd in 2020 extra te investeren door het team uit te breiden met 10 formatieplaatsen, waaronder praktisch pedagogische gezinsondersteuning op MBO-niveau. Aan deze prestatieafspraak heeft het CJG voldaan echter nog niet gedurende het hele jaar. Daarmee is niet het volledige budget 2020 benut. Daarnaast laten ook de overige posten binnen de begroting CJG ruimte zien, waardoor de subsidie vanuit de gemeente Apeldoorn aan het CJG met een bedrag van € 290.000,-- lager vastgesteld zal worden.

Maatwerk dienstverlening 18- (individuele jeugdhulp):
Op een totaalbudget van € 45,6 miljoen voor individuele jeugdhulp (taakveld 6.72 en 6.82 samen) verantwoorden we in de jaarrekening 2020 € 47,1 miljoen aan kosten jeugdhulp 2020. Dit betekent een tekort van € 1,5 miljoen ten opzichte van het budget. Het nu verantwoorde tekort in de jaarrekening 2020 is binnen de in 2020 gerapporteerde bandbreedte tussen een voordeel van 1 miljoen en een nadeel van 3 miljoen euro. In het onderdeel “effectindicatoren / trendanalyse” gaan we nader in op de genomen maatregelen (budgetplafonds en POH) om kosten te beperken. In de verantwoording 2020 is geen rekening gehouden met eventuele terugvordering overschreden budgetplafonds 2020 omdat daar bij het opstellen van de jaarrekening 2020 nog geen betrouwbare inschatting van is te geven.

Maatwerk dienstverlening 18- (PGB):
Op het onderdeel PGB hebben we op een raming van € 1,2 miljoen een voordeel van € 230.000 (waarvan € 60.000 voordeel op de financiële afwikkeling met de SVB (Sociale Verzekerings Bank) over 2019). Het CJG heeft in 2020 gestuurd op het verlagen van het aantal PGB’s.

Maatwerk dienstverlening 18- (Jeugdwet vervoer):
Op het onderdeel Jeugdwetvervoer verantwoorden we voor 2020 een nadeel van € 563.000. In dit nadeel is € 105.540 aan hogere kosten voorgaande jaren vanuit PLusOv begrepen.

Programma 6

Apeldoorn activeert

Taakvelden:

3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
6.3 Inkomensregelingen
6.4 Begeleide participatie
6.5 Arbeidsparticipatie
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
0.10 Mutaties reserves

1. Inclusieve samenleving: Iedereen doet mee!

Wat hebben we bereikt in 2020?

Ondanks de coronamaatregelen boden we de dienstverlening aan onze inwoners op het gebied van inkomensondersteuning alsook re-integratie en participatie. Deze hebben wij samen met onze samenwerkingspartners wel anders vorm moeten geven, waardoor we minder resultaten bereikten dan we ons hadden voorgenomen. Echter, ten opzichte van het landelijke beeld is het aantal inwoners dat een beroep doet op een bijstandsuitkering bij ons minder gestegen. Het rijk heeft in haar definitieve budgettoedeling rekening gehouden met een forse toename van het aantal bijstandsuitkeringen, echter de stijging van ons bestand is minder groot geweest dan die verwachting van het rijk en mede daardoor is er een financieel voordeel op de begroting gerealiseerd. We zijn er in geslaagd om gedurende 2020 in te spelen op acute problemen van inwoners en bedrijven. Denk bijvoorbeeld aan de uitvoering van de Tozo-regeling voor kleine zelfstandige ondernemers. Ook hebben we de mogelijkheden van bijna alle inwoners met een bijstandsuitkering actueel in beeld. Wij besteedden veel aandacht aan het bereiken van inwoners en ondernemers met schuldenproblematiek en weinig inkomen, door middel van diverse initiatieven zoals een communicatiecampagne. Ook hebben we ons voorbereid op de invoering van vroegsignalering en ontwikkelden we een plan waarmee we ondernemers met schulden kunnen ondersteunen. We verwachten immers dat het beroep op schuldhulpverlening in de komende jaren sterk zal toenemen. Via FactorWerk haalden we veel aanvullende financiering van mede-overheden binnen, waarmee we de kansen voor onze inwoners op de arbeidsmarkt kunnen vergroten.

1.1 Inwoners doen mee. Inwoners zijn aan het werk, volgen scholing of zijn anderszins maatschappelijk actief

Prestaties

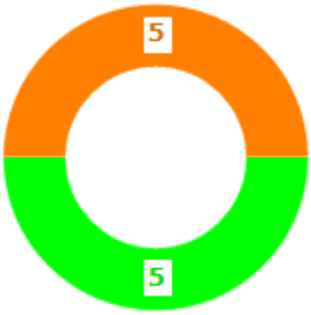

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.1.10 Inzet activeringscoaches

Toelichting In 2020 zijn er 161 inwoners extra geactiveerd, dat zijn er weliswaar minder dan onze doelstelling, maar is het toch gelukt om deze inwoners te activeren. De opgelopen achterstand is een direct gevolg van de coronacrisis, waardoor de inwoners en activeringscoaches het grootste deel van het jaar nauwelijks gebruik hebben kunnen maken van de voorzieningen en activiteiten. Gezien deze omstandigheden was het niet mogelijk om bijsturingsmaatregelen te nemen die ertoe leidden dat het resultaat alsnog behaald werd.

1.1.1 We voorkomen instroom in de uitkering

Toelichting Wij hebben in de Prestatieafspraken 2020 met Lucrato opgenomen dat Lucrato een plek bij de intakebalies heeft in het Huis van de Stad. Na de zomer hebben we het aantal plekken voor Lucrato-medewerkers verdubbeld naar twee. Hierdoor vindt er direct een doorverwijzing plaats als inwoners zich melden voor werk. Lucrato kan op die manier snel kijken welke mogelijkheden er zijn om een baan te vinden, dat is bij 53 inwoners gelukt. Er vindt ook efficiëntere afstemming plaats tussen de gemeentelijke organisatie en Lucrato door de aanwezigheid van Lucrato in het Huis van de Stad.

1.1.8 Verhogen maatschappelijke deelname

Toelichting In 2020 hebben we 87% van de inwoners met een uitkering ingedeeld op de participatieladder. Hiermee is bij ons bekend op welke trede van de participatieladder zij nu staan en of zij een volgende stap op de ladder kunnen maken. Voor deze groep ontwikkelbare inwoners gaan we in 2021 werken met planmatige begeleiding, gericht op het zetten van stappen (verbetering van zelfredzaamheid, opleiding, participatie of werk), zodat we ons einddoel in 2022 gaan halen.

1.1.2 Besluit op basis van onderzoeksresultaten experiment Vertrouwen op maat (Regelluw)

Toelichting De Universiteit van Tilburg heeft het onderzoek naar het vertrouwensexperiment op 31-12-2019 afgerond. De eindrapportage van het vertrouwensexperiment is op 8 mei 2020 opgeleverd. Op 18 juni 2020 heeft de universiteit de resultaten gepresenteerd aan de raden van Apeldoorn en Epe.
Wij zijn in de tweede helft van 2020 gestart met het evalueren en waarderen van de bevindingen om te bepalen welke geleerde lessen we kunnen vertalen naar onze dienstverlening op het terrein van toeleiding naar werk en participatie.

1.1.9 We kennen voor 1 januari 2022 de inwoners die in ons bestand zitten

Toelichting We hebben op 1 januari 2021 van 87% van onze inwoners (inclusief de nieuwe instroom) de participatiegraad- en het participatieperspectief in beeld. Van 52% van de inwoners met een Participatie Wet uitkering is de opleidingsachtergrond bekend (niveau + richting). Dit is vooral relevant voor inwoners met een korte afstand tot de arbeidsmarkt, deze hebben dan ook voorrang gekregen in het verbeteren van de registratie. We hebben afspraken gemaakt hoe we het inwonersbeeld op deze twee kenmerken nog verder verbeteren en vanaf nu actueel houden.

1.1.5 Stimuleren sociaal ondernemerschap

Toelichting In ons inkoopbeleid stellen we sociale voorwaarden aan opdrachtgevers via Social Return. We hebben inkoop bij sociaal ondernemers opgenomen in onze Social Return voorwaarden als een middel, waarmee opdrachtnemers hun Social Return verplichtingen in kunnen vullen. Binnen FactorWerk hebben we afspraken gemaakt over de regionale criteria waarmee we kunnen bepalen of een ondernemer een sociaal ondernemer is. We hebben een website gemaakt die als marktplaats gaat dienen voor het koppelen van sociaal ondernemers aan opdrachtnemers met Social Return verplichtingen. We hebben sinds 2020 binnen de G40 een stimulerende rol in de vorm van het voorzitterschap van de themagroep impact ondernemen.

1.1.6 Meer arbeidsplaatsen door inzet Social Return

Toelichting We hebben 84 arbeidsplaatsen via Social Return gecreëerd. Dit is lager dan de geplande 125 arbeidsplaatsen en komt door de impact van de coronacrisis.
We hebben samen met alle andere gemeenten in Oost Nederland onze SROI-waardering geüniformeerd. Het manifest Social Return Oost Nederland is getekend en afgerond.

1.1.4 Sturen op prestatieafspraken 2020 met Lucrato

Toelichting De resultaten 2020 zijn sterk onderhevig geweest aan de effecten van de coronacrisis. Zo zagen we het bijstandsbestand (BUIG) vooral in de maanden maart en april fors toenemen. Aan deze toename lag een aanzienlijke stijging van de instroom ten grondslag, terwijl gelijktijdig het aantal inwoners dat naar werk uitstroomde daalde. Het aantal jongeren in de uitkering nam toe, waarschijnlijk omdat zij geen of zeer beperkte WW-rechten hebben opgebouwd en zij daarnaast ook vaker dan gemiddeld in tijdelijke of flex-banen werken. Een beeld dat ook landelijk zichtbaar was. In de zomermaanden nam de instroom weer af tot ongeveer hetzelfde niveau als vorig jaar en steeg de uitstroom weer. Ook onder jongeren zagen we vanaf de zomer het aantal uitkeringen afnemen. We liepen de achterstand die begin dit jaar werd opgelopen echter in de zomermaanden niet meer in en we zagen in de laatste maanden van het jaar het aantal uitkeringen weer toenemen. Hierdoor daalde het aantal BUIG-uitkeringen niet met 180, maar steeg het aantal uitkeringen met 126 ten opzichte van de eindstand 2019.
Overigens is de bestandstoename een landelijk beeld en deze was in Apeldoorn lager dan de gemiddelde toename onder de referentiegemeenten (grote gemeenten waaronder de G4-gemeenten) waar wij ons mee vergelijken. In Apeldoorn steeg het bestand in een jaar tijd met 3,5%, tegen 3,8% onder de referentiegemeenten.

Ondanks de plotselinge verandering op de arbeidsmarkt stroomden er in 2020 toch nog ruim 445 inwoners uit de uitkering doordat zij aan het werk zijn geholpen. Niet alle sectoren werden even hard getroffen door de corona-maatregelen. Lucrato heeft in 2020 de focus gelegd op sectoren waar de kansen op de arbeidsmarkt nog aanwezig waren b.v. de beveiligingsbranche en de logistiek. Dit neemt echter niet weg dat de uitstroom naar werk in 2020 30% lager lag dan in 2019.
Daar waar volledige uitstroom uit de uitkering niet mogelijk is, is het aangaan van een deeltijdbaan of het uitbreiden van het aantal gewerkte deeltijduren belangrijk om de toekomstige kansen op de arbeidsmarkt te vergroten. Lucrato ondersteunde inwoners hierin. In 2020 zijn hierdoor inwoners in totaal 935 uren parttime gaan werken of hebben zij urenuitbreiding gehad.

Tot en met 2020 ontvingen 83 inwoners van Apeldoorn een positief advies beschut werk van het UWV. Hiervan zijn 66 inwoners in dienst bij Lucrato via een dienstverband beschut werk. Dit zijn 55,3 fte's van 31-uur per fte. Het Rijk heeft een indicatieve taakstelling opgelegd voor 2020 van 77 plekken (gemeten in fte's van 31 uur) beschut werk. Dit aantal is dit jaar niet gehaald. Het is overigens een landelijk beeld dat de indicatieve taakstellingen jaarlijks niet worden gerealiseerd.

We hebben in de prestatieafspraken een norm van 68% opgenomen voor het totale aantal mensen met een Wsw-dienstverband dat bij reguliere werkgevers werkzaam is (via een detachering of begeleid werken). Die plekken realiseerde Lucrato onder andere bij de eenheid Beheer en Onderhoud. Het gerealiseerde percentage is 3,0%-punt lager uitgekomen op 65%. De daling werd voornamelijk veroorzaakt door het beëindigen van een grote groepsdetachering door een werkgever en daarnaast is er vanwege de coronacrisis een beperkt aantal SW-medewerkers bij Lucrato teruggekomen die bij een werkgever gedetacheerd waren.

1.1.3 Regionaal dekkend educatieaanbod laaggeletterdheid inkopen

Toelichting Vanwege de coronacrisis hebben minder inwoners dan vorig jaar gebruik gemaakt van het door ons ingekochte dekkende educatieaanbod voor volwassenen. In totaal volgden 181 inwoners een formele taalopleiding. Deze opleidingen worden afgesloten met een examen waarmee deelnemers een officieel erkend diploma kunnen behalen.
Daarnaast gingen 358 inwoners naar een non-formele cursus of activiteit basisvaardigheden of kregen ondersteuning van een taalmaatje. We verleenden hiertoe subsidie aan het taalhuis en voor 4 lokale projecten, gekoppeld aan de thema's 'digitale vaardigheden en ouderbetrokkenheid', 'gezondheid', financiële zelfredzaamheid en 'werk'.
Vanwege de coronacrisis hebben we in 2020 het beschikbare regionale budget voor de WEB niet maximaal in kunnen zetten. We houden € 491.190,00 over, dat is 28% van het regiobudget. Het Ministerie staat vanwege de coronacrisis waarschijnlijk toe dat we dit bedrag mee mogen nemen naar 2021.

1.1.7 We zijn voor 2021 klaar voor het nieuwe inburgeringsstelsel

Toelichting Anders dan eerder verwacht gaat de nieuwe wet pas in per 1 januari 2022. Dit uitstel van een jaar is veroorzaakt door een vertraging in het wetgevingsproces. Deze vertraging lag buiten onze beïnvloedingssfeer. We hebben in 2020 onze geplande voorbereidingen voor de implementatie van de nieuwe wet waar mogelijk uitgevoerd. En zijn voornemens in 2021 alvast met een pilot in lijn van de nieuwe wet te gaan werken.

1.2 Inwoners komen uit met hun inkomen en zijn financieel zelfredzaam

Prestaties

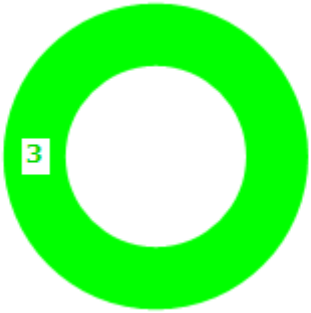

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.2.2 We geven snel duidelijkheid over het recht op een uitkering aan inwoners die er recht op hebben

Toelichting Deze doelstelling is in 2020 gemiddeld genomen nagenoeg behaald. Over het gehele jaar hebben wij in 58% van de gevallen binnen twee werkdagen aan onze inwoners uitsluitsel gegeven over het recht op een uitkering. We constateerden in het eerste deel van het jaar dat de gerapporteerde percentages regelmatig achterbleven bij de doelstelling. In de praktijk hadden inwoners mondeling al wel een toezegging gekregen over het recht op een uitkering, maar de administratieve verwerking in onze systemen vond in sommige gevallen later plaats, wat het gerapporteerde percentage drukte. We hebben aanpassingen gedaan in het registratieproces en dat is zichtbaar geworden in de toename van het gerapporteerde percentage.

1.2.3 Wij borgen via het Sociaal Vangnet de maatschappelijke deelname van inwoners met een laag inkomen

Toelichting In 2020 zijn we gestart met de vernieuwde regelingen uit het herijkte Sociaal Vangnet. We hebben de regelingen uit het Sociaal Vangnet op verschillende manieren bij inwoners onder de aandacht gebracht. In de maand november hebben we 7.500 huishoudens met een herinneringsbrief geïnformeerd over de regeling compensatie wettelijk eigen risico en hen opgeroepen hier gebruik van te maken. In totaal hebben 4.581 inwoners gebruik gemaakt van deze nieuwe regeling.
Gaandeweg het jaar zijn als gevolg van de coronacrisis 3 regelingen uit het Sociaal Vangnet - de strippenkaart, kidskaart en compensatie wettelijk eigen risico - vereenvoudigd opengesteld voor ondernemers die in aanmerking komen voor Tozo 2 en 3. We hebben mondkapjes beschikbaar gesteld aan inwoners die deze niet zelf konden bekostigen via de voedselbank en de ontmoetingsplekken.
In 2020 hebben 8.886 huishoudens gebruikt gemaakt van minimaal één regeling uit het Sociaal Vangnet, waaronder 3.147 kinderen. Stichting Leergeld heeft in 2020 ongeveer 2.000 kinderen uit de leeftijdscategorie 4 - 18 jaar bereikt.

1.2.1 We zijn effectief in onze schuldhulpverlening

Toelichting Het percentage inwoners dat opnieuw een aanvraag voor een schuldregeling doet binnen vier jaar lag in 2020 op 0,3%.

Voor schuldhulpverlening en het voorkomen van financiële problemen (preventie) zijn verschillende activiteiten ondernomen, zoals de invoering van de nieuwe wettelijke taak waaronder vroegsignalering per januari 2021 en het aanbieden van een budgetcheck aan inwoners. Verder zijn we bezig met de aansluiting op de Nederlandse Schuldhulproute (NSR) en het landelijke telefoonnummer (0800-8155) en is een communicatie-campagne voorbereid waarin de verschillende activiteiten worden gepromoot en het thema schulden bespreekbaar wordt gemaakt.

Het proces schuldhulpverlening optimaliseren wij. Dit proces loopt door tot in het voorjaar van 2021. Hiermee verbeteren we onze dienstverlening aan inwoners. We werken aan de introductie van een webportal waarmee inwoners zelf inzicht krijgen in hun financiële situatie (betalingen, afloscapaciteit bij schulden etc.).

Nieuwe ontwikkelingen

Invoeringskosten Stadspas (nieuw beleid)

Toelichting In het collegewerkprogramma is opgenomen dat er een stadspas (invoering 2020) komt voor alle inwoners van Apeldoorn. De planning was dat er een stadspas in de vorm van een giftcard voor de gemeentelijke waarden: RegelRecht Strippenkaart, mantelzorgwaardering en eindejaarsgeschenken in het 4e kwartaal 2020 zou zijn ingevoerd. Dit is niet gelukt, omdat we tegen een aantal grote vraagstukken aanliepen ten aanzien van privacy en beveiliging en hier is uw raad in 2020 over geïnformeerd. Besloten is toen om meer tijd te nemen om tot een kwalitatief goede aanbesteding te kunnen komen. De vertraging heeft geen financiële gevolgen. We zijn inmiddels begonnen met de implementatie. De stadspas is in maart 2021 operationeel als vervanger van de RegelRecht Strippenkaart, in november 2021 als mantelzorgwaardering en in december 2021 als eindejaarsgeschenk voor de medewerkers van de gemeente Apeldoorn. De beschikbaar gestelde middelen a € 150.000,- zijn voldoende om de invoering van de stadspas te realiseren en worden meegenomen naar 2021.

1.3. Kansen op de (regionale) arbeidsmarkt nemen toe voor inwoners

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.3.2 We realiseren de regionale taakstelling Baanafspraken

Toelichting Door de coronacrisis kwamen inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt minder makkelijk aan het werk. Ook nam hun werkloosheidsrisico toe vanwege de onzekere toekomstverwachtingen van bedrijven en instellingen. Samen met de arbeidsmarktpartners hebben we ingezet op extra begeleiding, gericht op behoud van werk of begeleiding naar ander (kansrijk) werk.
De taakstelling voor alle werkgevers in de arbeidsmarktregio Stedendriehoek en Noord-Veluwe voor 2020 was 2.455 extra baanafspraken ten opzichte van de nulmeting (2012). De realisatie tot en met het 3e kwartaal 2020 was 3.164. Het definitieve aantal extra gerealiseerde baanafspraken in 2020, ten opzichte van de nulmeting (2012), wordt door UWV gerapporteerd na het eerste kwartaal in 2021.

Binnen de eenheid Beheer en Onderhoud werken nog steeds 125 collega's met veel enthousiasme op basis van de baanafspraken. Helaas hebben er van de 100 beschikbare leerwerktrajecten maar 14 deelnemers gebruik gemaakt van een leerwerktraject. O.a. door de beperkende Corona-maatregelen plaatsten we minder mensen. Daarnaast constateerden we ook dat er behoefte is om de leerwerktrajecten verder te ontwikkelen door er een onderwijskwalificatie aan te verbinden. We werken deze nieuwe variant in 2021 samen met Lucrato uit.

1.3.1 Uitvoering Perspectief op Werk (POW) en het Breed Offensief

Toelichting Van de € 2 miljoen aan rijksmiddelen voor de uitvoering van de DOE-agenda hebben we vanuit FactorWerk maar ca. € 0,6 miljoen besteed mede vanwege de coronacrisis. Het bedrag dat daarvan nog over is, blijft beschikbaar voor 2021 en verdere jaren.
Daarnaast heeft de provincie Gelderland een subsidie van afgerond € 1,1 miljoen euro toegekend. Die ontvangen we als FactorWerk vanwege de coronacrisis.
FactorWerk heeft in 2020 een verbeterslag gemaakt in het meer meetbaar maken van de behaalde inhoudelijke resultaten op de DOE-agenda door de ontwikkeling en inzet van een monitor. De laatste stand van zaken laat zien dat alle inhoudelijke pijlers uit de DOE-agenda voortgang maken, maar dat de meeste resultaten betrekking hebben op de pijlers doorontwikkeling Werkgevers Service Punt (WSP), Matchen en Scholing.
Ondanks de beperkende maatregelen als gevolg van de corona-pandemie zijn in de arbeidsmarktregio 59 deelnemers gestart met een hybride leertraject (praktijkleren), er zijn in totaal 88 aanvragen gehonoreerd voor een voucher Jobcoaching/lessrisk, hebben 76 begeleiders vanuit bedrijven en instellingen in de arbeidsmarktregio de zogenoemde Harrie-training gevolgd en is regionaal de zichtbaarheid van kandidaten uit het doelgroepenregister baanafspraak vergroot tot 71%.
De pijlers Werkplek en Werkfit hebben de meeste hinder ondervonden van de corona gerelateerde maatregelen. Hierdoor konden er binnen deze twee pijlers bijvoorbeeld weinig werkgevers en kandidaten bereikt worden.

Effectindicatoren

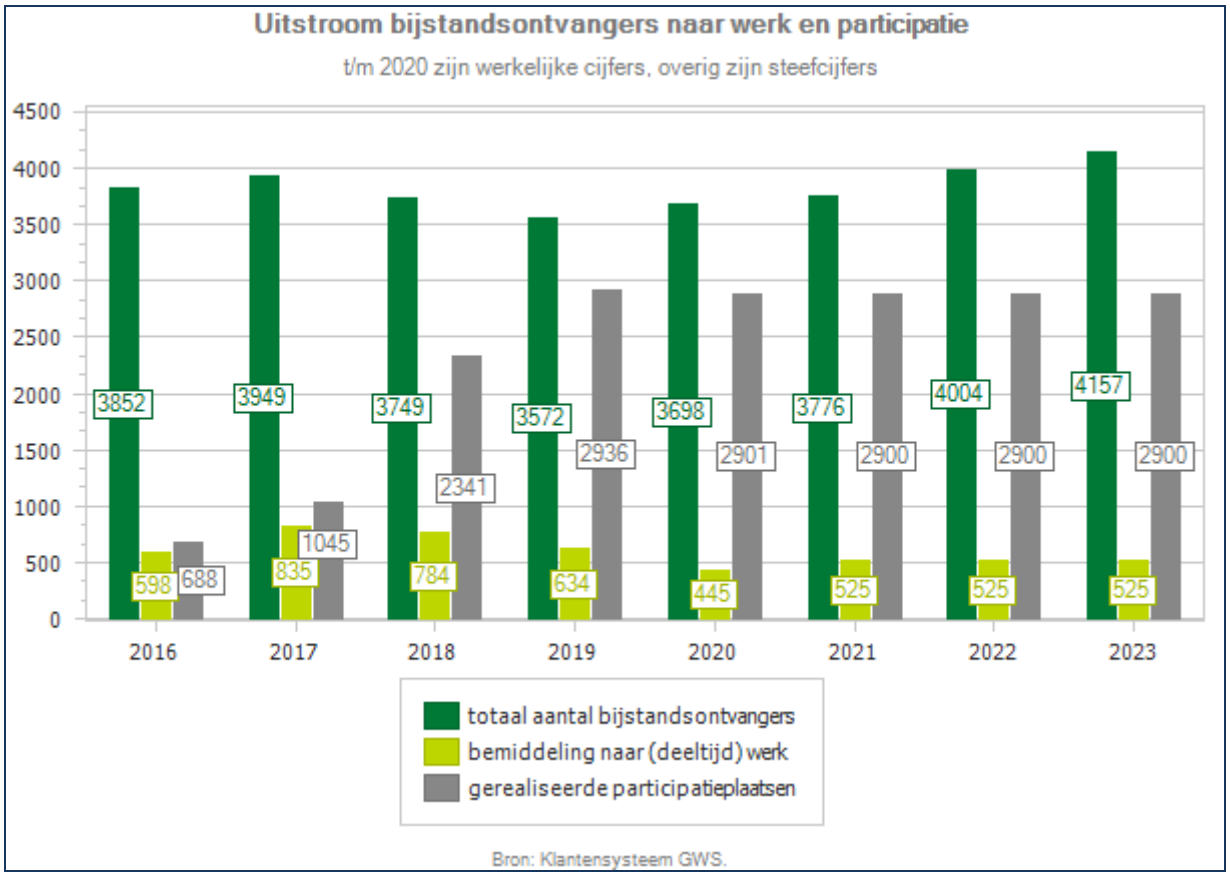

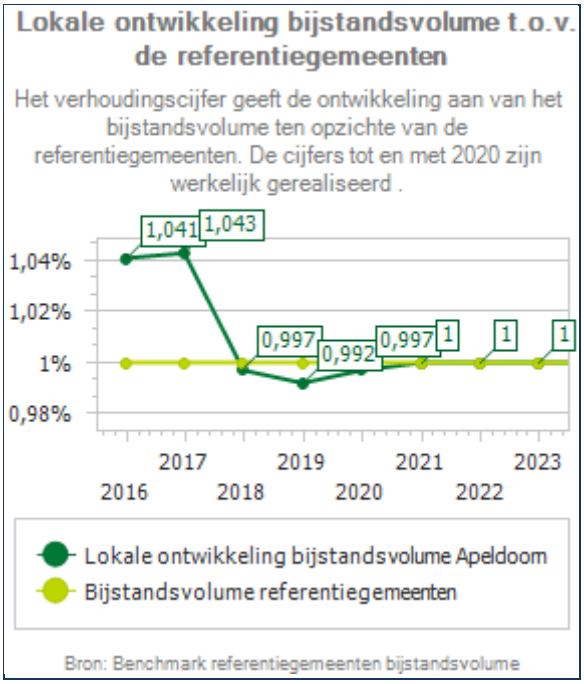

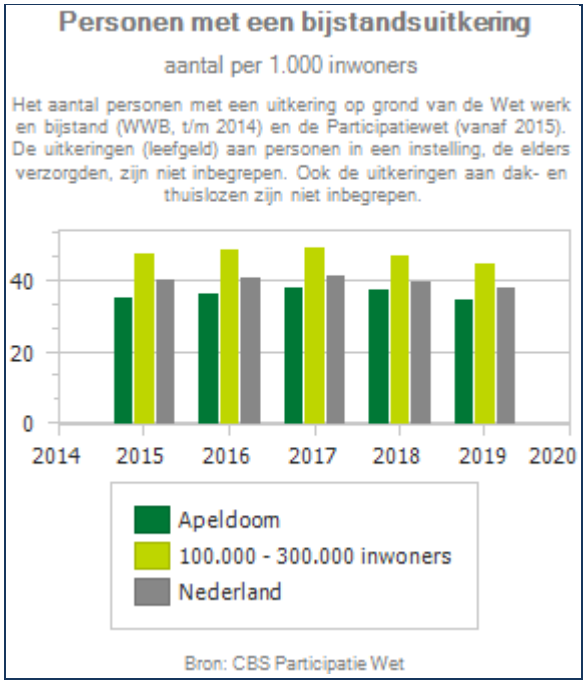

Aantal huishoudens in doelgroep sociaal vangnet
* Door een gewijzigde berekeningssystematiek heeft het CBS de gegevens van voorgaande jaren gecorrigeerd. Daardoor zijn ook de doorrekeningen in de minimascan van Stimulansz voor 2017 en 2018 aangepast.
8000
6000
4000
2000
0
6990
8700
8757
8968
8878
8912
9029
9029
2014
2016
2018
2020
Bron: Minimascan van Stimulansz

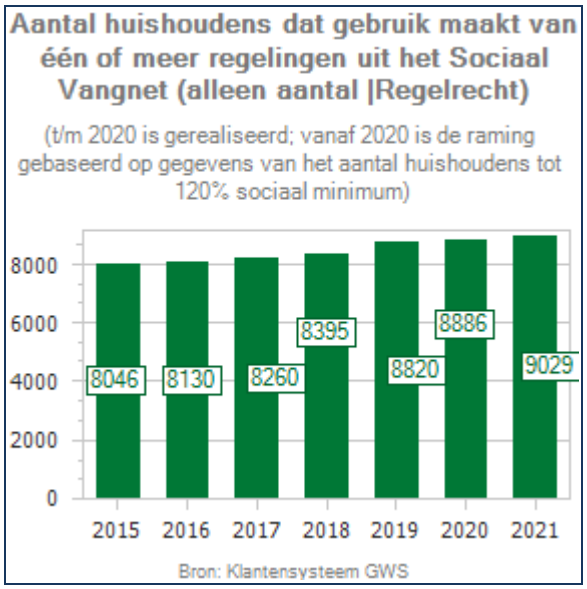
Aantal huishoudens dat gebruik maakt van één of meer regelingen uit het Sociaal Vangnet (alleen aantal |Regelrecht)
(t/m 2020 is gerealiseerd; vanaf 2020 is de raming gebaseerd op gegevens van het aantal huishoudens tot 120% sociaal minimum)
8000
6000
4000
2000
0
8046
8130
8260
8395
8820
8886
9029
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
Bron: Klantensysteem GWS

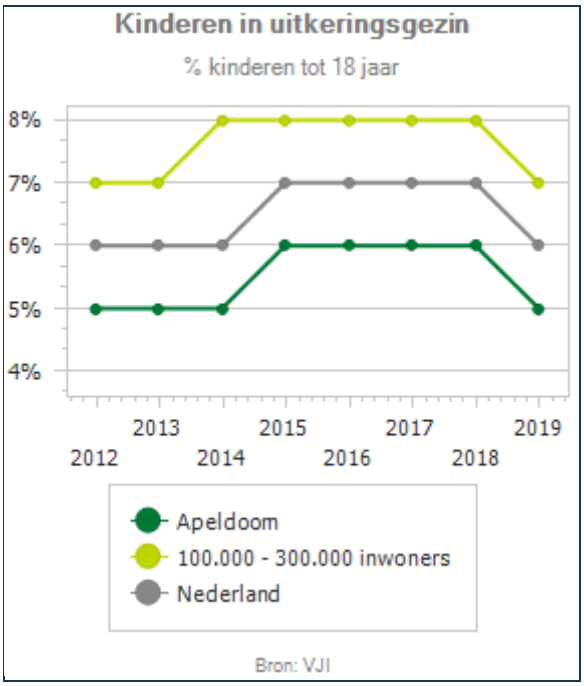
Kinderen in uitkeringsgezin
% kinderen tot 18 jaar
8%
7%
6%
5%
4%
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
Apeldoom
100.000 - 300.000 inwoners
Nederland
Bron: VJI

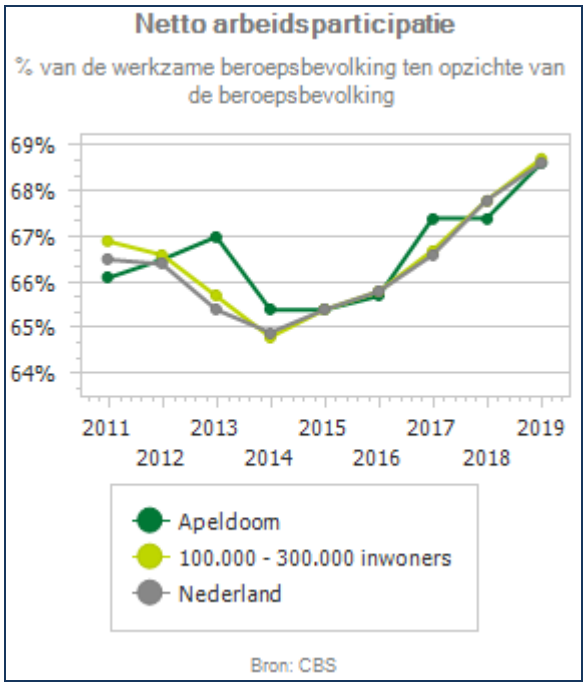
Netto arbeidsparticipatie
% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking
69%
68%
67%
66%
65%
64%
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
Apeldoom
100.000 - 300.000 inwoners
Nederland
Bron: CBS

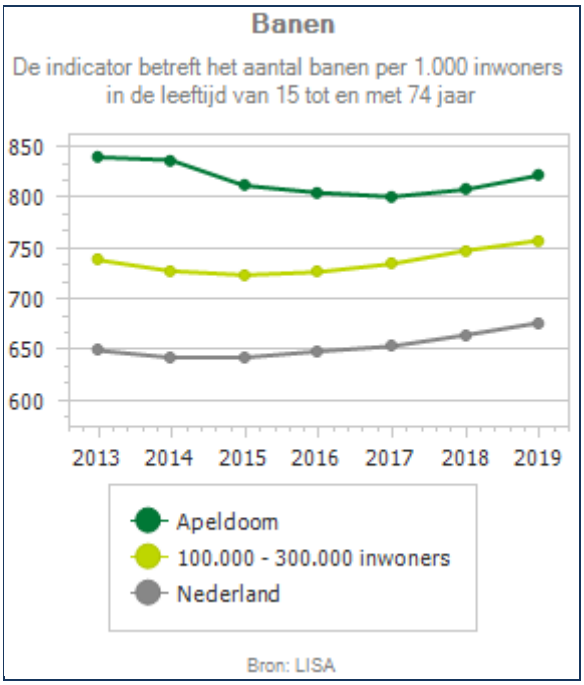
Banen
De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 74 jaar
850
800
750
700
650
600
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
Apeldoom
100.000 - 300.000 inwoners
Nederland
Bron: LISA

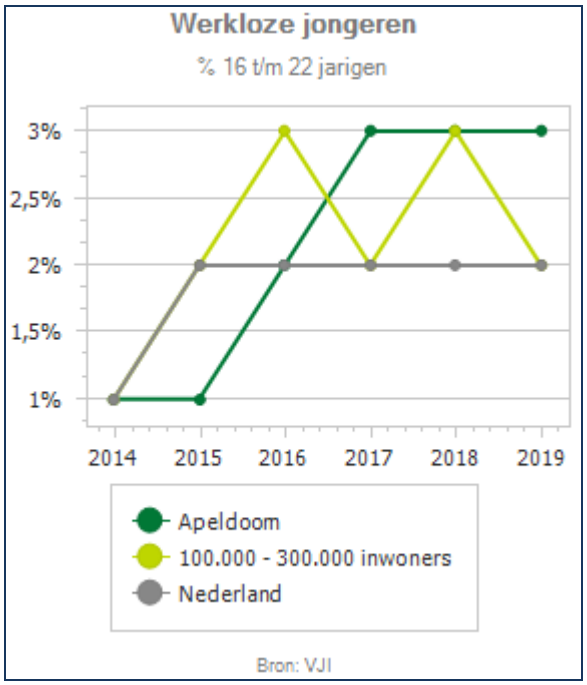
Werkloze jongeren
% 16 t/m 22 jarigen
3%
2,5%
2%
1,5%
1%
2014
2015
2016
2017
2018
2019
Apeldoom
100.000 - 300.000 inwoners
Nederland
Bron: VJI

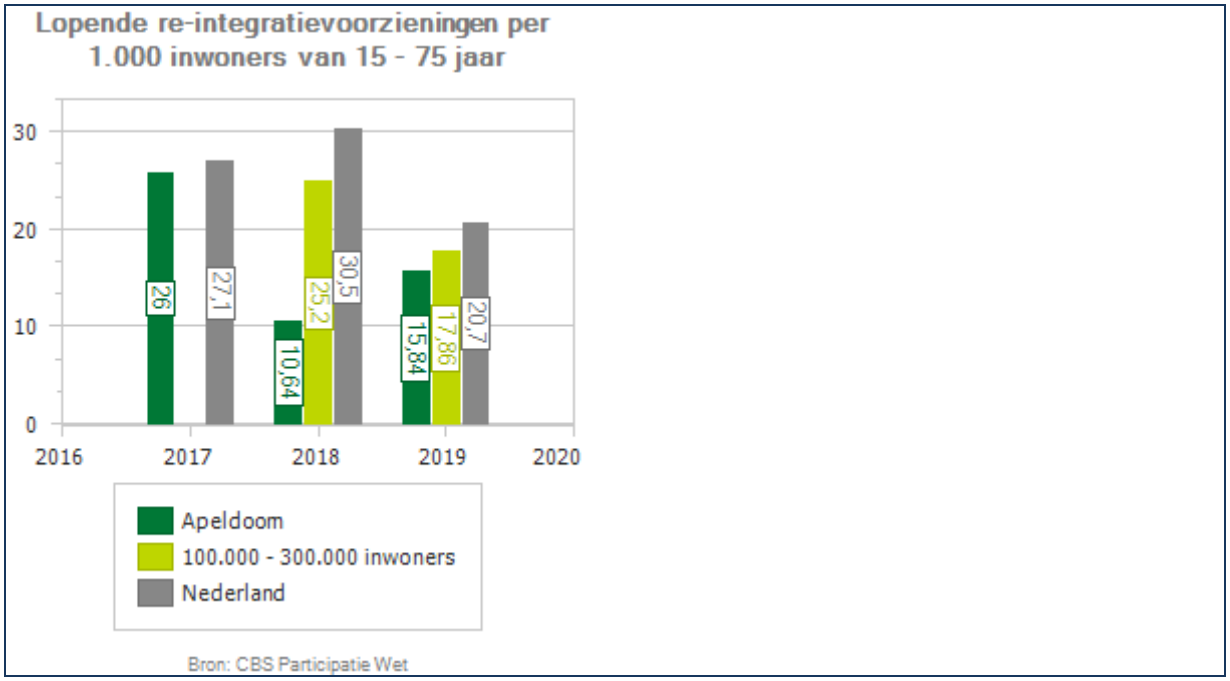
Lopende re-integratievoorzieningen per 1.000 inwoners van 15 - 75 jaar
30
20
10
0
26
27,1
10,64
25,2
30,5
15,84
17,86
20,7
2016
2017
2018
2019
2020
Apeldoom
100.000 - 300.000 inwoners
Nederland
Bron: CBS Participatie Wet

Trendanalyse

Aantal huishoudens dat gebruik maakt van één of meer regelingen uit het Sociaal Vangnet (alleen aantal |Regelrecht)
Het aantal huishoudens dat gebruikt maakt van een regeling uit het Sociaal Vangnet (8.886) is in 2020 0,7% gestegen ten opzichte van 2019 (8.821). We verwachten -als gevolg van de coronacrisis - dat het aantal aanvragen in de komende jaren zal stijgen.

Aantal huishoudens in doelgroep sociaal vangnet
De verwachting op basis van ramingen uit de Minimascan voor 2020 is dat het aantal huishoudens dat een beroep doet op het Sociaal Vangnet blijft stijgen in 2020. Cijfers over de ontwikkeling van armoede sinds de coronacrisis zijn niet beschikbaar. Hierdoor is in deze raming geen rekening gehouden met de gevolgen van de coronacrisis Dit betekent dat er sprake is van een bepaalde mate van onzekerheid over de daadwerkelijke toename.

Aantal personen met een bijstandsuitkering
Bovengenoemde cijfers worden gepubliceerd op de landelijke website Waarstaatjegemeente.nl. De gegevens over 2020 zijn op het moment van schrijven nog niet beschikbaar. Het aantal personen met een bijstandsuitkering (aantal per 1.000 inwoners) ligt in Apeldoorn traditioneel lager in vergelijking met het landelijk niveau en vergelijkbare gemeenten met een inwoneraantal tussen 100.000-300.000. In 2019 was op alle niveaus nog sprake van een daling. Voor 2020 en de jaren daarna verwachten we echter dat er een toename zichtbaar zal zijn als gevolg van de coronacrisis.

Banen
Bovengenoemde cijfers worden gepubliceerd op de landelijke website Waarstaatjegemeente.nl. De gegevens over 2020 zijn op het moment van schrijven nog niet beschikbaar.
Apeldoorn heeft veel arbeidsplaatsen in verhouding tot vergelijkbare gemeenten en het Nederlandse gemiddelde. In de afgelopen jaren is de werkgelegenheid toegenomen van 92.000 banen in 2016 tot 100.860 banen in 2019.
In Apeldoorn is het verwachte banenverlies door de coronacrisis vooralsnog kleiner gebleken dan gemiddeld als gevolg van de gedifferentieerde werkgelegenheidsstructuur. De werkgelegenheid is afgenomen in de sectoren die in 2020 te lijden hebben gehad van de contactbeperkende maatregelen van de overheid (zoals horeca en retail). Bovendien werken er relatief veel mensen in zorg en openbaar bestuur: dit zijn sectoren waarin het aantal banen toeneemt. Het beeld is dat de steunmaatregelen van de overheid een dempend effect hebben gehad op de werkloosheidsontwikkeling.
In Apeldoorn steeg het aantal WW-uitkeringen sterk tot en met april. Daarna is de toename wat afgevlakt en vanaf de zomer (juni-oktober) is er een afname van het aantal WW-uitkeringen te zien. De afname van het aantal WW-uitkeringen in de tweede helft 2020 past in de landelijke trend.

Kinderen in uitkeringsgezinnen
Bovengenoemde cijfers worden gepubliceerd op de landelijke website Waarstaatjegemeente.nl. De gegevens over 2020 zijn op het moment van schrijven nog niet beschikbaar. Het is vanwege de coronacrisis aannemelijk dat het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft met een bijstandsuitkering de komende jaren niet meer verder zal dalen.

Lokaal bijstandsvolume t.o.v. referentiegemeenten
In 2020 steeg het aantal bijstandsuitkeringen t.o.v. 2019 van 3.572 naar 3.698. Onze bestandstoename past in het landelijke beeld, al was de procentuele bestandstoename bij ons (+3,5%) minder groot dan onder de groep gemeenten (+3,8%) waar wij ons mee vergelijken (referentiegemeenten). Het verhoudingsgetal waarmee dit tot uitdrukking komt, kwam in 2020 uit op 0,997. Een score lager dan 1 duidt op een minder grote bestandstoename in Apeldoorn. Voor de volgende jaren streven we ernaar om minimaal dezelfde ontwikkeling door te maken als de referentiegemeenten (verhoudingsgetal 1) of beter (verhoudingsgetal onder 1).

Lopende re-integratievoorzieningen

Deze cijfers worden gepubliceerd op de landelijke website Waarstaatjegemeente.nl. De gegevens over 2020 zijn op het moment van schrijven nog niet beschikbaar. Deze indicator toont het aantal inwoners dat gebruik maakt van een re-integratievoorziening op basis van de Participatiewet. Een re-integratievoorziening is een voorzienig die door een gemeente wordt ingezet, nadat de gemeente heeft vastgesteld dat een inwoner een belemmering heeft die directe arbeidsinschakeling bemoeilijkt (er is een afstand tot de arbeidsmarkt). De voorziening is erop gericht de afstand tot de arbeidsmarkt van een inwoner te verkleinen, waarbij het doel op de lange termijn altijd arbeidsinschakeling is. Het is niet relevant of een voorziening door de gemeente zelf wordt uitgevoerd of dat deze door de gemeente wordt ingekocht. Er zijn diverse typen re-integratievoorzieningen: tijdelijke loonkostensubsidie, participatieplaats, loonkostensubsidie, (Participatiewet), beschut werk, begeleiding op werkkring/jobcoach, vervoersvoorziening (woon-werk), andere voorziening voor arbeidsbeperking en overige voorzieningen.

Netto arbeidsparticipatie

Bovengenoemde cijfers worden gepubliceerd op de landelijke website Waarstaatjegemeente.nl. De gegevens over 2020 zijn op het moment van schrijven nog niet beschikbaar. De arbeidsdeelname van de 15- tot 75-jarigen lag in Apeldoorn in 2019 op 68,6%, wat een forse toename is t.o.v. 2018 toen nog 67,4% van de beroepsbevolking in Apeldoorn werkzaam was. Apeldoorn bevond zich daarmee in 2019 weer op hetzelfde niveau als het landelijke gemiddelde en de gemeenten tussen 100.000-300.000 inwoners.

Uitstroom bijstandsontvangers naar werk en participatie

In 2020 steeg het bijstandsvolume (BUIG) in Apeldoorn. Landelijk was dit ook de trend. In het voorjaar van 2020 werden we geconfronteerd met de uitbraak van de corona-virus en werden er ingrijpende maatregelen getroffen die zowel de economie als de werkgelegenheid hard raakten. We zagen het bijstandsbestand in die periode dan ook fors oplopen. In april was het aantal uitkeringen ongeveer 160 hoger dan waar we het jaar 2019 mee afsloten. In de eerste zomermaanden was er sprake van een stabilisatie van het aantal uitkeringen en in de late zomer- en de eerste herfstmaanden was er een daling zichtbaar. De toename uit de eerste maanden van het jaar werd echter niet tenietgedaan. Door de toename van het aantal uitkeringen in de laatste maanden van 2020, die mede het gevolg is van de nieuwe aanscherping van de coronamaatregelen, is uiteindelijk het bijstandsbestand eind 2020 uitgekomen op 3.698. Dit is een stijging van 126 uitkeringen ten opzichte van eind 2019.

Werkloze jongeren

Bovengenoemde cijfers worden gepubliceerd op de landelijke website Waarstaatjegemeente.nl. De gegevens over 2020 zijn op het moment van schrijven nog niet beschikbaar.
Deze CBS-cijfers betreffen de personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV Werkbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie van het UWV Werkbedrijf. Wij hebben samen met het UWV gekeken naar deze en andere cijfers betreffende jongeren zonder werk en jongeren met een uitkering. Dit overleg heeft tot meer inzicht geleid, maar nog niet tot een afdoende verklaring voor het geschetste beeld dat het Apeldoornse cijfer één procentpunt hoger ligt dan het landelijk gemiddelde. We gaan verder met het actualiseren van de data. Hierbij kijken we naar verschillende kwetsbare groepen.

Lessons learned

We hebben ervaren dat we als organisatie wendbaar en flexibel kunnen inspelen op de omstandigheden. We hebben veel extra werkzaamheden moeten verrichten, nieuwe dienstverlening moeten bieden en meerdere keren onze dienstverlening moeten aanpassen, afschalen en opschalen. Dat heeft veel inspanningen gevergd van de organisatie. De wijze waarop we uitvoering gaven aan de Tozo is hier een sprekend voorbeeld van. Een andere les die wij in 2020 hebben geleerd is dat tijdens de crisis mede op verzoek van de Rijksoverheid snel gehandeld moest worden, maar dat we achteraf worden geconfronteerd met allerlei (aanvullende) rechtmatigheidseisen vanuit het Rijk. Hierdoor voerden wij in 2020 aanvullende werkzaamheden uit, waarvan een deel ook in 2021 nog inspanning vergt.

COVID-19

Vanwege coronamaatregelen behaalden we niet al onze doelstellingen. We hebben onze dienstverlening aangepast aan de op dat moment geldende corona-maatregelen. Dit betekent dat we de dienstverlening, die merendeel bestaat uit face-to-face contact, aanpasten naar digitale contacten. Dat geldt ook voor de meeste van onze samenwerkingspartners. Hierdoor behaalden we minder resultaten dan we ons hadden voorgenomen. Naast de reguliere dienstverlening hebben we vanwege corona ook uitvoering moeten geven aan een geheel nieuwe regeling: Tozo. Ook versoepelden we binnen het Sociaal vangnet in lijn met de voorwaarden van de Tozo de voorwaarden voor ondernemers. Tevens hebben we mondkapjes voor minima beschikbaar gesteld.

Toprisico's

Nr	Risico omschrijving	Kans	Bedrag	Effect	I/S	Indicatie top-risico	
						Financieel	niet-financieel
244	Sterke toename bijstandsuitkeringen (BUIG) en het tekort BUIG als gevolg van nu nog niet voorziene Corona-effecten	50%	€ 1.500.000	€ 1.500.000	S	★	★
	Risicogebeurtenis:Een grotere toename van het aantal bijstandsuitkeringen (BUIG) dan geraamd als gevolg van de Corona-crisis. Beheersmaatregelen * Binnen het regionaal werkbedrijf FactorWerk is vanwege de Corona-crisis een herprioritering van de Doe-agenda Perspectief op Werk aangebracht, waarbij vooral extra aandacht is gelegd op scholing en op van-werk-naar-werk- trajecten. Daarnaast maken de partners binnen FactorWerk afspraken over de wijze waarop de crisismiddelen Corona worden ingezet die de arbeidsmarktregio van het ministerie SZW ontvangt. Met deze middelen worden Apeldoornse inwoners en bedrijven o.a. via Lucrato begeleid in “Van werk naar werk trajecten” of via een opleiding naar werk begeleid.In het kader van de regiodeal met de Provincie Gelderland is geld ontvangen voor scholingsvouchers. Daarnaast hebben de gezamenlijke Gelderse arbeidsmarktregio’s van de provincie Gelderland extra financiering van de provincie gekregen voor trajecten waarin scholing centraal staat. * Lucrato heeft haar dienstverlening aan werkzoekenden vanuit de Participatiewet aangepast waarbij langs twee sporen wordt gewerkt. Het ene spoor richt zich op inwoners die recent hun werk zijn kwijtgeraakt, weinig of geen WW-rechten hebben en een relatief korte afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Deze mensen worden zoveel mogelijk op vacatures geplaatst in kansrijke sectoren. Het tweede spoor richt zich op de ontwikkeling van mensen die al langer in de uitkering zitten en die een wat langere afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Voor deze mensen is het nodig om ondersteuning te bieden om ze arbeidsfit te maken. Lucrato zet daarbij de eigen kennis en infrastructuur in. * We gebruiken, zowel ambtelijk als bestuurlijk, onze lobby kanalen (VNG, G40, Divosa) om meer Rijksmiddelen te ontvangen. * Samen met partners in de stad gaan we via het Programma Apeldoorn Werkt Mee inwoners naar participatie of werk begeleiden. De verwachte toename van het aantal bijstandsgerechtigden betekent dat meer trajecten gericht op participatie, scholing en werkfit houden ingezet worden. Het doel is anticyclisch te investeren, zodat zoveel mogelijk inwoners weer naar het werk kunnen als de economie aantrekt.						
Totaal				€ 1.500.000			

* Als het risico structureel is, wordt het financieel gevolg verdubbeld (zie toelichting in hoofdstuk 4.1.2.2)

Samenvatting verschillen programma

We hebben op dit programma per saldo € 8,5 miljoen (voor mutaties in de reserves) lagere lasten en hogere baten gerealiseerd dan we hadden begroot, dit is een voordeel ten opzichte van de begroting. Een aanzienlijk deel (€ 3,4 miljoen) van dit voordeel nemen we mee naar 2021 via de reserve overlopende posten.

Op taakveld 6.3 Inkomensregelingen verantwoorden we de onderdelen BUIG, Sociaal Vangnet en de Tozo. Op de BUIG hebben we per saldo een voordeel van € 1,9 miljoen ten opzichte van de begrote lasten en baten; we hebben een hoger rijksbudget BUIG (€ 1,6 miljoen) ontvangen dan we hadden begroot en daarnaast hebben we minder aan uitkeringen uitgegeven dan begroot.
Op het Sociaal Vangnet gaven we € 0,9 miljoen minder uit dan begroot. Dit wordt verklaard uit een lager beroep op de bijzondere bijstand, de regeling compensatie eigen risico en het budget armoedebestrijding kinderen. De mogelijke verklaring van deze lagere lasten op het onderdeel compensatie eigen risico is dat vanwege corona inwoners minder zorgkosten hebben gehad, waardoor wij minder eigen risico hebben hoeven compenseren. Vanuit het budget armoedebestrijding kinderen dragen wij financieel bij aan het gemeentelijk initiatievenfonds, hier is minder op uitgegeven dan we hadden begroot. Ook hier is de mogelijke verklaring dat vanwege de coronamaatregelenhet lastig is geweest om activiteiten te ontplooien. Een deel van het geld dat we niet hebben uitgegeven (€ 0,3 miljoen) hevelen we via de reserve overlopende posten over naar 2021 voor de invoering stadspas en het verstrekken van kledingcheques aan kinderen.
Onder andere ter dekking van de kosten van de uitvoering van de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) hebben we van het Rijk een bijdrage ontvangen. We hebben uitvoering gegeven aan de Tozo en zijn effectief geweest met de inzet van personeel en middelen, waardoor we € 1,3 miljoen minder hebben uitgegeven dan we aan bijdrage hebben ontvangen. Deze rijksbijdrage is specifiek voor de uitvoering van de Tozo verstrekt.

Mede doordat Lucrato door kostenbeheersing en continuering van detacheringen de schade van de corona lockdown beperkt heeft weten te houden, zijn de compensatiemaatregelen van het Rijk voor corona voor Lucrato gunstig uitgevallen. Het tekort van Lucrato over het boekjaar 2020 is uitgekomen op € 0,4 miljoen. Het aandeel van Apeldoorn in dit tekort bedraagt € 0,3 miljoen. Ten opzichte van onze begroting (€ 1,15 miljoen) hebben we daardoor op het taakveld 6.4 begeleide participatie € 0,7 miljoen minder uitgegeven.

Op het taakveld 6.5 arbeidsparticipatie hebben we € 3,7 miljoen minder uitgegeven dan begroot. Een groot deel (€ 3 miljoen) hiervan nemen we mee naar 2021 via de reserve overlopende posten. Dit zijn budgetten die we als centrumgemeente voor de arbeidsmarktregio (FactorWerk) van mede-overheden hebben ontvangen, alsook het budget voor de invoering van de nieuwe Wet Inburgering. Ook het participatiebudget verantwoorden we op dit taakveld; we gaven hier € 0,9 miljoen minder op uit. De dienstverlening aan inwoners met een bijstandsuitkering door externen is vanwege de coronacrisis deels stil komen te liggen, hierdoor hebben we minder kosten voor re- integratie en participatie gemaakt. Daarnaast hadden we in het participatiebudget een eenmalig voordeel op de btw als gevolg van veranderde regelgeving. Een deel van het budget (€ 0,3 miljoen) dat we niet hebben uitgegeven betreft een SROI project en de van het rijk ontvangen eenmalige bijdrage voor de zogenoemde ondertussengroep statushouders. Dit deel hevelen we via de reserve overlopende posten over naar 2021.

Mutaties reserves
Bij de financiële verantwoording op de taakvelden is aangegeven dat diverse projecten en werkzaamheden doorschuiven naar 2021. Hiervoor nemen wij budgetten mee naar 2021 door middel van een bijdrage aan de reserve overlopende posten. Die wordt op dit taakveld verantwoord. Het gaat om € 3,4 miljoen.

Verbonden partijen

Werkbedrijf Lucrato

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Lucrato heeft twee taken. Ten eerste is zij werkgever voor mensen met een indicatie Wsw. In dit kader begeleidt Lucrato mensen naar een werkplek, zoveel mogelijk bij een reguliere werkgever. De tweede taak die Lucrato heeft is dat zij mensen vanuit de Participatiewet, die naar verwachting binnen een jaar aan het werk kunnen gaan, begeleiden.
Betrokken partijen	De Gemeenschappelijke Regeling Lucrato voert het werkgeverschap uit in het kader van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en begeleidt mensen vanuit de Participatiewet, die naar verwachting binnen een jaar aan het werk kunnen gaan, voor de gemeenten Apeldoorn, Epe en Heerde.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Het bestuur van Werkbedrijf Lucrato bestaat uit 3 leden, onder wie een voorzitter. Gemeente Apeldoorn levert de voorzitter en deze heeft bij het staken der stemmen de doorslaggevende stem. Het lid van de gemeente Apeldoorn heeft twee stemmen. Het lid van de gemeente Epe en het lid van de gemeente Heerde hebben ieder één stem. Een besluit van het bestuur is genomen als dit meer dan de helft van het aantal uitgebrachte stemmen heeft verkregen.
Portefeuillehouder(s)	M. van Vierssen
Link naar jaarstukken	Jaarstukken 2019
Link naar kaderstelling	

Prestatie afspraken

Jaarlijks worden door het college prestatieafspraken met Lucrato overeengekomen. Ook voor 2020 zijn deze overeengekomen en ter kennisneming aan de Raad toegezonden.

Risico's

Het financiële risico is benoemd onder het kopje “Ontwikkelingen beleid”.

Ontwikkelingen beleid

Werkbedrijf Lucrato is in 2018 ontstaan uit een samenvoeging van Felua-groep en het re-integratie- en werkgeversdeel van Werkplein Activerium (gemeente Apeldoorn). Het Werkbedrijf bundelt de krachten van beide organisaties. De opdracht voor het Werkbedrijf is tweeledig. Ten eerste zorgt zij voor een match tussen werkgevers en kandidaten met een relatief korte afstand tot werk. Dit zijn mensen uit de doelgroep van de Participatiewet. Ook biedt Lucrato een werkplek aan mensen in het kader van Beschut Werk. De tweede doelgroep waar Lucrato dienstverlening aan biedt, zijn de mensen die in het kader van de Wsw een dienstverband hebben. Dit zijn inwoners die door verschillende oorzaken (lichamelijk, verstandelijk, psychisch, langdurige werkloosheid) een arbeidsbeperking hebben. Zij krijgen begeleiding zodat zij het meeste uit zichzelf kunnen halen. Dit kan zijn door regulier werk, individuele of groepsdetacheringen, begeleid werken of werken binnen Lucrato. Lucrato is ook de preferred supplier voor de gemeente Apeldoorn als het gaat om dienstverlening die ingezet kan worden voor mensen die onder de 'gemeentelijke doelgroep' binnen de Participatiewet vallen. De gemeente koopt die dienstverlening separaat bij Lucrato in.
Uit de Meerjarenbegroting (MJB) 2021-2024 van Lucrato is duidelijk geworden dat Lucrato verwacht tekorten op de bedrijfsresultaten te boeken die zij niet meer uit de eigen middelen kan dekken. Hierdoor doen zij vanaf 2020 een aanvullend financieel beroep op de GR-gemeenten (Apeldoorn, Epe en Heerde). Dit beeld is al in de MJB 2019-2022 van Lucrato geschetst en blijft onveranderd, ook in de MJB 2021-2024. Apeldoorn heeft daarop geanticipeerd door in haar Meerjarenbegroting aanvullende bijdragen op te nemen. In totaal hebben we voor 2021 € 850.000 en vanaf 2022 structureel € 700.000 in onze begroting opgenomen.
De verwachting is dat de bijdrage van de gemeente Apeldoorn in het exploitatietekort van werkbedrijf Lucrato in 2021 de in de MPB 2021-2024 opgenomen bijdrage van € 850.000 niet zal overtreffen. Deze verwachting is gebaseerd op de meest recente landelijke financiële vooruitzichten m.b.t. de SW-vergoeding; deze zal de komende jaren minder nadelig zijn dan eerder door Lucrato was ingeschat. In de MJB 2022-2025 van Lucrato, die in het kader van de zienswijzeprocedure in het voorjaar 2021 wordt aangeboden, zal er een doorrekening plaatsvinden voor de jaren na 2021. Uiteraard geldt dat de hier genoemde resultaten slechter kunnen uitpakken, als er in verband met Corona onverhoopt nog aanvullende of langdurige maatregelen genomen moeten worden en de nadelige effecten daarvan niet of slechts gedeeltelijk gecompenseerd worden door het Rijk. Lucrato zal overigens hiervoor zelf al een bestemmingsreserve aanleggen ten laste van het resultaat 2020.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	-/- € 238.000	+ € 88.000	
Eigen vermogen	€ 3.126.000	€ 2.962.000	
Vreemd vermogen	€ 3.078.000	€ 2.158.000	

Programma 7

Maatschappelijke ondersteuning

Taakvelden:

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
6.2 Wijkteams
6.5 Arbeidsparticipatie
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
6.81 Geëscaleerde zorg 18+
7.1 Volksgezondheid
0.10 Mutaties reserves

1. Iedereen doet mee

Alle inwoners doen naar vermogen, zo mogelijk zelfstandig, volwaardig en met een aanvaardbare kwaliteit mee aan de samenleving en worden ondersteund waar nodig.

Wat hebben we bereikt in 2020?

In 2020 is ingezet op het zo goed mogelijk leveren van ondersteuning, ondanks de corona maatregelen. We doen dit in nauwe samenwerking met alle aanbieders van zorg en welzijn en met ondersteuning van alle informele ondersteuningsvormen door vrijwilligers en mantelzorgers. Er is outreachend gewerkt door telefonisch contact te leggen met inwoners. Indien noodzakelijk voor de kwaliteit van ondersteuning, bijvoorbeeld bij multi-problem huishoudens, heeft ook persoonlijk (face-to-face) contact plaatsgevonden. Meedoen is door de coronacrisis voor alle inwoners een opgave, niet alleen voor de inwoners die gebruik maken van gemeentelijke ondersteuning.

De coronacrisis had in 2020, zowel inhoudelijk als financieel, impact op het bereiken van de doelstellingen en de financiële uitkomsten. Het aantal afgegeven indicaties laat in 2020 een grillig verloop zien. Met name in de eerste maanden van de crisis is een sterke terugval in de zorgvraag te zien, later in 2020 vindt gedeeltelijk herstel plaats. De coronacrisis maakt het lastig om de financiële uitkomsten goed te duiden: waar ontstaan effecten door Corona en waar zien we effecten van door ons ingezette maatregelen om kosten te beheersen? Maatregelen die we overigens, ook vanwege Corona, slechts voor een beperkt deel in 2020 konden inzetten. In de Turap 2021 zullen wij, op basis van actuele inzichten, meer uitgebreid op het effect van de maatregelen ingaan.

1.1 Preventie

Prestaties

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.1.1 In alle stadsdelen ontmoetingsplekken, gericht op het voorkomen van eenzaamheid

Toelichting Vanwege de gevolgen van Corona is na een onderzoek onder de aanbieders besloten om de lopende tenderprocedure voor Basisontmoetingsplekken te stoppen en deze met één jaar te vertragen. Deze vertraging past binnen het beschikbare budget.
De subsidieregeling zou potentiële gegadigden een gelijk speelveld (het principe van level playing field) om voor subsidie in aanmerking te komen moeten geven. Door de coronacrisis komt dit level playing field onder druk te staan. Concreet betekent de vertraging dat we niet 1 januari 2021 maar 1 januari 2022 overgaan van administratief penvoerders naar hoofdaannemers per Basisontmoetingsplek. Ook het aanwijzen van een aantal locaties voor Basisontmoetingsplekken heeft later gevolgen.

1.1.2 Versterken hulpbronnen en daarmee duurdere zorg en ondersteuning voorkomen

Toelichting We werken in het netwerk Samen055 goed samen. Dat heeft er onder andere mee te maken dat we in Apeldoorn al lang samenwerken. Professionals kennen elkaar en het informele netwerk is goed ontwikkeld. In 2020 zijn per stadsdeel hoofdaannemers Inwonersondersteuning benoemd voor de jaren 2021-2023. De opgave voor het netwerk is partners verbinden om gezamenlijk integrale kracht te organiseren. Die kracht is gericht op verhogen kwaliteit van ondersteuning en afschalen van zorg, integraliteit en kostenbewustzijn vergroten.

In de verslagperiode zijn de volgende stappen gezet:
- Gezamenlijke ontwikkeling van een integrale methodiek van gesprek en triage
- Oplevering locaties Samen055-Oost en Zuid
- Ontwikkeling van een monitoringtool om inzet en uitkomst van integraal overleg te volgen.

Eind 2019 werd de uitvoeringsagenda Samen055 aangenomen door de Raad. De doelen uit deze agenda zijn in 2020 vrijwel allemaal geïmplementeerd. Een terugblik op de realisatie in 2020 en vooruitblik naar 2021, vond op 3 december jl. in ontmoeting met de Raad plaats.

In 2021 gaan we verder in de lijn met de ontwikkelingen in 2020 en de goede ontwikkelingen bouwen we uit. Erg belangrijk in die ontwikkeling zijn, vanzelfsprekend, de medewerkers van alle partners in de 4 stadsdelen. De professional van Samen055 beziet de vragen van inwoners in samenhang. Elk teamlid heeft eigen vakspecifieke expertise zoals welzijn, schuld hulpverlening of onderzoek naar maatwerk. Zo zorgen we voor voldoende kennis en specialisme.

1.2 Ondersteunen

Prestaties

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.2.2 Kwetsbare inwoners kunnen zo mogelijk zelfstandig wonen

Toelichting De focus ligt op: herstel in de eigen omgeving, het stimuleren van de zelfredzaamheid en de participatie en het zo goed mogelijk zelfstandig wonen. We zien dat woningen niet altijd voldoende geschikt zijn om thuis te blijven wonen
Met lokale samenwerkingspartners hebben wij de lokale opgave wonen en zorg in beeld gebracht. Met de regiogemeenten en regionale partners hebben wij een verdieping aangebracht op de regionale opgave rondom Beschermd Wonen. In 2021 wordt hier verder invulling aangegeven.

1.2.1 De ondersteuningsvraag van onze inwoners is het uitgangspunt

Toelichting De ondersteuning sluit zoveel mogelijk aan bij de identiteit en de levenswijze van deze inwoner en kent verschillende vormen.
Vaak gaat het om een combinatie van verschillende voorzieningen, waarbij altijd eerst wordt gekeken naar wat iemand zelf kan, al dan niet met behulp van het sociale netwerk. We zorgen ervoor dat inwoners zo lang mogelijk in de eigen woonomgeving kunnen blijven.

1.2.3 Onze dienstverlening gaat uit van de behoeften van kwetsbare inwoners

Toelichting Uitgangspunt in onze dienstverlening is te streven naar normalisering en te streven naar het versterken van de sociale veerkracht. Inwoners lossen zoveel mogelijk vragen en problemen zelf op, met steun van het eigen netwerk en/of door de steun van maatschappelijke organisaties en vrijwilligers. Tegenslag hoort bij het gewone leven en leidt niet vanzelfsprekend tot professionele hulpverlening. Voor degenen die het echt nodig hebben levert de gemeente adequate ondersteuning op maat. Dat kan door de inzet van algemene voorzieningen en/of door de inzet van maatwerkvoorzieningen. Daarbij kan een combinatie worden gemaakt van formele en informele ondersteuning en/of een combinatie van collectieve en individuele voorzieningen. Zo ontstaat een maatwerkarrangement dat aansluit bij de behoefte van de inwoner en gericht is op het versterken van de zelfredzaamheid.
We hebben een kwaliteitssysteem waarin er naast aandacht voor regels en privacy ook aandacht is voor kwalitatief goede zorg.

Nieuwe ontwikkelingen

Vervoerscentrale/Plus OV (Voorjaarsnota 2019)

Toelichting Ten opzichte van de begroting 2020 van de gemeente Apeldoorn werden substantieel hogere uitgaven op Routegebonden (RGV) - en Vraagafhankelijke vervoerskosten (VAV) verwacht. In de MPB 2020-2023 is daarom het budget met € 1,3 miljoen verhoogd.
Aanleiding was:
·Een stijgende zorgvraag die direct doorwerkt op de vraag naar vervoer
·Een stijging aan solo-indicaties
·Er zijn minder (efficiëntere) combi-ritten te maken, omdat Apeldoorn geen combi's kan maken met andere gemeenten binnen het routegebonden vervoer
·De hoge kwaliteitseisen die wij vorig jaar in de aanbesteding aan de vervoerders hebben gesteld.
·De aantallen waarmee richting de aanbesteding gerekend is, zijn gebaseerd op aannames, dan wel (niet complete) data van PlusOV.

Zowel voor het routegebonden - als ook het vraagafhankelijke vervoer zijn we intern overleggen gestart om te kijken hoe de kosten op deze vervoersstromen kunnen worden gereduceerd.

1.3 Inzicht

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.3.1 Jaarlijks publiceren we de monitor sociaal domein

Toelichting We hebben de monitor sociaal domein opgesteld, die is voor de zomer in de gemeenteraad behandeld.

Toelichting

Effectindicatoren

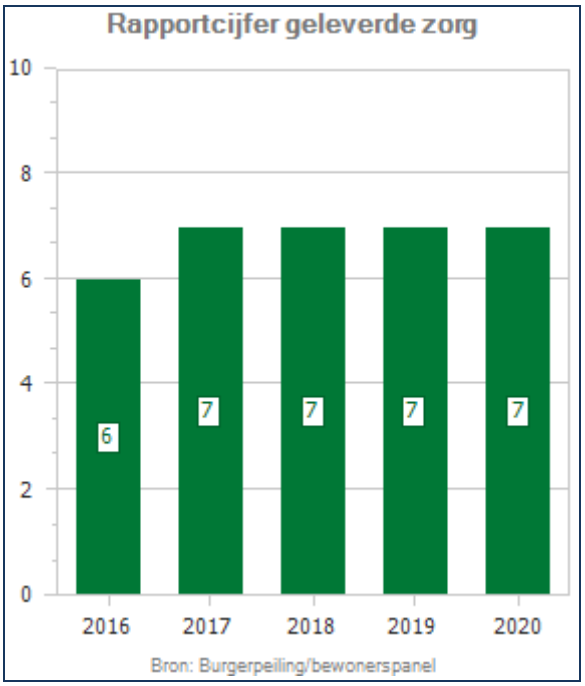

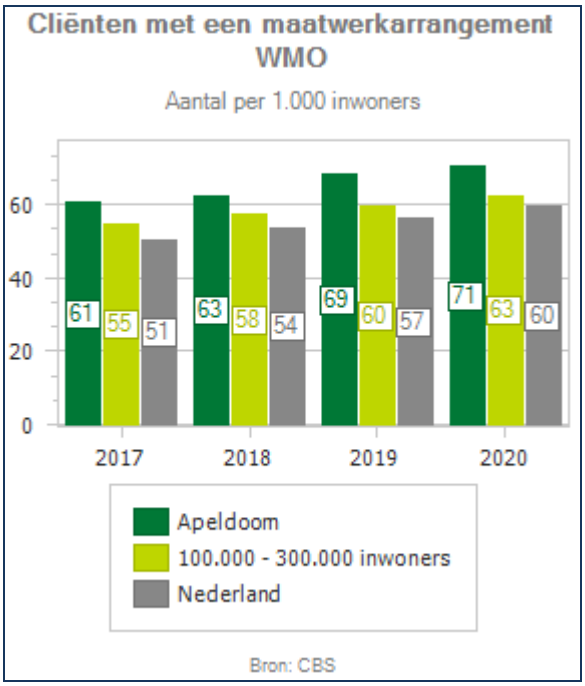

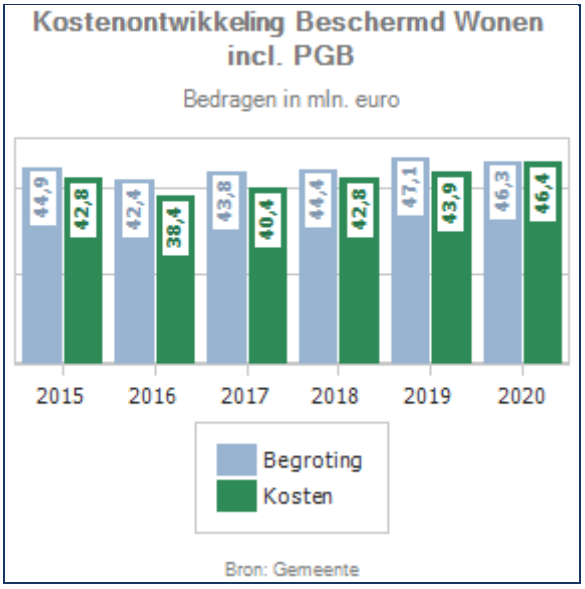

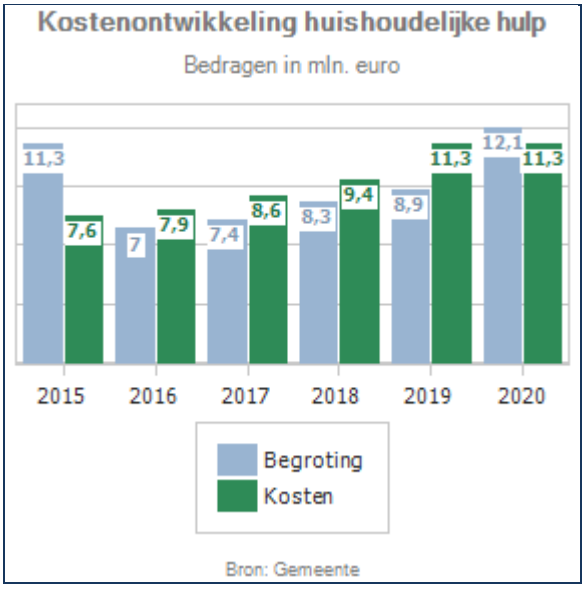

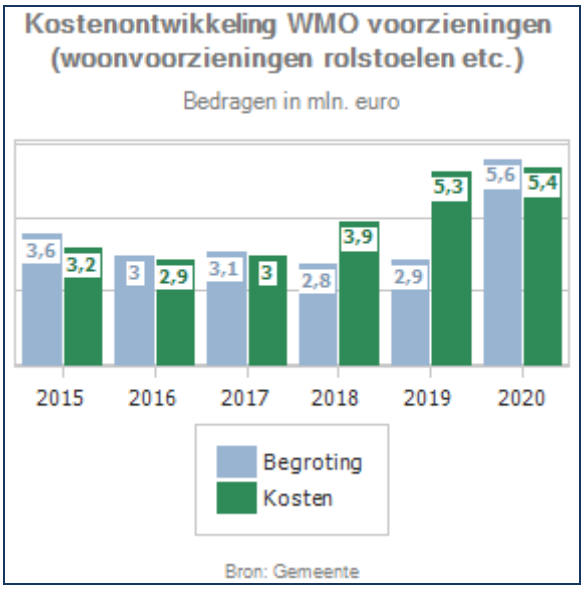

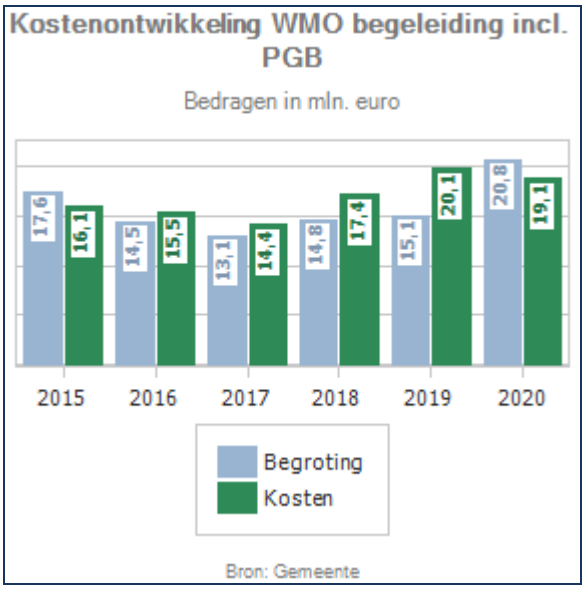

Trendanalyse

Cliënten met een maatwerkindicatie WMO
In Apeldoorn maken relatief meer inwoners gebruik van individuele voorzieningen WMO dan gemiddeld in Nederland. Dit is te verklaren door de relatief hoge vergrijzing in onze gemeente. Ook maken, vergeleken met andere grote gemeenten, relatief veel inwoners gebruik van Beschermd Wonen. Dit is het gevolg van een historie met relatief veel zorginstellingen binnen onze gemeentegrenzen.

Kostenontwikkeling Beschermd Wonen incl. PGB (bedragen in mln. euro)
De kostenontwikkeling over de jaren heen betreft een ontwikkeling in de tarieven en een ontwikkeling in de zorgvraag. De stijging van de kosten in 2020 ten opzichte van 2019 is 6% Hiervan is 4% het gevolg van tariefstijging en 2% het gevolg van lichte toename van de zorgvraag.

Kostenontwikkeling huishoudelijke hulp (bedragen in mln. euro)
De kostenontwikkeling over de jaren heen betreft een ontwikkeling in de tarieven en een ontwikkeling in de zorgvraag. In 2019 zien we een forse stijging van de kosten ten opzichte van de verantwoorde kosten in 2018. Deze stijging is met name een gevolg van de invoering van het abonnementstarief (geen inkomensafhankelijke eigen bijdrage). In de verantwoorde kosten 2020 is rekening gehouden met € 0,4 miljoen voordeel op de financiële afwikkeling van 2019. We hebben in 2020 een groei in de kosten (na correctie genoemde € 0,4 miljoen) van 7%. De tariefstijging 2019 naar 2020 was 2,3 % en het volume verantwoorde huishoudelijke hulp in 2020 over het hele jaar genomen met 4,7% is toegenomen. Echter, de zorgvraag huishoudelijke hulp heeft in 2020 een grillig verloop laten zien als gevolg van corona. Dit komt echter door de flinke dip in april (Corona) waarna de stijging zich langzaam maar zeker weer voortzet. Op 31/12/2020 zijn er toch weer 11% meer betaalde cliënten dan op 1/1/2020. Alleen is dat effect pas in de laatste maanden van 2020 echt zichtbaar zodat de kosten nog niet zwaar meetellen.

Kostenontwikkeling WMO begeleiding individueel en groep incl. PGB (bedragen in mln. euro)
De kostenontwikkeling over de jaren heen betreft een ontwikkeling in de tarieven en een ontwikkeling in de zorgvraag . We zien in de periode 2017-2019 een structurele kostenstijging van € 3 mln. per jaar. Deze stijging komt grotendeels door toename van de zorgvraag en voor een beperkt deel als gevolg van tariefstijging.
Het aantal cliënten voor begeleiding groep (dagbesteding) laat vanaf eind 2019 (dus voorafgaand aan de corona crisis) een lichte daling zien. In de loop van 2019 zijn de maatregelen "Een ander gesprek" en "Voorliggend veld" ingesteld, die een dempend effect hebben op de toename van het aantal cliënten. Als gevolg van Corona zijn maatregelen minder goed te realiseren (er wordt weer meer telefonisch afgewikkeld).
We hebben in 2020 geen financieel tekort doordat we de begroting 2020 hebben opgehoogd naar aanleiding van de kostenstijging in 2019. Het is onzeker hoe de zorgvraag zich na corona in de loop van 2021 zich zal gaan ontwikkelen.

Kostenontwikkeling WMO voorzieningen (woonvoorzieningen rolstoelen etc.) (bedragen in mln. euro)
De kostenontwikkeling over de jaren heen betreft een ontwikkeling in de tarieven en een ontwikkeling in de zorgvraag. De kostenstijging in 2019 ten opzichte van de kosten 2018 is een gevolg van toename van de zorgvraag (mede als gevolg van invoering abonnementstarief (geen inkomensafhankelijke eigen bijdrage) en de nieuwe aanbesteding per 1/1/2019 waarin kwaliteit van hulpmiddelen een belangrijke voorwaarde is geweest. We hebben in 2020 geen financieel tekort doordat we de begroting 2020 hebben opgehoogd ten opzichte van 2019.

Rapportcijfer geleverde zorg
Het rapportcijfer is in de afgelopen periode stabiel (een 7). Het cliënttevredenheidsonderzoek over het jaar 2020 wordt in 2021 uitgevoerd. Hiervan zijn de resultaten in februari 2020 ten tijde van het opstellen van de jaarrekening nog niet bekend.

2. Inwoners kunnen gezond leven in een gezonde leefomgeving

De GGD Noord Oost Gelderland voert de taken van de Wet publieke gezondsheidszorg zodanig uit dat iedereen een gelijke kans heeft op een optimale gezondheid. De GGD adviseert gemeenten bij vraagstukken en beleidsontwikkeling waar de volksgezondheid een rol speelt.

Wat hebben we bereikt in 2020?

De GGD Noord Oost Gelderland heeft in 2020 de taken van de Wet publieke gezondheidszorg uitgevoerd en adviezen uitgebracht bij vraagstukken. De coronacrisis heeft ervoor gezorgd dat meeste werkzaamheden in het kader van de bestrijding van het coronavirus hebben gestaan. Voor veel taken van de GGD heeft dat weinig inhoudelijke, maar wel enkele praktische gevolgen gehad. Een aantal van de taken is getemporiseerd of anders ingevuld.

2.1 Bevorderen volksgezondheid

Prestaties

Wat hebben we gedaan in 2020?

2.1.2 Voorkomen dat jongeren beginnen met roken

Toelichting Vanwege de Corona uitbraak waren scholen gesloten en waren preventielessen op middelbare scholen niet mogelijk. De meeste rokers begonnen voor hun 18e jaar. Wat het effect is van de sluiting van het VO op het (beginnend) rookgedrag van jongeren is onbekend.

2.1.1 Verbeteren gezondheid van inwoners met een lage sociaal economische status

Toelichting De uitbraak van het Corona virus is een ernstige bedreiging van de volksgezondheid. De GGD NOG heeft sinds de uitbraak fors ingezet op bestrijding van het virus. Voor het testen, bron- en contactonderzoek en vaccineren is een projectorganisatie neergezet. Daarmee zijn de reguliere GGD werkzaamheden weer grotendeels mogelijk. Uit onderzoeken is het beeld ontstaan dat inwoners met een lage sociaal economische status zwaar getroffen worden door de Coronacrisis.

Nieuwe ontwikkelingen

Op peil houden uitvoeringsbudget volksgezondheid (Voorjaarsnota 2019)

Toelichting Het budget is in de MPB 2020-2023 op peil gebracht. Door de corona maatregelen is de uitvoering helaas niet volledig gerealiseerd.

Volksgezondheid (Voorjaarsnota 2019)

Toelichting De Coronacrisis legt veel activiteiten stil of zet de rem erop: beweegaanbod, rookvrije generatie, alcoholpreventie, gezondheidsregisseur (nieuw), netwerksamenwerking gecombineerde leefstijlinterventie, positieve gezondheid in dienstverlening. Veel preventie activiteiten voeren wij tenslotte uit op fysieke locaties die geheel gesloten zijn geweest zoals scholen, sportscholen, zwembaden, sportverenigingen. Daarnaast werken wij samen met organisaties die druk bezig zijn (geweest) met coronabestrijding of de effecten daarvan, met de GGD als belangrijkste partij. Deze organisaties hebben hierdoor geen tijd kunnen besteden aan onze gezamenlijke ambities.

Effectindicatoren

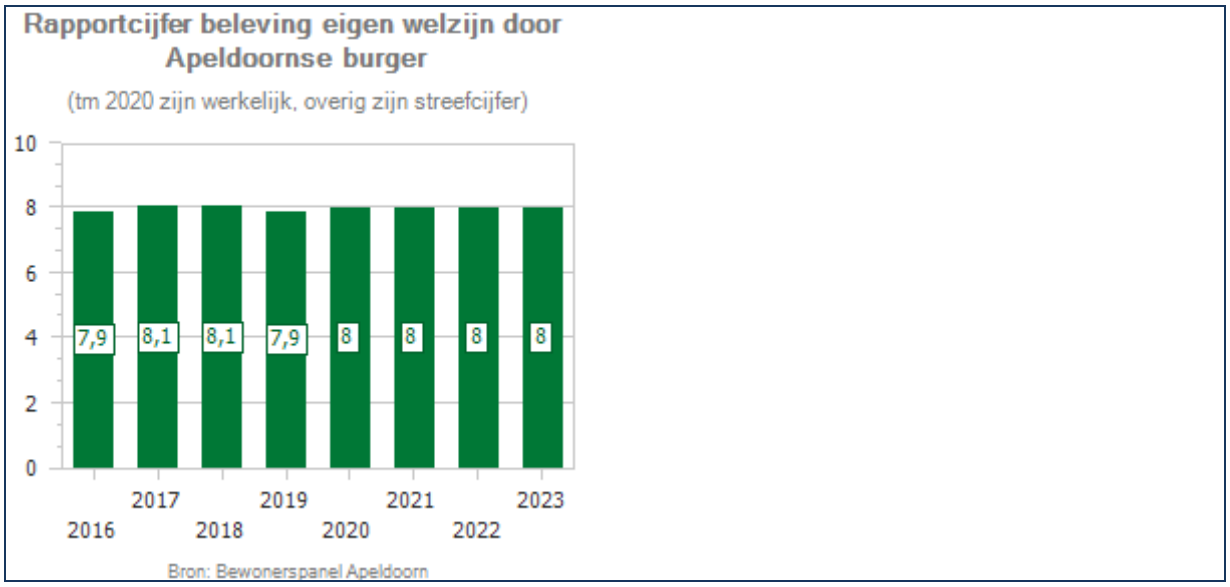

Trendanalyse

Rapportcijfer beleving eigen welzijn door Apeldoornse burger
We zien dat het rapportcijfer beleving eigen welzijn door Apeldoornse burgers constant behoorlijk hoog is (rond een 8).

Lessons learned

Het jaar 2020 is gekenmerkt door de Coronaepidemie en heeft veel impact gehad op de onderwerpen uit programma 7. Vanaf maart 2020 zijn huisbezoeken nagenoeg niet fysiek uitgevoerd maar is telefonisch contact opgenomen met inwoners die een melding bij het Wmo loket indienden. Er is veel gevraagd van mantelzorgers en de veerkracht van de samenleving.. De veerkracht van de samenleving is groot gebleken, daarnaast heeft deze crisis geleerd dat de zorg-, en welzijnsorganisaties ons en elkaar goed weten te vinden en de samenwerking hierdoor een extra impuls heeft gekregen. Ook zal dit in 2021 nog lang effect hebben.

COVID-19

Ook binnen dit programma zijn de effecten van de coronacrisis met de bijbehorende maatregelen zichtbaar. Samen met onze partners spanden wij ons in om de negatieve gevolgen daarvan te beperken. Voor cliënten betekende dit dat we afspraken maakten met de zorgaanbieders om de hulpverlening, passend binnen de RIVM-richtlijnen, zo veel als mogelijk (alternatief) doorgang te laten vinden. Helaas betekende dat niet dat alle zorgverlening uitgevoerd kon worden. Om het zorglandschap in stand te houden, boden we de zorgaanbieders een continuïteitsregeling aan waarbinnen zij gemiste omzet konden compenseren. Voor de vervoerders troffen wij daarbij een specifieke regeling. Ook stelden wij een regeling open waarbinnen de zorgaanbieders en vervoerders hun meerkosten door Corona konden declareren. Voor beide regelingen sloten wij aan bij de landelijke richtlijnen. Op het gebied van de opvang zorgden wij ervoor dat de locaties voldeden aan de 1,5 meter-richtlijn. Dit betekende het inrichten van extra capaciteit. In NOG-verband werd daarnaast een speciale isolatie-locatie ingericht. Deze is uiteindelijk niet gebruikt voor dak- en thuislozen maar voor bewoners van het AZC.

Toprisico's

Nr	Risico omschrijving	Kans	Bedrag	Effect	I/S	Indicatie top-risico	
						Financieel	niet-financieel
761	Financiële consequenties in MPB opgenomen tekorten en volume- en prijsontwikkeling ontwikkeling Wmo worden onvoldoende door de maatregelen opgevangen	70%	€ 5.000.000	€ 7.000.000	S	★	★
	Risicogebeurtenis: Onze budgetten voor maatschappelijke ondersteuning zijn ontoereikend voor de kosten die wij maken. De volumegroei van de afgelopen jaren zet zich meerjarig voort. Met name de aanzuigende werking van het zogenaamde abonnementstarief leidt tot oplopende tekorten. In 2020 is de volumestijging lader dan geraamd, onduidelijk is of dit het gevolg is van Corona of dat de stijging zich stabiliseert. Door de CAO-ontwikkeling valtde indexatie hoger uit dan waarmee in onze gemeentelijke begroting wordt gerekend. Bovendien is het onzeker wat het structurele effect zal zijn van de Corona crisis die zich in 2021 voortzet. Beheersmaatregelen * Effectieve en efficiënte (samenwerkings)afspraken maken met regio gemeenten op het vlak van inkoop, informatievoorziening, monitoring en verantwoording. Hier versterken wij onze rol als opdrachtgever en kunnen wij met zorgaanbieders een zo goed mogelijke prijs-kwaliteit-verhouding overeenkomen. We zetten in op toezicht en handhaving bij instellingen om misbruik van middelen te voorkomen. * Uitvoering van de in de MPB 2020-2023 opgenomen maatregelen ten aanzien van de WMO. Waarbij de focus ligt op het verbeteren van de toegang, het inzetten van het voorliggend veld (algemene voorzieningen) en het aanspreken van inwoners op hun eigen mogelijkheden. Beoordelen welke inwoners een beroep zouden moeten doen op de WLZ i.p.v. de WMO. Deze maatregelen worden deels bemoeilijkt omdat t.g.v. Corona geen huisbezoeken of face-to-face keukentafelgesprekken mogelijk zijn. * Actieve bestuurlijke en ambtelijke lobby gericht op een toereikende rijksvergoeding en/of bijsturing op het abonnementstarief voor het zorgdomein. Lobby via VNG en G32 richting het rijk. Actieve samenwerking met andere gemeenten en zowel de lokale als regionale belangen zo duidelijk mogelijk naar voren brengen.						
1441	Nieuw verdeelmodel rijksbijdrage beschermd Wonen	50%	€ 6.000.000	€ 6.000.000	S	★	★
	Risicogebeurtenis: Vanaf 2015 zijn de rijksmiddelen verdeeld over de regie gemeenten beschermd wonen op basis van het historische verdeelmodel. Apeldoorn is regiegemeente voor de regio Oost Veluwe. Met ingang van 1 januari 2023 worden de rijks budgetten Beschermd Wonen objectief over gemeenten verdeeld. Apeldoorn heeft historisch gezien veel zorginfrastructuur. Als gevolg van het afschaffen van het historische verdeling en de invoering van de objectieve verdeling loopt Apeldoorn een fors financieel risico. Berekeningen die wij eerder maakten, laten een maximaal risicobedrag zien van € 20 miljoen. Op moment van afronding van de jaarrekening 2020, zijn nadere gegevens over het nieuwe verdeelmodel gepubliceerd. De analyse daarvan vindt nog plaats, eerste beeld is dat de eerdere inschatting van € 20 miljoen een reële is geweest.Om de continuïteit van hulp en ondersteuning van cliënten (het betreft zeer kwetsbare inwoners) te kunnen borgen is afgesproken (door VNG en ministerie VWS/BZK) om het objectief verdeelmodel voor Beschermd Wonen een periode van 10 jaar in te voeren. Dit betekent dat het financiële risico jaarlijks met € 2 mln oploopt. Beheersmaatregelen * Verkennen nieuwe aanbesteding met beperkt aantal aanbieders en nieuwe productstructuur. Invoeren kostenbesparende maatregelen zoals het invoeren van een budgetplafond. Dit wordt als optie meegenomen in het nieuwe Ontwerp Beschermd Thuis 2030. Begin 2021 wordt dit Ontwerp in de regio Oost-Veluwe in de besluitroute gebracht. Het nieuwe Ontwerp Beschermd Thuis heeft betrekking op de gehele keten van zorg in de GGZ binnen de Zvw. Wlz en WMO waar Beschermd wonen een onderdeel van is. * Actieve bestuurlijke en ambtelijke lobby vanuit de VNG richting ministeries. Als gevolg van deze lobby is een invoering van objectieve verdeelmodel niet ineens per 2021 maar vanaf 2023 in een periode van 10 jaar voorgesteld.						
Totaal				€ 13.000.000			

* Als het risico structureel is, wordt het financieel gevolg verdubbeld (zie toelichting in hoofdstuk 4.1.2.2)

Samenvatting verschillen programma

Diverse budgetten laten afwijkingen zien. Veelal betreffen dit voordelen. Een belangrijk – eenmalig - nadeel is een wijziging van verwerking van de eigen bijdragen die we via het CAK ontvangen. We mogen deze nog te ontvangen eigen bijdragen niet meer aan het afgelopen boekjaar toerekenen maar moeten die in het jaar van ontvangst verantwoorden. Het gaat bij elkaar om een bedrag van € 1,2 miljoen die we nu niet in 2020 maar in 2021 zullen verwerken.

Voordeel Algemene voorzieningen

Er is een voordeel van € 1,3 miljoen op de algemene voorzieningen Wmo. Er is beduidend minder aanspraak gemaakt op de mogelijkheid om talent- en oriëntatieplekken te organiseren. Dat heeft een voordeel opgeleverd van € 300.000 en is een direct gevolg van de corona maatregelen. Omdat we vanaf 2021 die plekken onderbrengen in het programma Apeldoorn Werkt Mee hebben daar geen inzet gepleegd op het actief onder de aandacht brengen van de mogelijkheden.

Voor diverse organisaties is de subsidie 2018 lager vastgesteld. Bij elkaar opgeteld hebben we in totaal een kleine € 700.000 teruggevorderd. De terugvordering heeft vooral te maken met een lagere inzet door de instellingen of met inkomsten uit de WLZ voor diezelfde gesubsidieerde activiteiten. In een aantal gevallen, tot een bedrag van € 60.000, zijn de activiteiten niet uitgevoerd. Doordat de definitieve beslissing in 2020 is genomen, komt de terugvordering ten gunste van het resultaat van dit jaar.

Tenslotte is het budget dat we beschikbaar hadden voor inwonerinitiatieven en voor aanvullende voorzieningen niet volledig benut, waren de uitvoeringskosten lager dan het budget en was er een onderbesteding op de budgetten voor welzijnsaccommodaties.

Voordeel: wijkteams

Eén van de maatregelen om de tekorten binnen het sociaal domein terug te dringen is het afschalen van de sociale wijkteams (SWT). Het is de bedoeling om de inzet vanuit het SWT meer te beperken tot de echt ingewikkelde casussen, multiproblem. In 2020 begonnen we daar al mee en maakten een efficiencyslag. Dat leidde tot een besparing van ruim € 500.000.

Voordeel: Wmo

Op de uitgaven voor de Wet Maatschappelijke Ondersteuning is er per saldo een voordeel van € 1,5 miljoen ten opzichte van de opgehoogde begroting. In hoofdlijn bestaat dit bedrag uit de volgende onderdelen:

- Verstrekking hulpmiddelen: voordeel € 400.000
- Huishoudelijke Hulp: voordeel € 700.000
- Begeleiding voordeel € 1.600.000
- Verblijf / beschermd wonen nadeel € 1.200.000

In de genoemde voordelen is een duidelijk effect van Corona zichtbaar. In het 1e kwartaal 2020 zagen we nog een toename van het aantal cliënten Huishoudelijke hulp en begeleiding. Daarna ontstaat door Corona een grillig verloop van afvlakkende groei en soms ook daling van het aantal cliënten. Pas vanaf augustus/september is er weer een duidelijk stijgende trend waarneembaar. Dit leidt ertoe dat de volumegroei in 2020 lager is uitgevallen dan waarmee we in de begroting rekening hielden. Hierin is voor een belangrijk deel een incidenteel effect waarneembaar.

De maatregelen die we in 2019 invoerden om de tekorten terug te dringen, droegen bij aan de beperking van de uitgaven. Ook hier zorgde Corona echter voor een dempend effect. Zo kon het indiceren via huisbezoeken geen voortgang vinden is weer teruggeschakeld op de telefonische indicatie.

Rijksvergoeding beschermd wonen: relatie met algemene uitkering

De rijksvergoeding voor de taken maatschappelijke opvang en beschermd wonen in de regio Apeldoorn is hoger dan de uitgaven in 2020. Zoals afgesproken in het Convenant betaalt Apeldoorn als centrumgemeente 25% van het positieve saldo uit aan de regiogemeenten. In 2020 was dat € 1,6 miljoen meer dan verwacht. De rijksvergoeding die hiertegenover staat, is verantwoord op programma 1.

Compensatieregelingen Rijk
Van het rijk ontvingen we, als tegemoetkoming in meerkosten van zorgaanbieders door de corona maatregelen, een aanvullende bijdrage. Voor een deel hiervan zijn kosten uitbetaald, voor een ander deel loopt de subsidieregeling die we daarvoor openstelde nog door in 2021. Pas in maart 2021 zijn daarmee de declaraties bekend. Dat is de reden waarom we het voordeel op de rijksbijdrage in 2020 via de reserve overlopende projecten beschikbaar houden voor 2021.

Verbonden partijen

Accres Holding BV

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Accres Apeldoorn BV is een dochter van Accres Holding BV. Acres Apeldoorn BV beheert en exploiteert voor de gemeente maatschappelijk vastgoed en verleent diensten op het gebied van natuur, onderwijs, welzijn, educatie, recreatie en sport. Daarmee draagt zij bij aan doelstellingen van de programma's 3 (openbare ruimte), 5 (jeugd en onderwijs), 7 (maatschappelijke ondersteuning en 8 (cultuur, erfgoed evenementen en sport).
Betrokken partijen	Gemeente Apeldoorn is de enige eigenaar van Accres Holding BV. De holding heeft drie dochters, Accres Apeldoorn BV, Accres Shared Services BV en Accres Deelnemingen BV. Gemeente Apeldoorn heeft een dienstverleningsovereenkomst met Accres Apeldoorn BV. Accres Shared Services BV ondersteunt de holding en de andere dochters. In Accres Deelnemingen BV zijn opdrachten van andere gemeenten, zoals Almelo en Bilthoven, en overige leisure- activiteiten, ZERO 55 Enschede en ZERO 55/ MAC Apeldoorn ondergebracht.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	In 2019 is de juridische structuur van Accres gewijzigd. Apeldoorn bezit 100% van de aandelen van Accres Holding BV, 1% van de aandelen van Accres Apeldoorn BV en Accres Shared Services BV.
Portefeuillehouder(s)	D. H. Cziesso, aandeelhouder/ W. Willems, Vastgoed, opdrachtgever DVO
Link naar jaarstukken	Jaarrapport 2019 Accres
Link naar kaderstelling	

Prestatie afspraken

De gemeente heeft een dienstverleningsovereenkomst met Accres Apeldoorn BV. Deze dienstverleningsovereenkomst geldt voor de periode 2017 tot en met 2020 en bevat de prestatieafspraken 2020. Accres beheert en exploiteert in opdracht van de gemeente maatschappelijk vastgoed en sportaccommodaties.

Risico's

Het financiële risico van de gemeente als eigenaar van Accres is in principe beperkt tot de waarde van het aandelenbezit. Maar Accres draagt als opdrachtnemer ook bij aan verschillende begrotingsprogramma's. Als Accres de afgesproken prestaties niet of niet goed genoeg levert, kan dat gevolgen hebben voor de gebruikers van de accommodaties van Accres. Die zouden de gemeente als opdrachtgever hierop kunnen aanspreken.Als een dochteronderneming van Accres verlies lijdt kan dit voorApeldoorn als 100% eigenaar van het moederbedrijf tot imagoschade leiden. We hebben hier invloed op door als aandeelhouder periodiek met de directie van Accres, de ontwikkeling van het bedrijf te bespreken. Daarnaast beschikt Accres over een governancestructuur, die inzicht biedt in toezicht en verantwoordelijkheden. Door corona heeft Accres te maken met omzetdalingen en verliezen. De hoogte van deze verliezen worden momenteel in beeld gebracht.Als Accres zich meer als ondernemer gaat opstellen, kan dat betekenen dat zij activiteiten start die ook door private partijen uitgevoerd kunnen worden. Een marktpartij kan dit als concurrentieverstorend zien. We kunnen dat risico op twee manieren beperken. Ten eerste hebben wij met Accres afgesproken om de opdrachten die wij haar geven, juridisch en financieel duidelijk te scheiden van andere opdrachten En Accres brengt die andere opdrachten onder in aparte vennootschappen (zie ook de nieuwe juridische structuur per 2019). Ten tweede toetsen we de afspraken die we met Accres maken aan Europese en nationale wetgeving, onder andere de regels over ongeoorloofde staatssteun en de Wet Markt en Overheid.

Ontwikkelingen beleid

Op 23 december 2020 is de nieuwe dienstverleningsovereenkomst (voorheen prestatieafspraken) door de gemeente en Accres Apeldoorn BV ondertekend. Voor de verschillende pakketten is een nieuwe uitvraag geschreven en heeft Accres een nieuwe aanbieding gedaan. De nieuwe overeenkomst geldt voor de periode 1 januari 2021 tot en met 31 december 2024.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	€ 219.479	-/- € 1.044.000	n.t.b.
Eigen vermogen	€ 5.258.000	€ 4.050.000	n.t.b.
Vreemd vermogen	€ 5.852.163	€ 8.977.000	n.t.b.

GGD Noord- en Oost-Gelderland

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Burgers leven zo veel mogelijk in veiligheid en gezondheid.Doel en openbaar belang: het bewaken, beschermen en verbeteren van de gezondheid van de inwoners. De taken op het gebied van de jeugdgezondheidszorg zijn per 2017 overgedragen aan het CJG.
Betrokken partijen	22 gemeenten in de regio Noord- en Oost-Gelderland
Bestuurlijk belang/stemverhouding	De stemverhouding in het algemeen bestuur is gebaseerd op het aantal inwoners per gemeente. Apeldoorn heeft 20% van het aantal stemmen in het bestuur.
Portefeuillehouder(s)	D. H. Cziesso
Link naar jaarstukken	Jaarstukken 2019
Link naar kaderstelling	

Prestatie afspraken

Uitvoering van de wettelijke taken: infectieziektebestrijding, medisch milieukundige zorg, algemene technische hygiënezorg, psychosociale hulp bij rampen, geneeskundige hulpverlening in de regio, toezichthouder kinderopvang en peuterspeelzalen, gezondheidszorg voor statushouders, lijkschouw, gezondheidsonderzoek en -analyse van de bevolking, bijdragen aan preventieprogramma’s en preventieve ouderengezondheidszorg.

Risico's

De personele risico's - ziekteverzuim, krapte op de arbeidsmarkt - vormen de grootste risico's. Andere risico's zijn risico's die tot een omzetdaling leiden, gemeenten nemen minder plusproducten af en laten taken niet door de GGD uitvoeren. Verder vormen wetswijzigingen een risico voor de continuïteit van de GGD.

Ontwikkelingen beleid

Als beleidsprioriteiten zijn vastgesteld: COVID19 bestrijding (in opdracht van en bekostigd door de rijksoverheid), advisering Omgevingswet en gezonde leefomgeving, psychosociale hulp bij incidenten, gezonde leefstijl, signalering trends in volksgezondheid, werkgeversplatform NOG Fitter en Vitaler, gezonder ouder worden, takendiscussie bestuursagenda uitwerken en passende informatie voor gemeenten.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020

Rekeningresultaat	€ 213.000	€ 71.000
Eigen vermogen	€ 3.028.000	€ 2.909.000
Vreemd vermogen	€ 2.923.000	€ 2.631.000

Vervoerscentrale Stedendriehoek

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Acties om personen met een beperking of met chronische, psychische of psychosociale problemen te helpen zich zoveel mogelijk zelf te redden in de eigen leefomgeving en mee te doen in de maatschappij (programma 7). De jeugd krijgt genoeg kansen om de eigen talenten te ontwikkelen (programma 5). De jeugd kan opgroeien in veiligheid en geborgenheid (programma 5). Inwoners zijn aan het werk of maatschappelijk actief (programma 6).
Betrokken partijen	Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Hattem, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Het bestuur van de Vervoercentrale Stedendriehoek bestaat uit 9 leden, onder wie de voorzitter. Iedere deelnemende gemeente levert 1 bestuurslid. Voor de gemeente Apeldoorn is dit wethouder Stukker.Bij stemmingen heeft elk lid 1 stem. Voor een besluit is een gewone meerderheid van de uitgebrachte stemmen nodig. Voor een aantal besluiten is een meerderheid van ten minste twee derde van de uitgebrachte stemmen nodig is. In het geval van herstemming geldt het principe van gewogen stemmen op basis van het aantal inwoners per gemeente.
Portefeuillehouder(s)	N. Stukker
Link naar jaarstukken	Jaarstukken 2019
Link naar kaderstelling	Kadernota 2019-2022 PlusOV (geen nieuwe kaderstelling 2020-2023) Begroting 2020 - 2023 PlusOV Bedrijfsplan Vervoercentrale 2.1 De Gemeenschappelijke Regeling Vervoerscentrale Stedendriehoek (PlusOV)

Prestatie afspraken

Risico's

De samenvoeging van vervoertaken van de 9 gemeenten brengt risico's met zich mee, die in het bedrijfsplan van de vervoercentrale staan. Als één van deze risico's zich voordoet, kan dit leiden tot onrust bij reizigers en extra kosten. De vervoercentrale heeft weinig financiële ruimte in de begroting om die risico's op te vangen. Als de vervoercentrale niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen, moeten de deelnemende gemeenten meer betalen.Het jaar 2020 stond voornamelijk in het teken van corona. De impact van corona op de bedrijfsvoering van PlusOV was groot. Het VAV kwam in maart 2020 grotendeels stil te liggen waarna dit langzamerhand weer is gestegen.

Ontwikkelingen beleid

In 2020 is gestart met de aanbestedingsprocedure voor het Vraag afhankelijk vervoer (VAV). Deze procedure zal in 2021 worden afgerond. PlusOV heeft door investeringen en aanpassingen van processen en systemen de benodigde formatie weten te verlagen en de operationele bezetting in lijn gebracht met de formatie.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020

Rekeningresultaat	€ 0	€ 0	€ 0
Eigen vermogen	€ 148.705	€ 460.890	€ 460.890
Vreemd vermogen	€ 8.645.792	€ 4.124.281	€ 4.000.000

Programma 8

Cultuur, erfgoed, evenementen en sport

Taakvelden:

5.1 Sportbeleid en activering
5.2 Sportaccommodaties
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie
5.4 Musea
5.5 Cultureel erfgoed
5.6 Media
0.10 Mutaties reserves

1. Cultuur en erfgoed: het versterken van het Apeldoorns karakter met een kwalitatieve impuls

Cultuur en Erfgoed zeggen iets over waar we vandaan komen, wie we zijn en wat we kunnen worden. De combinatie van cultuur en erfgoed met landschap en natuur geeft Apeldoorn zijn typische karakter. Dat karakter gaan we versterken met een kwalitatieve impuls.

Wat hebben we bereikt in 2020?

Het jaar 2020 zag er voor de Apeldoornse cultuur- en erfgoedwereld door de coronacrisis heel anders uit dan vooraf verwacht. Toch konden veel prestaties alsnog geleverd worden. Mooi is het om te zien dat de culturele instellingen zodanig creatief zijn, dat er in tijden van onverwachte grote veranderingen, snel geschakeld kon worden. Kwaliteit is zichtbaar door flexibiliteit. In 2020 is ook de cultuur- en erfgoednota Apeldoorns Karakter! 2021-2024 vastgesteld. De nieuwe nota sluit optimaal aan bij de strategische doelen en topthema's van de gemeente. Beleid waar we de komende jaren op verder kunnen bouwen.

1.1 Vergroten van de herkenbaarheid van Apeldoorn

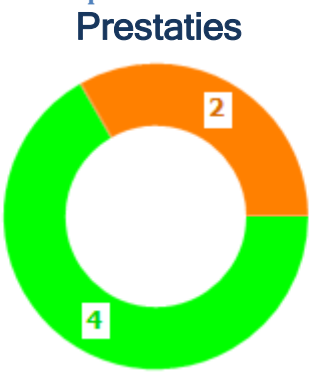

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.1.1. We realiseren in 2020 t/m 2022 per jaar minimaal 4 kunstwerken

Toelichting In 2020 zijn 3 kunstwerken opgeleverd en de 4e zal begin 2021 worden geplaatst. Door de coronacrisis heeft dit traject enige vertraging opgelopen.

1.1.2 We stimuleren dat ACEC in 2021 een regionale speler is op het gebied van kunst, landschap en natuur.

Toelichting ACEC heeft zich in 2020 ingezet voor meerdere regionale trajecten, waaronder de proeftuin Kunst + Landschap, de tentoonstelling Hoe = Het Nu (kunst uit Oost Nederland) samen met Kunstgemaal Bronkhorst en the Big Draw. Hierdoor ontwikkelt ACEC zich steeds meer tot een belangrijke speler en samenwerkingspartner in de regio.

1.1.3 Via het erfgoedfonds stimuleren we onderhoud en behoud van ons Gemeentelijk erfgoed

Toelichting Via het Erfgoedfonds is het volgende gestimuleerd:
Onderhoud gemeentelijk monumenten: er zijn 50 aanvragen voor onderhoud aan gemeentelijk monumenten binnengekomen en 38 aanvragen gehonoreerd.
Gevelfonds: er zijn 8 aanvragen voor het Gevelfonds binnengekomen en gehonoreerd. In 2020 zijn 7 gevels met behulp van het fonds opgeknapt.
Archeologiefonds: er is het afgelopen jaar éénmaal een aanvraag ingediend via het erfgoedfonds voor ondersteuning bij archeologisch onderzoek. Dit ligt in de lijn van de verwachting, er wordt ieder jaar 1 tot 5 keer gebruik gemaakt van deze regeling.
Duurzaamheidsdienst: er zijn ongeveer 20 adviesverzoeken binnengekomen waar, al dan niet via een digitaal, locatiebezoek, naar maatwerk is geadviseerd.

1.1.4 Data erfgoed is eind 2020 op orde in het kader van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)

Toelichting De omgevingswet is uitgesteld en hiermee is er ook meer tijd voor het in kaart brengen van de data. Dit is ook nodig, omdat de landelijke structuur van het DSO nog niet vaststaat. Achter de schermen kan er al wel goed werk voor geleverd worden.

1.1.5 We inventariseren in 2020 het waardevolle erfgoed vanaf de jaren '70.

Toelichting In 2020 is het Jonge Erfgoed geïnventariseerd. In 2021 zal de waardering hiervan plaats gaan vinden.

1.1.6 We maken via het programma 'Wij zijn Veluwe' erfgoed zichtbaarder in Apeldoorn.

Toelichting Het afgelopen jaar is onder andere gewerkt aan de volgende onderdelen binnen het programma Wij zijn Veluwe - erfgoed

- 75 jaar bevrijding: er zijn middelen uit Wij zijn Veluwe beschikbaar gesteld voor het beter bekend maken van onze beladen erfgoed, specifiek het Apeldoorns Bosch, de Bunker Seys Inquart en het munitiedepot Hoog Soeren.
- Verhaal van Apeldoorn: samen met CODA is dit verhaal verder uitgewerkt. Specifiek is voor de kinderboekenweek een kinderversie van het Verhaal van Apeldoorn gelanceerd: Lang Geleden in Apeldoorn, de geschiedenis van Apeldoorn in 10 voorleesverhalen.
- Haalbaarheidsstudie Grafheuvelcentrum: de haalbaarheidsstudie Grafheuvelcentrum is opgeleverd, dit heeft geresulteerd in een vervolgproces samen met andere gemeenten op de Veluwe en samen met Veluwe op 1 en Visit Veluwe. Er wordt gekeken hoe we, verspreid over 5 gemeenten, het belevingsgebied 'Veluws Verleden' met een Archeologisch Belevingscentrum kunnen laden.
- Voor een kwalitatieve impuls aan onze landgoederen en kastelen is een financiële bijdrage geleverd aan de renovatie van de boerderij op landgoed Woudhuis, kasteel Ter Horst en de watertoren en een boerderij op landgoed Deelerwoud.
- Waterkwaliteit Uddelermeer: Er is in mankracht en financieel bijgedragen aan het onderzoek naar de verbetering van de waterkwaliteit van het Uddelermeer. Dit onderzoek zal in 2021 vervolgd worden.

1.2 Investeren in onderscheidend aanbod

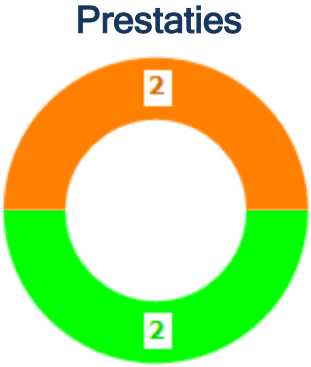

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.2.1 In 2020 vindt het festival Maaiveld plaats dat nieuw cultureel aanbod oplevert en de samenwerking tussen de culturele instellingen stimuleert.

Toelichting Door corona is het festival twee jaar uitgesteld. Het festival zal in 2022 plaatsvinden.

1.2.2 We nemen in 2020 deel aan de proeftuin kunst en landschap

Toelichting Door corona is de proeftuin een jaar uitgesteld, het bijbehorende kunstwerk (de Matenpoort) is wel in 2020 opgeleverd.

1.2.3 In 2020 stellen we de nieuwe cultuur en erfgoednota (2021-2024) op in samenspraak met betrokken partners

Toelichting De cultuur- en erfgoednota is op 25 juni 2020 vastgesteld door de gemeenteraad.

1.2.4 We maken het Apeldoorns erfgoed toegankelijker en zichtbaarder

Toelichting Ook in 2020 is het erfgoed toegankelijker en zichtbaarder geworden. Onder andere door het opleveren van het kinderboek 'Lang Geleden in Apeldoorn' en door diverse activiteiten (mits ze vanwege corona doorgang konden vinden) die door het Erfgoedplatform Apeldoorn zijn uitgevoerd, zoals de Open Monumentendagen en de Maand van de Geschiedenis (waar ook een digitale versie van het festival Oost-West heeft plaatsgevonden).

Toelichting

1.3 Investeren in educatie en participatie

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.3.1 In de nieuwe cultuur en erfgoed nota (2021-2024) maken we concrete afspraken over educatie en participatie met onze partners.

Toelichting Er zijn met de basisinstellingen concrete afspraken opgenomen op het gebied van het educatie en participatie. De prestatieafspraken zijn op 9 oktober 2020 ter consultatie aan de gemeenteraad voorgelegd.

1.3.2 We zetten in 2020 4 FTE extra combinatiefuncties in.

Toelichting IIn 2020 zijn door Gigant en CODA in totaal 4 fte combinatiefuncties ingezet op het gebied van amateurkunst, inclusie en techniek en innovatie. Deze 4 fte kwam bovenop op de 5 fte combinatiefuncties op het gebied van cultuureducatie. Door de coronacrisis hebben ook de combinatiefunctionarissen de werkzaamheden moeten aanpassen en zoveel mogelijk digitaal gedaan.

Effectindicatoren

Trendanalyse

Rapportcijfer inwoners over culturele voorzieningen
Het rapportcijfer over de culturele voorzieningen is het laatst gemeten in 2018.
Dit heeft o.a. te maken met corona dat de cijfers niet gemeten zijn omdat er nauwelijks wat is gebeurd binnen de culturele sector.

2. Toegankelijke en goede sportinfrastructuur

Om te kunnen sporten zijn goede, toegankelijke en beschikbare sportvoorzieningen cruciaal. Beschikbaarheid van voorzieningen en verduurzaming van vastgoed speelt daarin een centrale rol.

Wat hebben we bereikt in 2020?

In 2020 hebben we meer dan ooit tevoren samen met onze sport- en beweegpartners in Apeldoorn stappen gezet in een toegankelijke en goede infrastructuur in Apeldoorn. Dit is vastgelegd in het lokaal sport- en beweegakkoord. Het potentieel van de buitenruimte als sportterrein werd door middel van het inspiratieboek 'De uitnodigende buitenruimte' verder in kaart gebracht en onderdeel van het sportakkoord. En de voorbereidingen voor bestuurlijke besluitvorming voor de renovatie en/of nieuwbouw van sporthal Zuiderpark en zwembad de Sprenkelaar zijn getroffen.

2.1 Onze sportvoorzieningen worden door inwoners die er gebruik van maken in 2020 met een rapportcijfer 7 of hoger beoordeeld. (Bron burgerpanel)

Prestaties

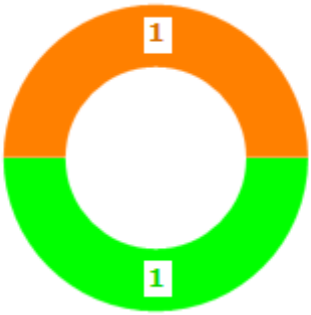

Wat hebben we gedaan in 2020?

2.1.1. Bouw of renovatie van afgeschreven gemeentelijke sportvastgoed: sporthal Zuiderpark en zwembad de Sprenkelaar.

Toelichting We bereiden een besluitvorming voor, zodat nog dit jaar een besluit genomen kan worden over de nieuwbouw (inclusief locatiekeuze) of renovatie van de sporthal Zuiderpark. Vanwege Corona heeft het overleg hierover vertraging opgelopen.
Dat geldt ook voor de vervanging van het zwembad in Apeldoorn noord. De besluitvorming is wel vertraagd en dat heeft gevolgen voor de uiteindelijke opleverdatum. Verwacht wordt dat de gemeenteraad in het eerste kwartaal van 2021 een besluit neemt over de locatie en omvang van de hal en het zwembad.

2.1.2. Verbeteringen ten aanzien van een toegankelijke en goede sportinfrastructuur.

Toelichting Het Lokaal Sport- en Beweegakkoord is 28 mei verschenen. In september jl. is het akkoord door de betrokken partijen ondertekend.

Nieuwe ontwikkelingen

Voorbereidingskrediet zwembad Sprenkelaar (nieuw beleid Voorjaarsnota)

Toelichting In maart 2020 heeft de raad het college om nader onderzoek gevraagd naar de wenselijkheid van een 50m-bad en gebruik door de Politie Academie, het ROC Aventus en Defensie (i.v.m. de komst van het Korps Mariniers naar Nieuw Milligen).
Besluitvorming door de raad over de configuratie en locatie van het zwembad heeft in het 1e kwartaal van 2021 plaats. Daarna volgt verdere planuitwerking in een voorlopig ontwerp en de bestemmingsplanprocedure. Aanbesteding in 2022 en start bouw in 2022/2023. Op dit moment wordt uitgegaan van een oplevering van het nieuwe zwembad in 2024.

2.2 De bezettingsgraad van onze binnensportaccommodaties voldoet minimaal aan de landelijke norm (gymzalen 47%, sporthallen 63%) (Bron indicator: marktanalyse Accres)

Prestaties

Wat hebben we gedaan in 2020?

2.2.1 Verbetering van de bezettingsgraad van de gymzalen

Toelichting Het was de bedoeling dat Accres in samenwerking met onderwijsinstellingen een plan zou ontwikkelen om tot een hogere bezettingsgraad te komen. Door de corona maatregelen is dit niet gelukt.

2.2.2 Bezetting buitensportaccommodaties

Toelichting De beoogde uitbreiding van het aantal combinatiefunctionarissen heeft plaatsgevonden.

2.2.3 Bezetting Omnisport

Toelichting Bij topsportevenementen hebben we voor een bijbehorend breedtesportprogramma gezorgd, dat enthousiasmeert en stimuleert om in beweging te komen.

2.3 Onze score op een beweegvriendelijke buitenruimte ligt boven het landelijk gemiddelde (Bron: waar staat je gemeente)

Prestaties

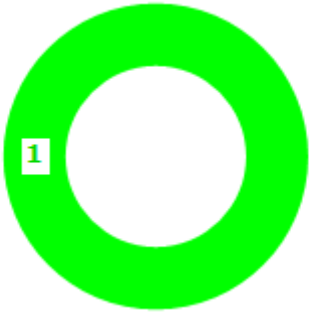

Wat hebben we gedaan in 2020?

2.3.1 Sport en spel in de buitenruimte.

Toelichting Het traject Uitnodigende buitenruimte heeft eind 2020 vorm krijgen gekregen in een inspiratiedocument/boek. Voor het vervolgproces zijn er op dit moment, begin 2021, gesprekken gaande die zich richten op de opgaven die uit dit traject voorkomen. Voorstel is te focussen op een aantal opgaven. Bijvoorbeeld:

1. Schoolomgeving
2. Buurten voor oud en jong
3. Spelen- en sportvoorzieningen in de buitenruimte
4. Routes naar buiten en in de wijk

Effectindicatoren

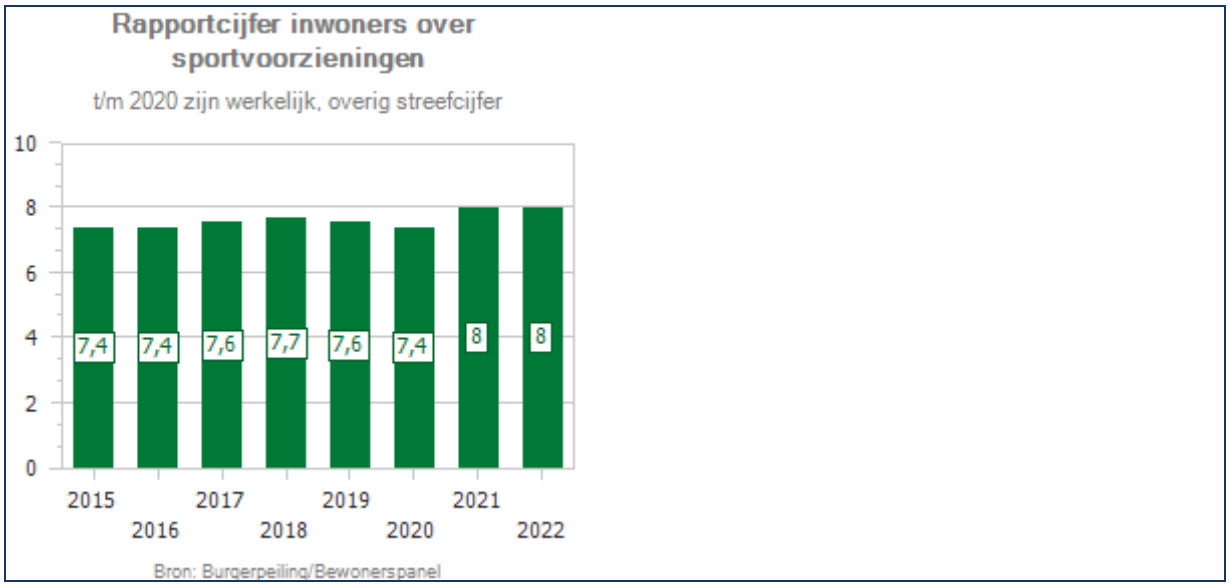

Trendanalyse

Rapportcijfer inwoners over sportvoorzieningen
De Apeldoornse inwoners zijn tevreden over de sportvoorzieningen.

3. Uitnodigend sportaanbod (sportstimulering)

Het zijn niet alleen de sportvoorzieningen die sport mogelijk maken. Het zijn tevens de sportaanbieders die zorgen voor een veelzijdig aanbod. Een breed aanbod is het uitgangspunt, rekening houden met je mogelijkheden en beperkingen (sportverleden, financiën, etc.). Samen of in een omgeving met anderen sporten verbindt en brengt je verder.

Wat hebben we bereikt in 2020?

In 2020 werd zowel ingezet op meer inzicht als versterking van het sportaanbod. Er werden 32 hulpvragen van sporters met een beperking (Uniek sporten) opgelost. Op 7 scholen werd de MQ scan gedaan om meer inzicht te krijgen in de motoriek van kinderen. En de inzet van nieuwe combinatiefunctionarissen werd op deze en andere thema's als zwemvangnet afgestemd. De totstandkoming van het Apeldoorns sportakkoord is de start van een sterkere samenwerking van het sport- en beweegveld in Apeldoorn, ook op het terrein van de sportaanbod. Tegelijkertijd werd in 2020 de wendbaarheid van onze organisatie en partners zichtbaar door COVID-19. Het sportstimuleringsaanbod werd binnen de mogelijkheden die er waren vorm gegeven. De buitensportaccommodaties en buitenruimte namen daarin een centrale plek.

3.1 Het sportaanbod wordt door inwoners die er gebruik van maken in 2020 met een rapportcijfer 7 of hoger beoordeeld. (Bron burgerpanel)

Wat hebben we gedaan in 2020?

3.1.1 Uitnodigend sportaanbod.

Toelichting Het Lokaal Sport- en Beweegakkoord is op 28 mei opgeleverd en is 18 september jl. getekend door alle partijen die deelnemen.
Zeventig sportverenigingen, onderwijsinstanties en (maatschappelijke) organisaties hebben hun handtekening gezet onder het Apeldoornse Sportakkoord. Daarmee geven ze hun commitment aan de doelen van het Sportakkoord aan. Daarnaast staan er concrete acties voor elke partner in.
De beoogde verbeteringen worden later in gang gezet.

3.1.2 Transformatie van het budget ondersteuningsregeling sportagenda.

Toelichting De prestatie is niet gerealiseerd. Het was de intentie om het oorspronkelijke budget ondersteuningsregeling sportagenda te transformeren naar een budget dat sportverenigingen helpt op weg naar 'open clubs' die een grote rol in de wijk gaan vervullen. Wij willen het budget nadrukkelijke verbinden aan de uitvoering van het Lokaal Sport- en Beweegakkoord. Dat gebeurt in 2021.

3.2 Sportdeelname onder jeugd laat in de periode 2020-2023 een stijgende lijn zien. (Bron KISS rapportage / waar staat je gemeente)

Wat hebben we gedaan in 2020?

3.2.1 Sportstimuleringsaanbod Accres

Toelichting Vanuit een hernieuwd DVO met Accres kunnen we scherper sturen op de pro-actieve rol binnen het speelveld Sportstimulering, die wij als gemeentelijk opdrachtgever ingevuld willen zien door Accres.
Vanwege de Corona maatregelen heeft Accres, in samenspraak met de gemeente als opdrachtgever, waar mogelijk een andere invulling gegeven aan het sportstimuleringsaanbod. Sommige activiteiten moesten vanwege de maatregelen worden geannuleerd, andere activiteiten, bijvoorbeeld in wijken en buurten zijn naar buitensportaccommodaties verplaatst.

Ook zijn er zijn er vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties nieuwe functies ingevuld die een bijdrage leveren aan het sportstimuleringsaanbod, zoals de regisseur Ontmoetingsplekken, het Zwemvangnet en Breed Motorisch Ontwikkelen.

3.2.2 Bevorderen motoriek van kinderen

Toelichting Een passend beweegaanbod op school, in de zorg of buurt/wijk begint met inzicht in de motoriek van het individuele kind en een beeld van het motorische niveau van de groep. CJG en gemeenten willen hiervoor de MQ scan inzetten. Dit is een wetenschappelijk onderbouwde test die simpel, snel en betrouwbaar uit te voeren is door vakdocenten bewegingsonderwijs of de buurtsportcoaches op scholen voor primair onderwijs. Tijdens één gymles (1 keer per schooljaar) wordt de test afgenomen bij alle leerlingen in de groep. Door de scan jaarlijks te herhalen kan de ontwikkeling gevolgd worden. Zo hebben ouders, vakdocent, school en jeugdgezondheidszorg structureel inzicht in de motorische ontwikkeling van het kind.
Tussen de perioden van 'lockdown' door heeft er een versnelde start plaatsgevonden door een pilot te draaien op zes basisscholen in het laatste kwartaal van 2020.
Tevens is er een pilot gestart op de praktijkschool. De verdere uitrol van dit project vindt plaats in 2021, hiervoor is een voorstel voor een overlopend project opgenomen.

Nieuwe ontwikkelingen

Accres

Toelichting De bezuiniging is gerealiseerd.

3.3 Het aantal bemiddelingen tussen sportzoekenden met een lichamelijke of geestelijke beperking en sportaanbieders laat in de periode 2020-2023 een stijgende lijn zien. (bron: Uniek sporten)

Wat hebben we gedaan in 2020?

3.3.1 Bevordeeren sportdeelname onder mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking

Toelichting Vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties is een lokale coördinator Uniek Sporten werkzaam, verbonden aan de regionale samenwerking Uniek Sporten in de Stedendriehoek.
Apeldoorn maakt deel uit van deze regionale samenwerking en is medefinancier aan de inzet van een Regiocoach Uniek Sporten Stedendriehoek. Beide werken vanuit de doelstelling dat elke inwoner met een beperking dezelfde mogelijkheden moet hebben om te kunnen sporten en bewegen als ieder ander binnen de stedendriehoek.

In Apeldoorn hebben we het volgende gedaan in 2020:

- 32 hulpvragen van sporters opgelost
- 72 sportaanbieders verbonden aan Uniek Sporten Stedendriehoek
- 103 activiteiten georganiseerd
- 16 aanbieders avonden georganiseerd
- 12 casussen vanuit de sportaanbieders in behandeling genomen.

Effectindicatoren

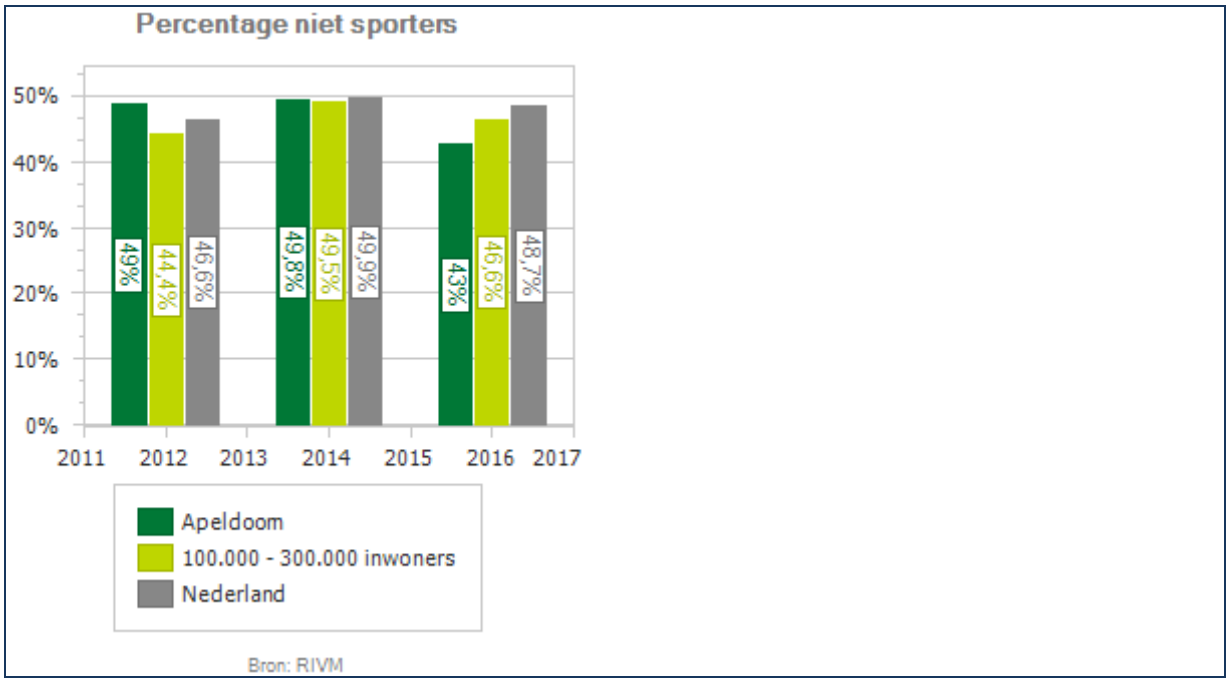

Trendanalyse

Percentage niet-sporters

De cijfers over 2012 en 2016 zijn opgenomen op de website Waarstaatjegemeente.nl. Er zijn geen actuelere gegevens beschikbaar. Het RIVM onderzoekt dit eens in de 4 jaar. De resultaten van het gezondheidsonderzoek 2020 worden medio 2021 door de GGD bekend gemaakt.

4. Topsportevenementen inspireren

Topsportevenementen hebben een aantrekkende werking. Topsportevenementen zorgen voor levendigheid, promotie van de stad en geven inspiratie aan (jonge) sporters.

Wat hebben we bereikt in 2020?

In 2020 zetten we de Apeldoorn lijn van topsportevenementen in onze kernsporten door met het Olympisch Kwalificatie Toernooi vrouwen volleybal. Daarmee trokken we een groot aantal bezoekers naar Apeldoorn, waren we zichtbaar in nationale en internationale media en inspireerden we onze inwoners en bezoekers om in beweging te komen.

4.1 Bezoekers waarderen de Apeldoornse topsportevenementen met gemiddeld een 7,5. (bron: economische impact studies evenementen)

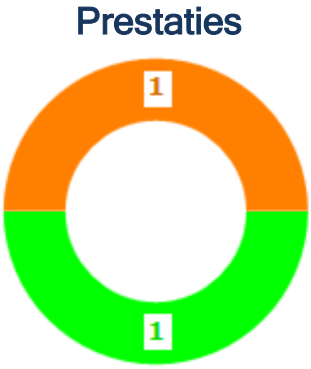

Wat hebben we gedaan in 2020?

4.1.1 Tenminste één aansprekend topsportevenement per jaar

Toelichting Van 7 t/m 12 januari 2020 heeft het Olympisch Kwalificatie Toernooi (OKT) vrouwen volleybal in Omnisport plaatsgevonden. In dit topsportevenement dat door de gemeente werd gesubsidieerd, streden de Nederlandse volleybal vrouwen om een ticket voor de Olympische Spelen. Het evenement trok ruim 25.000 bezoekers. De waardering van de bezoekers is bij dit evenement niet gemeten. Vergelijkbare internationale volleybalevenementen in Apeldoorn uit het verleden laten een waardering tussen de 8,0 en 8,5 zien.

4.1.2 Verbetering topsportevenementen

Toelichting Topsport heeft een prominente rol gekregen in het lokaal sportakkoord Apeldoorn. De gezamenlijke partners hebben ambities geformuleerd die zich richten op talentontwikkeling, vergroten van de kweekvijver van talent en een gezonde leefstijl. Topsportevenementen wordt niet als expliciet thema of ambitie genoemd.

4.2 Apeldoorn is in uitingen zichtbaar voor zowel de bezoeker als de kijker (tv, social media, etc)

Prestaties

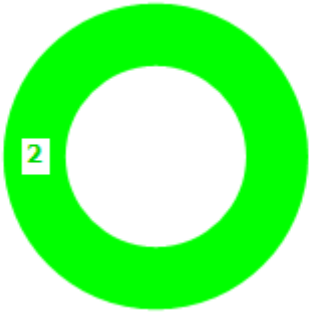

Wat hebben we gedaan in 2020?

4.2.1 Topsportevenementenkalender

Toelichting Het OKT was een topsportevenement binnen de kernsport volleybal. Daarnaast vond binnen de kernsport atletiek het jaarlijkse NK indoor atletiek in februari 2020 plaats.

4.2.2 Zichtbaarheid Apeldoorn bij topsportevenementen

Toelichting Er zijn vooraf afspraken gemaakt over de zichtbaarheid van Apeldoorn tijdens het Olympisch Kwalificatie Toernooi vrouwen volleybal. Door middel van een vloersticker op het court als de aanwezigheid van Apeldoorn op de boarding was Apeldoorn continue in beeld bij de bezoekers en bijna 1,3 miljoen kijkers. In online en offline media wordt Apeldoorn en Omnisport als speellocatie van alle wedstrijden herhaaldelijk genoemd.

4.3 Topsportevenementen zetten mensen aan tot bewegen

Prestaties

Wat hebben we gedaan in 2020?

4.3.1 Sportstimulering koppelen aan topsportevenementen

Toelichting Het OKT vrouwen volleybal omvatte een breed side events programma gericht op diverse terreinen waaronder gezonde voeding, sportstimulering en clubversterking. In het kader van sportstimulering werden in totaal 348 clinics gegeven en 22 toernooien gehouden. In Apeldoorn namen 90 leerlingen deel aan een clinic, presentatie over het evenement en een wedstrijdbezoek.

Lessons learned

2020 verliep, vanwege de coronapandemie, heel anders dan vooraf verwacht. De pandemie heeft concreet veel invloed gehad op de onderwerpen uit programma 8: cultuur, erfgoed, evenementen en sport. Theaters, musea en sportclubs gingen dicht, evenementen konden niet plaatsvinden, het verenigingsleven stond op een laag pitje, want veel activiteiten mochten niet uitgevoerd worden. Een situatie die vooraf nooit voorspeld had kunnen worden.
De reguliere prestaties probeerden we als gemeente grotendeels te blijven leveren, terwijl tegelijkertijd de nieuwe situatie om allerlei nieuwe prestaties vroegen. Samen met het cultuur-, evenementen- en sportveld is hier bijzonder flexibel op geacteerd. Hierbij is de buitenruimte meer dan ooit tevoren ontdekt als podium, sportterrein en buitenmuseum. Vanuit de sector werd hierop ingespeeld: van sportlessen in het park tot aan digitale rondleidingen langs kunstwerken. Als we één les kunnen leren uit de pandemie is dat, juist in tijden van crisis, de maatschappelijke behoefte en waardering voor cultuur, erfgoed, evenementen en sport groter is dan ooit: voor ontspanning èn ontmoeting.

COVID-19

Door de uitbraak van Corona zijn een aantal culturele instellingen tijdelijk dicht geweest. Verder hebben er door deze pandemie maar weinig culturele evenementen, optredens etc. plaatsgevonden.

Toprisico's

Nr	Risico omschrijving	Kans	Bedrag	Effect	I/S	Indicatie top-risico	
						Financieel	niet-financieel
1581	SPUK	50%	€ 240.000	€ 240.000	S		★
	Risicogebeurtenis: Mogelijk niet langer btw-belast gelegenheid kunnen geven tot sportbeoefening. Gevolg is dat de btw op de kosten hieromtrent niet langer aftrekbaar is, ofwel kostprijsverhogend wordt. Dat ziet in brede zin op de kosten, namelijk ook op de kosten van onderhoud van bijv, de gymzalen van de gemeente die verhuurd zijn aan Accres. Beheersmaatregelen * Aanvragen SPUK-uitkering door gemeente en Accres samen. Let wel, deze uitkering is niet volledig dekkend (2019 82%, 2020 80%) en is teven een tijdelijke maatregel (t/m 2023). * Vooroverleg met fiscus over "winstbeogenheid op dit punt" van Accres						
Totaal				€ 240.000			

* Als het risico structureel is, wordt het financieel gevolg verdubbeld (zie toelichting in hoofdstuk 4.1.2.2)

Samenvatting verschillen programma

Op de sportbudgetten is er een voordeel van € 25.000,-. Het bedrag is het saldo van een aantal grotere voor- en nadelen.

Een nadeel van € 67.000 heeft te maken met een afrekening van extra benodigd onderhoud voor sporthallen en zwembaden over 2019. Daarnaast is er in 2020 voor een bedrag van € 190.000 onderhoud uitgevoerd dat gepland was voor 2021. Het onderhoud is eerder uitgevoerd, omdat door de corona maatregelen de locaties langdurig buiten gebruik waren.
Er is een voordeel van € 130.000 op het budget voor topsportevenementen. Dit voordeel wordt toegevoegd aan de reserve topsportevenementen en blijft beschikbaar voor evenementen in de komende jaren.
Door de corona maatregelen is de uitvoering van het lokaal Sport- en Beweegakkoord vertraagd. Er is een overschot van € 140.000 op het beschikbare budget. Voorgesteld wordt om dit voordeel toe te voegen aan de te vormen Corona reserve, waarmee we sportverenigingen die onevenredig zwaar getroffen worden eenmalig kunnen helpen.

Verbonden partijen

NV Orpheus theater/congrescentrum

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Orpheus draagt met zijn theater- en congresfunctie bij aan de culturele en economische doelstellingen van de gemeente Apeldoorn: een goed vestigingsklimaat voor bedrijven, een goed leefklimaat voor bewoners en een aantrekkelijke stad voor bezoekers.
Betrokken partijen	Gemeente Apeldoorn is de grootste aandeelhouder. Daarnaast hebben particulieren en bedrijven een belang in de NV.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	De gemeente Apeldoorn heeft een prioriteitsbelang van 72,7%.
Portefeuillehouder(s)	M. Van Vierssen, aandeelhouder; D.H. Cziesso, cultuur.
Link naar jaarstukken	Jaarverslag Orpheus 2019
Link naar kaderstelling	Cultuurnota 2017-2020 Cultureel Kapitaal

Prestatie afspraken

Festival Maaiveld is door corona verplaatst naar 2022. Ondanks corona heeft Orpheus zich in 2020 ingezet om zoveel mogelijk van de doelstellingen en activiteiten uit te voeren, om te vormen en/of te verplaatsen.

Risico's

Het eigen vermogen van de NV is € 864.000. Orpheus heeft daarmee voldoende buffers om operationele financiële tegenvallers opvangen. Corona heeft de activiteiten van Orpheus in 2020 deels stilgelegd. Mede dankzij steun van het Rijk, Provincie en gemeente Apeldoorn heeft Orpheus eind 2020 geen financiële problemen. Orpheus informeert Apeldoorn als aandeelhouder door het jaar heen actief over de financiële ontwikkelingen en resultaten.

Ontwikkelingen beleid

Orpheus heeft in 2020 het beleidsplan 2021-2024 gepresenteerd.
Orpheus zet in de beleidsperiode 2021 - 2024 in op:
1. cultuur: een brede, aantrekkelijke en deels vernieuwende en exclusieve culturele programmering: culturele diversiteit en artistieke kwaliteit.
2. congres: het binnenhalen en accommoderen van (grotere) een- en meerdaagse congressen en events: gedreven ondernemerschap en excellente service.
3. community: het ruimte bieden aan lokale culturele initiatieven om zich in Orpheus te presenteren en het gezamenlijk met maatschappelijke partners ontwikkelen en uitvoeren van activiteiten voor nieuwe doelgroepen of rondom maatschappelijke thema's: lokale binding en maatschappelijke impact.

Financiële gegevens			
Financiële bijdrage/subsidie			
Aandelenbelang			
	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	€ 237.000	€ 304.000	n.t.b.
Eigen vermogen	€ 559.000	€ 864.000	n.t.b.
Vreemd vermogen	€ 4.661.000	€ 5.148.000	n.t.b.

Programma 9

Buitenstad

Taakvelden:

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
3.1 Economische ontwikkeling
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
8.1 Ruimtelijke ontwikkeling
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
8.3 Wonen en bouwen
0.10 Mutaties reserves

1. Een aantrekkelijke leefomgeving

Het leven in Apeldoorn moet goed zijn. Dit vraagt een aantrekkelijke leefomgeving waar voor iedere beurs een woning beschikbaar is in een omgeving die groen, kindvriendelijk, bereikbaar en bruikbaar is. Voorbereid op de toekomst als smart city waar circulariteit, biodiversiteit, klimaatadaptatie hand in hand gaan met het intensieve gebruik van de leefomgeving. Om dit te bereiken moet de bestaande leefomgeving verbeterd worden. Meer nog dan voor de invoering van de Omgevingswet geven wij dat vorm met de initiatiefnemers in de stad.

Wat hebben we bereikt in 2020?

Het fysieke domein is een verzamelterm voor een veelheid aan verschillende ontwikkelingen in de stad en dorpen. Daarbij gaat het niet alleen om woningbouw of de aanleg van bedrijventerreinen, maar ook om ontwikkelingen op het gebied van toerisme, de samenwerking met onderwijs en niet te vergeten de dynamiek van de binnenstad. Zichtbaar en ook onzichtbaar zoals de voorbereidingen op de komst van de Omgevingswet in de vorm van een omgevingsvisie en omgevingsplan.
Als het gaat om de binnenstad kan worden gezegd dat het merendeel van de projecten in 2020 in de ijskast is gezet omdat eerst de discussie over het Plein van de Stad moest worden afgerond. Nu dat is gebeurd krijgen de genoemde projecten alsnog een vervolg.
Noemenswaardig is voortvarende aanpak in de Kanaalzone met als blikvanger de Zwitsal. Dit gebied gaat een belangrijke bijdrage leveren in de woningbouwbehoefte zoals die voortvloeit uit de verstedelijkingsopgave Apeldoorn 2040. Met de provincie is overeenstemming bereikt over de bouw van nog eens 2.350 woningen in de periode 2020-2030. Hiermee kunnen we onze binnenstedelijke ambitie tot 2030 realiseren.
Het Regionaal Programma Werklocaties is geactualiseerd. Naast de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen wordt ook ingezet op het toekomstig bestendig maken en houden van bestaande bedrijventerreinen.
Naast de zichtbare ontwikkelingen wordt achter de schermen volop gewerkt aan de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Deze nieuwe instrumenten vloeien voort uit de Omgevingswet die naar verwachting op 1 januari 2022 in werking treedt.

1.1 Visie, beleid en instrumenten voor versterking van groei en vergroten van de ruimtelijke kwaliteit van de stad

Prestaties

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.1.1 De Omgevingsvisie is eind 2020 gereed.

Toelichting In dit proces heeft de coronacrisis voor vertraging gezorgd omdat voor het uitwerken van de perspectieven een aantal dagen was gepland waarop een grote groep stakeholders hiermee gezamenlijk aan de slag zou gaan. Dit kon uiteraard niet in die vorm en moest digitaal gebeuren. Dat is uiteindelijk wel gelukt maar kostte meer tijd. Daarnaast moesten de ambities die het college en de raad hebben uitgesproken in het perspectief Apeldoorn 2040 in de omgevingsvisie worden opgenomen. Hiermee is de omgevingsvisie kaderstellend geworden waardoor het nodig is een OmgevingsEffect Rapport op te stellen. Dit betekent dat de omgevingsvisie eerst voor de zomer 2021 vrij gegeven kan worden voor inspraak en naar verwachting eind 2021 vast gesteld kan worden.

Uitwerking en afstemming vindt grotendeels digitaal plaats. De omgevingsvisie is de basis voor het omgevingsplan. Doordat de invoering van de Omgevingswet uitgesteld is tot 1 januari 2022, kan niet eerder met het omgevingsplan begonnen worden. Uitstel van de omgevingsvisie leidt niet tot problemen bij het opstellen van het omgevingsplan.

1.1.2 De voorbereiding van het Omgevingsplan is in 2020 gereed.

Toelichting Het plan van aanpak omgevingsplan is in 2020 opgesteld en er is gestart met het maken van een casco voor het omgevingsplan. Dit casco wordt eind 2021 vastgesteld, daarna kan gestart worden met het omgevingsplan.

1.1.3 In 2020 doen we een voorstel hoe ruimtelijke kwaliteit en welstandsbeleid worden ingebed in de Omgevingsvisie en -plan.

Toelichting In 2020 is in de PMA het voorstel besproken om sterker op een hogere omgevingskwaliteit te sturen op de meest prominente plekken van de gemeente. Door op deze plekken meer sturing te geven wordt een verbetering van de omgevingskwaliteit van de gemeente als geheel beoogd. Daarnaast is de werkingsduur van de huidige welstandsnota verlengd tot dat de Omgevingswet in werking treedt.

Vanaf 1 januari 2021 is de Commissie Omgevingskwaliteit de vervanger van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit. Deze nieuwe commissie sluit nog beter aan op de doelstellingen van de omgevingswet om integraal aan de kwaliteit van de omgeving te werken.

1.2 Uitvoering geven aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van de stad

Prestaties

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.2.1 Realiseren van 10 projecten in de Binnenstad

Toelichting Naar aanleiding van de discussie over het Plein van de Stad zijn begin 2020 nagenoeg alle werkzaamheden in de Binnenstad in de ijskast gezet. Dit met oog op een herijking van het gehele programma Binnenstad. Deze herijking is in de raadsbrief van mei 2020 opgenomen met het voorstel besluitvorming te betrekken bij de MPB 2021-2024. De gemeenteraad heeft tijdens de MPB 2021-2024 ingestemd met de herijking van het programma Binnenstad. De projecten zoals opgenomen in de MPB 2021-2024 krijgen daarmee een vervolg.
Een bijkomend effect van de herijking was een vrijval van € 90.000 aan jaarlijkse lasten ingaande 2021. Bij het financieel perspectief 2021-2024 is de motie “Slimme lokale investeringen geven werkgelegenheid én een groene binnenstad” aangenomen. Voor de uitvoering van deze motie is in de MPB 2021-2024 voorgesteld de genoemde vrijval vanaf 2022 in te zetten als dekking voor de kapitaallasten van de investeringen in een verdere vergroening van de binnenstad. Ook zal het budget Groenplan vanaf 2022 hierbij betrokken worden. Ook met dit voorstel heeft de gemeenteraad ingestemd.
Zoals aangegeven zijn begin 2020 nagenoeg alle projectmatige werkzaamheden aangehouden in afwachting van besluitvorming over de herijking van het programma. De projecten Marktstraat/Beekstraat en verbouwing van de rijwielstalling Paslaan waren in (afrondende) uitvoering. De uitvoering hiervan is niet gestaakt. Voor de realisatie van de Marktstroom fase 2 over het Marktplein is medio 2020 een begrotingswijziging vastgesteld waarmee onder andere een deel van het budget Plein van de Stad is verschoven naar het project Marktstraat/Beekstraat. Daarmee is met dit voorstel is ingestemd zodat dit project het eerste deel van 2021 kan worden opgeleverd.

1.2.2 Realiseren van 10 projecten in de Kanaalzone uit het uitvoeringsplan

Toelichting Nadat het bestemmingsplan voor Park Marialust in 2020 is vastgesteld zijn de bouwrijp werkzaamheden gestart. Op YouTube staat een filmpje met een impressie van het gebied en presentatie van de woningen (https://youtu.be/0ePvkaFPLs0). Voor de Vlijtsekade 1b zijn de bouwrijp werkzaamheden gestart, de sloop is voltooid en de voorbereidingen voor de bodemsanering zijn getroffen. De verkoop van de woningen is gestart en mag rekenen op veel belangstelling.
De werkzaamheden in de openbare ruimte - waaronder bodemsanering - op Zwitsal zijn afgerond en heeft onder meer aantrekkelijke camperplaatsen opgeleverd. In november 2020 is aan de raad een toelichting gegeven op de ontwikkelscenario's maar dat heeft nog niet geleid tot een keuze.
De voormalige ambachtsschool binnen Haven Centrum is verkocht aan De Kabath. Voor het bouwplan New York aan de Baron Sloetkade heeft de oplevering van de appartementen in 2020 plaatsgevonden en is de openbare ruimte opgeleverd.
Voor Veldhuis en Kayersmolen Noord is een gezamenlijke WBI (Woningbouw Impuls) aanvraag in voorbereiding genomen die in de eerste helft van 2021 bij met ministerie zal worden ingediend.
Aan de zuidzijde van het gebied Kanaalzone is met name gewerkt aan de afronding van de herinrichting van de openbare ruimte en oevers nadat diverse bouwontwikkelingen (Schatkamer van Zuid) zijn gerealiseerd.
Voor de Kanaalzone wordt in 2021 een samenhangend (woningbouw) programmaplan opgesteld waar de gehele Kanaalzone wordt beoordeeld op mogelijkheden voor -extra- woningbouw. De verstedelijkingsopgave van Apeldoorn 2040 vraagt een dergelijke aanpak waardoor het mogelijk is de veronderstelde woningbouwpotenties beter te kwantificeren. In het programmaplan zal een strategie en doorkijk in de planning worden opgenomen en zal een prioritering worden aangegeven. Deze aanpak geeft een beeld welke potenties de Kanaalzone heeft en op welke wijze deze zone een substantiële bijdrage gaat leveren aan de woningbouw behoefte.
Voor de gebieden Veldhuis/Kayersmolen wordt momenteel een aanvraag Woningbouwimpuls voorbereid die in de eerste helft van 2021 bij het ministerie wordt ingediend.
Voor Zwitsal zal naast het ontwikkelscenario dat inmiddels gereed is, ook een marktverkenning gaan plaatsvinden. In het voorjaar van 2021 zal een risico analyse worden opgesteld om daarbij een beter beeld te geven van de (financiële) situatie en het perspectief.

1.2.3 Faciliteren van particuliere projecten en nieuwe initiatieven beoordelen aan de hand van het nieuwe Afwegingskader Wonen

Toelichting Ook in 2020 hebben we meegewerkt aan diverse bestaande en nieuwe particuliere initiatieven, waarbij het afwegingskader Woningbouw steeds wordt betrokken. De voortgang van deze ontwikkelingen zijn voornamelijk afhankelijk van de initiatiefnemers.

Nieuwe ontwikkelingen

Binnenstad goed en groots! (nieuw beleid Voorjaarsnota)

Toelichting Zie onderdeel 1.2.1 Doelstellingen en prestaties

Ugchelen centrum openbare ruimte (nieuw beleid Voorjaarsnota)

Toelichting Op 23 april is de Centrumvisie voor Ugchelen vastgesteld door de gemeenteraad. In het najaar van 2020 is het eerste bestemmingsplan voor 2 particuliere bouwplannen in de PMA behandeld. De vaststelling daarvan is uitgesteld tot februari 2021 omdat er eerst nog aanvullend met een aantal bezwaarmakers moest worden overlegd over het plan. Een tweede bestemmingsplan voor een ander particulier bouwplan in het centrum wordt in het eerste kwartaal van 2021 verwacht. Omdat genoemde bouwplannen dicht bij elkaar liggen, moet met de uitwerking van de plannen van de openbare ruimte worden gewacht op de uitvoering van de betreffende bouwplannen. Wel is de projectgroep eind 2020 gestart met het opstellen van de randvoorwaarden en de eerste schetsen voor de openbare ruimte, om medio 2021 een eerste beeld te kunnen delen met de omgeving.

1.3 Eenvoudige, betere en snellere dienstverlening

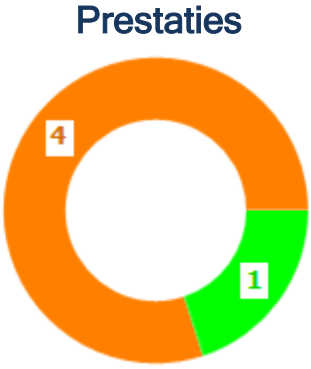

Wat hebben we gedaan in 2020?

1.3.3 uitvoeringsplan wet kwaliteitsborging

Toelichting De invoering van de Wet Kwaliteitsborging is samen met de omgevingswet een jaar uitgesteld. Het plan dat voor 2020 was voorzien is verschoven naar 2021. In 2020 december is het concept project plan opgesteld. Start is januari 2021.

1.3.1 Doorlooptijd in behandeling te nemen omgevingsvergunningaanvragen (VIP)

Toelichting In juni 2020 zijn 83 aanvragen ontvangen, waarvan helaas slechts 44 aanvragen volledig waren en voldeden aan het criteria van VIP aanvraag. Van die 44 aanvragen zijn in totaal zijn 38 aanvragen (86%) binnen 5 dagen behandeld.
Bij 6 aanvragen is behandeling binnen 5 dagen niet gelukt; Bij 3 aanvragen was dat te wijten aan vakantie cq onvolledige weken vanwege feestdagen. Bij 3 aanvragen vroeg de behandeling wat meer tijd.

Door het geringe totaal aantal aanvragen, heeft een afwijking procentueel gezien een groot effect. De vraag is dan ook of bij dit soort lage aantallen, het puur uitdrukken in procenten een goed beeld geeft.

Bijsturing:
Stimuleren dat er meer gebruik gemaakt gaat worden van de service die de gemeente biedt zodat de aantallen toenemen.
Voordat er meer communicatie plaats vindt over de versnelde procedure willen we eerst de basis goed op orde hebben. Dit om te voorkomen dat snelheid ten koste gaat van kwaliteit. Dit geldt met name voor de activiteiten uitrit en kappen, waarvoor een Vip-aanvraag nu nog geen mogelijkheid is.

1.3.2 Bouwbalie in de wijken

Toelichting In verband met de financiële situatie van de gemeente en de noodzaak tot bezuinigingen heeft het college besloten het project: Pilot Bouw- en energieloket te stoppen en als bezuinigingsvoorstel mee te nemen in de voorjaarsnota 2020.

1.3.5 In 2020 is onze ICT gekoppeld aan het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO)

Toelichting De invoering van de Omgevingswet wordt uitgesteld tot -1-01-2022.
De leverancier van de software voor het ontvangen van vergunningaanvragen heeft meer tijd nodig voor het ombouwen en verbeteren van het koppelvlak van Key 2 Vergunningen. Daarom is besloten de implementatie van dit koppelvlak uit te stellen van Q2 naar Q3-2020.

Door uitstel van de invoeringsdatum van de Omgevingswet heeft het uitstellen van de implementatie van het koppelvlak geen consequenties voor het realiseren van de prestatie.

1.3.4 Werkprocessen Omgevingswet

Toelichting De verschillende werkprocessen zijn doorlopen en aangepast aan de nieuwe wet. Daarnaast zijn de nieuwe werkprocessen opgenomen in de applicaties zodat op de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet de nieuwe aanvragen bij de gemeente kunnen worden ingediend en afgehandeld.

2. Iedereen een thuis

In de Apeldoornse woonagenda 2018 -2021 'Iedereen een thuis' hebben we ons woonbeleid vastgelegd. Deze Woonagenda is in april 2019 door de gemeenteraad vastgesteld. Onze visie op de toekomst van het wonen in Apeldoorn bestaat uit drie speerpunten.

1. De basis op orde. Dit betekent a) zorgen voor voldoende woningen voor iedereen met in het bijzonder aandacht voor voldoende beschikbare en betaalbare woningen voor huishoudens met een laag inkomen en b) de grote opgave om alle woningen te verduurzamen
2. Wonen en zorg. Ervoor zorgen dat we onze steeds ouder wordende bevolking een plek kunnen blijven geven in onze gemeente en zorgdragen voor de huisvesting van bijzondere doelgroepen
3. Comfortabele gezinsstad. Bouwen van voldoende nieuwbouwwoningen om de trek naar te stad op te kunnen vangen

In de Woonagenda is dit woonbeleid per speerpunt geconcretiseerd in 26 actiepunten. Daarin staat wat we willen bereiken en met wie we dat willen bereiken. Voor het jaar 2020 ligt het accent op de hierna genoemde prestaties.

Wat hebben we bereikt in 2020?

We hebben tien actiepunten uit de woonagenda afgerond, tien actiepunten zijn in uitvoering en hebben onze continue aandacht en zes actiepunten pakken we in 2021 op. In september 2020 is de raad op de jaarlijkse PMA-wonen ingelicht over de voortgang van het woonbeleid.

We hebben met de gemeenten in de regio en de provincie Gelderland onze regionale woonvisie herijkt, waardoor er ruimte is ontstaan om extra woning te kunnen bouwen. In de periode 2020 - 2030 is er ruimte voor de bouw van 7.950 woningen, een uitbreiding van het huidige programma met 2.350 woningen. Hiermee kunnen we onze binnenstedelijke ambitie tot 2030 realiseren.

We hebben prestatieafspraken 2020 uitgevoerd en nieuwe afspraken voor 2021 gemaakt met de woningcorporaties en huurdersbelangorganisaties. Met de prestatieafspraken geven we gezamenlijk invulling aan 22 van de 26 actiepunten uit de woonagenda.

We hebben samen met onze stakeholders veel energie en aandacht gericht op het in beeld brengen van vraag en aanbod naar wonen en zorg. We hebben een goed inzicht gekregen in huidige situatie en toekomstige opgave, die verschilt per doelgroep en vraagt om een flinke inspanning. We hebben met onze stakeholders een aanzet gemaakt voor een gezamenlijk uitvoeringsprogramma.

In 2020 zijn er 821 nieuwbouwwoningen opgeleverd en 188 extra woningen gerealiseerd, bijvoorbeeld door transformatie kantoren. Onze woningvoorraad is in 2020 netto met 923 woningen gegroeid. In 2020 is de bouw van 494 nieuwe woningen gestart.'

2.1 Basis op orde

Wat hebben we gedaan in 2020?

2.1.3 Uitvoeren van een woonlastenaanpak

Toelichting Met de woningcorporaties zijn afspraken gemaakt over huur- en incassobeleid. Energiebesparingsmaatregelen zijn erop gericht om energielasten te verlagen en hebben daarmee ook gunstig effect op de woonlasten. Er is een pilot met de Voorzieningenwijzer uitgevoerd, waarvan de evaluatie begin 2021 plaatsvindt.

2.1.4 Opstellen plan van aanpak uitbreiding standplaatsen voor woonwagenbewoners en kermisexploitanten

Toelichting In 2019 hebben we, in samenspraak met vertegenwoordigers van woonwagenbewoners en kermisexploitanten, een standplaatsenbehoefteonderzoek uitgevoerd. Daaruit is geconcludeerd dat er een tekort aan 115 standplaatsen is, waarvan 25-30 sociale huur standplaatsen. Vervolgens is een ruimtelijke verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheden om deze 115 standplaatsen te realiseren. Daarvoor is een aantal locaties aangewezen. Het kan gaan om uitbreiding van bestaande locaties of realisatie van nieuwe locaties. De haalbaarheid van deze locaties is getoetst en er is een aanzet voor het verkoopbeleid opgesteld. Dit ronden we in 2021 af. Daarna kan een start gemaakt worden met realisatie van de eerste standplaatsen. In de prestatieafspraken voor 2021 is vastgelegd dat de corporaties 25-30 standplaatsen afnemen. Doel is alle 115 standplaatsen binnen 5 jaar te realiseren.

2.1.1. Prestatieafspraken met woningcorporaties en huurdersbelangenorganisaties

Toelichting We hebben de prestatieafspraken 2020 nagenoeg allemaal uitgevoerd en gehaald. In december 2020 hebben we de prestatieafspraken 2021 getekend, deze zijn een actualisatie van de prestatieafspraken 2020. Daarmee is de continuïteit in onze afspraken gegarandeerd. Met de prestatieafspraken geven we invulling aan de realisatie van 22 van de 26 actiepunten uit onze woonagenda.

2.1.2 Locaties en programma vastleggen voor de bouw van 500 sociale huurwoningen

Toelichting De locaties en het aantal woningen hebben we in beeld, met een globale indicatie van het programma. Die woningen kunnen we realiseren op locaties van de corporaties, op locaties van ontwikkelaars en eigen locaties. Begin 2021 zullen we het programma en de planning definitief vaststellen, zoals ook is opgenomen in de prestatieafspraken met de corporaties. We zien mogelijkheden voor realisatie van 677 woningen voor eind 2023, zoals we hebben toegelicht in raadsbrief van 14 september 2020. We zijn in nauw overleg met de corporaties om deze doelstelling te halen.

2.2 Wonen en zorg

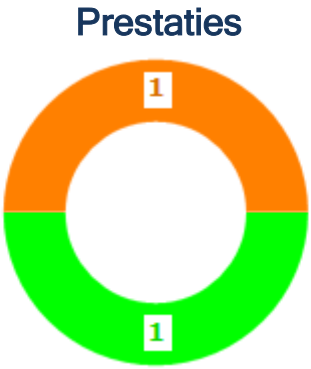

Wat hebben we gedaan in 2020?

2.2.2 Realiseren van Skeave Huse voor 5 á 10 bewoners.

Toelichting In 2020 is een geschikte locatie voor de realisatie van Skaeve Huse gevonden. Als gevolg van vertraging in het proces om te komen tot afspraken met de woningcorporatie hebben we nog geen start met realisatie kunnen maken. We streven naar realisatie in 2021

2.2.1 Continueren en/of intensiveren regelingen voor bijzondere doelgroepen.

Toelichting In de prestatieafspraken hebben we met woningcorporaties en huurdersbelangorganisaties onze afspraken rondom huisvesten van bijzondere doelgroepen uitgevoerd en gecontinueerd. Dat betekent dat er jaarlijks 100 woningen beschikbaar zijn als 'Opstap'-woningen of voor Housing First. Een evaluatie van het project Wonen met Kansen voor jongeren is uitgevoerd en is basis voor nieuwe afspraken in 2021.

2.3 Comfortabele gezinsstad

Prestaties

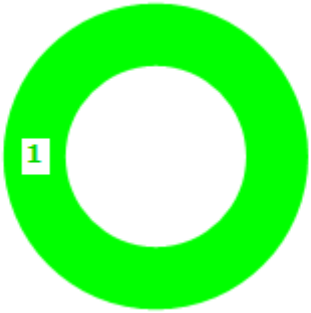

Wat hebben we gedaan in 2020?

2.3.1. Invulling geven aan woningbouwprogramma 2018-2027

Toelichting Voor de periode 2018-2027 hebben we ruimte voor een programma van iets meer dan 5.600 woningen. Dat programma is nu nagenoeg gevuld. In ons nieuwbouwbouwprogramma zijn we in staat geweest om een gedifferentieerd programma te vullen, kunnen we flexibel inspelen op de woningvraag en zorgen we voor de bouw van levensloopbestendige woningen. Globaal ziet de differentiatie er als volgt uit:

- 60% koopwoningen en 40% huurwoningen
- 70% eengezinswoningen en 30% appartementen
- 85% in de stad en 15% in de dorpen

Vanaf begin 2019 hebben we nieuwe plannen beoordeeld op basis van 'Afwegingskader nieuwbouw 2018-2027'. Dat kader gaat over de programmatische restruimte van 1.500 nieuw te bouwen woningen binnen het totale programma van ruim 5.600 woningen. We hebben daarin de nadruk gelegd op de prijssegmenten goedkoop en middelduur om de ontwikkeling te corrigeren dat er steeds meer dure woningen zouden worden gerealiseerd.

- Totale programma 31% goedkoop, 31% middelduur, 38% duur
- Afwegingskader 2018-2027 40% goedkoop, 40% middelduur, 20% duur

Dure woningen hebben een maandhuur die hoger is dan € 950 of een koopprijs die hoger is dan € 285.000 v.o.n. Goedkope woningen hebben een maandhuur die lager is dan € 740 (sociale huur) en een koopprijs tot maximaal € 185.000 v.o.n.

Effectindicatoren

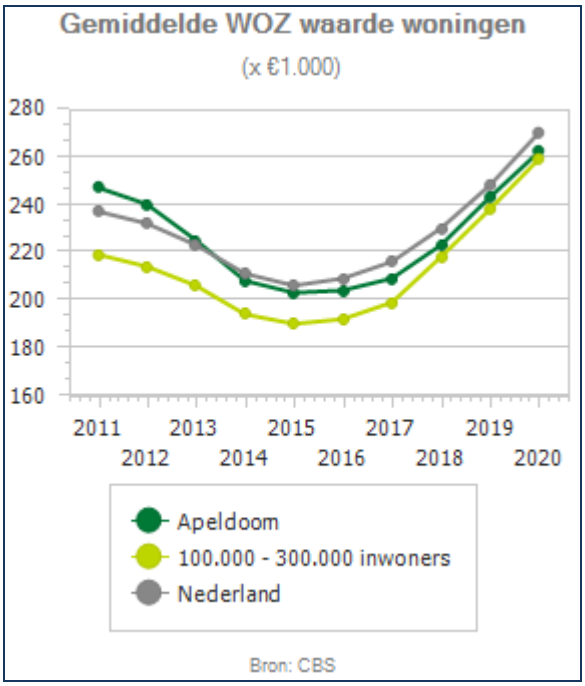

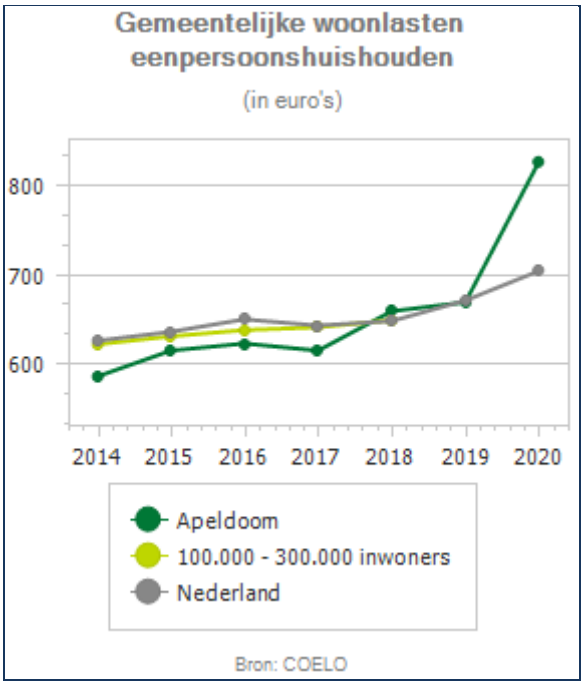

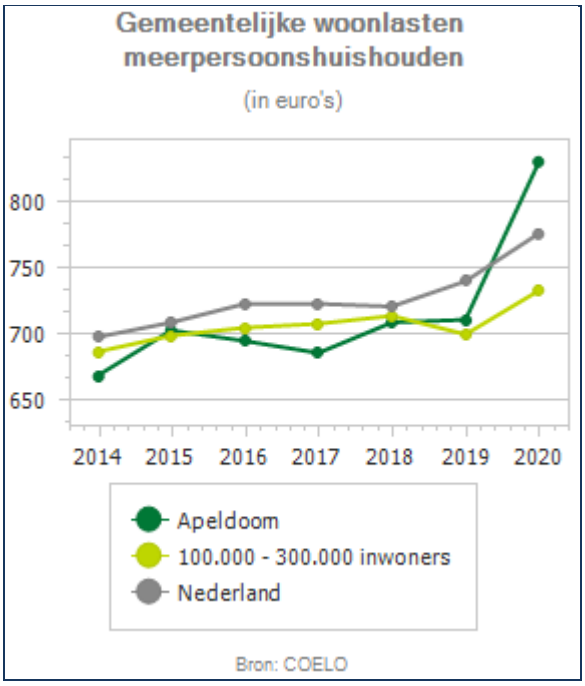

Trendanalyse

Gemeentelijke woonlasten een- en meerpersoonshuishoudens

In 2020 waren de woonlasten in Apeldoorn hoger dan gemiddeld als gevolg van de tariefverhogingen van OZB en afval in 2020, ca 11%.
De woonlasten van een éénpersoonshuishouden in Apeldoorn in 2020 zijn lager dan die van de gemeenten Nijmegen en Arnhem maar iets hoger dan die van Ede, Amersfoort en Zwolle. De totale woonlasten van een meerpersoonshuishouden in Apeldoorn zijn in 2020 hoger dan de woonlasten in Ede, Amersfoort en Zwolle en aanzienlijk lager dan de woonlasten van Nijmegen en Arnhem.
De bedragen zijn overgenomen uit de COELO Atlas van de lokale lasten 2020 en betreffen gemiddelden.
Per 2021 worden de gemeentelijke belastingen met niet meer dan inflatie verhoogd. Dit leidt er toe, dat onze woonlasten in 2021 op het niveau van het landelijk gemiddelde zullen uitkomen.

Gemiddelde WOZ waarde woningen

WOZ waarde stijgt in Apeldoorn mee met de landelijke stijging.

Tevredenheid woning

De woningtevredenheid blijft op het door ons gewenste niveau en ligt zelfs iets daarboven.

3. De ondernemende stad!

De Apeldoornse economie is krachtig! Onze strategische ligging tussen de economische kerngebieden als de Randstad en Duitsland biedt potentie voor ondernemerschap. Voortdurende technologische ontwikkelingen, grondstoffenschaarste en demografische ontwikkelingen vragen om vernieuwingsimpulsen. Daarvoor is het nodig om verder te investeren in de koers die we zijn ingeslagen om te ontwikkelen als ondernemersstad. Dit doen we op basis van ons economisch profiel. Onze veelzijdige economie met onze 5 topsectoren (IT, Zorg, Maak, Transport & Logistiek en Vrijetijd) stimuleren, versterken en faciliteren we. Met die kwaliteiten als basis leggen we nieuwe accenten op thema's waarop we ons economisch kunnen profileren. Op de thema's Veiligheid, Energietransitie & Circulaire economie en IT & Innovatie zien we kansen voor verdere economische ontwikkeling (kiemkracht) van Apeldoorn.

Hoofddoelstelling van ons economisch beleid is "meer bedrijvigheid en het versterken van bedrijven" door onze kiemkracht te verzilveren. Om dit te bereiken bieden we de juiste randvoorwaarden voor ondernemers om zich hier te vestigen of om door te groeien. Hiervoor realiseren we (1) toekomstbestendige locaties voor werk, wonen & leven (2) willen we meer talent aantrekken & boeien en (3) verzilveren we de Apeldoornse kiemkracht.

Wat hebben we bereikt in 2020?

Onze economische ambities zijn verwoord in programma De Ondernemende Stad, waarin de inzet is gericht op het verstreken van bedrijvigheid in Apeldoorn. De basis van ons economisch beleid is het relatiemanagement. 2020 was in veel opzichten een bijzonder jaar, met de uitbraak van Covid19 zijn de bakens verzet. De focus ging maximaal naar ondernemers, bedrijven en instellingen die onze support dag-dagelijks hard nodig hadden. Derhalve hebben wij in 2020 onze inzet richting ondernemers substantieel opgeschroefd. Door onder meer het aanstellen van een relatiemanager binnenstad, 1,5 meter ambassadeur en een actieteam communicatie ondernemers. Tegelijkertijd is met succes gewerkt aan de economische opgaven op bv. het terrein van bedrijventerreinen en werkgelegenheid. Zoals de start van Vereniging NewTechPark Apeldoorn, bijdrage aan 2 Regiodeals en het maken van regionale afspraken over groei van bedrijventerreinen in Apeldoorn. En onze inbreng aan het Ontwikkelperspectief Binnenstad en de Omgevingsvisie.

3.1 Realiseren van toekomstbestendige locaties voor werk, wonen en leven

Prestaties

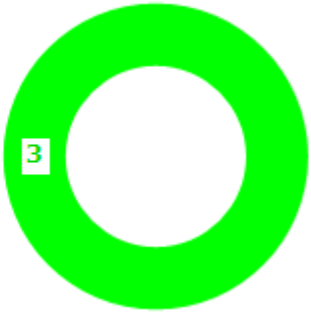

Wat hebben we gedaan in 2020?

3.1.3. We creëren nieuwe werklocaties (kwantitatieve opgave).

Toelichting In opdracht van de provincie Gelderland hebben we in 2020 het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) geactualiseerd in samenwerking met in dit geval zeven Cleantech gemeenten. Daarnaast hebben we als regio afspraken gemaakt over onze bestaande voorraad bedrijventerreinen en hoe we hiermee om willen gaan (zie ook 3.1.1.), de nieuwe terreinen, de vestiging van grootschalige logistiek en de wijze waarop we willen samenwerken.

We hebben dit het 3 jarig project Energiekoplopers Apeldoorn Epe afgerond. Hierin werken ca 20 grootverbruikers uit de proces- en maakindustrie samen met de OVIJ en gemeentes samen aan de opgave voor energiebesparing. Gezien het succes en behaalde resultaten afgesproken dit netwerk voor de komende 3 jaar door te zetten.

Op toeristisch vlak zijn op het Zwitsal terrein nieuwe camperplaatsten gerealiseerd. Aan de eerste deelnemers uit de recreatieve sector zijn Green Key gecertificeerd. Daarnaast zijn nieuwe deelnemers geworven onder recreatieondernemers (verduurzaming).

In 2020 zijn meerdere projecten uitgevoerd om onze bedrijventerreinen toekomstbestendig te houden/maken. Waarbij gemeente samenwerkt met lokale ondernemersverenigingen en OVIJ. Onze rol hierin is het verbinden van partijen en ondersteunen bij bijvoorbeeld subsidieaanvragen . Een greep uit de activiteiten uit 2020. Het aanbieden van energiescans door de ondernemersverenigingen (BT Noord en Zuid). Op Ecofactorij loopt een onderzoek naar verdere samenwerking tussen de bedrijven op de thema's verduurzaming, mobiliteit en shared services. Op Noord werken partijen en gemeente samen in de verkenning naar een Smart Grid voor dit gebied. Daarnaast lopen er verkenningen naar de mogelijkheden van het vergroten van de biodiversiteit op BT, het realiseren van een Tiny Forest op een BT, mogelijkheden tot bewegen op BT en het realiseren van een warmtenet met een aantal grote bedrijven in Apeldoorn Zuid.

3.1.1. We creëren toekomstbestendige werklocaties (kwalitatieve opgave)

Toelichting Om in de vraag naar lokale en regionale bedrijfsruimte te voorzien, zetten we in op de ontwikkeling van drie nieuwe terreinen, te weten Ecofactorij II, Uddel II en Kieveen. In 2020 hebben we uitvoering gegeven aan haalbaarheidsstudie voor ECO II, is voor Uddel II een bestemmingsplan in voorbereiding Voor Kieveen is een start gemaakt met de voorbereidende onderzoeken voor het opstellen van het bestemmingsplan.

Tevens is de Vastgoedmonitor geactualiseerd. Hierdoor is inzicht gekregen in de meerjarige ontwikkeling van bedrijventerreinen en kantoren in Apeldoorn. Voor de binnenstad is het Ontwikkelperspectief Het Stadspark van Apeldoorn afgerond en is het gemeentelijk detailhandelsbeleid geëvalueerd.

3.1.2. We creëren nieuwe werkmilieus (ruimte voor nieuwe ontwikkelingen, het experiment en innovatie)

Toelichting In 2020 hebben we in de Cleantechregio gewerkt aan de Regiodeal met het Rijk. Deze is ook toegekend. Groene Groei is een van de twee lijnen binnen Deal waarmee wij als regio samen met partners als het Rijk, de provincies Gelderland en Overijssel, het onderwijs en private partijen andere werken aan het toekomstbestendig maken van onze bedrijventerreinen. De uitvoering van de RegioDeal vindt in 2021 en 2022 plaats. Het creëren van toekomstbestendige werklocaties maakt ook onderdeel uit van de afspraken in de Actualisatie van het RPW (2020).

3.2 Meer talent aantrekken en boeien

Prestaties

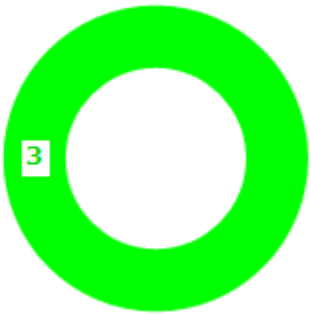

Wat hebben we gedaan in 2020?

3.2.1 We zorgen voor betere aansluiting tussen onderwijs, arbeidsmarkt en ondernemerschap

Toelichting Samen met de grote schoolbesturen (PO, VO en MBO) en tientallen bedrijven is in 2020 de vereniging NewTechPark opgezet. De vereniging NewTechPark inspireert en faciliteert Apeldoornse talenten, bedrijven en onderwijs om te kiezen zich een leven lang te ontwikkelen in de techniek. Met als focus samen ontdekken en innoveren binnen de kansrijke techniek. Tevens is in 2020 gewerkt aan de ontwikkeling van het kenniscentrum digitale veiligheid in het voormalige Belastingdienstgebouw. In 2020 heeft de gemeente als partner van Apeldoorn IT, in samenwerking met regionale zorginstanties de organisatie van de hackathon HACK4CARE verzorgt.

3.2.2 We stimuleren innovatief ondernemerschap en bieden hiervoor een tweetal hotspots.

Toelichting Zie voorgaande onder 3.2.1.Innovatief ondernemerschap stimuleren we door onder de Smart City vlag bedrijven uit te nodigen innovaties te delen en zo synergie te creëren. Apeldoorn IT fungeert hierbij als ondersteunend netwerk. Slimme oplossingen in de cross-over tussen IT en Zorg te realiseren middels bijvoorbeeld een hackathon.

3.2.3 We realiseren een fysieke locatie waar de 3 O's samenwerken.

Toelichting Zie toelichting 3.2.1.

3.3 Apeldoornse kiemkracht verzilveren

Wat hebben we gedaan in 2020?

3.3.1. Netwerkkracht bevorderen en faciliteren

Toelichting Het hart van ons lokale economische beleid wordt gevormd door relatiemanagement. In 2020 is veel tijd en aandacht uitgegaan naar ondersteuning van onze lokale bedrijven en instellingen. Hierin hebben we nauw samengewerkt met onze partners in Apeldoorn, waaronder de Economische Alliantie, Centrummanagement Apeldoorn, Apeldoorn Partners en de diverse ondernemersverenigingen.

Vanwege Covid hebben op veel fronten onze inzet verhoogd. Ons reguliere Bedrijvencontactpunt is opgeschaald naar een actieteam communicatie ondernemers, gericht op een pro actieve benadering van ondernemers en beantwoording van vragen. Om dit kracht bij te zetten is oa. een 1,5 ambassadeur en een full time relatiemanager voor de binnenstad aangesteld. Maar ook zijn we frequenter, bestuurlijk als ambtelijk in overleg getreden met onze bedrijven en ondernemersorganisaties. Daarnaast is het online platform Ondernemen55 omgebouwd naar een tijdelijke lokale marktplaats.
De crisis leidde er ook toe dat ondernemersvragen acute oplossingen vroegen. Vanuit bestaande begroting en ook steun van de provincie is extra geïnvesteerd in bv. tijdelijke opslag materiaal kermisondernemers, Herstelplan Binnenstad en activiteiten van de Economische Alliantie.
Tot slot zijn keuzes gemaakt gericht op het verlagen van lasten voor ondernemers.

3.3.2 Investeren in fysieke ontmoetingsplaatsen zoals het Ondernemershuis, Zwitsal, Herzbergerpark

Toelichting Met lokale partijen, waaronder Plek, Element en NTP is gewerkt aan het realiseren van een samenwerkingscollectief op de Zwitsal locatie (samenbrengen van organisatie, human capital, bereikbaarheid, ruimtelijke kwaliteit, inhoudelijke programma en living lab)

3.3.3. Ruimte bieden aan en (mee)investeren in het experiment en innovaties die onze kiemkracht versterken

Toelichting In 2020 hebben we diverse initiatieven ondersteund. Waaronder de hackathon gericht op innovaties in de zorg/it, een open innovatie voor een gelijkstroomlab gestimuleerd (opgenomen in RegioDeal). Tevens hebben we geparticipeerd in de Gelderse Monitor Bezoekersdrukte. Gericht om tijdens de drukke zomerperiode de spreiding van bezoekersstromen te stimuleren

Effectindicatoren

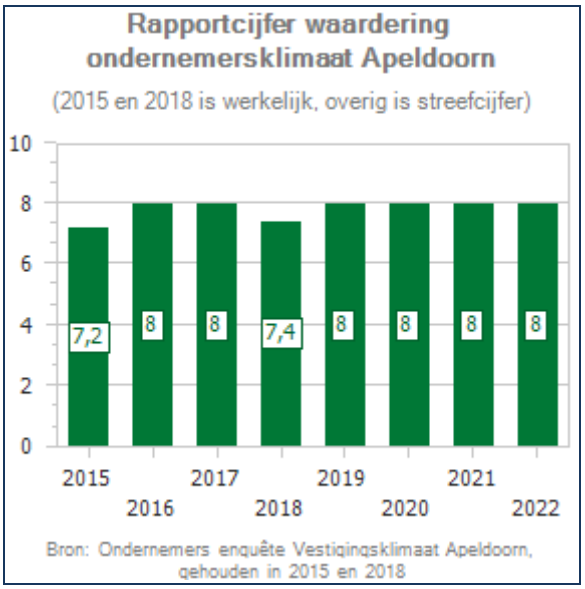

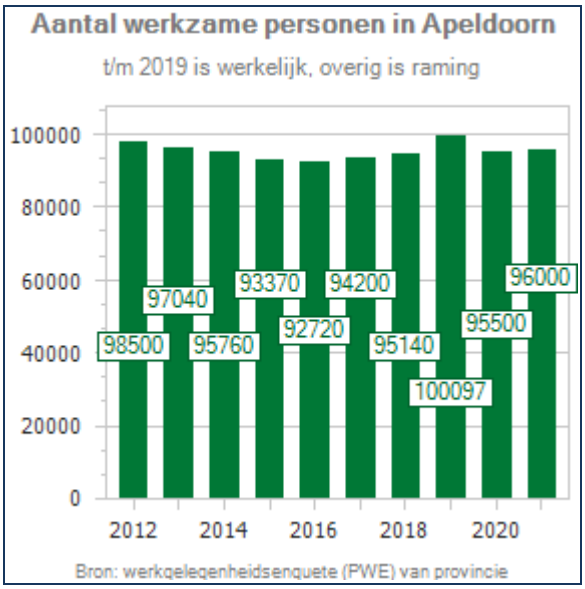

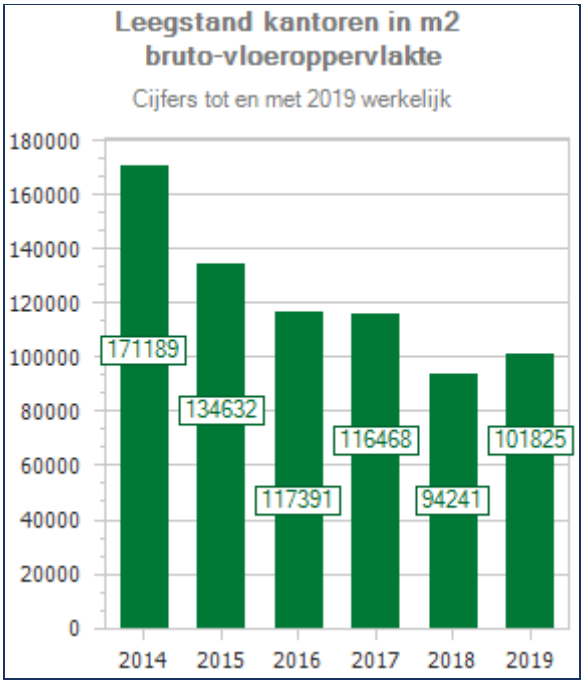

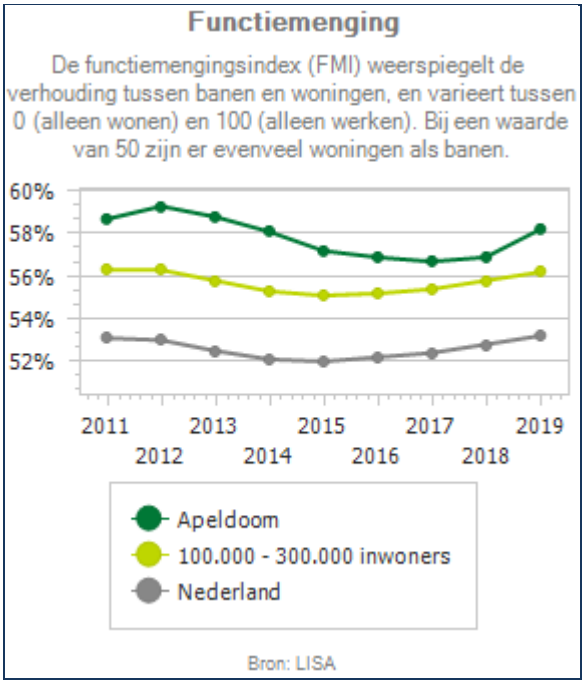

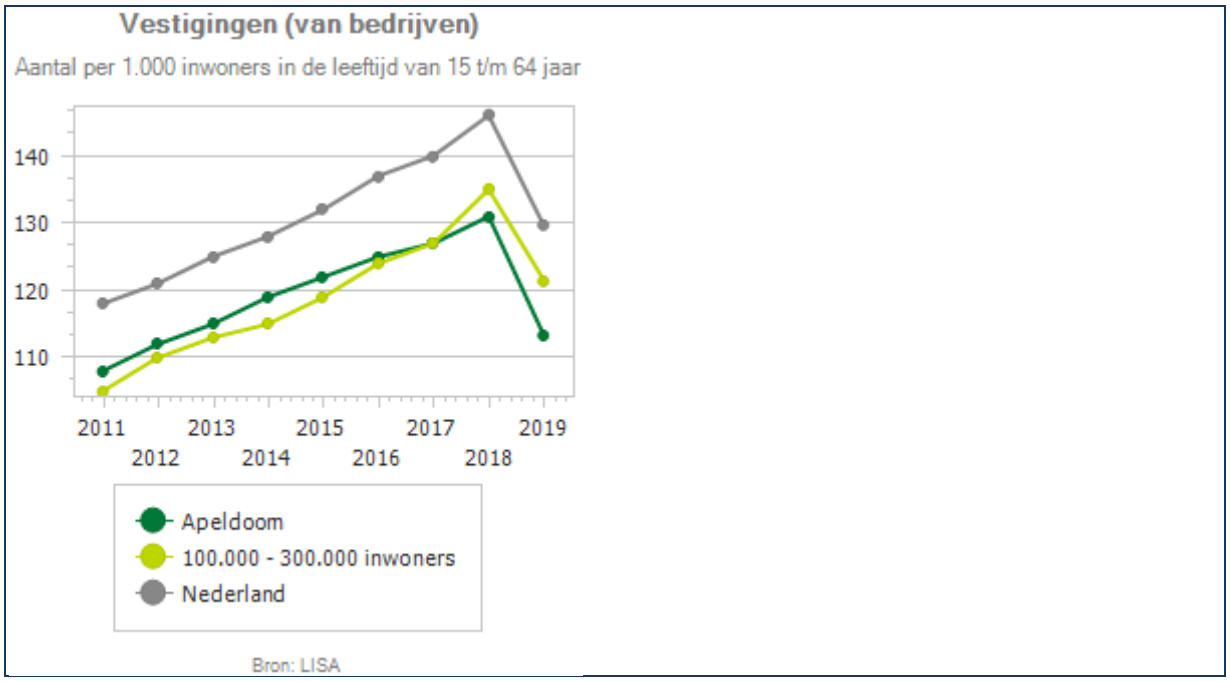

Trendanalyse

Aantal werkzame personen in Apeldoorn

Na een lange periode waarin we een dalende lijn zagen is deze nu positief. Het aantal werkzame personen groeit in de gemeente Apeldoorn. Hierin zien we het herstel van de economie terug op lokaal niveau.

Functiemenging (verhouding banen/woningen)

Apeldoorn telt veel inkomende pendel als het gaat om werkgelegenheid. In vergelijking met landelijke cijfers is de lokale functiemengingsindex betrekkelijk hoog. In deze index zien we de groei van de werkgelegenheid terug. Na een aantal jaar een dalende lijn te hebben waargenomen ontwikkelt deze zich weer positief.

Leegstand kantoren

Tot en met 2019 gemeten. De daling van de leegstand gaat minder snel dan eerder geprognosticeerd (in MPB 2018). De reeks is hierop aangepast. De doelstelling is een afname naar een frictieleegstandsniveau (van 4%) in 2022.

Vestiging (van bedrijven)

De vestiging van bedrijven in Apeldoorn laat in 2019 een daling zien. De lokale groei blijft achter bij de trend die we landelijk zien. De daling van het aantal vestigingen is daar lager.

Waardering ondernemingsklimaat

De waardering van het ondernemersklimaat wordt periodiek gemeten, in 2018 is de laatste meting verricht.

4. Versterken van ons toeristisch toplandschap!

De afgelopen jaren heeft de nadruk gelegen op onze toeristische ambities. Op het vlak van cultureel erfgoed, landschap en natuur zien we dat een stevige inhaalslag nodig is. Fraaie landschapselementen verdwijnen, waardoor het landschap steeds eenvormiger wordt; de kwaliteit van de natuur staat onder druk, o.a. door versnippering en verzuring; erfgoed moet nodig worden opgeknapt. Maar ook ons toeristisch product heeft een kwaliteitsslag nodig, zeker waar het gaat om de soms verouderde recreatieve voorzieningenstructuur.
De komende jaren is daarom extra inzet nodig voor de versterking van natuur, landschap en erfgoed (het 'stamkapitaal'). Mooie natuur en landschap is ook belangrijk voor onze bezoekers. Door de mogelijkheden voor beleving te vergroten (wandelknooppunten, wildobservatieposten, erfgoedbeleving) slaan we twee vliegen in één klap: de kwaliteit van ons stamkapitaal, maar ook de toeristische aantrekkingskracht voor bezoekers en bewoners gaat erop vooruit. Tevens hebben we aandacht voor het verleden. Samen met onze partners werken wij aan een Apeldoorns programma om ons erfgoed en onze geschiedenis beleefbaar te houden ook voor toekomstige generaties, het zogenoemde herinneringstoerisme. Onze inzet hebben we gebundeld in het programma 'Wij zijn Veluwe'.
Ook werken we met het programma Vitale Vakantieparken aan een goed toekomstperspectief voor onze verblijfsaccommodaties. Regionale samenwerking is nodig en maakt dit mogelijk. Wel vinden we het belangrijk om in Apeldoorn ruimte te houden voor een aanpak die is toegespitst op onze context en behoefte.

Wat hebben we bereikt in 2020?

We hebben uitvoering gegeven aan de ambities uit het programma Welkom in Apeldoorn en de investeringsagenda Wij zijn Veluwe. Dit heeft geleid tot vervanging van wildroosters, renovatie van landgoederen en het beleefbaar maken van ons erfgoed door bijvoorbeeld het kinderboek 'Lang geleden in Apeldoorn'. Met onze partners uit Apeldoorn, de Veluwe en het NBTC voeren we aan het project Koninklijke Veluwe, waarmee we de heropening van Paleis het Loo vieren. Verder isuitvoering gegeven aan het programma Vitale Vakantieparken. 2020 stond ook in het teken van 75 jaar herdenken en vieren. Vanwege corona is een groot aantal activiteiten niet door gegaan. Desondanks is een aantal projecten afgerond, waaronder de Canadian Walk.
In regionaal Veluws verband is de Veluwe Agenda vernieuwd en hebben we een Regiodeal toegekend gekregen.

4.1 Apeldoorn werkt aan de beste Veluwe beleving!

Prestaties

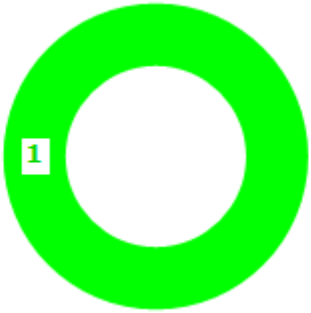

Wat hebben we gedaan in 2020?

4.1.1. Kwalitatieve groei toeristisch toplandschap

Toelichting In 2020 is uitvoering gegeven aan het programma Welkom in Apeldoorn en het daarbij behorende investeringsprogramma Wij zijn Veluwe. We hebben het volgende bereikt. Voor natuur en landschap zijn investeringen gedaan voor vervanging en plaatsing nieuwe wildroosters. We zijn aan de slag gegaan met ontwikkelperspectief voor het Wenumse Beekdal, welke begin 2021 wordt afgerond. Binnen het thema erfgoed beleven is het kinderboek 'Lang geleden in Apeldoorn' uitgebracht. 75 herdenken en vieren is vanwege Corona in afgeslankte vorm uitgevoerd. Desalniettemin is hebben we een bijdrage kunnen leveren aan de Canadian Walk en het herinneringscentrum Apeldoornsche Bosch. Als onderdeel van onze toeristische recreatieve infrastructuur is het BikeParc aangelegd, camperplaatsen gerealiseerd op het Zwitsal terrein en is de visie citymarketing Apeldoorn 2025 met u besproken.

Nieuwe ontwikkelingen

Uitvoeringsplan huisvesting arbeidsmigranten (nieuw beleid Voorjaarsnota)

Toelichting Voor het opstellen van huisvestingsbeleid voor arbeidsmigranten zijn 4 sporen in gang gezet. Er is:

- een ruimtelijke verkenning flexwonen gestart met o.a. een behoeftenonderzoek naar short- en midstay huisvesting;
- een onderzoek gedaan naar de werking van het huidige juridische instrumentarium om huisvesting te reguleren (kamerverhuur);
- een inventarisatie naar de feitelijke huisvesting van arbeidsmigranten (waar en onder welke omstandigheden);
- een aanzet tot afstemming en samenwerking op lokaal, regionaal, provinciaal en landelijk niveau, waarbij de aanbevelingen van het aanjaagteam bescherming arbeidsmigranten (Roemer) ook een rol spelen.

Bezuiniging 10% programma Toerisme

Toelichting Uitvoering gegeven aan de bezuiniging door o.a. lagere financiële bijdrage aan lokale activiteiten en onderzoek

5. Het realiseren en faciliteren van ruimtelijke ontwikkelingen door middel van bouwgrondexploitatie

Wat hebben we bereikt in 2020?

In 2020 zijn we ruim over onze geraamde productie voor woningbouw heengegaan. We hebben grond voor de realisatie van 130 woningen verkocht, terwijl er maar grond voor 68 woningen in de planning stond. Ook voor bedrijvigheid hebben we meer gronden verkocht dan geraamd. Dit is net als in 2019 ruim 12 ha geworden in plaats van de geraamde 6 ha. Dit komt met name door een grote verkoop in Zuidbroek, die al wel werd verwacht, maar vorig jaar nog niet financieel kon worden verwerkt.
In 2020 zijn bovendien twee nieuwe complexen (Winkelcentrum Kerschoten en Kieveen) geopend en is een aantal kaderwijzigingen doorgevoerd, waardoor de voorraden zijn verruimd. Vanaf 2021 staan er nu nog grondverkopen voor de realisatie van 482 woningen gepland en gronduitgifte van 19 hectare voor bedrijvigheid. Op basis van de lopende grondexploitaties zouden we in 2025 onze laatste gronden voor woningbouw verkopen en in 2027 onze laatste gronden voor bedrijvigheid.

5.1 Ontwikkeling en uitgifte van gronden in functie van maatschappelijk gewenste doelen

Prestaties

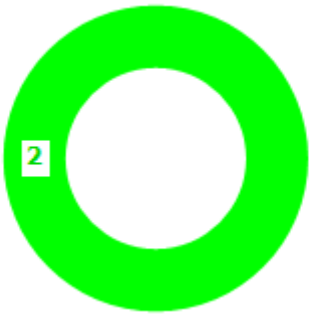

Wat hebben we gedaan in 2020?

5.1.1 Prestaties Grondbedrijf voor de periode 2020 - 2023

Toelichting In 2020 is grond verkocht voor ruim 13 hectare aan bedrijfslocaties. Grotendeels bestaat dit uit 2 grote verkopen op de Noordkaap op Apeldoorn Noord II en de Ecofactorij. Daarnaast zijn er een aantal kleinere kavels verkocht eveneens op Apeldoorn Noord II en de Noordoost Poort.
Op de woningbouwlocaties is grond verkocht voor de realisatie van circa 130 woningen. Het grootste aandeel in dit aantal betreft Zuidbroek met 86 woningen. Dit betreft de laatste grote grondverkoop in Het Rooster en de opstart van het nieuwe deelgebied De Wingerd. Daarnaast is er een mijlpaal bereikt met de verkoop van de laatste kavel in Groot Zonnehoeve waarmee alle gronden zijn verkocht en er volop gewerkt wordt aan het woonrijp opleveren van deze nieuwe woonwijk.

5.1.2 Uitvoering dossiers uit het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties

Toelichting In het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties worden de verschillende dossiers benoemd waaraan wordt gewerkt. Dat gaat om de nota's Kostenverhaal, Gronduitgifteprijsbeleid, Grond en Vastgoedbeleid en Het Uitvoeringskader Grondbedrijf. Voor de meeste nota's is aangegeven dat verwacht wordt deze in 2021 ter besluitvorming voor te kunnen leggen. Er wordt momenteel volop aan gewerkt en dat is nog steeds de planning. Uitzondering hierop is de Nota Grond en Vastgoedbeleid. Bij deze nota is in 2020 aangegeven dat er gewerkt wordt aan de voorbereiding van een PMA om uw raad mee te nemen in de totstandkoming van de nota. Inmiddels is dit onderwerp twee keer behandeld op de PMA en er wordt gewerkt aan de afronding van het stuk om vervolgens de besluitvorming in te kunnen gaan.

Nieuwe ontwikkelingen

Nieuwe grondexploitaties en het vervolg van Ecofactorij II

Toelichting In het jaar 2020 zijn er flinke stappen gezet binnen de projecten Winkelcentrum Kerschoten en bedrijfslocatie Kieveen in Loenen. Voor deze ontwikkelingen is inmiddels door uw raad een grondexploitatie geopend om de volgende stappen richting de uitvoering te kunnen zetten. Voor Kieveen zal eerst een complex vraagstuk over Stikstof opgelost moeten worden omdat dit een belangrijk onderdeel is van de ruimtelijke haalbaarheid.

Daarnaast is op 17 september 2020 het project Ecofactorij II besproken tijdens de PMA. Er is een doorkijk gegeven in de resultaten tot nu toe en een toelichting gegeven op de complexe vraagstukken die nog nader onderzocht moesten worden. Vervolgens heeft uw raad besloten om door te gaan met het opstellen van een ontwikkelplan met een onderliggende grondexploitatie.

Effectindicatoren

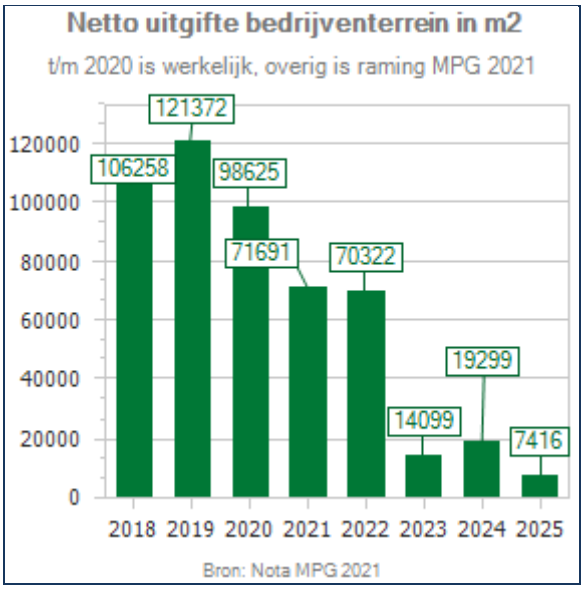

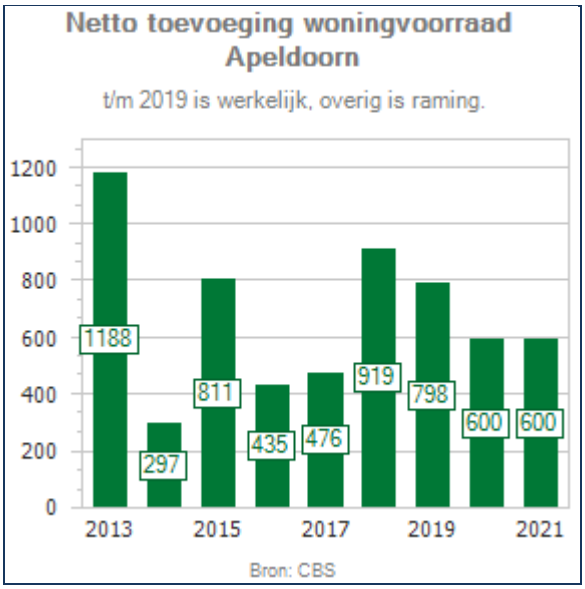

Trendanalyse

Netto toevoeging woningvoorraad

Voor 2019 gaat het om 798 netto toevoegingen (definitieve BAG cijfers). Voor 2020 en 2021 is de schatting 600 woningen.

Netto uitgifte bedrijventerrein

In 2020 is ruim 12 ha grond voor bedrijven verkocht. Dit is bijna het dubbele ten opzichte van de raming en heeft te maken met een omvangrijke grondverkoop in Zuidbroek op de Noordkaap. Dit was geen onverwachte verkoop maar deze kon om financieel technische redenen nog niet verwerkt worden in de prognoses. De afname van de voorraad binnen het grondbedrijf wordt duidelijk zichtbaar. Van de beperkte voorraad is op dit moment een groot deel van de nog te verkopen grond gereserveerd of zijn er al contracten gesloten. Met uitzondering van de gronden in Kieveen.

Lessons learned

Wendbaar en flexibel

We zijn 2020 gestart met gedachte uitvoering te geven aan de doelstellingen en projecten zoals beschreven in dit programma. De uitbraak van het corona virus heeft echter grote impact gehad op ons werk. Zowel op de inhoud van ons werk als de wijze waarop we werken. Wat we hieruit hebben geleerd dat we wendbaar en flexibel zijn. In hele korte tijd zijn de bakens verzet en is noodsteun verleend aan ondernemers. Hiervoor waren geen standaard draaiboeken en protocollen. We bleken in staat pragmatisch en oplossingsgericht aan het werk te gaan. Ook de relatie met onze partners bleken we goed in staat los te laten en uitvoering over te laten aan een ander.

COVID-19

De Coronacrisis heeft ook voor een aantal onderdelen van dit programma gevolgen gehad. We hebben hier zoveel mogelijk als kon met onze werkzaamheden op ingespeeld.
Op het gebied van economische zaken en met name voor het relatiemanagement hebben we de bakens verzet door de aandacht maximaal te richten op ondernemers, bedrijven en instellingen die daarvoor onze support hard nodig hadden. We hebben onder meer een relatiemanager binnenstad en een 1,5 meter ambassadeur aangesteld. We hebben een actieteam communicatie ondernemers ingesteld. Verder leidden ondernemersvragen tot acute oplossingen zoals hulp bij tijdelijke opslag van materiaal bij kermisondernemers, Herstelplan Binnenstad en activiteiten van de Economische Alliantie. Tot slot zijn keuzes gemaakt gericht op het verlagen van lasten voor ondernemers.
Ook heeft de crisis invloed gehad op het proces van de totstandkoming van de Omgevingsvisie. Die is vertraagd omdat bijvoorbeeld het uitwerken van de perspectieven met een grote groep stakeholders digitaal moest gebeuren. Dit kostte meer tijd, maar is uiteindelijk wel gelukt.

Samenvatting verschillen programma

Uitkoopregeling hoogspanning
Op het budget voor het uitkopen van eigenaren van woningen die onder hoogspanningslijnen zijn gevestigd hielden we een substantieel bedrag over. Omdat de regeling tot eind 2021 doorloopt en wij nog niet in kunnen schatten hoeveel gebruik hiervan wordt gemaakt hevelen wij het resterende bedrag van € 1,86 miljoen over naar volgend jaar.

Omgevingswet.
Door uitstel van de invoering van de Omgevingswet en het uitlopen van de omgevingsvisie (nu blijkt dat er toch een Omgevingseffect Rapportage nodig is), schuift een deel van het budget voor 2020 door naar 2021. Het gaat om € 352.000.

Leges omgevingsvergunning
De opbrengsten leges omgevingsvergunning activiteit bouwen blijven in 2020 achter op de begroting. Ook waren de lasten iets hoger dan begroot. Per saldo is het nadelig resultaat van € 720.000 ten laste van de voorziening egalisatie bouwleges gebracht. Daarmee bedraagt de nieuwe stand van de voorziening bij de jaarrekening circa € 2,3 miljoen.

Economie
Voor economie hebben wij aanzienlijk bedragen ontvangen van de Provincie. Voor deze middelen zijn projecten uitgevoerd. Hierdoor ontstaan er verschillen op zowel de lasten en baten kant. Per saldo geven deze weinig verschillen. Verder zijn voor 300 K Reserve overlopende projecten (ROP) aangemaakt, welke een voordeel op de exploitatie geeft en een nadeel op 980. Verder zijn er voordelen die door Corona niet konden worden uitgevoerd.

Zwitsal
De plankosten Zwitsal bestaande uit interne apparaatskosten, externe advisering en PR&communicatie zijn hoger uitgevallen dan begroot. In 2020 heeft een intensief traject plaatsgevonden om te komen tot een ontwikkelvisie en -strategie voor de Zwitsallocatie. Daarnaast was extra inzet van vastgoedbedrijf nodig voor alle ontwikkelingen met bestaande en nieuwe huurders op de Zwitsal. Ook de coronasituatie vroeg daarbij extra inspanning. De begroting voor 2020 – opgesteld in voorjaar 2019 – was destijds niet gericht op deze ontwikkelingen, wat heeft geleid tot een nadeel van € 240.000.
Daarnaast is het uiteindelijke aandeel sanering in de kosten van de openbare ruimte hoger uitgevallen dan geraamd. Daarmee is tegelijkertijd het aandeel investeringskosten van de herinrichting lager uitgevallen, wat leidt tot jaarlijks lagere kapitaallasten. Doordat de kosten van de bodemsanering direct ten laste van de exploitatie moeten worden gebracht, betekent dit een nadeel van € 515.000. Voor beide nadelen wordt voorgesteld om bij de resultaatbestemming 2020 deze te onttrekken aan de daarvoor beschikbare bestemmingsreserve Zwitsal.

Het Grondbedrijf
Het werkelijke resultaat is € 6,5 miljoen meer dan we hadden begroot. Het totale resultaat bedraagt -inclusief de begrote € 0,6 miljoen- € 7,1 miljoen. Het positieve resultaat is opgebouwd uit winstnames en mutatie van de verliesvoorzieningen.
Dit jaar nemen we een bedrag van € 5,3 mln aan winst. Bij de in exploitatie genomen complexen (BIE) gaat het om winstnames uit de complexen De Voorwaarts, Groot Zonnehoeve, de afgesloten en kleine complexen en het erfpachtcomplex. Daarnaast is er nog een klein positief resultaat voor de verkochte panden.
De afname van de benodigde verliesvoorzieningen in de BIE wordt veroorzaakt door met name de aanpassingen in het complex Zuidbroek.

Verbonden partijen

Kanaalzone Zuid (Schatkamer van Zuid)

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Herontwikkeling plangebied volgens ontwikkelingskader Kanaalzone Zuid.
Betrokken partijen	Woningbouwcorporaties De Woonmensen en Ons Huis.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Wij zijn lid van de projectgroep. Het gaat hier om een publiek-private samenwerking. Wij doen hierin mee voor 50%.
Portefeuillehouder(s)	W. Willems
Link naar jaarstukken	
Link naar kaderstelling	

Prestatie afspraken

Risico's

Het belangrijkste risico zijn eventuele tegenvallers in het civieltechnische werk, zoals bodemsaneringen en verrassingen tijdens het bouw- en woonrijp maken. In de exploitatie is een post onvoorzien als buffer tegen risico's opgenomen.

Ontwikkelingen beleid

Het zuidelijk deel van de Schatkamer (fase 1 en fase2) is nagenoeg volledig woonrijp opgeleverd waarmee het grootste deel van de ontwikkeling is afgerond. De laatste twee deelgebieden, De Koldewijnlocatie en het Dorpdeel gaan de komende jaren opgepakt worden. Op dit moment worden de mogelijkheden verkend om de Koldewijnlocatie om te zetten van een bedrijvenbestemming naar een (sociale) woningbouw locatie. Daarnaast wordt er gewerkt aan de verkoop van grond voor de realisatie van 10 sociale huurwoningen en 4 twee-onder-één kap woningen aan de Lepelaarweg.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Eigen vermogen	€ 0	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	-/- € 6.337.000	-/- € 6.116.000	-/- € 6.018.000

Veldekster

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Gemeenschappelijk tot exploitatie brengen van bouwgrond voor woningbouw. Het gaat om de locatie waar camping De Veldekster was gevestigd.
Betrokken partijen	De Veldekster BV.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Wij zijn lid van de projectgroep. Het gaat hier om een publiek-private samenwerking. Wij doen hierin mee voor 25%.
Portefeuillehouder(s)	J. Joon
Link naar jaarstukken	
Link naar kaderstelling	

Prestatie afspraken

Risico's

De markt is gunstig. De (grote) kavels staan nog altijd volop in de aandacht.

Ontwikkelingen beleid

De PPS Veldekster is nagenoeg gereed. Er resteren nog vier kavels t.b.v. woningbouw. We verwachten in 2021 in ieder geval drie kavels te verkopen. Hierna zal de PPS worden opgeheven en zullen in een aanvullende overeenkomst afspraken worden gemaakt over de resterende verkoop en werkzaamheden t..bv. het woonrijp maken.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Eigen vermogen	€ 0	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0	€ 0

Wegener

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	De PPS Wegener is oorspronkelijk bedoeld voor de realisatie van kantoren en enkele kavels voor vrijstaande woningen.
Betrokken partijen	Wieap Beheer BV (W. Goudkuil) en de VOF Apeldoornse Vastgoedcombinatie I, een samenwerking tussen 3 vennootschappen van de familie Roeterdink, de heer Van Berlo en de heer Van Riggelen.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Wij zijn lid van de projectgroep. Het gaat hier om een publiek-private samenwerking. Wij doen hierin mee voor 33 1/3 %.
Portefeuillehouder(s)	J. Joon

Link naar jaarstukken

Link naar kaderstelling

Prestatie afspraken

Risico's

Van het programma dat is opgenomen in de PPS Wegener valt een derde deel toe aan de gemeente. Dit deel is opgenomen in de grondbedrijf programmering per 1 januari 2021. Het risico voor het aandeel van de gemeente is afgedekt door een verliesvoorziening.

Ontwikkelingen beleid

De kaderwijziging, door de raad vastgesteld op 14-2-2019, voorziet in omzetting van het omvangrijke kantorenprogramma (50.000 m2 bvo in totaal) naar 15 woningen, 23.000 bvo bedrijfsruimte, 7.000 m2 bvo kantoren en 20.000 m2 bvo overige bestemming. In januari van 2021 is het Masterplan door de raad vastgesteld. Momenteel wordt dit Masterplan verder uitgewerkt in een Ontwikkelplan die samen met een geactualiseerde grondexploitatie aan de raad zal worden voorgelegd.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Eigen vermogen	€ 0	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	€ 9.750.000	€ 9.850.000	€ 9.940.000

BV Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Bijdrage aan de doelstelling toeristisch toplandschap.
Betrokken partijen	Provincie Gelderland en de gemeenten Putten, Barneveld, Ermelo, Ede, Elburg, Epe, Oldebroek, Apeldoorn, Heerde en Harderwijk
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Actieve invulling geven aan de strategische doelstelling om van de gemeente Apeldoorn een toeristisch toplandschap te maken. Daarbij consistent handelen in lijn met het bestuursakkoord 'De samenwerking geborgd' en de regionale visie aangaande de transformatie van parken met een beperkt toekomstperspectief. De stemverhouding is overeenkomstig aandelen verhouding
Portefeuillehouder(s)	M. van Vierssen
Link naar jaarstukken	Jaarrekening 2019 Ontwikkelmaatschappij Vitale Vakantieparken
Link naar kaderstelling	

Prestatie afspraken

Risico's

Risico's bij opheffing en risico's bij revolverendheid.

Ontwikkelingen beleid

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat		- € 164.000	
Eigen vermogen		€ 80.000	
Vreemd vermogen			

Paragrafen

2.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

2.1.1 Inleiding

In deze paragraaf gaan we in op onze risico's en hoe we daarmee omgaan. Dit doen we door een weergave te geven van de risico's die we lopen bij het realiseren van onze doelstellingen. Welke onzekere gebeurtenissen kunnen zich voordoen die het bereiken van de gewenste resultaten beïnvloeden? Vervolgens brengen wij maatregelen in beeld die wij nemen om de risico's te beheersen. Ook schetst deze paragraaf welke buffer (weerstandscapaciteit) aanwezig is om financiële risico's op te vangen mochten die zich onverhoopt toch voordoen. Zoals afgesproken in de Nota Risicomanagement richten wij ons daarbij op de TOP-risico's. In de jaarrekening blikken wij daarbij vooral terug: welke mutaties in risico's deden zich voor en hoe verliep de uitvoering van beheersmaatregelen?
We starten de paragraaf met een weergave van onze financiële positie. Dat vormt immers belangrijke context om impact van risico's te duiden: hoe gevoelig zijn we daar voor? Het financiële beeld duiden we aan de hand van de verplichte financiële kengetallen en ijkpunten, aangevuld met een aantal aanvullende indicatoren. Vervolgens beschrijven we ons systeem van risicomanagement, de geïnventariseerde risico's en daarbij getroffen beheersmaatregelen.

2.1.2 Financiële positie in vogelvlucht

In het bestuursakkoord 2018-2022 "De kracht van Apeldoorn" en ons collegewerkprogramma "Krachtig verder" gaven we aan dat financieel herstel speerpunt blijft. We willen voldoende eigen vermogen hebben bij een solvabiliteit van tenminste 20%. De schuldpositie willen we klein houden. Risico's spelen hierbij een tweeledige rol: enerzijds zorgt het financieel herstel voor een stevige buffer om mogelijke risico's op te vangen, anderzijds kan de omvang van risico's (het tempo van) dit financiële herstel beïnvloeden.

Op basis van deze jaarrekening kunnen we concluderen, dat we onze doelstelling van financieel herstel hebben bereikt. We hebben een eigen vermogen opgebouwd van € 137 miljoen en een algemene reserve van bijna € 96 miljoen. Daarbij komt nog het rekeningresultaat van ruim €17 miljoen. Onze solvabiliteit is gestegen boven 20% en onze schuldquote is verder gedaald. We hebben een voldoende weerstandsvermogen.

De grafiek hieronder toont het beeld van ons financieel herstel afgelopen 10 jaar met het dieptepunt in 2011 en het geleidelijk herstel sinds de vaststelling van de zomernota 2012.
In de zomernota richtten we ons financieel herstel op herstel van de negatieve algemene reserve met als ijkpunt: een algemene reserve van minimaal € 15 miljoen in 2022. Dat leek toen ver weg. Met de decentralisatie van het sociaal domein namen onze budgetten en risico's echter fors toe. Daarom hebben we in 2015 de lat voor financieel herstel hoger gelegd en met u nieuwe ijkpunten afgesproken: weerstandsvermogen, solvabiliteit en schuldquote.

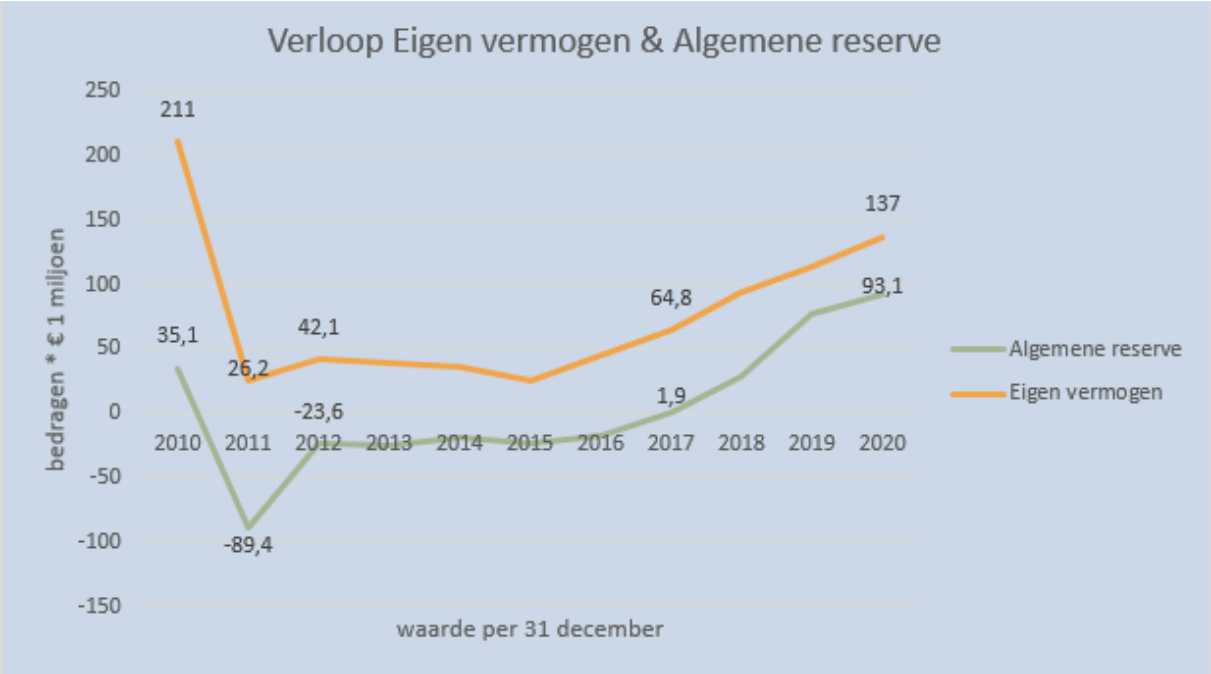

De financiële buffer, die we sinds 2012 opgebouwd hebben en de lage schuldquote geven een solide financiële basis voor de toekomst. Toch zijn we nog niet uit de financiële zorgen. We zitten nog midden in de coronapandemie met alle onzekerheden van dien en onze begroting is in de jaarschijven 2023 en 2024 nog niet structureel sluitend. Hier rest nog een opgave, die we in de voorjaarsnota 2021 zullen oppakken.

	Indicator / kengetal	Peildatum / verwerkt in P&C-document					
		31-12-2018	1-9-2019	31-12-2019	1-9-2020	31-12-2020	
		Rekening 2018	Begroting 2020	Rekening 2019	Begroting 2021	Rekening 2020	Norm
a	Weerstandsvermogen AD	0,93	1,37	1,52	1,44	1,83	>1
b	Eigen Vermogen (* 1 miljoen)	€ 120,30	€ 108,40	€ 128,40	€ 138,10	€ 154,10	
c	Netto schuldquote	85,99%	94,44%	92,04%	94,22%	75,78%	<100%
d	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	77,34%	87,18%	83,42%	87,55%	69,09%	<90%
e	Solvabiliteitsratio	16,25%	14,08%	16,99%	17,79%	21,68%	>20%
f	Structurele exploitatieruimte	-0,73%	0,32%	1,96%	0,48%	2,36%	>0,6%
g	Grondexploitatie	7,98%	2,38%	6,66%	1,39%	2,93%	<20%
h	Belastingcapaciteit	98,31%	96,08%	96,21%	102,45%	102,45%	<95%

Toelichting.
De laatste jaren hebben de oplopende tekorten in het sociaal domein het ingezette financiële herstel sterk beïnvloed. Het weerstandsvermogen, onze schuldquote en solvabiliteit bleven op ongeveer hetzelfde niveau hangen. De oplopende tekorten op Jeugd en WMO hebben invloed op het ingezette financiële herstel. In de MPB 2021-2024 schreven we: 'We zijn nog niet waar we financieel gezien zouden willen zijn. Het is onzeker of de ingezette ombuigingen binnen het

sociaal domein kunnen worden gerealiseerd en voor de jaarschijven 2023 en 2024 zijn nog forse extra ombuigingen noodzakelijk om de begroting sluitend te maken.'
In 2020 zijn we geconfronteerd met de gevolgen van het Covid-19 virus. Dat heeft effect gehad op de gemeentelijke activiteiten en onze inkomsten en uitgaven. Het Rijk en ook de Provincie hebben de samenleving en de gemeenten met financiële steunpakketten gecompenseerd en wij hebben deze middelen lokaal ingezet. De effecten van Covid op langere termijn kunnen we nog niet overzien. Daarom hebben we een risico COVID opgenomen.
Nu, op basis van deze jaarrekening, ziet het beeld er zonniger uit.
We hebben een beter beeld van de ontwikkelingen in het sociaal domein (Jeugd en WMO) en deze zien er financieel beter uit dan waar we halverwege vorig jaar vanuit gingen. De maatregelen, die we eerder genomen hadden gaan werken en het volume neemt minder toe dan we verwacht hadden. Daarnaast heeft het Rijk op basis van het onderzoek van AEF in december 2020 aangegeven dat de gemeenten ontoereikend worden gecompenseerd. Dat gaat om forse bedragen. Het kan haast niet zo zijn dat het Rijk hierop niet gaat acteren. Dit heeft ertoe geleid dat de risico's in het sociaal domein fors zijn verlaagd.
Aanvullend verwachten we dat de herverdeling van het gemeentefonds ertoe zal leiden dat de algemene uitkering van de gemeente Apeldoorn fors hoger zal worden.

Het positieve beeld zien we ook terug in onze kengetallen.
De risico’s zijn lager geworden. Ons eigen vermogen inclusief rekening resultaat is gegroeid. We zien dat mede als gevolg van Corona een aantal in 2020 geplande activiteiten en projecten nog niet (volledig) is uitgevoerd. Dat heeft geleid tot een hogere reserve overlopende posten. We zien, dat de inkomsten van de gemeente vooral door incidentele bijdragen (Corona, subsidies, verkoopresultaat Grondbedrijf, correctie BTW) fors zijn toegenomen, wat mede geleid heeft tot het positieve rekeningresultaat van € 17,1 miljoen.

De onderstaande tabel geeft een samenvattend overzicht van de financiële kengetallen.
We hanteren hierbij de normen zoals we die eerder afspraken in het bestuursakkoord en het collegewerkprogramma. Voor de kengetallen onder f,g en h gebruiken we de normen van de Provincie Gelderland.

IJkpunten

Netto schuldquote gecorrigeerd (verplicht)
De netto schuldquote geeft een waarde aan onze liquiditeitspositie (zie ook hoofdstuk 2.3.4 in de Paragraaf Financiering). Voor een financieel gezonde situatie moet deze netto schuldquote lager zijn dan 90%. Voor de schuldquote gecorrigeerd houden we de volgende normen aan:

Netto schuldquote	<90%	<100%	100%<>130%	>130%
Kwalificatie	Goed	voldoende	Matig	Onvoldoende

De gecorrigeerde schuldquote blijft sinds 2018 (rekening 2017) onder de 90%. In 2018 en 2019 hebben we enkele grote investeringen gedaan (bijvoorbeeld Anklaar en verbouwing stadhuis) In 2020 is de netto schuldquote fors verbeterd. Zoals u in de balans en in de Paragraaf Financiering kunt zien, zijn de schulden behoorlijk afgenomen. Daarnaast heeft de hoogte van de baten invloed op dit kengetal. Die waren in 2020 hoger dan in 2019 en ook hoger dan begroot door subsidies van het Rijk en van Provincie Gelderland en extra algemene uitkering in verband met Corona. Onze schuldquote van 69% is prima.

Solvabiliteitsratio
We hanteren de volgende normen voor onze solvabiliteit:

Solvabiliteit	≥ 20%	15% <>20%	10 %<>15%	< 10%
Kwalificatie	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende

We willen onze solvabiliteit terugbrengen op het niveau van 2008. We hebben afgelopen jaren onze solvabiliteit kunnen verbeteren, bijvoorbeeld omdat we de extra precario-opbrengst van Liander hebben toegevoegd aan de algemene reserve. Door de ontwikkelingen, die we

hierboven hebben toegelicht hebben we nu een mijlpaal bereikt met een solvabiliteit van 21,68%. Voor het eerst in lange tijd is deze hoger dan 20 % en op het gewenste niveau.

Weerstandsvermogen
Het risicoprofiel van de gemeente Apeldoorn was in de afgelopen jaren fors gestegen. Nu we een beter beeld hebben van de effecten van de genomen beheersmaatregelen en we extra middelen verwachten van het Rijk voor Jeugd en WMO en als gevolg van herverdeling van het gemeentefonds is ons risicoprofiel verbeterd. Onze eigen vermogen is gegroeid naar € 137 miljoen. Daarbij komt dan nog het rekeningresultaat 2020 van €17,1 miljoen. Het weerstandsvermogen is 1,83. Dat geeft aan, dat we voldoende buffers hebben om onze risico's op te vangen.

Weerstandsvermogen	**W ≥2,5**	**1,5≤ W<2,5**	**1≤ W< 1,5**	**W< 1**
Kwalificatie	Goed	voldoende	Matig	Onvoldoende

Overige kengetallen
De structurele exploitatieruimte geeft de flexibiliteit van de begroting aan. In hoeverre zijn de exploitatielasten en baten incidenteel. In 2020 hebben onder andere we incidentele extra inkomsten en uitgaven als gevolg van Corona, subsidies zoals vanuit de regiodeal, een eenmalige teruggave van BTW en extra afschrijving van vastgoed.
Onze grondexploitatie is beperkt en de risico's van het Grondbedrijf zijn afgedekt door de Algemene Reserve Grondbedrijf en de risicovoorziening van het Grondbedrijf (zie 2.1.4.2).
De belastingquote (lokale woonlast t.o.v. landelijk gemiddelde woonlast meerpersoonshuishoudens) geeft aan in hoeverre de gemeente in geval van een structureel exploitatietekort ruimte heeft om met belastingverhoging tot een sluitende begroting te komen. Onze belastingquote is hoger dan gemiddeld als gevolg van de tariefverhogingen van OZB en afval in 2020. Onlangs heeft Coelo de 'kerngegevens grote gemeenten 2021' gepresenteerd. Daar zien we dat het gemeentelijk beleid om per 2021 onze OZB met niet meer dan inflatie te verhogen en de geringe tariefsverhoging van afval in 2021 positief uitwerkt. Onze woonlasten zitten in 2021 op het niveau van het landelijk gemiddelde en zullen bij voortzetting van dit beleid verder dalen.

2.1.3 Kader risicobeheersing en risico's

De door de raad in 2018 vastgestelde Kadernota Risicomanagement 2018-2021 bevat de uitgangspunten voor ons risicomanagement in de komende jaren. Risicomanagement omvat daarbij alles dat we doen om risico's en kansen in beeld te brengen en te beheersen. Als gemeentelijke organisatie is het daarbij noodzakelijk om risicomanagement niet alleen onbewust onderdeel van ons werkproces te laten zijn maar risico's en kansen en de wijze waarop we daarmee om willen gaan ook expliciet en transparant te betrekken bij de bestuurlijke besluitvorming. Onze ambitie is om te groeien naar een proactief risicomanagement waarbij we slimmer met risico's omgaan. De doelstelling die we met risicomanagement nastreven is als volgt in de voornoemde kadernota opgenomen:

We bevorderen binnen onze beïnvloedingssfeer dat doelen en projectresultaten binnen de afgesproken kaders worden gerealiseerd door op een open, gestructureerde en inzichtelijk manier risico's tijdig in beeld te krijgen, te beheersen en te rapporteren.

Van deze doelstelling zijn de navolgende subdoelstellingen afgeleid:

1. Met ingang van de MPB 2019-2022 in onze P&C-cyclus naast de financiële risico's ook de niet financiële TOP-risico's inzichtelijk gemaakt.
2. Met ingang van de MPB 2019-2022 is de voortgang en het effect van de beheersing van de TOP-risico's expliciet in de P&C-documenten zichtbaar.
3. College, directieraad en (project)management ervaren binnen 2 jaar een duidelijke impuls in de mate van en de wijze waarop het gesprek (breed en expliciet) over risico's in onze organisatie wordt gevoerd.

4. De positieve benadering van risicomanagement is sinds 2019 concreet onderdeel van de wijze waarop we in Apeldoorn invulling geven aan risicomanagement.

Deze doelstellingen zijn vertaald in concrete maatregelen die wij met ingang van 2018 ter hand namen. De effecten daarvan zijn zichtbaar. Dit geldt met name voor de genoemde punten 1 en 2. Door het voeren van risicogesprekken wordt aandacht voor risico's én bijbehorende beheersmaatregelen gestimuleerd. Naast een deel "techniek" betreft dit vooral ook inzetten op bijpassende houding en gedrag.
In 2020 zijn daarin verdere stappen gezet, vooral organisatorisch. We hebben de functie van projectcontroller versterkt. Bij ramingen van complexe projecten wordt aan een onafhankelijk bureau een second opinion gevraagd. In de organisatie hebben we per domein (sociaal, fysiek en bedrijfsvoering) een businesscontroller aangesteld, die ook het risicomanagement ondersteunt.
Conform het beheersplan zou er eind 2020 een evaluatie uitgevoerd worden op basis waarvan we de stappen op punt 3 kunnen bepalen. In 2020 heeft de voorbereiding op de reorganisatie per 2021 en de Coronapandemie veel capaciteit gevraagd, waardoor we nog geen evaluatie hebben kunnen uitvoeren en we nog geen vervolg hebben kunnen geven aan de doorontwikkeling van risicomanagement. We hebben de evaluatie doorgeschoven naar 2021.

2.1.4 Risico's

Risicobeheersing is een continu proces welke vertrekt vanuit de doelstellingen die we als gemeente op de diverse beleidsvelden nastreven. De vraag staat centraal welke risico’s het behalen van deze doelstellingen kunnen belemmeren en hoe die te beheersen óf in een kans om te zetten zijn. De beantwoording van deze vraag leidt tot een overzicht van financiële en niet- financiële risico’s met bijbehorende beheersmaatregelen. Dit overzicht actualiseren wij periodiek. Zoals afgesproken nemen we vervolgens de TOP-risico’s uit dat overzicht in deze paragraaf op. Ook in de programma's zijn deze risico's te vinden. Het gaat dan om risico’s met een groot financieel gevolg (> € 1 miljoen) en/ of met forse invloed op het imago of het halen van onze doelstellingen. De kans van optreden is > 50%. Vanwege het specifieke karakter maken we daarbij onderscheid in risico’s voor de “algemene dienst” en de risico’s die verbonden zijn aan grondexploitaties.

2.1.4.1 Risico's algemene dienst

Bij het inventariseren van risico's kijken we naar:
- de kans, dat een risicogebeurtenis zich voordoet;
- de invloed op de prestaties en het imago van de gemeente;
- de financiële gevolgen van een risico;

Die risico’s kunnen eenmalig voorkomen of zijn voor een deel altijd aanwezig. Bij de bepaling van de grootte van de risico’s gaan we ervan uit, dat structurele risico’s in vier jaar worden gedekt door ombuigingen binnen de begroting, aanpassing van beleid of beheersmaatregelen. Deze systematiek leidt tot een verdubbeling van de financiële gevolgen. Het 1e jaar zijn de gevolgen 100%, het 2e jaar 67%, het 3e jaar 33% en het 4e jaar 0%.
De omvang van de financiële risico's van de Algemene Dienst is nu berekend op € 47,6 miljoen. In de MPB 2021-2024 (peildatum risico's 1/9/2020) gingen we uit van een risicobedrag van € 66 miljoen. Dit betekent een forse daling van het risicobedrag. Onderstaand is de ontwikkeling van het risicobedrag in de afgelopen jaren grafisch weergegeven.

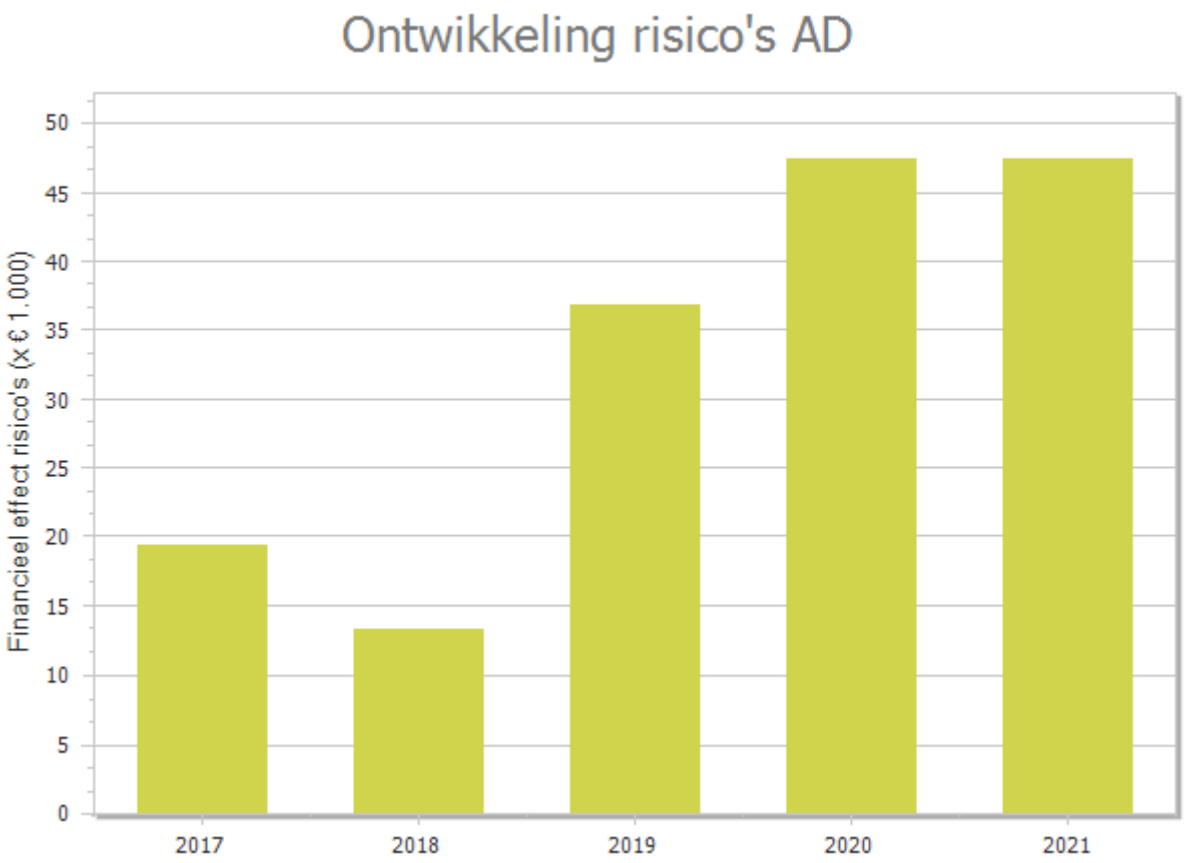

Grafiek 4.3: Ontwikkeling risico's Algemene dienst en financieel effect

De daling in de laatste maanden van 2020 wordt vrijwel volledig veroorzaakt door de afgenomen risico's op het zorgdomein. Daarnaast is het risico als gevolg van Corona lager geworden nu het Rijk meer financiële steun aan de gemeenten heeft verleend en ook in 2021 zal verlenen.

Risicoprofielen

Het risicobestand bestaat uit een groot aantal risico's die verschillen in omvang en kans van optreden. Om het risicoprofiel goed te kunnen duiden, is het interessant om in beeld te hebben hoe de verdeling van de risico's naar omvang / kans eruit ziet. Dit is onderstaand grafisch weergegeven waarbij op de verticale as de kans van optreden staat en de horizontale as het risicobedrag.

TOP-risico’s

De matrix laat zien dat de meeste risico's beperkte financiële gevolgen hebben. De financiële TOP-risico's zitten in het kwadrant rechtsboven. Daar is de kans van optreden minimaal 25% en het risicobedrag groter dan € 1,0 mln. Volgens afspraak ligt onze aandacht primair bij deze risico's, reden waarom deze onderstaand nader zijn uitgewerkt.

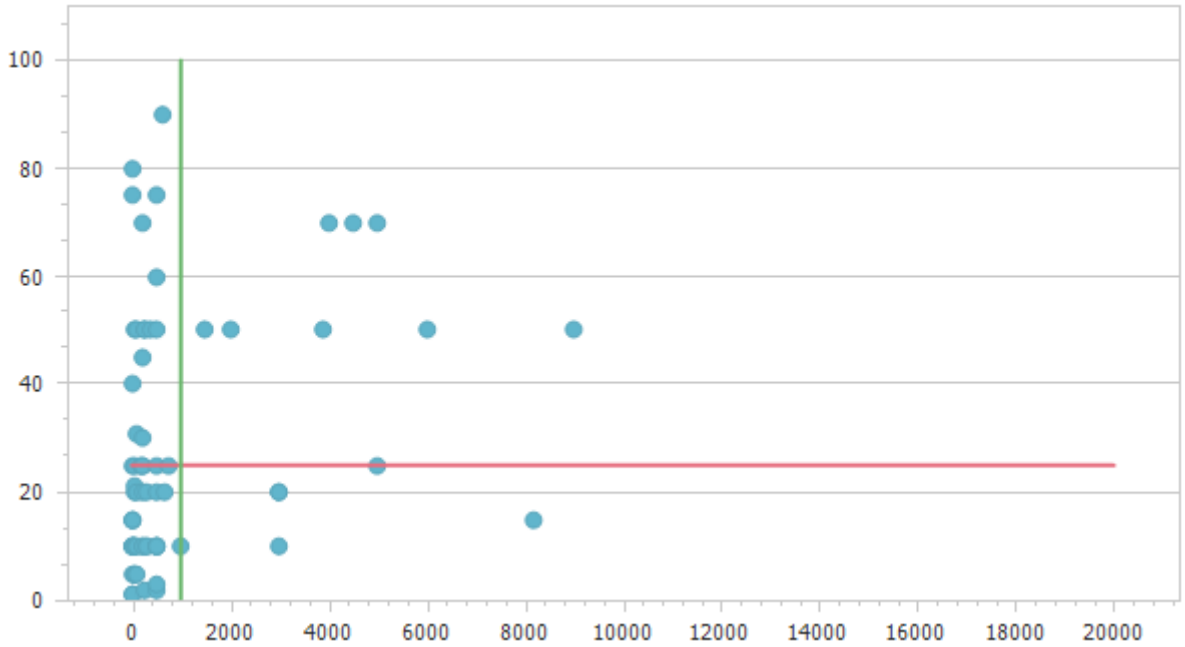

TOP-risico's algemene dienst

Nr.	Eenheid	Risico	Bedrag	Kans	I/S	Netto financieel gevolg weerstands-vermogen	Impact op de doelstelling	Impact op het imago	Totaal
Programma 1									
1601	Eenheid Financiën en control	Financieel effect COVID-19	4.000.000	70%	S	5.600.000	2	3	5
474	Eenheid Financiën en control	Aanvullende rijksvergoeding tekorten Jeugd (2023/2024)	9.000.000	50%	I	4.500.000	2	1	3
Programma 3									
1461	Eenheid Ruimtelijke Leefomgeving	Tunnel Laan van Osseveld	3.900.000	50%	S	3.900.000	2	2	4
Programma 5									
561	Eenheid Jeugd, Zorg & Welzijn	Extra afschrijving op onderwijsgebouwen.	2.000.000	50%	I	1.000.000	1	2	3
1041	Eenheid Jeugd, Zorg & Welzijn	Volumemutatie aantal zorgplaatsen	5.000.000	25%	S	2.500.000	3	3	6
641	Eenheid Jeugd, Zorg & Welzijn	Financiële consequenties in MPB opgenomen tekorten en volume- en prijsontwikkeling Jeugdhulp worden onvoldoende door de ingezette maatregelen opgevangen	4.500.000	70%	S	6.300.000	1	1	2
Programma 6									
244	Eenheid activering en inkomen	Sterke toename bijstandsuitkeringen (BUIG) en het tekort BUIG als gevolg van nu nog niet voorziene Corona-effecten	1.500.000	50%	S	1.500.000	3	1	4
Programma 7									

761	Eenheid Jeugd, Zorg & Welzijn	Financiële consequenties in MPB opgenomen tekorten en volume- en prijsontwikkeling ontwikkeling Wmo worden onvoldoende door de maatregelen opgevangen	5.000.000	70%	S	7.000.000	3	3	6
1441	Eenheid Jeugd, Zorg & Welzijn	Nieuw verdeelmodel rijksbijdrage beschermd Wonen	6.000.000	50%	S	6.000.000	3	2	5
Overige risicos						9.303.875			
Totaal						47.603.875			

Ten opzichte van de financiële TOP-risico's in de MPB 2021-2024 zijn enkele TOP-risico's nieuw, gewijzigd of vervallen:

Nieuw
1461 Tunnel Laan van Osseveld
Voor de tunnel Laan van Osseveld is € 28,1 miljoen beschikbaar. Het is een complex project. De voorbereiding vraagt veel tijd. Dat zou er toe kunnen leiden dat de start van het project vertraagt en dat de kosten hoger worden dan geraamd.

244 BUIG als gevolg van Corona
De laatste jaren was de BUIG geen top- risico meer, maar als gevolg van de Corona- crisis zou de toename van het aantal bijstandsuitkeringen (BUIG) groter kunnen worden dan geraamd.

Gewijzigd
1601 Financieel effect COVID-19
Het coronavirus COVID-19 heeft een grote impact op onze samenleving. We hebben in 2020 te maken gekregen met een recessie. Het is nog onzeker hoelang en in welke mate het virus een bedreiging zal vormen. Komt er bijvoorbeeld een derde golf? Het basisscenario van het CPB gaat uit van een matig herstel in 2021, maar ook een pessimistischer scenario is mogelijk.
Nu het Rijk de steunmaatregelen heeft uitgebreid en verlengd is het risico ten opzichte van de raming in september verlaagd. Basis voor de verlaging is de vierde quick scan corona.

Sociaal domein.
641 Financiële consequenties tekorten en volume en prijsontwikkeling Jeugdhulp
761 Financiële consequenties tekorten en volume en prijsontwikkeling WMO

De raming voor 641 Jeugdhulp in de MPB 2021-2024 was €10 miljoen en de raming voor 761 WMO €14 miljoen.
Bij de opstelling van de MPB rond de zomer 2020 is het gesprek gevoerd of het redelijk was om deze risico's voor die bedragen te laten staan. Immers, we hadden het budget stevig verhoogd. Aan de andere kant was het nog ongewis of de beheersmaatregelen effect zouden hebben. Daarnaast zagen we voor de toekomst het risico dat prijsstijgingen (CAO's) fors hoger zouden kunnen uitvallen (we hadden voorbeelden) en dat de volumeontwikkeling zou gaan afwijken. Op een budget van € 120 miljoen is 1% afwijking dan al een fors bedrag. Alles overwegende zijn deze risico's in de MPB 2021-2024 beargumenteerd ongewijzigd gelaten, mede gelet op alle onzekerheden rond Corona.
Nu hebben we wel aanleiding gezien om deze risico's neerwaarts bij te stellen. De raming voor Jeugdhulp is aangepast in € 4,5 miljoen structureel (dus een verlaging met ruim € 5 miljoen structureel) en raming voor WMO is aangepast in € 5 miljoen (dus een verlaging met € 9 miljoen structureel).
Deze verlaging is een gevolg van een combinatie van factoren, zoals:

1. We hebben een analyse uitgevoerd van de maatregelen en ombuigingen. Deze zijn in 2020 gerealiseerd. Ook voor de komende jaren wordt daar positief naar gekeken en is er zicht op een aantal alternatieven/bijsturingsmaatregelen mocht ergens een ombuiging toch tegenvallen.

2. Bij Wmo zien we door Corona een vertraagde volumegroei op met name bij Huishoudelijke Hulp. Dit leidt in de eerste jaren tot een positief effect op risicoprofiel.
3. De Wet Langdurige Zorg leidt tot een grotere uitname van cliënten uit Beschermd Wonen (50% in plaats van 30%) en een forse daling van de kosten van Beschermd Wonen.
4. AEF heeft in december 2020 het onderzoeksrapport gepresenteert naar de kosten in het sociaal domein. AEF toont onverkort aan dat de gemeenten ontoereikend gecompenseerd worden door het Rijk. Het gaat om forse bedragen. Het kan haast niet zo zijn dat het Rijk hierop niet gaat acteren. We zien een positief risico, waardoor het risicoprofiel lager wordt.
5. We hadden gerekend op een boeggolf als gevolg van Corona. Deze lijkt zich niet voor te doen, in zijn onderzoek geeft AEF ook aan dat dit effect niet te verwachten is.

Risicobeheersing: actief aan de slag
De tabel toont aan dat de financiële TOP-risico's zich vooral in het zorgdomein bevinden. In 2019 is een stevig pakket aan beheersmaatregelen in uitvoering genomen om deze risico's zoveel als mogelijk te beheersen. Deze beheersmaatregelen zijn in 2020 doorgezet en de effecten zijn op de voet gevolgd. Zoals hiervoor toegelicht zien we dat de maatregelen effect hebben.
Om zicht te hebben en te houden op de effecten en risico’s van COVID 19 hebben we al snel in 2020 beheersmaatregelen genomen. We monitoren het effect van Corona op de Apeldoornse samenleving en nemen steunmaatregelen aanvullend op steun van het Rijk en van Provincie Gelderland om waar mogelijk effect van de coronapandemie te dempen.
We monitoren ook de kosten en minder inkomsten als gevolg van Corona. Ieder kwartaal maken we een Quick scan Coronarapportage als onderdeel van de P&C cyclus.
De tunnel Laan van Osseveld is een groot risicovol project. We hebben de projectcontrol van het project versterkt. We beheersen het project in de projectorganisatie middels het continu actueel houden van de planning, budgetbewaking en het beheersen van risico's, door periodieke voortgangsbespreking in de overlegorganen. Hierbij worden ook de ramingen via (externe) second opinions getoetst.

Niet financiële TOP - risico's
Niet ieder risico heeft een financieel gevolg maar kan er wel voor zorgen dat wij doelstellingen niet halen en/of dat imago geschaad wordt. Ook die risico’s zijn belangrijk om te beheersen en worden apart in beeld gebracht. Voor de niet-financiële risico’s geldt dat zij als TOP-risico worden aangemerkt als zij een kans > 25% en een score van 4 tot en met 6 hebben waarbij de score als onderstaand wordt bepaald:

De scores betreffen:

- Doelstelling wordt toch gehaald (1), de doelstelling wordt later gehaald (2), de doelstelling wordt niet gehaald (3);
- Imagoschade: geringe schade (1), ernstige schade (2), zeer ernstige schade (3).

Grafisch ziet het risicoprofiel van deze niet-financiële risico’s er als volgt uit:

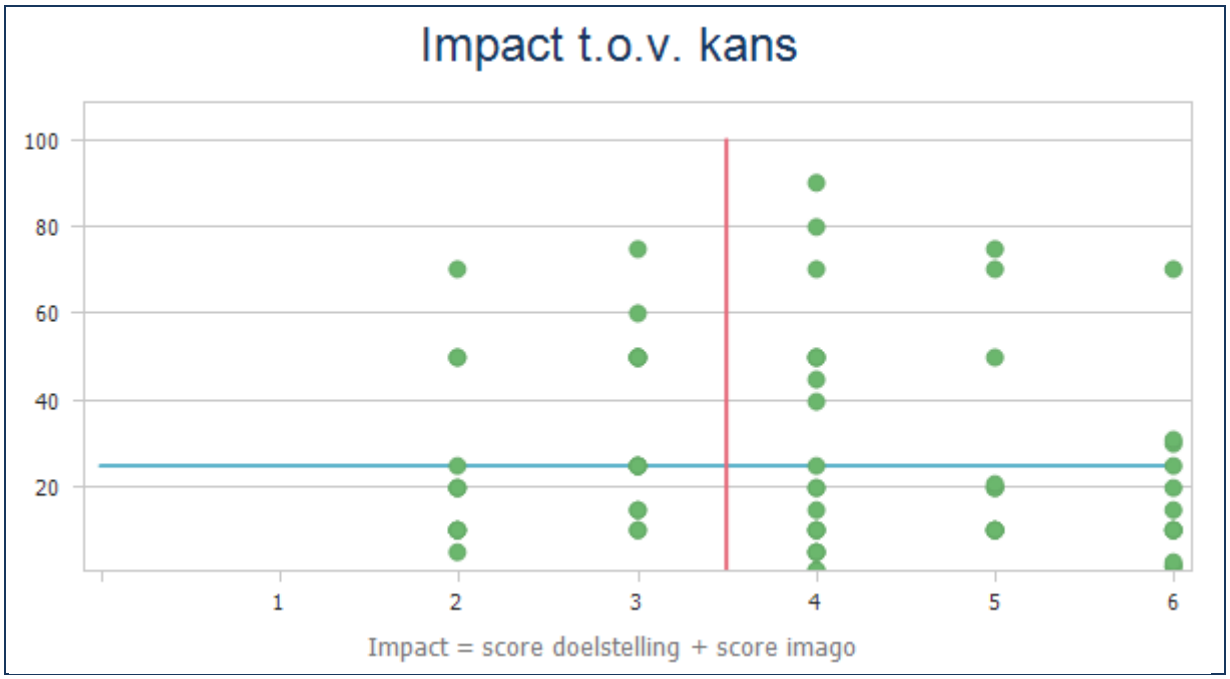

Het risicoprofiel laat zien dat er 13 niet financiële TOP-risico's zijn. In de onderstaande tabel zijn deze weergegeven.

TOP-risico's Algemene dienst						
Nr.	Eenheid	Risico	Kans	Impact op de doelstelling	Impact op het imago	Totaal
Programma 1						
503	Eenheid Strategie en Regie	Focus op actuele strategische koers en toekomstagenda	31%	Doelstelling wordt niet gehaald	Zeer ernstige schade (land.pers>6)	6
861	Eenheid Informatie	Datalek	25%	Doelstelling is gehaald	Zeer ernstige schade (land.pers>6)	4
1601	Eenheid Financiën en control	Financieel effect COVID-19	70%	Doelstelling wordt later gehaald	Zeer ernstige schade (land.pers>6)	5
Programma 3						
301	Eenheid Beheer en Onderhoud	Ongeval door gladheid	80%	Doelstelling wordt niet gehaald	Schade (plaatselijke pers 0-3)	4
302	Eenheid Beheer en Onderhoud	Onveiligheid medewerkers en derden	40%	Doelstelling is gehaald	Zeer ernstige schade (land.pers>6)	4
303	Eenheid Beheer en Onderhoud	Beheer en onderhoud wegen, bruggen etc.	30%	Doelstelling wordt niet gehaald	Zeer ernstige schade (land.pers>6)	6
1421	Eenheid Beheer en Onderhoud	Eikenprocessierups en dennenprocessierups	70%	Doelstelling wordt niet gehaald	Schade (plaatselijke pers 0-3)	4
1381	Eenheid Beheer en Onderhoud	Gevolgen langdurige droogte	45%	Doelstelling wordt niet gehaald	Schade (plaatselijke pers 0-3)	4

1383	Eenheid Beheer en Onderhoud	Groen: toename van invasieve soorten	75%	Doelstelling wordt niet gehaald	Ernstige schade (regionale pers 4-6)	5
1542	Eenheid Projecten, vastgoed en grond	Ontwikkeling Woldhuis 13	90%	Doelstelling wordt niet gehaald	Schade (plaatselijke pers 0-3)	4
1461	Eenheid Ruimtelijke Leefomgeving	Tunnel Laan van Osseveld	50%	Doelstelling wordt later gehaald	Ernstige schade (regionale pers 4-6)	4
Programma 5						
1041	Eenheid Jeugd, Zorg & Welzijn	Volumemutatie aantal zorgplaatsen	25%	Doelstelling wordt niet gehaald	Zeer ernstige schade (land.pers>6)	6
Programma 6						
244	Eenheid activering en inkomen	Sterke toename bijstandsuitkeringen (BUIG) en het tekort BUIG als gevolg van nu nog niet voorziene Corona-effecten	50%	Doelstelling wordt niet gehaald	Schade (plaatselijke pers 0-3)	4
Programma 7						
761	Eenheid Jeugd, Zorg & Welzijn	Financiële consequenties in MPB opgenomen tekorten en volume- en prijsontwikkeling ontwikkeling Wmo worden onvoldoende door de maatregelen opgevangen	70%	Doelstelling wordt niet gehaald	Zeer ernstige schade (land.pers>6)	6
1441	Eenheid Jeugd, Zorg & Welzijn	Nieuw verdeelmodel rijksbijdrage beschermd Wonen	50%	Doelstelling wordt niet gehaald	Ernstige schade (regionale pers 4-6)	5
Programma 8						
1581	Eenheid Ruimtelijke Leefomgeving	SPUK	50%	Doelstelling wordt niet gehaald	Schade (plaatselijke pers 0-3)	4

Risicobeheersing: actief aan de slag
Ook op de niet-financiële TOP-risico's treffen wij de nodige beheersmaatregelen. Voor een belangrijk deel gaat het daarbij om een pro-actieve houding. Zo strooien wij bij verwachte gladheid bijvoorbeeld preventief en behandelen wij bomen voordat de processierupsen zich hier kunnen vestigen. Verder investeren wij o.a. in deskundige medewerkers en werken wij aan het vergroten van het risicobewustzijn. Risicomanagement staat structureel op de agenda's van de diverse gremia en breed in de organisatie vinden risicogesprekken plaats op gerichte onderwerpen.

2.1.4.2 Risico's (projecten) Grondbedrijf

De risico's van het Grondbedrijf worden in eerste instantie binnen het Grondbedrijf zelf opgevangen. Voor het risico op de projecten van het Grondbedrijf is de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG) gevormd. Deze reserve bepaalt vooral de weerstandscapaciteit van het Grondbedrijf. Voor het Grondbedrijf geldt als norm, dat de weerstandscapaciteit minimaal gelijk is aan het risicobedrag, met andere woorden: een weerstandsratio > 1.

Omvang risico's Grondbedrijf
Bij het Grondbedrijf zijn er zowel projectoverstijgende risico's (markt, prijsstelling, etc.) als projectspecifieke risico's die het resultaat van complexen kunnen beïnvloeden.

In het Meerjarenperspectief Grondexploitaties (MPG) 2021 zijn deze risico's in zes onderdelen uitgesplitst. Onderstaande tabel geeft per onderdeel inzicht in het bruto risicobedrag.

nr	Risico-onderdelen	Bruto Bedrag	Verwijzing naar MPG
1	Projectoverstijgende risico's wonen	€ 1,2 mln	§ 6.2
2	Projectoverstijgende risico's niet- wonen	€ 0,7 mln	§ 6.2
3	Risico's projecten o.b.v. statistische methode	€ 4,2 mln	§ 6.3
4	Risico's projecten o.b.v. IFLO-methode*	€ 0,6 mln	§ 6.4
5	Risico kaderwijziging Zuidwest Poort	€ 1,6 mln	§ 6.5
6	Risicovoorziening winstnames	€ 4,6 mln	§ 6.7
Totaal		€ 12,9 mln	

* Zie onder 4 een nadere toelichting op de IFLO-methodiek
Tabel 4.1: Inzicht in risico's grondbedrijf

Bovengenoemde risicobedragen die optellen naar € 12,9 miljoen zijn de bruto risico's binnen het Grondbedrijf. Tegenover deze bedragen staan namelijk ook winstverwachtingen en posten onvoorzien welke (gedeeltelijk) als dekking ingezet kunnen worden voor het opvangen van de risico's. Wanneer deze bedragen van de bruto risico's afgetrokken worden resteert er per 1-1-2021 een benodigde netto weerstandscapaciteit van € 9,7 miljoen.

De afgelopen jaren zijn de projecten steeds verder tot uitvoering gekomen. Hierdoor zijn de posten onvoorzien kleiner geworden en is de winstverwachting lager geworden doordat winsten ook daadwerkelijk genomen en vrijgevallen zijn. Logische ontwikkelingen die passen bij de huidige positie van het grondbedrijf. Hierdoor is het verschil tussen het bruto en netto benodigde weerstandscapaciteit afgenomen.

Voor een toelichting op de onderdelen wordt verwezen naar hoofdstuk 6 van het MPG 2021 (zie verwijzing in laatste kolom). Hieronder zijn voor het inzicht de grootste risico's kort benoemd.

1 en 2: Projectoverstijgende risico's (externe omstandigheden)
Deze risico's van het Grondbedrijf zijn gelegen in omstandigheden waar de gemeente geen of heel beperkt invloed op heeft. Bijvoorbeeld risico's door inflatie, lagere grondopbrengsten en vertraging in de uitgifte. Deze risico's worden nagenoeg volledig ingegeven door economische omstandigheden en zijn meegenomen bij de onderdelen 1 en 2. Inmiddels bevindt het Grondbedijf zich al jaren in economische gunstige omstandigheden en door de afbouw van het grondbedrijf zijn deze risico's over de jaren afgenomen. Desondanks is het belangrijk om rekening te houden met tijden dat het economisch minder goed gaat.

3: Projectspecifieke openbare risico's en kansen
De projectspecifieke risico's zijn de risico's die zich kunnen voordoen binnen de projecten en kunnen voor ieder project uniek zijn. De projectspecifieke risico's zijn ten opzichte van vorig jaar toegenomen. Dit heeft te maken met de afgenomen capaciteit van de posten onvoorzien en de winstverwachting maar ook met het toevoegen van nieuwe projecten aan het Grondbedrijf (Winkelcentrum Kerschoten en Kieveen) en de actualisatie van de risico's in Haven Centrum.

Hieronder zijn de belangrijkste risico's weergeven:
- Mee- en tegenvallers op de civiele ramingen
- Het thema Stikstof bij gewenste bestemmingswijzigingen
- De prijsstelling van enkele woningbouwkavels die nog verkocht moeten worden
- Eventuele planschade uitkeringen vanwege bestemmingswijzigingen
- Risico op tegenvallende saneringskosten
- Vertragingen in grondverkoop

Binnen verschillende projecten is rekening gehouden met risico's op het gebied van stikstof en PFAS. Dit zijn met name vertragingsrisico's als gevolg van extra onderzoeken en de complexiteit van bestemmingswijzigingen. De impact op de grondverkoop binnen de bestaande projecten waarbij sprake is van een juiste bestemming is beperkt. Dit geldt niet voor eventuele nieuwe ontwikkelingen of projecten waarbij een bestemmingswijziging nog moet plaatsvinden.

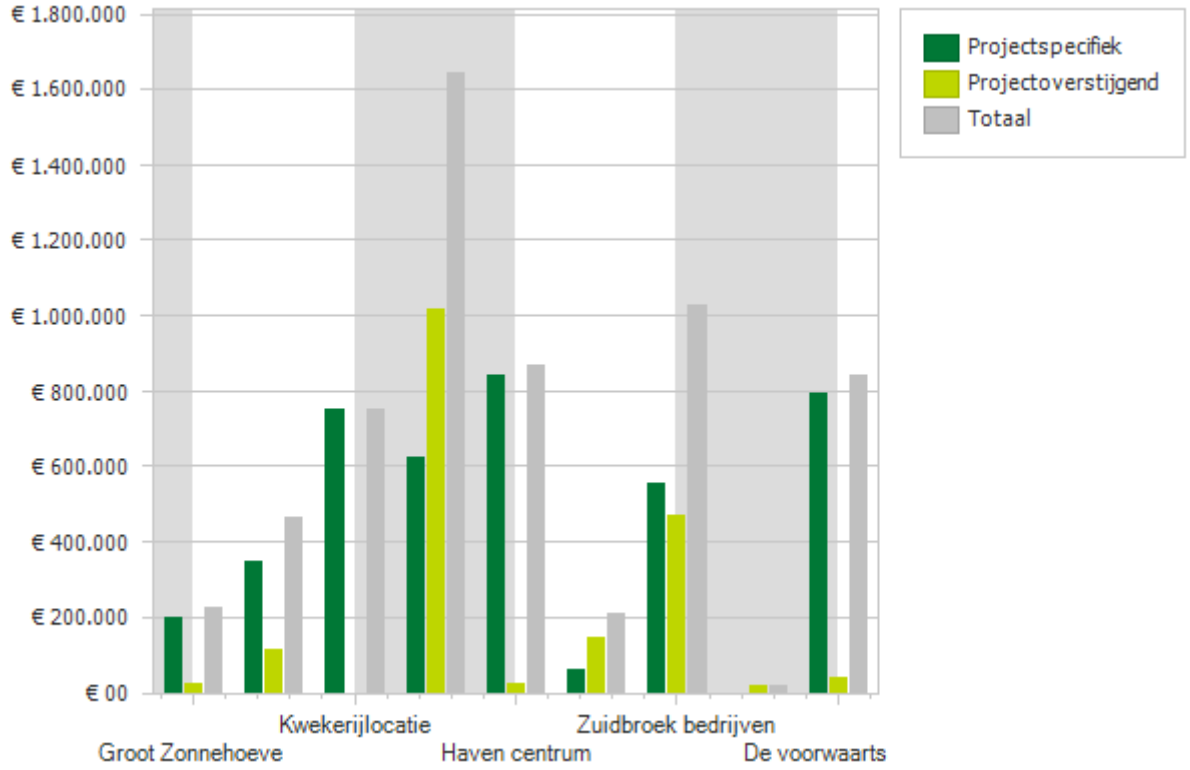

4: IFLO-methode
De IFLO-methode wordt toegepast op de overige complexen binnen het grondbedrijf. Het uitgangspunt hierbij is dat 10% van de negatieve boekwaarde en 10% van de resterende kosten wordt meegenomen als risico. Het risico vanuit de IFLO methode is per saldo gelijk gebleven.

5: Risico kaderwijziging Zuidwest Poort
Op 14 februari 2019 heeft uw raad het raadsvoorstel 'Addendum Wegenerlocatie locatie – Zuidwestpoort' vastgesteld. Onderdeel van het voorstel was het rekening houden met het gemeentelijk aandeel in het risico van € 1,6 miljoen voor het niet kunnen realiseren van alle beoogde bestemmingen.

6: Risicovoorziening winstnames
In februari 2018 heeft het college uw gemeenteraad per brief geïnformeerd over een wijziging in de systematiek van tussentijdse winstneming van het Grondbedrijf als gevolg van een duiding van de commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). In het kort betrof dit een verschuiving van het door de raad vastgestelde voorzichtigheidsprincipe naar een realisatieprincipe. Gekozen is voor een methodiek dat de genomen winsten pas vrij kunnen vallen als deze voldoen aan het voorzichtigheidsbeginsel. Op basis van de meest recente berekeningen moet op basis van het voorzichtigheidsprincipe circa € 4,6 miljoen vastgehouden worden.

Weerstandsratio grondbedrijf
De weerstandsratio geeft inzicht in het vermogen van een gemeente om onverwachte verliezen door incidentele tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat de continuïteit of de dienstverlening van de organisatie direct in gevaar komt of financiële noodmaatregelen nodig zijn. Door het aanwezige weerstandscapaciteit te delen door het benodigde weerstandscapaciteit ontstaat de weerstandsratio.

De aanwezige weerstandscapaciteit van het Grondbedrijf bestaat uit de volgende onderdelen:

- Post onvoorzien binnen grondexploitatiebegrotingen
- Eventuele winstverwachting van grondexploitatiebegrotingen
- Algemene Reserve Grondbedrijf

Op basis van de meest recente berekeningen zou de ARG per 1-1-2021 € 9,7 miljoen moeten bedragen. De werkelijke stand van de ARG is per 31-12-2020 uitgekomen op € 17,1 miljoen. De weerstandsratio komt daarmee eind 2020 uit op 1,76 (€ 17,1 / € 9,7).

In bovengenoemde cijfers is de afdracht van € 2,5 miljoen vanuit het Grondbedrijf aan de AD in 2020 verwerkt.

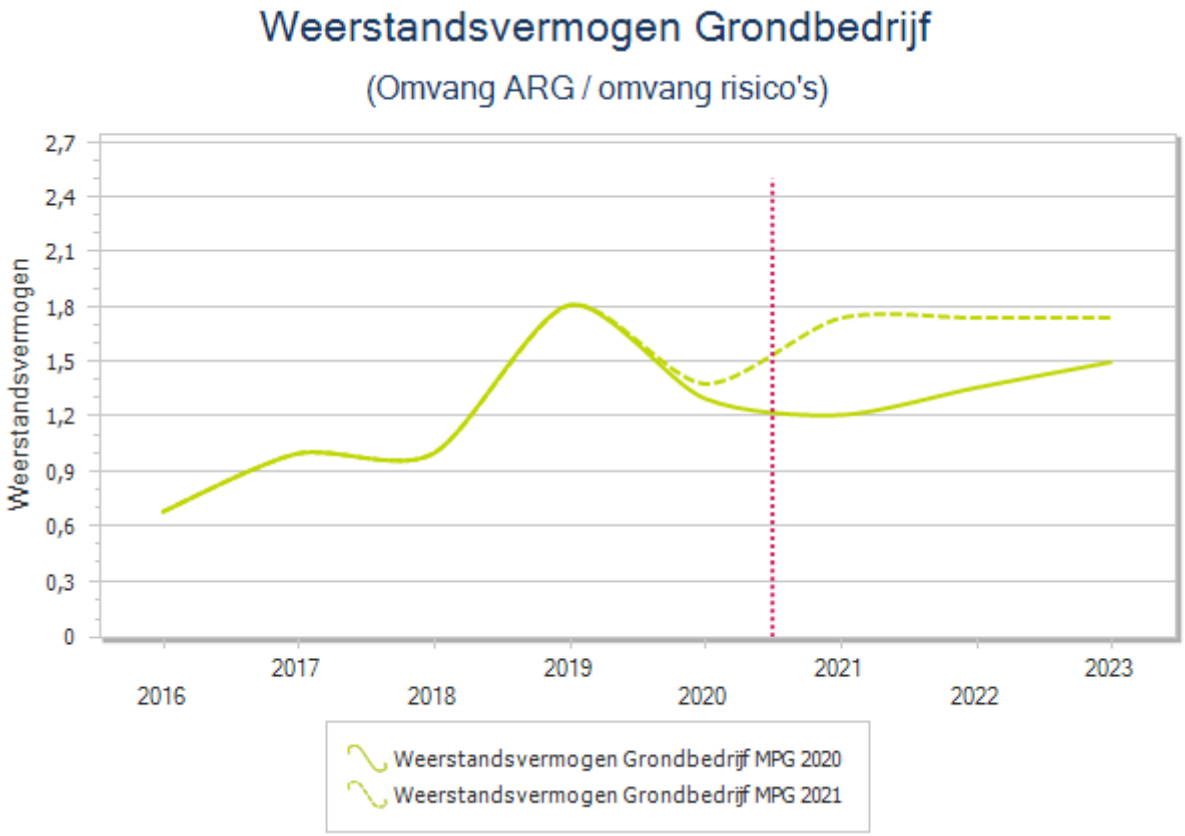

Toelichting op grafiek 4.2
De aanwezige weerstandscapaciteit van het Grondbedrijf is in 2020 met € 4,6 miljoen toegenomen als gevolg van een positief resultaat over 2020. Voornaamste reden hiervoor is een positieve bijstelling van de grondopbrengsten voor woningbouw, diverse bijstellingen van de kostenramingen en een lagere rekenrente en hogere (verplichte) winstnemingen waardoor ook een hoger dan verwachte storting in de ARG mogelijk was. Ten opzichte van de Rapportage Grote Verschillen 2020 is het resultaat verder verbeterd met € 1,8 miljoen.

De netto benodigde weerstandscapaciteit is in 2020 afgenomen met € 2,8 miljoen. Ten opzichte van de TURAP zijn de volgende onderdelen gewijzigd:

• Vrijval winstnemingen vanuit de projecten	-	€ 2,1 mln.
• Toename project(overstijgende)risico's	+	€ 1,0 mln.
• Vrijval Risico De Noordkaap	-	€ 1,7 mln.
Totaal afname	-	€ 2,8 mln.

De komende jaren lijkt de weerstandsratio nog maar beperkt verder te verbeteren (zie grafiek 4.2). Dit komt met name doordat een groot deel winstnames inmiddels heeft plaatsgevonden.

De bruto stand van de ARG per 1 januari 2021 bedraagt € 17,1 mln. Hiervan is dus € 9,7 mln nodig om toekomstige risico's binnen het grondbedrijf op te kunnen vangen. Doordat de ARG hoger uitkomt dan dat op basis van de berekening aan ARG noodzakelijk is, kunnen er gelden vrijvallen. Wij stellen u echter voor om € 7,4 mln (€ 17,1 mln - € 9,7 mln) niet vrij te laten vallen tgv de AD, maar dit bedrag in de ARG te houden en te bestemmen voor toekomstige investeringen van het grondbedrijf.

2.1.4.3 Samenvatting financiële risico's

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de financiële risico's, bestaande uit de risico's met betrekking tot de algemene dienst en de risico's op de grondexploitatie.

Tabel 4.1.9 Totaal risico's (=benodigde weerstandscapaciteit) * € 1 miljoen

Omschrijving	Peildatum / verwerkt in P&C-document			
	1-9-2019	31-12-2019	1-9-2020	31-12-2020
	MPB 2020-2023 Begroting 2020	Jaarrekening 2019	MPB 2021-2024 Begroting 2021	Jaarrekening 2020
Algemene Dienst	54,9	56,2	70,1	**47,6**
Grondexploitatie	18,9	12,5	9,5	**9,7**
Totaal	**73,8**	68,7	79,6	**57,3**

De totaalbedragen in de bovengenoemde tabel worden aangeduid als benodigde weerstands-capaciteit. Voor 2020 is dit een bedrag van € 57,3 miljoen. Of deze weerstandscapaciteit ook beschikbaar is, is hieronder uitgewerkt.

2.1.5 Beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit zijn de middelen en mogelijkheden die we hebben om kosten te dekken van risicogebeurtenissen die we niet hebben begroot. Deze weerstandscapaciteit kan, evenals de risico's, worden onderverdeeld in de algemene dienst en grondexploitaties.

Algemene Dienst
De weerstandscapaciteit van de Algemene Dienst is opgebouwd uit:

- Het risicodeel van de Algemene Reserve;
- Het surplus van de Algemene reserve inclusief rekeningresultaat, dat bijdraagt aan de financiële weerbaarheid van de gemeente op langere termijn;
- Buffers in de exploitatie, die opgenomen zijn om te kunnen anticiperen op risico's en autonome ontwikkelingen op kortere termijn. In deze begroting zijn forse ombuigingen opgenomen, waarvan het risico is, dat ze niet geheel worden gerealiseerd. De buffer is met name bedoeld om dit risico op te vangen.

De weerstandscapaciteit van de AD is eind 2020 € 93,6 miljoen en zal komende jaren naar verwachting verder toenemen.

Grondbedrijf
De weerstandscapaciteit van het Grondbedrijf bestaat uit de volgende onderdelen:

- Post onvoorzien binnen grondexploitatiebegrotingen;
- Eventuele winstverwachting van grondexploitatiebegrotingen;
- Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG).

Het weerstandsvermogen wordt berekend door de weerstandscapaciteit te delen door het risicobedrag. Rekening houdend met de mogelijkheid om risico's binnen projecten op te kunnen vangen (post onvoorzien of lagere winstverwachting) zou op basis van de huidige inzichten de streefwaarde van de ARG per 31-12-2020 € 9,7 miljoen (risicobedrag) moeten bedragen.

De totale beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt eind 2020 ruim € 110,8 miljoen. De prognose 2021-2024 is gebaseerd op de MPB 2021-2024. Daarbij plaatsen we de kanttekening, dat in de MPB de jaarschijven 2023 en 2024 nog niet sluitend zijn.

Omschrijving	JR 2017	JR 2018	JR 2019	JR 2020	prognose 2021	2022	2023	2024
ALGEMENE DIENST								
Surplus Algemene Reserve	-6,3	23,4	29	45,5	57,4	56,5	56,7	58,1
Risiscodeel Algemene Reserve	19,5	13,4	56,2	47,6	47,6	47,6	47,6	47,6
Risicobuffer in de begroting	0	0	0	0,5	1,3	0,5	6,3	6,3
Weerstandscapaciteit AD	**13,2**	**36,8**	**85,2**	**93,6**	**106,3**	**104,6**	**110,6**	**112,0**
GRONDBEDRIJF								
Risicodeel Algemene Reserve GB	24,1	16,6	12,5	12,5	9,7	9,7	9,7	9,7
Buffer Algemene Reserve GB	16,5	13,5	4,7	4,7				
Post onvoorzien/winstreservering					7,1	7,1	7,1	7,1
Weerstandscapaciteit GRB	**40,6**	**30,1**	**17,2**	**17,2**	**16,8**	**16,8**	**16,8**	**16,8**
Totaal beschikbaar	**53,8**	**66,9**	**102,4**	**110,8**	**123,1**	**121,4**	**127,4**	**128,8**

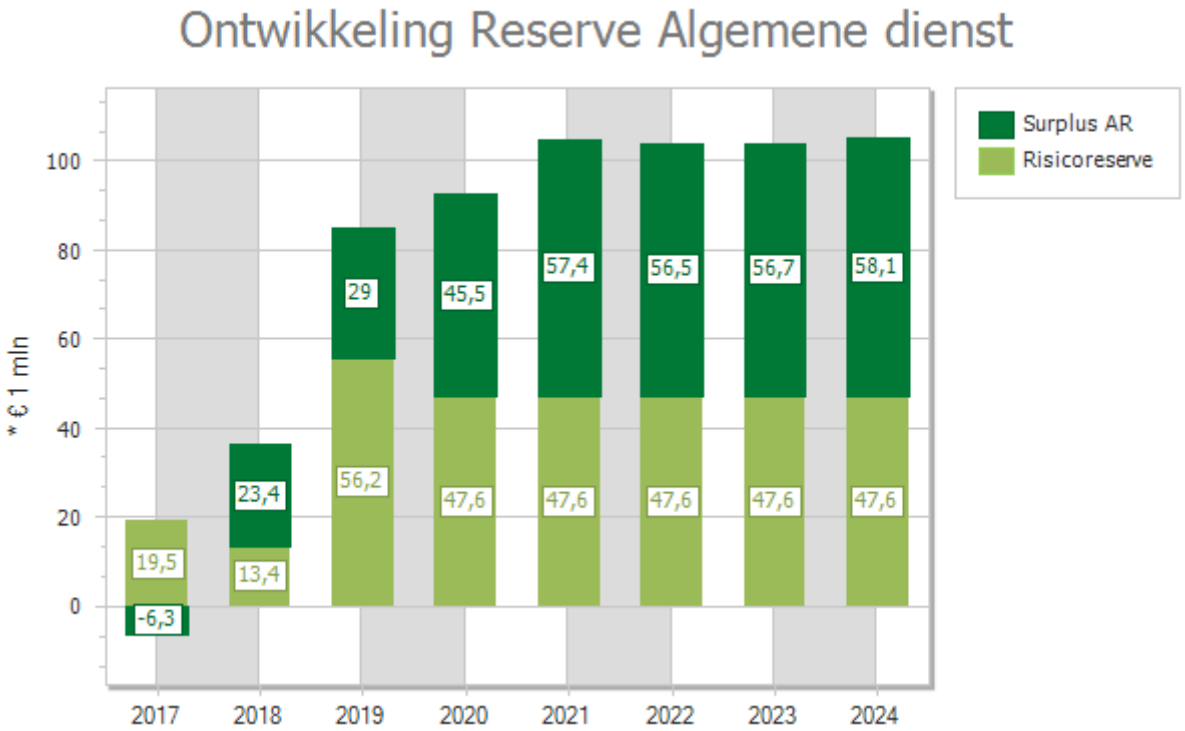

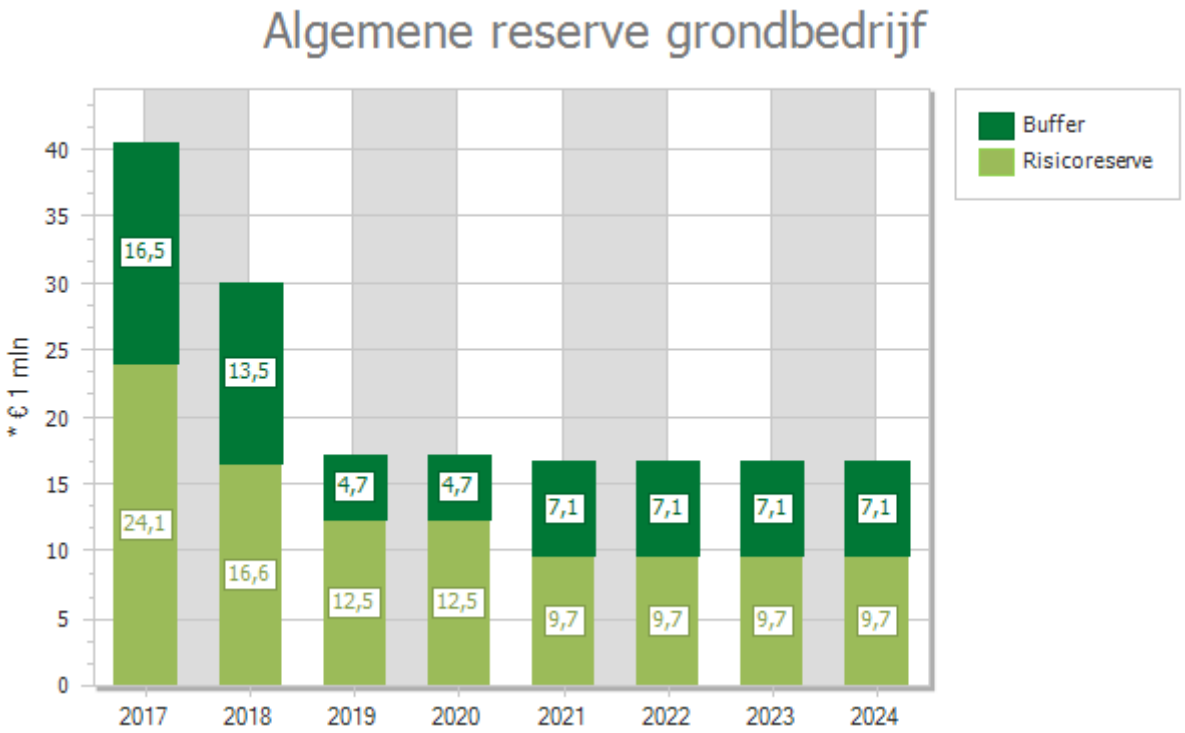

2.1.6 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen wordt tot slot bepaald door de benodigde weerstandscapaciteit op basis van de risico's af te zetten tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De onderstaande tabel laat deze confrontatie zien op basis waarvan de ratio voor het weerstandsvermogen zichtbaar wordt. Ons weerstandsvermogen ligt tussen 1,5 en 2,5. Dat is voldoende om de gecalculeerde risico's op te vangen.

Omschrijving	JR 2017	JR 2018	JR 2019	JR 2020	MPB 21-24 2021	2022	2023	2024
ALGEMENE DIENST								
Weerstandsvermogen AD	0,68	2,75	1,52	1,95	2,17	2,17	2,05	2,08
GRONDBEDRIJF								
Weerstandsvermogen GB	1,68	1,81	1,38	1,38	1,73	1,73	1,73	1,73
Totaal Weerstandsvermogen	1,23	2,23	1,49	1,83	**2,10**	**2,10**	**2,00**	**2,03**

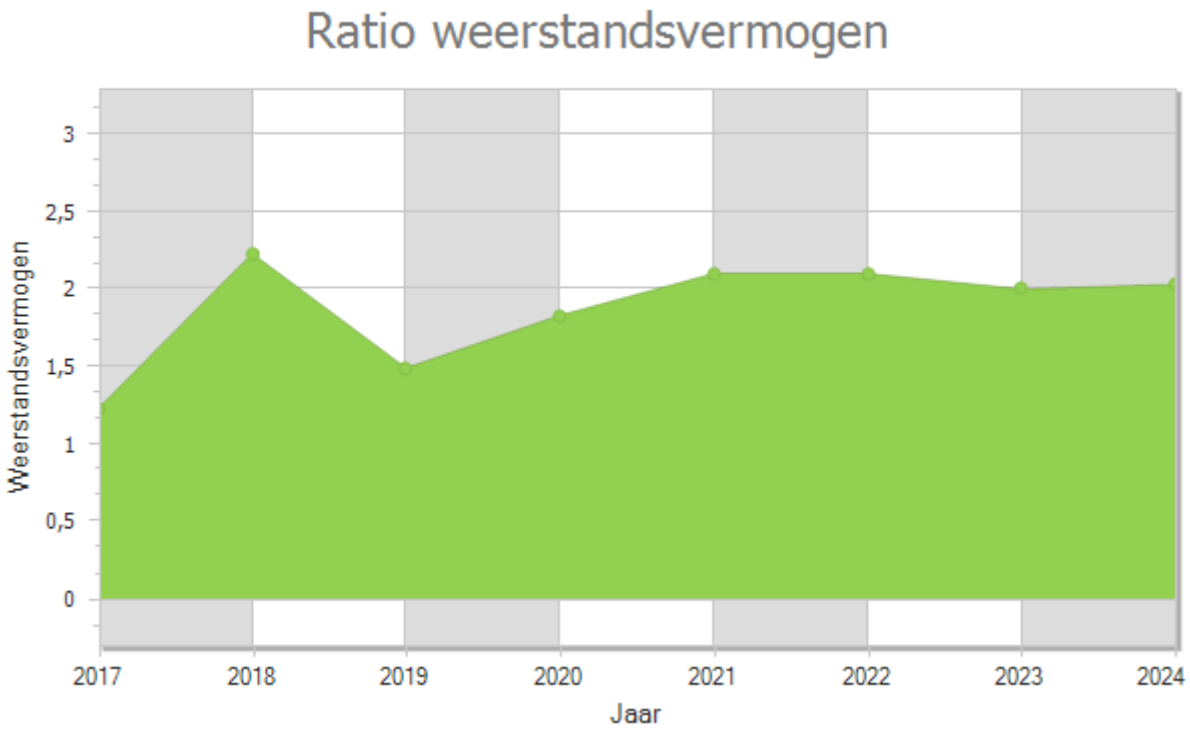
Ratio weerstandsvermogen
Weerstandsvermogen
3
2,5
2
1,5
1
0,5
0
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
Jaar

2.2 Onderhoud kapitaalgoederen

2.2.1 Inleiding

De gemeente Apeldoorn heeft een groot vermogen geïnvesteerd in kapitaalgoederen in de vorm van wegen, openbare verlichting, riolering, groen, water, sportvoorzieningen, gemeentegebouwen en onderwijsgebouwen. Het onderhoud van deze goederen is van groot belang voor het zo goed mogelijk functioneren van de gemeente op vele terreinen. Vanwege het belang hiervan is dit onderhoud grotendeels vastgelegd in allerlei meerjarenplannen, nota's, visies en regelingen.In deze paragraaf wordt per onderwerp ingegaan op de notities en plannen waarin het beleidskader is aangegeven, de stand van zaken en de geleverde prestaties in het afgelopen jaar. Hiermee willen we inzicht geven op welke wijze het onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen wordt geborgd. We verbeteren de traditionele infrastructuur ook door middel van informatietechnologie, waarmee we invulling geven aan de doelstelling van Smart City.

Onderhoudsbudget gemeentelijke kapitaalgoederen in EURO's exclusief interne uren (overhead)

Omschrijving	Beleidsnota	Vaststelling jaar	Budget	Realisatie
1.a. Groen	Kadernotitie beheer openbare ruimte (2009) en Groenplan (2018)		3.970.000	3.716.000
1.b. Wegen	Herstelplan wegen	2013	2.383.000	2.071.000
2. Openbare verlichting	Handboek openbare verlichting		637.000	514.000
3. Bruggen	Herstelplan Wegen (2013)/nota Bruggen	2010	105.000	136.000
4. Begraafplaatsen	Nota begraafplaatsen (2002) en herstelplan (2014)	2002	198.000	195.000
5. Water & riolering	Gemeentelijk rioleringsplan	2016	1.754.000	1.707.000
6. Verkeersapparatuur	Verkeersvisie	2016	356.000	374.000
7. Parkeren	Actualisatie parkeernota (2004), parkeervisie (2019)	2019	821.000	832.000
8. Gemeentelijk vastgoed (gebouwen en sportvelden)	Vastgoednota Apeldoorn (2010) en Uitvoeringskader Meerjaren Perspectief Vastgoed (2013 & 2017)	2017	4.242.000	4.776.000

2.2.2 Kapitaalgoederen

1.a. Groen

Stand van zaken

Groen is een onderscheidende kwaliteit van Apeldoorn. Het is ons natuurlijke kapitaal. De budgetten voor regulier onderhoud zijn toereikend om te kunnen voldoen aan het gestelde onderhoudsniveau, maar niet voldoende om in de vervangingsopgave op de lange termijn te kunnen voorzien.

In 2018 is de gemeenteraad akkoord gegaan met het Uitvoeringsprogramma 'Groen en biodiversiteit'. Dit programma richt zich met name op versterking van het Groen. Er is nu meer budget voor investeringen voor vervanging van boomstructuren. Bij aanplant van nieuwe bomen is uitgangspunt om zoveel mogelijk mee te liften met de lopende wegenherstel- of rioleringsprojecten (zoals de Parkenbuurt, Zwolseweg, Koninginnelaan). Daarnaast worden bomen aangeplant op kale of versteende locaties, zodat de bomen maximaal bijdragen aan verbetering van het stadsklimaat (zoals Laan van Orden, WC Orden, Zutphensestraat).

Veel monumentale bomen op diverse locaties in Apeldoorn hebben het moeilijk. Deze bomen krijgen dit jaar een ondergrondse bemesting, zodat de bomen sterker worden en minder snel in verval zullen raken.

Ter verbetering van de uitstraling van het groen krijgen diverse winkelcentra (zoals Maasstraat, 't Fort, Adelaarsplein, Schubertplein, De Eglantier) een meer kleurrijke beplanting.

Groen kent een grote betrokkenheid bij de bevolking die zich vertaalt in bewonersparticipatie (inmiddels meer dan 200 locaties). Het stimuleringsbudget dat vanaf 2019 beschikbaar is voor het vergroenen van de buurt nodigt uit tot veel initiatieven. Een zorgeliike ontwikkeling is de explosieve toename van de eikenprocessierups. Dit heeft niet direct gevolgen voor de kwaliteit van de groene opstanden, maar wel voor de volksgezondheid. De kosten voor bestrijding van de overlast blijven daardoor toenemen.

Continuering realisatie van € 1,8 miljoen investeringen uit MPB 2018-2021.
Uitvoeringsplan Groenplan en Eco-gids: € 480.000,- (midden-variant)

Wat hebben we bereikt?
In 2020 zijn er veel bomen aangeplant in lopende projecten, zoals in de Parkenbuurt. Enkele projecten zijn in uitvoering opgeschoven, zodat de aanplant van bomen ook is uitgesteld (o.a. Molenstraat en 1e Wormenseweg). Er zijn veel nieuwe bomen aangeplant verspreid door Apeldoorn ter compensatie van een verwijderde boom. Daarnaast zijn er op veel locaties extra bomen aangeplant op versteende locaties, ter verbetering van het woonklimaat (zoals aan de Kruizemuntstraat, Anklaarseweg, Laan van Mensenrechten, Uraniumweg, Spreeuwenweg). Ook zijn er enkele boomstructuren hersteld of aangevuld (zoals aan de Woudhuizerweg en de Oost-Veluweweg). Er is ook geïnvesteerd in extra beschermende maatregelen bij kwetsbare bomen (o.a. door plaatsing van hekwerken of aanbrengen van beplanting/bloembollen rondom een boom).
Er zijn veel kleurrijke heesters en vaste planten toegepast in de gerenoveerde heestervakken. Vaak gaat het om kleine stukken groen verspreid door de gemeente Apeldoorn en waar mogelijk wordt dit gecombineerd met aanplant van bomen. Deze aanvulling met kleurrijke planten zorgt voor een aantrekkelijk straatbeeld (zoals langs de Laan van Orden en rondom Winkelcentrum Orden en Winkelcentrum 't Fort).
Het afgelopen najaar zijn op veel zichtlocaties verspreid door Apeldoorn ruim 4000 m2 botanische bloembollen aangeplant. Deze bollen zijn aangeplant in gazons naast en onder bomen, waardoor de kwetsbare groeiplaatsen van de bomen extra worden beschermd. Oppervlakkige boomwortels worden in het voorjaar niet beschadigd door maaimachines onder de boomkronen. Ook zijn deze bloembollen belangrijk als voedselbron voor natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups en zorgen ze voor een extra kleurrijke woonomgeving van maart-mei.
Inmiddels zijn er naar aanleiding van enkele bewonersinitiatieven beplantingsvakken aangebracht (zoals aan de Wissellaan). Op veel andere locaties is de voorgenomen aanplant samen met de bewoners uitgesteld vanwege de Corona-beperkingen (o.a. aan de Jachtlaan in het Sprengenpark). Zodra dit mogelijk is worden deze projecten alsnog uitgevoerd.

1.b. Wegen
Stand van zaken
In 2014 is gestart met de uitvoering van de maatregelen die zijn opgenomen in het Herstelplan Wegen (fiets-, voetpaden en wegen). Mede door de extra provinciale middelen is de kwaliteit van onze wegen in de afgelopen jaren grotendeels hersteld. Vooral de asfaltwegen zijn in kwaliteit toegenomen (wat ook de insteek was van het Herstelplan). Daarmee is de basis inmiddels redelijk op orde. We zetten een deel van het budget in voor het omvormen van asfalt naar elementenverharding en een deel op specifieke projecten waar grote kansen liggen om meerwaarde toe te voegen (bijvoorbeeld een grote plus in beeldkwaliteit, veiligheid of functionaliteit). Bij dergelijke ingrijpende projecten geven we inwonersparticipatie een grotere rol. Het zijn immers de bewoners en gebruikers die echt kunnen vertellen hoe hun straat een aantrekkelijk verblijfsklimaat krijgt. Daarbij vinden wij het logisch om het Herstelplan Wegen in de toekomst te verbreden naar een integraal vervangingsprogramma openbare ruimte. In de notitie'Wegenonderhoud 2019 en verder' is het programma met de belangrijkste individuele projecten voor drie jaar opgenomen. Voor 2020 staan in ieder geval de Eerste Wormenseweg, Molenstraat (tussen De Tol en Kanaal) en Gildelaan (tussen Wc Eglantier en Laan van Erica) op het programma.

Programma 2020
In 2020 worden de wegen en fiets/wandelpaden conform het 'uitvoeringsplan 2019 en verder' in uitvoering gebracht.
Wij gaan het Wegenplan verbreden naar een integraal vervangingsprogramma openbare ruimte.

Wat hebben we bereikt?

Wegen welke in 2020 zijn aangepakt zijn onder andere:
Meerdere wegen in De Parken (omvormen) en Berg&Bos, Gildelaan Noord, Kostverloren (omvormen), Zwolseweg, Beemterweg, Voorsterweg en fietspaden langs de Anklaarseweg.
De veiligheid en comfort van het fiets- en voetpad over het Stationsplein en door de NS-tunnel is verbeterd door het stroever en vlakker maken van de verharding. De natuurstenen zijn bewerkt door middel van boucharderen.

2. Openbare verlichting
Stand van zaken
Apeldoorn zet de laatste jaren sterk in op het vervangen van minder energie efficiënte armaturen door dimbare LED armaturen. Ruim dertig procent van het areaal in Apeldoorn bestaat nu uit dimbare LED armaturen. Het energieverbruik is in 2018 met 125.000 kWh afgenomen ondanks de groei van Apeldoorn (Zonnehoeve, Zuidbroek).
De komende jaren gaan wij door met het vervangen van minder energie efficiënte armaturen in de woongebieden, de ringwegen en hoofdwegen door een dimbare LED variant. Tevens gaan we ca. 600 slechte masten vervangen door nieuwe gepoedercoate masten en worden ca. 1.000 nog goede masten geschilderd. Met bovenstaande werkzaamheden dragen wij bij aan een mooi, aantrekkelijk en duurzamer Apeldoorn.

Programma 2020
Het planmatig onderhoudsbudget wordt overeenkomstig het jaarlijkse onderhoud- en vervangingsplan ingezet.

Wat hebben we bereikt?
In 2020 zijn ruim 1.100 conventionele armaturen vervangen door energiezuinige LED-verlichting. Hierbij zijn tevens ruim 300 masten vervangen, van de overige masten was de kwaliteit nog voldoende en kon de levensduur verlengd worden door ze te schilderen.
De vervangingen hebben plaatsgevonden: Kayersdijk, Jachtlaan, Koning Stadhouderlaan, PWA-laan, Floralaan, achterpad verlichting, De Velden, buitengebied Beekbergen en buitengebied Klarenbeek.

3. Bruggen
Stand van zaken
Het algemene beeld is dat er voldoende middelen zijn om de bruggen, tunnels en viaducten op orde te houden. Voor de langere termijn, na 2030, zijn de vervangingsgelden met betrekking tot renovatie van kanaalbruggen en spoorviaducten niet aanwezig. Voor 2020 staan in ieder geval de Freulebrug, diverse houten bruggen en het conserveren van diverse bruggen op het programma. Tevens gaan we bij duikerbruggen betonreparaties uitvoeren, bijvoorbeeld bij de duikerbrug in de Terwoldseweg.

Programma 2020
In 2020 worden voornamelijk houten bruggen en betonnen bruggen onderhouden of vervangen.

Wat hebben we bereikt?
In 2020 is de Freulebrug aangepakt. Tevens zijn een aantal houten bruggen vervangen (Heembrug in Matenpark en Poortersbrug Laan van Kuipershof). De dukdalven in het kanaal bij de Deventerstraat zijn vervangen.
De tunnel aan de Laan van Zodiac is geconserveerd en er zijn betonreparaties uitgevoerd. Daarnaast is de tunnel voorzien van een prachtige graffity schildering.
De duikerbrug in de Terwoldseweg is vervangen.
Het onderhoud aan diverse houten bruggen is doorgeschoven naar 2021. Reden hiervoor is aanbestedingsproblemen in coronatijd.

4. Begraafplaatsen
Stand van zaken

In november 2018 is door de raad een geactualiseerde beheersverordening begraafplaatsen vastgesteld. Deze aangepaste verordening sluit aan bij de VNG modelverordening en biedt nieuwe keuzemogelijkheden voor begraven en asbezorging. De voorziening begraafplaatsen laat een positief beeld zien maar een vinger aan de pols blijft nodig. Een nieuwe visie met daarbij een beheerplan voor de begraafplaats Soerenseweg laat zien dat het extra kosten met zich meebrengt om deze begraafplaats op het gewenste peil te houden. Dat heeft gevolgen voor de voorziening. In 2020 houden wij de ontwikkeling van de voorziening tegen het licht.
Wij blijven voortdurend werken aan verbetering van de dienstverlening en het productenaanbod.
Het ontwikkelen van een natuurbegraafplaats in de nabijheid van Heidehof lijkt, mede door verruiming van de provinciale regels, kansrijker geworden. Wij verwachten in het eerste kwartaal van 2020 duidelijkheid te kunnen geven over de haalbaarheid.
Verschillende ontwikkelingen op en rond Heidehof, zoals natuurbegraven en wensen van het crematorium maken het nodig om de visie op Heidehof te herijken.

Programma 2020
Verdere ontwikkelingen rond natuurbegraven:
- kansen voor gemeentelijk initiatief n.a.v. gewijzigde Provinciale omgevingsverordening,
- positie gemeentelijke positie in het faciliteren van particuliere initiatieven.

Wat hebben we bereikt?
Voor begraafplaats Heidehof is een proces gestart om samen met de verschillende stakeholders een visie te vormen over de gewenste ontwikkeling. Denk hierbij aan wensen rond het crematorium, betere stroomlijning bezoekers op drukke tijden, verbeteren producten e.d.
Met betrekking tot de natuurbegraafplaats loopt een verkenning naar de mogelijkheden voor grondverwerving.
De financiële voorziening blijft stabiel.

Begraafplaats Soerenseweg:
In 2019 hebben we samen met alle betrokkenen een open proces gevoerd over de toekomst van de begraafplaats Soerenseweg, met als resultaat een uitgangspuntennotitie.
Op basis van de uitgangspuntennotitie is in 2020 de stichting ‘Vrienden van de begraafplaats Soerenseweg’ opgericht, zijn paden opgeknapt, is een cultuurhistorisch onderzoek uitgevoerd en is gestart met de basis van een nieuw beheerplan.
In 2021 wordt in samenwerking met betrokken partijen het beheerplan afgerond om de komende jaren op het gebied van beheer, begraven en gebruik de begraafplaats goed in stand te kunnen houden.

Begraafplaats Heidehof:
In 2020 is gestart met het voeren van een open proces met de betrokken partijen over de toekomst van Heidehof. Een aantal vraagstukken vragen een goede koers voor de toekomst, denk hierbij aan een stroomlijning van bezoekers op drukke tijden, wensen rondom het crematorium, capaciteitsvraagstuk door de verwachting van toename in overlijdens, het optimaliseren en verbeteren van producten aansluitend bij nieuwe wensen op het gebied van begraven en cremeren.
In 2021 wordt het proces voortgezet met de betrokken partijen, met als beoogd resultaat een toekomstperspectief voor Heidehof.

5. Water & riolering
Stand van zaken
In 2020 wordt het jaarprogramma van Rioleringsplan 2016-2020 uitgevoerd. Speerpunten van het plan zijn anticiperen op klimaatverandering door het afkoppelen van regenwater en de openbare ruimte meer geschikt maken voor de opvang van regenwater. Er wordt ingezet op het afkoppelen van 6 ha verhard oppervlak o.a. in de openbare
ruimte, bij scholen en particulieren door middel van een subsidieregeling. Samen met het waterschap wordt gewerkt aan een verdere verduurzaming van de afvalwaterketen. Een reguliere taak is het dagelijks beheer en groot onderhoud van de riolering door vervanging en reparatie.

Programma 2020
Binnen het programma worden diverse projecten uitgevoerd. De belangrijkste zijn: maatregelen tegen wateroverlast, waterkwaliteitsmaatregelen, groot onderhoud en verbeteringen in de riolering, beekherstel en diverse afkoppel projecten. Er wordt in 2020 ook weer ingezet op het afkoppelen van 6 ha verhard oppervlak
o.a. bij het omvormen of de rehabilitatie van de 1e Wormensweg, Ln vd Mensenrechten, Tallingweg en Ruys de Beerenbrouckstraat. Daarnaast lossen wij knelpunten op, onder andere de wateroverlast aan op het Stationsplein en Koning Lodewijklaan en foutaansluitingen op de drukriolering. Verder wordt het rioolgemaal
Wormen gerenoveerd. Voor beekherstel staat in 2020 de aanleg van de verbinding van de Grift in de Grifthof op het programma. Ook worden de Ugchelsebeek nabij de Hamermolen en een deel van de Zwaanspreng hersteld.

Wat hebben we bereikt?
De vervangingswaarde van de riolering en overige voorzieningen is circa € 900 mln. Via dagelijks onderhoud, groot onderhoud & renovatie, onderzoek en verbeteringen hebben we de kwaliteit van deze voorzieningen op peil gehouden. We hebben voldaan aan onze wettelijke taken voor afvalwater, regenwater en grondwater. Er is 7,4 ha verhard oppervlak afgekoppeld van de riolering. Hiermee is ruimschoots voldaan aan de jaarlijkse doelstelling van 6 ha, waarmee langjarig geanticipeerd wordt op de gevolgen door klimaatverandering.
In 2020 lag de focus voor het groot onderhoud & vervangen van riolering vooral op renovatietechnieken. Hierbij worden leidingen en/of inspectieputten sleufloos hersteld.
Er zijn afgelopen jaar grootschalig deelreparatie- & renovaties uitgevoerd in het stadsdeel Zevenhuizen.
Daarnaast zijn op een aantal locaties leidingen en inspectieputten vervangen en/of gerenoveerd.
Dit is deels gebeurd in samenloop met een reconstructieprojecten (Grifthof, De Wellen) en deels uitgevoerd als autonoom project (Anklaarseweg & Terwoldseweg).
Vervolgens zijn in samenloop met wegreconstructies bestaande aansluitleidingen van gres of beton zoveel mogelijk vervangen voor kunststof (o.a. de Parkenbuurt).
Tenslotte is een pilot project voltooid ten aanzien van het reinigen & inspecteren van riolering in De Maten, zijn verificatie inspecties uitgevoerd in Zevenhuizen en is op grootschalig niveau onderzoek gedaan naar asbesthoudende verbindingen in riolering.

6. Verkeersapparatuur
Stand van zaken
Voor het beheer en onderhoud van verkeersapparatuur zijn contracten gesloten met diverse leveranciers. Dit geldt ook voor het vervangen en/of ombouwen van verkeersregelinstallaties (VRI) en het verhelpen van storingen. De komende jaren worden diverse afgeschreven VRI kasten vervangen door een iVRI's (intelligente Verkeers Regel Installaties). Een iVRI is een regelinstallatie die kan communiceren met voertuigen, fietsers en voetgangers. Op basis van de ontvangen data, via app's, kunnen kruispunten efficiënter worden geregeld. De iVRI weet hoeveel en wat voor verkeer eraan komt en is onder andere gekoppeld aan Buienradar. Met deze optie kan bijvoorbeeld bij slecht weer meer groen voor de fietsers worden geven. In 2020 worden drie kruispunten aangepast en voorzien van een iVRI.

Programma 2020
Het onderhoud en de vervanging wordt jaarlijkse planmatig uitgevoerd en integraal bekeken ten opzichte van het uitvoeringsprogramma Wegen.

Wat hebben we bereikt?

De regeltoestellen van 4 kruisingen met de Zutphensestraat, (Laan van Osseveld, Mansardehof, Kasteellaan en Barnewinkel) en het regeltoestel kruising Arnhemseweg-Laan van Westenenk zijn omgebouwd naar iVRI's. Verder zijn de regeltoestellen van de kruisingen 'de Naald' en de Loseweg-Zwolseweg, Vosselmanstraat-Badhuisweg, Wilhelmina Druckerstraat-Asselsestraat, Loolaan-Soerenseweg (Grote Kerk), Kerklaan- Röntgenstraat en Europaweg-Jachtlaan vervangen en aangepast naar iVRI. Bij deze werkzaamheden zijn ook de ledmodules vervangen.
In verband met civiele wijziging van de infrastructuur is de VRI Laan van Erica-de Voorwaarts aangepast en is een nieuwe installatie op de kruising Laan van Erica-de Groene Voorwaarts toegevoegd.

7. Parkeren
Stand van zaken
In 2018 heeft een aanbesteding plaatsgevonden voor het vervangen van parkeerapparatuur in de bestaande Apeldoornse parkeergarages en een te leveren en plaatsen installatie voor de nieuwe parkeergarage Anklaar. Deze vervanging wordt over drie jaar uitgesmeerd en is inmiddels in volle gang. De oude installaties in de parkeergarages Orpheus en Marktplein zijn vervangen en de nieuwe installaties zijn operationeel. De parkeergarage Anklaar is dit najaar geopend, waarmee ook deze parkeerinstallatie operationeel is. De vervangingen van de installaties van de overige parkeergarages (Brinkparkgarage en Haven Centrum) zullen aansluitend volgen. Voor het onderhoud van deze parkeerapparatuur zijn/worden contracten afgesloten.
Ook voor het beheer en onderhoud van de maaiveld-parkeerinstallaties loopt een contract bij de leverancier van deze automaten. Door een aanpassing van de betaalstandaard is het noodzakelijk om de pinterminals van deze apparatuur per 01-01-2020 aan te passen naar contactloos betalen.

Programma 2020
In 2020 voeren wij het jaarlijkse onderhoud- en vervangingsplan verder uit.

Wat hebben we bereikt?
Conform planning hebben we in 2020 de nog te vervangen parkeerapparatuur in de parkeergarages vervangen. Dit betroffen de installaties van de parkeergarages Marktplein, Koningshaven en Brinkpark. In alle parkeergarages die in beheer zijn bij de gemeente Apeldoorn kan nu op basis van kentekenherkenning geparkeerd worden.
Verder hebben we, als gevolg van Corona, in parkeergarage Anklaar 'ticketless' parkeren uitgerold.

8. Gemeentelijk vastgoed (gebouwen en sportvelden)
Stand van zaken
Met betrekking tot het onderhoud wordt gewerkt met Meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's), conform de NEN 2767 overeenkomstig het in 2017 door u vastgestelde Uitvoeringskader Vastgoedbedrijf. Voor het merendeel van ons vastgoed zijn MJOP's beschikbaar. Uitzonderingen hierop zijn objecten waarvoor afstoot/verkoop wordt overwogen en het vastgoed in projectontwikkelingsgebieden. Hier wordt alleen het hoognodige onderhoud uitgevoerd.
De MJOP's zijn leidend voor de wijze en mate van uitvoering van het onderhoud en vormen de (financiële) basis voor de onderhoudsvoorziening binnen het Vastgoedbedrijf.

Voor een aantal objecten geldt dat het eigenarenonderhoud is belegd bij de huurder van het vastgoed. Dit geldt voor Orpheus, Coda en de Accresportefeuille. Voor Omnisport is een deel weer bij de gemeente belegd. De gemeente streeft in lijn met haar eigenaarsrol naar een goede regie en sturing op het door deze partijen uit te voeren eigenarenonderhoud van het gemeentelijk vastgoed.

In het verleden is een deel van de gemeentelijke veldsportaccommodaties (velden en bijbehorende kleedgebouwen) geprivatiseerd naar verenigingen die de accommodaties in gebruik hebben. Een deel (circa 35 velden) is nog gemeentelijk eigendom. Beleid van de gemeente blijft om het onderhoud van het entouragegroen over te laten nemen door de verenigingen. Een groot aantal overeenkomsten met de verenigingen is hier al op aangepast.

Programma 2020

Uitvoering van het onderhoud vindt plaats op basis van eind 2019 te actualiseren MJOP's 2020-2039.

In 2020 worden voor een aantal nieuwe/gerenoveerde objecten MJOP's opgesteld en toegevoegd aan de onderhoudsvoorziening. Dit betreft onder andere gemeentewerf Noord (nieuwbouw), parkeergarage Anklaar (nieuwbouw), Huis van Schoone Kunsten (aanpassing), Coda Museum (aanpassing), brandweerkazerne van Schaffelaarweg (verbouwing), Het Woldhuis 11 (renovatie), rijwielstalling Hoofdstraat (aankoop+verbouwing), en de CMO-locaties (verbouwing).
Voor het Huis van de Stad, parkeergarage Anklaar en gemeentewerf Noord wordt vanaf 2019-2020 gewerkt met zogeheten prestatiecontracten.
In 2019 vindt de evaluatie plaats ten aanzien van de dvo onderhoud Accres.

Het onderhoudsbudget is exclusief interne uren en inclusief niet verrekenbare BTW. Het onderhoudsbudget voor de door Accres te onderhouden panden betreft het eigenaren- en gebruikersonderhoud. Het onderhoud Vastgoedbedrijf 2020 is inclusief de jaarlijkse storting in de onderhoudsvoorziening van het Vastgoedbedrijf.

Wat hebben we bereikt?
In 2020 is op basis van het MJOP 2020-2039 het onderhoud in uitvoering genomen, waarbij soms geplande werkzaamheden zijn verschoven tussen 2020 en toekomstige jaren. Dit heeft te maken gehad met ontwikkelingen voor die panden zoals koppeling met verduurzamingsmaatregelen, projectwerkzaamheden of toekomstperspectieven van die locaties (zoals brandweerposten).
Daarnaast is door Accres naast het onderhoudsplan op basis van het dvo 2020 ook toekomstig gepland onderhoud uitgevoerd vanwege de corona situatie waardoor vele panden lange tijd niet in gebruik waren. In 2020 is een start gemaakt met een prestatiecontract voor het onderhoud aan alle (5) gemeentelijke parkeergarages, waarbij een combinatie wordt gemaakt van eigenarenonderhoud Vastgoedbedrijf met het gebruikersonderhoud door Beheer & Onderhoud. Contractvorming vindt in 2021 plaats.
In 2020 zijn diverse panden verkocht of overgedragen aan derden waarmee het Vastgoedbedrijf is verlost van de onderhoudsverplichting voor deze panden.

2.3 Financiering

2.3.1 Algemene ontwikkelingen

Door het wereldwijd uitbreken van de corona crisis , welke zowel een ongekende humanitaire als een economische crisis tot gevolg had en nog steeds heeft, verloren alle voorspellingen voor 2020 hun waarde.

Korte rente:
De korte depositorente is in 2020 door de Europese Centrale Bank (ECB) niet aangepast, dat wil zeggen dat als partijen geld willen stallen bij de ECB zij nog steeds 0,5% moeten betalen.
In verband met de economische gevolgen van de maatregelen ter bestrijding van corona zijn er door centrale banken en overheden ongekende opkoopprogramma's van leningen en anderszins middelen ter beschikking gesteld om de economie te stutten. Het gevolg hiervan was dat de 3-maands Euribor rente fors daalde en op 31 december 2020 uit kwam op -0,541%.
In de begroting hadden wij voorzichtigheidshalve gerekend met 0% voor leningen met een korte looptijd. Wij hebben leningen met een korte looptijd tegen gemiddeld -/- 0,50% kunnen afsluiten. Wij "verdienden" hierdoor circa € 203.000 in 2020.
De huidige marktverwachting is dat de 3-maands Euribor rente weinig zal veranderen in 2021, eerder nog een lichte daling dan een stijging, omdat de economische gevolgen van de corona crisis nog steeds voortduren.

Lange rente:
De lange rente (basis is 10-jaars swaprente) heeft uiteindelijk een behoorlijke daling laten zien, van begin van het jaar op een niveau van +0,21% om op 9 maart 2020 een negatieve stand van ruim -/-0,3% te noteren. Bij het ook in West Europa uitbreken van de corona pandemie liep de rente snel op naar een positieve waarde, vanwege de enorme onzekerheid. Met alle genomen maatregelen door centrale banken en overheden om de economie te stutten zakte de rente terug naar een negatieve waarde. Op 31 december was de 10-jaarsrente -/- 0,26%. Wij hielden in de begroting 2020 rekening met een bandbreedte voor rente op leningen met een lange looptijd tussen 0,0% en 1,1% en rekende in de begroting voorzichtigheidshalve met 1,1%. De rente voor de nieuwe lening kwam uit op +0,25%. Zie ook het onderdeel financiering verderop in deze paragraaf.
De voorspellingen voor 2021 zijn erg lastig te maken, omdat alles afhankelijk is van hoe snel de vaccins aanslaan en de huidige beperkingen kunnen worden losgelaten en de economische groei weer op gang komt. De voorlopig inschatting voor 2021 is een bandbreedte van -/- 0,30 tot +0,3% van de rente voor leningen met een lange looptijd.
In de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing wordt er rekening mee gehouden dat de feitelijke rente anders kan verlopen. In de alinea (3.2.1.) over renterisicobeheer blijkt dat een eventuele rente stijging gedempt wordt door een grotere spreiding van de leningenportefeuille dan de wettelijk kaders voorschrijven.

Met betrekking tot de Wet schatkistbankieren kunnen wij melden dat wij in 2020 geen geld gestald hebben in Rijks schatkist. Voor de berekening van het drempelbedrag verwijzen wij u naar de bijlage 4.10 Treasury.

De Wet Hof (Houdbare overheidsfinanciën) speelt een belangrijke rol met betrekking tot de investeringsruimte (grof vertaald meer kasuitgaven dan inkomsten) voor de decentrale overheden en het Rijk. Uiteindelijk is besloten om voor 2020 een landelijke EMU-tekortnorm van 0,27% van het bbp voor alle gemeenten gezamenlijk te hanteren. Wij hebben over 2020 veel minder geld uitgegeven dan er binnen kwam. Dit hele criterium heeft op dit moment nauwelijks aandacht vanwege de corona crisis en dat is begrijpelijk. Desalniettemin zaten wij ruim binnen de norm. De vooraf bepaalde referentiewaarde was € 21,7 miljoen. In werkelijkheid zijn wij uitgekomen op -/-€ 43,3 miljoen.

Eind 2014 is de Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden (RUDDO) als onderdeel van de Wet Financiering Decentrale Overheden (FiDO) aangepast. De beperkingen

die zijn opgelegd gaan minder ver dan bij de overige publieke entiteiten. De ratingeisen voor de mogelijke tegenpartijen zijn aangepast aan de huidige realiteit, dat willen zeggen dat er wettelijk nu een single A-rating als ondergrens geldt. Wij hanteren in ons treasurystatuut voorlopig nog een ondergrens van AA-. Vanuit spreiding in de financieringsvormen ligt de voorkeur bij nieuwe financieringen niet op de eerste plaats bij de inzet van rente-instrumenten. In de prijzen van de nieuwe leningen houden we rekening met een opslag, de zogenaamde liquiditeitstoeslag. Deze bewoog de afgelopen periode op het niveau van circa 0,15% bij een 10-jaars lening, waarbij tijdens het begin van de Covid-19 uitbrak even wat hoger lag. We verwachten dat deze opslag in 2021 op ongeveer hetzelfde niveau zal liggen.

De administratieve organisatie van de treasuryfunctie is georganiseerd conform het door ons in 2014 vastgestelde Treasurystatuut. In 2020 heeft er kleine aanpassing op het statuut plaatsgevonden, hierdoor konden operationele activiteiten eenvoudiger worden uitgevoerd. Het gehele treasurystatuut wordt naar verwachting in 2021 geactualiseerd.

2.3.2 Risicobeheer

2.3.2.1 Renterisicobeheer

Renterisico over de vlottende schuld

De kasgeldlimiet wordt conform de Wet FiDO berekend naar een vast percentage (8,5%) van het begrotingstotaal per 1 januari. Voor 2020 was de kasgeldlimiet berekend op € 52,4 miljoen. Uitgangspunt is, zolang de rente voor korte leningen lager is dan de rente voor leningen met langere looptijden dat de kasgeldlimiet optimaal wordt benut. Bij bijzondere situaties is het mogelijk dat er eerder wordt besloten om kort lopende leningen om te zetten in lang lopende leningen. Van zo'n bijzondere situatie was zeker sprake in 2020 met het uitbreken van de corona crisis. In 2020 is in de eerste twee kwartalen de kasgeldlimiet overschreden, dit is conform wetgeving toegestaan. Dit was voorzien vanwege verwachte ontvangsten van belastingen en BTW-compensatiefonds gelden aan het eind van die kwartalen. Verder zijn wij de overige kwartalen ruimschoots beneden de kasgeldlimiet gebleven. Bij het onderdeel Gemeentefinanciering in deze paragraaf gaan wij uitgebreider in op de schuldontwikkeling.

Kasgeldlimiet	Kwartaal			
(bedragen x € 1 miljoen)	1	2	3	4
Netto vlottende schuld (+)/vlottende middelen	82	55	10	13
Kasgeldlimiet	52	52	52	52
Ruimte onder limiet	**-30**	**-3**	**42**	**39**

Renterisico over de vaste schuld

Voor het renterisico over het begrotingstotaal geldt een norm van maximaal 20% per jaar. Dit houdt in dat wij in enig jaar niet meer dan een bedrag ter grootte van 20% van het begrotingstotaal aan herfinanciering dan wel renteherziening mogen hebben. Dat maximum percentage is door het Rijk ingesteld om een enigszins stabiele rentelast over de jaren te bewerkstelligen.

In onderstaand overzicht is de renterisiconorm voor onze gemeente weergegeven voor de komende 5 jaren. Hieruit blijkt dat de renterisiconorm in 2020 niet is overschreden.
Het beleidsvoornemen ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille is erop gericht om de nieuw aan te trekken leningen met een zodanig looptijd aan te gaan dat de renterisiconorm ook in de verdere jaren niet overschreden gaat worden.

Renterisiconorm (bedragen x € 1 mln)	Begroot	Realisatie	Begroot			
	2020	2020	2021	2022	2023	2024
- maximaal renterisico op vaste schuld	67,4	20	43,4	30,7	40,7	45
- renterisiconorm	122,5	122,5	117,7	117,7	117,7	117,7
Ruimte onder de limiet	55,1	102,5	74,3	87	77	72,7

2.3.2.2 Kredietrisico's op beleggingen

Kredietrisico op beleggingen (bedragen x € 1 miljoen)	Restant vordering per 1-1-2020		Waarvan met aanvullende zekerheid	Restant vordering per 31-12-2020		Waarvan met aanvullende zekerheid
	Absoluut	%		Absoluut	%	
Gemeenten / provincies	-	-		-	-	
Woningbouwcorporaties met garantie WSW	16,9	33,2%		10,6	24,9%	
Semi-overheidsinstanties	17,2	33,8%		16,3	38,4%	
Financiële instellingen met rating A, of hoger	12,2	24,0%		11,1	26,0%	
Energiefonds Apeldoorn	0,2	0,4%		0,5	1,2%	
Overige instellingen	4,4	8,6%	0,5	4,0	9,4%	0,5
Totaal	**50,9**	**100,0%**		**42,5**	**99,9%**	

De beleggingen zijn oplopend gerangschikt naar risico, waarbij alle beleggingen binnen de toegestane kredietrisico's vallen. In verband met de corona crisis hebben enkele sportverenigingen uitstel van aflossing gevraagd en gekregen. Er zijn afspraken gemaakt op welke termijn de verenigingen deze achterstand dienen in te lopen. De bewaking hiervan vindt plaats via de debiteurenadministratie. Wij voorzien op dit moment geen problemen ten aanzien van rente- en of aflossingsverplichtingen vanuit de door ons verstrekte leningen.

2.3.2.3 Risico's op gemeentegaranties

De gemeenteraad heeft vooral in het verleden garanties verstrekt voor leningen die onder meer door lokale woningbouwverenigingen, verzorgingstehuizen, sportverenigingen en dergelijke zijn aangegaan. Tegenwoordig zijn er waarborgfondsen voor woningbouw, zorg en dergelijke. Hiermee wordt een rechtstreeks beroep op de gemeente om garant te staan voor leningen, aangegaan door deze instanties, steeds kleiner. Bij leningen verstrekt aan woningbouwcorporaties is de gemeente nog steeds verplicht om als 'achtervang' garant te staan.

Een schuldrestant van € 378,5 miljoen betreft een garantie op hypothecaire leningen aan particulieren in het kader van woningbouw en/of woningverbetering. Het risico over deze categorie leningen wordt als latent beschouwd en als PM post aangemerkt. Het betreft leningen die tussen 1995 t/m 2010 via het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW), via de Nationale Hypotheek Garantie (NHG), aan inwoners van onze gemeente zijn verstrekt. Het rijk en de gemeenten vervullen de achtervangfunctie; zij kunnen ieder voor 50% worden aangesproken op financiële tekorten van dit waarborgfonds, voor zover het leningen betreft die t/m 2010 onder deze garantie zijn verstrekt. Met ingang van 2011 staat het Rijk zelfstandig volledig garant voor alle vanaf dan verstrekte leningen. Op basis van informatie van de Nationale Hypotheek Garantie blijkt al jaren dat zij geen beroep verwachten te doen en nooit gedaan hebben op de achtervangers. Er is een behoorlijk eigen vermogen beschikbaar. In een brief van eind eerste kwartaal 2020 bevestigen zij dit beeld opnieuw, ondanks enkele kleinere juridische wijzigen die als gevolg hebben dat er iets sneller uitbetaald dient te worden bij een verwacht verlies van een gedwongen verkoop van een woning.

Zoals boven al opgemerkt, ons risico beschouwen wij als PM en is daarom niet opgenomen in onderstaande tabel, wel in het overzicht niet uit de balans blijkende verplichtingen.

Risico op gemeentegaranties (bedragen x € 1 miljoen)	Restant bedrag per 1-1--2020		Restant bedrag per 31-12-2020	
	Absoluut	%	Absoluut	%
Rechtstreekse garantiestelling	8	2,10%	7,2	2,10%
Als achtervang met WSW-garantie	369	97,90%	376	97,90%
Totaal	**377**	**100,00%**	**383,2**	**100,00%**

2.3.3 Gemeentefinanciering

2.3.3.1 Financieringspositie

In 2020 hadden wij voorlopig rekening gehouden met een financieringsbehoefte van € 55 miljoen. In werkelijkheid hebben wij voor € 20 miljoen nieuwe lange leningen aangetrokken. De belangrijkste oorzaken voor deze lagere behoefte zijn:

- Het Rijk heeft in het kader van de financiële ondersteuning ter bestrijding van gevolgen van de corona crisis vanaf midden van het jaar een aantal forse voorschotten uitbetaald. Deels via de Algemene Uitkering maar ook via specifieke uitkeringen, zoals onder andere de Tozo. Een behoorlijk deel van deze middelen zijn ook in 2020 weer uitgegeven.
- Een forse subsidie voor de Proeftuin aardgasvrije wijken is in 2020 ontvangen, dit geld zal in de komende jaren worden uitgegeven.
- Een fors voorschot voor de zogenaamde Regiodeal is in 2020 ontvangen, ook hier is nog geen geld voor uitgeven, en zal dat in het komende jaar of jaren plaatsvinden.
- Investeringsuitgaven bleven achter bij wat initieel begroot was, zie ook het overzicht overlopende kredieten elders in deze jaarrekening.
- Het grondbedrijf heeft meer gronden verkocht dan oorspronkelijk was verwacht, bijvoorbeeld in Zonnehoeve zijn alle kavels verkocht, terwijl er in het MPG vanuit gegaan was dat de laatste kavels na 2020 zouden worden verkocht. Ook enkele leveringen op de bedrijventerreinen vonden eerder plaats dan gepland. Tevens is er een grotere erfpacht vervroegd afgekocht.
- In de exploitatie waren er meerdere tegenvallers maar ook diverse meevallers, per saldo gunstiger voor de financieringsbehoefte.

Om de totale schuldontwikkeling te beschouwen moeten we de liquide middelen, de opgenomen korte leningen en de lange leningen bij elkaar nemen en afzetten tegen de stand begin 2020. Hieruit blijkt dat de schuld all- over met ca € 70 miljoen is afgenomen.

Mutaties leningenportefeuille	Begroting 2020		Rekening 2020	
	Bedragen (x € 1 mln)	Gemiddelde rente	Bedragen (x € 1 mln)	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari	501,3	1,82%	495,3	1,80%
Nieuwe leningen	55,0	1,00%	20,0	0,25%
Reguliere aflossingen	62,4	3,37%	62,0	3,39%
Vervroegde aflossingen			5,0	2,73%
Renteherzieningen oud	5,0	2,73%		
Renteherzieningen nieuw	5,0	1,00%		
Stand per 31 december	493,9	1,54%	448,3	1,54%

We zien een forse afname van onze lange schulden. In de begroting hielden wij rekening met een beperkte daling van de lange schuld. De belangrijkste redenen voor deze afwijking staan hier boven genoemd. De gemiddelde rente is per eind 2020 met 0,26% gedaald, doordat duurdere leningen zijn afgelost en wij de nieuwe lening tegen 0,25% konden aantrekken.

2.3.3.2 Leningportefeuille opgenomen gelden

De portefeuille opgenomen leningen liet de laatste jaren een dalende tendens zien met uitzondering van 2019. Vanwege de corona crisis zag 2020 er compleet anders uit dan vooraf begroot. De lange leningenportefeuille is juist fors gedaald. Voor een verklaring op hoofdlijnen verwijzen naar het onderdeel financieringspositie.
De verwachting ten aanzien van de schuldontwikkeling is dat, gezien de opgaven en de ambities waarvoor wij staan, rekening houdend met afnemende bijdrage vanuit grondbedrijf, er een toename van de schulden is te verwachten in de komende jaren. Wij zullen in de komende MPB daar dieper op in gaan.

Wat betreft het beeld van het gemiddelde rentepercentage van de portefeuille met lange leningen verwachten wij een stabilisering. Er zijn nauwelijks nog mogelijkheden om oude "hoogrentende" schulden in goedkopere herfinanciering om te zetten.
Hieronder ziet u het verloop van de leningenportefeuille vanaf 2016:

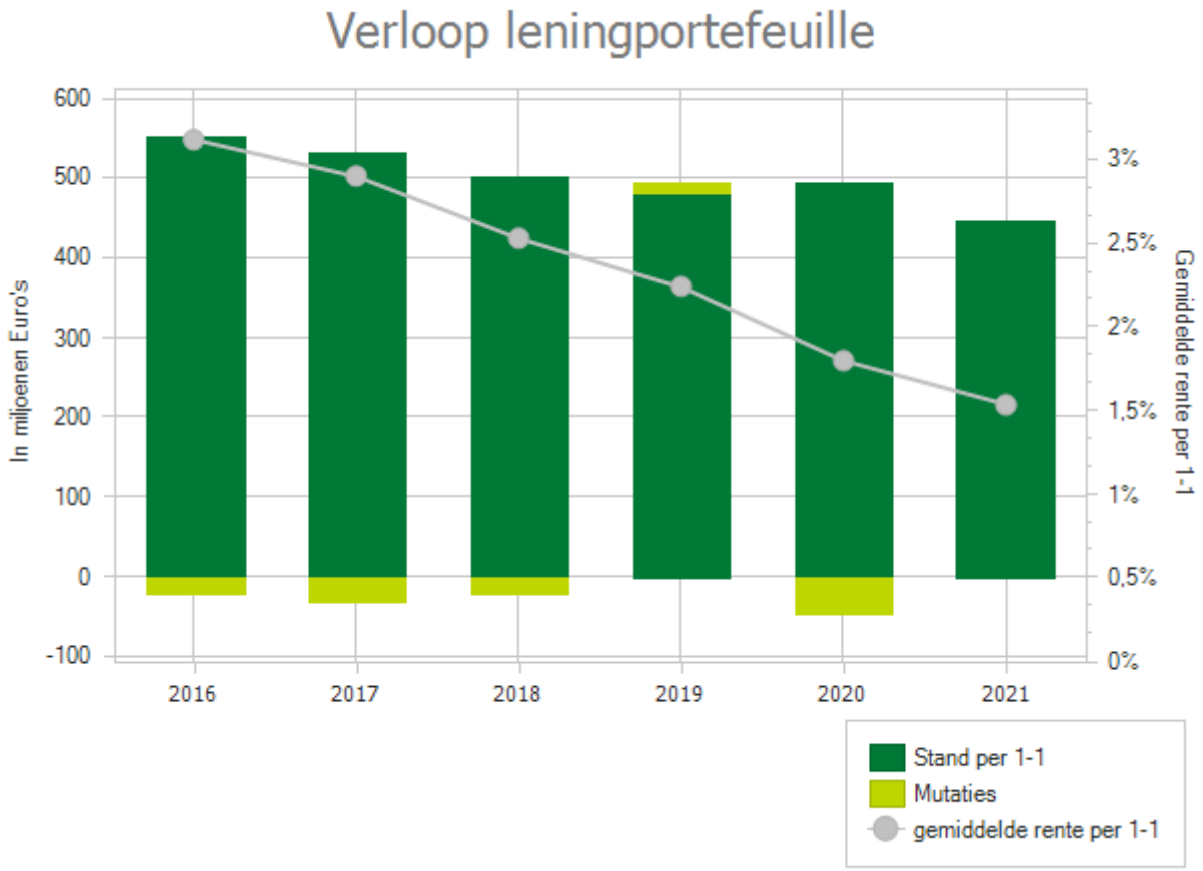

2.3.3.3 Leningportefeuille uitgezette gelden

Tot deze portefeuille behoren vooral leningen die conform uw besluiten zijn verstrekt aan een woningbouwvereniging, Gigant, sportverenigingen, en dergelijke. Tevens zijn de gelden die voor de diverse stimuleringsleningen in een revolverend fonds via de stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland (SVN) zijn verstrekt hier opgenomen. Verder vallen hier de gelden onder die belegd zijn vanwege de verkoop van voormalige VNB-aandelen. Daarnaast worden hier ook de verstrekte leningen vanuit Energiefonds Apeldoorn opgenomen.

Mutaties beleggingsportefeuille	Begroting 2020		Rekening 2020	
	Bedragen (x € 1 mln)	Gemiddelde rente	Bedragen (x € 1 mln)	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari	51,6	4,59%	50,9	4,69%
Nieuwe beleggingen	0		0,4	2,40%
Reguliere aflossingen	7,9	5,11%	8,8	4,69%
Vervroegde aflossingen	0			
Renteherzieningen (oud %)	0			
Renteherzieningen (nieuw %)	0			
Stand per 31 december	43,7	4,49%	42,5	2,83%

Op de diverse stimuleringsregelingen via het SVN hebben er (tijdelijke) aflossingen plaatsgevonden voor ca € 0,7 miljoen. Deze middelen blijven beschikbaar om opnieuw ingezet te worden. Foenix-kringloop heeft de resterende RC-faciliteit van € 0,1 miljoen tijdelijk afgelost. Daarnaast zijn wederom enkele leningen uit het Energiefonds Apeldoorn verstrekt, bijna € 0,4 miljoen tezamen. Er is een lening van € 6,3 miljoen door een woningbouwcorporatie afgelost. Daarnaast heeft er een eerste contractuele terugbetaling plaatsgevonden op de belegde gelden bij de Rabobank. Dit geld is gebruikt om de schuld verder terug te brengen. Verder hebben er diverse kleinere aflossingen plaatsgevonden.

2.3.4 Netto schuldquote en houdbaarheid financiën

Netto schuldquote

In het collegewerk programma hebben wij als een van de speerpunten het verdere financieel herstel benoemd. De schuld(quote) is één van de kengetallen waarop wordt gestuurd.

Voor de definitie van onze schuld gebruiken wij dezelfde definitie als het BBV gebruikt. De wetgever heeft bepaald dat de berekening van de netto schuldquote volgens die definitie één van de financiële kengetallen voor gemeenten is. Daarbij moeten we zowel terug- als vooruitkijken. Wij hebben in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van de MPB 2017-2020 ijkpunten voor enkele (wettelijke) kengetallen aangewezen. Daaronder was ook die voor de (gecorrigeerde) netto schuldquote. U heeft die ijkpunten geaccepteerd.

De definitie van de gecorrigeerde nettoschuldquote is:
(onderhandse leningen + overige vast schuld + kortlopende schuld + overlopende passiva - langlopende uitzettingen - overige beleggingen - kortlopende (debiteuren)vorderingen en uitzettingen - liquide middelen - overlopende activa)/totaal van de inkomsten op de exploitatiebegroting.

In de tabel hieronder ziet u de gecorrigeerde netto schuldquote volgens de begroting en volgens de werkelijkheid.

Jaar	Begroting	Rekening	Waarde ijkpunt	Categorie provincie	
				Begroting	Rekening
2017	89,92%	80,73%	Goed	A	A
2018	91,7%	77,34%	Goed	B	A
2019	82,08%	83,42%	Goed	A	A
2020	90,99%	69,09%	Goed	B	A

Ten opzichte van de begroting 2020-2023 is de netto schuldquote fors verbeterd. Zoals u in de balans en deze paragraaf kunt zien, zijn de schulden behoorlijk afgenomen en de solvabiliteit verbeterd. Daarnaast heeft de hoogte van de baten invloed op dit kengetal, die waren in 2020 hoger dan in 2019 en ook hoger dan begroot. Er waren diverse oorzaken voor die hogere baten en dat wordt elders in de jaarrekening toegelicht.

Houdbaarheid financiën
Onder houdbare gemeentefinanciën wordt verstaan:
- De gemeente kan aan haar verplichtingen voldoen.
- De gemeente kan haar financiën ook bij economisch slecht weer beheersbaar houden zonder hulp van buitenaf.

In algemene zin kunnen we stellen dat de meer dan verwachte verbetering van de solvabiliteit, de fors positieve ontwikkeling van de netto schuldquote de houdbaarheid van onze financiën draaglijker maken. Helaas kunnen wij hiermee niet de voorlopige verwachte (structurele) begrotingstekorten opvangen. Zie ook de paragraaf Weerstandsvermogen en risico's.

Rentetoerekening

De rentekosten van de leningen worden via de interne rekenrente doorberekend aan de eenheden met investeringen in economisch en/of maatschappelijk nut of grond. De commissie BBV heeft in 2017 de methode van berekening van de interne rente voorgeschreven.In 2016 had zij al regels bepaald omtrent de renteberekening voor het grondbedrijf. Voor de berekening van de interne rente worden de rentekosten omgeslagen over de activa die integraal zijn gefinancierd. De interne rente is bij de begroting 2020 vastgesteld op 1,4%. Gedurende het jaar is berekend of de door belaste rentelasten in de realisatie niet meer dan 25% afwijken van de werkelijke netto rentelasten, met een te positief renteresultaat tot gevolg. Om hieraan te voldoen is de interne rente in de loop van het jaar verlaagd naar 1,1%, Daardoor valt het gerealiseerde renteresultaat op het taakveld treasury binnen de bandbreedte die in de BBV notitie is gedefinieerd.
Het percentage voor het grondbedrijf is bij de primaire begroting vastgesteld op 1,20%, en uiteindelijk bij de realisatie bijgesteld naar 1,11% op basis van de werkelijke boekwaarde per 1-1-2020 en de gerealiseerde rentelasten over 2020. Daarmee is voldaan aan de eis van het BBV.

bedragen *€ 1.000

	Renteschema	Begroting 2020		Rekening 2020	
a	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		8.700		7.864
b	De externe rentebaten (idem)		-2.555		-2.634
c	Saldo rentelasten en rentebaten		6.145		5.230
c1	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-1.271		-1.355	

c2	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-679		-679	
c3	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	679		679	
			-1.271		-1.355
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		**4.874**		**3.875**
d1	Rente over eigen vermogen	+/+	0		0
d2	Rente over voorzieningen	+/+	1.687		1.777
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		**6.561**		**5.652**
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	8.386	-/-	6.547
f	Renteresultaat op taakveld treasury		**1.825**		**895**

Bij de externe rentelasten is er sprake van een behoorlijk lagere last omdat er veel minder is geleend dan begroot en het rentepercentage van de afgesloten lening was ook fors lager dan begroot. Op de leningen met een korte looptijd hebben wij rente ontvangen terwijl wij dat op 0% hadden begroot. Zie hiervoor ook onderdeel 2.3.3.1 elders in deze paragraaf voor meer informatie. De rente die aan het grondbedrijf kon worden door berekend was redelijk in lijn met de begroting Zoals aan het begin van dit onderdeel al opgemerkt is het rente-omslag percentage voor de Algemene Dienst bijgesteld naar 1,1%. Met dit percentage blijft het renteresultaat binnen de toegestane marges van 25%, namelijk 16,1% .

2.4 Verbonden partijen

2.4.1 Inleiding

Verbonden partijen zijn derde rechtspersonen waarmee de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel in het bestuur van een rechtspersoon of het hebben van stemrecht. Financieel belang is er, als de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld en die kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. Wij hebben bestuurlijke en financiële belangen in gemeenschappelijke regelingen, vennootschappen en publiek-private samenwerkingsconstructies (pps). Afhankelijk van onze mate van verbondenheid zijn wij in staat om invloed op het beleid van de betreffende verbonden partij uit te oefenen.

In november 2015 heeft uw raad de Kadernota verbonden partijen vastgesteld. Hierin wordt onder meer ingegaan op de keuze om een verbonden partij in te stellen, de sturing op onze deelnemingen en de rol van de raad daarin. Wij verwijzen naar deze nota. (Kadernota)

In 2016 heeft de commissie BBV een nota verbonden partijen uitgebracht. Hierin is een aanbeveling opgenomen ten aanzien van derden, die in formeel juridische zin geen verbonden partij zijn vanwege het ontbreken van financieel belang (bijv. een gestort aandelenkapitaal), maar wel sprake is van:
- een structurele bekostiging in overwegende mate in de activiteiten van een organisatie;
- een bestuurlijk belang (zeggenschap via stemrecht of vertegenwoordiging in het bestuur).

De commissie BBV adviseert om derde partijen, die hieraan voldoen vanwege het maatschappelijk belang en/of vanuit hun risicopositie richting de gemeente op te nemen in de paragraaf verbonden partijen. In onze gemeente kennen wij echter geen partijen, die onder deze categorie vallen.

Deze paragraaf is een resumé van de verbonden partijen van onze gemeente. Digitaal is per verbonden partij een format beschikbaar, waarin wordt ingegaan op onder meer (beleidsmatige) ontwikkelingen, risico's, vermogenspositie en exploitatieresultaten. Om het belang van de verbonden partijen te benadrukken eist de wetgever, dat in de relevante begrotingsprogramma's wordt ingegaan op het financiële belang in en de belangrijkste risico's van de verbonden partij.

In 2020 heeft de raadswerkgroep verbonden partijen een dashboard vastgesteld dat in Apeldoorn wordt gebruikt bij de informatievoorziening over gemeenschappelijke regelingen.

2.4.2 Overzicht van verbonden partijen

In de jaarrekeningprogramma’s gaan wij in op de bijdrage van de verbonden partijen aan de doelstellingen van de gemeente en de risico's. Via een link kunt u inzoomen op het uitgebreide format dat per verbonden partij is gemaakt. In deze paragraaf beperken wij ons daarom tot een resumé van alle verbonden partijen.

Prg.	Verbonden partij	Wat	Bestuurlijk belang of aandelen belang	Financiële bijdrage/subsidie	Portefeuillehouder(s)
01	Regio Stedendriehoek	GR	DB lid	€ 432.000	J. Joon
01	Tribuut	GR	Bestuurslid	€ 3.112.000	D.H. Cziesso
01	Bank Nederlandse Gemeenten	DLN	0,24% aandelen	n.v.t.	D.H. Cziesso
01	NV Luchthaven Teuge	DLN	54,62% aandelen	n.v.t.	D.H. Cziesso
01	Alliander NV	DLN	0,043% aandelen		D.H. Cziesso
01	Vitens	DLN	1 aandeel	n.v.t.	D.H. Cziesso
01	Leisurelands (RGV)	DLN	16% aandelen	n.v.t.	D.H. Cziesso
02	Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland/GHOR	GR	DB en AB lid	€ 10.315.000	A.J.M. Heerts
04	Circulus-Berkel BV	DLN	33,9 % aandelen	€ 17.477.000 (prognose)	D. H. Cziesso (aandeelhouder), M. van Vierssen (opdrachtgever)
04	Omgevingsdienst Veluwe IJssel (OVIJ)	GR	DB en AB lid,	€ 4.024.000	M. van Vierssen
06	Werkbedrijf Lucrato	GR	DB lid	€ 23.214.000	M. van Vierssen
07	Accres Holding BV	DLN	100% aandelen	€ 13,3 miljoen (n.t.b.)	D. H. Cziesso, aandeelhouder/ W. Willems, Vastgoed
07	GGD Noord- en Oost-Gelderland	GR	Lid van het algemeen bestuur en lid van het dagelijks bestuur	€ 1.198.625	D. H. Cziesso
07	Vervoerscentrale Stedendriehoek	GR	DB lid	€ 3.881.556	N. Stukker
08	NV Orpheus theater/congrescentrum	DLN	72,7% aandelen	€ 4.410.116	M. van Vierssen, aandeelhouder; D.H. Cziesso, cultuur.
09	Veldekster	PPS	25% deelname	n.v.t.	J. Joon
09	Wegener	PPS	33,33% deelname		J. Joon
09	Kanaalzone Zuid (Schatkamer van Zuid)	PPS	50% deelname		W. Willems
09	BV Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken	DLN	11,86%	nog niet van toepassing	M. van Vierssen

* DLN=deelneming, GR=gemeenschappelijke regeling, PPS=publiek private samenwerking

Werkbedrijf Lucrato

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling

Het bestuur van Werkbedrijf Lucrato bestaat uit 3 leden, onder wie een voorzitter. Gemeente Apeldoorn levert de voorzitter en deze heeft bij het staken der stemmen de doorslaggevende stem. Het lid van de gemeente Apeldoorn heeft twee stemmen. Het lid van de gemeente Epe en het lid van de gemeente Heerde hebben ieder één stem. Een besluit van het bestuur is genomen als dit meer dan de helft van het aantal uitgebrachte stemmen heeft verkregen.

Betrokken partijen

De Gemeenschappelijke Regeling Lucrato voert het werkgeverschap uit in het kader van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en begeleidt mensen vanuit de Participatiewet, die naar verwachting binnen een jaar aan het werk kunnen gaan, voor de gemeenten Apeldoorn, Epe en Heerde.

Bestuurlijk belang/stemverhouding	Het bestuur van Werkbedrijf Lucrato bestaat uit 3 leden, onder wie een voorzitter. Gemeente Apeldoorn levert de voorzitter en deze heeft bij het staken der stemmen de doorslaggevende stem. Het lid van de gemeente Apeldoorn heeft twee stemmen. Het lid van de gemeente Epe en het lid van de gemeente Heerde hebben ieder één stem. Een besluit van het bestuur is genomen als dit meer dan de helft van het aantal uitgebrachte stemmen heeft verkregen.
Portefeuillehouder(s)	M. van Vierssen
Link naar jaarstukken	Jaarstukken 2019
Link naar kaderstelling	

Prestatie afspraken

Jaarlijks worden door het college prestatieafspraken met Lucrato overeengekomen. Ook voor 2020 zijn deze overeengekomen en ter kennisneming aan de Raad toegezonden.

Risico's

Het financiële risico is benoemd onder het kopje “Ontwikkelingen beleid”.

Ontwikkelingen beleid

Werkbedrijf Lucrato is in 2018 ontstaan uit een samenvoeging van Felua-groep en het re-integratie- en werkgeversdeel van Werkplein Activerium (gemeente Apeldoorn). Het Werkbedrijf bundelt de krachten van beide organisaties. De opdracht voor het Werkbedrijf is tweeledig. Ten eerste zorgt zij voor een match tussen werkgevers en kandidaten met een relatief korte afstand tot werk. Dit zijn mensen uit de doelgroep van de Participatiewet. Ook biedt Lucrato een werkplek aan mensen in het kader van Beschut Werk. De tweede doelgroep waar Lucrato dienstverlening aan biedt, zijn de mensen die in het kader van de Wsw een dienstverband hebben. Dit zijn inwoners die door verschillende oorzaken (lichamelijk, verstandelijk, psychisch, langdurige werkloosheid) een arbeidsbeperking hebben. Zij krijgen begeleiding zodat zij het meeste uit zichzelf kunnen halen. Dit kan zijn door regulier werk, individuele of groepsdetacheringen, begeleid werken of werken binnen Lucrato. Lucrato is ook de preferred supplier voor de gemeente Apeldoorn als het gaat om dienstverlening die ingezet kan worden voor mensen die onder de ‘gemeentelijke doelgroep’ binnen de Participatiewet vallen. De gemeente koopt die dienstverlening separaat bij Lucrato in.
Uit de Meerjarenbegroting (MJB) 2021-2024 van Lucrato is duidelijk geworden dat Lucrato verwacht tekorten op de bedrijfsresultaten te boeken die zij niet meer uit de eigen middelen kan dekken. Hierdoor doen zij vanaf 2020 een aanvullend financieel beroep op de GR-gemeenten (Apeldoorn, Epe en Heerde). Dit beeld is al in de MJB 2019-2022 van Lucrato geschetst en blijft onveranderd, ook in de MJB 2021-2024. Apeldoorn heeft daarop geanticipeerd door in haar Meerjarenbegroting aanvullende bijdragen op te nemen. In totaal hebben we voor 2021 € 850.000 en vanaf 2022 structureel € 700.000 in onze begroting opgenomen.
De verwachting is dat de bijdrage van de gemeente Apeldoorn in het exploitatietekort van werkbedrijf Lucrato in 2021 de in de MPB 2021-2024 opgenomen bijdrage van € 850.000 niet zal overtreffen. Deze verwachting is gebaseerd op de meest recente landelijke financiële vooruitzichten m.b.t. de SW-vergoeding; deze zal de komende jaren minder nadelig zijn dan eerder door Lucrato was ingeschat. In de MJB 2022-2025 van Lucrato, die in het kader van de zienswijzeprocedure in het voorjaar 2021 wordt aangeboden, zal er een doorrekening plaatsvinden voor de jaren na 2021. Uiteraard geldt dat de hier genoemde resultaten slechter kunnen uitpakken, als er in verband met Corona onverhoopt nog aanvullende of langdurige maatregelen genomen moeten worden en de nadelige effecten daarvan niet of slechts gedeeltelijk gecompenseerd worden door het Rijk. Lucrato zal overigens hiervoor zelf al een bestemmingsreserve aanleggen ten laste van het resultaat 2020.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	-/- € 238.000	+ € 88.000	
Eigen vermogen	€ 3.126.000	€ 2.962.000	

Vreemd vermogen	€ 3.078.000	€ 2.158.000

GGD Noord- en Oost-Gelderland

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	De stemverhouding in het algemeen bestuur is gebaseerd op het aantal inwoners per gemeente. Apeldoorn heeft 20% van het aantal stemmen in het bestuur.
Betrokken partijen	22 gemeenten in de regio Noord- en Oost-Gelderland
Bestuurlijk belang/stemverhouding	De stemverhouding in het algemeen bestuur is gebaseerd op het aantal inwoners per gemeente. Apeldoorn heeft 20% van het aantal stemmen in het bestuur.
Portefeuillehouder(s)	D. H. Cziesso
Link naar jaarstukken	Jaarstukken 2019
Link naar kaderstelling	

Prestatie afspraken

Uitvoering van de wettelijke taken: infectieziektebestrijding, medisch milieukundige zorg, algemene technische hygiënezorg, psychosociale hulp bij rampen, geneeskundige hulpverlening in de regio, toezichthouder kinderopvang en peuterspeelzalen, gezondheidszorg voor statushouders, lijkschouw, gezondheidsonderzoek en -analyse van de bevolking, bijdragen aan preventieprogramma's en preventieve ouderengezondheidszorg.

Risico's

De personele risico's - ziekteverzuim, krapte op de arbeidsmarkt - vormen de grootste risico's. Andere risico's zijn risico's die tot een omzetdaling leiden, gemeenten nemen minder plusproducten af en laten taken niet door de GGD uitvoeren. Verder vormen wetswijzigingen een risico voor de continuïteit van de GGD.

Ontwikkelingen beleid

Als beleidsprioriteiten zijn vastgesteld: COVID19 bestrijding (in opdracht van en bekostigd door de rijksoverheid), advisering Omgevingswet en gezonde leefomgeving, psychosociale hulp bij incidenten, gezonde leefstijl, signalering trends in volksgezondheid, werkgeversplatform NOG Fitter en Vitaler, gezonder ouder worden, takendiscussie bestuursagenda uitwerken en passende informatie voor gemeenten.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	€ 213.000	€ 71.000	
Eigen vermogen	€ 3.028.000	€ 2.909.000	
Vreemd vermogen	€ 2.923.000	€ 2.631.000	

Omgevingsdienst Veluwe IJssel (OVIJ)

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Het bestuur bestaat uit een algemeen bestuur van 6 leden en een dagelijks bestuur van 3 leden. Wethouder M. Van Vierssen vertegenwoordigt de gemeente Apeldoorn in beide besturen. Elk lid heeft 1 stem en besluiten worden genomen met gewone meerderheid van uitgebrachte stemmen. In geval van herstemming heeft Apeldoorn als enige 4 stemmen en wordt besloten met ten minste twee derde meerderheid van de uitgebrachte stemmen.
Betrokken partijen	De gemeenten Apeldoorn, Brummen, Voorst en Epe en provincie Gelderland.

Bestuurlijk belang/stemverhouding	Het bestuur bestaat uit een algemeen bestuur van 6 leden en een dagelijks bestuur van 3 leden. Wethouder M. Van Vierssen vertegenwoordigt de gemeente Apeldoorn in beide besturen. Elk lid heeft 1 stem en besluiten worden genomen met gewone meerderheid van uitgebrachte stemmen. In geval van herstemming heeft Apeldoorn als enige 4 stemmen en wordt besloten met ten minste twee derde meerderheid van de uitgebrachte stemmen.
Portefeuillehouder(s)	M. Van Vierssen
Link naar jaarstukken	Jaarrekening OVIJ 2019
Link naar kaderstelling	

Prestatie afspraken

Het uitvoeren van de samenwerkingsovereenkomst 2020. Hierin zijn concreet opgenomen de door de OVIJ te leveren producten, projecten en programma's.

Risico's

In de begroting en jaarrekening van de OVIJ staan interne risico's. Die kan OVIJ zelf opvangen binnen haar eigen begroting.Het weerstandsvermogen van OVIJ is goed. Wat wel een knelpunt is, dat de flexibele schil in de formatie zeer beperkt is en het aantrekken van voldoende goed gekwalificeerd personeel lastig is.

Ontwikkelingen beleid

De invoering van de Omgevingswet per 2022 is de grote beleidsontwikkeling in het milieu en RO-domein. De OVIJ is in 2020 intensief betrokken geweest bij het gemeentelijke voorbereidingstraject en participeert ook in 2021 in de gemeentelijke Programmagroep Omgevingswet. In 2021 gaat de gemeentelijke taak t.a.v. asbestdaken over naar OVIJ.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	€ 218.463	€ 493.143	n.t.b.
Eigen vermogen	€ 518.492	€ 668.000	€ 190.000
Vreemd vermogen	€ 735.000	€ 2.624.000	€ 1.740.000

Regio Stedendriehoek

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Het bestuur bestaat uit een regioraad van 16 leden en het dagelijks bestuur uit 8 vaste leden (de gemeenten) en 2 agendaleden (provincie Gelderland en Overijssel).
Betrokken partijen	De gemeenten Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Lochem, Voorst, Heerde en Zutphen.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Het bestuur bestaat uit een regioraad van 16 leden en het dagelijks bestuur uit 8 vaste leden (de gemeenten) en 2 agendaleden (provincie Gelderland en Overijssel).
Portefeuillehouder(s)	J. Joon
Link naar jaarstukken	Jaarrekening 2019 Cleantechregio Jaaroverzicht 2019
Link naar kaderstelling	

Prestatie afspraken

Risico's

Het weerstandsvermogen van de Regio Stedendriehoek is beperkt. Bij deze WGR 'light' is de afspraak gemaakt dat de Stedendriehoek geen eigen vermogen opbouwt. Indien de Regio Stedendriehoek op enig moment onverhoopt niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen moet teruggevallen worden op de deelnemende gemeenten.

Ontwikkelingen beleid

Het jaar 2020 heeft voor de Cleantech Regio vooral in het teken gestaan van de start van uitvoering Regio Deal. De projecten onder de Regio Deal vlag zijn gestart en leveren gezamenlijk een grote bijdrage aan onze regionale economie. Zeker in de huidige economisch zware periode betekent dit een welkome stimulans. Naast de Regio Deal lopen er natuurlijk ook andere trajecten als Slimme en Schone mobiliteit (waarover een maatregelenpakket inclusief financiering is afgesproken met de provincie Gelderland) of de RES. Tot slot is er vanuit de regio een bijdrage geleverd aan de Oost Nederland brede campagne met de noemer ‘Nederland Slim Benutten’. Die campagne is gericht op het zorgen voor een stevige rol voor regio’s (in Oost Nederland) in een nieuw regeerakkoord.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	€ 34	€ 94.000	n.t.b.
Eigen vermogen	€ 105.000	€ 97.000	n.t.b.
Vreemd vermogen	€ 1.737.000	€ 1.566.000	n.t.b.

Tribuut

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Het bestuur van Tribuut bestaat uit 5 leden, onder wie de voorzitter. Iedere deelnemende gemeente levert 1 bestuurslid. Voor de gemeente Apeldoorn is dit wethouder Cziesso. Elk lid heeft 1 stem en besluiten worden genomen met gewone meerderheid van uitgebrachte stemmen. In geval van herstemming heeft Apeldoorn als enige 4 stemmen en wordt besloten met ten minste twee derde meerderheid van de uitgebrachte stemmen.
Betrokken partijen	Tribuut is een samenwerkingsverband van de gemeenten Apeldoorn, Epe, Lochem, Voorst en Zutphen.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Het bestuur van Tribuut bestaat uit 5 leden, onder wie de voorzitter. Iedere deelnemende gemeente levert 1 bestuurslid. Voor de gemeente Apeldoorn is dit wethouder Cziesso. Elk lid heeft 1 stem en besluiten worden genomen met gewone meerderheid van uitgebrachte stemmen. In geval van herstemming heeft Apeldoorn als enige 4 stemmen en wordt besloten met ten minste twee derde meerderheid van de uitgebrachte stemmen.
Portefeuillehouder(s)	D.H. Cziesso
Link naar jaarstukken	Jaarverslag Tribuut 2019
Link naar kaderstelling	

Prestatie afspraken

Tribuut wil de beste belastingdienstverlener in de regio zijn met een ijzersterke prijs/ kwaliteitverhouding met een grote tevredenheid van gemeenten, klanten en medewerkers.Belangrijkste speerpunten voor 2020-2023 zijn:- Ombouw van de WOZ- taxaties naar gebruiksoppervlak.- De kwaliteit van de uitvoering optimaliseren, zodat de uitvoering van de WOZ door de Waarderingskamer als goed wordt beoordeeld.- Optimaliseren van de belastingopbrengst.- Verdere optimalisering van de organisatie en werkprocessen, die moet leiden tot werkdrukverlaging en kostenvermindering.- Beleidsharmonisatie.- Groeiopdracht.

Risico's

De samenvoeging van de belastingtaken van de vijf gemeenten brengt risico's met zich mee. Die staan in het bedrijfsplan van Tribuut. De risico’s voor Tribuut zijn beperkt. Het risico van autonome

ontwikkelingen calculeert Tribuut op € 120.000 bij een weerstandscapaciteit van € 108.000. Daarnaast beschikt Tribuut nog over het restant van het opstartbudget van € 628.000 (eind 2018). Het bestuur heeft dit bedrag bestemd voor verdere organisatieontwikkeling en efficiencyverbetering in 2019 en 2020 en zal in 2020 volledig benut zijn.

Ontwikkelingen beleid

De Waarderingskamer heeft besloten om per 1 januari 2022 over te gaan op een andere waarderingssystematiek onroerende zaken waarbij de waarderingsinhoud wordt vervangen door "gebruiksoppervlakte". De overgang naar de nieuwe systematiek is onvermijdelijk en vraagt van Tribuut een forse inspanning. Woningen en niet- woningen in de vijf gemeenten worden opnieuw gewaardeerd op basis van gebruiksoppervlakte (GBO) in plaats van inhoud (m3). In 2019 hebben de deelnemende gemeenten budget beschikbaar gesteld aan Tribuut om deze ombouw in 2019 en 2020 te realiseren.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	€ 113.000	0	0
Eigen vermogen	€ 113.000	0	0
Vreemd vermogen	€ 1.106.000	0	0

Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland/GHOR

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	De VNOG heeft een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. De gemeente Apeldoorn levert de voorzitter van deze besturen. Op grond van de Wet Veiligheidsregio's is dit de burgemeester. De gemeente Apeldoorn heeft 6 van de totaal 50 stemmen.
Betrokken partijen	De VNOG is een gemeenschappelijke regeling (GR) en bestaat uit 22 gemeenten in Noord- en Oost- Gelderland.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	De VNOG heeft een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. De gemeente Apeldoorn levert de voorzitter van deze besturen. Op grond van de Wet Veiligheidsregio's is dit de burgemeester. De gemeente Apeldoorn heeft 6 van de totaal 50 stemmen.
Portefeuillehouder(s)	A.J.M. Heerts
Link naar jaarstukken	Jaarverslag 2019
Link naar kaderstelling	Regionaal beleidsplan 2021-2024

Prestatie afspraken

Risico's

De VNOG heeft de inventarisatie en beoordeling van de risico's in 2020 gecompleteerd en de daarvoor benodigde weerstandscapaciteit op een niveau gebracht wat vergelijkbaar is met andere veiligheidsregio's. Bij het vaststellen van de kadernota 2022-2025 heeft het algemeen bestuur vastgesteld dat de VNOG zelf over voldoende weerstandscapaciteit moet kunnen beschikken. In deze kadernota is de benodigde weerstandscapaciteit berekend op € 3.166.100 en komt de beschikbare capaciteit (Algemene - en Bedrijfsvoeringsreserve en de post Onvoorzien, na bestemming van het jaarrekeningresultaat 2019) uit op € 3.995.114. De vastgelegde streefwaarden van de weerstandsratio (verhouding tussen de beschikbare - en de benodigde weerstandscapaciteit) liggen tussen 1,0 ("matig") en 1,4 ("voldoende"). De nu berekende ratio komt uit op 1,26 en valt daarmee binnen de gewenste bandbreedte.

Ontwikkelingen beleid

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	- € 2.854.900	€ 4.148.482	
Eigen vermogen	€ 1.919.000 (werkelijk)	€ 3.640.663	
Vreemd vermogen	€ 43.669.000 (werkelijk)	€ 39.538.494 (werkelijk)	

Vervoerscentrale Stedendriehoek

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Het bestuur van de Vervoercentrale Stedendriehoek bestaat uit 9 leden, onder wie de voorzitter. Iedere deelnemende gemeente levert 1 bestuurslid. Voor de gemeente Apeldoorn is dit wethouder Stukker.Bij stemmingen heeft elk lid 1 stem. Voor een besluit is een gewone meerderheid van de uitgebrachte stemmen nodig. Voor een aantal besluiten is een meerderheid van ten minste twee derde van de uitgebrachte stemmen nodig is. In het geval van herstemming geldt het principe van gewogen stemmen op basis van het aantal inwoners per gemeente.
Betrokken partijen	Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Hattem, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Het bestuur van de Vervoercentrale Stedendriehoek bestaat uit 9 leden, onder wie de voorzitter. Iedere deelnemende gemeente levert 1 bestuurslid. Voor de gemeente Apeldoorn is dit wethouder Stukker.Bij stemmingen heeft elk lid 1 stem. Voor een besluit is een gewone meerderheid van de uitgebrachte stemmen nodig. Voor een aantal besluiten is een meerderheid van ten minste twee derde van de uitgebrachte stemmen nodig is. In het geval van herstemming geldt het principe van gewogen stemmen op basis van het aantal inwoners per gemeente.
Portefeuillehouder(s)	N. Stukker
Link naar jaarstukken	Jaarstukken 2019
Link naar kaderstelling	Kadernota 2019-2022 PlusOV (geen nieuwe kaderstelling 2020-2023) Begroting 2020 - 2023 PlusOV Bedrijfsplan Vervoercentrale 2.1 De Gemeenschappelijke Regeling Vervoerscentrale Stedendriehoek (PlusOV)

Prestatie afspraken

Risico's

De samenvoeging van vervoertaken van de 9 gemeenten brengt risico’s met zich mee, die in het bedrijfsplan van de vervoercentrale staan. Als één van deze risico’s zich voordoet, kan dit leiden tot onrust bij reizigers en extra kosten. De vervoercentrale heeft weinig financiële ruimte in de begroting om die risico’s op te vangen. Als de vervoercentrale niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen, moeten de deelnemende gemeenten meer betalen.Het jaar 2020 stond voornamelijk in het teken van corona. De impact van corona op de bedrijfsvoering van PlusOV was groot. Het VAV kwam in maart 2020 grotendeels stil te liggen waarna dit langzamerhand weer is gestegen.

Ontwikkelingen beleid

In 2020 is gestart met de aanbestedingsprocedure voor het Vraag afhankelijk vervoer (VAV). Deze procedure zal in 2021 worden afgerond. PlusOV heeft door investeringen en aanpassingen van processen en systemen de benodigde formatie weten te verlagen en de operationele bezetting in lijn gebracht met de formatie.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	€ 0	€ 0	€ 0
Eigen vermogen	€ 148.705	€ 460.890	€ 460.890
Vreemd vermogen	€ 8.645.792	€ 4.124.281	€ 4.000.000

Accres Holding BV

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	In 2019 is de juridische structuur van Accres gewijzigd. Apeldoorn bezit 100% van de aandelen van Accres Holding BV, 1% van de aandelen van Accres Apeldoorn BV en Accres Shared Services BV.
Betrokken partijen	Gemeente Apeldoorn is de enige eigenaar van Accres Holding BV. De holding heeft drie dochters, Accres Apeldoorn BV, Accres Shared Services BV en Accres Deelnemingen BV. Gemeente Apeldoorn heeft een dienstverleningsovereenkomst met Accres Apeldoorn BV. Accres Shared Services BV ondersteunt de holding en de andere dochters. In Accres Deelnemingen BV zijn opdrachten van andere gemeenten, zoals Almelo en Bilthoven, en overige leisure- activiteiten, ZERO 55 Enschede en ZERO 55/ MAC Apeldoorn ondergebracht.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	In 2019 is de juridische structuur van Accres gewijzigd. Apeldoorn bezit 100% van de aandelen van Accres Holding BV, 1% van de aandelen van Accres Apeldoorn BV en Accres Shared Services BV.
Portefeuillehouder(s)	D. H. Cziesso, aandeelhouder/ W. Willems, Vastgoed, opdrachtgever DVO
Link naar jaarstukken	Jaarrapport 2019 Accres
Link naar kaderstelling	

Prestatie afspraken

De gemeente heeft een dienstverleningsovereenkomst met Accres Apeldoorn BV. Deze dienstverleningsovereenkomst geldt voor de periode 2017 tot en met 2020 en bevat de prestatieafspraken 2020. Accres beheert en exploiteert in opdracht van de gemeente maatschappelijk vastgoed en sportaccommodaties.

Risico's

Het financiële risico van de gemeente als eigenaar van Accres is in principe beperkt tot de waarde van het aandelenbezit. Maar Accres draagt als opdrachtnemer ook bij aan verschillende begrotingsprogramma's. Als Accres de afgesproken prestaties niet of niet goed genoeg levert, kan dat gevolgen hebben voor de gebruikers van de accommodaties van Accres. Die zouden de gemeente als opdrachtgever hierop kunnen aanspreken.Als een dochteronderneming van Accres verlies lijdt kan dit voorApeldoorn als 100% eigenaar van het moederbedrijf tot imagoschade leiden. We hebben hier invloed op door als aandeelhouder periodiek met de directie van Accres, de ontwikkeling van het bedrijf te bespreken. Daarnaast beschikt Accres over een governancestructuur, die inzicht biedt in toezicht en verantwoordelijkheden. Door corona heeft Accres te maken met omzetdalingen en verliezen. De hoogte van deze verliezen worden momenteel in beeld gebracht.Als Accres zich meer als ondernemer gaat opstellen, kan dat betekenen dat zij activiteiten start die ook door private partijen uitgevoerd kunnen worden. Een marktpartij kan dit als concurrentieverstorend zien. We kunnen dat risico op twee manieren beperken. Ten eerste hebben wij met Accres afgesproken om de opdrachten die wij haar geven, juridisch en financieel duidelijk te scheiden van andere opdrachten En Accres brengt die andere opdrachten onder in aparte vennootschappen (zie ook de nieuwe juridische

structuur per 2019). Ten tweede toetsen we de afspraken die we met Accres maken aan Europese en nationale wetgeving, onder andere de regels over ongeoorloofde staatssteun en de Wet Markt en Overheid.

Ontwikkelingen beleid

Op 23 december 2020 is de nieuwe dienstverleningsovereenkomst (voorheen prestatieafspraken) door de gemeente en Accres Apeldoorn BV ondertekend. Voor de verschillende pakketten is een nieuwe uitvraag geschreven en heeft Accres een nieuwe aanbieding gedaan. De nieuwe overeenkomst geldt voor de periode 1 januari 2021 tot en met 31 december 2024.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	€ 219.479	-/- € 1.044.000	n.t.b.
Eigen vermogen	€ 5.258.000	€ 4.050.000	n.t.b.
Vreemd vermogen	€ 5.852.163	€ 8.977.000	n.t.b.

Alliander NV

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Over 2019 heeft Alliander een bedrijfsresultaat gerealiseerd van € 253 mln. Van dit bedrag is € 113,6 mln aan dividend uitgekeerd.Apeldoorn heeft een aandeel van 0,043% en heeft € 48.800 aan dividend ontvangen.
Betrokken partijen	Apeldoorn heeft 0,043% van het aandelenkapitaal van Alliander.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Over 2019 heeft Alliander een bedrijfsresultaat gerealiseerd van € 253 mln. Van dit bedrag is € 113,6 mln aan dividend uitgekeerd.Apeldoorn heeft een aandeel van 0,043% en heeft € 48.800 aan dividend ontvangen.
Portefeuillehouder(s)	D.H. Cziesso
Link naar jaarstukken	Jaarverslag Alliander 2019

Link naar kaderstelling

Prestatie afspraken

Risico's

Ontwikkelingen beleid

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	€ 334 mln	€ 253 mln	
Eigen vermogen	€ 4,129 mld	€ 4,224 mld	
Vreemd vermogen	€ 4,216 mld	€ 4,567 mld	

Bank Nederlandse Gemeenten

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	De bank keert ieder jaar dividend uit. De gemeente Apeldoorn heeft 0,24% van de aandelen. Ons dividend was in 2018 € 376.465 en over 2019 staat er € 167.758 gereserveerd. De Europese toezichthouder in combinatie met de ECB en DNB hebben banken voorlopig verboden om het dividend uit te keren, om de kapitaalbuffers op peil te houden in verband met gevolgen van de corona pandemie. Recent is bekend geworden dat in maart 2021 voorlopig circa € 0,45 per aandeel uitgekeerd mag worden.
Betrokken partijen	De Staat heeft de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	De bank keert ieder jaar dividend uit. De gemeente Apeldoorn heeft 0,24% van de aandelen. Ons dividend was in 2018 € 376.465 en over 2019 staat er € 167.758 gereserveerd. De Europese toezichthouder in combinatie met de ECB en DNB hebben banken voorlopig verboden om het dividend uit te keren, om de kapitaalbuffers op peil te houden in verband met gevolgen van de corona pandemie. Recent is bekend geworden dat in maart 2021 voorlopig circa € 0,45 per aandeel uitgekeerd mag worden.
Portefeuillehouder(s)	D.H. Cziesso
Link naar jaarstukken	Jaarverslag BNG 2019
Link naar kaderstelling	

Prestatie afspraken

Risico's

Het dividend kan tegenvallen, als de winst van de BNG tegenvalt of als de BNG minder dividend over de winst betaalt.

Ontwikkelingen beleid

Ons dividend was in 2018 € 376.465 en over 2019 staat er € 167.758 gereserveerd. De Europese toezichthouder in combinatie met de ECB en DNB hebben banken voorlopig verboden om het dividend uit te keren, om de kapitaalbuffers op peil te houden in verband met gevolgen van de corona pandemie. Recent is bekend geworden dat in maart 2021 voorlopig circa € 0,45 per aandeel uitgekeerd mag worden.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	€ 337 miljoen	€ 163 miljoen	
Eigen vermogen	€ 4,99 miljard	€ 4,89 miljard	
Vreemd vermogen	€ 132,52 miljard	€ 144,8 miljard	

Circulus-Berkel BV

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Gemeente Apeldoorn heeft een belang van 33,8 %.
Betrokken partijen	Gemeenten Apeldoorn, Deventer, Zutphen, Voorst, Epe, Brummen, Lochem, Bronckhorst, Doesburg.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Gemeente Apeldoorn heeft een belang van 33,8 %.

Portefeuillehouder(s)	D. H. Cziesso (aandeelhouder), M. Van Vierssen (opdrachtgever)
Link naar jaarstukken	Jaarverslag Circulus Berkel BV 2019
Link naar kaderstelling	

Prestatie afspraken

De prestatieafspraken zijn vastgelegd in een raamovereenkomst. De implementatie van omgekeerd inzamelen is in 2020 gerealiseerd.

Risico's

Wij krijgen dividend van Circulus-Berkel op basis van de winst van CIREC BV. Dat is het overslagbedrijf van Circulus-Berkel. In onze begroting gaan we uit van een dividend van € 350.000 per jaar. De prognose van Circulus is, dat de omzet en winst van CIREC komende jaren gelijk blijven. Het risico is beperkt.

Ontwikkelingen beleid

Inmiddels is het beleidsplan "Recycleservice 2025" operationeel en wordt er in Apeldoorn omgekeerd ingezameld. Ook ligt er een nieuwe financiële structuur. Zie hiervoor programma 4.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	€ 1.397.000	€ 803.000	€ 1.005.000 (prognose)
Eigen vermogen	€ 13.797.000	€ 14.673.000	€ 15.364.000
Vreemd vermogen	€ 32.870.000	€ 42.404.000	€ 43.915.000

Leisurelands (RGV)

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Het (laten) exploiteren van voorzieningen voor dagrecreatie voor een breed publiek. Apeldoorn heeft 16% van de aandelen. Voor Apeldoorn is het belangrijk dat de voorzieningen (zoals Bussloo) laagdrempelig en goed onderhouden blijven. We kunnen hierop in hoofdlijnen invloed uitoefenen.
Betrokken partijen	De deelnemende gemeenten regio Gelderland.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Het (laten) exploiteren van voorzieningen voor dagrecreatie voor een breed publiek. Apeldoorn heeft 16% van de aandelen. Voor Apeldoorn is het belangrijk dat de voorzieningen (zoals Bussloo) laagdrempelig en goed onderhouden blijven. We kunnen hierop in hoofdlijnen invloed uitoefenen.
Portefeuillehouder(s)	D.H. Cziesso
Link naar jaarstukken	Jaarverslag 2019
Link naar kaderstelling	

Prestatie afspraken

Risico's

De kans is klein dat er bij ontbinding van de BV verplichtingen zijn die we nu niet kennen.

Ontwikkelingen beleid

In 2019 stond Leisurelands 20 jaar op eigen benen met 21 gemeenten en een Gemeenschappelijke Regeling als aandeelhouder. In die tijd heeft Leisurelands met vele ondernemers, organisatoren van evenementen en maatschappelijke organisaties samengewerkt aan aantrekkelijke recreatiegebieden voor de bezoekers. Bijna 7 miljoen mensen wisten het afgelopen jaar de recreatieterreinen en -gebieden te vinden om te wandelen, fietsen, zwemmen, eten, drinken, een evenement te bezoeken, hun vrije tijd door te brengen.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	- € 1,3 mln (nadelig)	€ 4,4 mln voordelig	
Eigen vermogen	€ 56,3 mln	€ 68,9 mln	
Vreemd vermogen	€ 32,3 mln	€ 46,7 mln	

NV Luchthaven Teuge

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	De gemeente Apeldoorn heeft een belang van 54,62%.
Betrokken partijen	De gemeenten Apeldoorn, Deventer, Voorst en Zutphen.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	De gemeente Apeldoorn heeft een belang van 54,62%.
Portefeuillehouder(s)	D.H. Cziesso
Link naar jaarstukken	Jaarrekening 2018 NV Luchthaven Teuge
Link naar kaderstelling	

Prestatie afspraken

- In 2020 doet NV Luchthaven Teuge een aanvraag bij Provincie Gelderland voor een nieuw luchthavenbesluit binnen de kaders voor de geluidsruimte, zoals aangegeven door de gemeenteraad (56,5 DB Lden); de Provincie stelt zo snel mogelijk het luchthavenbesluit vast (zie ook bestuursakkoord Provincie Gelderland)- In 2020 wordt een businesscase voor een herontwikkelingsplan van het bedrijventerrein Teuge/ West afgerond.- DEAC heeft in 2020 een eigen (juridische) entiteit. De onderzoeksactiviteiten van DEAC (TU Delft, Hogeschool Amsterdam, Deltion Zwolle) worden uitgebreid.

Risico's

Als gevolg van COVID-19 blijven het aantal vliegbewegingen en daarmee de inkomsten achter. Tegelijk worden ook kosten bespaard. Waar mogelijk maakt de NV gebruik van steunmaatregelen van het rijk.

Ontwikkelingen beleid

In 2020 heeft de NV Luchthaven Teuge de aanvraag ingediend voor het luchthavenbesluit gebaseerd op omzetting van de in het verleden toegestane geluidsruimte voor 80.000 vliegbewegingen. Dit is in overeenstemming met de kaders, die de gemeenteraad in 2017 voor de opstelling van het luchthavenbesluit heeft vastgesteld. De Provincie Gelderland heeft de aanvraag in behandeling genomen en in oktober 2020 de procesaanpak naar het luchthavenbesluit en de bijbehorende vergunning voor de Wet op de Natuurbescherming vastgesteld. Naast het scenario van de aanvraag onderzoekt de Provincie ook 2 andere scenario's, die uitgaan van een geluidsruimte op basis van het huidige aantal vliegbewegingen.

NV luchthaven Teuge heeft een voortrekkersrol bij het tot stand brengen van het kenniscentrum voor elektrisch vliegen (DEAC) op vliegveld Teuge. Samen met de Cleantechregio en Gemeente Apeldoorn is gewerkt aan versteviging en verbreding van het netwerk rond DEAC en wordt gezocht naar financiële middelen voor meer onderzoekfaciliteiten. In 2020 heeft DEAC een juridische rechtsvorm gekregen en is een bestuur gevormd, die de verdere ontwikkeling van DEAC op zich gaat nemen.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	€ 19.000	-€ 27.000	n.t.b.
Eigen vermogen	€ 1.347.000	€ 1.319.911	n.t.b.
Vreemd vermogen	€ 1.498.000	€ 1.434.000	n.t.b.

NV Orpheus theater/congrescentrum

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	De gemeente Apeldoorn heeft een prioriteitsbelang van 72,7%.
Betrokken partijen	Gemeente Apeldoorn is de grootste aandeelhouder. Daarnaast hebben particulieren en bedrijven een belang in de NV.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	De gemeente Apeldoorn heeft een prioriteitsbelang van 72,7%.
Portefeuillehouder(s)	M. Van Vierssen, aandeelhouder; D.H. Cziesso, cultuur.
Link naar jaarstukken	Jaarverslag Orpheus 2019
Link naar kaderstelling	Cultuurnota 2017-2020 Cultureel Kapitaal

Prestatie afspraken

Festival Maaiveld is door corona verplaatst naar 2022. Ondanks corona heeft Orpheus zich in 2020 ingezet om zoveel mogelijk van de doelstellingen en activiteiten uit te voeren, om te vormen en/of te verplaatsen.

Risico's

Het eigen vermogen van de NV is € 864.000. Orpheus heeft daarmee voldoende buffers om operationele financiële tegenvallers opvangen. Corona heeft de activiteiten van Orpheus in 2020 deels stilgelegd. Mede dankzij steun van het Rijk, Provincie en gemeente Apeldoorn heeft Orpheus eind 2020 geen financiële problemen. Orpheus informeert Apeldoorn als aandeelhouder door het jaar heen actief over de financiële ontwikkelingen en resultaten.

Ontwikkelingen beleid

Orpheus heeft in 2020 het beleidsplan 2021-2024 gepresenteerd.
Orpheus zet in de beleidsperiode 2021 - 2024 in op:
1. cultuur: een brede, aantrekkelijke en deels vernieuwende en exclusieve culturele programmering: culturele diversiteit en artistieke kwaliteit.
2. congres: het binnenhalen en accommoderen van (grotere) een- en meerdaagse congressen en events: gedreven ondernemerschap en excellente service.
3. community: het ruimte bieden aan lokale culturele initiatieven om zich in Orpheus te presenteren en het gezamenlijk met maatschappelijke partners ontwikkelen en uitvoeren van activiteiten voor nieuwe doelgroepen of rondom maatschappelijke thema's: lokale binding en maatschappelijke impact.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	€ 237.000	€ 304.000	n.t.b.
Eigen vermogen	€ 559.000	€ 864.000	n.t.b.
Vreemd vermogen	€ 4.661.000	€ 5.148.000	n.t.b.

Vitens

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	De gemeente Apeldoorn heeft 1 aandeel. Het financieel belang is klein. In 2019 haalde Vitens een nettowinst van € 11,1 miljoen. Er is geen dividend uitgekeerd.
Betrokken partijen	
Bestuurlijk belang/stemverhouding	De gemeente Apeldoorn heeft 1 aandeel. Het financieel belang is klein. In 2019 haalde Vitens een nettowinst van € 11,1 miljoen. Er is geen dividend uitgekeerd.
Portefeuillehouder(s)	D.H. Cziesso
Link naar jaarstukken	Vitens jaarverslag 2019
Link naar kaderstelling	

Prestatie afspraken

Risico's

Er zijn geen risico's.

Ontwikkelingen beleid

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	€ 13 mln	€ 11,1 mln	
Eigen vermogen	€ 533 mln	€ 533,3 mln	
Vreemd vermogen	€ 1,234 mld	€ 1,293 mld	

BV Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Actieve invulling geven aan de strategische doelstelling om van de gemeente Apeldoorn een toeristisch toplandschap te maken. Daarbij consistent handelen in lijn met het bestuursakkoord 'De samenwerking geborgd' en de regionale visie aangaande de transformatie van parken met een beperkt toekomstperspectief. De stemverhouding is overeenkomstig aandelen verhouding
Betrokken partijen	Provincie Gelderland en de gemeenten Putten, Barneveld, Ermelo, Ede, Elburg, Epe, Oldebroek, Apeldoorn, Heerde en Harderwijk
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Actieve invulling geven aan de strategische doelstelling om van de gemeente Apeldoorn een toeristisch toplandschap te maken. Daarbij consistent handelen in lijn met het bestuursakkoord 'De samenwerking geborgd' en de regionale visie aangaande de transformatie van parken met een beperkt toekomstperspectief. De stemverhouding is overeenkomstig aandelen verhouding
Portefeuillehouder(s)	M. van Vierssen
Link naar jaarstukken	Jaarrekening 2019 Ontwikkelmaatschappij Vitale Vakantieparken
Link naar kaderstelling	

Prestatie afspraken

Risico's

Risico's bij opheffing en risico's bij revolverendheid.

Ontwikkelingen beleid

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat		- € 164.000	
Eigen vermogen		€ 80.000	
Vreemd vermogen			

Kanaalzone Zuid (Schatkamer van Zuid)

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Wij zijn lid van de projectgroep. Het gaat hier om een publiek-private samenwerking. Wij doen hierin mee voor 50%.
Betrokken partijen	Woningbouwcorporaties De Woonmensen en Ons Huis.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Wij zijn lid van de projectgroep. Het gaat hier om een publiek-private samenwerking. Wij doen hierin mee voor 50%.
Portefeuillehouder(s)	W. Willems
Link naar jaarstukken	
Link naar kaderstelling	

Prestatie afspraken

Risico's

Het belangrijkste risico zijn eventuele tegenvallers in het civieltechnische werk, zoals bodemsaneringen en verrassingen tijdens het bouw- en woonrijp maken. In de exploitatie is een post onvoorzien als buffer tegen risico's opgenomen.

Ontwikkelingen beleid

Het zuidelijk deel van de Schatkamer (fase 1 en fase2) is nagenoeg volledig woonrijp opgeleverd waarmee het grootste deel van de ontwikkeling is afgerond. De laatste twee deelgebieden, De Koldewijnlocatie en het Dorpdeel gaan de komende jaren opgepakt worden. Op dit moment worden de mogelijkheden verkend om de Koldewijnlocatie om te zetten van een bedrijvenbestemming naar een (sociale) woningbouw locatie. Daarnaast wordt er gewerkt aan de verkoop van grond voor de realisatie van 10 sociale huurwoningen en 4 twee-onder-één kap woningen aan de Lepelaarweg.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Eigen vermogen	€ 0	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	-/- € 6.337.000	-/- € 6.116.000	-/- € 6.018.000

Veldekster

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Wij zijn lid van de projectgroep. Het gaat hier om een publiek-private samenwerking. Wij doen hierin mee voor 25%.
Betrokken partijen	De Veldekster BV.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Wij zijn lid van de projectgroep. Het gaat hier om een publiek-private samenwerking. Wij doen hierin mee voor 25%.
Portefeuillehouder(s)	J. Joon
Link naar jaarstukken	
Link naar kaderstelling	

Prestatie afspraken

Risico's

De markt is gunstig. De (grote) kavels staan nog altijd volop in de aandacht.

Ontwikkelingen beleid

De PPS Veldekster is nagenoeg gereed. Er resteren nog vier kavels t.b.v. woningbouw. We verwachten in 2021 in ieder geval drie kavels te verkopen. Hierna zal de PPS worden opgeheven en zullen in een aanvullende overeenkomst afspraken worden gemaakt over de resterende verkoop en werkzaamheden t..bv. het woonrijp maken.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Eigen vermogen	€ 0	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0	€ 0

Wegener

Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Wij zijn lid van de projectgroep. Het gaat hier om een publiek-private samenwerking. Wij doen hierin mee voor 33 1/3 %.
Betrokken partijen	Wieap Beheer BV (W. Goudkuil) en de VOF Apeldoornse Vastgoedcombinatie I, een samenwerking tussen 3 vennootschappen van de familie Roeterdink, de heer Van Berlo en de heer Van Riggelen.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Wij zijn lid van de projectgroep. Het gaat hier om een publiek-private samenwerking. Wij doen hierin mee voor 33 1/3 %.
Portefeuillehouder(s)	J. Joon
Link naar jaarstukken	
Link naar kaderstelling	

Prestatie afspraken

Risico's

Van het programma dat is opgenomen in de PPS Wegener valt een derde deel toe aan de gemeente. Dit deel is opgenomen in de grondbedrijf programmering per 1 januari 2021. Het risico voor het aandeel van de gemeente is afgedekt door een verliesvoorziening.

Ontwikkelingen beleid

De kaderwijziging, door de raad vastgesteld op 14-2-2019, voorziet in omzetting van het omvangrijke kantorenprogramma (50.000 m2 bvo in totaal) naar 15 woningen, 23.000 bvo bedrijfsruimte, 7.000 m2 bvo kantoren en 20.000 m2 bvo overige bestemming. In januari van 2021 is het Masterplan door de raad vastgesteld. Momenteel wordt dit Masterplan verder uitgewerkt in een Ontwikkelplan die samen met een geactualiseerde grondexploitatie aan de raad zal worden voorgelegd.

Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie

Aandelenbelang

	2018	2019	2020
Rekeningresultaat	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Eigen vermogen	€ 0	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	€ 9.750.000	€ 9.850.000	€ 9.940.000

2.5 Grondbeleid

2.5.1 Wat is het doel van deze paragraaf?

De paragraaf grondbeleid is onderdeel van de Jaarrekening 2020. Het grondbeleid is vast onderdeel van de reguliere begrotings- en verantwoordingscyclus van de gemeente. De paragraaf grondbeleid is op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) hiervoor een verplicht onderdeel van de meerjarenprogrammabegroting (vooruitblik) en de jaarrekening (terugblik).
Voor u ligt de paragraaf grondbeleid bij de jaarrekening 2020. Een terugblik dus op het afgelopen jaar waarbij deze paragraaf u informatie geeft over:
a. De uitvoering van het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die in de meerjarenbegroting staan;
b. belangrijke wijzigingen in de wet- en regelgeving voor het grondbedrijf.
Naast deze beleidsmatige aspecten rapporteren wij ook over de financiële positie van het grondbedrijf.
Dit betreft de volgende onderdelen:
c. de resultaten die we met de lopende grondexploitaties hebben gerealiseerd;
d. een onderbouwing van de gerealiseerde winstneming;
e. het verloop van de verliesvoorzieningen en de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG).

Ad a – Nota grondbeleid
De gemeente heeft haar visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de gemeentelijke meerjarenbegroting vastgelegd in de nota grondbeleid die op 13 juni 2013 door de raad is vastgesteld. In deze nota staat aangegeven welke
vorm van grondbeleid de gemeente voorstaat en welke instrumenten zij zal inzetten om het ruimtelijke beleid tot uitvoering te brengen. Het vaststellen van een nota grondbeleid is geen wettelijke verplichting. In 2020 is gewerkt aan de actualisatie van de nota grondbeleid. De gemeenteraad is meerdere keren geconsulteerd over de richting hoe het grondbeleid de komende jaren vormgegeven moet worden.
Ad b - Wetgeving
De invoering van de Omgevingswet, waarin de voor het grondbedrijf relevante aanvullingswet Grondeigendom wordt opgenomen, is uitgesteld naar 1 januari 2022. In de aanvullingswet is het instrumentarium voor de uitvoering van het grondbeleid opgenomen. Zie verder onder het kopje 'Wettelijke kaders'.
Ad c, d en e – de financiële positie van het grondbedrijf
In aanvulling op de begroting en jaarrekening kent de gemeente Apeldoorn een meerjarenperspectief grondexploitaties (MPG). Het MPG geeft informatie over de actuele voortgang van de grondexploitaties. In het MPG wordt teruggekeken op de het afgelopen jaar en vooruitgekeken naar de komende jaren. De te verwachten ontwikkelingen worden financieel vertaald. In deze paragraaf worden de resultaten van het MPG benoemd. Hiervoor verwijzen wij u naar de 'Vermogenspositie van het grondbedrijf'.

2.5.2 Het grondbedrijf

Eén van de instrumenten voor de uitvoering van ons grondbeleid is het grondbedrijf. Het grondbedrijf werkt mee aan de ruimtelijke ontwikkelingen die de Apeldoornse samenleving wil realiseren, faciliteert ontwikkelingen, helpt mee bij de uitvoering ervan en ondersteunt het doel om het feitelijk gebruik van de grond in overeenstemming te brengen met het ruimtelijk gebruik dat we in onze maatschappij willen. Het grondbedrijf doet dit op basis van de nota grondbeleid die op 13 juni 2013 is vastgesteld. In deze nota staat aangegeven welke vorm van grondbeleid de gemeente volgt en welke instrumenten het zal inzetten om het ruimtelijk beleid tot uitvoering te brengen.

Het grondbedrijf stuurt op een zo goed mogelijk financieel resultaat binnen elk project en zorgt er op eigen kracht voor dat het een financiële reserve heeft die groot genoeg is om financiële risico's in lopende en toekomstige projecten op te vangen. Het grondbedrijf toetst alle beleidsvoorstellen in lopende en toekomstige publieke projecten aan die voorwaarde.

2.5.3 Terugblik

Het gaat goed met ons grondbedrijf. In 2020 zijn we ruim over onze geraamde productie voor woningbouw heengegaan. We hebben grond voor de realisatie van 130 woningen verkocht, terwijl er maar grond voor 68 woningen in de planning stond. Ook voor bedrijvigheid hebben we meer gronden verkocht dan geraamd. Dit is net als in 2019 ruim 12 ha geworden in plaats van de geraamde 6 ha. Dit komt met name door een grote verkoop in Zuidbroek, die al wel werd verwacht, maar vorig jaar nog niet financieel kon worden verwerkt.
In 2020 zijn bovendien twee nieuwe complexen (Winkelcentrum Kerschoten en Kieveen) geopend en is een aantal kaderwijzigingen doorgevoerd, waardoor de voorraden zijn verruimd. Vanaf 2021 staan er nu nog grondverkopen voor de realisatie van 482 woningen gepland en gronduitgifte van 19 hectare voor bedrijvigheid. Op basis van de lopende grondexploitaties zouden we in 2025 onze laatste gronden voor woningbouw verkopen en in 2027 onze laatste gronden voor bedrijvigheid.
Maar binnen het grondbedrijf ontstaan ook nieuwe ontwikkelingen. Deze zijn in 2020 ingezet en zullen ook in 2021 verder gaan. Hieronder vindt u de belangrijkste ontwikkelingen binnen ons grondbedrijf in 2020:

Opening nieuwe complexen
In 2020 zijn twee nieuwe grondexploitatiecomplexen geopend. Dit betreft de grondexploitatie Winkelcentrum Kerschoten met een programma van 12 sociale huurwoningen en de grondexploitatie Kieveen met bijna 4 ha bedrijvigheid.

Kaderwijzigingen
Op 25 juni 2020 heeft er een kaderwijziging plaatsgevonden in het project Zuidbroek. Hierbij zijn aan de oostzijde van Het Rooster circa 100 woningen aan het programma toegevoegd.

Afwegingskader woningbouw – uitwerking gemeentelijke locaties
In februari 2019 heeft het college het 'Afwegingskader Woningbouw 2018-2027' vastgesteld. Binnen
dit afwegingskader was een aantal van 1.500 woningen beschikbaar om via dit afwegingskader aan initiatiefnemers te worden toegekend. Ook het grondbedrijf heeft met een groot aantal locaties meegedaan aan deze zogenaamde "Call". Dit resulteerde in 14 kansrijke locaties voor het toevoegen van 280 woningen met een percentage sociale woningbouw van circa 40%.
In 2020 is gewerkt aan de verdere financiële, programmatische en ruimtelijke uitwerking voor deze 14 locaties. De eerste locatie met 100 woningen in Het Rooster is via de kaderwijziging van de grondexploitatie Zuidbroek intussen verwerkt. Daarnaast is gebleken dat van de overige locaties slechts een paar locaties op dit moment daadwerkelijk kunnen worden omgezet naar woningbouw.
Een aanzienlijk deel van de locaties is in de tussentijd (tijdelijk) opnieuw ingevuld. Naar verwachting

zal in 2021 een ontwikkelstrategie aan de raad worden voorgelegd met daarbij een financieel kader en het voorstel voor opening van één of meerdere complexen voor de nu beschikbare locaties.

Nota grond- en vastgoedbeleid
In 2020 hebben we de eerste richting voor de nieuwe Nota Grond- en Vastgoedbeleid gedeeld met de Raad. Inzet is om te komen tot een rol voor het Grondbedrijf met een koers die past bij het huidige tijdsbeeld en de groeiopgave die in 2020 is gedefinieerd. Bij de eerste behandeling in de Raad is gevraagd om een verdere verdieping met behulp van een aantal casussen om een goed gevoel te krijgen bij een nieuw afwegingskader voor de rolkeuze van de gemeente bij nieuwe ontwikkelingen.
Met de richting die door de Raad is afgegeven zal in 2021 de Nota Grond- en Vastgoedbeleid definitief worden gemaakt. Hierbij is een wezenlijke eerste vraag welke rol de gemeente in de verschillende opgaven wil vervullen. Daarbij spelen naast de afweging over urgentie en potentie ook de financiële en maatschappelijke business case een rol in de afweging.
Wettelijke kaders Ook bij de ontwikkeling van ons nieuwe grond- en vastgoedbeleid speelt de vraag hoe wij met het grondbeleidsinstrumentatrium dat ons ter beschikking staat, kunnen bijdragen aan de ruimtelijke en sociale doelstellingen van de gemeente en de nieuwe groeiopgave. Het gaat daarbij om de inzet van de verschillende grondverwervingsinstrumenten zoals voorkeursrecht en onteigening, maar ook over het kostenverhaal bij ontwikkelingen die door private partijen worden opgepakt en waar de gemeente een faciliterende rol speelt.
Het kostenverhaalsinstrumentarium is in de aanvullingswet grondeigendom opnieuw vormgegeven, maar wijzigt in de basis maar beperkt. De wet bevat regels over kostenverhaal als de overheid kosten maakt bij de ontwikkeling van een initiatief van burgers of bedrijven. Het kostenverhaal is ook een middel om kosten en baten efficiënt en rechtmatig te verdelen over betrokken partijen.
Het vastleggen van afspraken over kostenverhaal in privaatrechtelijke exploitatieovereenkomsten blijft ook onder de nieuwe wet het voorkeursinstrumentarium. Het instrument van het exploitatieplan wordt vervangen door zogenaamde kostenverhaalsregels in het omgevingsplan.
De systematiek voor financiële bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen stond in 2020 op de politieke agenda van het Rijk. Hier zijn wel wijzigingen op komst. Wij zijn in 2020 begonnen om onze nota bovenwijkse bijdragen te herzien en willen hierin alvast voor te sorteren op de mogelijkheden die de omgevingswet ons straks biedt. Hier is ook een duidelijke relatie met de omgevingsvisie, waarin de ruimtelijke en functionele samenhang tussen te vragen bijdragen en de voorzieningen waarvoor deze worden ingezet onderbouwd moet worden.

Stikstof
De nieuwe regelgeving rondom stikstof heeft invloed op een deel van de lopende projecten. Veel gronden binnen het grondbedrijf hebben al de juiste bestemming en daar worden geen problemen verwacht. Voor nieuwe gebiedsontwikkelingen en de projecten waar nog een bestemmingswijziging nodig is, is er echter nog veel onduidelijkheid over de mogelijke impact van de regelgeving. Dit kan leiden tot vertraging in het proces of andere maatregelen vereisen. Dit geldt bijvoorbeeld voor de Wegenerontwikkeling, de nieuwe ontwikkeling Kieveen en de omzetting van een kavel naar reguliere bedrijvigheid. Bij de start van nieuwe grondbedrijfsprojecten zal hiervoor in de risico-analyse daarom extra aandacht zijn.

2.5.4 Conclusie en actuele ontwikkelingen

2020 was een zeer goed jaar voor het grondbedrijf. De financiële en programmatische doelstellingen zijn behaald.
De afronding van de nieuwe nota Grond- en Vastgoedbeleid is voor 2021 voorzien, waarbij ook het kostenverhaalsinstrumentarium op basis van de Aanvullingswet grondeigendom geactualiseerd zal worden. Daarnaast vindt ook besluitvorming over de Omgevingsvisie plaats, waarbij er aandacht zal zijn voor de rol van het grondbedrijf in de uitvoeringsstrategie op deze visie. De nieuwe groeiopgave voor zowel wonen, werken als de energietransitie kan leiden tot een andere rolneming van het grondbedrijf dan in de afgelopen jaren het geval was.
In 2021 verwachten wij besluitvorming over een aantal nieuwe complexen. Het gaat daarbij om besluitvorming over de ontwikkeling van een aantal gemeentelijke grondposities uit het afwegingskader. Daarnaast willen we de plannen voor Ecofactorij 2 verder uitwerken. Inzet is om de winsten die in 2020 zijn behaald in te kunnen zetten voor eventuele tekorten op deze locaties.

2.5.5 Vermogenspositie van het grondbedrijf

Winstgevendheid

Winstneming
In de begroting is op basis van het MPG 2020 een winstverwachting geraamd van € 0,3 miljoen. Bij de voorjaarsnota 2019 heeft nog een bijstelling plaatsgevonden van € 0,3 naar € 0,6 miljoen verwachte winst.
De gerealiseerde winst bedraagt ultimo 2020 € 5,3 miljoen, € 4,5 miljoen hoger dan begroot. Het verschil is als volgt te verklaren:
- In complex Groot Zonnehoeve is € 0,6 miljoen winst genomen. Dit wordt veroorzaakt door meer gronduitgifte dan geraamd en door minder apparaatskosten.
- In complex De Voorwaarts is € 3,2 miljoen winst genomen. Dit komt ten eerste omdat de gronden versneld zijn uitgegeven en de opbrengst hoger is dan verwacht. Daarnaast is de kostenuitgave Laan van Erica versneld en dit leidt door de methode van winstneming -POC- ook tot een hogere winstname.
- Door verkoop van panden in de strategische gronden kon een winst genomen worden van € 0,3 miljoen.
- Per saldo is er door kleinere verschillen nog een winst van € 0,4 miljoen. Dit is grotendeels toe te schrijven aan diverse afgesloten en kleinere complexen.

Gerealiseerde afboekingen
Er heeft een afwaardering plaatsgevonden van € 0,2 miljoen van de marktwaarde van grond en van 2 panden in de strategische gronden. De marktwaarde van de andere objecten is nagenoeg gelijk gebleven t.o.v. 2020.

Verliesvoorzieningen
In het overzicht hieronder ziet u per complex het verloop van de verliesvoorzieningen in 2020.

Verliesvoorzieningen 2020 (bedragen x € 1.000)	Stand 1 -1-2020	Rente	Vrijval/ dotatie	Stand 31-12-2020
In exploitatie genomen gronden				
Zuidbroek	71.325	1.427	-2.523	70.229
Kanaaloevers Haven Centrum	7.517	150	109	7.776
Zuidwest Poort Norel	231	5	26	262
Zuidwest Poort Van Gelder	355	7	-1	361
Zuidwest Poort Wegener	635	13	4	652
Ecofactorij	1.062	21	-82	1.001
Restcomplexen en overige kleine projecten	1.367	27	212	1.606
Overige gronden				
Kieveen	6.357	64	-6.421	0
Totaal voorzieningen 2020	**88.849**	**1.714**	**-8.676**	**81.887**

De hoge vrijval bij Zuidbroek is te danken aan de verkoop van 36 extra woningen, een lagere rekenrente, meeropbrengsten t.o.v. de verwachte verkoopprijs en extra te bouwen woningen. De voorziening Kieveen is vrijgevallen omdat dit complex deels in exploitatie is genomen en deels bij strategische gronden is ondergebracht. De voorziening is ingezet voor afboeking van de te hoge boekwaarde.

Algemene reserve Grondbedrijf
In het overzicht hieronder ziet u het verloop van de algemene reserve van het Grondbedrijf (ARG) in 2020 na verwerking van het resultaat.

Verloop algemene reserve grondbedrijf 2020 (bedragen x € 1 miljoen)	
Stand per 1 januari 2020	17,19
Winstafdracht 2019 aan Algemene reserve concern	-4,70
Winstafdracht aan Algemene reserve concern VJN	-2,50
Afwaardering grondexploitaties	-6,58
Winstneming	5,26
Mutatie verliesvoorzieningen	8,68
Doorbelasting kosten eenheid Projecten, Vastgoed & Grond	-0,25
Vrijval voorziening dubieuze debiteuren	0,00
Stand per 31 december 2020	**17,10**

2.5.6 Resultaat grondbedrijf 2020

In onderstaand overzicht wordt het Resultaat Grondbedrijf 2020 weergegeven.

Resultaat grondbedrijf 2020 (bedragen x € 1 miljoen)	Begroot	Werkelijk	Afwijking t.o.v. begroting	
Doorbelasting apparaatskosten Vastgoed & Grond	-0,2	-0,3	-0,1	N
Afwaardering strategische gronden (MVA)	0,0	-6,6	-6,6	N
Winstneming	0,8	5,3	4,5	V
Dotatie verliesvoorzieningen	0,0	-0,5	-0,5	N
Vrijval verliesvoorzieningen	0,0	9,2	9,2	V
Totaal	**0,6**	**7,1**	**6,5**	V

De grootste afwijking t.o.v. de begroting betreft de vrijval verliesvoorziening.
De mutaties in de verliesvoorzieningen zijn lopende het jaar ontstaan. Bij het actualiseren van de grondexploitatiebegrotingen bij het MPG 2020 is rekening gehouden met alle op dat moment bekende projectrisico's en de consequenties daarvan zijn verwerkt in de jaarrekening 2019. De belangrijkste dotatie aan de voorzieningen betreft WC Kerschoten (€ 0,2 miljoen). De hoge vrijval van de voorzieningen betreft voor € 6,4 miljoen het complex Kieveen en voor € 2,5 miljoen het complex Zuidbroek. De redenen zijn toegelicht bij het overzicht verliesvoorzieningen.

2.5.7 Productiecijfers 2020 van het grondbedrijf

In de volgende tabellen worden de ramingen van de opbrengsten en verkoopcijfers in aantallen van het MPG 2020 vergeleken met de realisatie in 2020.

Categorie (bedragen x € 1.000)	**Raming MPG 2020**	**Realisatie 2020**	**Afwijking**
Woningbouwterreinen	-5.788	-9.828	-4.040
Bedrijventerreinen	-7.798	-13.491	-5.693
Winkel terreinen	-11.421	-9.725	1.696
Kantoorterreinen	-315	-275	40
Multifunctionele doelen	0	0	0
Overig verkopen	-350	-4.118	-3.768
Totaal	**-25.672**	**-37.438**	**-11.766**

tabel 1

Verkopen grond woningbouw (aantal woningen)	**Raming MPG 2020**	**Realisatie 2020**	**Afwijking**
1. Zuidbroek	50	86	36
2. Groot Zonnehoeve	14	20	6
3. Overig	4	24	20
Totaal	**68**	**130**	**62**

tabel 2

Verkopen bedrijventerrein (aantal hectares)	**Raming MPG 2020**	**Realisatie 2020**	**Afwijking**
1. Zuidbroek (Apeldoorn Noord II)	0,83 ha	6,67 ha	5,85 ha
2. Ecofactorij	3,36 ha	2,88 ha	-0,48 ha
3. Noord Oost Poort (Stadhoudersmolen)	0,8 ha	0,31 ha	-0,49 ha
4. Overig	0 ha		0 ha
Totaal	**4,99 ha**	**9,86 ha**	**4,87 ha**

tabel 3

Opbrengsten verkopen (tabel1)
De opbrengst woningbouwterreinen is € 4 miljoen hoger. Dit voordeel is ontstaan door versnelling van uitgifte in kavels, een meeropbrengst t.o.v. de verwachte verkoopprijs en meer grondverkoop dan verwacht in complex Zuidbroek en complex Groot Zonnehoeve.
De opbrengst bedrijventerreinen is € 5,7 miljoen hoger dan verwacht. Dit komt met name door de verkoop van een omvangrijke kavel in Zuidbroek -de Noordkaap- waarvan de uitgifte vanaf 2021 over meerdere jaren was gepland.
De opbrengst winkelterreinen is € 1,7 miljoen lager dan verwacht. Oorzaak is dat een deel van de verkoop doorgeschoven is naar 2021.
De opbrengst overige verkopen is € 3,8 miljoen hoger dan geraamd. Dit voordeel is ontstaan door verkoop van panden en grond voor € 2,4 miljoen in de strategische gronden, verkoop van een schoolgebouw voor € 0,9 miljoen en € 0,5 aan snippergroen en overige gronden.

Woningbouw (tabel 2)
In het jaar 2020 is de productie voor woningbouw hoger dan geraamd. Dit komt voornamelijk door meer verkoop van vrije kavels en door eerder verkoop van projectmatige woningbouw in Zuidbroek.

Bedrijventerreinen (tabel 3)
De verkopen voor bedrijventerreinen zijn hoger uitgevallen dan geraamd. Bij de TURAP 2020 is de verwachting bijgesteld. De werkelijkheid blijft achter bij de bijgestelde raming omdat een aantal verkopen toch in 2021 zijn beslag krijgen. De hogere verkoop is toe te schrijven aan de verkoop van een kavel van ruim 6 ha in Zuidbroek, de Noordkaap, die na 2020 over meerdere jaren verwacht werd.

U vindt meer informatie over het Grondbedrijf in deze jaarrekening in de verantwoording onder programma 9, doelstelling 5 en taakveld 8.2 Grondexploitatie. De balansposities met de boekwaarde per complex staan in de toelichting op de balans bij de post Voorraden. In de paragraaf Weerstandsvermogen leest u over de risico's van het Grondbedrijf. Een uitgebreide beschrijving van de resultaten en de complexen van het Grondbedrijf vindt u in het MPG 2021.

2.6 Lokale heffingen

2.6.1 Inleiding

Voor 2020 ontvingen we € 629 miljoen aan inkomsten. Daarbij rekenen we het gebruik van reserves niet mee. Meer dan de helft van onze inkomsten kregen we van het rijk via de algemene uitkering uit het gemeentefonds en speciale uitkeringen voor bijvoorbeeld sociale zekerheid en maatschappelijke dienstverlening. Verder hebben we inkomsten uit de bouwgrondexploitatie en inkomsten van gemeentelijke belastingen. De onroerendezaakbelasting (ozb) zorgt voor de meeste inkomsten als het om gemeentelijke belastingen gaat.
In deze paragraaf is per gebonden belasting een overzicht opgenomen van de kostendekkendheid. Ook worden de gehanteerde beleidsuitgangspunten en eventuele kruissubsidiëring toegelicht.

Bouwstenen nieuw belastingstelsel
In mei 2020 is het rapport bouwstenen voor een beter belastingstelsel uitgekomen. Een onderdeel van dit rapport gaat in op de herziening van het gemeentelijk belastingstelsel en verkent een viertal beleidsopties:
1) verruiming van het gemeentelijk belastinggebied;
2) verbreding van de grondslag ozb;
3) modernisering van de overige belastingen;
4) uitbreiden van het belastinginstrumentarium.
De inzichten kunnen worden gebruikt bij een volgende kabinetsformatie. Het rapport leest u hier.

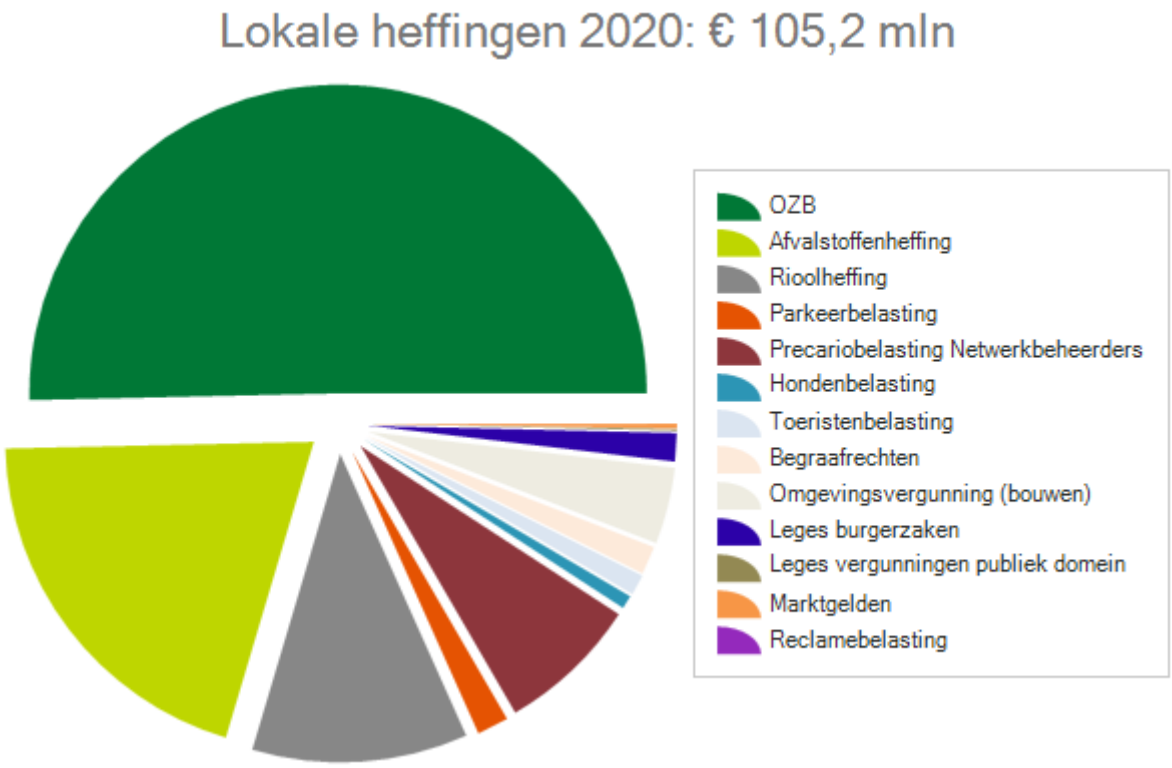

2.6.2 Beleidsuitgangspunten

U heeft veel vrijheid bij de vaststelling van de belastingtarieven. Voordat we de tarieven verhogen met het percentage van de inflatie, controleren we of de inkomsten daardoor niet hoger worden dan de kosten.
De tarieven van de belastingen worden in beginsel jaarlijks trendmatig verhoogd, echter per belastingsoort kan daarvan worden afgeweken.
Het inflatiepercentage hebben we gebaseerd op de trendmatige groei BBP, prijsontwikkeling nationale bestedingen (pnb), zoals opgenomen in de meicirculaire Gemeentefonds en bedroeg voor 2020 1,5%.

Naast deze belastingen, heeft de gemeente rechten, heffingen en leges voor taken en individuele dienstverlening aan haar burgers. De gemeentelijke kosten voor deze zogenaamde gebonden belastingen worden maximaal kostendekkend doorberekend in de tarieven. De kosten die de gemeente heeft gemaakt (intern gewogen index) om onder andere deze diensten te verlenen, stegen gemiddeld met 2,6%.
Hieronder ziet u een overzicht van onze belastingen en heffingen in 2020.

Ongebonden belastingen:	Gebonden belastingen:
Onroerende- zaakbelastingen	Afvalstoffenheffing
Hondenbelasting	Rioolheffing
Parkeerbelastingen	Leges en rechten
Precariobelasting	Begraafplaatsrechten
Toeristenbelasting	Marktgelden
Reclamebelasting	

BBV
In de begroting is weergeven hoe de berekening van de tarieven en de kostendekkendheid tot stand is gekomen. In deze jaarrekening volgen wij de opzet van de MPB 2020-2023 maar dan op basis van de gerealiseerde opbrengsten en kosten.
In de overzichten van de kostendekkendheid van de gebonden belastingen zijn de overheadkosten apart vermeld. Ook de kosten van het betreffende taakveld en de btw zijn apart opgenomen. Het overheadtarief voor 2020 was € 36,86 per uur.

2.6.3 Geraamde en werkelijke opbrengsten

In de tabel hieronder zijn de geraamde opbrengsten voor 2019 vergeleken met de werkelijke opbrengsten van 2020.

Bedragen in €	Geraamd	Werkelijk	Verschil
OZB	53.654.000	52.970.000	-684.000
Afvalstoffenheffing	20.626.000	21.089.000	463.000
Rioolheffing	12.192.000	11.911.000	-281.000
Parkeerbelasting	3.756.000	1.752.000	-2.004.000
Omgevingsvergunning bouwen	5.515.000	4.855.000	-660.000
Leges burgerzaken	1.987.000	1.567.000	-420.000
Overig			
Precariobelasting*	8.160.000	7.835.000	-325.000
Hondenbelasting	771.000	757.000	-14.000
Toeristenbelasting	2.057.000	1.150.000	-907.000
Begraafplaatsrechten	1.645.000	1.569.000	-76.000
Leges vergunningen publiek domein	373.000	273.000	-100.000
Reclamebelasting	408.000	0	-408.000
Marktgelden	287.000	237.000	-50.000
Totaal	111.431.000	105.965.000	-5.466.000

* de precariobelasting is inclusief een bedrag van € 7.529.062 aan precariobelasting voor netwerkbeheerders.

Compensatie Rijk

De gederfde inkomsten van belastingen en leges worden gecompenseerd door het Rijk. Het gaat om de parkeerbelastingen, leges evenementen, precariobelasting, toeristenbelasting en marktgelden. Een deel van de compensatie (€ 1.300.000) hebben we reeds via de algemene uitkering ontvangen en een deel van de compensatie gaan wij nog ontvangen. Het Rijk zal deze vaststellen aan de hand van de jaarresultaten van de gemeente.

Onroerende- zaakbelasting (OZB)

De OZB is berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaak. De WOZ-waarden per 1 januari 2019 waren bepalend voor het belastingjaar 2020. In 2020 zijn voor alle onroerende zaken binnen de gemeentegrenzen nieuwe WOZ-beschikkingen afgegeven die het hele jaar 2020 geldig waren. Uitgangspunt voor de berekening van de tarieven OZB is dat we de opbrengst indexeren op basis van inflatie en rekening houden met volume ontwikkelingen.

Gelet op onze nijpende financiële positie en na alle ombuigingen binnen de beleidsprogramma's is de OZB woningen aanslag boven trendmatig, met extra 5,7% verhoogd. Dit betekende een stijging van de ozb aanslag woningen van 7,2%. De OZB aanslag van niet-woningen was in 2020 verhoogd met de macronorm, 4% inclusief inflatie. In de meerjarenbegroting is vanaf 2021 voor de OZB aanslag van woningen en niet-woningen weer uitgegaan van een jaarlijkse verhoging met inflatie.

De OZB opbrengst woningen was in 2020 €175.000 lager dan geraamd. Er is meer verminderd en er was minder areaal dan begroot (€ 25.000). Het effect van Corona is ook meegenomen en betekent dat er nog uitstel van betaling is verleend en het percentage oninbaar hoger is uitgevallen dan verwacht. Dit effect is echter gering.

Bij de OZB niet-woningen hebben we een lagere opbrengst van €509.000. Het aantal verminderingen als gevolg van bezwaar en beroep is meer (€ 436.000) dan wij in onze prognose hebben meegenomen en was er meer leegstand (€ 80.000) dan geprognosticeerd. Bij zowel de woningen als de niet-woningen hebben we bij de begroting 2021 rekening gehouden met de afwijkingen als gevolg van areaal en verminderingen.

Macronorm wordt benchmark
In 2019 werd de macronorm, de norm voor de totale opbrengsten OZB in Nederland, voor de laatste keer toegepast. In de plaats van deze norm komt een benchmark, waarin de ontwikkeling van de OZB, de riool- en afvalstoffenheffing wordt weergegeven. Het resultaat van de benchmark vindt u hier.

Woningtarief voor dorpshuizen, sportaccomodaties en algemeen nut instellingen
Sinds 1 januari 2019 kan voor bepaalde niet-woningen een apart tarief in de verordening onroerende zaakbelastingen opgenomen worden. Het gaat hier om dorpshuizen, sportaccommodaties en andere sociale instellingen. De wet is gewijzigd als gevolg van het aangenomen amendement Omtzigt. De wettekst wijkt af van de toelichting in het amendement. De reikwijdte van de wettekst is daardoor onduidelijk. Op advies van de VNG is daarom gewacht om gebruik te maken van deze mogelijkheid totdat de wetgever de wet wijzigt.
In de brief van 303 november 2020 aan de Tweede Kamer betreffende dit onderwerp schrijft Minister Ollongren dat zij tot de conclusie is gekomen dat de huidige wettelijke bepaling voor gemeenten niet toepasbaar is en is bereid een onderzoek te starten. De keuze is echter voorbehouden aan het nieuwe kabinet. De brief van minister Ollongren leest u hier.

Van m3 naar m2
De Waarderingskamer heeft in 2016 besloten om met een overgangstermijn van 5 jaar alle gemeenten en uitvoeringsorganisaties de woningen verplicht te laten taxeren op basis van de gebruiksoppervlakte. Op deze manier sluit de waardering dichter aan bij de markt. Tribuut gaat, in samenwerking met de gemeentelijke BAG afdelingen, de omzetting voor de gemeente Apeldoorn uitvoeren.
De wijziging wordt bij de aanslag van 2022 doorgevoerd.

Rioolheffing
Naast de zorg voor inzameling en transport van afvalwater hebben gemeenten ook een regenwaterzorgplicht en een duidelijke rol als regisseur bij de aanpak van grondwaterproblemen. De kosten die hiervoor worden gemaakt, worden met de rioolheffing verhaald op gebruikers van woningen en niet-woningen. De aanslagen rioolheffing zijn berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaak. De gemiddelde aanslag rioolheffing ging in 2020 omhoog met 1,5%. De tarieven voor de rioolopbrengsten worden berekend op basis van de OZB waarde van het onroerend goed (particuliere woning of bedrijfspand). Omdat de werkelijke waarde van de onroerende goederen in Apeldoorn lager was dan het voor de MPB 2020 berekende waarde, waren in 2020 de werkelijke rioolopbrengsten lager dan begrote opbrengsten. Het verschil in waarde was vooral groot bij de bedrijfspanden. In totaal hadden we bijna € 300.000 minder baten.

Berekening kostendekkendheid van de rioolheffing in €		
Kosten taakveld incl. (omslag)rente	10.691.083	
Inkomsten taakveld, excl. heffingen	155.656	
Netto kosten taakveld	10.535.427	
Toe te rekenen kosten:		
Overhead incl. (omslag)rente	672.824	
BTW	1.435.642	
Totale kosten	**12.643.893**	
Opbrengst heffingen	**11.911.270**	
Dekking		106%

Afvalstoffenheffing
De afvalstoffenheffing bestaat uit een vast en een variabel gedeelte. Elk huishouden is het vaste gedeelte verschuldigd. Het variabele deel wordt berekend op basis van het aantal aanbiedingen restafval. Het vaste gedeelte bestaat uit één tarief per huishouden, ongeacht de omvang van dat huishouden. Het variabel gedeelte gaat uit van het aantal liters inhoud per aanbiedmiddel, waarbij ervan wordt uitgegaan dat bij elke aanbieding de vullingsgraad 100% is. De uitvoering van inzameling en afvoer van afval wordt uitgevoerd door Circulus-Berkel BV.
De financiële uitkomst voor 2020 voor afval laat een voordeel zien. Het gaat daarbij niet alleen om voordelige resultaten in 2020, maar ook om incidentele meevallers uit de jaren vóór 2020. Voor een nadere onderbouwing verwijzen wij u naar de financiële verschillen verklaring bij de lasten en baten.

Berekening kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing in €		
Kosten taakveld incl. (omslag)rente	19.857.3510	
Inkomsten taakveld, excl. heffingen	3.490.5590	
Netto kosten taakveld	16.366.792	
Toe te rekenen kosten:		
Overhead incl. (omslag)rente	176.486	
BTW	2.899.430	
Totale kosten	**19.442.708**	
Opbrengst heffingen	**21.088.866**	
Dekking		106%

- Parkeerbelastingen

De opbrengst parkeerbelastingen is € 2.004.000 lager dan begroot. Het nadeel is geheel toe te schrijven aan de maatregelen die zijn genomen ter bestrijding van Corona zoals het sluiten van de parkeergarages op zaterdag (tijdens de tweede lockdown) en het sluiten van de winkels in de binnenstad.

- Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven voor het gebruik van gemeentegrond. Hieronder valt niet alleen het plaatsen van containers langs- of op de openbare weg, maar bijvoorbeeld ook lichtbakken aan winkels die boven gemeentegrond hangen. Precariobelasting is een

ongebonden belasting, waarbij de gemeente volledige vrijheid heeft in de vaststelling van de hoogte van de tarieven.
De tarieven voor de precariobelasting zijn met 1,5% verhoogd met uitzondering van de tarieven voor kabels en leidingen.

De opbrengst van de precariobelasting is € 325.000 lager dan begroot. Uw raad heeft in januari 2021 besloten om voor 2020 geen precariobelasting terrassen op te leggen zodat naar verwachting een bedrag van € 150.000 niet opgelegd zal worden. Het overige verschil wordt verklaard door een lagere aanslag van TenneT en nog op te leggen aanslagen.

- Hondenbelasting

De tarieven 2020 zijn geïndexeerd met 1,5%. Er is sprake van een nadeel van € 14.000.

- Toeristenbelasting

Voor de toeristenbelasting heeft uw raad in november 2016 besloten de tarieven met ingang van 1 januari 2017 voor vier jaar telkens te verhogen met 5%, naast de jaarlijkse correctie op basis van het consumentenindex cijfer. Het tarief voor de categorie hotels en pensions met drie sterren en hoger is in 2017 bevroren en besloten is dit tarief per 1 januari 2018 mee te laten lopen in de jaarlijkse verhoging. Het consumentenprijsindex cijfer van juni is 1,6%. De index voor 2020 bedroeg dus 6,6%
De opbrengst toeristenbelasting valt € 907.000 lager uit dan begroot. Dit komt door het afboeken van oninbare bedragen van voorgaande jaren (€ 60.000). Tevens verwachten wij een minderopbrengst van
€ 847.000 door minder overnachtingen als gevolg van de Coronamaatregelen.

- Reclamebelasting

Voor het jaar 2020 zijn we uitgegaan van een indexatie van 1,5%.
De opbrengst van de reclamebelasting wordt normaliter, na aftrek van de gemeentelijke in- en uitvoeringskosten, als subsidie beschikbaar gesteld aan de stichting Centrum Management Apeldoorn. In januari 2021 heeft uw raad echter besloten voor 2020 geen reclamebelasting te heffen waardoor er ook geen sprake is van een opbrengst reclamebelasting voor 2020.

- Marktgelden

De tarieven zijn in 2020 verhoogd met 2,6%. Door de teruggelopen bezetting van de markt als gevolg van de corona maatregelen zijn de opbrengsten marktgelden met € 50.000 gedaald.

Berekening kostendekkendheid van de marktgelden in €		
Kosten taakveld incl. (omslag)rente	301.000	
Inkomsten taakveld, excl. Heffingen	-41.670	
Netto kosten taakveld	259.370	
Toe te rekenen kosten:		
Overhead incl. (omslag)rente	103.444	
BTW	14.462	
Totale kosten	**377.276**	100%
Opbrengst heffingen	**237.466**	
Dekking		72,5%

- Begraafplaatsrechten

De tarieven van de begraafplaatsenrechten zijn per 2020 gemiddeld verhoogd met 2,6% ten opzichte van vorig jaar. De baten met betrekking tot de begraafplaatsen zijn in 2020 lager uitgevallen dan begroot. In aantallen zijn er meer begravingen en bijzettingen geweest dan in

2019. De lagere baat is te verklaren doordat er goedkopere graven zijn uitgegeven. Per saldo is er een onttrekking geweest uit de voorziening begraafplaatsen van €50.000. De voorziening kent nu een positief saldo van € 633.132.

Berekening kostendekkendheid van de begraafplaatsrechten in €		
kosten taakveld incl. (omslag)rente	1.138.703	
Inkomsten taakveld, excl. Heffingen	130.287	
Netto kosten taakveld	1.008.417	
Toe te rekenen kosten:		
Overhead incl. (omslag) rente	556.328	
Btw	54.145	
Totale kosten	**1.618.890**	100%
Opbrengt heffingen	**1.569.197**	
Dekking		97%

- Leges en rechten

De verschillende leges en rechten die worden geheven zijn in principe verhoogd met 2,6%. Bij de vaststelling van een aantal tarieven is rekening gehouden met wettelijk vastgestelde tarieven zoals voor paspoorten en rijbewijzen. De kostendekkendheid van de leges is nagenoeg gelijk dan begroot.
Bij de leges burgerzaken is er sprake van een minderopbrengst van € 420.000 vanwege minder rijbewijzen, paspoorten en verklaringen maar voor deze diensten zijn ook minder (variabele kosten) uitgegeven dan begroot.

Berekening kostendekkendheid van de leges burgerzaken (inclusief) Naturalisatie) in €		
Kosten taakveld incl. (omslag)rente	1.439.644	
Inkomsten taakveld, excl. Heffingen	0	
Netto kosten taakveld	1.439644	
Toe te rekenen kosten:		
Overhead incl. (omslag)rente	585.813	
BTW	37.937	
Totale kosten	**2.063.393**	100%
Opbrengst heffingen	**1.567.389**	
Dekking		76%

De opbrengst van de leges vergunningen publiek domein (o.a. winkeltijden, kansspelen, horeca en evenementen) blijft achter bij de begroting. Deze minderopbrengst van € 100.000 zorgt ervoor dat de kostendekkendheid van deze vergunningen ook lager is dan begroot. De oorzaak hiervan is:

- minder vergunningen verleend bij de meest voorkomende vergunningen (evenementen, standplaatsen, drank en horeca en terrassen) door Corona.

Berekening kostendekkendheid van de leges Publiek Domein in €		
Kosten taakveld incl. (omslag)rente	374.790	
Inkomsten taakveld, excl. Heffingen	0	
Netto kosten taakveld	374.790	
Toe te rekenen kosten:		
Overhead incl. (omslag)rente	288.749	
BTW	587	
Totale kosten	**377.276**	100%
Opbrengst heffingen	**273.446**	
Dekking		72,5%

- Omgevingsvergunning activiteit bouwen

We hebben in 2020 voor € 660.000 minder aan leges ontvangen.
De opbrengsten zijn lager dan verwacht, omdat het aantal vergunningsaanvragen met een hoge bouwsom minder waren. Zoals hierboven gezegd is er sprake van “kruissubsidiering”, grote projecten zijn meer dan kostendekkend, kleine projecten zijn niet kostendekkend. In 2020 is naast het verminderende aantal grote projecten ook minder bouwaanvragen ingediend hetgeen een lagere legesopbrengst met zich mee heeft gebracht. Overigens zegt het aantal bouwaanvragen en de hoogte van de bouwsom weinig over de complexiteit van die aanvragen. Per saldo onttrekken we € 723.000 uit de voorziening leges omgevingsvergunning. Deze komt hiermee op een totaal bedrag van ruim € 2 miljoen.

Berekening kostendekkendheid van de leges omgevingsvergunning, activiteit bouwen in €		
Kosten taakveld incl. (omslag)rente	3.568.000	
Inkomsten taakveld, excl. Heffingen	0	
Netto kosten taakveld	3.568.000	
Toe te rekenen kosten:		
Overhead incl. (omslag)rente	917.000	
BTW	370.000	
Totale kosten	4.855.000	
Opbrengst heffingen	4.855.000	
Onttrekking uit de voorziening		723.000
Dekking		100%

2.6.4 Lokale lastendruk 2020

In onderstaande tabel wordt een totaalbeeld gegeven van de ontwikkeling van de woonlasten voor een meerpersoonshuishouden met een gemiddelde woningwaarde van € 269.579. In 2019 was dit € 249.610.
Op totaalniveau stegen de woonlasten in 2020 met 11,8%.

Woonlasten	2019	2020	% ontw.
Ozb	€ 331,23	354,98	8 %
Rioolheffing	€ 142,52	144,60	1,5%
afvalheffing (incl	€ 236,66	295,00	24,7 %
Totaal	€ 710,42	€794,58	11,80%

Lokale lastendruk

Uit onderstaande grafieken blijkt dat de totale woonlasten van een éénpersoonshuishouden in Apeldoorn in 2020 lager liggen dan die van de gemeenten Nijmegen en Arnhem maar iets hoger liggen dan die van Ede, Amersfoort en Zwolle. De totale woonlasten van een meerpersoonshuishouden in Apeldoorn zijn in 2020 hoger dan de woonlasten in Ede, Amersfoort en Zwolle en aanzienlijk lager dan de woonlasten van Nijmegen en Arnhem.
De bedragen zijn overgenomen uit de COELO Atlas van de lokale lasten 2020 en betreffen gemiddelden.
Kanttekening hierbij is, dat COELO bij de berekening van de afvalstoffenheffing onvoldoende rekening houdt met DIFTAR.

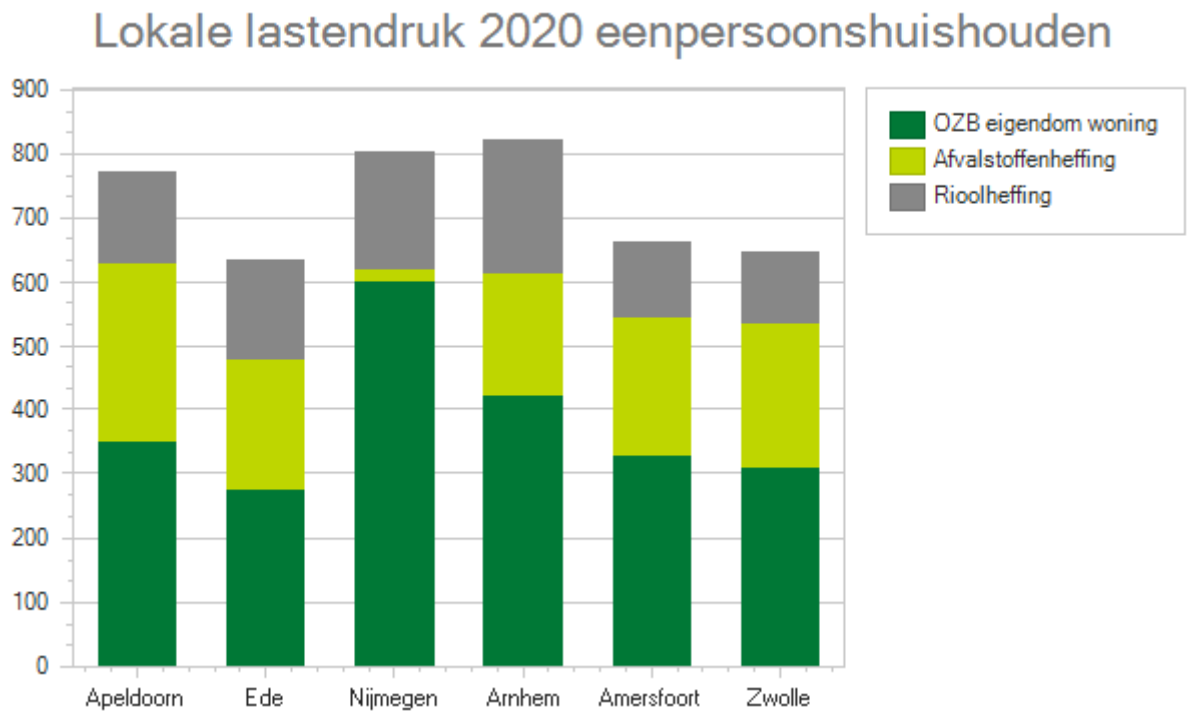

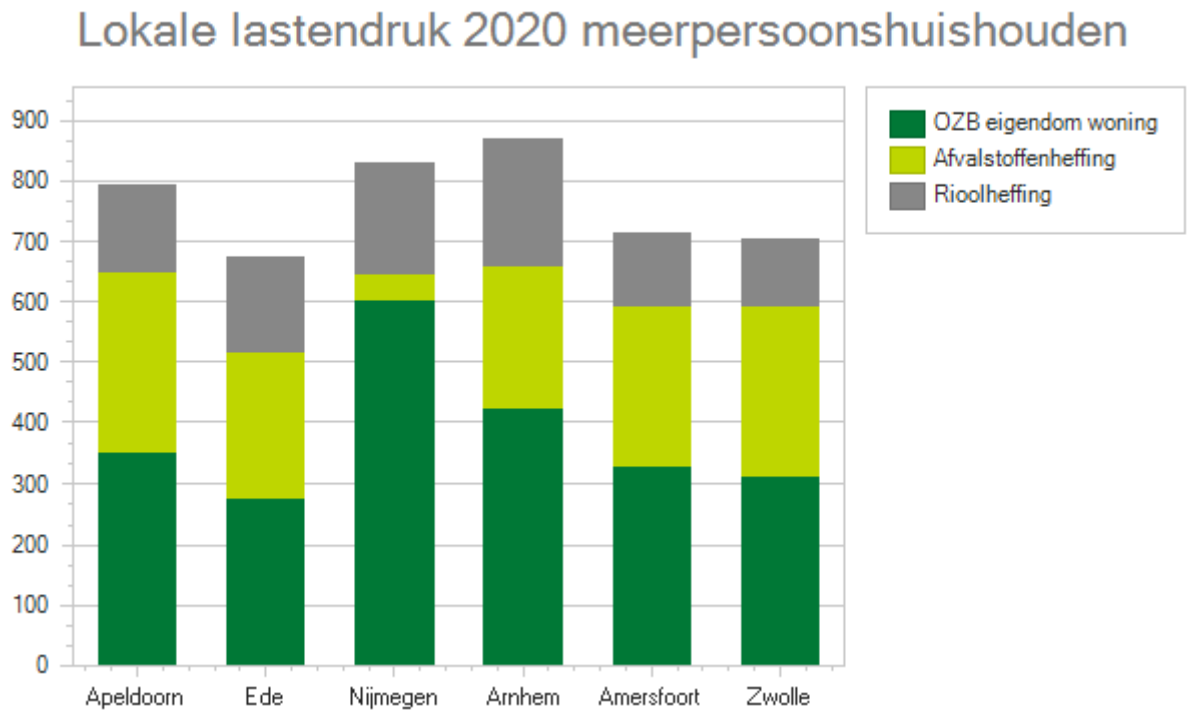

2.6.5 Kwijtscheldingsbeleid

Apeldoorn hanteert als kwijtscheldingsnorm 100% van de bijstandsuitkering. Voor gepensioneerden geldt 100% van de aow-norm. Apeldoorn maakt daarmee, net als in het overgrote deel van de andere gemeenten in Nederland, gebruik van het recht dat lokale overheden hebben om de landelijke norm van 90% van het bijstandsniveau te verhogen tot maximaal 100% van die norm. Dit houdt in dat als men onder de norm komt, men in aanmerking komt voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van gemeentelijke belastingen.

Niet voor alle heffingen wordt kwijtschelding verleend. De afvalstoffenheffing, rioolheffing, hondenbelasting (voor 1 hond) en een gedeelte van de onderhoudsrechten graven komen in Apeldoorn in beginsel voor kwijtschelding in aanmerking. Voor het onderhoudsrecht van graven wordt slechts zeer beperkt kwijtschelding aangevraagd en verleend. Voor de afvalstoffenheffing wordt beperkt kwijtschelding (vastrecht en een maximaal aantal ledegingen) verleend, zodat er ook voor de minima een prikkel blijft bestaan om zorgvuldig met hun huishoudelijke afvalstoffen om te gaan. Het maximaal kwijt te schelden bedrag is zodanig vastgesteld dat dit bij “normaal afvalgedrag” toereikend is. Het maximale kwijt te schelden bedrag voor het variabele gedeelte afvalstoffenheffing is voor 2020 € 33.

Belastingsoort	Geraamd	Werkelijk	Verschil
Hondenbelasting	€ 45.000	€ 44.000	€1.00 0
Rioolheffing	€ 286.000	€ 360.000	-€ 74.000
Afvalstoffenheffing	€ 1.250.000	€ 1.306.000	-€ 56.000
OZB	€ 10.000	€ 4.000	€ 6.000
Totaal	**€ 1.591.000**	**€ 1.714.000**	**-€ 123.000**

2.7 Bedrijfsvoering
2.7.1 Bedrijfsvoering organisatie gemeente

2.7.1.1 Bedrijfsvoering organisatie gemeente

Algemeen

Evenals voor vele andere organisaties hebben de corona-maatregelen ook een grote impact gehad op de dienstverlening van de gemeente Apeldoorn aan inwoners, bedrijven en gasten van onze stad. In de toelichting op de doelen en prestaties in deze paragraaf bedrijfsvoering is dat duidelijk terug te zien. De teksten weerspiegelen daarmee de inspanningen die in de interne bedrijfsvoering nodig waren en de energie die medewerkers hebben gestoken in het kunnen blijven bieden van de diensten van de gemeente; soms met hinder voor maar vrijwel altijd met begrip van de inwoners van onze stad.
Ondanks deze impact hebben we het afgelopen jaar de organisatiebeheersing verder versterkt. Met versterkte concernsturing en vermindering van het aantal managementlagen is een plattere organisatie gerealiseerd waarin korte lijnen, integrale resultaatverantwoordelijkheid van managers en meer zelfstandigheid bij teams en medewerkers centraal staan. Voor de werkzaamheden en de medewerkers is de impact beperkt gebleven. Per 1 januari 2021 is de reorganisatie geëffectueerd en is de oude structuur van dertien eenheden over gegaan in een nieuwe van eenentwintig afdelingen.

Ambitie
Inwoners en ondernemers zijn voor gemeentelijke producten en diensten aangewezen op de gemeente Apeldoorn. Wij bedienen hen daarin graag goed: transparant, tijdig, op menselijke maat en doelmatig. Daarvoor hebben wij deskundige en flexibele medewerkers, die continu leren en zichzelf ontwikkelen. Hun toerusting is cruciaal voor de kwaliteit van dienstverlening: de werklocaties, werkplek, digitale werkomgeving en informatievoorziening. We richten onze bedrijfsvoeringsprocessen zodanig in, dat ze de primaire gemeentelijke processen optimaal ondersteunen. We hebben up-to-date en correcte informatie over geld, prestaties en risico's. Dat geeft bestuur en management een betrouwbare basis voor beslissingen. De informatievoorziening is op orde en speelt soepel in op de huidige en toekomstige ontwikkelingen.

Ten behoeve van een optimaal werkklimaat is de afgelopen jaren het stadhuis verbouwd. Sinds de afronding van de verbouwing in 2019 beschikken we over duurzame en toekomstbestendige werklocaties, zowel in het stadhuis als op de andere werklocaties. Die toekomstbestendigheid heeft ons in 2020 in staat gesteld voortvarend een hybride werkomgeving te creëren, waarin met grote inzet een groot deel van de dienstverleningsprocessen en ons eigen werk gedigitaliseerd is. Daarmee geven we invulling aan de ambitie van het bestuursakkoord 2018-2022 De Kracht van Apeldoorn, waarin wij schrijven: "De gemeente kan én durft soepel in te spelen op de nieuwste ontwikkelingen. De menselijke maat in de dienstverlening blijft de norm". Met de reorganisatie is in de bedrijfsvoering een helder onderscheid aangebracht tussen rollen en verantwoordelijkheden, waardoor de inzichtelijkheid en de beheersing zijn vergroot.

Speerpunten bedrijfsvoering
Onze bedrijfsvoering ondersteunt de organisatie in het realiseren van onze vier strategische doelen en drie topthema's. Belangrijk speerpunt uit het collegewerkprogramma is dat onze klanten onze dienstverlening hoger gaan beoordelen in de loop van en na deze collegeperiode.

In de afgelopen jaren hebben wij een groot aantal nieuwe taken opgepakt. Dat geldt met name in het sociaal domein, maar ook op de andere gebieden hebben we nieuwe ambities geformuleerd en hebben we de taken om de ambities te realiseren in gang gezet. De tevredenheid van inwoners daarover is over het algemeen goed. In de reorganisatie hebben we de sturing op kritieke processen versterkt en de transparantie van de bedrijfsvoering vergroot. Basis daarvoor is de Bestuursopdracht die het college de gemeentesecretaris gaf. In de reorganisatie die dit jaar zijn beslag kreeg is de sturing vanuit het concern versterkt, is de gelaagdheid van de organisatie teruggebracht en zijn managementverantwoordelijkheden helder toebedeeld. Ter versterking van de bedrijfsvoering is bovendien de businesscontrol op alle niveaus versterkt.

Hoofddoelstelling: Bedrijfsvoering ondersteunt effectief de realisatie van de doelen van de gemeente
Onze bedrijfsvoering ondersteunt de organisatie in het realiseren van onze vier strategische doelen en drie topthema's. Belangrijk speerpunt uit het collegewerkprogramma is dat onze klanten onze dienstverlening hoger gaan beoordelen in de loop van en na deze collegeperiode.

Wat hebben we gedaan in 2020?

2.7.1.2 Doel 1: eigentijdse en gastvrije dienstverlening

Doel 1 Eigentijdse en gastvrije dienstverlening
Onze dienstverlening is eigentijds en gastvrij. Het uitgangspunt is digitaal waar het kan en persoonlijk waar het nodig is. Voor complexe gevallen en niet digitale zelfredzaamheid staat een persoonlijke benadering centraal.

Prestatie 1. We digitaliseren dienstverlening
In 2020 is de keuze gemaakt voor een vormgevingsbureau waarmee we in samenwerking de nieuwe website ontwikkelen. De focus ligt op dienstverlening. Daarnaast krijgen communicatie, online burgerparticipatie en bezoekersinformatie een belangrijke plaats.
Vooruitlopend op de vernieuwde website is een aantal belangrijke pagina's onder de loep genomen en zijn er verbeteringen aangebracht. Het gaat hier bijvoorbeeld om de contactpagina, de pagina Melding, klacht of bezwaar en Mijn Apeldoorn.
Een toegankelijkheidsverklaring is geplaatst op www.apeldoorn.nl. Gemeente Apeldoorn heeft de status 'Voldoet gedeeltelijk'. Dit houdt in dat de website nog niet geheel voldoet aan de wettelijke eisen van digitale toegankelijkheid, maar dat wel bekend is wat er nog moet gebeuren en dat we 'in control' zijn.
De benodigde update van het contentmanagementsysteem is in gang gezet en ronden we medio 2021 af. Deze update is noodzakelijk omdat hierin onder andere de zoekfunctionaliteit van de website verbeterd wordt.

Verder zijn in 2020 de voorbereidingen getroffen voor het invoeren van een nieuw zaaksysteem dat we in 2021 in gebruik zullen nemen. Met het nieuwe zaaksysteem in het vooruitzicht en de komst van een aantal nieuwe klantportalen hebben wij in 2020 Mijn Apeldoorn vernieuwd. Via Mijn Apeldoorn (de persoonlijke internetpagina (PIP) van inwoners en ondernemers) hebben inwoners en ondernemers nu ook toegang tot bijvoorbeeld het klantvriendelijke portaal van de nieuwe burgerzakenapplicatie die wij op 6 juli 2020 in gebruik hebben genomen.

Omdat niet alle inwoners digitaal zelfredzaam zijn, konden inwoners die hun digitale vaardigheden willen ontwikkelen ook in 2020 bij CODA gratis de cursus Digisterker volgen. Deze cursus werd mede mogelijk gemaakt door de gemeente. Het aantal deelnemende inwoners was in 2020 vanwege corona lager dan in eerdere jaren.
Ook zijn in het vernieuwde stadhuis klant-pc's ingericht waar inwoners die niet de faciliteiten hebben om zaken digitaal te kunnen regelen, of die hulp willen bij het digitaal regelen van zaken, terecht kunnen.

Prestatie 2. We geven direct en goed antwoord
Op 27 januari 2020 hebben wij het nieuwe publieksplein in het vernieuwde stadhuis in gebruik genomen. Op het nieuwe publieksplein komt de dienstverlening van de domeinen samen, waar deze daarvoor nog verdeeld was over het stadhuis en het Activerium. Wij zijn onze inwoners weer vanaf één plek van dienst, of het nu gaat om de aanvraag van een paspoort, een omgevingsvergunning of een bijstandsuitkering. Het nieuwe publieksplein draagt bij aan gastvrije dienstverlening doordat het sfeervol, toegankelijk en uitnodigend is. Een voorbeeld daarvan is de klantontvangst met gastheren en -vrouwen.
Vanwege corona hebben wij onze dienstverlening vanaf maart 2020 moeten aanpassen. Wij hebben onze dienstverlening op peil weten te houden. Het coronavirus heeft wel onze manier van werken veranderd. Zo hebben wij onze inwoners voornamelijk online en telefonisch geholpen. Waar noodzakelijk zijn fysieke afspraken gemaakt.

Prestatie 3. We werken transparant en betrouwbaar
Resultaten van klanttevredenheidsonderzoeken en metingen van servicenormen gebruiken wij continu voor het verbeteren van onze dienstverlening.
In 2020 hebben wij de voorbereidingen getroffen voor het invoeren van het nieuwe zaaksysteem dat wij in 2021 in gebruik nemen. Met de ingebruikname van het nieuwe zaaksysteem kunnen wij vanaf 2021 beter meten of wij onze servicenormen halen.

Per 1 januari 2020 hebben wij het klachtenregistratiesysteem aangepast en vragen wij aan managers (de formele klachtenbehandelaars) om ook actief de leerpunten naar aanleiding van een klacht te formuleren en te registreren, zodat de registratie nog beter kan worden gebruikt als tool om de dienstverlening te monitoren en te verbeteren.
Op 11 februari 2020 hebben wij in samenwerking met de Nationale ombudsman een bijeenkomst georganiseerd voor managers. De bijeenkomst had als doel het klachtbewustzijn te vergroten en aandacht te vragen voor een effectieve en professionele klachtbehandeling.
Met de bevestiging die de inwoner ontvangt wanneer hij een klacht indient, zijn wij een informatiefolder mee gaan sturen.
De organisatieverandering geeft ons de kans het klachtbewustzijn in de organisatie verder te vergroten en de klachtbehandeling door de organisatie verder te verbeteren.

Prestatie 4. We zijn goed telefonisch bereikbaar
Begin 2020 zijn de resultaten van het onderzoek dat eind 2019 werd gehouden naar de telefonische bereikbaarheid van de individuele medewerkers van de gemeente Apeldoorn bekend geworden. De resultaten van het onderzoek in 2019 zijn vrijwel gelijk aan die van het onderzoek in 2018. De norm werd niet op alle onderdelen gehaald. Teams zijn in 2020 opnieuw met het verbeteren van de telefonische bereikbaarheid aan de slag gegaan. Eind 2020 en begin 2021 is opnieuw onderzoek gedaan naar de telefonische bereikbaarheid van de individuele medewerkers van de gemeente Apeldoorn. De resultaten van dit onderzoek zijn op het moment van schrijven nog niet bekend.
Terugbelnotities worden niet in 2020 maar in 2021 ingevoerd voor organisatie breed gebruik. Voorbereidingen zijn wel in 2020 getroffen.

Prestatie 5.We monitoren onze dienstverlening
Wij meten aan de balie, aan de telefoon en digitaal continu hoe tevreden onze klanten zijn over onze dienstverlening. Zowel aan de balie, aan de telefoon als digitaal waardeerden in 2020 onze klanten onze dienstverlening beter dan in eerdere jaren.
In het derde kwartaal van 2020 hebben wij de streefpercentages voor het eerst gehaald. Aan de balie waardeerde toen 88% van onze klanten die hun oordeel gaven over onze dienstverlening deze als goed en aan de telefoon 65%.

In heel 2020 waardeerde aan de balie 86% van onze klanten die hun oordeel gaven over onze dienstverlening deze met een goed. De score in 2020 is hoger dan de score in 2019 (83% goed). In heel 2020 waardeerde aan de telefoon 63% van onze klanten die hun oordeel gaven over onze dienstverlening deze met een goed. De score in 2020 is hoger dan de score in 2018 (53% goed). Vanwege een technische storing waren er in 2019 helaas geen betrouwbare resultaten beschikbaar. Vandaar de vergelijking met 2018.

Het totaaloordeel over onze digitale dienstverlening bedroeg in de eerste helft van 2020 een 8. Dat is hoger dan het totaaloordeel in 2019 (7,8) en hoger dan de landelijke benchmark (7,3). Halverwege 2020 zijn wij overgestapt op een ander meetinstrument. Wij meten de klanttevredenheid over de balie, de telefoon en de webformulieren nu met hetzelfde instrument. In de tweede helft van 2020 waardeerde 80% van onze klanten die hun oordeel gaven over onze webformulieren deze met een goed.

Prestatie 6. We vereenvoudigen het schriftelijk taalgebruik (project Taal van de Stad)
Ook in 2020 zijn er trainingen aan de organisatie gegeven. Door het vertrek van de projectleider heeft dit project in 2020 minder aandacht gekregen dan het verdient; inmiddels is dit weer vol energie opgepakt.

Indicatoren

1. Van alle vragen die inwoners en ondernemers aan ons stellen beantwoordt de frontoffice 80% direct en goed.
   Realisatie: Wij kunnen dit op dit moment nog niet goed meten. Met de invoering van het nieuwe zaaksysteem in 2021 wordt het beter mogelijk om te meten hoeveel vragen de frontoffice direct en goed beantwoordt

2. Het belgedrag van 95% van onze medewerkers voldoet aan de norm voor telefonische bereikbaarheid. Terugbelnotities worden in 2020 organisatie breed gebruikt.
   In 2019 werd de norm van 95% niet op alle onderdelen gehaald. Eind 2020 en begin 2021 is opnieuw onderzoek gedaan naar de telefonische bereikbaarheid van de individuele medewerkers van de gemeente Apeldoorn. De resultaten van dit onderzoek zijn op het moment van schrijven nog niet bekend.

3. In 2020 waardeert aan de balie 88% en aan de telefoon 65% van de klanten de publieksdienstverlening als goed.
   In het derde kwartaal van 2020 hebben wij de streefpercentages voor het eerst gehaald. Aan de balie waardeerde toen 88% van onze klanten die hun oordeel gaven over onze dienstverlening deze als goed en aan de telefoon 65%.
   In heel 2020 waardeerde aan de balie 86% van onze klanten die hun oordeel gaven over onze dienstverlening deze met een goed en aan de telefoon 63%. De scores waren in 2020 hoger dan in 2019 en in 2018.

4. Voordat de Omgevingswet in werking treedt (2021) zijn de betreffende brieven, beschikkingen, webpagina’s en webformulieren herschreven volgens de principes van Taal van de Stad.
   De invoering van de Omgevingswet is met een jaar uitgesteld en ze treedt niet eerder dan 2022 in werking. Daarmee deze indicator ook. De actie pakken we 2021 op.

2.7.1.3 Doel 2: duurzaam en flexibel inzetbaar personeel

Onze medewerkers werken met passie voor en met de Apeldoornse samenleving. Ze blijven zich professioneel en persoonlijk ontwikkelen. De organisatie faciliteert medewerkers in het nemen van verantwoordelijkheid in hun loopbaan, vitaliteit en inzetbaarheid. De gemeente Apeldoorn werkt aan een evenwichtig en inclusief personeelsbestand dat een afspiegeling is van de samenleving.

Prestatie 1. We blijven Leren en Ontwikkelen

In de Resultaat & Ontwikkelgesprekken bespreken medewerkers en leidinggevenden de beoogde resultaten die in het jaar behaald moeten worden en de mogelijkheden op de ontwikkeling van de medewerker binnen de eigen functie of in de loopbaan. In 2019 is het formulier voor het R&O gesprek geactualiseerd, in vervolg daarop is in 2020 de boordelingssystematiek aangepast. In 2020 is met 34% van de medewerkers een gesprek gevoerd. Dit is minder dan werd beoogd omdat door de Corona-maatregelen gesprekken digitaal worden gevoerd en er op een groot aantal fronten prioriteit gegeven aan de uitvoering van de maatregelen.

Aanbieders van trainingen en opleidingen moesten het aanbod herzien en daardoor zijn trainingen en opleidingen uitgesteld of soms gecanceld. Ondanks dit gegeven is toch 67% van het opleidingsbudget besteed. Met name in de tweede helft van 2020 hebben veel aanbieders een andere modus kunnen vinden om het aanbod aan te bieden.

De interne leer- en ontwikkelprogramma's kwamen ook onder druk te staan door de Corona-maatregelen. We zien dat terug in het interne aanbod van in totaal 35 trainingen, waarvan 20 er in de tweede helft van het jaar hebben plaatsgevonden. Veel trainingen zijn digitaal, in plaats van klassikaal, via Apeldoorn in Topvorm aangeboden. Met name het digitaal werken via MS Teams was een populaire training.

Het digitaal werken heeft een enorme impuls gekregen door de Corona-maatregelen. In het najaar heeft een digiweek de bewustwording van het digitaal werken vergroot, via workshops, seminars en trainingen. Op het intranet is een digiplaza geïntroduceerd, waarop kennis wordt gedeeld en ontwikkelmogelijkheden worden aangeboden. In een pilot digihelden zijn de vaardigheden van medewerkers binnen een organisatieonderdeel gemeten en vergroot. Binnen het onderdeel opereren teamleden (digihelden) als laagdrempelige vraagbaak voor collega's.

Prestatie 2. Medewerkers werken aan hun mobiliteit en wendbaarheid

In het tweede kwartaal was een tijdelijke daling zichtbaar in het openstellen van vacatures. Over heel 2020 zijn 198 vacatures intern en extern opengesteld. Ruim 11% is via interne mobiliteit ingevuld. Naast de formele functie-invulling via vacatures, worden medewerkers ook ingezet op tijdelijke projecten. De flexibiliteit van de organisatie en onze medewerkers is terug te zien in de inzet rondom de uitvoering van de diverse Corona-maatregelen en de implementatie van de organisatieverandering.

Met 5,4% van de medewerkers is een gesprek gevoerd over de loopbaan. We blijven daarmee onder onze doelstelling. Gebrek aan bekendheid met deze voorziening in de Cao alsmede de focus op het werk vanwege Corona, zijn mogelijk de oorzaak van dit lage percentage. In 2021 geven we meer aandacht aan het recht op een loopbaangesprek. We begeleiden negen medewerkers in de schalen 5, 6 en 7 intensief vanuit het Loopbaancentrum.

Prestatie 3. We hebben een evenwichtig en kwalitatief goed personeelsbestand

We willen een inclusieve organisatie zijn. We treden de arbeidsmarkt tegemoet op de manier die het beste past bij de doelgroep die we willen werven. In beeld en tekst geven we uitdrukking aan de inclusieve organisatie. In januari 2020 is een 'diverse' groep van 11 trainees gestart in

onze organisatie. In het najaar heeft de Diversity week plaatsgevonden, waarin vooraanstaande sprekers in discussie gingen met medewerkers en medewerkers via intranet blogden over de eigen ervaringen. We zijn in het najaar voor de vierde keer op rij benoemd op Trede 3, de hoogste trede, op de Prestatieladder Sociaal Ondernemen (PSO).

16% van de medewerkers is jonger dan 35 jaar. Door de effecten van de Corona-maatregelen was een afname zichtbaar in het aantal stagiaires dat praktijkervaring opdoet in de organisatie. Eind 2020 hebben is met de Gemeenteraad afgesproken dat we samen met onderwijsinstellingen gaan proberen de wijze van stagelopen aan te passen aan onze nieuwe vorm van werken om daarmee in 2021 meer stagiaires een plek te kunnen bieden.

Prestatie 4. Ons personeelsbestand is vitaal en arbeidsfit
Vitaliteit staat hoog op de agenda. Voor 2020 was een compleet programma uitgewerkt dat, in verband met de Corona-maatregelen, met name digitaal is uitgevoerd. Extra inzet is gepleegd op het vitaal houden van medewerkers die vanuit huis moesten gaan werken. Dit uitte zich in het in bruikleen geven van bureaustoelen en brede beeldschermen en de uitgifte van nieuwe laptops met Arbo-voorzieningen (muis, laptopstandaard en toetsenbord). Naast deze maatregelen hebben fysiotherapeuten digitaal meegekeken naar de inrichting van de thuiswerkplek en adviezen gegeven voor een betere werkplekinrichting. Vanuit het management is aandacht op het persoonlijk contact (bellen, wandelen), de werkbelasting en worden er regelmatig digitale sociale bijeenkomsten georganiseerd. Er hebben vitaliteitsweken plaatsgevonden, waarin zowel aandacht voor de fysieke als de mentale gezondheid in deze bijzondere tijd centraal stond.

In 2020 is gestart met de RI&E (Risico Inventarisatie & Evaluatie). Er heeft een verandering in de personele invulling van de externe bedrijfsmaatschappelijk werker en vertrouwenspersoon plaatsgevonden, om de frisse en kritische blik te waarborgen. Daarnaast is een interne vertrouwenspersoon aangesteld, zodat medewerkers op een laagdrempelige wijze keuze hebben.

In 2020 is het verzuimpercentage aanzienlijk gedaald naar 4,4% (was 5,3% in 2019). De daling in het ziekteverzuim is breed in de gemeentelijke sector waargenomen. Met name in het tweede en derde kwartaal was het verzuim laag. Mogelijk hebben medewerkers zich minder snel ziek gemeld, omdat ze vanuit huis werkten en de werktijden flexibel konden indelen. In het vierde kwartaal is een aanzienlijke stijging in het verzuim te zien. Dit houdt mogelijk verband met de aanhoudende en strikter wordende Corona-maatregelen, die effect hebben op de fysieke en mentale gesteldheid, naast dat er mogelijk meer mensen besmet zijn geraakt. NB: de wet verbiedt de werkgever om verzuimoorzaken te registreren en daarom is de bovenstaande duiding in algemeenheden verwoord.

Prestatie 5. We voeren de Normalisatie ambtenarenrecht (Wnra) in.
De Wet normalisatie ambtenarenrecht (Wnra) is succesvol geïmplementeerd binnen de organisatie. Alle medewerkers die voor 1 januari 2020 in dienst waren, hebben een voortzettingsovereenkomst ontvangen. Met alle nieuwe medewerkers wordt een arbeidsovereenkomst afgesloten. De Cao Gemeenten is van kracht geworden en de Apeldoornse personele regelgeving is vastgelegd in een beter leesbaar 'Personeelshandboek'. In samenwerking met de gemeente Deventer is een geschillencommissie voor personele aangelegenheden ingesteld.

Indicatoren

1. ..80 % van de medewerkers heeft een ontwikkelgesprek gevoerd

..... Realisatie: 34%

2. ..70 % van de medewerkers maakt gebruik van ons trainingsaanbod

Realisatie: 68% van het opleidingsbudget is benut

3. 33% van de medewerkers heeft een loopbaangesprek gehad.
   Realisatie: 5%
4. 15% totaal personeelsbestand <35 jr:
   Realisatie: 16%
5. 28% totaal personeelsbestand >55 jr:
   Realisatie: 26%
6. Ziekteverzuim 4,9 % (gemiddeld jaarverzuim)
   Realisatie: 4,4%

Nieuwe ontwikkelingen
In 2020 is gewerkt aan de structuurwijziging die per 1 januari 2021 is geëffectueerd. De organisatie kent vanaf deze datum een directie en 20 afdelingen. Voor de zomer is de directie geworven en geselecteerd. Parallel aan de procedure werden de contouren van de ambities rondom Apeldoorn 2040 helder en daarom is gekozen voor een tijdelijk vijfde directielid dat verantwoordelijk is voor de stedelijke ontwikkeling. In het najaar zijn de managementfuncties, afdelingshoofden en teammanagers, via een plaatsingsprocedure ingevuld. Naast de structuur is ook het sturingsmodel aangepast. Vanaf 2021 hebben ontwikkelopgaven en programma's een nadrukkelijkere positie, waarmee doorzettingskracht wordt bewerkstelligd. De functie van ontwikkelmanager is nieuw en is toegevoegd aan de formatie.
De omvang van het totale management is teruggebracht, echter de keuzes in de inrichting heeft ook voor nieuwe functies gezorgd. De invulling is te realiseren binnen de afspraken die met de Raad zijn gemaakt met betrekking tot de besparingen.

De wijzigingen in structuur en sturing zijn ondersteunend aan de gewenste verandering in de organisatiecultuur (gedrag en houding). Waarbij zakelijkheid, aanspreken en afspraken nakomen hand in hand gaan met verantwoordelijkheid nemen, samenwerken en uitvoeringskracht. Resultaatgericht en wendbaar werken aan het Apeldoorn van morgen vergt aandacht, tijd en prioriteit. Een cultuur is niet binnen een jaar veranderd, de interventies die de verandering teweeg moeten brengen zullen op alle niveaus moeten plaatsvinden. Met het Management Development-programma zijn de eerste stappen gezet op het managementniveau. Het 'cultuurprogramma' gaat de ingeslagen weg breder en dieper in de organisatie brengen.

Kadernota's
HRM Visie 2017-2020 Voortbouwen en versterken

2.7.1.4 Doel 3: duurzame en toekomstbestendige huisvesting

Prestatie 1. We werken in een duurzaam en toekomstbestendig stadhuis

Op 16 december 2019 is het vernieuwde stadhuis in gebruik genomen. Gedurende januari 2020 zijn met toestemming van de verhuurder, de laatste opruimwerkzaamheden afgerond aan het Stationsplein. Het stadhuis is volgens een duurzaam en toekomstbestendig concept ingericht, waarbij gebruik is gemaakt van een aantal circulaire aanbestedingen. Voorbeelden hiervan zijn het meubilair, de warme dranken en de catering.

In de zomer van 2020 zijn de laatste gemeentelijke collega's vanuit het Activerium verhuisd naar het stadhuis. Ook is de computerruimte in het Activerium ontmanteld en elders ondergebracht. Per oktober 2020 is de huurovereenkomst van het Activerium gestopt en zijn de onderhuurovereenkomst en onze dienstverleningsafspraken met het UWV geëindigd.

Bij de opening van het vernieuwde stadhuis is een bijpassend concept voor klantontvangst ingevoerd. Gastheren en gastvrouwen zijn herkenbaar aanwezig bij binnenkomst, daarbij geflankeerd door klantzuilen waarop bezoekers zich kunnen aanmelden voor dienstverlening of zich kunnen aanmelden als bezoeker. De beveiligers zijn daarnaast zichtbaar aanwezig om een veilige werkomgeving te waarborgen voor onze bezoekers en medewerkers.

In 2020 heeft corona een grote invloed gehad op de inrichting van het vernieuwde stadhuis. Om 1,5 meter afstand te waarborgen zijn o.a. opstellingen en hoeveelheid van meubilair gewijzigd, aanpassingen uitgevoerd aan werkplekken om deze corona-veilig te maken, is belettering aangebracht voor verplichte looproutes en zijn wachtruimten voor onze bezoekers aangepast aan de gestelde eisen. Tenslotte zijn ook de vergaderlocaties, raadszaal en de openbare ruimten corona-veilig ingericht.

Prestatie 2. We ontwikkelen de CMO-locaties

Het project van de CMO-locaties (huisvesting Samen055) is vertraagd. In 2020 zijn twee (van in totaal vier) locaties van Samen055 gerealiseerd. Voor vragen over onder meer zorg, werk, geld en opvoeden kunnen inwoners sinds juni 2020 in de wijk terecht in het wijkcentrum De Stolp in de wijk De Maten (Samen055 Oost) en sinds oktober 2020 in Dok Zuid in stadsdeel Zuid (Samen055 Zuid). De derde locatie wordt 1 mei 2021 opgeleverd, gevolgd door de 4e en laatste locatie in 2022.

Bij de inrichting is rekening gehouden met de wensen van betrokken partijen, makkelijk toegankelijk voor inwoners en een prettige werkomgeving voor de diverse zorgpartijen en gemeentelijke collega's. De locaties kenmerken zich door een herkenbare en uniforme uitstraling passend binnen de kaders van duurzame en toekomstige huisvesting.

Dit is voor de 1e twee locaties gerealiseerd binnen het gestelde budget. Een deel van het budget betreft een incidenteel budget voor verhuizing en inrichting. Als gevolg van het later opleveren en in gebruik nemen van de 3e (in 2021) en 4e locatie (in 2022), reserveren we € 54.000 via de Reserve overlopende projecten voor 2021 om de ingebruikname van de 3e locatie te realiseren.

Indicatoren

- 90% van de medewerkers werkzaam in het stadhuis geeft dat het klimaat prettig is om in te werken.
- 70 % van de medewerkers is tevreden over de facilitaire voorzieningen.

Als gevolg van de maatregelen en het vele thuiswerken, is de bezetting van het stadhuis in 2020 minimaal geweest. Een onderzoek naar de ervaringen had een dusdanig lage respons opgeleverd dat met de respons geen reëel beeld zou kunnen worden gegeven van de

belevingen. Er heeft dan ook geen onderzoek plaatsgevonden naar het werkklimaat in het vernieuwde stadhuis; derhalve ontbreken cijfers bij bovenstaande indicatoren.
Zodra de omstandigheden dit toelaten, zullen wij een onderzoek naar de voorzieningen houden.

Kadernota's
Raadsvoorstel Huis van de Stad

2.7.1.5 Doel 4: onze organisatie is in control

We zijn er voor onze burgers, bedrijven en bezoekers. Zij mogen verwachten dat we effectief en efficiënt zijn georganiseerd en dat we 'onze zaken' op orde hebben. Onverwachte verrassingen passen daar niet bij. Een organisatie is 'in control' als deze zodanig is ingericht dat de juiste discussie, met de juiste middelen (mensen, informatie, etc.) op het juiste moment op het juiste niveau wordt gevoerd en tijdige bijsturing op de realisatie van doelen mogelijk is. Rode draad hierbij is dat we kritisch zijn op wat we doen en hoe we dingen doen en leren van de fouten die er worden gemaakt. De control-functie vervult hierbij een belangrijke ondersteunende, adviserende en signalerende rol.

De controlfunctie hebben we in 2020, passend bij een grote en complexe organisatie als de gemeente Apeldoorn, steviger aangezet. Daarbij werken we met het zogeheten 3-lines- of defence model. De 1e lijn betreffen de afdelingen waarbij de afdelingsmanagers primair verantwoordelijk zijn om met de afdeling in control te zijn. De controlfunctie in de 2e lijn ondersteunt de afdelingsmanagers daarbij. De controlfunctie in de 3e lijn heeft met name een toetsende rol t.a.v. het functioneren van de 1e en 2e lijn. Ter versterking van de 2e lijns controlfunctie heeft de afdeling F&C in 2020 drie strategisch business controllers (controlfunctie in de 2e lijn) aangetrokken voor elk van de drie thema's in de nieuwe organisatie (ruimte & economie, maatschappelijke ontwikkeling en dienstverlening & bedrijfsvoering). Bij de 3e lijns controlfunctie is bij Concerncontrol ingezet op extra capaciteit die vanaf 2021 m.n. ingezet wordt op het aanjagen van het kritisch en lerend vermogen van de organisatie.
Daarnaast is in 2020 de doorontwikkeling van het cluster Verbijzonderde Interne Controle in gang gezet. Per 1 januari 2021 zijn de medewerkers in dit cluster binnen de afdeling concernzaken gepositioneerd om een meer onafhankelijke positie de krijgen. Daarmee kunnen zij zich richten op de toetsende rol in de 3e lijn.

In het meerjarig beheersplan Interne beheersing en beleidscyclus, opgesteld in oktober 2019, werden de plannen gepresenteerd om tot een brede en integrale verbetering van de interne beheersing te komen. Daarin zijn o.a. de hierboven genoemde ontwikkelingen aangekondigd. Hieronder lichten we bij de prestaties (1 t/m 4) verschillende punten uit het plan toe. In januari en september 2020 hebben we tussenrapportages over de voortgang aan de raad gepresenteerd. In de tweede tussenrapportage hebben we naast de voortgang ook een prioritering, mede op advies van de accountant en gezien de werkdruk in verband met Corona, aan de raad voorgelegd. Prioriteit in het vierde kwartaal 2020 en doorlopend in 2021 hebben de onderdelen Inkoop op orde, basisadministratie op orde, rapportages, het gesprek over bedrijfsvoering en risicomanagement en de doorontwikkeling van de cultuur met kritisch en lerend vermogen. Op al deze punten hebben we in 2020 vooruitgang geboekt waarbij onze focus is geweest en blijft; kwaliteit boven tempo. We willen het goed doen om een solide basis voor de toekomst te creëren. Gezien de complexiteit van de verschillende onderdelen blijft dit een mooie uitdaging. Zo zien we bijvoorbeeld dat een optimale analyse en het ontwikkelen van een perspectief om te komen tot een toekomstbestendig flexibel systeem voor onze basisadministratie, tijd kost.

Prestatie 1. We werken continu aan risicomanagement
In dit bijzondere jaar waarin thuiswerken grotendeels de norm was, heeft het expertteam risicomanagement met alle eenheden intake- en risicogesprekken gevoerd over de financiële en niet financiële (top) risico's. Daarnaast zijn voor specifieke projecten, programma's en thema's risicosessies georganiseerd zodanig dat een juiste afweging kon worden gemaakt in het project of programma. Door de coronacrisis was het niet mogelijk om brede fysieke risicosessies te organiseren en zijn deze gesprekken en sessie grotendeels online gehouden. Middels actualisaties van de risico's zijn de effecten van de beheersmaatregelen zo goed mogelijk in beeld gebracht en vast gelegd in de risicoformats. Het goed inrichten van de PDCA-cyclus daarop vraagt om ontwikkelingen in bestaande applicaties. In 2021 zal worden onderzocht welk instrumentarium geschikt is om in te zetten. De risicoformats (financieel en niet financieel) zijn bij de jaarrekening via een link te benaderen en individueel inzichtelijk.

Verder is vanuit concern control een evaluatie naar de stand van zaken rond risicomanagement uitgevoerd. De resultaten van dit onderzoek zullen in het eerste kwartaal van 2021 beschikbaar komen. Het onderwerp risicobereidheid is in prioriteitstelling doorgeschoven naar 2021 voor verdere uitwerking.

Prestatie 2. We versterken de beleidscyclus
Een sterke beleidscyclus leunt op juiste, volledige en tijdige informatie. In 2019 is met de prioritering van het "Beheersplan" gekozen om te investeren in het op orde brengen van de basis in de administraties, processen en informatievoorziening. Deze ontwikkeling is in 2020 onverkort voortgezet. Daarbij is met de vaststelling van de pilot programma 5 bij de Tussentijdse Rapportage (TURAP) een richting vastgesteld waarbij in de vorm van een dashboard doel, prestaties, indicatoren en middelen in verband met elkaar worden gerapporteerd. Het maken van een stevig fundament van interne beheersing en heldere relaties tussen doelen en prestaties heeft prioriteit gekregen boven het fundamenteel veranderen van de P&C-stukken.

Prestatie 3. We versterken de control op het zorgdomein
In 2020 zijn vervolgstappen gezet om de beheersing in het sociaal domein te vergroten. Vanuit de 2e lijn vinden maandelijks gesprekken met de budgethouders plaats over prestaties, risico's en budgetten. Ook de informatievoorziening is versterkt. Met het aantrekken van een strategisch business controller Maatschappelijke Ontwikkeling in het 4e kwartaal is een extra impuls gegeven. Ook rond de controle op de prestatielevering zijn processen aangescherpt. Aandachtspunt daarbij is dat als gevolg van de Corona maatregelen diverse uitgaven zijn gedaan om het zorglandschap in stand te houden. Hierbij zijn de landelijke richtlijnen gevolgd; het gevolg hiervan is dat de controle op de prestatielevering over 2020 meer complex is geworden.

Door concern control is in 2020 een follow up onderzoek uitgevoerd naar de versterking van de beheersmaatregelen. Dit onderzoek is aan de raad aangeboden en bevestigt dat de ontwikkeling is voortgezet.

Prestatie 4. We versterken ons inkoopbeleid
Het inkoop- en aanbestedingsbeleid is per januari 2020 geactualiseerd. Onderdeel daarvan is het verplicht vooraf inschakelen van de inkoopadviseurs bij de meervoudig onderhandse aanbestedingen teneinde rechtmatigheid van aanbestedingen concern breed beter te borgen. De basis is gelegd voor een uniform inkoopproces voor het gehele concern om inkoop en aanbestedingsrisico's te verminderen.
In 2020 is focus gelegd op rechtmatig inkopen, de accountant ziet een positieve ontwikkeling

Prestatie 5. We werken aan privacy en informatiebeveiliging
De groeiende digitalisering en vooral ook de Corona maatregelen zorgden in 2020 voor een verdere toename van de digitale criminaliteit. Op alle bestuurlijke niveaus is men zich bij de gemeente Apeldoorn ervan bewust hoe belangrijk een betrouwbare en goed beveiligde dienstverlening is. Een ransomware aanval zoals plaatsvond bij de gemeente Hof van Twente heeft grote impact op de dienstverlening. De gemeente Apeldoorn werkte ook in 2020 aan het weerbaar zijn tegen dit soort aanvallen en andere dreigingen. Op basis van risicoafwegingen worden allerlei soorten dreigingen afgewogen en waar nodig worden aanvullende maatregelen getroffen. Door de ontwikkelingen was 2020 ook het jaar waarin medewerkers van de gemeente vooral vanuit huis werkten; veilig kunnen werken was hierbij het uitgangspunt.

Privacy is een regulier onderdeel van de gemeentelijke dienstverlening. Medewerkers en management worden blijvend bewust gemaakt van een adequate omgang met persoonsgegevens. De Functionaris Gegevensbescherming en Concern Privacy Officer zien er intern op toe dat de AVG structureel wordt nageleefd. Er zijn meerdere impact analyses uitgevoerd om de privacy risico's van nieuwe processen en systemen vooraf in kaart te brengen.

Gelet op meerdere ontwikkelingen is in de voorjaarnota 2019 besloten een aanvullende structureel budget vrij te maken voor security en privacy. Ook in 2020 is dit budget gebruikt voor de aanvulling van de beschikbare capaciteit ten behoeve van security en privacy. De gemeente beschikte in 2020 over een Concern Information Security Officer en twee Information Officers (tezamen 3fte). Daarnaast is een fulltime Concern Privacy Officer werkzaam en is op basis van inhuur een parttime Functionaris Gegevensbescherming beschikbaar.
Het budget komt verder ten goede aan de bemensing en technische inrichting van een ict omgeving waarmee bedreigingen kunnen worden opgespoord. Door middel van deze omgeving bewaakt de gemeente de diverse digitale informatiestromen.

Prestatie 6. Juridisch advies en juridische kwaliteitszorg
Er is organisatie breed publiek- en privaatrechtelijk geadviseerd op (34) juridische adviesvelden en in verschillende projecten, waaronder de algemene plaatselijke verordeningen (APV), schaarse rechten, wet openbaarheid bestuur (WOB), smart city, Omgevingswet, crisisorganisatie en diverse subsidieregelingen.

In 2020 is uitvoering gegeven aan het werkplan juridische kwaliteitszorg en zijn stakeholders over diverse onderwerpen voorzien van juridisch advies. Naast de basiscursus recht en de training subsidierecht zijn juridische maatwerktrainingen verzorgd over de Wmo, de ruimtelijke informatie viewer (RIV-viewer) en bestemmingsplannen en ruimtelijke regelgeving. Met de juridisch adviseurs is gereflecteerd op de juridische rol, het werken 'volgens de bedoeling' in een juridische context, en er is besproken hoe invulling gegeven kan worden aan de kernwaarden Vakmanschap, Innovatiekracht, Betrouwbaarheid en Samenwerking. De juridische concerncriteria zijn herijkt, toegankelijker gemaakt en onder de aandacht gebracht. Per eenheid hebben accounthouders gesproken over betere aansluiting en prioritering van het juridische werk, zodat beter aangesloten kon worden bij de (beleids)agenda's van de eenheden en de gewenste juridische inzet daarop kon worden aangepast. Dit werd enigszins bemoeilijk vanwege de maatregelen rondom het corona-virus. Wegens de organisatiewijziging zal de rol van accounthouder voor eenheden worden herzien of in ieder geval aangepast aan de nieuwe organisatiestructuur.

Indicatoren
1. Toprisico's waarover systematisch het gesprek is gevoerd (ambtelijk/bestuurlijk): 100%, zie prestatie 1.
2. Percentage nieuwe beleidskaders waarvan de primaire doelen en belangrijkste beleidsindicatoren terugkomen in de MPB (>80%)

Kadernota's
Nota versterking beleidscyclus
Nota risicomanagement
Inkoop- en aanbestedingsbeleid
Nota actieve informatieplicht
Financiële verordening 2016
Controleverordening
Voorjaarsnota 2019
Jaarverslag Informatiebeveiliging en privacy 2018
Jaarwerkplan Juridische Kwaliteitszorg 2019

2.7.1.6 Doel 5: digitale transformatie

Gemeenten maken deel uit van de sterk veranderende samenleving, waarin de verdere digitalisering van de informatievoorziening een van de belangrijkste ontwikkelingen is. Digitaliseren is geen doel op zich, het moet bijdragen aan een betere dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen. Door meer data gedreven te werken kunnen complexe opgaven op het gebied van zorg, werkgelegenheid, veiligheid, duurzaamheid, inrichten ruimtelijke leefomgeving en economie beter worden opgepakt. De I-Visie, gemeente Apeldoorn in het digitale tijdperk (november 2016), schetst in hoofdlijnen hoe Apeldoorn de uitdagingen op het gebied van digitalisering wil oppakken. Hierbij spelen landelijke ontwikkelingen als de Agenda Digitale Overheid, het programma van de VNG Samen Organiseren en het optimaliseren van een gemeenschappelijke infrastructuur een belangrijke rol. We zoeken nadrukkelijk de samenwerking met andere gemeenten in VNG-verband. Het herzien van de i-Visie is doorgeschoven van 2020 naar 2021.

Prestatie 1. We borgen de beschikbaarheid en toegankelijkheid van de informatiehuishouding

De coronacrisis heeft een forse impact op onze samenleving, zo ook op het gebruik en inrichting van onze gemeentelijke ICT-voorzieningen. De afgelopen jaren zijn al flinke stappen gezet in het plaats- en tijdonafhankelijk werken. De coronacrisis heeft dit proces enorm versneld. Het gebruik van nieuwe technologie (zoals MS Teams) is door medewerkers de afgelopen maanden omarmd. Thuiswerken en het vergaderen via videoconferencing met Teams is de norm geworden. In 2021 zal Microsoft 365 verder worden uitgerold waardoor medewerkers nog veel effectiever digitaal met elkaar kunnen samenwerken. Deze technologie maakt het mogelijk om samen te werken aan documenten, digitale brainstromsessies te houden, planningen op te stellen en informatie uit te wisselen.
Daarnaast leidt de coronacrisis tot nieuwe initiatieven met name op het gebied van samenwerken en data delen, het digitaal communiceren met inwoners en het digitaal ondersteunen van burgerparticipatie.

In 2018 is geconstateerd dat een aantal systemen verouderd is en dat deze onvoldoende basis bieden voor de toekomst. De invoering van het nieuwe zaaksysteem en een document management systeem (DMS, Djuma van Circle Software) loopt iets achter op de planning door een onvoorzien technisch issue met een koppeling. De planning is om het oude zaaksysteem uiterlijk eind 2021 te hebben vervangen en het oude DMS-systeem in maart 2022. Daarmee beschikken onze medewerkers weer over moderne technologie en kunnen zij flexibeler mee met ontwikkelingen in de markt. Deze nieuwe basis is nodig om onze (online) dienstverlening te kunnen verbeteren en flexibel op nieuwe behoeften en ontwikkelingen in te kunnen spelen.

Binnen de digitale transformatie is security en privacy een belangrijk thema, zie hiervoor prestatie 4 binnen doel 4.

Prestatie 2. We borgen beheer en doorontwikkeling van onze informatiehuishouding

Het afgelopen jaar zijn er meerdere stappen gezet in het verbeteren van de digitale dienstverlening. Er zijn nieuwe systemen in gebruik genomen voor parkeervergunningen, burgerzaken, een zaaksysteem voor digitale aanvragen (zie prestatie 1) en de stadspas.
In 2020 is het portfoliomanagement verder ingericht. Hiermee kan het steeds complexer wordende ICT-portfolio in samenhang worden bewaakt. Er kan proactief worden gestuurd en knelpunten in middelen, capaciteit en planning kunnen tijdig worden gesignaleerd.
Door de opzegging van de huur van het Activerium is het datacenter dat daar was ondergebracht verhuisd naar een datacenter elders binnen Apeldoorn.

De ICT-wijzigingen die nodig zijn voor de invoering van de Omgevingswet verlopen volgens planning (zie ook programma 9). Voor de invoering van de Omgevingswet wordt onze vergunningenapplicatie met de landelijke voorziening van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) gekoppeld. Apeldoorn heeft daarnaast in VNG-verband een marktverkenning

georganiseerd voor software voor planvorming en toepasbare regels. De aanbesteding voor deze systemen loopt en krijgt in 2021 een vervolg.

Prestatie 3. We faciliteren informatie gestuurd werken
In 2020 is het Dataportaal van gemeente Apeldoorn in gebruik genomen. Hiermee hebben inwoners, instellingen en bedrijven en ook ambtenaren, toegang tot feiten, cijfers en data over Apeldoorn. De kant-en-klare rapporten, kaarten en maatwerkproducten zijn vrij toegankelijk en te gebruiken. Ook is het mogelijk om zelf informatie samen te stellen met behulp van de dataproducten. Het Datalab heeft verschillende producten opgeleverd waaronder het open data portaal, de gebieds- en woningmarktmonitor, het trendoverzicht 2019, digitale stadsplattegrond, dashboards sociaal domein, interne financiële rapportages en het vuurwerkonderzoek. Tevens heeft het Datalab t.a.v. beheer, beleid privacy en werkprocessen goede stappen gezet.

We zien dat de vraag naar complexe data-producten sterk toeneemt. Dit komt door het professionaliseren van de beleidscyclus en de financiële sturing op projecten, maar ook door behoeftes vanuit thema's als de energietransitie, smart city en de woningmarkt. Het ontwikkelen van nieuwe producten en digitale dashboards is ook in 2021 een doorlopende activiteit.
Verder is geïnvesteerd in het verbeteren van de kwaliteit van basis- en kernregistraties. Er is een regisseur die regie voert op de kwaliteit van het stelsel van deze registraties. Daarnaast zijn kwaliteitsprocessen ingericht en wordt gewerkt aan de inrichting van een kwaliteitsmonitor. Kwaliteit van gegevens zal de komende jaren een belangrijk aandachtsgebied blijven. Naarmate data intensiever wordt gebruikt en breder ontsloten, wordt de betrouwbaarheid er van ook steeds crucialer.

Indicatoren

1. De technische infrastructuur is, met uitzondering van onderhoudsvensters, permanent beschikbaar
   De beschikbaarheid van de technische infrastructuur wordt als 'goed' ervaren. Er is geen onderzoek gedaan naar nuances rondom deze beleving.
   Onze technische infrastructuur bestaat uit veel componenten. Een keten van die componenten zorgt, samen met een bedrijfsapplicatie, voor beschikbaarheid van functionaliteit die inwoners en collega's benutten bij de afhandeling van gemeentelijke processen. Deze ketens zijn, afhankelijk van de bedrijfsapplicatie, steeds anders van samenstelling; beschikbaarheidscijfers van de ketens worden niet geregistreerd.
2. Beschikbaarheid representatieve datasets op het dataportaal
   Hierop is ingegaan bij de toelichting van prestatie 3.

Kadernota's
Kadernota I-Visie herziening volgt in 2021

Lessons learned
In 2020 betrok een groot deel van de medewerkers het verbouwde stadhuis. De inrichting van het stadhuis is gestoeld op het plaats- en tijdonafhankelijk kunnen werken, waarbij je een plek zoekt die passend is bij het werk dat je voor die dag hebt gepland. Al snel ontstonden discussies over de inrichting en 'het concept'. De roep om interventies was groot. En toen kwam Corona. Van de ene op de andere dag moesten veel medewerkers vanuit huis gaan werken. De discussie over de inrichting, en met name de krapte op de werkplekken, verstomde, we werkten immers vanuit huis. Maar er gebeurde meer. Daar waar we dachten dat het werk enkel in het stadhuis kon plaatsvinden, bleek het ook opeens vanuit een andere locatie te kunnen. We bleken digitaal vaardiger te zijn dan we dachten. Een tegengeluid is er ook. Het sociale aspect aan het werken is weggevallen, medewerkers voelen zich eenzaam en contacten zijn enkel zakelijk, inhoudelijk. Creatieve processen lijken niet of nauwelijks in te passen in het digitale overleg. Een gesprek op het scherpst van de snede is ingewikkeld via het beeldscherm. Niet iedereen kan digitaal meekomen, hierdoor lijkt de kloof tussen medewerkers die digitaal vaardig zijn en degenen die dat niet zijn, groter te worden. Als de crisis voorbij is, wat gaan we dan doen? Vervallen we in oude patronen of gaan we de geleerde lessen van het thuiswerken meenemen naar de toekomst. Dat laatste is het voornemen. In 2021 gaan we het werken op een werklocatie in combinatie met het werken vanuit huis (of een andere locatie) verder vormgeven. We doen dit vanuit meerdere perspectieven, waarbij onze dienstverlening aan de inwoners en de organisaties in onze gemeente voorop staat en blijft staan.

In tijden van crisis leer je als organisatie vaak hoe groot de betrokkenheid van medewerkers is. In Apeldoorn is de betrokkenheid groot. In 2020 is veel werk verzet. De focus was en is: het beste voor de inwoners en de organisaties in de gemeente te realiseren. De betrokkenheid uitte zich in de hoge mate van geleverde productie, behaalde resultaten en in het lage verzuim. De werkgever is evenredig betrokken bij de medewerkers. Er is zorg voor de fysieke en mentale vitaliteit van medewerkers en de faciliteiten die geboden zijn en worden zijn goed. We lopen gelijk op met de meeste andere 100.000+ gemeenten. Op het gebied van ziekteverzuim scoorden we lange tijd uitzonderlijk goed, ook in vergelijking met andere gemeenten. We zien echter dat de rek er uit is bij medewerkers. De werkbelasting is blijvend hoog en de landelijke maatregelen nemen niet af. Dit doet veel met de mentale veerkracht. De grote mate van betrokkenheid heeft een keerzijde: we vinden het lastig om te prioriteren, keuzes te maken en elkaar aan te spreken op afspraken. We zien dit terug in het lage aantal gesprekken over de te realiseren resultaten en de ontwikkeling van medewerkers. In tijden van drukte gaan we voor de inhoud en niet voor de afspraken en de ontwikkeling. We sturen niet voldoende bij als we dit constateren. Met het wijzigen van de structuur en de sturing lossen we dit niet op. Aanspreken op gedrag en houding kan ons gaan helpen, maar zal op alle niveaus moeten gebeuren. Het is niet enkel van het management, medewerkers zijn ook zelf aan zet. Verantwoordelijkheid nemen is van ons allemaal en elkaar daarop kritisch reflecteren kan ons verder helpen. In een resultaatgerichte organisatie is het hebben van geduld en het nemen van afstand de grootste uitdaging in een cultuurverandering.

Lastenverdeling overhead (taakveld 0.4) Realisatie 2020

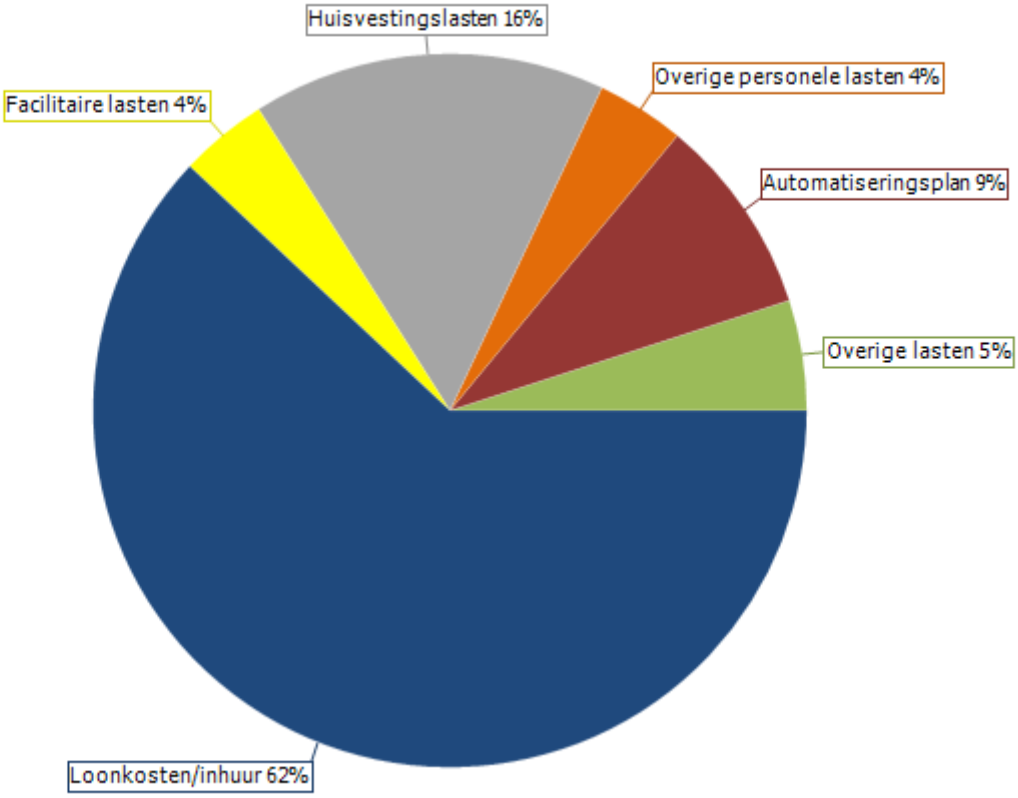

Algemene Indicatoren

	Rekening 2018	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020	Toelichting
Formatie: aantal FTE per 1.000 inwoners	7,2	7,4	7,6	7,5	
Bezetting: aantal FTE per 1.000 inwoners	7,3	7,4	6,8	7,6	
Ruimte	-0,1	0,0	0,8	-0,1	
Formatie: aantal FTE	1.167	1.209	1.214	1.225	exclusief griffie
Bezetting: aantal FTE	1.186	1.203	1.093	1.240	exclusief griffie
Formatieruimte (aantal FTE)	-20	6	121	-15	
Inhuur (aantal FTE)*	175	188	n.t.b.	186	over het aantal fte inhuur wordt op realisatiebasis gerapporteerd. De omvang hangt samen met (tijdelijk) invullen van vacatureruimte, vervanging als gevolg van ziekte, projecten, tijdelijke behoefte aan specifieke deskundigheid en opvang van piekwerkzaamheden.
Apparaatskosten: kosten per inwoner	€ 728,00	€ 767,00	€ 742,00	n.t.b.*	
Externe inhuur: Kosten als % van totale loonsom**	15,6%	15,90%	n.t.b.	15,33%	
Automatiseringskosten (* € 1 mln.)	€ 10,8	€ 11,6	€ 12,8	€ 11,6	inclusief loonkosten
Inkoop % uitgaven bij lokale bedrijven*	33,0%	n.t.b.*	40,0%	n.t.b.*	binnen de kaders van wet- en regelgeving proberen we lokale ondernemers maximale kansen te bieden
Overhead: % van totale lasten	9,30%	8,80%	9,90%	8,90%	

Bron: eigen gegevens (Vensters voor bedrijfsvoering)

Formatiecijfers:
De formatiecijfers zijn exclusief Loopbaancentrum en Raadsgriffie.
Bezettingscijfers:
Het overzicht geeft de bezetting op het formatieplan weer. De bezettingscijfers zijn inclusief medewerkers in vaste en tijdelijke dienst, medewerkers die boven-formatief in de eenheden geplaatst zijn, medewerkers met een proefplaatsing, re-integratie kandidaten en HPK'ers. De bezettingscijfers zijn exclusief BBL- medewerkers.

Formatie en bezetting
Ten opzichte van de begroting 2020 zien we een toename van ruim 11 fte. Dit betreft voornamelijk de uitwerking van besluiten uit de MPB 2020-2023, waarin extra formatiebudgetten zijn toegekend binnen de werkterreinen van Jeugdzorg, WMO en Welzijn, Beheer & Onderhoud en Informatie.

Externe inhuur
Externe inhuur wordt met name gebruikt voor tijdelijke ondersteuning binnen de diverse eenheden, omdat er tijdelijke taken uitgevoerd moeten worden, als tijdelijke vervanging bij ziekte en bij taken die op termijn niet structureel door de gemeente uitgevoerd zullen worden. Inzet van tijdelijke projectleiders wordt bekostigd uit projectgelden. De inhuur per peilmoment 31-12-2020 bedraagt 186,48 fte en is afgenomen met 1,51 fte ten opzichte van peilmoment 31-12-2019. Afgesproken is dat het aandeel van inhuur concern breed onder 15% van de gehele populatie blijft. De inzet is om tijdelijke taken die van langdurigere aard zijn, waar mogelijk, via de reguliere bezetting in te vullen. Het aandeel van inhuurkrachten op de gehele populatie bedraagt in 2020 13,07%.

Ziekteverzuim
In 2020 is het verzuimpercentage aanzienlijk gedaald naar een gemiddeld jaarverzuim van 4,4% (ten opzichte van 5,3% in 2019). De daling in het ziekteverzuim is breed in de gemeentelijke sector waargenomen.

Jaar	Percentage
2018	5,8%
2019	5,3%
2020	4,4%

Met name in het tweede en derde kwartaal van 2020 was het verzuim laag. Mogelijk hebben medewerkers zich minder snel ziek gemeld, omdat ze vanuit huis werkten en de werktijden flexibel konden indelen. In het vierde kwartaal van 2020 is een aanzienlijke stijging in het verzuim te zien. Dit houdt mogelijk verband met de aanhoudende en strikter wordende Corona-maatregelen, die effect hebben op de fysieke en mentale gesteldheid, naast dat er mogelijk meer mensen besmet zijn geraakt. NB: de wet verbiedt de werkgever om verzuimoorzaken te registreren en daarom is de bovenstaande duiding in algemeenheden verwoord.

Bijzondere paragrafen

2.8 Vastgoed

De gemeente Apeldoorn is eigenaar van veel kadastrale eigendommen. Binnen de gemeente maken we onderscheid in de gebruiksportefeuille die hoofdzakelijk is ondergebracht bij het Vastgoedbedrijf (circa 130 objecten) en de ontwikkelportefeuille (circa 60 objecten) die valt onder het Grondbedrijf; beide bedrijven vallen onder de eenheid Projecten, Vastgoed en Grond. Met ingang van 2017 is het gebied Zwitsal/Wassink van het Grondbedrijf overgedragen naar de Algemene Dienst. Daarnaast heeft de gemeente een economisch claimrecht op circa 100 schoolgebouwen, waarvan het (juridisch) eigendom voor het merendeel bij de schoolbesturen ligt, en heeft de eenheid Jeugd, Zorg en Welzijn circa 35 gymlokalen in eigendom ten behoeve van de Onderwijshuisvesting.

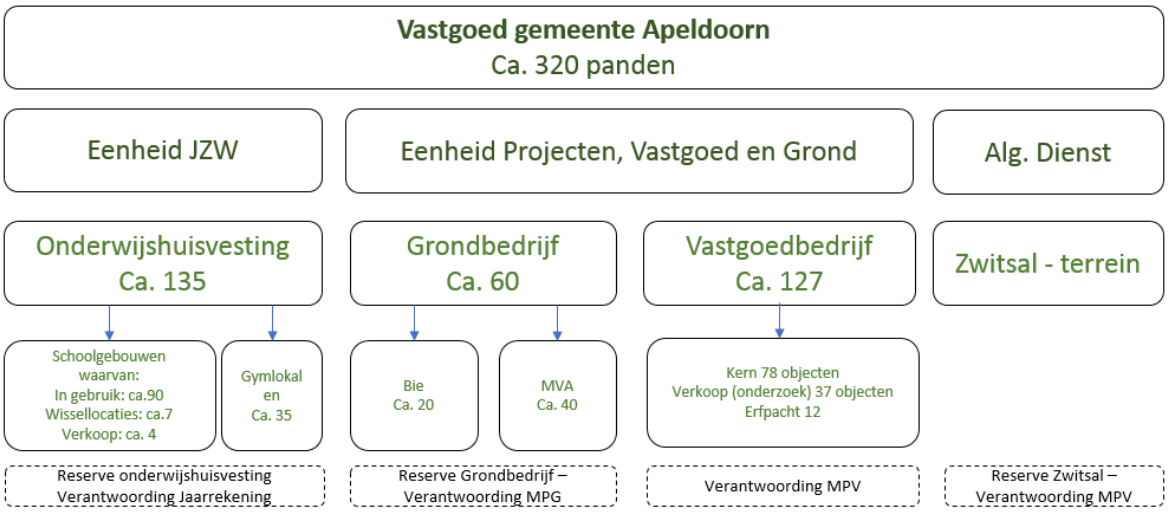

(Accres B.V. beheert en exploiteert de 35 gymlokalen van JZW en ca. 20 maatschappelijke objecten van de kernportefeuille van het Vastgoedbedrijf)

Actuele ontwikkelingen

<u>Verkoop (maatschappelijk) vastgoed</u>

De structurele taakstelling die het Vastgoedbedrijf sinds 2012 heeft gehad, is inmiddels volledig gerealiseerd. De afgelopen jaren en ook de komende periode heeft het Vastgoedbedrijf te maken met een incidentele taakstelling.

Taakstelling	Jaarlijkse kosten	Incidentele taakstelling MPB	Jaarschijf
MPB 2019-2022	€ 150.000,-	€ 600.000 + € 500.000	2019
MPB 2020-2023	€ 150.000,-	€ 1.500.000	2020-2021-2022
MPB 2021-2024 *	€ 40.000,-	€ 200.000	2021-2022

* Betreft 2021 en 2022 (beide € 100.000)

In 2020 is de taakstelling van € 1,5 miljoen nagenoeg gerealiseerd. Ook is de verwachting dat de taakstelling voor 2021 en verder ruimschoots zal worden gehaald. De taakstelling 2020 was gekoppeld aan de verkoop van de Van Huutstraat (voormalig Sportfondsenbad) Deze verkoop heeft in 2020 (nog) niet plaatsgevonden en schuift als gevolg van een bestemmingsplanprocedure naar verwachting nog 1 jaar door. Daarnaast is voor 2021 voorzien in de verkoop van het voormalig postkantoor.

De Compensatieregeling Maatschappelijk Vastgoed 2016 is, na evaluatie, door de Raad in 2020 afgeschaft. De regeling bood maatschappelijke, culturele en non-profit organisaties de mogelijkheid tot compensatie bij de aankoop van (gemeentelijk) maatschappelijk vastgoed.

Na 2022 zal de te verkopen voorraad panden van het Vastgoedbedrijf beperkt zijn. De huidige verkooporganisatie zal dan ook worden bezien. De voorraad per 1-1-2021 bedraagt circa 15 locaties voor het Vastgoedbedrijf, welke nog opgepakt dienen te worden.

Vastgoedsysteem
In 2020 is het nieuwe vastgoedsysteem in werking getreden waarbij wij complimenten hebben mogen ontvangen van de accountant op de wijze waarop de overgang heeft plaatsgevonden. Deze complimenten zijn tevens verwoord in de review van de accountant naar de raad. In 2021 zal de nadruk komen te liggen op de nadere uitwerking van de informatievoorziening van het systeem. Ook de komende jaren zal dit een continu proces zijn vanwege technologische ontwikkelingen en veranderde informatiebehoefte.

Wettelijke bepalingen brandveiligheid
Naar aanleiding van het project Huis van de Stad is ook voor de overige grote objecten (top 15 van de vastgoedportefeuille) een scan uitgevoerd. Deze heeft geleid tot het krediet zoals opgenomen in de MPB 2021-2024 voor aanpassing van Huis voor Schoone Kunsten. Voor de overige panden in de portefeuille wordt samen met de gebruiker (die verantwoordelijk is voor de gebruiksvergunning of gebruiksmelding) gekeken of de vergunningen nog voldoen.

Accres (dienstverleningsovereenkomst - DVO)
De DVO met Accres is ingegaan op 1 januari 2017 en duurt voor tot en met 31 december 2020. In 2019 is dienstverleningsovereenkomst met Accres geëvalueerd waarna in 2020 door de gemeente de nieuwe uitvraag is opgesteld. Dit heeft samen met de aanbieding van Accres gerresulteerd in een nieuwe DVO afspraak. Deze is 23 december 2020 ondertekend waardoor de nieuwe afspraken per 1 januari 2021 in zullen gaan.

Onderhoud
In de paragraaf ‘Onderhoud kapitaalgoederen’ is opgenomen dat met betrekking tot het onderhoud wordt gewerkt met Meerjarenonderhoudsplannen (MJOP’s), conform de NEN 2767. De onderhoudsvoorziening Vastgoedbedrijf – exclusief de aan Accres verhuurde panden - kent een stand van € 2,25 miljoen per ultimo 2020. Daarmee is de voorziening dekkend voor de geplande MJOP-uitgaven in de periode 2021-2040.
Voor het onderhoud aan de aan Accres verhuurde panden wordt momenteel in beeld gebracht welke renovaties aan die panden noodzakelijk zijn in de komende 5-10 jaar gelet op de huidige technische levensduur van die panden. Veel panden zijn in de periode 1970-1990 gebouwd bij de verdere ontwikkeling van de stad destijds.

Op basis van de nieuwe uitvraag aan Accres voor de DVO 2021–2024 zal circa € 0,4 miljoen per jaar aan extra budget benodigd zijn voor het onderhoud van panden van het Vastgoedbedrijf in de komende jaren. Dit is in lijn met de aanwezige risicokaart Onderhoud Accres, welke sinds de start van de DVO in 2017 aan de orde is. Voor de panden van Onderwijshuisvesting is het budget naar verwachting toereikend.

Voor het jaarlijks onderhoud aan de parkeergarages wordt in samenwerking met B&O een prestatiecontract - gelijk aan Huis van de Stad en de gemeentewerven Noord en Zuid - voorbereid voor de komende 4 jaar met opties tot verlengingen tot totaal 20 jaar.

Risico’s
Voor het vastgoedbedrijf onderkennen we een aantal risico’s - geen top risico’s op financiën en doelstellingen/imago - die ook zijn opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen. Deze vloeien voort uit de reguliere taken van het vastgoedbedrijf. De risico's bevatten onderhoud vastgoed (waaronder Omnisport), leegstand, vervangingsinvesteringen en afwaardering vastgoed.

COVID-19

De Covid-19 crisis heeft in 2020 zeker invloed gehad op de bedrijfsvoering van het Vastgoedbedrijf. Een deel van onze huurders ondervond problemen met de bedrijfsvoering en kon door tegenvallende inkomsten de huur niet meer naar wens voldoen. Waar mogelijk zijn betalingsregelingen getroffen met huurders. In 2020 heeft dit ertoe geleid dat een deel van de ontvangsten doorschuift naar 2021 en verder.
Ten aanzien van het onderhoud van vastgoed zijn als gevolg van de Covid-19 crisis juist onderhoudswerkzaamheden naar voren geschoven (uitgevoerd in 2020 terwijl ze pas na 2020 gepland waren) omdat de panden nu niet of nauwelijks gebruikt werden. Dit heeft geleid tot extra uitgaven in 2020.

Projecten en investeringen

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed
In de afgelopen jaren heeft besluitvorming en kredietverlening plaatsgevonden over het project verduurzaming gemeentelijk vastgoed. Door de Raad is een krediet van totaal € 9,5 miljoen beschikbaar gesteld. Hierover wordt jaarlijks gerapporteerd in het MPV (Meerjarenperspectief vastgoedexploitaties). In 2020 is een deel van de geplande maatregelen uitgevoerd en is gewerkt aan het (deels) gemeentelijk zonnepark. In 2021 zal de besluitvorming (t.a.v. de realisatie) van het zonnepark plaatsvinden. Zoals tevens vermeld in het MPV zal de totale uitvoering van de maatregelen langer duren en ook nog in 2022 plaats vinden.

Sporthal Zuiderpark
In de MPB 2020-2023 is budget opgenomen ter dekking van de kapitaallasten van een nieuwe investering van € 7,5 miljoen. Dit bedrag is indicatief op basis van een raming op kengetallen voor de bouw van een nieuwe gelijkwaardige sporthal. In 2022/2023 is op dit moment sloop en vervangende nieuwbouw gepland. In 2020 zijn gesprekken gevoerd ten aanzien van de verkenning van een nieuwe locatie. Wanneer de uitkomsten van deze gesprekken positief zijn zal de locatiekeuze worden voorgelegd aan de raad (2021) en kan een ontwerp worden gepresenteerd. Dit project bevindt zich momenteel nog in de initiatieffase. De verantwoordelijkheid van het project ligt momenteel bij de afdeling Beleid Maatschappelijke Ontwikkeling. Door de relatie met de bestaande sporthal houdt het Vastgoedbedrijf de ontwikkeling nauwlettend in de gaten.

Zwembad Noord
Op 20 februari 2020 is de raad geïnformeerd over de uitkomst van de haalbaarheid- en locatieonderzoeken voor het nieuwe zwembad in Apeldoorn waarna op 5 maart 2020 een consultatie heeft plaatsgevonden. De voorkeur voor het bouwen van een nieuw overdekt zwembad is hierbij uitgesproken. Ontwikkelingen in 2020 - zoals de verwachte komst van het Korps Mariniers naar Nieuw Millingen - zijn inmiddels onderzocht en hebben geleid tot een nieuw voorstel. Dit voorstel, met betrekking tot het type zwembad en de locatie zal in het voorjaar 2021 aan de raad worden voorgelegd. Realisatie van het nieuwe zwembad is op z'n vroegst in 2023. Dit project bevindt zich momenteel nog in de initiatieffase. De verantwoordelijkheid van het project ligt momenteel bij de afdeling Beleid Maatschappelijke Ontwikkeling.

Huis voor de Schoone Kunsten
In de MPB 2020-2023 is een krediet opgenomen van € 400.000 voor aanpassing van Huis voor de Schoone Kunsten om aan de huidige brandveiligheidseisen te kunnen voldoen. De uitvoering hiervan zal in 2021 plaatsvinden.

Sportvelden en kleedaccommodaties
In navolging van het Sportakkoord wordt de komende periode gewerkt aan een nieuw (Apeldoorns) sportakkoord met daarin de hernieuwde visie op de Apeldoornse sport. In deze visie zullen tevens kader en randvoorwaarden worden geschetst voor de accommodaties is

eigendom van de gemeente. De diverse accommodatievraagstukken die spelen worden hierin meegenomen en op elkaar afgestemd.

Landgoed Woudhuis en bossen
In 2020 is de erfpachtovereenkomst (inclusief 2 pachtboerderijen en in pacht gegeven terreinen) met Natuurmonumenten ten aanzien van het bos/natuurbeheer bekrachtigd. De monumentale boerderij (Woldhuis 13) bleek in slechtere bouwkundige staat dan oorspronkelijk gedacht. Mede om goed te kunnen sturen op de financiën is de verbouw van de boerderij in tweeën geknipt. Fase 1 betreft werkzaamheden gericht op het herstellen en restaureren van het monument en deze kunnen vooruitlopend op een bestemmingsplanwijziging op termijn worden uitgevoerd. Fase 2 betreft aanpassingen ten behoeve van het gebruik vindt plaats in relatie tot te maken afspraken met beoogd huurder en kan niet eerder dan nadat het bestemmingsplan is gewijzigd. Het is op dit moment (januari 2021) nog onduidelijk of de uitvoering haalbaar is met de in eerste instantie bedacht beoogde huurder.

Voor 2 resterende opstallen op landgoed Woudhuis - die momenteel leegstand kennen - moet nog een plan worden opgesteld.

Samen055
Ten behoeve van een Samen055 - onderdeel van de basisinfrastructuur van de algemene voorzieningen van Apeldoorn - is in 2018 door het Vastgoedbedrijf de locatie Zilverschoon aangekocht. De verbouwing van (een deel) van wijkcentrum De Stolp en MFC dok Zuid, is inmiddels opgeleverd.. De aanbesteding voor de verbouwing van de Zilverschoon is in gang gezet en zal naar verwachting in medio 2021 worden opgeleverd.

Omnizorg
Voortschrijdend inzicht, jaren van ervaring en verandering van zorgaanbod hebben er toe geleid dat er aanpassingen aan en rond het gebouw Omnizorg noodzakelijk zijn. Hiervoor is inmiddels een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld om te komen tot een plan met kostenraming. In 2021 wordt een integraal voorstel voorbereid voor de benodigde fysieke aanpassingen. Na besluitvorming door uw raad op een aantal hoofdthema's inclusief de effecten voor de investeringskosten en beheer-en exploitatiekosten wordt op basis van een go - no go de realisatiefase in 2021 opgestart.

Parkeergarage Haven Centrum
In relatie tot de ontwikkeling van het projectgebied Haven Centrum wordt naar verwachting in 2021 voor parkeergarage Haven Centrum een plan voor renovatie en verduurzaming opgesteld.

Brandweerkazernes
1 post-gedachte
De VNOG heeft de wens om drie brandweervestigingen binnen de grenzen van Apeldoorn samen te voegen tot een centrale post. Dit vanuit de gedachte dat zowel bedrijfsmatig (bezuinigingsoverwegingen), als op veiligheid (aanrijtijden) winst behaald kan worden. Daarnaast ziet de VNOG het als een optie om ook haar administratieve en bestuurlijke taken op deze nieuwe locatie te concentreren. Naast de kansrijkheid voor een nieuwe locatie in Apeldoorn worden de financiële effecten integraal voor de VNOG en gemeente Apeldoorn in kaart gebracht en ter besluitvorming aan uw raad in 2021 voorgelegd.

Sloop en nieuwbouw 4 brandweerposten
Op dit moment worden 9 brandweerposten verhuurd aan de VNOG. Vier brandweerposten gelegen in de dorpen buiten Apeldoorn bereiken binnen vijf jaar het einde van hun technische levensduur. Voor deze locaties is in 2020 een projectplan geschreven voor de sloop en nieuwbouw van deze 4 posten in 2024- 2025 met als doel om de haalbaarheid en de effecten voor de investeringskosten en beheer- en exploitatiekosten in kaart te brengen en de bestuurlijke besluitvorming in 2021 op te starten.

Financiële context

Financieel gezien loopt het Vastgoedbedrijf door bijna alle gemeentelijke beleidsprogramma's en de daaronder vallende taakvelden heen. Het financiële resultaat van het Vastgoedbedrijf over het vastgoed wat valt onder haar budgetverantwoordelijkheid, bedraagt over 2020 (slechts) € 3.000 nadelig.

Vastgoed Vastgoedbedrijf; bedragen * € 1.000	Prg	Taak-veld	Boekwaarde ultimo 2020	Lasten Saldo	Baten Saldo
Budgetverantwoordelijkheid Vastgoedbedrijf					
Raadhuis	1	010	nihil	5	0
Overig vastgoed	1	030	14,7 mio	-66	73
Brandweer	2	110	2,7 mio	53	1
Parkeergarages/Rijwielstallingen	3	220	12,4 mio	42	84
Openbaar groen en natuurbescherming	3	570	1,8 mio	-187	-87
Begraafplaatsen	3	750	0,5 mio	13	0
Circulus	4	730	3,3 mio	21	9
Wijkcentra, MFC's & Kristal	7	610	16,9 mio	39	4
Omnizorg	7	681	9,6 mio	-4	9
Sporthallen/zwembaden, Omnisport en sportvelden	8	520	39,3 mio	-1.149	952
Huis voor Schoone Kunsten, ACEC & Orpheus	8	530	37,1 mio	13	25
CODA	8	540	15,8 mio	39	12
Historische gebouwen/objecten	9	550	nihil	5	0
Eigen huisvesting (Stadhuis + B&O + Samen055)	10	040	38,1 mio	-23	113
Subtotaal budgetverantwoordelijkheid VGB			**192,4 mio**	**-1.198**	**1.195**
Budgetverantwoordelijkheid buiten Vastgoedbedrijf					
Zwitsal (00300011/00300012)	1		nvt	-3	-109
Grondbedrijf (032/082)	9		nvt	-533	2.199
Erfpacht Grondbedrijf (03200003)	9		nvt	0	303
Subtotaal budgetverantwoordelijkheid buiten VGB			**nvt**	**-535**	**2.393**

NB: Bovengenoemde bedragen van het Vastgoedbedrijf zijn exclusief onderwijsvastgoed (bij Onderwijshuisvesting), vastgoed in (voormalige) grondexploitatie (bij Grondbedrijf), vastgoed op de Zwitsallocatie (bij project Zwitsal) en gemeentelijke apparaatskosten.

De voornaamste verschillen ten opzichte van de begroting daarbij zijn:

- Verlaging kapitaallastenrente met 0,3% € 0,4 miljoen voordeel
- Accres onderhoud € 0,6 miljoen nadeel
  Dit betreft zowel de afrekening 2019, het naar voren gehaald onderhoud 2021 en niet benodigd onderhoud 2020
- (Exploitatie)onderhoud Vastgoedbedrijf € 0,1 miljoen nadeel
- Diverse extra (éénmalige) opbrengsten, waaronder verkoop € 0,2 miljoen voordeel
- Ontvangen SPUK-uitkering met storting in voorziening per saldo nihil
- Overige kleinere afwijkingen € 0,1 miljoen voordeel

De boekwaarde ultimo 2020 van het vastgoed van het Vastgoedbedrijf bedraagt € 192 miljoen. De boekwaarde is in 2020 enerzijds verhoogd met investeringsuitgaven van ruim € 2 miljoen (met name kredieten verduurzaming vastgoed en trekkenwand Orpheus) en anderzijds verlaagd met de jaarlijkse afschrijving van € 7,5 miljoen.

2.9 COVID-19

Inleiding

Het coronavirus COVID 19 heeft in 2020 een grote impact gehad op onze economie en onze inwoners. Aanvullend op steunmaatregelen van het Rijk en van Provincie hebben wij met lokale steunmaatregelen onze economie en onze inwoners zo goed mogelijk proberen te ondersteunen.
In de programma's besteden we hier aandacht aan.
In 2020 hebben we met quick scans per kwartaal het financiële effect in beeld gebracht. In deze paragraaf geven we een samenvattend beeld van het financiële effect COVID 19 in 2020.

Samenvatting financieel effect COVID19

Recap COVID 19 (bedragen * € 1.000)		**Rek. 2020**
Budget jaarrekening 2020(inclusief inzet eigen middelen)		13.409
Uitgaven jaarrekening 2020		-11.828
Saldo		1.581
Nog te bestemmen volgens besluit decembercirculaire		
- Continuïteit in de zorg ; beschermd wonen	-153	
- Crisisdienstverlening; bestrijden regionale werkloosheid	-478	
		-631
Resultaat vierde quick scan na bestemming in 2021		*950*

Toelichting.

a. Budget jaarrekening 2020

In 2020 hebben we € 13,4 miljoen voor corona-gerelateerde uitgaven en dekking van kosten en gederfde inkomsten bestemd. Dat zijn bijdragen van het Rijk en Provincie Gelderland en inzet van eigen middelen.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	**Jaarrekening 2020**
Ontvangsten Rijk/provincie en inzet eigen middelen	
Bijdrage Rijk via algemene uitkering, 1e en 2e tranche	6.896
Bijdrage Rijk via algemene uitkering, 3e tranche	1.436
Bijdrage Provincie, lump sum bijdrage	463
Bijdrage Provincie, arbeidsmarktregio	453
Bijdrage Provincie, cultuur (Orpheus en Gigant)	315
Uitvoeringskosten TOZO 1,2 en 3	3.193
Inzet eigen middelen	
Budget onvoorzien	170
Overige inzet eigen middelen	434
Bijdrage Veiligheidsregio	49
Totaal ontvangsten	*13.409*

In het laatste kwartaal hebben we meer geld gekregen van het rijk (decembercirculaire) en we hebben compensatie ontvangen voor de uitvoering van TOZO 1,2 en 3. Daarnaast hebben we een aantal activiteiten in het kader van corona uit reguliere budgetten gedekt, zoals de kosten van extra faciliteiten voor thuiswerken. In totaal zijn de beschikbare middelen in het laatste kwartaal van 2020 met bijna € 5 miljoen toegenomen.

b. Bestemming van het budget.

Hieronder volgt een overzicht van de bestemming van het budget in 2020.

Raming extra kosten/derving opbrengsten)	Realisatie 2020	rop 2020	Totaal incl. rop
Arbeidsmarktregio		453	453
Lucrato	832		832
Uitvoeringskosten TOZO	1.888		1.888
Tekort parkeren (incl. parkeren Berg en Bos)	1.934		1.934
Prognose tekort toeristenbelasting	944		944
Tekort ozb	0		0
Tekort precario	150		150
Tekort leges burgerzaken	58		58
Tekort marktgelden	47		47
Veilige buitenruimte	521		521
Reserveren voor verkiezingen in tijden van corona		259	259
Ondersteuning grotere culturele instellingen (CODA, Orpheus, Gigant)	398		398
Bijdrage Provincie cultuur voor Orpheus en Gigant	315		315
Compensatie inkomstenderving eigen bijdrage WMO	127		127
Vergoeden eigen bijdrage ouders peuteraanbod	8	65	73
Noodopvang kinderen met ouders cruciaal beroep		190	190
Maatschappelijke opvang, Apeldoorn centrumgemeente	456	428	884
Vrouwenopvang, Apeldoorn centrumgemeente	171		171
Continuïteit financiering sociaal domein, voorschot		474	474
Communicatie	156		156
Bescherming personeel tegen infectie	95		95
Extra faciliteiten thuiswerken	815		815
Digitaal vergaderen	0		0
Dividend BNG en Accres	177		177
Investeringsfonds ondernemen 055 (uit lump sum bijdrage Provincie)	150		150
Steunmaatregel Apeldoorn: bijdrage buurt- en dorpshuizen	79		79
Ondersteuning dorps- en buurthuizen	100		100
Ondersteuning vrijwillige jeugd- en jongerenwerk	15		15
Coronanoodsteun Cultuur en Erfgoed		150	150
Verbeteringen buitenruimte		250	250
Steunmaatregel Accres, inclusief tekort parkeren	pm		
Diverse voor- en nadelen organisatiebudgetten en personele inzet	123		123
Totaal extra kosten/derving opbrengsten	9.559	2.269	11.828
Totaal			*1.581*

Het totaal van de extra kosten en gederfde inkomsten corona in de jaarrekening 2020 bedraagt ruim

€ 11,8 miljoen. Dit bestaat uit een nadeel van € 9,6 miljoen aan extra kosten/minder inkomsten en een bedrag van € 2,2 miljoen dat als overlopend budget gereserveerd wordt voor 2021, omdat betreffende steunmaatregelen nog doorlopen. We hebben effectief en efficiënt medewerkers kunnen inzetten voor de uitvoering van de TOZO regeling, waardoor er minder kosten zijn gemaakt dan de compensatie die van het Rijk is ontvangen.

c. Saldo Corona 2020

Nu we de rekening 2020 opgemaakt hebben komen we uit op een saldo Corona van € 1.581.000. In het saldo zitten twee budgetten, die we in december als centrumgemeente gekregen hebben voor regionale steunmaatregelen. In 2021 volgt een begrotingswijziging en zal de gemeenteraad deze bestemming formaliseren. Het resultaat na deze bestemming is € 950.000.

d. Overzicht ROP's Corona

Een aantal budgetten zijn in het vierde kwartaal beschikbaar gesteld voor activiteiten, die doorlopen in 2021. Deze budgetten worden via de Reserve Overlopende Posten doorgeschoven naar 2021.

Raming Reserve Overlopende Posten Corona	ROP 2020
Arbeidsmarktregio	453
Reserveren voor verkiezingen in tijden van corona	259
Vergoeden eigen bijdrage ouders peuteraanbod	65
Noodopvang kinderen met ouders cruciaal beroep	190
Maatschappelijke opvang, Apeldoorn centrumgemeente	428
Continuïteit financiering sociaal domein, voorschot	474
Coronanoodsteun Cultuur en Erfgoed	150
Verbeteringen buitenruimte	250
Diverse voor- en nadelen organisatiebudgetten en personele inzet	
Totaal	*2.269*

Reserve Corona

Op dit moment zitten we nog midden in de coronapandemie. Komende tijd zullen aanvullende steunmaatregelen van het Rijk en ook van onze gemeente wenselijk en noodzakelijk zijn. Daarnaast zullen we ook in 2021 te maken krijgen met inkomstenderving en extra gemeentelijke kosten. Daarom zal vooruitlopend op de besluitvorming over de jaarrekening 2020 een voorstel worden voorgelegd aan de gemeenteraad om het saldo corona 2020 storten in een nieuw te vormen Reserve Corona.
Vanuit deze reserve kunnen extra corona-gerelateerde kosten en steunmaatregelen 2021 (voor bijv. economie, cultuur, sport, jongeren) voor overbrugging en herstel worden gedekt.
In 2021 volgt nog compensatie over 2020. Het betreft onder andere de nacalculatie van het Rijk compensatie inkomstenderving, compensatie zwembaden, compensatie afvalinzameling.
Voorstel is om deze middelen toe te voegen aan de reserve Corona of indien van toepassing rechtstreeks beschikbaar te stellen. Vervolgens stellen we voor, zoals gemeld in het raadsvoorstel van de decembercirculaire, om de nog niet geoormerkte tranche van het rijk van € 1.575.000 voor cultuur toe te voegen aan de reserve. Daarnaast verwachten we in 2021 nog aanvullende steunmaatregelen en budgetten van het Rijk, die we lokaal zullen inzetten, zoals het onlangs door het Rijk gepresenteerde 'Steunpakket sociaal en mentaal welzijn en leefstijl' van € 200 miljoen.
Tenslotte is in deze jaarrekening 2020 een voorstel opgenomen over de bestemming van het overschot 2020 op sport van € 140.000 met de intentie om dit aan te wenden voor een mogelijke hulpvraag van sportverenigingen in 2021.

Risico Corona
Het coronavirus COVID-19 heeft in 2020 ook een economische teruggang tot gevolg gehad. We hebben te maken gekregen met een recessie. Het is nog onzeker hoelang en in welke mate het virus een bedreiging zal vormen. Begin 2021 dreigt een derde golf en hebben we te maken met een gedeeltelijke lockdown. Anderzijds zal vaccinatie er toe leiden, dat de samenleving geleidelijk weer open zal gaan. Het laatste basisscenario van het CPB gaat uit van een matig herstel in 2021, maar ook een pessimistischer scenario is nog steeds mogelijk. In de jaarrekening hebben we een risico COVID 19 opgenomen van € 4 miljoen met mogelijk een structureel conjunctureel effect.

Jaarrekening 2020

Jaarstukken 2020
Gemeente Apeldoorn

3.1

Waarderingsgrondslagen

3.1.1 Algemeen

De gemeentewet bepaalt dat wij met een jaarrekening, jaarverslag en controleverklaring verantwoording aan u afleggen over het financiële beheer dat wij in het vorige begrotingsjaar hebben gevoerd.
Alle eenheden binnen onze organisatie hebben een bijdrage geleverd aan de jaarrekening en het jaarverslag.

3.1.2 Waarderingsgrondslagen

Algemeen

We hebben deze jaarrekening opgesteld volgens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De commissie BBV heeft dit jaar, het zij beperkt, een aantal notities met uitwerkingen van de nieuwe regelgeving uitgebracht. Deze notities van de commissie BBV hebben wij, daar waar nodig was, geïmplementeerd. Daarmee voldoet deze jaarrekening aan alle regelgeving.

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa waarderen we op de prijs waarvoor we ze gekocht of gemaakt hebben, min de cumulatieve afschrijving.
Daarnaast waarderen wij onder de categorie de disagio op leningen.

Materiële vaste activa

Waardering

Materiële vaste activa waarderen we op de prijs waarvoor we ze gekocht of gemaakt hebben, min de cumulatieve afschrijving en bijdragen van derden. Wij kennen 3 categorieën materiële vaste activa, te weten materiële vaste activa met economisch nut, materiële vaste activa met economisch nut waar heffingen tegenover staan en materiële vaste activa met maatschappelijk nut.
De onroerende zaken die we willen verkopen, waarderen we op de gecorrigeerde historische kostprijs van 1995 of lagere marktwaarde. Het gaat hierbij om voormalig woningbezit van het Grondbedrijf. Erfpachtterreinen waarderen we op de eerste uitgifteprijs of de registratiewaarde. Als de contante waarde van de toekomstige canons voor deze terreinen lager is, waarderen we de terreinen op die lagere waarde.
Als gevolg van de notitie Grondexploitaties van de commissie BBV rubriceren wij de voormalige NIEG-gronden (eventueel inclusief panden) onder de strategische gronden. De strategische gronden zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs of lagere marktwaarde.

Afschrijving

De afschrijvingen berekenen we elke maand per investering op basis van:

- de looptijd;
- het rentepercentage;
- de afschrijvingsmethode die we voor die investering toepassen.

Het rentepercentage wordt berekend volgens de rekenmethodiek uit de notitie rente van de commissie BBV. Voor 2020 was dit percentage 1,1%. Verder gebruiken we voor nieuwe investeringen de annuïtaire afschrijvingsmethode. Dat geldt alleen niet voor de investeringen in onderwijshuisvesting. Die schrijven we lineair af. Over de panden die, naast gronden, zijn opgenomen onder de Strategische gronden schrijven we niet af.

Levensduur

De levensduur van een activum kan variëren van 3 jaar voor bepaalde automatiseringsmiddelen tot 60 jaar voor bijvoorbeeld de stichtingskosten van onderwijsgebouwen.
Hieronder ziet u een overzicht van de levensduur van investeringen.

Afschrijvingstermijnen materiële activa met economisch nut:
a. Niet afschrijven: gronden en terreinen;
b. 60 jaar: stichtingskosten schoolgebouwen (excl. Grond);
c. Maximaal 60 jaar: uitbreiding schoolgebouwen;
d. 60 jaar: stichtingskosten gymnastieklokalen en sporthallen onderwijs;
e. 40 jaar: nieuwbouw woonruimten, kantoren en bedrijfsgebouwen;
f. Maximaal 40 jaar: uitbreiding woonruimten, kantoren en bedrijfsgebouwen;
g. 40 jaar: parkeergarages;
h. 40 jaar: aanleg rioleringen;
i. 40 jaar: vervanging en herstel rioleringen;
j. 40 jaar: gymnastieklokalen en sporthallen (niet- onderwijs);

k. 40 jaar: aanleg sportvelden
l. 30 jaar: woonwagenlocaties;
m. 25 jaar: lichtinstallaties sportaccommodaties;
n. 25 jaar: onderlaag/ fundering kunstgrasveld;
o. 20 jaar: renovatie en verbouwing woonruimten, kantoren en bedrijfsgebouwen, gebouwen onderwijs- en sportaccommodaties, technische installaties, zoals voor liften, centrale verwarming en klimaatbeheersing;
p. 20 jaar: semi- permanente bebouwing;
q. 20 jaar: inrichtingskosten sportaccommodaties;
r. 5 à 15 jaar: tijdelijke noodgebouwen/ huisvesting;
s. 5 à 15 jaar: transportmiddelen, auto's, motorvoertuigen, aanhangwagens;
t. 10 jaar: telefooncentrales;
u. 10 Jaar: gymnastiekmateriaal (exclusief onderwijs);
v. 10 jaar: kunstgrasvelden (toplaag);
w. 10 jaar: meubilair, inventaris en diverse kleine voorzieningen;
x. 10 jaar: stemmachines;
y. 3 à 5 jaar: automatiseringsapparatuur
z. 5 jaar: software
aa. 5 jaar: gereedschappen, verbindingsmiddelen.

Afschrijvingsbeleid materiële vaste activa met maatschappelijk nut
a. 50 jaar: wegen, pleinen en rotondes, fietspaden – elementenverharding;
b. 50 jaar: bomen;
c. 40 jaar: wegen, pleinen en rotondes, fietspaden - asfalt en beton;
d. 40 jaar: parken en groenvoorzieningen;
e. 40 jaar: waterwegen, waterbergingen en walbeschoeiing;
f. 40 jaar: bruggen, tunnels, viaducten (beton, steen en staal);
g. 40 jaar: openbare verlichting – masten;
h. 25 jaar: bruggen, tunnels, viaducten (hout);
i. 25 jaar: verkeersregelinstallaties;
j. 20 jaar: openbare verlichting- armaturen;
k. 20 jaar: pompen en gemalen;
l. 15 jaar: speelvoorzieningen en straatmeubilair.

Immateriële vaste activa
De bijdragen aan activa in eigendom van derden worden annuïtair afgeschreven in dezelfde termijnen als de eigen materiële vaste activa.

Financiële vaste activa
De belangen in gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen en effecten waarderen we op de prijs die we daarvoor betaalden of de lagere marktwaarde. Leningen waarvan de rente langer dan 1 jaar vast staat nemen we voor de nominale waarde of de lagere marktwaarde.

Voorraden (exclusief Grondbedrijf)
De voorraden waarderen we tegen de historische uitgaafprijs of vervaardigingsprijs. Als de marktwaarde lager is, waarderen we ze op de lagere marktwaarde.

Voorraden grond
De voorraad in exploitatie genomen gronden waarderen we tegen vervaardigingsprijs. Is het batig saldo van de toekomstige opbrengsten en kosten lager dan de boekwaarde dan is er sprake van een verwacht tekort. Voor de verwachte tekorten maken we een verliesvoorziening die we in mindering brengen op de waarde van de gronden. De boekwaarde is het saldo van de gerealiseerde kosten min de gerealiseerde opbrengsten.

De voorraad grond- en hulpstoffen waarderen we tegen de historische uitgaafprijs of vervaardigingsprijs of tegen de marktwaarde als die lager is.

Vorderingen
We hebben de vorderingen opgenomen voor de verkrijgingsprijs, waarvan we een voorziening hebben afgetrokken voor het geval de vorderingen oninbaar zijn.

Liquide middelen
De liquide middelen hebben we opgenomen voor de nominale waarde.

Overlopende activa
De overlopende activa hebben we opgenomen voor de nominale waarde.

Algemene reserve
Algemene reserves zijn reserves waaraan u geen specifieke bestemming heeft gegeven.

Bestemmingsreserves
Bestemmingsreserves zijn reserves waaraan u wel een specifieke bestemming heeft gegeven. Binnen de bestemmingsreserves maken we onderscheid tussen wettelijke reserves, egalisatiereserves en overige bestemmingsreserves. De Algemene Reserve Grondbedrijf zien we bijvoorbeeld ook als een bestemmingsreserve.

Rentetoevoeging reserves
Volgens de notitie reserves en voorzieningen wordt in beginsel geen rente toegerekend aan reserves.

Voorzieningen
Volgens het BBV moeten we voorzieningen maken in deze drie gevallen:
- Er zijn verplichtingen en verliezen waarvan we de hoogte op de balansdatum niet zeker weten, maar wel redelijk kunnen inschatten;
- Er zijn op de balansdatum risico's die kunnen leiden tot verplichtingen of verliezen, waarvan we de hoogte al redelijk kunnen inschatten;
- We moeten in de toekomst kosten maken. Maar we mogen dan alleen een voorziening maken, als de kosten voor de balansdatum ontstonden en de voorziening bedoeld is om de lasten gelijk te verdelen over een aantal begrotingsjaren;
- We gaan middelen van derden in de toekomst besteden.

We vormen voorzieningen voor de nominale waarde.

Langlopende schulden
De langlopende schulden hebben we opgenomen voor de nominale waarde. Langlopende schulden zijn schulden waarvan de rente één jaar of langer vast staat.

Kortlopende schulden en vlottende passiva
Kortlopende schulden hebben we opgenomen voor de nominale waarde.

Garant- en borgstelling
De garant- en borgstellingen worden in de bijlage niet uit de balans blijkende verplichtingen tegen de nominale waarde opgenomen.

Gebeurtenissen na balansdatum
Tussen het einde van het boekjaar en de vaststelling van de jaarrekening hebben zich geen gebeurtenissen voorgedaan, die van belang zijn voor het inzicht van de financiële positie van de gemeente Apeldoorn en die niet zijn verwerkt in deze jaarrekening. Onder dit onderwerp willen wel ingaan op de Coronacrisis.
De financiele gevolgen van 2020 van de coronacrisis zijn in deze jaarrekening verwerkt. Hoe groot de financiële impact voor het vervolg zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de

continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Vennootschapsbelasting
Vanaf 2016 zijn wij als gemeente vennootschapsplichtig. In de jaarrekening staat hiervoor een schuld opgenomen, omdat wij aangifte hebben gedaan.

3.1.3 Grondslagen voor resultaatbepaling

Lasten-batenstelsel
Voor de jaarrekening gebruiken we het lasten-batenstelsel. Dat betekent dat we lasten en baten hebben toegerekend aan het jaar waarin de diensten of goederen zijn geleverd. Baten en lasten die met elkaar te maken hebben, verantwoorden we in hetzelfde jaar. In de jaarrekening staan ook de verliezen en risico's die we redelijk kunnen berekenen, die zijn ontstaan in of voor 2020.

Winstneming Grondbedrijf
Als gevolg van nieuwe voorschriften van de commissie BBV is de grondslag voor winstneming door het Grondbedrijf ingrijpend gewijzigd in 2017. Volgens deze regels dient de winst te worden genomen o.b.v. het percentage van realisatie: (% realisatie kosten x % realisatie opbrengsten) x geraamde winst. Hierbij wordt rekening gehouden met eventuele onzekerheden in de bepaling van de geraamde winst.
Als we een complex afsluiten, brengen we het saldo van dat complex ten gunste of ten laste van de reserve van het Grondbedrijf.

Dividend
Dividend wordt in opbrengsten opgenomen nadat het besluit over uitkering van dividend is genomen.
De BNG heeft haar dividend over 2019 in 2020 niet mogen uitkeren van de Nederlandse Bank. Er is op balansdatum onvoldoende duidelijkheid. We hebben deze opbrengst daarom niet verwerkt in deze jaarrekening.

Resultaatbestemming
Volgens het BBV moeten we de veranderingen in de reserves apart verantwoorden via taakveld 010 in de programmarekening. Zo is er zowel voor als na de bestemming van de reserve een goed beeld van het resultaat van de jaarrekening. De bestemming is in dit geval de verrekening met de reserves door een storting of onttrekking.

3.2

Balans

3.2.1 Algemeen

De balans is een momentopname en laat een beeld zien van de vermogenstoestand op een specifieke datum. Aan de debetkant van de balans staan de bezittingen (activa). Dat zijn niet alleen tastbare zaken zoals gebouwen en voorraden, maar ook vorderingen die we op anderen hebben. Aan de creditkant van de balans staan de financieringsbronnen (passiva). Dat zijn onder andere de voorzieningen, reserves en schulden op lange en korte termijn.

We hebben de balans ingedeeld volgend het BBV. We hebben een extra kolom Mutatie opgenomen om u een beter beeld te geven van de veranderingen in 2020. Bij de toelichting op de balans geven we per post een verklaring van de grootste veranderingen.

3.2.2 Balans per 31 december

			bedragen x € 1.000,-
Activa	**31-12-2020**	**31-12-2019**	**Mutatie**
Vaste activa			
00 Immateriële vaste activa			
- Kosten verbonden aan sluiten geldlening & saldo agio/disagio	-525	-606	81
- Bijdrage aan activa in eigendom van derden	2.340	1.517	823
01 Materiële vaste activa			
- Maatschappelijk nut	48.437	37.315	11.122
- Economisch nut	487.440	505.605	-18.165
- Economisch nut, met heffingsgrondslag	49.867	51.685	-1.818
02 Financiële vaste activa			
- Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	1.664	1.664	
- Leningen aan woningbouwverenigingen	10.600	16.900	-6.300
- Overige langlopende leningen	31.478	33.721	-2.243
Totaal Vaste activa	*631.301*	*647.801*	*-16.500*
Vlottende activa			
03 Voorraden			
- Vooruitbetalingen		53	-53
- Overige grond- en hulpstoffen	5.057	6.083	-1.026
- Onderhanden werk (incl. bouwgronden in exploitatie)	13.108	31.626	-18.518
- Voorraad Gereed product en Handelsgoederen	258	255	3
04 Vorderingen op korte termijn (< 1 jaar)			
- Rekening courant verhoudingen overige niet-financiële instellingen	370	249	121
- Overige vorderingen	10.851	7.734	3.117
- Vorderingen op openbare lichamen	29.890	31.944	-2.054
05 Liquide middelen			
- Liquide middelen	1.907	471	1.436
06 Overlopende activa			
- Nog te ontvangen bijdragen van de EU			
- Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	2.806	2.386	420
- Overige overlopende activa	31.259	29.700	1.559
- Nog te ontvangen bijdragen van de overige overheid	660	251	409
Totaal Vlottende activa	*96.166*	*110.752*	*-14.586*
Totaal Activa	**727.467**	**758.553**	**-31.086**

			bedragen x € 1.000,-
Passiva	**31-12-2020**	**31-12-2019**	**Mutatie**
Vaste passiva			
07 Eigen vermogen			
- Rekeningresultaat	17.068	8.128	8.940
- Algemene reserve	93.151	77.115	16.036
- Bestemmingsreserves	43.739	43.162	577
08 Voorzieningen			
- Voorzieningen	15.337	14.622	715
09 Schulden met een rente vast periode >1 jaar			
- Waarborgsommen	59	61	-2
- Obligatieleningen	165.000	165.000	
- Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige	227.506	244.441	-16.935
- Onderhandse leningen van overige sectoren (nl)	848	873	-25
- Onderhandse leningen van openbare lichamen (art 1a Wet Fido)	15.000	15.000	
- Onderhandse leningen van pensioenfondsen en verzekeringsinst	40.000	70.000	-30.000
Totaal Vaste passiva	*617.708*	*638.402*	*-20.694*
Vlottende passiva			
05 Liquide middelen			
- Liquide middelen			
10 Schulden met een rente vast periode <1 jaar			
- Overige kasgeldleningen	37.000	59.000	-22.000
- Overige vlottende schulden	4.488	6.988	-2.500
11 Overlopende passiva			
- Vooruit ontvangen bedragen van het Rijk	16.645	4.394	12.251
- Vooruit ontvangen bijdragen van overige overheden	9.851	2.826	7.025
- Overige overlopende passiva	38.439	46.824	-8.385
- Vooruit ontvangen bijdragen van de EU	3.338	120	3.218
Totaal Vlottende passiva	*109.761*	*120.152*	*-10.391*
Totaal Passiva	**727.469**	**758.554**	**-31.085**
Niet uit de balans blijkende verplichtingen			
- Gewaarborgde geldleningen/borgstellingen	760.535	774.500	-13.965
- Europese aanbestedingen	15.468	12.201	3.267

3.3

Toelichting op de balans

3.3.1 Immateriële vaste activa

Hieronder ziet u de stand van zaken van de immateriële vaste activa. De immateriële vaste activa bestaan uitsluitend uit bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Kosten geldleningen en saldo agio

Het negatieve saldo bestaat uit de vooruit ontvangen rente voor de gehele looptijd van twee afgesloten leningen. De rente moet worden toegerekend aan het jaar waarop het betrekking heeft, daarom dat dit bedrag is opgenomen op de balans.

Bijdrage aan activa in eigendom van derden

In 2020 hebben wij nieuwe bijdragen aan activa in eigendom van derden gedaan. De mutatie bestaat uit vermeerderingen door aanpassingen van schoolpleinen (comfortabele gezinsstad) en door verminderingen door afschrijving op het bestaande bestand van bijdrage aan activa in eigendom van derden.

bedragen x € 1.000,-

00	Immateriële vaste activa	31-12-2020	31-12-2019	Mutatie
Bijdrage aan activa in eigendom van derden				
00.3	Bijdrage aan activa in eigendom van derden	2.340	1.517	823
Kosten verbonden aan sluiten geldlening & saldo agio/disagio				
00.1	Kosten verbonden aan sluiten geldlening & saldo agio/disagio	-525	-606	81
Totaal	Immateriële vaste activa	1.815	911	904

3.3.2 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa laten de boekwaarde zien van alle zaken die eigendom zijn van de gemeente Apeldoorn. De boekwaarde is de aanschafwaarde min alle afschrijvingen. Hieronder ziet u de stand van de materiële vaste activa per 31 december 2019 en 31 december 2020.

bedragen x € 1.000,-

01	Materiële vaste activa	31-12-2020	31-12-2019	Mutatie
Economisch nut				
01.1	Strategische gronden	21.405	23.396	-1.991
01.2	Gronden en terreinen	46.524	47.137	-613
01.3	Woonruimten	303	307	-4
01.4	Bedrijfsgebouwen	366.565	383.297	-16.732
01.5	Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	12.024	12.078	-54
01.6	Vervoermiddelen	2.694	2.481	213
01.7	Machines, apparaten en installaties	31.876	30.896	980
01.8	Overig materiële vaste activa	6.049	6.015	34
Economisch nut, met heffingsgrondslag				
01.2	Gronden en terreinen	731	741	-10
01.4	Bedrijfsgebouwen m.h.	15.143	15.438	-295
01.5	Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	33.642	35.135	-1.493
01.7	Machines, apparaten en installaties	306	321	-15
01.8	Overig materiële vaste activa	45	50	-5
Maatschappelijk nut				
01.2	Gronden en terreinen	300	1	299
01.4	Bedrijfsgebouwen	-106	32	-138
01.5	Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	40.198	32.497	7.701
01.7	Machines, apparaten en installaties	3.817	2.848	969
01.8	Overig materiële vaste activa	4.228	1.938	2.290
Totaal	Materiële vaste activa	585.744	594.608	-8.864

De veranderingen in de materiële vaste activa komen door jaarlijkse afschrijvingen, desinvesteringen en investeringen. In het overzicht hieronder ziet u per categorie hoe de veranderingen zijn verdeeld over die drie onderdelen.

01 Materiële vaste activa	Nieuwe investeringen	Bijdragen van derden	Verkoop	Afwaardering wegens duurzame waardevermindering	Afschrijving	Mutatie
Economisch nut						
01.1 Strategische gronden	287		-2.120	-158	0	-1.991
01.2 Gronden en terreinen	-441		-83	-89	0	-613
01.3 Woonruimten	-4				0	-4
01.4 Bedrijfsgebouwen	5.478			-9.040	-13.170	-16.732
01.5 Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	500				-554	-54
01.6 Vervoermiddelen	734				-521	213
01.7 Machines, apparaten en installaties	4.635			-230	-3.425	980
01.8 Overig materiële vaste activa	680				-646	34
Economisch nut, met heffingsgrondslag						
01.2 Gronden en terreinen	-10				0	-10
01.4 Bedrijfsgebouwen m.h.	250				-545	-295
01.5 Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	5.502	-5.132			-1.863	-1.493
01.7 Machines, apparaten en installaties	0				-15	-15
01.8 Overig materiële vaste activa	0				-5	-5
Maatschappelijk nut						
01.2 Gronden en terreinen	299				0	299
01.4 Bedrijfsgebouwen	-137				-1	-138
01.5 Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	9.188				-1487	7.701
01.7 Machines, apparaten en installaties	1065				-96	969
01.8 Overig materiële vaste activa	2.335				-45	2.290
Totaal Materiele vaste activa	**30.361**	**-5.132**	**-2.203**	**-9.517**	**-22.373**	**-8.864**

Toelichting bij verkoop en afwaardering wegens duurzame waardevermindering.
Vanaf 2020 worden deze kolommen apart weergegeven. In de kolom verkoop kunt u zien dat we een deel van onze grond hebben verkocht. Bij de afwaardering wegens duurzame waardevermindering kunt u zien
Dat voor een aantal panden een afwaardering heeft plaatsgevonden in verband met voorgenomen verkoop.
Bij 2019 was het bedrag bij verkoop € -2.483.000 en voor afwaardering wegens waardevermindering -150.

Bijdragen van derden
Volgens het BBV moeten we bijdragen van derden aftrekken van de investeringen die we activeren. In dat geval activeren we de investeringen voor een lager bedrag dan waarvoor we die
eigenlijk hebben gekocht of gemaakt. In 2020 ontvingen we bijdragen van derden voor de beken en sprengen en voor het project Voormalige Busbaan De Maten. Ook voor riolering ontvingen we bijdragen via de voorziening riolering.

Investeringen met een maatschappelijk nut
In deze categorie staan de investeringen in de openbare ruimte. Dit zijn investeringen die we in tegenstelling tot de investeringen in materiële vaste activa met een economisch nut, niet zomaar kunnen verkopen. Hiervoor is geen markt. Volgens het BBV moeten we met ingang van 2017 alle investeringen met een maatschappelijk nut activeren, waar we ze voorheen
in één keer ten laste van het resultaat brachten. Hierdoor staan de nieuwe investeringen in deze categorie ook nog niet in verhouding met de afschrijvingen. Deze verhouding zal in de komende jaren langzaam beter worden.

Investeringen economisch nut met een heffingsgrondslag
In deze categorie staan de investeringen waarvan de kapitaallasten in de tarieven kunnen verwerken. Bijvoorbeeld de investeringen in riolering.

Activa in erfpacht Materiële vaste activa (01.2)
Bij de gronden en terreinen horen € 9,5 miljoen gronden die we hebben uitgegeven in erfpacht.

Strategische gronden - Materiële vaste activa (01.1)
Dit betreft gronden van het grondbedrijf die niet in exploitatie zijn.
In 2020 zijn13 panden verkocht, waarvan 5 met winst en 8 met verlies. Ook is € 0,3 miljoen overgeheveld van voorraden naar strategische gronden ivm splitsing complex Kieveen. De boekwaarde is per saldo in 2020 met € 2 miljoen verlaagd naar € 21,4 miljoen.

.

3.3.3 Financiële vaste activa
De financiële vaste activa laten de waarde zien van de geldleningen, die we aan anderen hebben gegeven. Het gaat om geldleningen met een rente die langer dan 1 jaar vaststaat. Hieronder ziet u de stand van de financiële vaste activa per 31 december 2019 en 31 december 2020.

bedragen x € 1.000,-

02	Financiële vaste activa	31-12-2020	31-12-2019	Mutatie
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen				
02.25	Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	1.664	1.664	
Leningen aan woningbouwverenigingen				
02.28	Leningen aan woningbouwcorporaties	10.600	16.900	-6.300
Overige langlopende leningen				
02.32	Overige langlopende leningen	31.478	33.649	-2.171
???	Leningen aan deelnemingen		71	-71
Totaal	**Financiële vaste activa**	**43.742**	**52.284**	**-8.542**

De veranderingen in de financiële vaste activa zijn het gevolg van:
- nieuwe langlopende leningen die we hebben verstrekt, met name uit het Energiefonds Apeldoorn;
- aflossingen die anderen hebben gedaan op leningen die ze bij ons hebben opgenomen.

In het overzicht hieronder ziet u per categorie hoe de veranderingen zijn verdeeld over die twee onderdelen.

bedragen x € 1.000,-

	Financiële vaste activa	Verstrekte leningen	Ontvangen aflossingen	Mutatie
	Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen			
02.25	Kapitaalverstrekking aan deelnemingen			
	Leningen aan woningbouwverenigingen			
02.28	Leningen aan woningbouwcorporaties		-6.300	-6.300
	Overige langlopende leningen			
???	Leningen aan deelnemingen		-71	-71
02.32	Overige langlopende leningen	867	-2.915	-2.171
Totaal	**Financiële vaste activa**	**867**	**-9.286**	**-8.542**

In 2020 hebben we reguliere aflossingen ontvangen.
Zie voor een verdere toelichting ook de paragraaf Financiering.

3.3.4 Voorraden

Hieronder ziet u de stand van de voorraden per 31 december 2019 en 31 december 2020.

bedragen x € 1.000,-

03 Voorraden	31-12-2020	31-12-2019	Mutatie
Onderhanden werk			
- Grondbedrijf projecten	94.994	114.117	-19.123
- Voorziening Grondbedrijf	-81.886	-82.492	605
	13.108	31.626	-18.518
Overige grond- en hulpstoffen			
- Grondbedrijf projecten	5.072	12.441	-7.368
- Voorraad inkoop/verkoop panden	-15		-15
- Voorziening Grondbedrijf		-6.357	6.357
	5.057	6.083	-1.026
Voorraad gereed product en handelsgoederen			
- Voorraad inkoop/verkoop panden	258	255	3
	258	255	3
Vooruitbetalingen			
- Vooruitbetalingen POW		53	-53
		53	-53
Totaal voorraden	**18.424**	**38.017**	**-19.593**

Onderhanden werk
De boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie (BIE) is in 2020 door kosten, opbrengsten en winstneming per saldo met € 19,1 miljoen gedaald naar € 95,0 miljoen. In de verantwoording van programma 9, taakveld 8.2 vindt u een toelichting op deze kosten en opbrengsten van het Grondbedrijf.
De mutatie van de BIE in 2020 wordt in de onderstaande tabel in totaal weergegeven.

bedragen x € 1.000,-

03 Voorraden	31-12-2019	Vermeerdering	Vermindering	31-12-2020
Onderhanden werk				
- Grondbedrijf projecten	114.117	-19.123		94.994
- Voorziening Grondbedrijf	-82.492	-2.147	2.752	-81.886
	31.626	-21.270	2.752	13.108

De BIE verliesvoorzieningen betreffen het deel van de boekwaarde dat in de toekomst naar verwachting niet meer wordt terugverdiend. Aan de voorzieningen wordt een rente toegevoegd van 2%, in 2020 € 1,6 miljoen. Door gunstige ontwikkelingen, met name in complex Zuidbroek, zijn de voorzieningen voor de BIE per saldo met € 0,6 miljoen in 2020 afgenomen.

Grond en hulpstoffen
Dit betreft de gronden van de complexen Kieveen en Kanaalzone Remeha.
Voor Kieveen geldt dat uw raad heeft besloten een deel van dit complex te ontwikkelen. Hiervoor is een nieuw grondbedrijf complex geopend (BIE) en de boekwaarde is op de balans opgenomen bij onderhanden werk. Het resterende deel is bestempeld als strategische gronden en op de balans ondergebracht bij de materiële vaste activa (MVA).
Door dit besluit is tevens de te hoge boekwaarde vereffend met de daarvoor in het verleden getroffen verliesvoorziening.
Dit betekent dat er geen complex Kieveen meer is onder grond en hulpstoffen.
Voor Kanaalzone Remeha is een overeenkomst met een ontwikkelaar gesloten waarbij de planologische procedure is gevoerd om het gebied te transformeren tot woningbouwlocatie. Inmiddels is gestart met het bouwrijpmaken van het terrein. Wanneer deze werkzaamheden zijn afgerond, wordt het terrein terug geleverd aan de ontwikkelaar. Dit zal in het najaar van 2021 plaatsvinden.
De boekwaarde is met € 7,3 miljoen afgenomen, voornamelijk als gevolg van het opheffen van Kieveen. Hiertegenover staat de opheffing van de verliesvoorziening Kieveen van 6,4 miljoen.
De gronden van Kanaalzone Remeha zijn gewaardeerd op de huidige marktwaarde.

In het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG) 2021 kunt u extra informatie over de resultaten en complexen vinden.

3.3.5 Vorderingen op korte termijn (< 1 jaar)

Vorderingen op korte termijn zijn geld en zaken die we binnen een jaar tegoed hebben. In het overzicht hieronder ziet u een opsomming van de vorderingen op korte termijn.

bedragen x € 1.000,-

04	Vorderingen op korte termijn (< 1 jaar)	31-12-2020	31-12-2019	Mutatie
Overige vorderingen				
04.45	Debiteuren	4.061	2.983	1.078
04.79	Overige debiteuren	16.589	14.293	2.296
04.80	Voorziening debiteuren	-9.799	-9.543	-256
	Sub-totaal	**10.851**	**7.733**	**3.118**
Rekening courant verhoudingen overige niet-financiële				
04.81	Rekening courant verhoudingen overige niet-financiële inst.	370	249	121
	Sub-totaal	**370**	**249**	**121**
Vorderingen op openbare lichamen				
04.40	Omzetbelasting	358	1	357
04.82	BTW-compensatiefonds	25.218	26.740	-1.522
04.85	Debiteuren openbare lichamen	4.314	5.202	-888
	Sub-totaal	**29.890**	**31.943**	**-2.053**
Totaal	**Vorderingen op korte termijn (< 1 jaar)**	**41.111**	**39.925**	**1.186**

Debiteuren (overige vorderingen) (04.45 t/m 04.80)
We hebben de post Debiteuren gesplitst in debiteuren openbare lichamen, belastingdebiteuren, bijstandsdebiteuren (Stadsbank) en overige debiteuren. We doen dat omdat de verschillende soorten debiteuren ieder hun eigen risicoprofiel hebben.

We hebben de voorzieningen voor dubieuze debiteuren op de volgende manier berekend:
- De voorziening algemene debiteuren hebben we bepaald op basis van een dynamische beoordeling met individuele toetsing van debiteuren.
- De voorziening debiteuren Stadsbank hebben we bepaald op basis van een dynamische beoordeling.
- De voorziening belastingdebiteuren hebben we bepaald op basis van een dynamische beoordeling van de debiteuren, die we daarna statisch hebben getoetst.

Vorderingen op openbare lichamen (04.40 en 04.82)
Dit zijn vorderingen die we hebben op de Belastingdienst en overige overheden.

Rekening-courant (04.81)
We hebben een rekening-courant met het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN). We hebben daar geld op gestort, maar het fonds heeft voor dat bedrag dat nog open staat per 31/12 nog geen leningen verstrekt.

3.3.6 Liquide middelen

Hieronder ziet u de samenstelling van onze liquide middelen. Liquide middelen zijn contant geld dat we in kas hebben, en onze tegoeden bij de banken.

bedragen x € 1.000,-

05	Liquide middelen	31-12-2020	31-12-2019	Mutatie
Kas / bank / giro				
05.2	Bank	1.883	456	1.428
05.1	Kas	8	14	-7
05.3	Kruisposten	16	1	15
Totaal	**Kruisposten**	**1.907**	**471**	**1.436**

We kunnen veranderingen bij de liquide middelen niet apart verklaren. Daarvoor moet u alle financieringsmiddelen en kortlopende en langlopende leningen bekijken in combinatie met de totale financieringsbehoefte die we hebben. Voor een totaaloverzicht verwijzen wij naar de paragraaf financiering.
We hebben kredietfaciliteiten bij onze banken tot een bedrag van 55 mln.

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren is sinds 2013 een onderdeel van de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). Kort samengevat houdt dat in dat gemeenten liquide middelen die ze over hebben moeten "stallen" bij het Rijk. In de tabel hieronder ziet u dat we in 2020 geen liquide middelen bij
het Rijk hebben gestald. En dat we binnen de bandbreedtes van de wet zijn gebleven. Een uitgebreide versie van de tabel vindt u in bijlage K.

Tabel schatkistbankieren

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)				
Drempelbedrag	**3.982**			
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	1.446	1.701	1.949	1.976
Ruimte onder het drempelbedrag	2.536	2.281	2.034	2.007
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag				
Begrotingstotaal verslagjaar	616.119			
Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	500.000			
Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	116.119			
Drempelbedrag	3.982			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen				
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	130.158	154.824	179.280	181.751
Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	1.446	1.701	1.949	1.976

3.3.7 Overlopende activa

Nog te ontvangen bedragen

Op de post Nog te ontvangen bijdragen staan de opbrengsten die we in 2020 als baten hebben opgenomen in de exploitatie, maar die we nog niet hebben ontvangen. We verantwoorden de opbrengsten als opbrengst in de exploitatie en zetten als tegenboeking de post Nog te ontvangen bedragen op de balans. Op het moment dat we de opbrengst ontvangen, boeken we die af van de balanspost en vervalt de openstaande vordering. De nog te ontvangen bedragen hebben we verdeeld over de diverse overheden.

Overige overlopende activa

Onder de overige overlopende activa vallen onder andere de bedragen die we vooruit hebben betaald. Dat zijn betalingen die we in 2020 hebben gedaan, maar die we in 2020 niet in de exploitatie hadden meegenomen. We 'parkeren' die betalingen op de balans en nemen ze later als kosten alsnog op in de exploitatie. Ook vallen onder deze categorie de nog te ontvangen bedragen van niet zijnde overheidsinstellingen.

Faciliterend grondbeleid

Onder de overige overlopende activa is een bedrag opgenomen van € 1,1 miljoen als verhaalbare kosten in het kader van het faciliterend grondbeleid.

Eigen bijdrage Wmo/CAK

Hoewel wij voor 2020 nog een bedrag verwachten te ontvangen voor de eigen bijdrage WMO/CAK hebben wij hiervoor geen balanspost opgenomen. Dit bedrag komt nu ten gunste van het jaar 2021. Dit doen wij op basis van een recente uitspraak van de commissie BBV.

.

Toeristenbelasting

We verwachten dit jaar een lagere opbrengst van de toeristenbelasting en hebben een lagere balanspost opgenomen als nog te ontvangen.

bedragen x € 1.000,-

06	Overlopende activa	31-12-2020	31-12-2019	Mutatie
Nog te ontvangen bijdragen van de overige overheid				
06.52	Nog te ontvangen bijdragen van overige overheid	660	251	409
Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk				
06.51	Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	2.806	2.386	420
Overige overlopende activa				
06.53	Overige overlopende activa	31.259	29.700	1.559
Totaal	**Overlopende activa**	**34.725**	**32.337**	**2.388**

3.3.8 Eigen vermogen

Het eigen vermogen van onze gemeente bestaat uit verschillende reserves. In deze paragraaf gaan we alleen in op de hoofdzaken rond deze reserves. De bijlagen die we hieronder noemen, geven een uitgebreider beeld van de diverse reserves en de veranderingen die er in 2020 waren.

Bijlage: specificatie reserves en voorzieningen
Bijlage: specificatie bestemmingsreserve Ontwikkeling Apeldoorn
Bijlage: specificatie algemene reserve
Bijlage: specificatie bestemmingsreserve overlopende projecten

Het overzicht hieronder laat de stand van het eigen vermogen per 31 december 2020 zien.

Mutaties reserves

Hieronder geven we een korte toelichting op de belangrijkste reserves en de ongewone veranderingen in 2020. Volgens het BBV bestaat het eigen vermogen uit drie categorieën: algemene reserve, bestemmingsreserves en saldo van de jaarrekening.

Algemene reserve (07.54)

In de beginbalans is het voordelig rekeningresultaat van 2019 (€ 8,1 miljoen) verrekend met de Algemene reserve. Voor een totaal overzicht van de mutaties verwijzen wij u naar bijlage Algemene Reserve.

Bestemmingsreserves (07.55)

Overlopende projecten (toename van € 6,6 miljoen)

Er blijven elk jaar wel exploitatiebudgetten over, waarvan wij aan uw raad voorstellen die naar de komende jaren door te schuiven. In bijlage D treft u daarvan de specificatie aan. We doen dit voorstel in overeenstemming met de kaderstelling overlopende budgetten en kredieten. De vrijval van € 485.000 die u in bijlage D ziet staan zijn budgetten van 2019 die we in 2020 niet hebben gebruikt. Deze budgetten vallen vrij in de exploitatie. We lichten ze daar ook toe.

Reserve Zwitsal park (afname van € 0,9 miljoen)

De reserve Zwitsal is met name ter dekking van de kosten herstructurering van de openbare ruimte op het Zwitsalterrein, de vastgoedexploitatie van panden en terreinen, de interne en externe plankosten en risico's. In 2020 is aan de reserve voor bovengenoemde onderdelen per saldo € 0,9 miljoen onttrokken.

Algemene reserve Grondbedrijf (afname € 3,3 miljoen)

De afname van € 3,3 miljoen van de ARG bestaat uit de volgende mutaties:

Verloop algemene reserve grondbedrijf 2020 (bedragen x € 1 miljoen)	
Stand per 1 januari 2020	13,9
Toevoeging rest resultaat 2019	3,3
Winstafdracht 2019 aan Algemene reserve concern	-4,7
Bijdrage aan de AD volgend de voorjaarsnota	-2,5
Toevoeging resultaat 2020 voor zover begroot	0,6
Stand per 31 december 2020	**10,6**

Het werkelijke resultaat is € 6,5 miljoen meer dan we hadden begroot. Het totale resultaat bedraagt -incusief de begrote € 0,6 miljoen- € 7,1 miljoen. Bij deze jaarrekening stellen we voor dit extra resultaat van € 6,5 miljoen toe te voegen aan de ARG. De stand van de ARG komt hiermee op € 17,1 miljoen. Dat is € 7,4 miljoen hoger dan het voor 2020 vastgestelde

minimumniveau van de ARG. In het bestemmingsvoorstel bij deze jaarrekening stellen wij u voor om deze € 7,4 miljoen binnen de reserve ARG te reserveren voor toekomstige grondbedrijfontwikkelingen. Dit voorstel is gebaseerd op een aantal ontwikkelingen met financiële effecten zoals gemeld in de Turap 2020 en de ambities die vanuit Apeldoorn 2040 op ons afkomen. Om deze ontwikkelingen en ambities waar te maken gaat de gemeente een actievere rol spelen bij kansrijk geachte ontwikkelingen maar ook bij urgente ontwikkelingen die niet door de markt worden opgepakt vanwege een beperkt of geen verdienmodel. Om invulling te geven aan deze nieuwe rol is een buffer nodig om vanuit het grondbedrijf met name een maatschappelijke biijdrage te kunnen leveren aan de ambities van Apeldoorn. Meer informatie over het resultaat van het Grondbedrijf en het bestemmingsvoorstel vindt u in het MPG 2021. Een toelichting op het weerstandsvermogen van het Grondbedrijf vindt u in de paragraaf Weerstandsvermogen van deze jaarrekening.

Reserve onderhoud stadhuis (vervalt)
Het restant van deze reserve van € 336.000 is betrokken bij de financiële doorwerking van het nieuwe onderhoudsplan van het stadhuis, waarvoor een voorziening is getroffen. De reserve vervalt daarmee in 2020.

Reserve frictiekosten (toename € 0,5 miljoen)
De reserve frictiekosten dient ter dekking van een nadelig exploitatieresultaat van het Loopbaancentrum (LBC). Bij een voordelig resultaat zal het saldo van het LBC jaarlijks in de reserve worden gestort. In 2020 is geconstateerd dat de storting in de reserve in 2019 niet volledig was. In 2020 is dit gecorrigeerd middels een eenmalige storting van € 80.000.

Egalisatiereserve explosieven (toename van € 0,17 miljoen)
U heeft deze reserve in 2016 ingesteld om de kosten voor explosievenruiming in de komende jaren te betalen. We hebben hiervoor ook in 2020 geld gekregen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Per saldo hebben we € 0,17 miljoen van dit geld minder besteed en in de reserve gestort.

Bestemmingsreserve Ontwikkeling Apeldoorn (BROA)
In bijlage B ziet u welke bedragen uit de BROA we in 2020 hebben gebruikt en welke bedragen we erin hebben gestort.

Bedrijfsvoeringsreserve (saldo € 2,0 miljoen voordelig)
Deze reserve is per 31 december 2020 € 2,7 miljoen. Dit saldo is het resultaat van de onttrekkingen op basis van besluitvorming van de Directie en een storing ten gunste van de reserve als gevolg van het niet volledig invullen van vacatures door nieuw personeel of inhuur. Aangezien de reserve een door de Raad vastgesteld maximum heeft van € 2,0 miljoen, is € 0,7 miljoen vrijgevallen ten gunste van het jaarrekeningresultaat, waarmee het uiteindelijke saldo € 2,0 miljoen is.

Reserve grondwater beheer (afname € 0,3 miljoen)
De onttrekking aan de reserve is ingezet voor kosten grondwater beheer aan de Parelhoender en Methusalemlaan.

Reserve Onderwijshuisvesting (afname € 1,9 miljoen)
De reserve onderwijshuisvesting is ingesteld voor het opvangen van fluctuaties in uitgaven en inkomsten van de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor het beschikbaar stellen van onderwijshuisvesting.
Het saldo van taakveld 4.2 onderwijshuisvesting, exclusief het rentevoordeel van € 0,9 miljoen en de extra afschrijving op de onderwijsgebouwen van De Hoenderloo Groep van € 6 miljoen, is onttrokken aan de reserve voor een bedrag van € 1,5 miljoen.
De Raad is in januari hierover schriftelijk geïnformeerd over De Hoenderloo Groep. De extra afschrijving van € 6 miljoen is conform de BBV richtlijnen, omdat de boekwaarde van de

gebouwen aanzienlijk hoger was dan de marktwaarde. Het bedrag van deze extra afschrijving is ten laste van de algemene dienst gekomen.
Daarnaast is de ombuiging uit de voorjaarsnota 2019, die inhoudt dat de kapitaallasten die in de doorrekening van de reserve voor 2020 zijn begroot ad € 0,4 miljoen vrij kunnen vallen, onttrokken aan de reserve.

Reserve hoger onderwijs (saldo ongewijzigd € 0,5 miljoen)
Er is een reserve hoger onderwijs ingesteld van € 2 miljoen om een impuls te geven aan het hoger onderwijs in Apeldoorn ten behoeve van het versterken van de economische positie. Samen met kennisinstellingen en bedrijven willen we een Centrum voor Veiligheid en Digitalisering realiseren in Apeldoorn. Van de reserve is in 2019 € 1,5 miljoen beschikbaar gesteld. Voor de bestemming van de resterende reserve zal in 2021 een voorstel aan de raad worden voorgelegd

bedragen x € 1.000,-

07	Eigen vermogen	31-12-2020	31-12-2019	Mutatie
Algemene reserve				
07.54	Algemene reserve	93.151	85.243	7.908
Bestemmingsreserves				
07.55	Bestemmingsreserves	43.739	43.162	577
Rekeningresultaat				
07.56	Saldo van de Rekening	17.068		17.068
Totaal	**Eigen vermogen**	**153.958**	**128.405**	**25.553**

3.3.9 Voorzieningen

Dit is de stand van de voorzieningen per 31 december 2020.
Voorziening schenking kinderboerderij (afname € 20.000)
Bij beëindiging van de activiteiten van de Stichting Vrienden van de Kinderboerderijen Apeldoorn heeft de Gemeente in 2006 € 250.000 ontvangen voor het oprichten van een nieuwe kinderboerderij en voor projecten en/of investeringen die rechtstreeks of zijdelings verband houden met de bestaande kinderboerderijen. Jaarlijks wordt ten laste van de algemene middelen een dotatie gedaan voor inflatie correctie.

Voorziening bovenwijks / sociaal deficit / landschapsversterking (per saldo toename € 0,1 mln)
Op basis van de Wro kunnen wij kosten in het domein van de ruimtelijke ordening verhalen op (private) ontwikkelaars. We kunnen dat doen op basis van het grondbeleid dat we in 2012 hebben vastgesteld. In deze voorziening stoppen we de ontvangen bijdragen. We halen er geld uit voor de kosten te betalen van bovenwijkse voorzieningen. In 2020 zijn er geen mutaties geweest in de voorzieningen voor sociaal deficit en landschapsversterking. De voorziening bovenwijkse voorzieningen is in 2020 per saldo met € 113.000 toegenomen.

Voorzieningen riolering (afname van € 0,4 miljoen)
We hebben deze voorziening conform de BBV-voorschriften in 2014 ingesteld om de kosten te betalen van voorzieningen en groot onderhoud. We storten elk jaar een bedrag in de voorziening op grond van het gemeentelijk rioleringsplan. En we halen er elk jaar het bedrag uit dat we werkelijk nodig hebben om de kosten van groot onderhoud en vervanging te betalen. We kennen de volgende 4 rioleringsvoorzieningen: vervanging riolen, spaar - en egalisatievoorziening, klimaatadaptatie, groot onderhoud pompen en gemalen.

Voorziening groot onderhoud stadhuis (toename € 0,3 mln)
In 2016 is er een meerjarig onderhoudsplan (MJOP) voor het stadhuis opgesteld voor de periode 2017 t/m 2036. In dit MJOP is rekening gehouden met de op dat moment bekende besluitvorming omtrent het Huis van de Stad vanaf 2020. Als dekking voor het (fluctuerende) groot onderhoud aan het stadhuis is er in de MPB 2017-2020 opgenomen om jaarlijks € 100.000 te storten in de voorziening Groot onderhoud stadhuis ORG. Dit is gedaan op basis van indicatieve berekeningen, omdat op dat moment het MJOP nog niet definitief was. Om deze reden is er in de MPB 2017-2020 ook een PM post toegevoegd om eventueel in de MPB 2018-2021 deze post nader in te vullen.

Het invullen van de PM post is niet gebeurd in afwachting van de afronding van het project Huis van de Stad. Het vernieuwde stadhuis is eind 2019 opgeleverd. In 2019 is er een demarcatielijst opgesteld, waarin groot onderhoud stadhuis tussen de eenheden Organisatie en Vastgoed is vastgelegd. In 2020 is er een nieuw MJOP opgesteld inclusief de besluiten als gevolg van de demarcatielijst. Op basis van dit MJOP wordt de nieuwe jaarlijkse storting in de voorziening bepaald met ingang van 2021 op € 217.000. Hierbij wordt rekening gehouden met de eenmalige storting van € 236.000 vanuit de reserve Onderhoud stadhuis.

Voorziening onderhoud Post Zuid (toename € 0,1 mln)
In 2020 is er een nieuw MJOP Post Zuid (2021-2050) opgesteld. Gekoppeld aan dit MJOP is een nieuwe voorziening gevormd. Op basis van het MJOP wordt met ingang van 2021de jaarlijkse storting bepaald op € 83.000,. Hierbij wordt rekening gehouden met de eenmalige storting in 2020 van € 100.000 vanuit de reserve Onderhoud Stadhuis.

Voorziening Huisvuilrechten (toename van € 1,6 miljoen)
De voorziening wordt gevoed met baten als gevolg van afvalstoffenheffing en baten welke worden verkregen doordat gesorteerd afval als grondstof wordt aangeboden. Verder wordt het dividend van Circulus-Berkel BV gedeeltelijk aan de reserve toegevoegd.
Aan de voorziening worden kosten onttrokken voor het inzamelen van het afval, kosten voor de invordering van de afvalstoffenheffing en kosten voor toezicht op het gedrag van de burgers van gemeente Apeldoorn.

De oorzaak van het financiële voordeel, is een aantal (incidentele) meevallers op ingezameld PMD en afvalstoffenheffing en lagere verwerkingskosten. Voor een nadere onderbouwing verwijzen wij u naar de financiële verschillenverklaring bij de lasten en baten.

Voorziening Egalisatie Bouwleges (afname € 0,7 miljoen)
Deze voorziening is bestemd voor de continuïteit in tariefstelling bouwleges. De voorziening wordt gevormd door het storten of onttrekken van het saldo tussen de legesopbrengst Omgevingsvergunning, activiteit bouwen en de betreffende kosten. Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar de financiële verschillenverklaring bij de lasten en baten.

Voorziening Exploitatie Begraafplaatsen (afname € 0,1 miljoen)
De gemeente exploiteert een vijftal begraafplaatsen. Deze exploitatie bestaat enerzijds uit de kosten rond uitgifte en onderhoud en anderzijds uit de jaarlijkse opbrengsten. Schokeffecten worden opgevangen door middel van de voorziening.
Eén en ander is uitgewerkt in de notitie 'Uitwerking plan van aanpak begraafplaatsen'.

Voorziening Vastgoedbedrijf (toename € 0,45 miljoen)
Deze voorziening hebben we in 2010 ingesteld in kader van het project Professionalisering Vastgoed. Met deze voorziening is het zeker dat we genoeg geld hebben om tijdens de levensduur van het vastgoed het instandhoudingsonderhoud uit te voeren dat we als eigenaar moeten doen. Dit geldt zowel voor onze eigen huisvesting als voor vastgoed dat we aan anderen hebben verhuurd. We stoppen elk jaar geld in de voorziening op basis van actuele meerjarenonderhoudsplannen (mjop's) met een looptijd van 20 jaar. Onderhoud van panden waarvoor we nog geen mjop hebben gemaakt, betalen we vanuit de exploitatie.
Hier horen geen onderwijsgebouwen bij. De verantwoordelijkheid voor het onderhoud van die gebouwen ligt volgens de wet bij de schoolbesturen.
Het eigenarenonderhoud van CODA, Orpheus en Accres wordt tot nu toe uitgevoerd door de huurder. CODA en Orpheus krijgen daarvoor een subsidie van ons. Met Accres is een dienstverleningsovereenkomst 2021-2024 afgesloten waarin zij van de gemeente voor 4 jaar een bijdrage krijgen voor het door hen uit te voeren onderhoud.

Voorziening bodemsanering Zwitsal (afname € 1,75 miljoen)
De voorziening Zwitsal is ter dekking van de kosten bodemsanering op het Zwitsalterrein.
T/m 2019 is vanuit de reserve Zwitsal € 1,4 miljoen gedoteerd aan deze voorziening. In 2020 is als afronding van de werkzaamheden bodemsanering € 0,65 miljoen gedoteerd aan deze voorziening. Na onttrekking van de gemaakte kosten voor bodemsanering is deze voorziening ultimo 2020 komen te vervallen.

Voorziening SPUK (toename € 0,96 mln)
De gemeente vraagt bij het Ministerie van VWS de Spuk-Sportvrijstelling aan. Dit is een tijdelijke regeling om een fiscale wetswijziging (verruiming sportvrijstelling) op te vangen. De toevoeging van het bedrag van € 0,96 mln euro is het toegekende bedrag over het jaar 2020. De gemeente reserveert dit bedrag, omdat er nog vooroverleg wordt gepleegd met de fiscus over het toepassen van deze wijziging. Mogelijk raakt deze wijziging de gemeente (en Accres) niet. In dat geval zullen de jaarbedragen weer teruggegeven worden aan het Ministerie van VWS

bedragen x € 1.000,-

08	Voorzieningen	31-12-2020	31-12-2019	Mutatie
Voorzieningen				
08.57	Voorzieningen	15.337	14.622	715
Totaal	**Voorzieningen**	**15.337**	**14.622**	**715**

3.3.10 Schulden met een rente vast periode >1 jaar

De schulden op lange termijn zijn alle schulden waarvan de rente langer dan 1 jaar vaststaat. Eind 2020 stond de schuld op lange termijn zo op de balans.

bedragen x € 1.000,-

09	Schulden met een rente vast periode >1 jaar	31-12-2020	31-12-2019	Mutatie
Obligatieleningen				
09.58	Obligatieleningen	165.000	165.000	
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige				
09.60	Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	227.506	244.441	-16.935
Onderhandse leningen van openbare lichamen (art 1a Wet Fido)				
09.62	Onderhandse leningen van openbare lichamen (art 1a Wet Fido)	15.000	15.000	
Onderhandse leningen van overige sectoren (nl)				
09.63	Onderhandse leningen van overige sectoren (nl)	848	873	-25
Onderhandse leningen van pensioenfondsen en verzekeringsinst				
09.59	Onderhandse leningen van pensioenfondsen en verzekeringsinst	40.000	70.000	-30.000
Waarborgsommen				
09.66	Waarborgsommen	59	61	-2
Totaal	**Schulden met een rente vast periode >1 jaar**	**448.413**	**495.375**	**-46.962**

We moeten de financieringsbehoefte bekijken in combinatie met het totaal van de financieringsmiddelen die we hebben. U las dat ook al bij de toelichting bij het onderdeel liquide
middelen.

Kortlopende schulden omgezet in langlopende schulden

In het verleden hebben we € 95 miljoen kortlopende schulden omgezet in langlopende schulden. Daarvoor hebben we rente-instrumenten gebruikt bij de BNG (rating: AAA) en bij de Rabobank
(rating: AA3). Het gaat in alle gevallen om payers-swaps. U vindt een overzicht van de rente-instrumenten in bijlage K. We hebben ook de reguliere leningen in die bijlage opgenomen naar aanleiding van de motie Ledig de leningenportefeuille.

Contractuele rente en marktrente

Leningen kunnen een zogenaamde marktwaarde krijgen, doordat de rente in de markt steeds verschillend is. De marktwaarde ontstaat als de actuele rente afwijkt van de rente van een langlopende lening die we eerder hebben afgesloten. Is de actuele marktrente lager dan heeft de
lening voor ons een negatieve marktwaarde. De marktwaarde berekenen we als volgt. We trekken de rente van de 'oude' lening af van de actuele rente. Het verschil ‘vermenigvuldigen’ we
met de hoofdsom van de lening. De uitkomst daarvan vermenigvuldigen we met de resterende looptijd van de lening. Op het eind van de looptijd van de lening is de resterende looptijd nul. Er is
dan dus geen verschil meer en de marktwaarde is dan dus nul.
Bijna alle leningen die we in het verleden hebben afgesloten, hebben een hogere rente dan de actuele rente. Dat komt omdat de rentes op dit moment erg laag zijn. We hebben over onze totale
financieringspositie een berekening gemaakt van het verschil bij de contractuele rente en de huidige marktrente. Daar komt een negatieve marktwaarde van € 101,4 miljoen uit per 31 december 2020. Voor de reguliere leningen met een vaste rente is de negatieve marktwaarde €

35,5 miljoen, voor leningen met een rente-instrument € 65,9 miljoen.
U vraagt zich dan misschien af waarom we niet hebben gewacht met het afsluiten van langlopende leningen. Dan hadden we kunnen profiteren van de huidige lage marktrente. Het antwoord hierop is dat we niet onbeperkt korte geldleningen mogen gebruiken om aan onze liquiditeitsbehoefte te voldoen. De Wet Fido stelt daar namelijk grenzen aan. Zodra we die grens
hebben bereikt, zijn we wettelijk verplicht om korte geldleningen om te zetten in langlopende geldleningen. We kunnen dan niet anders dan lenen tegen de marktrente die dan geldt.

Looptijden en rente
Ongeveer 53 % van de resterende rente-instrumenten had aan het begin een looptijd tussen 11 en 30 jaar en bij de andere 47 % 50 jaar. De rentes variëren van 2,52% tot 4,08%.

Garantstellingen
Naast de schulden in dit overzicht staan wij voor bijna € 760 miljoen garant voor geldleningen van onder andere woningbouwcorporaties en NHG hypotheken van voor 2011. In de paragraaf Financiering vindt u een toelichting daarover.

Rentelast van de schulden op lange termijn
Hieronder hebben we een overzicht opgenomen van de rentelast die in 2020 voortvloeide uit de schulden op lange termijn. Voor een vergelijking hebben we daarnaast de gegevens over 2019 gezet. U ziet dan dat de rentelast is afgenomen. Dat komt doordat de rente bij (her)financiering fors
lager was. Meer informatie hierover vindt u in de paragraaf Financiering.

(bedragen x € 1.000)

	Rentelast schulden met een rentevaste periode > 1 jaar	2020	2019
09.1	Obligatieleningen	1.401	1.627
09.2	Pensioenfondsen en verzekerings instellingen	0	-306
09.3	Banken en overige financiële instellingen	6.444	8.436
09.4	Medeoverheden	153	153
09.5	Overige binnenlandse sectoren	49	50
	Totaal rentelast	8.047	9.960

3.3.11 Schulden met een rente vast periode <1 jaar
De schulden op korte termijn zijn alle schulden waarvan de rente korter dan 1 jaar vaststaat. Eind 2020 stond de schuld op korte termijn zo op de balans.

bedragen x € 1.000,-

10	Schulden met een rente vast periode <1 jaar	31-12-2020	31-12-2019	Mutatie
Overige kasgeldleningen				
10.69	Overige kasgeldleningen	37.000	59.000	-22.000
Overige vlottende schulden				
10.73	Overige vlottende schulden	4.488	6.988	-2.500
Totaal	Schulden met een rente vast periode <1 jaar	41.488	65.988	-24.500

Kasgeldleningen (10.69)
We kunnen de mutatie niet apart toelichten, daarvoor moet u alle financieringsmiddelen en kortlopende en langlopende leningen bekijken in combinatie met de totale financieringsbehoefte die we hebben. Financieringsmiddelen zijn de liquide middelen op de debet- en creditkant van de balans.

Overige vlottende schulden (10.73)
Onder deze post staan de facturen die wij nog moeten betalen (crediteuren)

3.3.12 Overlopende passiva

Vooruit ontvangen bedragen
Dit zijn bedragen die we in 2020 hebben ontvangen, maar die niet te maken hebben met het boekjaar 2020. Het is geld dat we hebben gekregen voor prestaties die we in 2021 gaan leveren of uitvoeren. We mogen dat geld niet in de exploitatie opnemen en 'parkeren' het daarom tijdelijk op de balans. We hebben de bedragen verdeeld naar de diverse overheden. De bedragen die we van andere instellingen vooruit betaald hebben gekregen, staan bij overige overlopende passiva.

Overige overlopende passiva
Hieronder vallen onder andere bedragen die we nog moeten betalen. Het zijn kosten voor diensten die in 2020 zijn geleverd, maar waarvoor we de factuur nog niet hebben betaald. We hebben de kosten in 2020 al wel in de exploitatie opgenomen.
Op totaal niveau is de overlopende passiva met € 6,9 miljoen toegenomen. Deze post laat vaker fluctuaties zien. Dit maal springen de vooruit ontvangen bedragen van het Rijk en de overige overheden in het oog. Dit betreft subsidies die wij hebben ontvangen, maar waarvan de prestatie nog niet geleverd is. Voorbeelden hiervan zijn Tozo en regiodeal/Cleantech en een ESF-subsidie voor Stedenvierkant.

bedragen x € 1.000,-

11	Overlopende passiva	31-12-2020	31-12-2019	Mutatie
Overige overlopende passiva				
11.77	Overige overlopende passiva	38.439	46.824	-8.385
Vooruit ontvangen bedragen van het Rijk				
11.75	VOB het Rijk	16.645	4.394	12.251
Vooruit ontvangen bijdragen van de EU				
11.74	Vooruit ontvangen bijdragen van de EU	3.338	120	3.218
Vooruit ontvangen bijdragen van overige overheden				
11.76	VOB ov. Overheid	9.851	2.826	7.025
Totaal	Overlopende passiva	68.273	54.164	14.109

3.3.13 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Wij kennen ook verplichtingen die niet in de balans zijn opgenomen.

Als eerste de garantstellingen. We staan als gemeente garant voor aan aantal leningen. Hierbij kunt u denken aan leningen voor bijvoorbeeld woningbouwverenigingen. Het totaal aan leningen waarvoor wij garant staan bedraagt € 760,5 miljoen.

Naast de garantstellingen hebben wij ook contracten meerjarig Europees aanbesteed. Door deze contracten aan te gaan hebben we een verplichting in toekomstige jaren. De waarde van deze verplichting is € 15,4 miljoen.

Het totaal van de niet uit de balans blijkende verplichtingen is € 775,9 miljoen.

Naast de bovengenoemde niet uit de balans blijkende verplichtingen hebben wij de pensioenvoorziening APPA extern ondergebracht bij Loyalis.

3.4

Overzicht van baten en lasten (programmarekening)

Jaarrekening 2020
Gemeente Apeldoorn

bedragen x € 1.000,-

Taakveld/programma	Primaire begroting 2020			Begroting 2020			Rekening 2020			Afwijkingen 2020			Rekening
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	2019
Paragraaf bedrijfsvoering													
0.4 Overhead	68.113	5.310	-62.803	69.361	5.332	-64.029	65.483	4.683	-60.800	-3.878	-649	3.229	-57.851
0.10 Mutaties reserves	293	1.690	1.397	293	2.561	2.268	1.904	2.783	879	1.611	222	-1.389	36
Sub-totaal programma	**68.406**	**7.000**	**-61.406**	**69.654**	**7.893**	**-61.761**	**67.387**	**7.466**	**-59.921**	**-2.267**	**-427**	**1.840**	**-57.815**
Programma 1 Bestuur, inwoners en geld													
0.1 Bestuur	9.863	121	-9.742	9.889	121	-9.768	9.281	169	-9.112	-608	48	656	-8.587
0.2 Burgerzaken	3.600	1.929	-1.671	3.860	1.929	-1.931	3.056	1.574	-1.482	-804	-355	450	-1.633
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	2.922	2.734	-188	3.024	2.734	-290	3.073	2.698	-375	49	-36	-85	348
0.5 Treasury	10.468	12.841	2.373	10.468	12.841	2.373	9.734	10.991	1.257	-734	-1.850	-1.116	1.707
0.61 OZB Woningen	1.976	25.556	23.580	1.976	25.556	23.580	1.979	25.381	23.402	3	-175	-178	21.834
0.62 OZB Niet-woningen		28.098	28.098		28.098	28.098		27.590	27.590		-508	-508	26.126
0.64 Belastingen overig	86	9.681	9.595	86	9.681	9.595	91	8.990	8.899	5	-691	-696	9.229
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds		334.292	334.292		346.032	346.032		356.955	356.955		10.923	10.923	328.954
0.8 Overige baten en lasten	-2.916	347	3.263	-3.143	347	3.490	1.184	524	-660	4.327	177	-4.149	1.108
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)							318		-318	318		-318	-511
3.4 Economische promotie	1.128	2.057	929	1.128	2.057	929	1.006	1.113	107	-122	-944	-823	987
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	54		-54	54		-54	33		-33	-21		21	-50
0.10 Mutaties reserves	9.018	2.300	-6.718	17.018	10.845	-6.173	20.553	19.577	-976	3.535	8.732	5.197	2.055
Sub-totaal programma	**36.199**	**419.956**	**383.757**	**44.360**	**440.241**	**395.881**	**50.308**	**455.562**	**405.254**	**5.948**	**15.321**	**9.374**	**381.567**
Programma 2 Veiligheid													
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	12.479	344	-12.135	12.479	344	-12.135	12.217	345	-11.872	-262	1	263	-11.645
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.669	934	-1.735	4.859	950	-3.909	4.442	858	-3.584	-417	-92	324	-4.262
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	48		-48	48		-48				-48		48	
0.10 Mutaties reserves					100	100	312	100	-212	312		-312	-152
Sub-totaal programma	**15.196**	**1.278**	**-13.918**	**17.386**	**1.394**	**-15.992**	**16.971**	**1.303**	**-15.668**	**-415**	**-91**	**323**	**-16.059**
Programma 3 Openbare ruimte													
0.63 Parkeerbelasting		4.116	4.116		4.116	4.116	11	2.177	2.166	11	-1.939	-1.950	3.739
1.2 Openbare orde en veiligheid	205	79	-126	205	79	-126	195	30	-165	-10	-49	-38	-107
2.1 Verkeer en vervoer	16.110	1.546	-14.564	17.641	2.078	-15.563	15.768	2.198	-13.570	-1.873	120	1.993	-13.089
2.2 Parkeren	4.055	10	-4.045	4.248	10	-4.238	4.288	221	-4.067	40	211	172	-519

2.5 Openbaar vervoer	73		-73	65		-65	63		-63	-2		2	-63
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	14.274	1.672	-12.602	14.821	1.680	-13.141	14.754	1.459	-13.295	-67	-221	-154	-11.990
7.2 Riolering	8.683	12.325	3.642	8.910	12.552	3.642	8.975	12.427	3.452	65	-125	-189	3.291
7.4 Milieubeheer	209		-209	209		-209	341	1	-340	132	1	-131	-449
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	3.179	3.613	434	3.179	3.613	434	3.125	3.501	376	-54	-112	-58	396
0.10 Mutaties reserves	60	426	366	60	2.151	2.091	1.346	1.912	566	1.286	-239	-1.525	-3.128
Sub-totaal programma	**46.848**	**23.787**	**-23.061**	**49.338**	**26.279**	**-23.059**	**48.866**	**23.926**	**-24.940**	**-472**	**-2.353**	**-1.878**	**-21.919**
Programma 4 Milieu													
7.3 Afval	18.979	24.014	5.035	19.144	24.014	4.870	20.024	24.626	4.602	880	612	-269	3.413
7.4 Milieubeheer	7.076	487	-6.589	9.141	2.158	-6.983	7.792	8.047	255	-1.349	5.889	7.238	-6.062
0.10 Mutaties reserves	857	547	-310	2.529	2.743	214	8.555	2.300	-6.255	6.026	-443	-6.469	-124
Sub-totaal programma	**26.912**	**25.048**	**-1.864**	**30.814**	**28.915**	**-1.899**	**36.371**	**34.973**	**-1.398**	**5.557**	**6.058**	**500**	**-2.773**
Programma 5 Jeugd en onderwijs													
4.2 Onderwijshuisvesting	17.916	809	-17.107	19.426	809	-18.617	24.597	1.253	-23.344	5.171	444	-4.728	-14.641
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	9.144	4.390	-4.754	12.298	5.601	-6.697	9.849	5.201	-4.648	-2.449	-400	2.049	-6.045
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	7.074	1.313	-5.761	7.817	1.769	-6.048	7.425	1.662	-5.763	-392	-107	285	-6.489
6.2 Wijkteams	5.870	136	-5.734	6.050	136	-5.914	4.630	297	-4.333	-1.420	161	1.581	-5.311
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	41.852		-41.852	42.015		-42.015	44.266	3	-44.263	2.251	3	-2.248	-42.503
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	5.400		-5.400	5.400		-5.400	4.545		-4.545	-855		855	-2.691
7.1 Volksgezondheid	4.323		-4.323	4.323		-4.323	4.272		-4.272	-51		51	-3.977
0.10 Mutaties reserves		1.343	1.343		4.669	4.669	2.282	3.738	1.456	2.282	-931	-3.214	-2.921
Sub-totaal programma	**91.579**	**7.991**	**-83.588**	**97.329**	**12.984**	**-84.345**	**101.866**	**12.154**	**-89.712**	**4.537**	**-830**	**-5.369**	**-84.578**
Programma 6 Apeldoorn activeert													
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	624	70	-554	624	70	-554	556	89	-467	-68	19	87	-433
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.890	1.748	-142	1.890	1.748	-142	1.776	1.689	-87	-114	-59	55	
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	131	5	-126	131	5	-126	225	1	-224	94	-4	-98	-264
6.3 Inkomensregelingen	70.852	53.400	-17.452	70.852	53.400	-17.452	89.271	75.898	-13.373	18.419	22.498	4.078	-15.186
6.4 Begeleide participatie	20.821		-20.821	22.359		-22.359	21.691	-92	-21.783	-668	-92	576	-20.662
6.5 Arbeidsparticipatie	8.016	145	-7.871	11.756	761	-10.995	8.081	846	-7.235	-3.675	85	3.760	-8.554
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	3.198	316	-2.882	3.159	278	-2.881	3.205	230	-2.975	46	-48	-94	-2.838
0.10 Mutaties reserves					145	145	3.396	145	-3.251	3.396		-3.395	494
Sub-totaal programma	**105.532**	**55.684**	**-49.848**	**110.771**	**56.407**	**-54.364**	**128.201**	**78.806**	**-49.395**	**17.430**	**22.399**	**4.969**	**-47.443**

Programma 7 Maatschappelijke ondersteuning													
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	13.776	1.762	-12.014	13.925	1.762	-12.163	13.076	2.204	-10.872	-849	442	1.290	-11.762
6.2 Wijkteams	13.449	140	-13.309	13.774	140	-13.634	13.118	420	-12.698	-656	280	937	-13.071
6.5 Arbeidsparticipatie	198		-198	198		-198	238		-238	40		-40	-224
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	5.648	287	-5.361	5.648	287	-5.361	5.257	181	-5.076	-391	-106	285	-5.113
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	37.096	952	-36.144	36.827	952	-35.875	34.231	393	-33.838	-2.596	-559	2.036	-33.538
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	54.343	4.618	-49.725	57.805	4.839	-52.966	59.219	3.760	-55.459	1.414	-1.079	-2.493	-52.202
7.1 Volksgezondheid	1.848		-1.848	1.876		-1.876	1.610	60	-1.550	-266	60	326	-1.365
0.10 Mutaties reserves					92	92	797	92	-705	797		-797	3.279
Sub-totaal programma	**126.358**	**7.759**	**-118.599**	**130.053**	**8.072**	**-121.981**	**127.546**	**7.110**	**-120.436**	**-2.507**	**-962**	**1.544**	**-113.996**
Programma 8 Cultuur, erfgoed, evenementen en sport													
5.1 Sportbeleid en activering	1.712		-1.712	1.747		-1.747	1.472	27	-1.445	-275	27	302	-1.636
5.2 Sportaccommodaties	11.196	4.521	-6.675	11.293	4.521	-6.772	12.594	5.546	-7.048	1.301	1.025	-277	-7.055
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	11.968	2.914	-9.054	12.312	2.684	-9.628	11.800	2.765	-9.035	-512	81	593	-8.562
5.4 Musea	2.450	1.172	-1.278	2.509	1.090	-1.419	2.374	1.088	-1.286	-135	-2	132	-1.092
5.5 Cultureel erfgoed	982		-982	982		-982	995	114	-881	13	114	100	-788
5.6 Media	5.817		-5.817	5.813		-5.813	5.813		-5.813				-5.675
0.10 Mutaties reserves	17		-17	17	201	184	897	204	-693	880	3	-877	22
Sub-totaal programma	**34.142**	**8.607**	**-25.535**	**34.673**	**8.496**	**-26.177**	**35.945**	**9.744**	**-26.201**	**1.272**	**1.248**	**-27**	**-24.786**
Programma 9 Door! met de buitenstad													
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden													
3.1 Economische ontwikkeling	3.153	540	-2.613	3.303	540	-2.763	2.524	349	-2.175	-779	-191	588	-1.707
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	16.700	16.465	-235	6.405	6.665	260	3.638	7.553	3.915	-2.767	888	3.655	798
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	402	399	-3	402	399	-3	345	333	-12	-57	-66	-8	104
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.074		-1.074	1.039		-1.039	1.736	806	-930	697	806	109	-1.297
8.1 Ruimtelijke ontwikkeling	5.443	290	-5.153	8.404	2.295	-6.109	6.857	2.091	-4.766	-1.547	-204	1.342	-4.939
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	33.550	33.550		12.378	11.431	-947	12.991	16.319	3.328	613	4.888	4.275	3.618
8.3 Wonen en bouwen	5.775	4.889	-886	5.805	4.919	-886	5.643	5.064	-579	-162	145	307	-831
0.10 Mutaties reserves	540	4.562	4.022	3.033	8.212	5.179	15.180	15.887	707	12.147	7.675	-4.473	182
Sub-totaal programma	**66.637**	**60.695**	**-5.942**	**40.769**	**34.461**	**-6.308**	**48.914**	**48.402**	**-512**	**8.145**	**13.941**	**5.795**	**-4.072**

Resultaat Resultaat 99 Resultaat							17.068		-17.068	17.068		-17.068	-8.128
Sub-totaal programma							17.068		-17.068	17.068		-17.068	-8.128
Saldo van lasten en baten programma's	617.809	617.805	-4	625.147	625.142	-5	679.443	679.446	3	54.296	54.304	3	-2
Resultaat	617.809	617.805	-4	625.147	625.142	-5	679.443	679.446	3	54.296	54.304	3	-2
Overgeboekt resultaat naar balans													
Resultaat na overboeking saldo naar balans	617.809	617.805	-4	625.147	625.142	-5	679.443	679.446	3	54.296	54.304	3	-2

De primaire begroting is inclusief de eerste begrotingswijziging.

Programma 1 Bestuur, inwoners en geld

0.1 Bestuur

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Het voordeel op de lasten kent meerdere oorzaken. Allereerst was er sprake van vacatureruimte, is er minder ingehuurd en is er minder uitgegeven aan vorming en opleiding. Daarnaast zijn er ook minder kosten gemaakt voor vorming en opleidingsactiviteiten. Zo is bijvoorbeeld de geplande raadsconferentie in 2020 niet doorgegaan. Fysiek vergadering heeft nagenoeg niet plaatsgevonden, in plaats daarvan veranderde de politieke markt in digitaal vergaderen.	Voordeel	476	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	132	I
Totaal lasten	Voordeel	608	

0.2 Burgerzaken

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Op onderdeel verkiezingen hebben wij een voordeel van 250.000,-. Dit voordeel is ontstaan omdat wij in september circulaire 2020 gemeentefonds extra middelen hebben ontvangen voor verkiezingen. De extra middelen zijn beschikbaar gesteld omdat verwacht wordt dat er kosten voor de organisatie gemaakt moeten worden voor verkiezingen i.v.m. Corona. De meeste uitgaven zullen in 2021 worden gedaan en daarom is hiervoor een ROP post aangemaakt	Voordeel	250	I
Vanaf medio maart zijn we geconfronteerd met de gevolgen van de Coronacrisis. De impact voor de dienstverlening is groot geweest omdat we zijn teruggeschakeld naar de strikt noodzakelijke dienstverlening. Gaandeweg is dit weer opgeschaald en momenteel zijn we weer op nagenoeg het oude niveau. Als gevolg van de beperkte dienstverlening zijn er op een aantal producten achterstanden opgelopen die later weer (deels) zijn ingehaald. Omdat heel Nederland in lockdown was zijn er ook producten die we niet meer gaan inhalen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het product rijbewijzen. De rijscholen werden gesloten, het CBR heeft geen examens meer afgenomen dus het aantal nieuwe rijbewijzen zal niet later dit jaar nog worden ingehaald. Ook bij huwelijken zien we dit beeld; veel bruidsparen hebben hun huwelijk in eerste instantie verschoven en daarna geannuleerd om in betere tijden wel een huwelijk en feest te kunnen houden. Deze aantallen worden ook niet meer ingelopen. Hierdoor lopen de lasten en baten in gelijke tred, tw. voordeel op de lasten van € 337.000 en een nadeel van € 366.000 op de baten	Voordeel	337	I
Veel projecten hebben in het afgelopen jaar vertraging opgelopen of zijn uitgesteld. De kredieten binnen burgerzaken (IV) zijn om die reden slechts beperkt besteed, hetgeen resulteert in lagere kapitaallasten	Voordeel	138	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	80	I
Totaal lasten	Voordeel	805	

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Vanaf medio maart zijn we geconfronteerd met de gevolgen van de Coronacrisis. De impact voor de dienstverlening is groot geweest omdat we zijn teruggeschakeld naar de strikt noodzakelijke dienstverlening. Gaandeweg is dit weer opgeschaald en momenteel zijn we weer op nagenoeg het oude niveau. Als gevolg van de beperkte dienstverlening zijn er op een aantal producten achterstanden opgelopen die later weer (deels) zijn ingehaald. Omdat heel Nederland in lockdown was zijn er ook producten die we niet meer gaan inhalen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het product rijbewijzen. De rijscholen werden gesloten, het CBR heeft geen examens meer afgenomen dus het aantal nieuwe rijbewijzen zullen niet later dit jaar nog worden ingehaald. Ook bij huwelijken zien we dit beeld; veel bruidsparen hebben hun huwelijk in eerste instantie verschoven en daarna geannuleerd om in betere tijden wel een huwelijk en feest te kunnen houden. Deze aantallen worden ook niet meer ingelopen. Hierdoor lopen de lasten en baten in gelijke tred, tw. voordeel op de lasten van € 337.000 en een nadeel van € 366.000 op de baten	Nadeel	366	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	11	I
Totaal baten	Nadeel	355	

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

0.5 Treasury

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Er is een voordeel op de externe rentekosten van ruim € 830K. Anders dan begroot is er maar één lange lening aangetrokken, met ook een rentepercentage dat lager is dan begroot. Daarnaast is er sprake van negatieve rentekosten op de korte leningen, deze waren op 0% begroot.	Voordeel	830	I
Er is een voordeel op de uitgezette gelden van circa € 70K , vooral veroorzaakt door hogere rentebaten op de uitgezette leningen via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn).	Voordeel	70	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Nadeel	166	I
Totaal lasten	Voordeel	734	

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Vanwege een (verplichte) bijstelling van het renteomslagpercentage van 1,4% naar 1,1%., kan er minder rente worden doorberekend aan de activa. Dit resulteert op dit taakveld in een nadeel op de baten van € 1.840.000. Hier tegenover staat een voordeel op de andere taakvelden van het concern op de kapitaallasten. Er is een beperkt weglekeffect door iets hogere afschrijvingslasten bij activa die annuïtair worden afgeschreven. Het voordeel op de kapitaallasten mochten de andere eenheden niet inzetten voor andere bestedingsdoelen. Ook de voordelen bij onderwijshuisvesting mogen niet ten gunste komen van de onderwijsreserve maar moeten ten gunste komen van de Algemene Dienst.	Nadeel	1.840	I
De grootse veroorzaker van het nadeel op dividenduitkering betreft het dividend van de BNG bank. Europese Centrale Bank en DNB hebben opgeroepen (lees opgelegd) aan banken om tot 1 oktober geen dividend uit te keren, recent gaan er geluiden om over heel 2020 geen dividend uitkering te doen.	Nadeel	177	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	167	I
Totaal baten	Nadeel	1.850	

0.61 OZB Woningen

0.62 OZB niet-woningen

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Bij de ozb niet-woningen hebben we een lagere opbrengst van €509.000. Het aantal verminderingen als gevolg van bezwaar en beroep is meer (€ 436.000) dan wij in onze prognose hebben meegenomen en was er meer leegstand (€ 80.000) dan geprognosticeerd.	Nadeel	509	I
Totaal baten	Nadeel	509	

0.64 Belastingen overig

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
De opbrengst van de precariobelasting is € 325.000 lager dan begroot. Uw raad heeft in januari 2021 besloten om voor 2020 geen precariobelasting terrassen op te leggen zodat naar verwachting een bedrag van € 150.000 niet opgelegd zal worden. Het overige verschil wordt verklaard door een lagere aanslag van TenneT en nog op te leggen aanslagen.	Nadeel	325	I
In januari 2021 heeft uw raad echter besloten voor 2020 geen reclamebelasting te heffen waardoor er ook geen sprake is van een opbrengst reclamebelasting voor 2020.	Nadeel	408	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	42	I
Totaal baten	Nadeel	691	

0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
In de MPB 2020 hebben we inclusief drie begrotingswijzigingen rekening gehouden met een algemene uitkering van € 346 miljoen. We hebben € 10.9 miljoen meer ontvangen; een afwijking van 3,2% ten opzichte van de bijgestelde begroting. De compensatie van het Rijk voor extra kosten en derving van inkomsten als gevolg van corona was in 2020 van grote invloed op de algemene uitkering. In onze raadsbrief 2020-044668 (gevolgen meicirculaire) en in de Tussentijdse rapportage 2020 hebben wij aangegeven, dat wij een voordeel op de algemene uitkering van € 6,5 miljoen verwachtten. Veroorzaakt door een hoger accres gemeentefonds dan waarmee op basis van de meicirculaire 2019 in de MPB 2020-2023 rekening was gehouden. Hogere loon- en materiële uitgaven bij het Rijk waren de belangrijkste redenen voor de groei van accres. In onze raadsbrief 2020-071093 over de gevolgen van de septembercirculaire en in de rapportage Grote verschillen van 30 oktober 2020 hebben wij aangegeven, dat het voordeel op de algemene uitkering ten opzichte van de Tussentijdse rapportage nog met € 3,6 miljoen zou toenemen. Dit werd veroorzaakt door corona compensatie voor het derven van inkomsten (parkeergelden, marktgelden, toeristenbelasting etc.) en door het besluit van het Rijk om de jaarlijkse toename van de opschalings-korting op het gemeentefonds incidenteel te bevriezen. Daarmee verwachtten wij in de eerdere rapportages een voordeel op de algemene uitkering van € 10,1 miljoen. Het werkelijke voordeel in deze jaarrekening is uitgekomen op € 10.9 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door nabetalingen over de jaren 2017, 2018 en 2019. Wij hebben bij de verwerking van de corona compensatie in de algemene uitkering rekening gehouden met de adviezen van de commissie BBV. Mogelijke nabetalingen over 2020 die het kabinet in de Steun- en herstelpakketten heeft aangekondigd, verwerken wij daarom pas in 2021.	Voordeel	10.923	I
Totaal baten	Voordeel	10.923	

0.8 Overige baten en lasten

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
In 2020 is van het compensatiebudget aankoop maatschappelijk vastgoed alleen gebruik gemaakt door De Kledingbank. Het voordeel bedraagt daarmee € 505.000. De verkoop van de locatie aan de Tuinen van Zuidbroek is uiteindelijk niet doorgegaan omdat de beoogd koper zijn businesscase niet sluitend kreeg. De genoemde regeling is in 2020 komen te vervallen.	Voordeel	505	I
We hanteren als Apeldoorn een ouderdomsanalyse over de jaren om de voorziening op dubieuze debiteuren te bepalen voor partijen die de gemeente belasting of huur verschuldigd zijn. Daarbij wordt de kans ingeschat in hoeverre de openstaande bedragen nog inbaar zijn. Het bedrag wat we inschatten niet meer te kunnen innen nemen we op als voorziening. De openstaande debiteuren die jonger zijn dan een jaar zijn fors gestegen. Vorige jaar was dit een bedrag van € 2,2 miljoen dit jaar is dat gestegen naar € 4,9 miljoen. Conform dezelfde analysemethode en dus een bestendige gedragslijn is het voorstel de voorziening op te hogen met € 258.000. Daarnaast is er ook een voorziening voor dubieuze debiteuren voor partijen die bijvoorbeeld de gemeente huur verschuldigd zijn. Ook hier wordt dezelfde analyse methode gebruikt met dien verstande dat uitstel van betaling die het afgelopen jaar is afgegeven door Corona 100% wordt voorzien. Conform analyse is het voorstel is om deze voorziening op te hogen met € 350.000 Mede gelet op de huidige situatie, staat gemeente op standpunt om pas over te gaan tot inning wanneer dit passend is.	Nadeel	608	I
Als gevolg van het vernieuwde Besluit Begroting en Verantwoording mag met ingang van 2017 aan sommige projecten geen overhead intern meer worden toegerekend. Dit leidt tot een nadeel op taakveld 08. Dit nadeel wordt gedekt door een bijdrage uit de reserves, werken voor derden en vele kleine budgetvoordelen op de programma's. Dit nadelig effect bedraagt voor 2020 € 1,8 miljoen. Daarnaast is er voor € 0,5 miljoen minder doorbelast aan projecten dan geraamd. Dit is een gevolg van een lagere productiviteit a.g.v. vacatureruimte en langdurige afwezigheid.	Nadeel	2.300	I
Vanwege het niet realiseren van enkele ombuigingen door Corona is de daarvoor bestemde buffer vrijgevallen.	Voordeel	500	I
Jaarlijks begroten we een post voor de onderuitputting van de kapitaallasten, deze was in 2020 € 0,9 miljoen. Deze stelpost is volledig ingevuld door achterbijvende investeringen. Al deze voordelen worden niet zichtbaar op dit taakveld, maar zijn verdeeld over alle taakvelden met investeringen. Wanneer de afwijking op de kapitaallasten kleiner is dan de rapporteringsgrens van € 200.000, is op dat taakveld geen separate toelichting opgenomen.	Nadeel	935	I
Op dit taakveld worden zowel aan de lasten- als de batenkant technische administratieve correcties uitgevoerd. Het betreft boekingen m.b.t. PPS constructies en NIEGG-gelden. Aan de lastenkant betreft het een afwijking van € 0,5 miljoen nadeel. Hier staan hogere baten voor hetzelfde bedrag tegenover.	Nadeel	500	I

In 2020 konden we niet alle verzekeringsschades verhalen en hebben we een beroep moeten doen op ons eigen risico voor € 300.000	Nadeel	300	I
De provincie Gelderland heeft op 29 april een eerste tegemoetkoming aan de gemeenten verstrekt, bestemd voor acute noodhulp. Voor Apeldoorn betreft het een bedrag van € 463.000. De ontvangst van deze subsidie is begroot op dit taakveld, maar verantwoord op taakveld 04.	Nadeel	463	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Nadeel	226	I
Totaal lasten	Nadeel	4.327	

0.9 Vennootschapsbelasting

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
De gemeente moet ieder jaar haar aangifte Vennootschapsbelasting indienen bij de Belastingdienst, ook over de jaren 2019 en 2020. In deze aangiften is de opbrengst met betrekking tot reclame in de openbare ruimte meegenomen. De belastingdienst is van mening dat dit belast is voor de vennootschapsbelasting. Deze mening delen wij niet. Ter voorkoming van oplopende belastingrente hebben wij wel de reclame opbrengsten in de aangifte opgenomen, maar vervolgens dienen wij bezwaar in tegen de definitieve aanslag van de betreffende belastingjaren. Het nadeel in 2020 bedraagt vooralsnog ca € 318.000 en heeft betrekking op de belastingjaren 2019 en 2020.	Nadeel	318	I
Totaal lasten	Nadeel	318	

3.4 Economische promotie

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
De opbrengst toeristenbelasting valt € 907.000 lager uit dan begroot. Dit komt door het afboeken van oninbare bedragen van voorgaande jaren (€ 60.000). Tevens verwachten wij een minderopbrengst van € 847.000 door minder overnachtingen als gevolg van de Coronamaatregelen.	Nadeel	906	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Nadeel	38	I
Totaal baten	Nadeel	944	

5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie

0.10 Mutaties reserves

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
De huuropbrengsten Zwitsal zijn achtergebleven op de begroting vanwege minder tot geen verhuur in kader van evenementen vanwege corona en vanwege vertrekkende en failliet zijnde huurders (Bounz, Real X) met bijbehorende derving aan opbrengsten. Dit leidt tot een lagere storting in de reserve Zwitsal dan begroot voor 2020.	Voordeel	111	I
De mutaties in de reserve leiden per saldo tot een voordeel van € 4,9 miljoen. De mutaties staam genoemd aan de batenkant	Voordeel		I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Nadeel	3.646	I
Totaal lasten	Nadeel	3.535	

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
De verkoop van de locatie aan de Tuinen van Zuidbroek is uiteindelijk niet doorgegaan omdat de beoogd koper zijn businesscase niet sluitend kreeg. Daarmee is de begrote onttrekking ad € 415.000 uit de Algemene Reserve naar aanleiding van het besluit ten aanzien resultaat Jaarrekening 2019 niet aan de orde.	Nadeel	415	I
De mutaties in de reserve leiden per saldo tot een voordeel van € 4,9 miljoen. Dit voordeel is als volgt opgebouwd: De geplande afdracht van € 2,5 miljoen vanuit de algemene reserve grondbedrijf aan de algemene reserve is in deze jaarrekening verwerkt. (effect 0) Bij de bedrijfsvoeringsreserve zien we de volgende ontwikkelingen (nadeel € 0,3 miljoen) - Een storting vanwege het positief saldo op de kostenplaats salarissen van € 1,6 miljoen - Een onttrekking voor claims van € 640.000 voor met name inzake cultuurtraject en beheersplan - De storting vanaf de kostenplaats personeel leidt ertoe dat er meer in de bedrijfsvoeringsreserve is gestort dan toegestaan (€ 2,0 miljoen); het meerdere (€ 737.000) wordt onttrokken aan deze reserve en teruggestort ten gunste van de algemene dienst. We stellen voor om een aantal posten via de reserve overlopende projecten over te hevelen naar 2021 (nadeel € 0,4 miljoen) De overige afwijkingen hebben betrekking op de projecten in de BROA. Deze worden in de BROA bijlage toegelicht (voordeel € 6 miljoen)	Voordeel	4.900	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	4.247	I
Totaal baten	Voordeel	8.732	

Programma 2 Veiligheid

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Op de veiligheidsregio (VNOG) hebben wij een voordeel van 160.000,-. Dit komt dat de indexering van de gemeente Apeldoorn hoger uitviel dan de indexering die de VNOG toe heeft gepast	Voordeel	160	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	102	I
Totaal lasten	Voordeel	262	

1.2 Openbare orde en veiligheid

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
01200004 Integrale veiligheid Door Corona konden een aantal projecten niet worden uitgevoerd. Hiervoor hebben wij een Reserve overlopend project (ROP) van 140 K aangemaakt.	Voordeel	140	I
01200017 Explosievenopruiming De exploitatie van de explosievenopruiming valt 170 K voordeliger uit, door extra rijksvergoeding. Deze wordt verrekend met de reserve explosievenopruiming (reserve bommenregeling).	Voordeel	170	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	107	I
Totaal lasten	Voordeel	417	

8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

0.10 Mutaties reserves

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
	Nadeel		I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	312	I
Totaal lasten	Nadeel	312	

0.63 Parkeerbelasting

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Parkeerinkomsten Omdat vanwege de corona crisis veel uitgaansgelegenheden en winkels gesloten zijn, is de bezetting in de parkeergarages afgenomen. Daarnaast is ten tijde van de 2e lockdown de parkeergarage Marktplein op de zaterdagen gesloten. Hierdoor zijn de parkeerinkomsten fors achtergebleven. Het nadeel omvat ook de gederfde inkomsten van parkeerterrein Berg en Bos, die in 2020 ruim € 0,5 miljoen lager was, omdat de Apenheul als gevolg van coronamaatregelen een deel van het jaar gesloten of beperkt toegankelijk was. Het kabinet heeft besloten om de gemeenten te compenseren voor de gederfde belastinginkomsten, o.a. parkeerinkomsten. Tot nu toe hebben we voor parkeren € 0,5 miljoen compensatie ontvangen. Deze bijdragen zijn verantwoord bij het programma Bestuur, (wijk)organisatie, burgerzaken en financiën.	Nadeel	1.800	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Nadeel	139	I
Totaal baten	Nadeel	1.939	

1.2 Openbare orde en veiligheid

2.1 Verkeer en vervoer

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Verkeersinnovatie In de MPB 2018-2021 is € 800.000 beschikbaar gesteld voor innovatieve openbaar vervoer toepassingen. De raad heeft besloten om in de MPB 2021-2024 € 400.000 in te zetten als bezuinigingsmaatregel. Deze bezuiniging is verwerkt in het boekjaar 2020; de € 400.000 is toegevoegd (via het rekeningresultaat) aan de algemene reserve. Op dit moment wordt samen met de provincie bekeken in hoeverre alternatieve vervoermogelijkheden kunnen worden ingezet in die wijken waar de reguliere buslijnen zijn vervallen. Het restantbudget ter hoogte van € 300.000 wordt meegenomen naar 2021 voor vraagafhankelijke initiatieven die gericht zijn op het vergroten van de vervoersmogelijkheden van inwoners aanvullend op het reguliere vervoer.	Voordeel	700	I

Electrificering parkeergarage Haven Centrum In de MPB 2019-2022 heeft de raad € 125.000 beschikbaar gesteld voor de electrificering van parkeergarage Haven Centrum. In 2020 is daar nog eens € 100.000 aan toegevoegd. Er zijn laadpalen in de openbare ruimte via de Provinciale concessie gerealiseerd (zie prestatie 1.4.4). Aangezien gebruik is gemaakt van een subsidie van de Cleantech Regio voor slimme en schone mobiliteit is dit budget niet aangesproken. Voorgesteld wordt dan ook om dit budget over te hevelen naar 2021 en te gebruiken voor de realisatie van laadpalen in andere gemeentelijke parkeergarages.	Voordeel	225	I
Investeringen verkeer en vervoer De besteding van de investeringsbudgetten zijn geactualiseerd en worden voor een deel later uitgegeven. Dit levert in 2020 € 125.000 lagere kapitaallasten op.	Voordeel	125	I
Verduurzaming parkeergarage Koningshaven De parkeergarage is onderdeel van ontwikkellocatie Haven Centrum. De upgrading van de directe omgeving is ook mede aanleiding de garage op te waarderen. Direct grenzend aan de parkeergarage liggen twee woningbouwlocaties. Deze nieuwbouwplannen en kwaliteitsslag en verbouwing van garage zijn nauw met elkaar verbonden. Dit maakt dat ook de planvorming parkeergarage nog niet zo ver gevorderd is als gehoopt/gewenst. Voor de verduurzaming van de parkeergarage wordt gedacht aan zonnepanelen op het dak zodanig dat de parkeerplaatsen behouden blijven en aan verduurzaming van de gevel. De verwachting is dat in 2021 stappen kunnen worden gezet in planvorming en uitvoering. Het bedrag van € 150.000 blijft bestemd voor de dekking van deze kosten.	Voordeel	150	I
De verlenging en verbreding van het fietspad Imbosweg loopt door in 2021. Het budget (€ 102.650) wordt meegenomen naar 2021. Dit voordeel wordt verrekend met de Reserve overlopende projecten.	Voordeel	103	I
Het aanbrengen van bewegwijzering heeft in 2020 een vertraging opgelopen in het aanbestedingstraject. Hierdoor loopt € 35.000 over naar 2021. Dit voordeel wordt verrekend met de Reserve overlopende projecten	Voordeel	35	I
Eén keer in de 2 jaar inspecteren, onderzoeken en meten we de kwaliteit van onze wegen. De huidige cyclus is in 2020 gestart en wordt in 2021 afgerond. Wij laten € 60.000 budget overlopen naar 2021. Dit is nodig om de kosten van deze cyclus te kunnen betalen. Het voordeel wordt verrekend met de reserve overlopende projecten.	Voordeel	60	I

Vitens en Liander zijn in Apeldoorn kilometers leidingen aan het vervangen. Na vervanging van de leidingen dienen de saneringsplekken weer hersteld te worden. Een aantal saneringen is eind 2020 afgerond. Het herstel dient echter in 2021 nog plaats te vinden. De financiële middelen zijn reeds in 2020 ontvangen. Wij laten € 30.000 overlopen naar 2021. Dit voordeel wordt verrekend met de Reserve overlopende projecten.	Voordeel	30	I
Tunnel laan van Osseveld In 2021 vindt de aanbesteding plaats voor het aantrekken van een omgevingsmanager en starten ook de werkzaamheden. Dit budget wordt via de BROA meegenomen naar 2021.	Voordeel	353	I
G.P. Duuringlaan In 2019 was voor de G.P. Duuringlaan uit de middelen voor verkeersveiligheid budget beschikbaar om verkeersveiligheidsmaatregelen toe te voegen aan het onderhoudsbudget voor deze weg. De werkzaamheden zijn helaas niet in 2020 uitgevoerd. Dit heeft te maken met het feit dat het werk complexer is geworden dan aanvankelijk gedacht en er aanvullende wensen vanuit de omgeving zijn gekomen die in het ontwerp worden meegenomen. Start uitvoering is eind 2021 voorzien. Om de prestaties voor verkeersveiligheidsmaatregelen alsnog te kunnen realiseren wordt € 50.000 overgeheveld naar 2021.	Voordeel	50	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	42	I
Totaal lasten	Voordeel	1.873	

2.2 Parkeren

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
NS fietsenstalling Voor de introductie en exploitatie voor de eerste 24 uur gratis stallen in de fietsenstalling bij het station hebben we € 127.000 subsidie ontvangen van de Provincie Gelderland.	Voordeel	127	I
Het tijdelijk in bezit hebben van de appartementen boven de rijwielstalling Pasplaan heeft in 2020 geleid tot een niet begrote verhuuropbrengst van € 84.000.	Voordeel	84	I
Totaal baten	Voordeel	211	

2.5 Openbaar vervoer

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Als gevolg van de erfpachtovereenkomst met Natuurmonumenten zijn de verhuur- en pachtopbrengsten van de panden en terreinen binnen deze overeenkomst komen te vervallen.	Nadeel	62	I
In 2020 zijn er minder 'werken voor derden' gedaan dan begroot. De vrijgevallen uren zijn ingezet in het onderhouden van de openbare ruimte.	Nadeel	107	I
De verkoopopbrengsten van het hout uit de bossen zijn lager dan begroot. Dit komt omdat er minder bomen zijn gekapt. In het kader van ecologisch beheer laten we meer omgewaaide bomen en afgerukte takken in het bos liggen.	Nadeel	44	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Nadeel	8	I
Totaal baten	Nadeel	221	

7.2 Riolering

7.4 Milieubeheer

7.5 Begraafplaatsen en crematoria

0.10 Mutaties reserves

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Een aantal budgetten nemen wij mee naar 2021 door middel van een bijdrage aan de reserve overlopende projecten. Het betreft budgetten waarvan de verklaringen zijn terug te vinden op taakveld: -2.1 Verkeer en vervoer voor een bedrag van € 953.000 Vanuit het taakveld '5.7 Openbaar groen' wordt een bedrag van € 380.000 meegenomen naar 2021. De verklaring hiervan is dat door een langere aanloopfase met betrekking tot de uitvoering van het groenplan en de ecogids er een bedrag van 2020 naar 2021 overloopt van € 277.000. De restantoverboeking van € 103.000 betreft een aantal kleinere projecten die vertraging hebben opgelopen in de uitvoering.	Nadeel	1.333	I
Het budget 2020 voor de Tunnel Laan van Osseveld wordt gestort in de BROA. In 2021 wordt gestart met de uitvoering en is dit geld nodig voor omgevingsmanagement.	Nadeel	353	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	400	I
Totaal lasten	Nadeel	1.286	

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
In 2020 zijn de werkelijke lasten voor de Weteringsebroek lager dan begroot. Hierdoor is de bijdrage vanuit de bestemmingsreserve ontwikkeling Apeldoorn (BROA) ook lager dan begroot.	Nadeel	265	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	26	I
Totaal baten	Nadeel	239	

Programma 4 Milieu
7.3 Afval

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
CIRCULAIRE ECONOMIE Op de budgetten voor Circulaire economie (inclusief kwartiermaker) hebben we ruim € 205.000 minder uitgegeven met de volgende redenen: - Voor de stimulering van de circulaire economie is een aantal initiatieven genomen, maar het budget is nog niet geheel besteed. Een aantal projecten kent nog een doorloop in 2021. Concreet gaat het nog om de realisering van de elektronica hub en het onderzoek naar biomassa, waarvoor al verplichtingen zijn aangegaan. Voor de elektronica hub is er een verplichting voor cofinanciering aangegaan met de projectdeelnemers (viertal Apeldoornse bedrijven en Circulus-Berkel / Cirkelwaarde). Op basis hiervan heeft de provincie het bedrag verdubbeld middels een subsidie. Het handelingskader voor biomassa is gereed en krijgt een vervolg in 2021 om hier een communicatief goed verhaal neer te zetten. Daarnaast dienen er nog een aantal rest onderzoeken te worden uitgevoerd. Een deel van het resterende budget € 45.000 wordt meegenomen naar 2021. - Na de discussie in de VJN en de MPB om het budget al dan niet in te zetten voor de ombuigingsmaatregelen is er uiteindelijk voor gekozen om de rol van kwartiermaker toch in te vullen en daarom het budget ongemoeid te laten. De kwartiermakers rol - met de focus op projecten om het grondstofgebruik bij het Apeldoorns bedrijfsleven en de bedrijfsvoering van de gemeente te verminderen - is nu ingevuld voor een periode van twee jaar. Daarom hevelen wij het resterende budget van € 160.000 door middel van een ROP over naar 2021 en deels naar 2022.	Voordeel	205	I

AFVAL Het afvaldossier was de afgelopen jaren op tal van onderdelen sterk in beweging. Belangrijkste factor was de implementatie van het omgekeerd inzamelen. Daarnaast speelde er de systeemwijziging bij het Afvalfonds van de vergoeding van de kosten voor PMD. De grootste plussen en minnen zijn als volgt samen te vatten: - PMD: In 2020 wijzigde na het eerste kwartaal het regiem van het Afvalfonds voor het inzamelen en verwerken van PMD. Na het eerste kwartaal van 2020 werden geen verwerkingskosten meer in rekening gebracht, maar krijgen de gemeenten een vergoeding voor het ingezamelde PMD. . De vermarkting en sortering van het PMD ligt nu volledig bij het bedrijfsleven. Deze stelselherziening leverde Apeldoorn per saldo een fors voordeel op, mede omdat er in 2020 maar weinig PMD is afgekeurd. - Overig afval: Tegenover het voordeel op de verwerking van PMD stonden hogere lasten voor het overige afval waaronder het GFT, papier, textiel en het grof afval op de recyclepleinen. Per saldo is sprake van lagere verwerkingskosten van € 659.000. - Overige lasten: Diverse hogere lasten van € 382.000, waaronder de vergoeding aan Circulus Berkel voor de implementatie van het systeem voor omgekeerd afvalinzameling. Het voordeel op de lasten bedraagt € 277.000.	Voordeel	277	I
VOORZIENING AFVALSTOFFENHEFFING Naast de hier genoemde voor- en nadelen kan er minder compensabele BTW aan de voorziening worden doorbelast. De belastingdienst heeft namelijk recent besloten om de BTW voor het gescheiden inzamelen niet meer te beschouwen als compensabele BTW, maar als ondernemers BTW. Het gaat om een niet voorzien voordeel voor de voorziening. Per saldo wordt € 630.000 minder doorbelast aan de voorziening. Het saldo van lasten en baten wordt toegevoegd aan de voorziening afvalstoffenheffing. De voorziening komt daarmee op afgerond € 1,6 mln. Met de invoering van het omgekeerd inzamelen en de hiermee gepaard gaande onzekerheden in het afgiftegedrag van de Apeldoornse burger, naast de ontwikkelingen in de afvalwereld in zijn algemeenheid achten wij de kans groot dat dit dynamische afvaldossier ook in de toekomst voor schommelende resultaten zal zorgen. Gelukkig helpt de nu opgebouwde buffer ons bij het opvangen van mogelijke tegenvallers. Voor een nadere inhoudelijke toelichting verwijzen we u naar de programmaverantwoording.	Nadeel	1.650	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	288	I
Totaal lasten	Nadeel	880	

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
AFVAL Er waren (incidentele) meevallers van afgelopen jaren van € 455.000. De opbrengsten uit het Afvalfonds voor het ingezamelde PMD vindt plaats door jaarlijkse bevoorschotting en de afrekening conform het oude systeem vindt pas enkele jaren later plaats. Dit maakt het monitoren van de baten erg lastig. De afrekeningen over 2017 en 2018 (definitief) en 2020 (voorlopig) vielen gunstiger uit dan geraamd, vanwege een gering percentage afkeur. Daarnaast ontvingen we € 590.000 hogere baten uit de afvalstoffenheffing vanwege extra aansluitingen. Verder was de opbrengst uit het Afvalfonds € 300.000 lager dan begroot omdat de vergoeding voor het sorteren is vervallen. De totale baten waren € 745.000 hoger dan begroot.	Voordeel	745	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Nadeel	134	I
Totaal baten	Voordeel	611	

7.4 Milieubeheer

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
De exploitatie van 2019 van de OVIJ gaf een voordelig jaarrekeningresultaat. Het aandeel van Apeldoorn in dat voordelige resultaat is in 2020 terugbetaald. Tegenover dit voordeel staat een bijdrage van Apeldoorn in aflopende frictiekosten bij de OVIJ. Per saldo was sprake van een voordeel van € 170.000.	Voordeel	170	I
Er is € 250.000 terug ontvangen van de OVIJ voor minder uitgevoerde werkzaamheden: - In de begroting van de OVIJ is specifiek voor Apeldoornse projecten budget opgenomen. Met de OVIJ is afgesproken dat de niet besteedde budgetten hiervoor aan Apeldoorn worden terugbetaald. - Daarnaast zijn in de begroting van de OVIJ exclusief voor Apeldoorn advies uren (voor bodem-, energie- en luchtkwaliteit) gereserveerd. Ook hiervan is een deel niet besteed en vloeit het daarmee gemoeide budget terug naar Apeldoorn. Met de OVIJ worden de werkzaamheden voor de Apeldoornse projecten steeds beter gemonitord. Wel verwachten we ook voor 2021 mede a.g.v. de coronamaatregelen nog achterblijvende werkzaamheden.	Voordeel	250	I
Er is mede door de Coronamaatregelen minder aandacht besteed aan het monitoren van asbestdaken waardoor € 55.000 minder is uitgegeven. Om deze taak alsnog uit te voeren nemen we dit budget mee naar 2021. Daarnaast is € 55.000 minder uitgegeven op het uitbestedingsbudget, maar € 88.000 meer uitgegeven voor gebiedsgericht grondwaterbeheer. Per saldo € 22.000 minder lasten dan begroot.	Voordeel	22	I
Voor gevelsanering is in 2020 € 200.000 uitgegeven. Tegenover deze lasten staan inkomsten die bij de baten zijn verantwoord. Tegenover de lasten staan subsidies aan de batenkant.	Nadeel	200	I

Grootschalige Duurzame Energie Realisatie van zonneparken is minder hard gegaan dan in de eerste instantie gedacht. Dit heeft te maken met weerstand vanuit het buitengebied, de concept-RES en de behoefte van de Raad om een extra PMA hierover te voeren.	Voordeel	305	I
Energietransitie De Maten Door uitval van de projectleider en door Corona hebben we weinig kosten voor de projectleider gehad en zijn er binnen het project fors minder activiteiten uitgevoerd.	Voordeel	172	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	630	I
Totaal lasten	Voordeel	1.349	

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Voor gevelsanering is in 2020 € 200.000 ontvangen ter dekking van de lasten. De kosten voor gevelsanering zijn verantwoord aan de lastenkant.	Voordeel	200	I
Voor gebiedsgericht grondwaterbeheer zijn dit jaar wel uitgaven gedaan, maar zijn geen inkomsten ontvangen. De mutaties lopen via de daarvoor bestemde reserve.	Nadeel	200	I
In 2018 en verdere jaren is voor intensivering toezicht/handhaving op energiebesparende maatregelen budget beschikbaar gekomen. Het gaat om energie besparende voorzieningen en maatregelen die door bedrijven dienen te worden uitgevoerd aan de “gebouwde schil van bedrijfspanden” (muren, dak en glas), verlichting en specifiek bij bepaalde branches behorende maatregelen zoals het gebruik van perslucht, koeling ed.. Aan de OVIJ is opgedragen om dit beleid/controles uit te voeren. Naast het gemeentelijke budget, hebben we met succes een beroep gedaan op de stimuleringssubsidieregeling van de provincie. De basis is het “Plan van Aanpak EML controles” (EML staat voor “erkende maatregelen lijst”). Vanwege de Corona-maatregelen kon een deel van de activiteiten bij bedrijven, bijvoorbeeld bij horecagelegenheden, niet volledig/lastig worden uitgevoerd. We nemen daarom € 80.000 mee naar 2021 om alsnog controles uit te kunnen voeren. Overigens is aan de OVIJ gevraagd om het beleid ten aanzien van de intensivering van het toezicht op energiebesparende maatregelen begin 2021 te evalueren.	Voordeel	80	I
De Rijkssubsidie ad € 5.680k voor de proef om Kerschoten (gedeeltelijk) aardgasvrij te maken. Dit bedrag wordt aan de BROA toegevoegd.	Voordeel	5.680	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	129	I
Totaal baten	Voordeel	5.889	

0.10 Mutaties reserves

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Reserve overlopende projecten (ROP): Voor de initiatieven van de circulaire economie (€ 45.000) en kwartiermakers rol - met de focus op het verminderen van grondstofgebruik (€ 160.000) hevelen wij het resterende budget over naar 2021 en deels naar 2022. Daarnaast worden voor het monitoren van asbestdaken (€ 55.000) en de intensivering van toezicht/handhaving (€ 80.000) budgetten meegenomen naar 2021. Zie voor de onderbouwing de verantwoording bij de desbetreffende taakvelden.	Nadeel	340	I
Voor de projecten voor gebiedsgericht grondwaterbeheer zijn dit jaar geen inkomsten ontvangen. De storting in de reserve is daarom lager dan geraamd. Lasten en baten fluctueren ieder jaar. De verschillen ten opzichte van de geraamde bedragen worden verrekend met de reserve,	Voordeel	200	I
Voor de Europese projecten Cityloops, Sharepair, ThreeC en Smartwaste hebben we € 70.000 minder ontvangen. Dit betekent een lagere storting in de reserve.	Voordeel	70	I
De Rijksbijdrage ad € 5.680k voor de proef om Kerschoten (gedeeltelijk) aardgasvrij te maken is in 2020 niet besteed. Dit bedrag wordt aan de BROA toegevoegd.	Nadeel	5.680	I
In de sfeer van de energietransitie is in 2020 minder uitgegeven dan geraamd. Hiervan wordt € 280k aan de R.O.P. toegevoegd.	Nadeel	280	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	4	I
Totaal lasten	Nadeel	6.026	

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Er is voor de projecten voor gebiedsgericht grondwaterbeheer € 88.000 meer uitgegeven dan geraamd. Derhalve wordt meer aan de reserve onttrokken. Lasten en baten fluctueren ieder jaar. De verschillen ten opzichte van de geraamde bedragen worden verrekend met de reserve,	Voordeel	88	I
Voor de Europese projecten Cityloops, Sharepair, ThreeC en Smartwaste hebben we € 40.000 minder besteed dan begroot. Dit betekent een ontrekking uit de reserve.	Voordeel	40	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Nadeel	571	I
Totaal baten	Voordeel	443	

Programma 5 Jeugd en onderwijs

4.2 Onderwijshuisvesting

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S

In de jaarrekening 2020 verantwoorden we op onderdeel onderwijshuisvesting een financieel nadeel van € 4,4 miljoen (€ 4,8 miljoen nadeel op de lasten en € 0,4 miljoen voordeel op de baten). Dit nadeel is met name een gevolg van extra afschrijving van onderwijs gebouwen van De Hoenderloo Groep (Pluryn) en een voordeel op reguliere baten en lasten onderwijshuisvesting. In 2020 heeft de zorginstelling Pluryn de activiteiten op De HoenderlooGroep beeindigd. Hierdoor zijn de gemeentelijk onderwijspanden op het terrein van De HoenderlooGroep niet meer in gebruik voor leerlingen. De marktwaarde van deze gebouwen is eind 2020 gewaardeerd op € 2 miljoen. Omdat de boekwaarde van deze gebouwen € 8 miljoen bedraagt, hebben we nu € 6 miljoen moeten afwaarderen. Deze extra afschrijving is een nadeel in de jaarrekening 2020 die niet financieel verrekend kan worden met de reserve onderwijshuisvesting.	Nadeel	6.000	I
Zonder de extra afwaardering op de onderwijsgebouwen De HoenderlooGroep hebben we in 2020 een eenmalig financieel voordeel van € 1,6 miljoen op onderwijshuisvesting. Dit voordeel bestaat uit een rentevoordeel van € 0,7 miljoen omdat de doorbelaste rente geraamd was op 1,4% en er uiteindelijk 1,1% rente is doorbelast als gevolg van lagere marktrente. Dit voordeel wordt, conform afspraak, niet verrekend met de reserve onderwijshuisvesting (het rentevoordeel is een algemeen rentevoordeel voor de jaarrekening van Apeldoorn)	Voordeel	700	I
Exclusief het nadeel als gevolg van extra afschrijving van de gebouwen De Hoenderloogroep en het voordeel als gevolg van de renteverlaging is in 2020 een voordeel van € 0,9 miljoen gerealiseerd. Dit voordeel bestaat uit: •Voordeel € 0,2 miljoen op kosten schade aan schoolgebouwen omdat er minder schade was dan geraamd in 2020. •Voordeel € 0,2 miljoen op onderhoud gymzalen in beheer van Accres Apeldoorn BV (we ramen gemiddelde bedrag meerjarenonderhoudsplan. waardoor we in het ene jaar een voordeel verantwoorden en een ander jaar een nadeel) •Voordeel van € 0,1 miljoen op afschrijving en verkoop leegstaande onderwijspanden. •Voordeel € 0,4 miljoen op tijdelijke huisvesting en 1e inrichting van scholen als gevolg van vertraging in de uitvoering nieuwbouw vanuit de Kadernota 2016-2019 Als gevolg van dit voordeel in de reguliere exploitatie onderwijshuisvesting in 2020 wordt € 0,9 miljoen minder financiële dekking vanuit de reserve onderwijshuisvesting onttrokken dan geraamd. De bespaarde kosten uit 2020 komen in de komende jaren als extra uitgaven ten behoeve van de feitelijke uitvoering nieuw- en verbouw projecten (kadernota's onderwijshuisvesting) vanaf 2021.	Voordeel	900	I
Hierboven is het totaal van de exploitatie van baten en lasten toegelicht. Tegenover het restantnadeel op de lasten is een voordeel aan de batenkant verantwoord.	Nadeel	456	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Nadeel	315	I
Totaal lasten	Nadeel	5.171	

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Hierboven is het totaal van de exploitatie van baten en lasten toegelicht. Tegenover het restant nadeel op de lasten is een voordeel aan de batenkant verantwoord.	Voordeel	444	I
Totaal baten	Voordeel	444	

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Leerlingenvervoer: We hebben voor het schooljaar 2019/2020 het routegebonden vervoer (leerlingenvervoer, dagbestedingsvervoer en jeugdwetvervoer) aanbesteed. Dit omdat we voor het route gebonden vervoer per augustus 2019 zijn uitgetreden uit de gemeenschappelijke regeling Vervoerscentrale Stedendriehoek (PlusOV). Als gevolg van de nieuwe aanbesteding voor routegebonden vervoer is het budget 2020 voor leerlingenvervoer met € 250.000 overschreden. Daarnaast zien we dat de afrekening voorgaande jaren 2019 van PlusOV een voordeel oplevert van € 134.000 en was er een voordeel van € 60.000 op het gereserveerde bedrag voor de schadelast uittreding PlusOV. Per saldo een nadeel van € 56.000. De hogere uitgaven 2020 voor het routegebonden leerlingenvervoer is een gevolg van: • Er zijn minder (efficiënte) combi-ritten te maken, omdat Apeldoorn geen combi's kan maken met andere gemeenten binnen het routegebonden vervoer • De hoge kwaliteitseisen die wij vorig jaar in de aanbesteding aan de vervoerders hebben gesteld. • De aantallen waarmee richting de aanbesteding gerekend is, zijn gebaseerd op aannames, dan wel (niet complete) data van PlusOV. Vervoeraanbieders kunnen in aanmerking komen voor compensatie van omzetverlies als gevolg van Coronacrisis. In 2020 hebben we € 344.000 verantwoord aan compensatie Coronacrisis (landelijke regeling).	Nadeel	56	I
Hoger onderwijs naar Apeldoorn halen. Met diverse partijen (waaronder Saxion, UT en Akos) zijn jaaroverschrijdende verplichtingen/toezeggingen aangegaan/gedaan voor totaalbedrag van circa € 1,3 miloen. Reden waarom voorgesteld wordt het volledige restbedrag als Reserve Overlopende Post (ROP) over te hevelen naar 2021. 1e kw 2021 volgt er tevens raadsvoorstel voor aanvullend budget uit reserve HO	Voordeel	1.281	I

Onderwijs achterstandenbeleid: We ontvangen jaarlijks een doeluitkering van het rijk voor onderwijsachterstandenbeleid. In 2020 was deze rijks bijdrage lager dan geraamd. Ook de verantwoorde lasten onderwijsachterstandenbeleid in 2020 waren, als gevolg van lagere rijksbijdrage in 2020 lager. Per saldo budgetneutraal.	Voordeel	511	I
Corona compensatie vanuit het Rijk: In de Rijkscompensatie regelingen hebben we compensatie van het Rijk gekregen voor hogere kosten en gederfde inkomsten als gevolg van corona. De regelingen voor het zorgdomein staan nog t/m eind januari 2021 open, dan pas weten we welk totaalberoep daarop wordt gedaan. Daarom is de in 2020 niet bestede compensatie via de Reserve overlopende projecten meegenomen naar 2021. Het betreft € 190.000 voor Noodopvang van kinderen van ouders met een cruciaal beroep en € 65.088 voor Vergoeden eigen bijdrage ouders peuteraanbod.	Voordeel	155	I
Op project motoriek Jeugd hebben in 2020 als gevolg van corona-crisis minder kunnen uitvoeren. Het restantbudget is meegenomen als overlopend project naar 2021 om de achterstand in realisatie in te kunnen lopen.	Voordeel	147	I
Op onderdeel toezicht kinderopvang hebben we in 2020 minder kosten verantwoord dan geraamd.	Voordeel	188	I
Voor kinderopvang is een ROP opgenomen voor een bedrag van € 175.000 Door Corona konden veel jaarlijkse controles van kinderopvanglocaties door de GGD niet worden uitgevoerd en moesten worden opgeschort. Deze controles worden naar verwachting in het eerste kwartaal van 2021 alsnog uitgevoerd.	Voordeel	175	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	48	I
Totaal lasten	Voordeel	2.449	

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Onderwijs achterstandenbeleid: We ontvangen jaarlijks een doeluitkering van het rijk voor onderwijsachterstandenbeleid. In 2020 was deze rijks bijdrage lager dan geraamd. Ook de verantwoorde lasten onderwijsachterstandenbeleid in 2020 waren, als gevolg van lagere rijksbijdrage in 2020 lager. Per saldo budgetneutraal.	Nadeel	511	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	111	I
Totaal baten	Nadeel	400	

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Op project RUPS (prostitutiebeleid onder jongeren) hebben we in 2020 € 156.000 euro minder baten en lasten verantwoord dan begroot.	Voordeel	156	I
Op het onderdeel Algemene voorzieningen Jeugd hebben we in 2020 € 154.000 minder lasten verantwoord dan begroot. Dit voordeel is voor € 37.000 een besparing op de subsidieuitgaven als gevolg van beëindigen van de activiteiten Real-X en terug ontvangen subsidies na vaststelling van de subsidies 2019 omdat niet aan alle prestatieafspraken is voldaan.	Voordeel	154	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	82	I
Totaal lasten	Voordeel	392	

6.2 Wijkteams

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
De Raad van Toezicht van het CJG heeft besloten om € 1.000.000 van de bedrijfsvoeringsreserve van de Stichting CJG over te dragen aan de Algemene reserve van de gemeente Apeldoorn. De reserve bij het CJG is ontstaan doordat het CJG de financiële overschotten vanaf 2015 heeft mogen reserveren conform de geldende subsidieregeling van de gemeente Apeldoorn (max. 10% van een eventueel exploitatievoordeel mag gereserveerd worden om eventuele toekomstige tekorten te kunnen opvangen).	Voordeel	1.000	I
Het CJG is een belangrijke partner bij het terugdringen van de kosten voor jeugdhulp. In dit kader is de uitbreiding van CJG4kracht noodzakelijk. Aan het CJG is gevraagd in 2020 extra te investeren door het team uit te breiden met 10 formatieplaatsen, waaronder praktisch pedagogische gezinsondersteuning op MBO-niveau. Echter het budget 2020 wordt niet volledig gebruikt. Daarnaast laten ook de overige posten binnen de begroting CJG ruimte zien, waardoor de subsidie vanuit de gemeente Apeldoorn aan het CJG met minimaal € 290.000,-- lager vastgesteld zal worden. Bovendien is er in 2020 € 100.000,-- meer aan subsidie 2019 terugontvangen van het CJG dan bij het opstellen van de jaarrekening 2019 werd verwacht.	Voordeel	390	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	29	I
Totaal lasten	Voordeel	1.419	

6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Zorg in Natura Jeugdhulp: € 46.700.000 Budget taakveld 6.72 € 5.400.000 Budget taakveld 6.82 €-/- 6.500.000 Besparing maatregelen (conform de MPB 2020-2023) € 45.600.000 Totaal budget in begroting 2020 De verantwoorde kosten in de jaarrekening 2020 komt uit op € 47,1 miljoen. Dit betekent een tekort van € 1,5 miljoen ten opzichte van het budget 2020. Hierbij is rekening gehouden met een eenmalig voordeel van € 250.000 op de afrekening over voorgaande jaren. Dit verantwoorde tekort zit binnen de in 2020 gerapporteerde bandbreedte van een voordeel van 1 miljoen en een nadeel van 3 miljoen euro. Bij de rapportage effectindicatoren in deze jaarrekening wordt een toelichting gegeven op de kostenontwikkeling Jeugdhulp en de genomen maatregelen om kostenontwikkling te beperken (maatregel Budgetplafond en POH) Hieronder nadere specificatie van de kosten 2020 op onderdelen Begeleiding € 8.100.000 Behandeling € 15.400.000 JB/JR € 4.500.000 Verblijf & opvang € 16.300.000 LTA en overig € 2.800.000 totaal € 47.100.000 In de jaarrekening 2020 wordt bij het onderdeel indicator / trendanalyse een toegelicht gegevens op de besparingsmaatregelen POH en budgetplafond.	Nadeel	1.500	I
Tegenover dit nadeel van € 855.000 staat het verantwoorde voordeel van € 855.000 op taakveld taakveld 6.82.	Nadeel	855	I
Op het onderdeel Jeugdwetvervoer verantwoorden we voor 2020 een nadeel van € 563.000. Dit nadeel bestaat voor € 105.540 aan hogere kosten voorgaande jaren vanuit PLusOv. De oorzaak van hogere kosten Jeugdwetvervoer is een gevolg van: • Een stijgende zorgvraag die direct doorwerkt op de vraag naar vervoer • Een stijging aan solo-indicaties • Er zijn minder (efficiënte) combi-ritten te maken, omdat Apeldoorn geen combi's kan maken met andere gemeenten binnen het routegebonden vervoer • De hoge kwaliteitseisen die wij in 2019 bij de aanbesteding aan de vervoerders hebben gesteld. • De aantallen waarmee richting de aanbesteding gerekend is, zijn gebaseerd op aannames, dan wel (niet complete) data van PlusOV. Zowel voor het routegebonden - als ook het vraagafhankelijke vervoer zijn we aan het onderzoeken hoe de kosten op deze vervoersstromen kunnen worden gereduceerd.	Nadeel	563	I

Op het onderdeel PGB hebben we op een raming van € 1,2 miljoen een voordeel van € 230.000 (waarvan € 60.000 voordeel op de financiële afwikkeling met de SVB (Sociale Verzekerings Bank) over 2019). We zien dat de trend van jaarlijks minder kosten PGB zich ook in 2020 heeft voortgezet. PGB cliënten stappen over op zorg in natura omdat ons gecontracteerd aanbod een goed alternatief is.	Voordeel	230	I
We hebben in 2020 vooralsnog een aanvullend budget vanuit het rijk van € 343.000 gekregen ter compensatie van meerkosten Corona. Omdat de afwikkeling van de meerkosten corona vanuit de jeugdhulpaanbieders grotendeels in 2021 zal plaatsvinden hebben we het budget 2020 via de Reserve overlopende projecten meegenomen naar 2021.	Voordeel	343	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	94	I
Totaal lasten	Nadeel	2.251	

6.82 Geëscaleerde zorg 18-

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Zie toelichting op taakveld 6.72 waar het totaal van de afwijkingen op taakveld 6.72 en 6.82 wordt toegelicht. Het afzonderlijk verantwoorden van kosten Jeugdhulp voor het onderdeel jeugdbescherming en Jeugdreclasseeringen is landelijk verplicht.	Voordeel	855	I
Totaal lasten	Voordeel	855	

7.1 Volksgezondheid

0.10 Mutaties reserves

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Kinderopvang: Voor kinderopvang is een ROP opgenomen voor een bedrag van € 175.000	Nadeel	175	I

Het project Motoriek Jeugd, bestaat uit twee componenten: 1. metingen Motoriek Jeugd op scholen en 2. Beweegprogramma voor peuters (2-4 jaar). De realisatie van het project heeft niet in 2020 plaatsgevonden, omdat door de corona-crisis de prioritering is verschoven. Zowel bij onze eigen organisatie, maar met name ook bij de partners met wie wij moeten samenwerken in dit project. Denk hierbij aan het CJG, het onderwijs en Accres. Door Corona heeft het project niet de start kunnen maken op de scholen, omdat de scholen tijdens de lockdowns dicht zijn / waren. En wanneer de scholen wel open gingen, werden er andere prioriteiten gesteld. Men had de handen vol aan de werkzaamheden die direct en indirect met deze coronacrisis te maken hadden en hebben. Het geld is hard nodig in 2021, mede omdat er geen budget beschikbaar is gesteld in de MPB. Dit als gevolg van het enorme tekort van ruim 27 miljoen voor 2020 was het college gedwongen om te bezuinigen. Als gevolg hiervan zijn de budgetten m.b.t. Motoriek Jeugd in de MPB 2020-2023 geschrapt.	Nadeel	147	I
Door corona zijn veel activiteiten waar JOGG bij betrokken was gecanceld. Omdat JOGG een aanpak is die zich kenmerkt door de samenwerking met het onderwijs en de sportverenigingen is het merendeel aan interventies en activiteiten vanuit JOGG stilgevallen in 2020. Er zijn klein oplevingen geweest aan activiteiten tussen de lockdowns door, maar dat is te verwaarlozen op het totaal. Ook zien we dat de partners waarmee we werken andere prioriteiten hebben, zodra er wel weer wat mag (onderwijs geven bijvoorbeeld). Uiteraard om begrijpelijke redenen, maar daardoor hebben jongeren educatie op scholen en beweegactiviteiten gemist. We merken dat alles weer langzaam op gang komt, maar door capaciteitstekort en verschuiving van prioriteiten blijft het lastig om de gezonde leefstijl de aandacht te blijven geven die het zo hard verdient. Misschien nu nog wel meer dan voorheen. We zien dat kinderen nog minder zijn gaan bewegen en bij de consulten op het CJG zien we een stijging van het gewicht van kinderen. Incidenteel is in 2021 nog € 58.000 budget beschikbaar; dit zal niet voldoende zal zijn om de opgelopen achterstand in te halen.	Nadeel	51	I
Compensatieregeling Corona: In de Rijkscompensatie regelingen hebben we compensatie van het Rijk gekregen voor hogere kosten en gederfde inkomsten als gevolg van corona. De regelingen voor het zorgdomein staan nog t/m eind januari 2021 open, dan pas weten we welk totaalberoep daarop wordt gedaan. Daarom is het noodzakelijk om de in 2020 niet bestede compensatie mee te nemen naar 2021.	Nadeel	598	I
Koplopersproject: In het kader van het koplopersproject clientondersteuning hebben wij op 6 februari 2020 een gezamenlijk plan bij het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport ingediend. In de meicirculaire 2020 is een bijdrage ontvangen voor dit traject voor 2020 en 2021 (€ 82.000 voor Jeugd, € 115.000 voor MO/BW en € 275.000 voor WMO). De helft van de ontvangen bijdrage wordt uitgegeven in 2021. Daarom is het noodzakelijk dat dit deel van de bijdrage meegenomen wordt naar 2021.	Nadeel	41	I

Hoger onderwijs naar Apeldoorn halen. Met diverse partijen (waaronder Saxion, UT en Akos) zijn jaaroverschrijdende verplichtingen/toezeggingen aangegaan/gedaan voor totaalbedrag van circa € 1,3 miloen. Reden waarom voorgesteld wordt het volledige restbedrag als Reserve Overlopende Post (ROP) over te hevelen naar 2021. 1e kw 2021 volgt er tevens raadsvoorstel voor aanvullend budget uit reserve HO	Nadeel	1.270	I
Totaal lasten	Nadeel	2.282	

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Reserve Onderwijshuisvesting: Exclusief het nadeel als gevolg van extra afschrijving van de gebouwen De Hoenderloogroep en het voordeel als gevolg van de renteverlaging is in 2020 hebben we voordeel van € 0,9 miljoen gerealiseerd. Dit voordeel bestaat uit: •Voordeel van € 0,2 miljoen op doorbelaste kosten schade aan schoolgebouwen. •Voordeel van € 0,2 miljoen op onderhoud onderwijsgymzalen in beheer van Accres Apeldoorn BV. •Voordeel van € 0,4 miljoen op tijdelijke huisvesting en 1e inrichting van scholen als gevolg van vertraging in de uitvoering nieuwbouw vanuit de Kadernota 2016-2019 •Voordeel van € 0,1 miljoen op lagere afschrijving en verkoop leegstaande onderwijspanden. Als gevolg van dit voordeel in de reguliere exploitatie onderwijshuisvesting wordt er in 2020 € 0,9 miljoen minder financiering vanuit de reserve onderwijshuisvesting gehaald dan geraamd. De bespaarde kosten uit 2020 komen in de komende jaren als extra uitgaven ten behoeve van de feitelijke uitvoering nieuw- en verbouw projecten (kadernota's onderwijshuisvesting) vanaf 2021.	Voordeel	932	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Nadeel	1.864	I
Totaal baten	Voordeel	932	

Programma 6 Apeldoorn Activeert

3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

6.4 Begeleide participatie

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Lucrato heeft in haar begroting 2020 een tekort van € 1,5 miljoen geraamd. Hiervan bedroeg het aandeel voor Apeldoorn € 1,15 miljoen, wat we ook hebben begroot. Mede doordat Lucrato door kostenbeheersing en continuering van detacheringen de schade van de corona lockdown beperkt heeft weten te houden, zijn de compensatiemaatregelen van het Rijk voor corona voor Lucrato gunstig uitgevallen. Het tekort van Lucrato over het boekjaar 2020 is uitgekomen op € 0,4 miljoen. Het aandeel van Apeldoorn in dit tekort bedraagt € 0,3 miljoen. Ten opzichte van onze begroting hebben we daarmee ongeveer € 0,7 miljoen minder aan Lucrato hoeven bijdragen dan begroot. Hiermee is de taakstelling in de MPB 2020-2023 gerealiseerd.	Voordeel	668	I
Totaal lasten	Voordeel	668	

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

6.3 Inkomensregelingen

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
6.3 Inkomensregelingen BUIG: We hebben € 0,35 miljoen minder aan bijstandsuitkeringen (BUIG) uitgegeven dan begroot. Dat komt doordat het aantal inwoners in de bijstand lager is geweest dan waar we in de begroting rekening mee hebben gehouden.	Voordeel	350	I

6.3 Inkomensregelingen Sociaal Vangnet: We gaven € 0,9 miljoen minder uit dan begroot. Het Sociaal Vangnet bestaat uit open einde regelingen waarbij het uitmaakt hoeveel inwoners een beroep doen op de regelingen. We zagen dat een lager beroep gedaan is op de volgende regelingen Sociaal Vangnet: 1) Bijzondere bijstand; onder andere de toeslag levensonderhoud voor jongeren tot 21 jaar, de regeling medische kosten en bijdrage rechtsbijstand; 2) Compensatie eigen risico Een mogelijke verklaring is dat - als gevolg van het uitstellen van reguliere (ziekenhuis)zorg vanwege de coronacrisis - inwoners minder zorgkosten hebben gehad. 3) Armoedebestrijding kinderen In dit onderdeel zitten o.a. middelen voor het gemeentelijk initiatievenfonds (voor sociale en fysieke woonomgeving) dat in mei opengesteld is voor inwoners. Op deze post is weinig uitgegeven. In de coronacrisis is het voor inwoners niet eenvoudig om activiteiten te ontplooien. Het afstand houden tot elkaar en de beperking voor het aantal deelnemers aan bijeenkomsten is mogelijk een belemmering geweest. Een deel van het geld dat we niet hebben uitgegeven (€ 0,3 miljoen) hevelen we via de reserve overlopende posten over naar 2021 voor de invoering stadspas en het verstrekken van kledingcheques aan kinderen. Hierdoor hebben we op het Sociaal Vangnet de taakstelling uit de MPB 2020-2023 gerealiseerd.	Voordeel	900	I
6.3 Inkomensregelingen: Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) In 2020 hebben we de Tozo uitgevoerd. Met de lasten van deze regeling hadden we in de begroting geen rekening gehouden, vandaar dat we meer hebben uitgegeven dan begroot. We hebben een rijksbijdrage voor de Tozo ontvangen (zie het kopje baten 6.3 inkomensregelingen).	Nadeel	19.800	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	130	I
Totaal lasten	Nadeel	18.420	

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
6.3 Inkomensregelingen BUIG We hebben een hoger rijksbudget BUIG ontvangen dan we hadden begroot. We ontvingen van het rijk € 51,2 miljoen voor het uitbetalen van de uitkeringen, waar we in de begroting uit zijn gegaan van een bijdrage van € 49,6 miljoen.	Voordeel	1.600	I

6.3 Inkomensregelingen: Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) In 2020 hebben we de Tozo uitgevoerd. Met de baten in de vorm van een rijksbijdrage hadden we in de begroting geen rekening gehouden, vandaar dat we meer hebben ontvangen dan begroot. Met deze rijksbijdrage hebben we onder andere de lasten van de uitvoering van de Tozo (voor Apeldoorn, Epe, Brummen en Meerinzicht) moeten dekken. We hebben uitvoering gegeven aan de Tozo en zijn effectief geweest met de inzet van personeel en middelen, waardoor we € 1,3 miljoen minder hebben uitgegeven dan we aan bijdrage hebben ontvangen. Hierbij is er rekening mee gehouden dat een deel van deze rijksbijdrage mee gaat naar 2021, aangezien de werkzaamheden in 2021 en de jaren daarna ook zullen plaatsvinden.	Voordeel	21.060	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Nadeel	147	I
Totaal baten	Voordeel	22.513	

6.5 Arbeidsparticipatie

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Participatiebudget: Op het Participatiebudget hebben we ten opzichte van de begroting € 0,9 miljoen minder uitgegeven. De dienstverlening aan inwoners met een bijstandsuitkering door externen is vanwege de coronacrisis deels stil komen te liggen, hierdoor hebben we minder kosten voor re- integratie en participatie gemaakt. Daarnaast hebben we een eenmalig btw voordeel (€ 0,3 miljoen) gehad; vanwege een uitspraak door de Hoge Raad heeft de belastingdienst eind 2020 de regels rondom btw op re-integratie aangepast. Voortaan mag nagenoeg de gehele btw op re-integratie worden gecompenseerd via het btw-compensatiefonds. Een deel van het budget (€ 0,3 miljoen) dat we niet hebben uitgegeven betreft een SROI project en de van het rijk ontvangen eenmalige bijdrage voor de zogenoemde ondertussengroep statushouders. Dit deel hevelen we via de reserve overlopende posten over naar 2021. We hebben de taakstelling uit de MPB 2020-2023 op het participatiebudget gerealiseerd.	Voordeel	975	I
Invoering Nieuwe wet Inburgering: De nieuwe Wet inburgering is 2x een half jaar uitgesteld. Inmiddels is de wet door het parlement vastgesteld, en is de verwachting dat invoering op 1 januari 2022 aan de orde is. Omdat uitstel steeds dreigde, en ook eerst duidelijkheid omtrent de definitieve regelgeving gewenst was, is de voorbereiding beperkt ter hand genomen. De basisplannen liggen er, maar de feitelijke uitwerkingen, de aanbesteding en een pilot om volgens de intenties van de nieuwe wet te gaan werken zijn nu voorzien gedurende 2021. Om dit te kunnen uitvoeren nemen we deze door het Rijk in 2020 eenmalig beschikbaar gestelde middelen via de reserve overlopende posten mee naar 2021.	Voordeel	323	I

FactorWerk: Het ministerie heeft voor de jaren 2019 en 2020 een bedrag van € 2 miljoen beschikbaar gesteld voor uitvoering van de DOE-agenda in de arbeidsmarktregio Stedendriehoek en Noord-Veluwe. Dat geld loopt via gemeente Apeldoorn als centrumgemeente en is bestemd voor de arbeidsmarktpartijen die samenwerken in het regionaal werkbedrijf, FactorWerk. Mede vanwege de coronacrisis is dit budget niet volledig besteed en zijn andere middelen vanuit het Rijk toegevoegd. Het bedrag dat nog over is (zo'n € 1,6 miljoen), moet beschikbaar blijven voor 2021 en verdere jaren. Dit geldt evenzo voor de organisatiekosten, waar de deelnemende partijen een bijdrage voor betalen. Deze bedragen nemen we via de reserve overlopende posten mee naar 2021. De besteding van de middelen voor de DOE-agenda bleef in 2020 achter ten opzichte van de planning. In 2020 is in het laatste kwartaal subsidie ontvangen van de provincie Gelderland in het kader van overbrugging en herstel na de coronacrisis. De gemeente Apeldoorn heeft namens de arbeidsmarktregio (FactorWerk) de subsidiebeschikking ontvangen ter grootte van afgerond € 1,1 miljoen. Deze extra middelen worden in 2021 ingezet. De uitbetaling van de subsidie heeft gedeeltelijk in 2020 plaatsgevonden en wordt via de reserve overlopende posten meegenomen naar 2021.	Voordeel	2.100	I
ESF subsidie ondersteuning leerlingen pro en vso Voor het schooljaar 2020-2021 hebben we als arbeidsmarktregio Stedendriehoek en Noord- Veluwe van het ministerie van SZW een bedrag vanuit een ESF subsidie ontvangen voor de ondersteuning van leerlingen op pro en vso scholen. Als gevolg van coronamaatregelen hebben we deze middelen nog niet in kunnen zetten, maar we zijn met scholen en regiogemeenten in overleg om deze middelen in 2021 in te zetten. Aangezien het hier gaat om budget voor het schooljaar 2020-2021 en bestemd is voor de arbeidsmarktregio nemen we dit budget mee naar 2021 via de reserve overlopende projecten.	Voordeel	221	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Nadeel	5	I
Totaal lasten	Voordeel	3.614	

0.10 Mutaties reserves

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Een aantal budgetten nemen wij mee naar 2021 door middel van een bijdrage aan de reserve overlopende projecten. Het betreft budgetten waarvan de verklaringen zijn terug te vinden op de taakvelden: -4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken voor een bedrag van € 53.000 -6.3 Inkomensregeling voor een bedrag van € 269.000 -6.5 Arbeidsparticipatie voor een bedrag van € 3.073.000	Voordeel	3.396	I
Totaal lasten	Nadeel	3.396	

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
In 2020 heeft de afrekening van het dvo onderhoud Accres 2019 plaatsgevonden, wat leidde tot een voordeel van € 19.000 vanwege minder benodigd onderhoud voor enkele panden. Daarnaast is er voor met name MFC Hoge Weije in 2020 onderhoud uitgevoerd wat was gepland voor 2021 ad € 122.000 vanwege de corona-situatie waardoor de locaties langdurig buiten gebruik waren.	Nadeel	103	I
Het restant budget voor de afrekening van de VVE-bijdrage Kristal over 2017-2020 ad € 109.000 is vrijgevallen. De penvoerder Woonmensen kon onvoldoende de noodzakelijke (eind)afrekeningen aangeven. Mogelijk volgt in 2021 alsnog een afrekening over de jaren 2017-2020.	Voordeel	109	I
Talentplekken en Oriëntatietrajecten. Het aantal aanvragen was in het afgelopen jaar erg laag, lager nog dan voorgaande jaren toen we ook al overschotten hadden. Er is een overschot op het budget van € 245.000. De beperkte inzet op de oriëntatietrajecten, pilot Apeldoorn Werkt Mee, is een direct gevolg van de corona-maatregelen. Per 2021 gaan de Talentplekken en Oriëntatietrajecten op in Apeldoorn Werkt Mee-voorzieningen. Aangezien we volgend jaar stoppen met de Talentplekken hebben we geen inzet gepleegd op het actief onder de aandacht brengen van de mogelijkheden. Een in een eerder jaar opgenomen betalingsverplichting was te hoog ingeschat, waardoor nog eens een bedrag van € 65.000 vrijvalt ten gunste van het resultaat 2020.	Voordeel	309	I
Verlenging subsidies algemene voorzieningen De subsidies algemene voorzieningen zijn van 2019 opnieuw verlengd naar 2020, zonder die te indexeren. Daarmee hebben we een taakstellende besparing gerealiseerd van € 1,75 miljoen en is de begroting met dat bedrag verlaagd. Daarna resteert nog een voordelig saldo van € 150.000 op dit taakveld. Het beschikbare budget voor de aanvullende voorzieningen en voor inwonerinitiatieven is niet volledig benut.	Voordeel	150	I
Het beschikbare uitvoeringsbudget is niet volledig benut. Er is een voordeel van € 90.000. Verder zijn er op verschillende posten van welzijnsaccommodaties voordelen die bij elkaar optellen tot een bedrag van € 130.000. Tenslotte konden we vorig jaar de uitgaven in het kader van het uitstapprogramma prostitutie bekostigen uit een rijkssubsidie en dat leidt tot een voordeel van € 30.000.	Voordeel	250	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	133	I
Totaal lasten	Voordeel	848	

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Vaststellingen subsidies 2018 De vaststelling van de subsidies 2018 voor de algemene voorzieningen is nu afgerond. Voor diverse organisaties wordt de subsidie lager vastgesteld, voor een aantal - o.a. GGNet, Stimenz, Passerel - gaat het om grote bedragen. Bij elkaar opgeteld hebben we in totaal € 664.000 teruggevorderd, waarvan € 434.000 op dit taakveld verantwoord wordt en € 230.000 - inwonersondersteuning - op het taakveld 'Wijkteams'. De terugvordering heeft vooral te maken met een lagere inzet door de instellingen of met inkomsten uit de WLZ voor de gesubsidieerde activiteiten. In een aantal gevallen, tot een bedrag van € 60.000, zijn de activiteiten niet uitgevoerd. Doordat de definitieve beslissing in 2020 is genomen, komt de terugvordering ten gunste van het resultaat van dit jaar.	Voordeel	434	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	8	I
Totaal baten	Voordeel	442	

6.5 Arbeidsparticipatie

6.2 Wijkteams

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
In de begroting was niet voorzien in de dekking van de ondersteunende ICT, hetgeen leidt tot een nadeel van € 131.000. Het nadeel wordt betrokken in het totaal van voor- en nadelen op de budgetten maatwerkvoorzieningen Wmo. Vanaf de begroting 2021 is structureel in de dekking voorzien.	Nadeel	131	I
Vangnet Er is een budget dat ingezet wordt voor incidentele maatregelen die helpen te voorkomen dat inwoners genoddzaakt zijn gebruik te maken van vaak dure maatwerkvoorzieningen. Net als in eerdere jaren is het budget niet volledig besteed en is er in 2020 een voordeel van € 90.000.	Voordeel	90	I
Sociale wijkteams. Eén van de maatregelen om de tekorten binnen het sociaal domein terug te dringen is het afschalen van de sociale wijkteams (SWT). Het is de bedoeling om de inzet vanuit het SWT meer te beperken tot de echt ingewikkelde casussen, multiproblem. In 20202 zijn we daar al mee begonnen en hebben daarmee een mooie efficiencyslag gemaakt. Dat heeft geleid tot een besparing van € 515.000.	Voordeel	515	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	182	I
Totaal lasten	Voordeel	656	

Baten	bedragen x € 1.000,-

Toelichting		Bedrag	I/S
Vaststellingen subsidies 2018. De vaststelling van de subsidies 2018 voor de algemene voorzieningen is nu nagenoeg afgerond. Een aantal is lager vastgesteld. Zie ook taakveld 6.1. Voor de inwonersondersteuning gaat het om een bedrag van € 230.000 dat is teruggevorderd.	Voordeel	230	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	50	I
Totaal baten	Voordeel	280	

6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Woonvoorzieningen. Het beschikbare budget is met € 100.000 overschreden. Het beleid is er op gericht om ouderen zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen. De kosten nemen al een aantal jaren toe en dat is mede het gevolg van de vergrijzing. Verder speelt de invoering van het abonnementstarief (eigen bijdrage) per 1 januari 2019 een rol.	Nadeel	100	I
Hulpmiddelen Wmo. Op het onderdeel Hulpmiddelen (Rolstoelen / scootmobieten etc.) verantwoorden we in 2020 een voordeel van € 0,3 miljoen. Hierbij is rekening gehouden met extra kosten overname van de hulpmiddelen van de aanbieder HMC in 2020 (is gestopt als gevolg van financiële problemen) en eenmalig nadeel van € 0,3 miljoen als gevolg van de financiële afwikkeling van het contract met Welzorg over de periode 2014-2018. De kosten nemen al een aantal jaren toe en dat is mede het gevolg van de vergrijzing. Verder speelt de invoering van het abonnementstarief (eigen bijdrage) per 1 januari 2019 een rol. We nemen maatregelen om de toename van de vraag naar hulpmiddelen te beperken door hulpmiddelen niet meer telefonisch toe te kennen, maar via keukentafelgesprekken. Door de corona maatregelen is er in 2020 grotendeels op basis van telefonische keukentafelgesprekken toegekend.	Voordeel	300	I
Als gevolg van wetswijziging (BBV) is besloten om de verantwoording van de CAK bijdrage (de eigen bijdrage van inwoners die individuele voorzieningen ontvangen van de gemeente) te verantwoorden op basis van werkelijke ontvangsten van het CAK (kasstelsel). Als gevolg van deze stelselwijziging verantwoorden we in 2020 niet het totaal verwachte bedrag van het CAK als nog te ontvangen bedrag (op basis van verantwoording baten en lasten). Het CAK heeft in 2020 technische en organisatorische problemen waardoor er relatief weinig bijdrage bij de gemeenten is ontvangen met als gevolg een eenmalig nadeel in de jaarrekening 2020. Op het onderdeel Wmo voorzieningen was in januari 2020 nog een grote bijdrge ontvangen welke ook betrekking heeft op de Wmo dienstverlening. Op Wmo dienstverlening is een fors tekort op de CAK bijdrage.	Voordeel	151	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	40	I
Totaal lasten	Voordeel	391	

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
We hebben in 2020 op het budget huishoudelijke hulp en regie op huishouden een voordeel ten opzichte van de raming gerealiseerd van € 0,7 miljoen. In dit bedrag is een eenmalig voordeel van € 0,4 miljoen op de afrekening over voorgaande jaren verantwoord. We zien dat de realisatie van de volume ontwikkeling Huishoudelijke hulp / regie op huishouden minder snel stijgt dan we hadden verwacht.	Voordeel	700	I
We hebben in 2020 op het budget WMO begeleiding een voordeel van € 1,6 miljoen euro. Dit voordeel is gevolg van dat de verwachte volumegroei in 2020 (vergrijzing van onze bevolking en invoering van het abinnementstarief) fors lager is uitgekomen dan verwacht. We zagen in 2020, als gevolg van Corona maatregelen, een grillig verloop in de toename van het aantal clienten. In de loop van 2019 zijn de maatregelen "Een ander gesprek" en "Voorliggend veld" ingesteld, die een dempend effect hebben op de toename van het aantal cliënten. Als gevolg van Corona zijn maatregelen minder goed te realiseren (er wordt weer meer telefonisch afgewikkeld).	Voordeel	1.600	I
Op onderdeel PGB hebben we in 2020 op een raming van € 1,3 miljoen een besparing van € 0,3 miljoen euro. We zien de afgelopen jaren dat het gebruik van PGB binnen de gemeenten Apeldoorn jaarlijks blijft dalen. Deze daling is mogelijk omdat we via de regionale aanbesteding veel aanbieders gecontracteerd hebben waardoor inzet van PGB stees minder noodzakelijk is.	Voordeel	300	I
Collectief en individueel vervoer In 2020 valt het resultaat financieel gunstiger uit dan bij de Turap verwacht: - Op het onderdeel dagbestedingsvervoer is een nadeel verantwoord van € 555.000. - Op vraagafhankelijk vervoer is een voordeel gerealiseerd van per saldo € 516.000 (€ 614.000 lagere kosten dan begroot; € 98.000 minder eigen bijdragen ontvangen dan begroot). - Kosten van de regiefunctionaris PlusOV van per saldo € 54.000 verantwoord. Per saldo een nadeel van € 93.000. Dit is gunstiger dan het in de in de Turap opgenomen nadeel van € 0,3 miljoen. Dat bestond uit een nadeel van € 0,6 miljoen voor dagbestedingsvervoer en een voordeel op collectief vervoer van € 0,3 miljoen. Met name het vraagafhankelijk vervoer is financieel gunstiger uitgevallen dan bij de Turap begroot. Op het individueel vervoer was in 2020 er een voordeel van € 142.000. Het jaar 2020 is, zoals op vele terreinen, niet representatief voor het reguliere vervoer. Er is minder vraag geweest naar vervoer als gevolg van corona (zowel VAV als routegebonden), maar is er ook sprake geweest van meerkosten als gevolg van inefficiënte ritten door corona. Zo konden er door de RIVM richtlijnen minder cliënten in een vervoersmiddel plaatsnemen. Dit betekende meer ritten. Daarnaast zijn er extra kosten voor mondkapjes, schoonmaakmiddelen en schoonmaaktijd.	Voordeel	50	I

Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	45	I
Totaal lasten	Voordeel	2.595	

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Als gevolg van een wijziging van de verantwoordingsvoorschriften (BBV) verantwoorden we vanaf 2020 de eigen bijdrage van inwoners die individuele voorzieningen ontvangen van de gemeente op basis van werkelijke ontvangsten van het CAK (kasstelsel). Het CAK heeft in 2020 met technische en organisatorische problemen te maken gehad waardoor er relatief weinig bijdrage bij de gemeenten is ontvangen. Er is een eenmalig nadeel in de jaarrekening 2020.	Nadeel	608	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	49	I
Totaal baten	Nadeel	559	

6.81 Geëscaleerde zorg 18+

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Op het onderdeel PGB zijn de uitgaven € 0,2 miljoen lager ten opzichte van de begroting van € 0,7 miljoen. Dit lagere bedrag is het gevolg van onze inspanningen om de PGB's binnen beschermd wonen te beperken en in te zetten op het gebruik van zorg in natura. Daarmee betreffen de hier gepresenteerde lagere kosten ook een verschuiving naar dat onderdeel.	Voordeel	200	I
We hebben voor 2020 het budget zorg in natura van beschermd wonen geraamd op € 44,9 miljoen. De kosten in 2020 zijn € 45,7 miljoen. Dit is een nadeel van € 0,9 miljoen aan de lastenkant. Aan de batenkant hebben we een terugontvangen baat van € 0,1 miljoen waardoor we per saldo een nadeel hebben van 0,8 miljoen.	Nadeel	900	I
We hebben als budgethouder met onze regiogemeenten (regio Oost Veluwe: gemeente Apeldoorn, Epe, Heerde, Hattem, Brummen en Voorst) een convenant gesloten waarin we de financiële voor- en nadelen met betrekking tot onze regionale taak (we ontvangen een rijksbijdrage voor deze taak) verrekenen. Begin 2021 zal aan de zes colleges het voorstel worden gedaan om het huidige convenant te verlengen tot de definitieve implementatie van het objectief verdeelmodel Beschermd Wonen naar alle gemeenten per 1-1-2023. Omdat we, als we uitgaan van de aanvullende rijksbijdrage voor de regionale taak beschermd wonen, op de regionale taak op een fors voordeel uitkomengaan we op basis van de jaarrekeningcijfers over 2020 € 1,8 miljoen uitbetalen aan de regiogemeenten (conform actuele afspraken in het convenant). In programma 1 wordt het voordeel op de rijksvergoeding Beschermd Wonen verantwoord.	Nadeel	1.800	I

Extra kosten maatschappelijke opvang door de Coronacrisis In 2020 zijn er extra uitgaven voor de opvang verantwoord. Tegenover de extra uitgaven staat een rijksvergoeding als tegemoetkoming in de kosten corona. In Apeldoorn is de tijdelijke zorglocatie de Maten ingericht. Op die locatie kunnen dak- en thuislozen die besmet zijn met Corona in de regio opgevangen worden. Voor de bestaande opvang van jongeren bij het Leger des Heils en de opvang van volwassenen in Omnizorg zijn, door de afstandsrichtlijnen, extra maatregelen nodig. Het deel van de rijksvergoeding waarvoor in 2020 geen uitgaven zijn gedaan (€ 428.000), wordt via de Reserve Overlopende Projecten (ROP) meegenomen naar 2021.	Voordeel	428	I
Vrouwenopvang Het ministerie van VWS heeft voor de uitvoering van Vrouwenopvang structureel, met ingang van 2020, aan centrumgemeenten extra budget toegekend. Deze Decentralisatie uitkering Vrouwenopvang (DUVO) ontvangen we als centrumgemeente voor de regio Noord-Veluwe, Oost-Veluwe/Midden IJssel. Aangezien we als regio voor 2020 de begroting al rond hadden, en we in 2020 geen extra kosten hoefden te maken, hebben we het extra ontvangen budget niet uitgegeven. Als regio hebben we besloten dit bedrag te verdelen over de regiogemeenten. Het aandeel van Apeldoorn in dit bedrag is € 450.000,-.	Voordeel	450	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	208	I
Totaal lasten	Nadeel	1.414	

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Als gevolg van wetswijziging (BBV) is besloten om de verantwoording van de CAK bijdrage (de eigen bijdrage van inwoners die individuele voorzieningen ontvangen van de gemeente) te verantwoorden op basis van werkelijke ontvangsten van het CAK (kasstelsel). Als gevolg van deze stelselwijziging verantwoorden we in 2020 niet het totaal verwachte bedrag van het CAK als nog te ontvangen bedrag (op basis van verantwoording baten en lasten). Gevolg van deze stelselwijziging is een eenmalig nadeel in de jaarrekening 2020.	Nadeel	1.300	I
We hebben voor 2020 het budget zorg in natura van beschermd wonen geraamd op € 44,9 miljoen. De kosten in 2020 zijn € 45,7 miljoen. Dit is een nadeel van € 0,9 miljoen aan de lastenkant. Aan de batenkant hebben we een terugontvangen baat van € 0,1 miljoen waardoor we per saldo een nadeel hebben van 0,8 miljoen.	Voordeel	100	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	121	I
Totaal baten	Nadeel	1.079	

7.1 Volksgezondheid

Lasten	bedragen x € 1.000,-	
Toelichting	Bedrag	I/S

Gezond en fit. Het deel van het budget dat voor uitbreiding van de uitvoeringscapaciteit was bestemd is niet gerealiseerd. Mede daardoor zijn niet alle geplande activiteiten uitgevoerd. Verder is door de Corona maatregelen een deel van het programma niet of niet zoals gedacht uitgevoerd. Van het budget is € 260.000 niet besteed.	Voordeel	260	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	6	I
Totaal lasten	Voordeel	266	

0.10 Mutaties reserves

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Compensatie corona: In de Rijkscompensatie regelingen hebben we compensatie van het Rijk gekregen voor hogere kosten en gederfde inkomsten als gevolg van corona. De regelingen voor het zorgdomein staan nog t/m eind januari 2021 open, dan pas weten we welk totaalberoep daarop wordt gedaan. Daarom is het noodzakelijk om de in 2020 niet bestede compensatie mee te nemen naar 2021.	Nadeel	559	I
Koplopersproject cliëntondersteuning: In het kader van het koplopersproject clientondersteuning hebben wij op 6 februari 2020 een gezamenlijk plan bij het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport ingediend. In de meicirculaire 2020 is een bijdrage ontvangen voor dit traject voor 2020 en 2021 (€ 82.000 voor Jeugd, € 115.000 voor MO/BW en € 275.000 voor WMO). De helft van de ontvangen bijdrage wordt uitgegeven in 2021. Daarom is het noodzakelijk dat dit deel van de bijdrage meegenomen wordt naar 2021.	Nadeel	195	I
Actieprogramma Kansrijke Start: Als gemeente hebben we geld van het Rijk gekregen in het kader van het Actieprogramma Kansrijke Start. Dit programma loopt tot en met 2022. De eerste bijeenkomsten in Apeldoorn zijn geweest en vanaf 2021 zal een externe projectleider met het project verder gaan. Aan het project hangt ook een uitvoeringsprogramma. Om de komende jaren de nodige activiteiten te kunnen uitvoeren, is het noodzakelijk de gelden van 2020 mee te nemen naar 2021.	Nadeel	43	I
Totaal lasten	Nadeel	797	

5.1 Sportbeleid en activering

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Topsport evenementen Dit jaar is er één evenement georganiseerd, het olympisch kwalificatietoernooi volleybal dames. Op het budget is een voordeel van € 130.000 ontstaan. Het voordeel wordt toegevoegd aan de reserve topsportevenementen.	Voordeel	130	I
Overige sportbudget Er is een overschot van € 140.000 op het beschikbare budget. Dit budget wordt in brede zin aangewend voor allerlei uiteenlopende initiatieven die bijdragen aan de uitvoering van het gemeentelijk sportbeleid. Daarbij gaat het meestal om ondersteuning van initiatieven van sportverenigingen. De verwachting was dat een belangrijk deel van het budget dit jaar zou worden aangewend bij de uitvoering van het dit voorjaar tot stand gekomen Lokaal Sport- en Beweegakkoord. Vanwege de corona maatregelen is de uitvoering vertraagd. Wij stellen voor het voordeel beschikbaar te houden om sportverenigingen die onevenredig zwaar zijn getroffen door de corona maatregelen tegemoet te komen. We doen dit door het resultaat toe te voegen aan de te vormen Corona reserve.	Voordeel	140	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	5	I
Totaal lasten	Voordeel	275	

5.2 Sportaccommodaties

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
In 2020 is de ontvangen SPUK-uitkering voor het BTW-nadeel op verhuurde accommodaties gestort in de daarvoor aanwezige voorziening. Dit in afwachting van de definitieve uitspraak van de fiscus of de BTW op aan Accres verhuurder accommodaties verrekend kan blijven worden.	Nadeel	958	I
In 2020 heeft de afrekening van het dvo onderhoud Accres 2019 plaatsgevonden, dat leverde een nadeel op van € 67.000 vanwege extra benodigd onderhoud voor sporthallen en zwembaden. Daarnaast is er in 2020 onderhoud uitgevoerd dat was gepland voor 2021 ad € 190.000. Het onderhoud is eerder uitgevoerd, omdat door de corona maatregelen de locaties langdurig buiten gebruik waren.	Nadeel	257	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Nadeel	86	I
Totaal lasten	Nadeel	1.301	

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
In 2020 is een SPUK-uitkering voor het BTW-nadeel op verhuurde accommodaties ontvangen. Deze is gestort in de daarvoor aanwezige voorziening. Dit in afwachting van de definitieve uitspraak van de fiscus of de BTW op aan Accres verhuurder accommodaties verrekend kan blijven worden.	Voordeel	958	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	67	I
Totaal baten	Voordeel	1.025	

5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Op product 5.3 hebben wij een voordeel van 512.000,- euro op de lasten en 81.000,- op de baten. Dit voordeel bestaat uit de volgende onderwerpen: Maaiveld Doelstelling van dit budget is het bereiken van een breed publiek voor professionele klassieke en hedendaagse muziek in het festival Maaiveld in Apeldoorn. Aangezien in 2020 geen enkel cultureel evenement, waaronder Maaiveld, doorgang kon vinden willen wij deze sector in 2021 een extra boost geven door nieuwe evenementen/festivals/programma's mogelijk te maken. Daar willen wij in 2021 deze middelen voor inzetten. ROP 106.480,- Kunst in de openbare ruimte/projecten op het gebied van de beeldende kunst Doelstelling van dit budget is het mogelijk maken van activiteiten en projecten op het gebied van beeldende kunst. Door corona kon in 2020 het project omtrent het in kaart brengen van de huidige kunstcollectie en werken aan de zichtbaarheid (d.m.v. bordjes bij de kunstwerken) geen doorgang vinden. Dit project wordt in de eerste helft van 2021 opgepakt. ROP 110.000,- Pilot project subsidies "Doelstelling van dit budget is het mogelijk maken van initiatieven en activiteiten die bijdragen aan culturele activiteiten voor onze inwoners en/of de culturele sector van Apeldoorn. De regeling zou in 2020 worden ingevoerd maar door corona kon dit geen doorgang vinden. De regeling wordt in 2021 opgesteld. " ROP 200.000,- Noodsteunregeling cultuur & erfgoed "De tijdelijke Subsidieregeling Coronanoodsteun Cultuur & Erfgoed Apeldoorn is er om culturele en erfgoedstichtingen en -verenigingen te ondersteunen, die door de coronamaatregelen in hun voorbestaan bedreigd worden. De regeling heeft betrekking op het boekjaar 2020 maar kan worden aangevraagd in januari 2021. De middelen komen uit de rijksbijdragen voor ondersteuning corona in 2020. Daarom stellen wij voor om het bedrag over te hevelen naar 2021. " ROP 150.000,-	Voordeel	512	I
Totaal lasten	Voordeel	512	

5.4 Musea

5.5 Cultureel erfgoed

5.6 Media

0.10 Mutaties reserves

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
· Voor het Maaiveld hebben wij een ROP post aangemaakt 106.480,- · Voor beeldende kunst hebben wij een ROP post aangemaakt van 120.000,- · Voor Pilot project subsidies hebben wij een ROP post aangemaakt van 230.000,- · Voor Corona nood steun regeling hebben wij een ROP post aangemaakt van 150.000,- · Voor ontwikkelen kerkenvisie hebben wij een ROP post van 75.000,- aangemaakt · Voor erfgoedfonds hebben wij een ROP post van 109.560,- aangemaakt	Voordeel	566	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Nadeel	1.446	I
Totaal lasten	Nadeel	880	

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

8.1 Ruimtelijke ontwikkeling

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
De plankosten Zwitsal bestaande uit interne apparaatskosten, externe advisering en PR&communicatie zijn hoger uitgevallen dan begroot. In 2020 heeft een intensief traject plaatsgevonden om te komen tot een ontwikkelvisie en -strategie voor de Zwitsallocatie. Daarnaast was extra inzet van vastgoedbedrijf nodig voor alle ontwikkelingen met bestaande en nieuwe huurders op de Zwitsal. Ook de coronasituatie vroeg daarbij extra inspanning. De begroting voor 2020 – opgesteld in voorjaar 2019 – was destijds niet gericht op deze ontwikkelingen. Daarnaast is het uiteindelijke aandeel sanering in de kosten van de openbare ruimte hoger uitgevallen dan geraamd en zijn daarmee de (investerings)kosten van de herinrichting lager uitgevallen. Doordat de kosten van de bodemsanering direct ten laste van de exploitatie moeten worden gebracht, betekent dit een nadeel van € 515.000.	Nadeel	755	I
In 2020 heeft het programma Binnenstad regieplan 2010-2020 in het teken gestaan van de gedane herijking van het gehele programma naar aanleiding van Plein van de Stad. Ook zijn nagenoeg alle werkzaamheden in de ijskast gezet. Dit heeft geleid tot het niet uitvoeren van de verkenning van hofruimten en van aanloopstraten naar kernwinkelgebied. Daarmee is een budgetonderschrijding van € 120.000 aan de orde, waarbij dit budget eenmalig wordt doorgeschoven naar 2021. Voor de verkenning hofruimten is in 2019 €30.000 aan subsidie ontvangen van de Provincie en Waterschap als cofinanciering.	Voordeel	120	I
De herijking van het programma Binnenstad geleid tot het laten vervallen van een aantal investeringsprojecten. De gemaakte plankosten van deze vervallen projecten tot dat moment zijn afgeboekt ten laste van het resultaat 2020. Het gaat om een bedrag van €100.000 conform de raadsbrief van mei 2020. In dezelfde raadsbrief is toegelicht dat een deel van de gemaakte kosten binnen het project Plein van de Stad als ondoelmatig zijn te beschouwen. Het betreft kosten die samenhangen met de zeer intensieve en langdurige bestuurlijke afstemming waaronder het beschouwen van diverse scenario's. In de raadsbrief van mei is hiervoor een geraamd bedrag opgenomen van € 50.000. Dit bedrag is gebaseerd op besluitvorming bij de Voorjaarsnota. De besluitvorming is doorgeschoven naar de behandeling bij de MPB. Samen met de voorbereidende werkzaamheden heeft dit geleid tot circa € 10.000 aan extra kosten ten opzichte van het geraamde bedrag van € 50.000. Het als ondoelmatig te beschouwen en af te boeken bedrag komt daarmee op € 60.000. De herijking van het gehele programma Binnenstad heeft samen met de afstemming met het ontwikkelperspectief "Het Stadspark van Apeldoorn en het concretiseren van de motie "Slimme lokale investeringen geven werkgelegenheid én een groene binnenstad" een stevige extra inspanning van het programmamanagement gevraagd ter grootte van circa € 45.000.	Nadeel	205	I

De Wet op de Ruimtelijke ontwikkeling (WRO) biedt de gemeente mogelijkheden tot kostenverhaal op particuliere ontwikkelaars. Voor de gebied overstijgende kosten brengen wij een bijdrage in rekening op basis van een anterieur contract. Het is vooraf niet te bepalen hoeveel en wanneer de bijdragen in rekening worden gebracht. Daarom begroten we deze niet. De in 2020 ontvangen bijdragen voor een totaalbedrag van € 118.000 hebben we gedoteerd in de voorziening Bovenwijks.	Nadeel	118	I
Alle kosten die we maken voor omgevingsplannen van (grote) particuliere ontwikkelingen, brengen we in rekening bij die derde via zogeheten anterieure-overeenkomsten. We weten van tevoren niet hoe hoog onze kosten voor deze plannen zijn in een kalenderjaar. In 2020 bedroegen de opbrengsten € 379.000. Daartegenover hebben we voor € 403.000 aan kosten gemaakt, ergo een nadeel van € 24.000.	Nadeel	24	I
Voor het project Wijkontwikkelingsplan Zevenhuizen dient als laatste plandeel het Podium afgerond te worden. In 2020 heeft conform afspraken de verkoop van een gemeentelijk perceel grond plaatsgevonden aan Ons Huis. In deze deze grondopbrengst is rekening gehouden met kosten die in de komende jaren door de gemeente gemaakt gaan worden. Hierdoor ontstaat in 2020 - in plaats van een begrote kostenpost - een overschot, welke is gestort in de reserve BROA ter dekking van deze toekomstige uitgaven in ’t Podium.	Nadeel	547	I
Anterieure contracten. Kosten die we maken voor omgevingsplannen van (grote) particuliere ontwikkelingen, brengen we in rekening bij die particulier. Hiervoor sluiten we anterieure-overeenkomsten met de ontwikkelaars af. Omdat we vooraf niet weten hoeveel en welke particuliere ontwikkelingen zich aandienen, weten we van tevoren niet goed hoe hoog onze kosten voor deze plannen zijn en wanneer we deze precies zullen realiseren. Daarbij zijn de inkomsten en uitgaven doorgaans niet met elkaar in evenwicht en nemen we daarom geen raming op in de begroting. Een van de reden is dat bij grotere projecten de kosten op basis van nacalculatie in rekening worden gebracht. In 2020 bedroegen de lasten € 245.000 meer dan geraamd, maar stonder daar € 240.000 meer dan opbrengsten tegenover. Overigens verschilt het resultaat per jaar, het ene jaar kan positiever uitpakken dan andere jaren.	Nadeel	245	I

Uitkoopregeling hoogspanning De gemeente biedt de mogelijkheid eigenaren van woningen die onder hoogspanningslijnen zijn gevestigd uit te kopen. Voor de hieraan verbonden kosten kan de gemeente een vergoeding op grond van een regeling van de rijksoverheid ontvangen. Deze regeling heeft een looptijd tot eind 2021 en de woningen die hiervoor in aanmerking komen zijn door het Rijk geïnventariseerd. Oorspronkelijk waren er tien woningen welke hiervoor in aanmerking kwamen. Er zijn in de afgelopen jaren in totaal zes woningen aangekocht en voor één woning lopen momenteel nog onderhandelingen. Drie huiseigenaren hebben aangegeven geen gebruik te willen maken van de regeling; zij kunnen echter nog terugkomen op het besluit. In 2020 verwachten we dat circa € 1,98 miljoen van de begrote lasten niet gerealiseerd zal worden. In 2021 loopt de regeling nog door en daarom willen we budget overhevelen via de reserve overlopende posten. Voorzichtigheidshalve wordt het hele budget voor vier woningen meegenomen. Lagere lasten in 2020 betekent ook een lagere bijdrage met hetzelfde bedrag. Wij nemen het hele budget voor de rijksbijdrage mee naar 2021. Per saldo vindt de overheveling van de posten budgettair neutraal plaats.	Voordeel	1.984	I
Omgevingswet. In voorgaande Meerjarenbegrotingen (MPB's) is voor een aantal jaren budget beschikbaar gesteld voor de implementatie van de omgevingswet. Gelet op het meerjarige karakter van het programma betekent dit dat de daadwerkelijke uitgaven over de jaren soms anders zijn en middels de reserve overlopende projecten herfasering plaats vindt. Door uitstel van de invoering van de omgevingswet (leidt tot herfasering) en de uitloop van de omgevingsvisie nu blijkt dat toch een Omgevingseffect Rapportage nodig is, schuift een deel van het budget 2020 door naar 2021. Het restant budget van het Masterplan Binnenstad dat immers deel gaat uitmaken van het omgevingsplan wordt hieraan toegevoegd. We willen het budget meenemen naar 2021 door middel van een ROP-post	Voordeel	352	I
Hoewel de begroting voor wat betreft interne uren ook dekking geeft voor de overheadopslag binnen programma 1, mag deze vanuit de BBV niet worden verrekend met taakvelden. Als gevolg van het niet doorbelasten van deze overheadopslag ontstaat op dit taakveld een voordeel tegenover een nadeel op binnen programma 1.	Voordeel	578	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	407	I
Totaal lasten	Voordeel	1.547	

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
De Wet op de Ruimtelijke ontwikkeling (WRO) biedt de gemeente mogelijkheden tot kostenverhaal op particuliere ontwikkelaars. Voor de gebied overstijgende kosten brengen wij een bijdrage in rekening op basis van een anterieur contract. Het is vooraf niet te bepalen hoeveel en wanneer de bijdragen in rekening worden gebracht. Daarom begroten we deze niet. De in 2020 ontvangen bijdragen voor een totaalbedrag van € 118.000 hebben we gedoteerd in de voorziening Bovenwijks.	Voordeel	118	I
Voor het project Wijkontwikkelingsplan Zevenhuizen dient als laatste plandeel het Podium afgerond te worden. In 2020 heeft conform afspraken de verkoop van een gemeentelijk perceel grond plaatsgevonden aan Ons Huis. In deze deze grondopbrengst is rekening gehouden met kosten die in de komende jaren door de gemeente gemaakt gaan worden. Hierdoor ontstaat in 2020 - in plaats van een begrote kostenpost - een overschot, welke is gestort in de reserve BROA ter dekking van deze toekomstige uitgaven in 't Podium.	Voordeel	1.058	I
Anterieure contracten. In 2020 waren de opbrengsten voor deze contracten € 240.000 meer dan begroot. Hier stonden ook extra kosten tegenover. Voor een nadere toelichting op de verschillen verwijzen wij u naar de lastenkant.	Voordeel	240	I
Uitkoopregeling hoogspanning Voor de toelichting op deze post verwijzen we naar de verantwoording bij de lasten.	Voordeel	1.984	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Nadeel	3.605	I
Totaal baten	Voordeel	205	

3.1 Economische ontwikkeling

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
03100004 Economische Visie Stedendriehoek We hebben een nadeel van ruim 120.000,-. Tot en met 2019 was er extra geld beschikbaar voor economische visie stedendriehoek. In 2020 was dit extra geld niet beschikbaar, terwijl er regionale afspraken zijn gemaakt, op basis van het aantal inwoners, over het verstrekken van subsidies.	Nadeel	120	S
03100005 Economische agenda Voor dit product voeren wij een aantal projecten die o.a. gefinancierd worden door de provincie. Hierdoor is op de lasten een voordeel van 523.000,- euro en op de baten een nadeel van 436.000,-. De lasten en baten kunnen dan tegen elkaar worden weg gestreept.	Voordeel	523	I
03100005 Economische agenda Voor dit product voeren wij een aantal projecten die o.a. gefinancierd worden door de provincie. Hierdoor is op de lasten een voordeel van 523.000,- euro en op de baten een nadeel van 436.000,-. De lasten en baten kunnen dan tegen elkaar worden weg gestreept.	Nadeel	436	I

03100011 Koninklijke Veluwe wzv Op dit product hebben wij een voordeel van 206.000,- euro. Voor dit bedrag hebben wij een ROP post aangemaakt van 206.000,-. In het project Koninklijk Veluwe werken we nauw samen met ondernemers. Vanwege de coronacrisis verschoven prioriteiten voor alle partners, waardoor werkzaamheden binnen het project zijn vertraagd. Dit in combinatie met vertraging in de heropening van Paleis Het Loo is besloten het Koninklijk Jaar een jaar later te doen plaatsvinden en dus te verschuiven van 2021 naar 2022. Om deze reden schuiven de budgetten ook door.	Voordeel	206	I
03100017 Toekomstig bestendige bedrijven terreinen Op dit product hebben wij een voordeel van 120.000,- euro. Naast dat wij een investeringsbudget hebben, is er ook een exploitatie budget beschikbaar. Door Corona is hieraan geen uitvoering gegeven, waardoor 120 K vrij valt.	Voordeel	120	I
03100018 Visit Veluwe ondersteuning Op dit product hebben wij een voordeel van ruim 240.000,- euro. Dit bedrag is als subsidie door de provincie Gelderland ter beschikking gesteld aan de Veluwe. Visit Veluwe voert hiervoor werkzaamheden uit in 2020, 2021 en 2022. Apeldoorn is kassier voor deze projecten en heeft de subsidiebijdrage reeds ontvangen van de provincie Gelderland. Deze budgetten moeten beschikbaar blijven voor de Veluwe/Visit Veluwe.	Voordeel	240	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	246	I
Totaal lasten	Voordeel	779	

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
De lasten voor complexen bedrijventerreinen Grondbedrijf zijn € 2,8 miljoen lager dan begroot. De overige uitgaven zijn verspreid over de complexen 0,5 miljoen lager omdat in 2020 geen beroep gedaan is op onvoorzien en planschade. De geraamde aankopen in ZuidwestPoort van € 1,3 miljoen schuiven door. De ontwikkelingen starten in 2021 en aankoop zal plaatsvinden in 2022. Daarnaast is 0,3 miljoen van complex Kieveen overgeheveld naar strategische gronden, samen een voordeel van € 1,6 miljoen. Er is een voordeel wegens lagere rente van 0,5 miljoen. De overige verschillen bedragen € 0,2 miljoen.	Voordeel	2.800	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Nadeel	33	I
Totaal lasten	Voordeel	2.767	

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
De baten voor complexen bedrijventerreinen Grondbedrijf zijn € 0,9 miljoen hoger dan begroot. Inclusief kleine verschillen is er per saldo een hogere opbrengst grondverkopen van € 3,4 miljoen. Hoofdzaak is meer grondverkoop in Zuidbroek voor € 5,7 miljoen en door deels opschuiven naar 2021 minder grondverkoop winkelterrein in de Voorwaarts van € 1,9 miljoen. Er is een voordeel in overige opbrengsten vanwege een bijdrage in de kosten voor bouwrijp maken in de Voorwaarts van € 0,4 miljoen. De opbrengst erfpacht is € 0,3 miljoen hoger. De helft van dit voordeel betreft een nagekomen erfpacht van 2019. Door de opening van het nieuw complex Kieveen is € 6,4 miljoen vrijgevallen in de verliesvoorzieningen (voordeel). Hier staat tegenover dat de boekwaarde ook is afgeboekt en dat verspreid over de complexen door de lasten/baten nog meer afname van de boekwaarde heeft plaatsgevonden, totaal hier als een nadeel (lees verlaging) aan te duiden van € 9.8 miljoen.	Voordeel	900	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Nadeel	12	I
Totaal baten	Voordeel	888	

3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
05700014 Recreatie en toerisme Op dit product hebben wij op de lasten een nadeel van 115.000,- en op de baten een voordeel van 72.000,- euro. Dit zijn bijdragen van de provincie en de lasten voor deze bijdragen zit in de 115.000,- euro.	Nadeel	43	I
05700015 Welkom in Apeldoorn Welkom in Apeldoorn geeft een voordeel van 225.000,-. Hiervoor hebben wij een ROP post aangemaakt van 90.000,- voor Apenheul 50 jaar (ca. 90K). Projectplan is in ontwikkeling en nog niet goedgekeurd. Dit wordt gedaan in Q1 2021, waarna tot betaling kan worden overgegaan. Een ander project is Apeldoornsche Bosch voor 100 K en dit project is niet tot uitvoering gekomen. Dit wordt in 2021 opgepakt en gedekt uit de beschikbare middelen van ruim 450 K voor Welkom Apeldoorn. Hierdoor kan135.000,- vrijvallen.	Voordeel	225	I
05700079 Routebureau Veluwe Route bureau Veluwe is geen eigen entiteit en daarom voert de gemeente Apeldoorn de administratie. Op de lasten hebben wij een nadeel van 690 K en op de baten een voordeel van 733 K. Deze vallen tegen elkaar weg. Voordeel Routebureau blijf beschikbaar voor RB, en niet beschikbaar komt voor algemene middelen.	Nadeel	690	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Nadeel	189	I
Totaal lasten	Nadeel	697	

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
05700079 Routebureau Veluwe Route bureau Veluwe is geen eigen entiteit en daarom voert de gemeente Apeldoorn de administratie. Op de lasten hebben wij een nadeel van 690 K en op de baten een voordeel van 733 K. Deze vallen tegen elkaar weg. Voordeel Routebureau blijf beschikbaar voor RB, en niet beschikbaar komt voor algemene middelen.	Voordeel	733	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	73	I
Totaal baten	Voordeel	806	

8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
De lasten zijn € 0,6 miljoen hoger dan begroot. Er is een nadeel van € 0,4 miljoen voor adviezen waarvan € 0,2 miljoen voor juridische adviezen snippergroen. Een nadeel van € 0,3 miljoen vanwege aankoop gronden waaronder een versnelde vergoeding inbrengwaarde in de PPS Schatkamer van Zuid van € 0,2 miljoen. Een nadeel van € 2,3 miljoen betreft afschrijving wegens verkoop van panden in de strategische gronden. Hier staat de opbrengst bij de baten als voordeel tegenover. Er is een nadeel van € 0,5 miljoen wegens storting in de verliesvoorzieningen. Verspreid over alle complexen zijn de kosten van bouwrijp maken € 0,3 miljoen en de kosten van woonrijp maken € 2,2 miljoen lager (voordeel). Er is een voordeel door lagere rentetoerekening van € 0,5 miljoen. De overige verschillen zijn per saldo € 0,1 miljoen nadelig.	Nadeel	600	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Nadeel	13	I
Totaal lasten	Nadeel	613	

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
De baten zijn € 4,9 miljoen hoger dan begroot. De opbrengsten grondverkoop zijn € 8,3 miljoen hoger. Dit komt door meer verkoop woningbouwterreinen met name in Zuidbroek en Groot Zonnehoeve (€ 4,3 miljoen); door verkoop van panden in strategische gronden en verkoop van een schoolgebouw (€ 3,2 miljoen) en door overige hogere opbrengsten van met name snippergroen en overige gronden (€ 0,8 miljoen). Er is een voordeel van € 0,5 miljoen door een bijdrage uit de zgn. Bommenregeling voor de Kwekerijlocatie. Ook is er een voordeel door de ontvangst van subsidie van € 0,6 miljoen voor De schatkamer van Zuid. De ontvangst van huren voor met name strategische gronden geeft een voordeel van € 0,4 miljoen. In het verlengde hiervan nog een voordeel van € 0,4 miljoen vanwege de bijdrage van de exploitatie in het saldo baten en lasten van strategische gronden. In totaal is verspreid over de complexen door voordelen € 2,7 miljoen vrijgevallen van de verliesvoorzieningen, hiervan betreft € 2,5 miljoen Zuidbroek. Hier staat tegenover dat de boekwaarde ook is afgeboekt en dat verspreid over de complexen door de totale lasten/baten meer afname van de boekwaarde heeft plaatsgevonden, totaal hier als een nadeel (lees verlaging) aan te duiden van € 8,2 miljoen. De overige verschillen bedragen € 0,2 voordelig.	Voordeel	4.900	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Nadeel	12	I
Totaal baten	Voordeel	4.888	

8.3 Wonen en bouwen

0.10 Mutaties reserves

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
Voor het Podium is een storting aan de BROA-reserve gedaan omdat conform afspraken verkoop van een gemeentelijk perceel grond aan Ons Huis heeft plaatsgevonden. In deze grondopbrengst is rekening gehouden met kosten die in de komende jaren door de gemeente gemaakt gaan worden. Voor de Kanaalzone is ook een bijdrage aan de BROA-reserve gestort. Naast gemaakte kosten zijn ook externe bijdragen ontvangen, waarvoor de gemeente kosten moet maken in de komende jaren.	Nadeel	404	I

03100011 Koninklijke Veluwe wzv Op dit product hebben wij een voordeel van 206.000,- euro. Voor dit bedrag hebben wij een ROP post aangemaakt van 206.000,-. In het project Koninklijk Veluwe werken we nauw samen met ondernemers. Vanwege de coronacrisis verschoven prioriteiten voor alle partners, waardoor werkzaamheden binnen het project zijn vertraagd. Dit in combinatie met vertraging in de heropening van Paleis Het Loo is besloten het Koninklijk Jaar een jaar later te doen plaatsvinden en dus te verschuiven van 2021 naar 2022. Om deze reden schuiven de budgetten ook door. 05700015 Welkom in Apeldoorn Welkom in Apeldoorn geeft een voordeel van 225.000,-. Hiervoor hebben wij een ROP post aangemaakt van 90.000,- voor Apenheul 50 jaar (ca. 90K). Projectplan is in ontwikkeling en nog niet goedgekeurd. Dit wordt gedaan in Q1 2021, waarna tot betaling kan worden overgegaan. Een ander project is Apeldoornsche Bosch voor 100 K en dit project is niet tot uitvoering gekomen. Dit wordt in 2021 opgepakt en gedekt uit de beschikbare middelen van ruim 450 K voor Welkom Apeldoorn. Hierdoor kan135.000,- vrijvallen.	Voordeel	296	I
Het betreft hier de storting in de Reserve overlopende projecten (ROP): - Door uitstel van de invoering van de omgevingswet (leidt tot herfasering) en uitloop van de omgevingsvisie wordt het resterende budget meegenomen van 2020 naar 2021. Het restant budget van het Masterplan Binnenstad wordt hieraan toegevoegd. Het gaat om € 352.000. - Het huidige restant van het projectbudget (€ 148.800) voor de digitalisering van het bouwvergunningen- en omgevingsvergunningenarchief dient voor de afronding van de digitalisering in 2021 beschikbaar te blijven (om als opdrachtgever aan de contractverplichting te kunnen voldoen).	Nadeel	501	I
In 2020 heeft het programma Binnenstad regieplan 2010-2020 in het teken gestaan van de gedane herijking van het gehele programma naar aanleiding van Plein van de Stad. Ook zijn nagenoeg alle werkzaamheden in de ijskast gezet. Dit heeft geleid tot het niet uitvoeren van de verkenning van hofruimten en van aanloopstraten naar kernwinkelgebied. Daarmee is een budgetonderschrijding van € 120.000 aan de orde, waarbij dit budget eenmalig wordt doorgeschoven naar 2021.	Nadeel	120	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Nadeel	11.418	I
Totaal lasten	Nadeel	12.147	

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
De begrote onttrekking in 2020 voor Kanaalzone en Zevenhuizen 't Podium is niet aan de orde geweest. Voor het Podium is tegenstelling hiermee een storting aan de BROA-reserve gedaan omdat conform afspraken verkoop van een gemeentelijk perceel grond aan Ons Huis heeft plaatsgevonden. In deze deze grondopbrengst is rekening gehouden met kosten die in de komende jaren door de gemeente gemaakt gaan worden. De geraamde onttrekking van de bijdrage aan het project Kanaalzone is doorgeschoven naar 2021.	Nadeel	1.072	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	8.746	I
Totaal baten	Nadeel	7.674	

Bedrijfsvoering

0.4 Overhead

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
In 2020 is van de aannemer Huis van de Stad een bijdrage ad € 75.000 ontvangen voor vervroegde toekomstige vervanging van de gietvloer in het stadhuis. Deze is in de onderhoudsvoorziening Vastgoedbedrijf gestort.	Nadeel	75	I
Binnen de personele budgetten is er een voordeel van circa € 1,5 mln. Doordat er minder BBL-ers zijn ingezet zijn de bijbehorende kosten lager en is er een voordeel ontstaan van € 0,2 mln. Dit is conform melding in de Tussentijdse rapportage. Daarnaast is er een voordeel op het opleidingsbudget van € 0,5 mln. Als gevolg van Corona en het daardoor verplicht thuiswerken en afstand houden tot elkaar zijn veel geplande opleidingen niet door gegaan. Corona met haar consequenties is van invloed geweest op alle onderdelen binnen de bedrijfsvoering met als resultaat een voordeel van circa € 0,2 mln op de overige personele budgetten. Het Loopbaancentrum heeft het jaar afgesloten met een positief resultaat van € 0,6 mln. Door minder HPK-ers zijn de salariskosten en bijbehorende bemiddelingskosten lager. Hetzelfde geldt voor de WW-lasten. Dit positieve saldo komt ten gunste van de reserve Frictiekosten.	Voordeel	1.535	I

De huisvesting van onze medewerkers laat een voordeel zien van € 0,2 mln. Er zijn nadelen rondom het Stadhuis (- € 0,5 mln) en Werkgebouw Zuid (- € 0,2 mln). Tegenover deze nadeel staat een positieve storting in de voorzieningen Onderhoud Werkgebouw Zuid en Onderhoud Stadhuis vanuit de Reserve Groot onderhoud Stadhuis van in totaal € 0,3 mln. In Werkgebouw Zuid zijn de beschikbare budgetten niet toereikend voor de bijbehorende kosten. In de MPB 2021 is hiervoor een extra budget opgenomen. In het vernieuwde stadhuis zijn extra kosten gemaakt. Onder andere aanvullende wensen inrichting (oa werkplekken A&I, bibliotheek), schoonmaak, extra bewegwijzering, raambekleding, beveiliging (opgeschaald ivm veiligheid medewerkers balies), extra camera's bij de balies, drukknoppen balies en ook Corona heeft om aanpassingen gevraagd (veiligheid medewerkers en bezoekers). Deze nadelen zijn conform melding in de Tussentijdse Rapportage. Het Activerium laat een voordeel zien van € 0,6 mln. Het voordeel is voornamelijk ontstaan door lagere uitgaven in verband met Corona (thuis werken en dus minder faciliteren) en het stoppen van de huurovereenkomst met ingang van het vierde kwartaal. In de voorliggende periode zijn er daardoor alleen noodzakelijke aanpassingen uitgevoerd. In 2020 was er ook een eenmalig budget van € 0,2 mln voor het opleveren van het pand in de oorspronkelijke staat. Hier staat in werkelijkheid een afkoop tegenover van slechts € 0,02 mln. Het overige deel valt vrij ten gunste van de algemene middelen. Dit laatste onderdeel was nog niet bekend in de Rapportage Grote verschillen, zodat in deze rapportage een voordeel is gemeld van € 0,45 mln. Rondom het project Huis van de stad is er een voordeel van € 0,3 mln. Voor de zomer hebben wij u per bief laten weten ongeveer € 0,2 miljoen te hebben bespaard op de verhuis- en inrichtingskosten. Daarnaast is er een voordeel ontstaan op de kapitaallasten en verzekeringskosten. Het project huisvesting Samen 055 is vertraagd, waardoor de eerste locatie pas in juni 2020 is opgeleverd en de laatste (4e) locatie in 2022 wordt betrokken. Een deel van het budget betreft een incidenteel budget voor verhuizing en inrichting. Als gevolg van het later opleveren en in gebruik nemen van de 3e (in 2021) en 4e locatie (in 2022), wordt voorgesteld om € 0,05 mln via de Reserve overlopende projecten over te boeken naar 2021 voor de ingebruikneming van de 3e locatie in 2021.	Voordeel	217	I

Op de kosten voor ICT is in 2020 € 1.250.000 minder uitgegeven dan in de begroting was geraamd. De meerjarenbesteding van de kredieten is vertraagd. Dit resulteerde in een voordeel op de kapitaallasten ad € 475.000. Ook de implementatie van een aantal projecten is vertraagd. Dit resulteerde in een voordeel ad € 250.000. Ook de inhuurbudgetten zijn met name door COVID-19 niet volledig besteed (€ 275.000 voordeel). Voorgesteld wordt om € 330.000 via de Reserve Overlopende Projecten naar 2021 over te boeken.. Deze vertraging is met name veroorzaakt door Covid-19 en door technische problemen. De mobiele telefoons worden een maal per twee jaar vervangen. Door aanbestedingsproblemen kon de voor 2020 voorgenomen tranche niet meer in 2020 worden geleverd. Het budget ad € 385.000 is derhalve niet besteed en wordt voorgesteld dit budget via de Reserve Overlopende Projecten naar 2021 over te boeken.	Voordeel	1.250	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	951	I
Totaal lasten	Voordeel	3.878	

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
In 2020 is van de aannemer Huis van de Stad een bijdrage ad € 75.000 ontvangen voor vervroegde toekomstige vervanging van de gietvloer in het stadhuis. Deze is in de onderhoudsvoorziening Vastgoedbedrijf gestort.	Voordeel	75	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Nadeel	724	I
Totaal baten	Voordeel	649	

0.10 Mutaties reserves

Lasten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
De reserve frictiekosten dient ter dekking van een nadelig exploitatieresultaat van het Loopbaancentrum (LBC). Bij een voordelig resultaat zal het saldo van het LBC jaarlijks in de reserve worden gestort. In 2020 is er een positief resultaat van € 580.000 gestort.	Nadeel	580	I
We stellen voor om een aantal posten via de Reserve overlopende projecten over te boeken naar 2021. Het betreft middelen voor o.a. doorontwikkeling eenheid F&C, mobiele devices, doorontwikkeling van de website en impementatie I visie sociaal domein.	Nadeel	1.054	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Voordeel	23	I
Totaal lasten	Nadeel	1.611	

Baten		bedragen x € 1.000,-	
Toelichting		Bedrag	I/S
In 2020 is er een nieuw MJOP (2021-2050) opgesteld voor het Stadhuis, Post Zuid en Werfgebouw Noord. Daarnaast is het saldo (€ 0,3 mln) van de reserve Onderhoud stadhuis gestort in twee onderhoudsvoorzieningen. € 0,2 mln is gestort in de voorziening Groot onderhoud Stadhuis ORG (BV00030) en € 0,1 mln is gestort in de voorziening Onderhoud Post Zuid (BV00043)(nieuw). Op basis van het nieuwe MJOP en de gestorte bedragen vanuit de reserve in de voorzieningen kan de jaarlijkse storting in deze voorzieningen m.i.v. 2021 opnieuw worden bepaald.	Voordeel	336	I
Overige verschillen onder de rapporteringsgrens van € 200.000	Nadeel	114	I
Totaal baten	Voordeel	222	

3.5

WNT

Jaarrekening 2020
Gemeente Apeldoorn

3.5 WNT

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publiek en semi-publieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publiek en semi-publieke sector (WNT) in werking getreden. Deze wet is de opvolger van de Wet Openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens (de WOPT).

Het belangrijkste uitgangspunt van de WNT is dat alle partijen, zowel (beoogde) topfunctionarissen als instellingen, hun maatschappelijke verantwoordelijkheid dragen. Zij maken afspraken binnen de kaders van de WNT en leggen daar in het financieel jaarverslag transparant verantwoording over af. De wet schrijft onder andere voor dat financiële gegevens van topfunctionarissen openbaar gemaakt moeten worden. In de onderstaande tabel zijn deze gegevens opgenomen.

Bij het opstellen van deze paragraaf hebben wij de Beleidsregels toepassing WNT van 27 februari 2014, inclusief de wijziging van 12 maart 2014, van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties als uitgangspunt gehanteerd.

Functie	naam	Aanvang en einde functievervulling in 2020	deeltijd-factor	beloning + belastbare onkosten-vergoeding	Beloningen betaalbaar op termijn	Totale bezoldiging 2020	Totale bezoldiging op basis van een volledig jaar	Bezoldigings-maximum
Gemeentesecretaris	T.J.H.M. Berben	[01/01] - [31/12]	1	€ 146.351	€ 21.246	€ 167.597	€ 167.562	€ 201.000
Griffier	A. Oudbier	[01/01] - [31/12]	1	€ 121.516	€ 20.454	€ 141.970	€ 141.729	€ 201.000

Functie	naam	Aanvang en einde functievervulling in 2019	deeltijd-factor	beloning	voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	Totale bezoldiging 2019	Totale bezoldiging op basis van een volledig jaar
Gemeentesecretaris	T.J.H.M. Berben	[01/01] - [31/12]	1	€ 140.962	€ 20.307	€ 161.269	€ 161.268
Griffier	A. Oudbier	[01/01] - [31/12]	1	€ 116.550	€ 19.683	€ 136.233	€ 136.233

Er zijn geen belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen uitgekeerd.

Het bezoldigingsmaximum in 2020 voor gemeenten is € 201.000. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. In 2020 zijn dhr. Oudbier en dhr. Berben het gehele jaar in dienst geweest.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2020 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2020 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

Wij herkennen ons in de door de Minister van BZK in zijn kamerbrief d.d. 27 februari 2014 onderkende uitvoeringsproblemen met betrekking tot externe niet-topfunctionarissen. In lijn met paragraaf 6 van de (gewijzigde) Beleidsregels toepassing WNT leggen wij geen verantwoording af over externe niet-topfunctionarissen.

Bijlagen

Bijlage A

Staat van reserves en voorzieningen

Staat van reserves

bedragen x € 1.000,-

Naam	Beginbalans	Vermeerderingen	Verminderingen	Eindbalans	Minimum	Maximum	Doel en bijzonderheden
Algemene reserve							
Algemene Reserve	85.242.977	14.439.220	6.531.125	93.151.073	3.000.000	n.v.t.	De Saldireserve en de reserve eenmalige bestedingen zijn m.i.v. 1-1-2008 samengevoegd. De reserve is een buffer t.b.v. rekening-uitkomsten; wordt ook wel gebruikt ter dekking van incidentele uitgaven
Algemene reserve	**85.242.977**	**14.439.220**	**6.531.125**	**93.151.073**			
Bestemmingsreserve							
Reserve sportactiviteiten	55.903	5.999		61.902	125.000	600.000	Ondersteuning van sportevenementen
Reserve topsportevenementen	41.961	132.003		173.963	0	n.v.t.	Regelmatig financieel kunnen participeren in topsportevenementen
Reserve Overl. Projecten	6.309.299	12.952.241	6.309.299	12.952.241	0	n.v.t.	Geoormerkte gelden
Reserve zwitsal park	6.081.080	13.371	913.979	5.180.472			
Algemene reserve grondbedrijf	13.856.992	13.130.325	16.373.002	10.614.315	cfm risicoprofiel Grondbedrijf		T.b.v. algemeen ondernemersrisico's van het Grondbedrijf.
Reserve onderhoud stadhuis	335.993		335.993		0	n.v.t.	Middelen ten behoeve van het onderhoud van het stadhuis
Reserve frictiekosten	790.663	580.273	79.642	1.291.294	0	n.v.t.	Middelen om de mobiliteit te bevorderen
Reserve bedrijfsvoering GRF	50.000			50.000			
Egalisatiereserve explosieven	875.576	171.728		1.047.303	n.v.t.	n.v.t.	Deze reserve dient als egalisatiereserve voor de overschotten en tekorten in een jaarschijf voor de kosten van het opruimen van explosieven.

BROA	2.638.038	9.766.658	9.967.589	2.437.107	0	n.v.t.	Gecombineerde reserve voor diverse doeleinden
Reserve vernieuwen bomenbestand	447.092	13.689		460.781	0	750.000	Aanplant nieuwe bomen ter compensatie gekapte bomen
Reserve Hoogspanning de Maten	2.000.000			2.000.000	n.v.t.	n.v.t.	
Bedrijfsvoeringreserve	2.000.000	2.018.757	2.018.757	2.000.000	0	2.000.000	Waarborgen continuïteit van de bedrijfsvoering
Resv gebiedsgericht grondwaterbeheer	1.918.886		288.275	1.630.611	n.v.t.	n.v.t.	Ter dekking van kosten voor grondwaterbeheer
Reserve onderwijshuisvesting	5.260.599		1.921.781	3.338.817	op termijn positief 10 jaar	n.v.t.	Reserve t.b.v. opvang fluctuaties in de uitgaven/inkomsten
Reserve Hoger onderwijs	500.000			500.000	n.v.t.	n.v.t.	
Bestemmingsreserve	**43.162.081**	**38.785.045**	**38.208.318**	**43.738.808**			
Totaal	**128.405.058**	**53.224.265**	**44.739.442**	**136.889.880**			

Naam voorziening	Beginbalans	Vermeerderingen	Verminderingen	Eindbalans	Doel en bijzonderheden
Schenking kinderboerderijen	125.545	2.100	22.675	104.970	Ter dekking afgesproken schenkingen aan kinderboerderijen
Voorz.riol.spaar-/egalisatievoorz.	1.555.700		373.105	1.182.594	
Voorziening Sociaal Deficiet	158.599			158.599	Ter dekking van kosten voor sociaal deficiet
Voorziening onderhoud VGA	1.792.016	1.322.941	867.487	2.247.471	Ter dekking van de kosten van toekomstig onderhoud van gemeentelijk vastgoed.
Voorziening groot onderh stadh org	300.000	335.993		635.993	
Voorz.riol.groot onderhoud riolen	1.131.701	593.100	1.181.234	543.567	Ter dekking van vervangingsinvesteringen en groot onderhoud van het riool
Voorziening onderhoud Post Zuid		100.000		100.000	
Voorziening Bouwleges	3.064.065		723.365	2.340.700	
Voorziening Wijkzaken	122.481		26.873	95.608	Ter dekking van kosten voor specifieke wijkontwikkelingsprojecten die reeds zijn toegezegd aan de wijkraden
Voorziening Bovenwijks	2.329.828	118.488	5.727	2.442.589	Ter dekking van kosten voor bovenwijkse voorzieningen
Voorz.riol.klimaatadaptiatie	3.259	1.200.000	1.203.259		
Voorziening expl. begraafplaatsen	682.826	1.699.484	1.749.178	633.132	
Voorz.riol. groot oh.pompen en gem.		74.000	-73.330	147.330	
Voorz.riol. vervanging riolen	620.000	657.740	1.277.740		
Voorziening landschapsversterking	47.104			47.104	Ter dekking van kosten landschapsversterking
Voorz.riol. verv. pompen en gemalen	307.637	973.000	486.465	794.172	
Voorziening Bodemsanering Zwitsal	1.122.396	635.948	1.758.344		
Voorziening SPUK	1.259.244	958.214		2.217.458	
Voorziening Huisvuilrechten		1.646.158		1.646.158	
Totaal	**14.622.401**	**10.317.165**	**9.602.121**	**15.337.445**	

Bijlage B

Specificatie bestemmingsreserve Apeldoorn (BROA)

Specificatie van de Bestemmingsreserve Ontwikkeling Apeldoorn (BROA)

(in dit overzicht zijn de vooruitontvangen bedragen GSO/ISV ook meegenomen)

		Begroting 2020 primair	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2020
	Reserve per 1-1	2.563	3.776	2.638
	Vooruitontv. Bedragen per 1-1			1.138
	Totaal per 1-1	2.563	3.776	3.776
Algemene voeding (bijdrage aan AD)		-300	-300	-300
Totaal algemene voeding (excl. 'pm')		**2.263**	**3.476**	**3.476**
Programma 1: Groene Mal		0	0	-161
Programma 8: Kanaalzone		-50	-822	86
Programma 9: Complete wijken		-250	-250	261
Programma 14: Verkeer		-380	-380	-26
Programma 15: Milieu		-188	-188	5.931
Programma 16: Overige		0	0	185
Totaal netto onttrekkingen		**-868**	**-1.640**	**6.276**
	Reserve per 31-12			2.437
	Vooruitontv. bedragen per 31-12			7.315
	Totaal per 31-12			9.752
Saldo per 31-12 (excl. 'pm')		**1.395**	**1.836**	**9.752**

Bestemmingsreserve Ontwikkeling Apeldoorn (BROA)

(bedragen x € 1.000)

	Bestemmingsreserve Ontwikkeling Apeldoorn (BROA) (bedragen x € 1.000)	MPB progr.	Begroting 2020 primair	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2020	Verschil
	Programma 1: Groene Mal					
3.18	Weteringse broek nazorg	prog. 3/ 5.7	0	0	161-	161
	- te ontvangen subsidies provincie Gelderland			0		0
3.19	Project natuur inclusieve landbouw	prog. 3/ 5.7	-46	-46		-46
	- te ontvangen subsidie		46	46		46
	Totaal A-projecten programma 1		**0**	**0**	**-161**	**161**
	Programma 8: Kanaalzone					
14.1	Kanaalzone *	prog. 9/3.2				
	- aanleg kade Pilot Zuid		0	-772	143	-915
	Kanaalzone projectbureau	prog. 9/3.2	-50	-50	57-	7
	Totaal A-projecten programma 8		**-50**	**-822**	**86**	**-908**
	Programma 9: Complete Wijken					
15.1	Wijkontwikkelingsplan Zevenhuizen ('t Podium/openbare ruimte)	prog. 9/8.1	-250	-250	261	-511
	Totaal A-projecten programma 9		**-250**	**-250**	**261**	**-511**
	Programma 14: Verkeer					
25.11	Startbudget Tunnel Laan van Osseveld	progr. 3/2.1	-380	-380	26-	-354
	Totaal A-projecten programma 14		**-380**	**-380**	**-26**	**-354**
	Programma 15: Milieu					
27.2	Interreg subsidie: Community based powerplants	prog. 4/7.4				
	- geraamde uitgaven		-46	-46	82-	36
	- te ontvangen Europese subsidie		46	46	74	-28
27.3	Cityloops	prog. 4/7.4				
	- geraamde uitgaven		-188	-188	77-	-111
	- bijdragen derden		0			0
27.4	Sha Repair	prog. 4/7.4				
	- geraamde uitgaven		-48	-48	32-	-16
	- bijdragen derden		48	48	10	38

27.5 Smartwaste	prog. 4/7.4				
- geraamde uitgaven		-57	-57	39-	-18
- bijdragen derden		57	57	21	36
27.6 CCC Hub	prog. 4/7.4				
- geraamde uitgaven		-8	-8	42-	34
- bijdragen derden		8	8	11	-3
27.7 RRE (Reductie Energiegebruik)	prog. 4/7.4				
- geraamde uitgaven		-1.672	-1.672	1.217-	-455
- bijdragen derden		1.672	1.672	1.672	0
27.8 Warmtenet Kerschoten	prog. 4/7.4				
- geraamde uitgaven					0
- bijdragen derden				5.631	-5.631
Totaal A-projecten programma 15		**-188**	**-188**	**5.931**	**-6.119**
Programma 16: Overige					
Lopende projecten					
30.5 Investeringen MPB 2014-2017	prog. 1/0.1				
- comfortabele gezinsstad/burgerparticipatie		0	0	80-	80
30.6 Veluwe alliantie - ambities Veluwe	prog. 9/3.2				
- geraamde uitgaven		-540	-540	540-	0
- bijdragen provincie		540	540	805	-265
Totaal A-projecten programma 16		**0**	**0**	**185**	**-185**
TOTAAL		**-868**	**-1.640**	**6.276**	**-7.916**

Bestemmingsreserve Ontwikkeling Apeldoorn (BROA)
Onderstaand wordt in grote lijnen aangegeven in hoeverre de beschikbare middelen in de BROA (jaarschijf 2020) daadwerkelijk zijn uitgegeven. De werkelijke uitgaven/inkomsten zijn € 6,3 mln positief. Dat betekent een verschil van ca. € 7,9 mln ten opzichte van de raming 2020. In de toelichting beperken wij ons, volgens afspraak met de accountant, tot de grotere verschillen tussen raming en werkelijke uitgaven/inkomsten.

Omschrijving (bedragen * € 1.000,-)	Begroting 2020	Rekening 2020	Verschil
BROA-programma			
8. Kanaalzone	-822	86	908 V
9. Complete wijken	-250	261	511 V
14. Verkeer	-380	-26	354 V
15. Milieu	-188	5.931	6.119 V

De belangrijkste afwijkingen worden hieronder toegelicht:

Toelichting BROA-programma's

Programma 8: Kanaalzone (verschil € 1,0 voordeel mln)

- *14.1 Kanaalzone (verschil € 1,0 mln voordeel)*

De werkzaamheden aan de kade zijn voltooid en konden door beschikbaar komen van subsidie in het kader van Beleef het Kanaal worden doorgezet tot aan de Marchantstraat. Die werkzaamheden zijn nagenoeg voltooid en verantwoording van de subsidie zal in 2021 plaatsvinden. Door de ontvangen subsidie waren in 2020 de uitgaven lager dan de inkomsten. Dit verschil is in de BROA gestort om de geplande uitgaven 2021 en 2022 te kunnen dekken.

Programma 9: Complete wijken (verschil € 0,5 mln voordeel)

- *15.1 Wijkontwikkelingsplan Zevenhuizen (€ 0,5 mln voordeel)*

In 2020 is er, na de oplevering van de woningen door Reinbouw, gewerkt aan de definitieve inrichting van de openbare ruimte in fase 3. Voor fase 4 is de ruimtelijk-juridische procedure voorbereid en een ontwerp voor de openbare ruimte verzorgd. Ook is er over de plannen gecommuniceerd met buurtbewoners. De grond is overgedragen aan Ons Huis. Door deze opbrengst waren per saldo de uitgaven lager. Dit overschot is gestort in de BROA voor de toekomstige uitgaven. Naar verwachting zal Ons Huis na de zomer 21 starten met de bouw.

Programma 14: Verkeer (verschil € 0,4 mln voordeel)

- *25.11 Startbudget Tunnel Laan van Osseveld (€ 0,4 mln voordeel)*

De voorbereidingen voor de ondertunneling van de Laan van Osseveld vorderen gestaag. De aanbesteding is voorbereid en zal in 2021 plaats vinden. De bouw van de tunnel zal tot in 2023 doorlopen.

Programma 15: Milieu (verschil € 6,1 mln voordeel)

- *27,7 RRE (Reductie Energiegebruik) (€ 0,5 mln voordeel)*

Met de Regeling Reductie Energiegebruik (RRE) heeft de gemeente in samenwerking met Energiecorporatie deA en het Regionaal Energieloket in 2020 projecten opgezet om huiseigenaren te stimuleren tot kleine energiebesparende maatregelen in huis. Hiervoor heeft de gemeente € 1.671.677,- van het Rijk ontvangen. In verband met Corona is de regeling verlengd tot en met 31 maart 2021. Mogelijk wordt het nogmaals verlengd tot en met 31 december 2021. De verwachting is dat alle activiteiten eind maart 2021 afgerond zijn.

- *27,8 Warmtenet Kerschoten (€ 5,6 mln voordeel)*

Betreft het ontwikkelen van een haalbaar en betaalbaar alternatief voor aardgas in Kerschoten-west. In 2020 is hiervoor een subsidie ontvangen van € 5,6 mln. De totale subsidie bedraagt € 7 mln. De uitvoering van het project vindt de komende jaren plaats.

Bijlage C

Specificatie Algemene reserve

Algemene reserve

	Doorrekening AR MPB 2021-2024	Realisatie 2020	Doorrekening AR jaarrekening 2020
Stand per 01-01-2020	77.114.652	77.114.652	77.114.652
Bijdrage rekeningresultaat 2016 aan AD	-2.000.000	-2.000.000	-2.000.000
Resultaat jaarrekening 2019	9.100.000	8.128.325	8.128.325
Rekening resultaat grondbedrijf 2019	0	-3.337.323	-3.337.323
Tuinen Zuidbroek	0	0	0
Afdracht grondbedrijf n.a.v. jaarrekening 2019	0	4.700.000	4.700.000
Precario Liander 2020	7.500.000	7.626.005	7.626.005
Bijdrage uit netto vrije ruimte	1.302.000	1.302.000	1.302.000
	0	30.000	30.000
Dekking Huis van de Stad uit AR	-1.190.000	-1.940.000	-1.940.000
	0	750.000	750.000
Besparing Huis van de Stad	270.000	270.000	270.000
Bijdrage uit energietransitie	200.000	300.000	300.000
	0		
	0	200.000	200.000
Stand per 31-12-2020	92.296.652	93.143.659	93.143.659
Resultaat jaarrekening 2020			17.068.000
Bestemmingsvoorstellen resultaat 2020			-12.140.000
Precario Liander 2021	7.500.000		7.500.000
Besparing Huis van de Stad	270.000		270.000
Bijdrage uit netto vrije ruimte	0		0
Bijdrage uit energietransitie	0		0
Onttrekking disbalans Ruimte			-875.000
Storitng restant Corona 2020 in Reserve Corona			-1.581.000
Resultaat 2021	1.603.000		1.603.000
Stand per 31-12-2021	101.669.652		104.988.659
Besparing Huis van de Stad	270.000		270.000
Bijdrage aan Zwembad Noord	-1.200.000		-1.200.000
Bijdrage uit netto vrije ruimte	0		0
Stand per 31-12-2022	100.739.652		104.058.659
Besparing Huis van de Stad	270.000		270.000
Bijdrage uit netto vrije ruimte	0		0
Stand per 31-12-2023	101.009.652		104.328.659
Besparing Huis van de Stad	270.000		270.000
Bijdrage uit netto vrije ruimte	1.030.000		1.030.000
Stand per 31-12-2024	102.309.652		105.628.659

Bijlage D

Specificatie reserve overlopende projecten

Specificatie reserve overlopende projecten

Progr	Omschrijving	31-12-2019	uitgaven overl.budget vanuit 2019 in 2020	vrijval overl. Budget uit 2019 in 2020	Overheveling overl.budget vanuit 2019 naar 2021	Overheveling nieuw budget 2020 naar 2021	Totaal over te hevelen budget naar 2021	Toelichting op vrijval in 2020 en overheveling budget naar 2021
Bedrijfsv.	Aanschaf werkplekapparatuur	150.000	150.000					Middelen zijn in 2020 ingezet.
Bedrijfsv.	Huis van de Stad, kosten organisatiespoor	312.274	312.274					Middelen zijn in 2020 ingezet.
Bedrijfsv.	CMO	129.000	129.000			54.000	54.000	Er is eenmalig budget voor verhuizing en inrichting van de CMO's. Als gevolg van vertraging in het ingebruik nemen van 2 nieuwe locaties zullen deze kosten pas in 2021 worden gemaakt.
Bedrijfsv.	Stadhuis	190.000	190.000					Middelen zijn in 2020 ingezet.
Bedrijfsv.	Woldhuis achterstallig onderhoud	100.000	100.000					zie prg 3 icm post € 43.000
Bedrijfsv.	Implementatie nieuw verkeerssysteem (I-visie)	90.000	60.000		30.000		30.000	Dit project wordt naar verwachting in januari 2021 afgerond en niet eind 2020. Het in 2020 resterende projectbudget moet dan ook naar 2021 worden overgeboekt.
Bedrijfsv.	Doorontwikkeling website					29.500	29.500	Voor de ontwikkeling van de nieuwe website gaan we gebruikers vragen hierin te participeren. Hiervoor is tooling en inhuur van expertise nodig. Deze gebruikerstesten maken onderdeel uit van een reeks projectonderdelen en kunnen pas uitgevoerd worden zodra er bijvoorbeeld een structuur voor de website is ontwikkeld. Mede door corona is de website nog niet zover ontwikkeld dat deze gebruikerstesten uitgevoerd konden worden in 2020.
Bedrijfsv.	Diverse budgetten					170.000	170.000	Om uitvoering te kunnen geven aan de doorontwikkeling van de eenheid enerzijds en de speerpunten uit het beheersplan anderzijds, heeft eenheid F&C in 2020 totaal € 355.000 extra budget ontvangen. (€ 185.000 uit bedrijfsvoering reserve en € 170.000 uit stelpost overhead). Vanwege corona hebben we niet alles kunnen doen en hebben projecten vertraging opgelopen. Wij stellen voor om € 170.000 over te hevelen naar 2021.
Bedrijfsv.	Mobiele devices					375.000	375.000	Jaarlijks worden er mobiele telefoons aangeschaft c.q. vervangen. In 2020 bleek er onverwacht een aanbestedingstraject te moeten worden doorlopen. Het is daardoor niet meer gelukt om de in 2020 geplande tranche nog in 2020 aan te schaffen. In 2021 zal zowel de tranche 2020 als de tranche 2021 worden aangeschaft. .
Bedrijfsv.	Implementatie nieuw systeem sociaal domein (I-visie)					150.000	150.000	De aanbesteding en implementatie van dit nieuwe systeem is o.a. wegens Corona vertraagd. Dit zal in 2021 geschieden. Het voor dit doel in 2020 gereserveerde budget is derhalve in 2021 benodigd.

Bedrijfsv.	Vervanging generieke applicaties (I-visie)					65.000	65.000	De implementatie van dit nieuwe systeem is door technische problemen vertraagd. Het voor dit doel in 2020 gereserveerde budget ten behoeve van opleidingen en programmamanagement is derhalve pas in 2021 benodigd.
1	Procesmanagement					47.000	47.000	Eén van de projecten uit het beheersplan betreft procesmanagement. Hiervoor is incidenteel budget beschikbaar. In 2020 is een start gemaakt door met name interne capaciteit in te zetten. Het vervolg, t.w. trainingen en coaching, is extern gecontracteerd en gestart in 2020. Het zwaartepunt hiervan vindt echter (ook in verband met de organisatie ontwikkeling) plaats in 2021
Bedrijfsv.	Diverse budgetten INF					85.000	85.000	De tijdelijke inhuurbudget is bestemd voor het verder in control kriijgen van licenties. Het is niet gelukt om in 2020 iemand in te huren.Dat zal alsnog in 2021 gebeuren.
Bedrijfsv.	Collegeonderzoeken					48.150	48.150	In 2020 was er budget gereserveerd voor collegeonderzoek. In 2020 heeft er geen collegeonderzoek plaatsgevonden. In plaats daarvan zullen er in 2021 twee collegeonderzoeken plaatsvinden. Om die reden wordt voorgesteld om het gereserveerde budget 2020 over te hevelen naar 2021.
	Totaal Paragraaf Bedrijfsvoering	**971.274**	**941.274**		**30.000**	**1.023.650**	**1.053.650**	
1	Herstel fundering rioolgemaal Kayersdijk (aandeel Vastgoedbedrijf)	102.000	102.000					Middelen zijn in 2020 ingezet.
1	Smart city	28.000	28.000			38.000	38.000	Recentelijk is er nog een opdracht verstrekt ad € 44.500. De factuur is betaald in 2020 en wordt als balanspost "vooruitbetaald" meegenomen bij jaarrekening omdat accent van de uitvoering vooral in 2021 ligt. Om die reden wordt voorgesteld het restbudget als ROP mee te nemen.
1	Griffie/ Rekenkamercommissie					20.000	20.000	Dit budget is bestemd voor een workshop onderzoeksvaardigheden die oorspronkelijk in het voorjaar van 2020 stond gepland
1	Topevenementen					70.396	70.396	Veel evenementen konden dit jaar vanwege Corona geen doorgang vinden, waaronder "75 jaar Vrijheid" Samen met de (Her)Opening Paleis Het Loo zullen deze evenementen pas in 2021 plaatsvinden.
1	Verkiezingen					259.000	259.000	In de september circulaire 2020 is extra geld ad 259.000,- beschikbaar gesteld voor verkiezingen. Dit bedrag is voor extra maatregelen voor de verkiezingen i.v.m. Corona. De verkiezingen vindt in maart 2021 plaats en derhalve zullen de kosten pas in 2021 worden gemaakt.
	Totaal programma 1	**130.000**	**130.000**			**387.396**	**387.396**	
2	High Impact Crimes (HIC)	50.000	50.000					Middelen zijn in 2020 ingezet.
2	Ondermijning	50.000	50.000					Middelen zijn in 2020 ingezet.

2	Integrale Veiligheid					140.000	140.000	In 2020 zijn diverse ontwikkelingen die niet opgestart konden worden i.v.m. Corona. Deze actiepunten moeten dan in 2021 worden opgestart en afgemaakt. Verder is op het gebied van het veiligheidsbeleid in gang gezet, die niet in 2020 konden worden afgerond. We willen daarom 90.000,- meenemen naar 2021. Dan betreft dit onderwerpen Cybersecurity en whatsapp-fraude, smartcity ontwikkelingen op het gebied van safety & security (inzet drones bij oa natuurbrandbestrijding) en data gestuurd werken".
	Totaal programma 2	**100.000**	**100.000**			**140.000**	**140.000**	
3	Woldhuis achterstallig onderhoud	43.000	43.000					Middelen zijn in 2020 ingezet.
3	DVO-afspraak Accres onderhoud	46.749	46.749					Middelen zijn in 2020 ingezet.
3	Plan Beekdalen WZV (05700113)					28.000	28.000	De werkzaamheden voor het opstellen van het Ontwikkelperspectief Wenumsbeekdal zijn vertraagd en het kost tijd om deze achterstand weer in te lopen. De coronatijd helpt daar niet bij. De werkzaamheden worden in de eerste maanden van 2021 opgepakt.
3	Groen plan 2019 - 2024 (05700109/111/112)	175.000	116.000		€ 59.000	218.000	277.000	In de PMA van 8 oktober '20 bent u geïnformeerd over de voortgang van het groenplan en de ecogids. We zijn goed op weg om Apeldoorn te vergroenen en biodiverser te maken. Wel zijn een aantal projecten later gestart. Door een langere aanloopfase en het op orde brengen van de personele capaciteit heeft de voorbereiding van projecten meer tijd gekost. Door de financiële ombuigingen in 2019 is de aanpak van ecologische knelpunten getemporiseerd. Bij de vertraagde projecten gaat het onder meer om het opstellen van soortmanagementplannen en de Ecoatlas. Ook schuiven de werkzaamheden op voor het versterken van de groen-blauwe netwerken, het opstellen van het beheerplan Berg & Bos, de strategie voor ecologisch beheer en het opstellen van het Ontwikkelperspectief Wenumsbeekdal. Het kost tijd om deze achterstand weer in te lopen. De coronatijd helpt daar niet bij. Nu de voorbereidingen in volle gang zijn kunnen in 2021 en 2022 de projecten worden uitgevoerd. Daarom nemen we het niet besteedde budget van € 305.000 mee naar 2021 en verder.
3	Verkeersvisie innovatie	800.000	91.669	408.331	300.000		300.000	In de MPB 2018-2021 is € 800.000 beschikbaar gesteld voor innovatieve openbaar vervoer toepassingen. De raad heeft besloten om in de MPB 2021-2024 € 400.000 in te zetten als bezuinigingsmaatregel. Deze bezuiniging is verwerkt in het boekjaar 2020; de € 400.000 is toegevoegd (via het rekeningresultaat) aan de algemene reserve. Op dit moment wordt samen met de provincie bekeken in hoeverre alternatieve vervoermogelijkheden kunnen worden ingezet in die wijken waar de reguliere buslijnen zijn vervallen. Het restantbudget ter hoogte van € 300.000 blijft achter de hand voor vraagafhankelijke initiatieven die gericht zijn op het vergroten van de vervoersmogelijkheden van inwoners aanvullend op het reguliere vervoer. Dit leidt ertoe dat in totaal € 300.000 wordt overgeheveld naar 2021, waardoor alsnog de prestaties kunnen worden gerealiseerd.

3	Verkeersvisie electrificering parkeergarage	125.000			125.000	100.000	225.000	Nu de voorbereidingen in volle gang zijn kunnen in 2021 en 2022 de projecten worden uitgevoerd. Daarom nemen we het niet besteedde budget van € 305.000 mee naar 2021 en verder.
3	Verduurzamen parkeergarage Koningshaven	150.000			150.000		150.000	De parkeergarage is onderdeel van ontwikkellocatie Haven Centrum. De upgrading van de directe omgeving is ook mede aanleiding de garage op te waarderen. Direct grenzend aan de parkeergarage liggen twee woningbouwlocaties. Deze nieuwbouwplannen en kwaliteitsslag en verbouwing van garage zijn nauw met elkaar verbonden. Dit maakt dat ook de planvorming parkeergarage nog niet zo ver gevorderd is als gehoopt/gewenst.Voor de verduurzaming van de parkeergarage wordt gedacht aan zonnepanelen op het dak zodanig dat de parkeerplaatsen behouden blijven en aan verduurzaming van de gevel. De verwachting is dat in 2021 stappen kunnen worden gezet in planvorming en uitvoering. Het bedrag van € 150.000 blijft bestemd voor de dekking van deze kosten.
3	Freulebrug	30.000	30.000					Middelen zijn in 2020 ingezet.
3	Begraafplaats Soerenseweg (05700029 / Z00498)	50.000			50.000		50.000	Het maken van een beheerplan voor de begraafplaats Soerenseweg heeft meer voorberedingstijd nodig gehad dan waar aanvankelijk rekening mee was gehouden. Corona heeft divrse afstemmingen die moesten plaatsvinden vertraagd waardoor ook diverse vergunningsaanvragen vertraging hebben opgelopenen. Deze vertraging hebben ertoe geleid dat de uitvoering doorschuift naar 2021.
3	Kleur in winkelcentra	125.000	125.000					Middelen zijn in 2020 ingezet.
3	Verkeersveiligheid (02100003) - G.P. Duuringlaan, fietsstraat Veenhuizerweg-Klaverweg en de Loenenseweg	50.000			50.000		50.000	In 2019 was voor de G.P. Duuringlaan uit de middelen voor verkeersveiligheid budget beschikbaar om verkeersveiligheidsmaatregelen toe te voegen aan het onderhoudsbudget voor deze weg. De werkzaamheden zijn helaas niet in 2020 uitgevoerd. Dit heeft te maken met het feit dat het werk complexer is geworden dan aanvankelijk gedacht en er aanvullende wensen vanuit de omgeving zijn gekomen die in het ontwerp worden meegenomen. Start uitvoering is eind 2021 voorzien. Om de prestaties voor verkeersveiligheidsmaatregelen alsnog te kunnen realiseren wordt € 50.000 overgeheveld naar 2021.
3	Stimulering fiets (02100004)	30.000	30.000					Middelen zijn in 2020 ingezet.
3	Wadi Berg & Bos (05700036)					25.000	25.000	In 2020 stond de aanleg van een wadi in park Berg en Bos gepland, waarmee de wateroverlast op een bepaald deel van het park opgelost zou worden. Voor de aanleg van deze wadi is in het voorjaar van 2020 een vergunning aangevraagd maar door diverse redenen heeft de verlening van de vergunning vertraging opgelopen. In november 2020 is de vergunning gepubliceerd en heeft deze tot 23-12-2020 ter inzage.gelegen. Als gevolg hiervan kan pas in 2021 tot uitvoering worden overgegaan.
3	Aanleg fietspad Imbosweg					102.650	102.650	In 2020 stond groot onderhoud/vervanging van het fietspad aan de Imbosweg gepland. Voor deze werkzaamheden is een ecologische vergunning nodig. De aanvraag van deze vergunning heeft vertraging oplgelopen waardoor de uitvoering doorschuift naar 2021.

3	Aanbrengen bewegwjjzering					35.000	35.000	Het aanbestedingstraject voor vervanging bewegwijzering heeft vertraging opgelopen. Door deze vertraging verschuift de uitvoering naar 2021.
3	Sanering gas-/waterprojecten					30.000	30.000	Vitens en Liander zijn in Apeldoorn kilometers leidingen aan het vervangen. Nadat de vervanging van de leidingen heeft plaatsgevonden dienen de saneringsplekken weer hersteld te worden. Dit herstel vergt enige tijd. Een aantal saneringen is eind 2020 afgerond, echter het herstel dient nog plaats te vinden. De financiële middelen zijn hiervoor in 2020 ontvangen. Voor herstelwerkzaamheden is nog 30.000 euro nodig.
3	Onderzoek, metingen en inspecties asfalt					60.000	60.000	Onderzoek, metingen en inspecties van asfalt vindt één maal per twee jaar plaats. In 2021 gaan we meer stroefheidsmetingen doen. Dit is ingegeven door een aantal problemen met betrekking tot gladde wegen (o.a. Stationstunnel en de Laan van de Mensenrechten). De bedoeling was om dit al deels in 2020 op te pakken wat helaas niet gelukt is. Daarnaast gaan we een breder asfaltonderzoek doen. Voor het hele programma 2022 en 2023 wordt in 1 keer het onderzoek gedaan. Uitkomst hiervan zal zijn dat we een besparing kunnen vinden in de ontwerpfase/voorbereidingsfase van projecten. Ook een deel van deze werkzaamheden had al in 2020 opgepakt moeten worden, wat helaas niet gelukt is. Het jaar gebonden budget wat voor 2020 beschikbaar is gesteld is nodig om deze werkzaamheden in 2021 uit te kunnen voeren.
	Totaal programma 3	**1.624.749**	**482.418**	**408.331**	**734.000**	**598.650**	**1.332.650**	
4	Transitievisie warmte - warmtenet wijk van de toekomst	305.000	240.000		65.000		65.000	Tot eind 2021 heeft de gemeente de tijd om een Transitievisie Warmte op te stellen. Het beschikbaar gestelde budget is deels in 2020 uitgegeven en wordt deels in 2021 uitgegeven voor het vormgeven van participatie en het schrijven van de TVW.
4	Circulaire economie	65.000	20.000		45.000		45.000	Voor de stimulering van de circulaire economie is in 2018 eenmalig € 150.000 beschikbaar gesteld. Hiervoor is al een aantal initiaven genomen, maar het budget is nog niet geheel besteed, omdat een aantal projecten nog een doorloop kent in 2021. Concreet gaat het nog om de realisering van de elektronica hub (€ 20.000) en het onderzoek naar biomassa (€ 25.000), waarvoor al verplichtingen zijn aangegaan. Voor de elektronica hub is er een verplichting voor cofinanciering aangegaan met de projectdeelnemers (viertal Apeldoornse bedrijven en Circulus-Berkel / Cirkelwaarde). Op basis hiervan heeft de provincie het bedrag verdubbeld door middel van een subsidie. Het handelingskader voor biomassa is gereed en krijgt een vervolg in 2021 om hier een communicatief goed verhaal neer te zetten. Daarnaast dienen er nog een aantal rest onderzoeken te worden uitgevoerd.

4	Asbest	55.000			55.000		55.000	In 2018 heeft het college besloten uitvoering te geven aan het Plan van Aanpak Asbestdakenverbod 2024 (DOS_2017-045072). De projectleiding en de uitvoering van de werkzaamheden zijn belegd bij de OVIJ. Met het vervallen van het asbestdakenverbod hebben we ons bezien op een nieuwe strategie. De ambitie en noodzaak om asbestdaken versneld te verwijderen is onverminderd groot. De coronacrisis heeft ons parten gespeeld bij de uitwerking van de strategie en de uitvoering van een collectieve aanpak. De werkzaamheden gaan in 2021 door om de prestatie te realiseren en hiervoor hevelen we het overgebleven budget van € 55.000 over naar 2021.
4	Kwartiermaker	100.000	41.320		58.680	100.000	158.680	In de MPB 2018 is door de raad voor 2019 en 2020 ieder jaar € 100.000 (in totaal eenmalig € 200.000) beschikbaar gesteld voor de rol van kwartiermaker. Het budget is in 2018 niet besteed vanwege de discussie in de VJN en de MPB om het budget al dan niet in te zetten voor de ombuigingsmaatregelen. Uiteindelijk is ervoor gekozen om de rol van kwartiermaker toch in te vullen en daarom het budget ongemoeid te laten en mee te nemen naar 2020 en 2021. De kwartiermakersrol - met de focus op projecten om het grondstofgerbruik bij het Apeldoorns bedrijfsleven en de bedrijfsvoering van de gemeente te verminderen - is in het voorjaar van 2020 ingevuld voor een periode van twee jaar. Daarom hevelen wij het resterende budget door middel van een ROP over naar 2021 en deels naar 2022.
4	Projectleider De Maten					60.000	60.000	Door ziekte van de projectleider heeft het project vertraging opgelopen en is het budget niet volledig uitgenut.
4	RegioDeal Loenen-Eerbeek					50.000	50.000	De RegioDeal is vertraagd.
4	Veluwonen					25.000	25.000	Vanwege het niet verkrijgen van externe subsidie is dit project vertraagd.
4	Transform					55.000	55.000	In 2020 is bestuurlijk (Apeldoorn, Deventer, Zwolle, Zutphen en de provincies Gelderland en Overijssel) besloten om een doorstart te maken met Transform, waarvoor in 2021 uitgaven zullen plaatsvinden door het aantrekken van een zgn. Marktmeester Transform. Daarnaast wordt gezocht naar financiële instrumenten om aardgasvrij bouwen haalbaar te maken.

4	Intensivering toezicht/handhaving op energiebesparende maatregelen					80.000	80.000	In 2018 en verdere jaren is voor intensivering toezicht/handhaving op energiebesparende maatregelen budget beschikbaar gekomen. Het gaat om energie besparende voorzieningen en maatregelen die door bedrijven dienen te worden uitgevoerd aan de “gebouwde schil van bedrijfspanden” (muren, dak en glas), verlichting en specifiek bij bepaalde branches behorende maatregelen zoals het gebruik van perslucht, koeling ed. . Aan de OVIJ is opgedragen om dit beleid/controles uit te voeren. Naast het gemeentelijke budget, hebben we met succes een beroep gedaan op de stimuleringssubsidieregeling van de provincie. De basis is het “Plan van Aanpak EML controles” (EML staat voor “erkende maatregelen lijst”). Vanwege de Corona-maatregelen kon een deel van de activiteiten bij bedrijven, bijvoorbeeld bij horecagelegenheden, niet volledig/lastig worden uitgevoerd. We stellen daarom voor om € 80.000 over te hevelen naar 2021 om alsnog controles uit te kunnen voeren. Overigens is aan de OVIJ gevraagd om het beleid ten aanzien van de intensivering van het toezicht op energiebesparende maatregelen begin 2021 te evalueren.
4	Subsidie Collectieven zonne-energieprojecten					42.000	42.000	Het budget is dit jaar onderbesteed vanwege de coronacrisis, de lange aanlooptijd van projecten en de te smal gedefinieerde doelgroep. Momenteel lopen er verschillende initiatieven die aansluiten bij de doelstellingen van de regeling. Zij komen binnen de huidige regeling echter niet in aanmerking voor subsidie, omdat ze geen energiecoöperatie zijn. Het college behandelt begin januari een voorstel voor het verbreden van de doelgroep, waardoor niet de juridische entiteit meer leidend is, maar de realisatie van het doel. Naar verwachting ontvangen we daardoor in 2021 beduidend meer aanvragen en zal het extra budget worden besteed.
	Totaal programma 4	**525.000**	**301.320**		**223.680**	**412.000**	**635.680**	
5	Zorgregio	137.000	137.000					Middelen zijn in 2020 ingezet.
5	Hoger onderwijs	1.473.000	202.805		1.270.195		1.270.195	Met diverse partijen (waaronder Saxion, UT en Akos) zijn jaaroverschrijdende verplichtingen/toezeggingen aangegaan/gedaan voor totaalbedrag van € 1,3 mio. Reden waarom voorgesteld wordt het volledige restbedrag als ROP over te hevelen naar 2021. 1e kw 2021 volgt er tevens raadsvoorstel voor aanvulend budget uit reserve HO

5	Verbeteren motoriek jeugd	205.900	58.487		147.413		147.413	Het project Motoriek Jeugd, bestaat uit twee componenten: 1. metingen Motoriek Jeugd op scholen en 2. Beweegprogramma voor peuters (2-4 jaar). De realisatie van het project heeft niet in 2020 plaatsgevonden, omdat door de corona-crisis de prioritering is verschoven. Zowel bij onze eigen organisatie, maar met name ook bij de partners met wie wij moeten samenwerken in dit project. Denk hierbij aan het CJG, het onderwijs en Accres. Door Corona heeft het project niet de start kunnen maken op de scholen, omdat de scholen tijdens de lockdowns dicht zijn / waren. En wanneer de scholen wel open gingen, werden er andere prioriteiten gesteld. Men had de handen vol aan de werkzaamheden die direct en indirect met deze coronacrisis te maken hadden en hebben. Het geld is hard nodig in 2021, mede omdat er geen budget beschikbaar is gesteld in de MPB. Dit als gevolg van het enorme tekort van ruim 27 miljoen voor 2020 was het college gedwongen om te bezuinigen. Als gevolg hiervan zijn de budgetten m.b.t. Motoriek Jeugd in de MPB 2020-2023 geschrapt.
5	Kinderopvang	0	0	0	0	175.000	175.000	Door Corona konden veel jaarlijkse controles van kinderopvanglocaties door de GGD niet worden uitgevoerd en moesten worden opgeschort. Deze controles worden naar verwachting in het eerste kwartaal van 2021 alsnog uitgevoerd.
5	JOGG (Jongeren op gezond gewicht)					50.565	50.565	Door corona zijn veel activiteiten waar JOGG bij betrokken was gecanceld. Omdat JOGG een aanpak is die zich kenmerkt door de samenwerking met het onderwijs en de sportverenigingen is het merendeel aan interventies en activiteiten vanuit JOGG stilgevallen in 2020. Er zijn klein oplevingen geweest aan activiteiten tussen de lockdowns door, maar dat is te verwaarlozen op het totaal. Ook zien we dat de partners waarmee we werken andere prioriteiten hebben, zodra er wel weer wat mag (onderwijs geven bijvoorbeeld). Uiteraard om begrijpelijke redenen, maar daardoor hebben jongeren educatie op scholen en beweegactiviteiten gemist. We merken dat alles weer langzaam op gang komt, maar door capaciteitstekort en verschuiving van prioriteiten blijft het lastig om de gezonde leefstijl de aandacht te blijven geven die het zo hard verdient. Misschien nu nog wel meer dan voorheen. We zien dat kinderen nog minder zijn gaan bewegen en bij de consulten op het CJG zien we een stijging van het gewicht van kinderen. Incidenteel is in 2021 nog € 58.000 budget beschikbaar; dit zal niet voldoende zal zijn om de opgelopen achterstand in te halen.

5	Koplopersproject cliëntondersteuning					41.000	41.000	In het kader van het koplopersproject clientondersteuning hebben wij op 6 februari 2020 een gezamenlijk plan bij het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport ingediend. In de meicirculaire 2020 is een bijdrage ontvangen voor dit traject voor 2020 en 2021 (€ 82.000 voor Jeugd, € 115.000 voor MO/BW en € 275.000 voor WMO). De helft van de ontvangen bijdrage wordt uitgegeven in 2021. Daarom is het noodzakelijk dat dit deel van de bijdrage meegenomen wordt naar 2021.
5	Compensatie coronakosten					598.088	598.088	In de Rijkscompensatie regelingen hebben we compensatie van het Rijk gekregen voor hogere kosten en gederfde inkomsten als gevolg van corona. De regelingen voor het zorgdomein staan nog t/m eind januari 2021 open, dan pas weten we welk totaalberoep daarop wordt gedaan. Daarom is het noodzakelijk om de in 2020 niet bestede compensatie mee te nemen naar 2021.
	Totaal programma 5	**1.815.900**	**398.292**		**1.417.608**	**864.653**	**2.282.261**	
6	Regionaal Werkbedrijf	74.962	74.962			2.243.223	2.243.223	Door het Rijk voor 2020 en verdere jaren beschikbaar gestelde middelen zijn bestemd voor de uitvoering van het regionale plan van aanpak “Doe-agenda Perspectief op Werk’’. Deze Doe-agenda is in 2019 opgesteld en vastgesteld door de veertien gemeenten, UWV, de werkgeversvertegenwoordiging, de werknemersvertegenwoordiging en de beide ROC’s in de arbeidsmarktregio Stedendriehoek en Noord-Veluwe. Deze middelen komen niet toe aan de gemeente Apeldoorn als coördinerende centrumgemeente, maar aan de in FactorWerk, het Regionaal Werkbedrijf (RWB) Stedendriehoek en Noord-Veluwe samenwerkende arbeidsmarktpartijen. De beschikbaar gestelde middelen worden meerjarig ingezet. Voor de uitvoering heeft het Rijk € 2.000.000,- beschikbaar gesteld. Daarnaast heeft de provincie Gelderland, in het kader van de overbruggings- en herstelacties Covid-19, extra middelen beschikbaar gesteld aan de arbeidsmarktregio’s in Gelderland. Hiermee worden regionale van werk-naar-werk trajecten gerealiseerd om mensen naar (ander) werk te begeleiden. Op grond van de door de gemeente Apeldoorn, namens FactorWerk, ingediende subsidieaanvraag heeft de provincie Gelderland € 1.132.000,- beschikbaar gesteld. Het deel van de middelen dat in FactorWerk nog niet besteed is in 2020, wordt ingezet in 2021.
6	Investeringsprogramma 3D (Iedereen doet mee)	64.495	58.690	11.394				Middelen zijn in 2020 ingezet.
6	Investeringsprogramma 3D (Project regelluw)	5.589						Middelen zijn in 2020 ingezet.

6	Implementatie budget Wet Inburgering					323.400	323.400	De nieuwe Wet inburgering is 2x een half jaar uitgesteld. Inmiddels is de wet door het parlement vastgesteld, en is de verwachting dat invoering op 1 januari 2022 aan de orde is. Omdat uitstel steeds dreigde, en ook eerst duidelijkheid omtrent de definitieve regelgeving gewenst was, is de voorbereiding beperkt ter hand genomen. De basisplannen liggen er, maar de feitelijke uitwerkingen, de aanbesteding en een pilot om volgens de intenties van de nieuwe wet te gaan werken zijn nu voorzien gedurende 2021. Om dit te kunnen uitvoeren is het nodig om de door het Rijk in 2020 eenmalig voor de implementatie beschikbaar gestelde middelen over te hevelen van 2020 naar 2021.
6	Ondertussen middelen inburgeraars 2020					160.000	160.000	Door het Rijk zijn eenmalig voor 2020 middelen beschikbaar gesteld voor de ondertussen groep inburgeraars. Deze ondertussenmiddelen 2020 zijn bedoeld geweest om de huidige inburgeraars, die niet van de verbeteringen van de nieuwe wet kunnen profiteren, aanvullend te ondersteunen. Intentie was hiervoor een reeks taal/werkprogramma's in te zetten. Door gebrek aan (fysieke) lesmogelijkheden vanwege Corona zijn deze trainingen echter vertraagd. Daarom wordt voorgesteld de nog beschikbare middelen over te hevelen naar 2021, opdat ze alsnog aan de doelgroep ten goede kunnen komen.
6	Kledingcheques kinderen in laag inkomen gezinnen					167.500	167.500	Met de middelen uit het sociaal vangnet stimuleert de gemeente de participatie voor inwoners met een laag inkomen en ondersteunt hen bij het dragen van specifieke hoge kosten. We weten dat de noden bij groepen met een laag inkomen door de toenemende ongelijkheid als gevolg van de coronacrisis extra hoog zijn. Deze toenemende ongelijkheid is onder andere zichtbaar als het gaat om de aanschaf van winterkleding voor kinderen in gezinnen met lage inkomen. Uit onderzoek van Nationaal Fonds Kinderhulp blijkt dat circa 7 procent van de ouders in Nederland geen winterjas en schoenen kunnen aanschaffen voor hun kind. Bovendien geven leraren aan dat zij kinderen waarvan ouders het financieel moeilijk hebben het vaakst herkennen aan de kleding of schoenen van een leerling. Het college stelt voor om een deel van het saldo van het budget Sociaal Vangnet 2020 over te hevelen naar 2021 voor het verstrekken van kledingcheques aan kinderen uit arme gezinnen. Het gaat om ruim 3.000 kinderen die opgroeien in een huishouden met een inkomen tot 120 procent van het Wettelijk sociaal minimum. Hiervoor is een bedrag van € 167.500,- nodig. Het budget 2021 laat geen ruimte om deze extra ondersteuning aan deze groep inwoners te financieren.

6	Niet nagekomen verplichtingen SROI					125.000	125.000	In de periode van 1 januari 2014 tot 1 september 2018 heeft de gemeente Apeldoorn een contract voor het leveren van hulpmiddelen (WMO) gehad met Welzorg BV. In deze overeenkomst zijn ook afspraken gemaakt over Social Return. Welzorg heeft ondanks meerdere gesprekken hierover, zich niet gehouden aan de Social Return verplichting. Dit heeft na meerdere interveniërende gesprekken in 2020 geleid tot een schikking over het niet ingevulde Social Return bedrag. Dit schikkingsbedrag is voor de gemeente Apeldoorn €125.000,- en komt ten bate van de Social Return doelgroep: inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. De gemeente hanteert voor de inkoop van Leveringen, Diensten en Werken boven de Europese drempel voor Diensten het uitgangspunt dat een SROI eis van minimaal 5% aanneem/inschrijfsom wordt opgelegd, tenzij de opdracht dit niet toelaat. Dit is bedoeld om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kansen te geven. Afwijkingen van deze uitgangspunten en invulling van de SROI eis gebeurt in overleg met de SROI coördinator. Bij andere aanbestedingen en/of bedragen kan een SROI eis of wens worden opgenomen. In 2021 bepalen we nader hoe we dit bedrag a € 125.000,- gaan besteden aan de genoemde doelgroep. Te denken valt aan verdere uitrol van SROI en sociaal ondernemen en extra inzet voor Werkt mee producten.
6	Budget Invoering Stadspas					101.220	101.220	In 2020 is gestart met de implementatie van de stadspas. Daar is eenmalig 150.000 euro voor gereserveerd cq. vrijgemaakt in de MPB. De implementatiefase van de Stadspas loopt door in 2021. Daarom zal een deel van de eenmalige middelen pas in 2021 uitgegeven worden.
6	ESF subsidie ondersteuning leerlingen pro en vso					221.600	221.600	Voor het schooljaar 2020-2021 hebben we als arbeidsmarktregio's Stedendriehoek en Noordwest Veluwe van het ministerie van SZW een bedrag vanuit een ESF subsidie ontvangen voor de ondersteuning van leerlingen op pro en vso scholen. Als gevolg van Corona hebben we deze middelen nog niet in kunnen zetten, maar we zijn met scholen en regiogemeenten in overleg om deze middelen in 2021 in te zetten. Aangezien het hier gaat om middelen t.b.v. het schooljaar 2020-2021 en budget t.b.v. 2 arbeidsmarktregio's is het wenselijk deze middelen over te hevelen naar 2021.
6	WEB					53.588	53.588	Om gemeenten te ondersteunen bij de coördinatie en uitvoering van de regionale plannen voor de aanpak van laaggeletterdheid, verstrekt het Rijk van 2020 tot en met 2024 extra middelen. Dit gebeurt via een decentralisatie uitkering. Vanwege corona hebben we in 2020 niet alles uit kunnen geven, daarom nemen we het overgebleven deel mee naar 2021.
	Totaal programma 6	**145.046**	**133.652**	**11.394**		**3.395.531**	**3.395.531**	
7	MFA Kristal	65.908		65.908				t/m 2020 bezien als balanspost overlopende passiva
7	DVO-afspraak Accres onderhoud	25.821	25.821					Middelen zijn in 2020 ingezet.

7	Actieprogramma Kansrijke Start					42.777	42.777	Als gemeente hebben we geld van het Rijk gekregen in het kader van het Actieprogramma Kansrijke Start. Dit programma loopt tot en met 2022. De eerste bijeenkomsten in Apeldoorn zijn geweest en vanaf 2021 zal een externe projectleider met het project verder gaan. Aan het project hangt ook een uitvoeringsprogramma. Om de komende jaren de nodige activiteiten te kunnen uitvoeren, is het noodzakelijk de gelden van 2020 mee te nemen naar 2021.
7	Koplopersproject cliëntondersteuning					195.000	195.000	In het kader van het koplopersproject clientondersteuning hebben wij op 6 februari 2020 een gezamenlijk plan bij het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport ingediend. In de meicirculaire 2020 is een bijdrage ontvangen voor dit traject voor 2020 en 2021 (€ 82.000 voor Jeugd, € 115.000 voor MO/BW en € 275.000 voor WMO). De helft van de ontvangen bijdrage wordt uitgegeven in 2021. Daarom is het noodzakelijk dat dit deel van de bijdrage meegenomen wordt naar 2021.
7	Compensatie coronakosten					558.900	558.900	In de Rijkscompensatie regelingen hebben we compensatie van het Rijk gekregen voor hogere kosten en gederfde inkomsten als gevolg van corona. De regelingen voor het zorgdomein staan nog t/m eind januari 2021 open, dan pas weten we welk totaalberoep daarop wordt gedaan. Daarom is het noodzakelijk om de in 2020 niet bestede compensatie mee te nemen naar 2021.
	Totaal programma 7	**91.729**	**25.821**	**65.908**		**796.677**	**796.677**	
8	Omnisport onderhoud	33.833	33.833					Middelen zijn in 2020 ingezet.
8	DVO-afspraak Accres onderhoud	94.300	94.300					Middelen zijn in 2020 ingezet.
8	Maaiveld (voorheen ACE)	72.564			72.564	33.926	106.490	Doelstelling van dit budget is het bereiken van een breed publiek voor professionele klassieke en hedendaagse muziek in het festival Maaiveld in Apeldoorn. Aangezien in 2020 geen enkel cultureel evenement, waaronder Maaiveld, doorgang kon vinden willen wij deze sector in 2021 een extra boost geven door nieuwe evenementen/festivals/programma's mogelijk te maken. Daar willen wij in 2021 deze middelen voor inzetten.
8	Kunst in de openbare ruimte / projecten op het gebied van beeldende kunst					110.000	110.000	Doelstelling van dit budget is het mogelijk maken van activiteiten en projecten op het gebied van beeldende kunst. Door corona kon in 2020 het project omtrent het in kaart brengen van de huidige kunstcollectie en werken aan de zichtbaarheid (d.m.v. bordjes bij de kunstwerken) geen doorgang vinden. Dit project wordt in de eerste helft van 2021 opgepakt.
8	Pilot projectsubsidies					200.000	200.000	Doelstelling van dit budget is het mogelijk maken van initiatieven en activiteiten die bijdragen aan culturele activiteiten voor onze inwoners en/of de culturele sector van Apeldoorn. De regeling zou in 2020 worden ingevoerd maar door corona kon dit geen doorgang vinden. De regeling wordt in 2021 opgesteld.

8	Ontwikkelen kerkenvisie					75.000	75.000	Dit bedrag is in de septembercirculaire eenmalig aan de begroting toe gevoegd. In 2020 was er geen tijd meer om de kerkenvisie te ontwikkelen. Daarvoor stellen wij voor om het bedrag over te hevelen naar 2021. De raad heeft gevraagd om bij de kerkenvisie betrokken te worden.
8	Noodsteunregeling Cultuur & erfgoed					150.000	150.000	De tijdelijke Subsidieregeling Coronanoodsteun Cultuur & Erfgoed Apeldoorn is er om culturele en erfgoedstichtingen en -verenigingen te ondersteunen, die door de coronamaatregelen in hun voorbestaan bedreigd worden. De regeling heeft betrekking op het boekjaar 2020 maar kan worden aangevraagd in januari 2021. De middelen komen uit de rijksbijdragen voor ondersteuning corona in 2020. Daarom stellen wij voor om het bedrag over te hevelen naar 2021.
8	Erfgoedfonds					106.560	106.560	Voor de dekking van het subsidieplafond van de 'Instandhouding van gemeentelijke monumenten' is in 2021 een tekort op de begroting. B&W heeft op dinsdag 15 december besloten dit tekort te willen dekken uit overgebleven budget van het erfgoedfonds van 2020 en aan te zuiveren met beschikbaar budget uit het erfgoedfonds in 2021. Voor de periode 2022 en verder zou het een nieuwe aanvraag via de Meerjarenprogrammabegroting kunnen worden.
	Totaal programma 8	**200.697**	**128.133**		**72.564**	**675.486**	**748.050**	
9	Masterplan Binnenstad (08100110) (Integraal toekomstperspectief Binnenstad)	231.298	231.298					Middelen zijn in 2020 ingezet.
9	Verkenning hofruimten Binnenstad (eenmalig studiebudget)	50.000			50.000		50.000	Voornamelijk agv het stilleggen van alle projecten in de Binnenstad nav Plein van de Stad is dit budget niet besteed in 2020. Na besluit MPB 2021-2024 mbt herijking Binnenstad icm bestuurlijke besluitvorming Stadspark Apeldoorn begin 2021 zal dit budget in 2021 waar nodig weer worden aangewend.
9	Quick wins aanloopstraten Binnenstad	32.596	11.950		20.646	50.000	70.646	Voornamelijk agv het stilleggen van alle projecten in de Binnenstad nav Plein van de Stad is dit budget minimaal besteed in 2020. Na besluit MPB 2021-2024 mbt herijking Binnenstad en de invulling van de motie extra vergroening Binnenstad zal dit budget in 2021 waar nodig weer worden aangewend in samenhang met de uit te voeren werkzaamheden in de Binnenstad.
9	Implementatie Omgevingswet (08100129)	326.010	326.010			352.294	352.294	In voorgaande Meerjarenbegrotingen (MPB's) is voor een aantal jaren budget beschikbaar gesteld voor de implementatie van de omgevingswet. Gelet op het meerjarige karakter van het programma betekent dit dat de daadwerkelijke uitgaven over de jaren soms anders zijn en middels de reserve overlopende projecten herfasering plaats vindt. Door uitstel van de invoering van de omgevingswet (leidt tot herfasering) en uitloop van de omgevingsvisie omdat toch een Omgevingseffect Rapportage nodig is schuift een deel van het budget 2020 door naar 2021. Het restant budget van het MAsterplan Binnenstad (ca. 16.000) wordt hieraan toegevoegd.Dit Masterplan gaat immers deel uitmaken van het omgevingsplan.

9	DSO budget onderdeel ICT	65.000	65.000					Middelen zijn in 2020 ingezet.
9	Uitkoopregeling hoogspanning	1.998.210			1.984.127		1.984.127	De gemeente biedt de mogelijkheid eigenaren van woningen die onder hoogspanningslijnen zijn gevestigd uit te kopen. Voor de hieraan verbonden kosten kan de gemeente een vergoeding op grond van een regeling van de rijksoverheid ontvangen. Deze regeling heeft een looptijd tot eind 2021 en de woningen die hiervoor in aanmerking komen zijn door het Rijk geïnventariseerd. Oorspronkelijk waren er tien woningen welke hiervoor in aanmerking kwamen. Er zijn in de afgelopen jaren in totaal zes woningen aangekocht en voor één woning lopen momenteel nog onderhandelingen. Drie huiseigenaren hebben aangegeven geen gebruik te willen maken van de regeling; zij kunnen echter nog terugkomen op het besluit. In 2020 verwachten we dat circa € 1,9 miljoen van de begrote lasten niet gerealiseerd zal worden. In 2021 loopt de regeling nog door en daarom willen we budget overhevelen via de reserve overlopende posten. Voorzichtigheidshalve wordt het hele budget voor vier woningen meegenomen. Lagere lasten in 2020 betekent ook een lagere bijdrage met hetzelfde bedrag. Ook hier stellen we voor het hele budget voor de rijksbijdrage mee te nemen naar 2021. Per saldo vindt de overheveling van de posten budgettair neutraal plaats.
9	Uitkoopregeling hoogspanning	-1.998.210			-1.984.127		-1.984.127	De gemeente biedt de mogelijkheid eigenaren van woningen die onder hoogspanningslijnen zijn gevestigd uit te kopen. Voor de hieraan verbonden kosten kan de gemeente een vergoeding op grond van een regeling van de rijksoverheid ontvangen. Deze regeling heeft een looptijd tot eind 2021 en de woningen die hiervoor in aanmerking komen zijn door het Rijk geïnventariseerd. Oorspronkelijk waren er tien woningen welke hiervoor in aanmerking kwamen. Er zijn in de afgelopen jaren in totaal zes woningen aangekocht en voor één woning lopen momenteel nog onderhandelingen. Drie huiseigenaren hebben aangegeven geen gebruik te willen maken van de regeling; zij kunnen echter nog terugkomen op het besluit. In 2020 verwachten we dat circa € 1,9 miljoen van de begrote lasten niet gerealiseerd zal worden. In 2021 loopt de regeling nog door en daarom willen we budget overhevelen via de reserve overlopende posten. Voorzichtigheidshalve wordt het hele budget voor vier woningen meegenomen. Lagere lasten in 2020 betekent ook een lagere bijdrage met hetzelfde bedrag. Ook hier stellen we voor het hele budget voor de rijksbijdrage mee te nemen naar 2021. Per saldo vindt de overheveling van de posten budgettair neutraal plaats.
9	Onderzoeksbudget ECO II					144.165	144.165	In de MPB 2020-2023 is € 250.000 beschikbaar gesteld om te onderzoeken of een bedrijventerrein op ECO II haalbaar is. In 2020 hebben we u raad geïnformeerd over de stand van zaken. Daarbij heeft u besloten van het restant budget de onderzoeken te doen die nodig zijn om een grex te gaan opzetten en openen. Eén van deze onderzoeken is het onderzoek naar stikstof.

9	Digitalisering bouwarchief					148.800	148.800	Na openbare aanbesteding is de opdracht tot digitalisering van het bouwvergunningen- en omgevingsvergunningenarchief jaargangen 1973-2016 van 1.150 m1 in aug. 2017 gegund voor een bedrag van ruim € 533.000 en in sept. 2017 gestart. Het contract loopt van aug. 2017 tot eind 2021. Gepland was finale oplevering in sept. 2020. Opgeleverd zijn de gescande dossiers 2001-2016. Het deel 1973-2000 is nog in bewerking. Tevens loopt nog de deelopdracht rubricering en anonimisering. Door de niet voorziene complexiteit van deze deelopdracht door de leverancier is de levering sterk vertraagd. Facturatie is aangehouden totdat weer geleverd kan worden. Algehele oplevering wordt in 2021 verwacht waarbij na decharge van de opdracht finale kwijting kan plaats vinden. Het huidige projectbudget dient daarom ook in 2021 beschikbaar te blijven om als opdrachtgever aan de contractverplichting te kunnen voldoen.
9	Uitvoering asbest(sloop)taken					50.000	50.000	De uitvoeringskwaliteit van de (wettelijke) asbesttaken willen wij verhogen. Dit is in 2020 niet gelukt. Daarom worden deze taken in de loop van 2021 overgedragen aan de OVIJ. Voorgesteld wordt het uitbestedingsbudget dat niet tot besteding is gekomen in 2020 mee te nemen naar 2021 ter dekking van (een deel) de kosten van de OVIJ.
9	Kapstok buitenleven en samenleven.					250.000	250.000	Bedrag is ingebracht in de september circulaire en corona maatregelen en in dec. 2020 goedgekeurd door de Raad. Hiermee kwamen deze middelen beschikbaar voor de inzet van Coronamaatregelen in 2021.
9	Apeldoorn Oranjestad / wij zijn veluwe					206.641	206.641	In het project Koninklijk Veluwe werken we nauw samen met ondernemers. Vanwege de coronacrisis verschoven prioriteiten voor alle partners, waardoor werkzaamheden binnen het project zijn vertraagd. Dit in combinatie met vertraging in de heropening van Paleis Het Loo is besloten het Koninklijk Jaar een jaar later te doen plaatsvinden en dus te verschuiven van 2021 naar 2022. Om deze reden schuiven de budgetten ook door.
9	Economische alliantie					50.000	50.000	Vanwege corona een aantal gezamenlijke economische projecten uit de uitvoeringsagenda gestagneerd. Prioriteit van bedrijven/instellingen lag op doorkomen corona crisis. In 2021 is de verwachting dat projecten weer in ‘versneld’ in uitvoering komen.
9	Toekomstbestendige bedrijventerreinen					120.000	120.000	Vanwege corona is revitalisering van bedrijventerreinen vertraagd. Het budget is reeds gepland in te zetten voor o.a. revitalisering binnenstad/ Spoorzone & Kanaalzone (Stadsatelier Binnenstad). Hiervoor loopt echter een gunninsprocedure. Deze wordt in Q1 2021 afgerond waarna budget wordt besteed.
9	Visit Veluwe Ondersteuning					241.800	241.800	Dit bedrag is als subsidie door de provincie Gelderland ter beschikking gesteld aan de Veluwe. Visit Veluwe voert hiervoor werkzaamheden uit in 2020, 2021 en 2022. Apeldoorn is kassier voor deze projecten en heeft de subsidiebijdrage reeds ontvangen van de provincie Gelderland. Deze budgetten moeten beschikbaar blijven voor de Veluwe/Visit Veluwe.

9	Weekmarkten					80.000	80.000	In 2020 zijn de voorbereidende werkzaamheden gestart voor het realiseren van de definitieve uitwijklocatie. Vanwege corona zijn de uitvoerende werkzaamheden later gepland en ligt het zwaartepunt `van de uitvoering in 2021.
9	Welkom in Apeldoorn					90.000	90.000	Wordt ingezet voor Apenheul 50 jaar (ca. 90K). Projectplan is in ontwikkeling en nog niet goedgekeurd. Dit wordt gedaan in Q1 2021, waarna tot betaling kan worden overgegaan. En een deel wordt ingezet voor Apeldoornsche Bosch, ook hiervoor geldt dat besluitvorming pas in Q1 2021 plaatsvindt, waarna tot uitbetaling kan worden overgegaan.
9	DSO-koppelingen					210.000	210.000	Dit betreft een incidenteel budget dat in een aantal jaren wordt besteed.Dit bedrag is benodigd voor de aanbesteding en implementatie van een nieuw subsysteem alsmede voor een projectleider.
9	DSO opwerken kernregistraties					116.000	116.000	Dit project is door een onverwachte servermigratie vertraagd.
	Totaal programma 9	**704.904**	**634.258**		**70.646**	**2.109.700**	**2.180.346**	
	Totaal	**6.309.299**	**3.275.168**	**485.633**	**2.548.498**	**10.403.743**	**12.952.241**	

Bijlage E

Specificatie over te boeken kredieten

Datum start investering	Omschrijving investering	Toegekend krediet	Uitgaven op het krediet t-m 2020	Restantkrediet per 31-12-2020	Over te boeken restantkrediet naar 2021	Toelichting
1-1-2020	Hoogwerker VNOG Adrn	305.000	0	305.000	305.000	Grotendeels investering door VNOG gedaan nota volgt nog
1-1-2023	Auto Boswachter	51.000	0	51.000	51.000	Auto boswachter is nodig aan vervanging toe
	TOTAAL VEILIGHEID EN RECHT	**356.000**	**0**	**356.000**	**356.000**	
1-1-2017	Geluidsinst. TOA vv	38.000	0	38.000	38.000	De geluidsinstallatie TOA (ontruiming met gesproken woord) zat in het HvdS. Echter doordat delen van het stadhuis 'buiten scope' vielen, zijn er ook delen van het stadhuis niet voorzien van een ontruimingsinstallatie. Dit moet, i.v.m. de veiligheid van de medewerkers, zo snel mogelijk alsnog worden gerealiseerd. Echter i.v.m. vertraging zullen de uitgaven hiervoor pas in de 1e helft van 2021 worden gedaan.
1-1-2018	Trapbekleding rubber	35.025	0	35.025	35.025	Is voor de noodtrappenhuizen. Deze vielen buiten het project HvdS. Gezien de huidige staat zal een groot deel van de trapbekleding in 2021 vervangen moeten worden. Krediet aanhouden.
1-1-2018	Post Noord, keuken	160.000	89.861	70.139	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2018	Post Noord, ICT	40.000	18.405	21.595	21.595	In 2021 gaan er nog kosten aankomen m.b.t. uitbreiding en security, zoals cold storage, aanpassen gateway, medianetwerk, licenties, ect.
1-1-2018	Post Noord, Inventar	220.000	230.403	-10.403	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2019	CMO De Stolp int.vb	657.386	1.332.803	-675.417	-675.417	In 2021 moet de afwikkeling van de garantietermijn installaties betaald worden en de definitieve BTW-verrekening plaatsvinden
1-1-2019	CMO Dok Zuid int.vb	403.770	403.407	363	363	In 2021 moet de garantietermijn betaald worden en de definitieve BTW-verrekening plaatsvinden
1-1-2019	CMO Zilverschoon vb	1.153.981	644.377	509.604	509.604	Als gevolg van vertraging zal de uitvoering, oplevering en afronding in 2021 plaatsvinden.
1-1-2019	CMO Int.VerbDe Stolp	635.000	0	635.000	635.000	In 2021 moet de garantietermijn betaald worden en de definitieve BTW-verrekening plaatsvinden
1-1-2019	CMO Int.verb.Zschoon	548.000	1.634	546.367	546.367	Als gevolg van vertraging zal de uitvoering, oplevering en afronding in 2021 plaatsvinden.
1-1-2020	Doorontw.website	165.000	0	165.000	165.000	Voor de ontwikkeling van de nieuwe website gaan we gebruikers vragen hierin te participeren. Hiervoor is tooling en inhuur van expertise nodig. Deze gebruikerstesten maken onderdeel uit van een reeks projectonderdelen en kunnen pas uitgevoerd worden zodra er bijvoorbeeld een structuur voor de website is ontwikkeld. Mede door corona is de website nog niet zover ontwikkeld dat deze gebruikerstesten uitgevoerd konden worden in 2020.
1-1-2019	Toiletvoorz. markt	60.000	0	60.000	60.000	De toiletvoorziening voor de markt zal in 2021 worden gerenoveerd. Derhalve het budget aanhouden en overhevelen.
1-1-2018	Vervanging GBS 2018	277.000	0	277.000	75.000	Merendeel GBS is vervangen door HvdS. Echter delen hiervan vielen ook weer buiten scope. I.v.m. aanvullende eisen m.b.t. de digitale veiligheid van het systeem zullen hier in in 2021 uitgaven voor worden gedaan.
	TOTAAL ORGANISATIE	**4.393.162**	**2.720.890**	**1.672.272**	**1.410.537**	
1-1-2018	TIS 2018	1.515.000	1.515.054	-54	0	Krediet kan afgesloten worden

1-1-2018	Innovatie TIS 2018	200.000	196.386	3.614	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2019	TIS 2019	735.000	264.670	470.330	470.330	Is bestemd voor vervanging firewall en andere security componenten. Nog in volle gang.
1-1-2019	Innovatie TIS 2019	100.000	44.641	55.360	55.360	Is bestemd voor extra server capaciteit agv thuiswerken
1-1-2019	AV-middelenHvdS 2019	300.000	225.710	74.290	74.290	We zijn nog bezig met het inrichten van hybride vergaderruimtes (microfoontjes/schermen etc)
1-1-2020	Autom.App.Co 2020	700.000	0	700.000	700.000	Is afhankelijk van verdere doorontwikkeling huis van de stad
1-1-2020	Werkplekapparatuur	200.000	3.799	196.201	196.201	De aanschaf is getemporiseerd mede door corona
1-1-2020	Overbrengen archief	440.000	111.578	328.422	328.422	Meerjarig project, traject loopt
1-1-2021	Werkplekapparatuur	35.000	0	35.000	35.000	Nieuw krediet 2021
1-1-2022	Werkplekapparatuur	35.000	0	35.000	35.000	Nieuw krediet 2022
1-1-2023	Werkplekapparatuur	35.000	0	35.000	35.000	Nieuw krediet 2023
1-1-2023	Paspomaat	165.000	0	165.000	165.000	Nieuw krediet 2023
1-1-2023	TIS 2023	1.290.000	0	1.290.000	1.290.000	Nieuw krediet 2023
1-1-2023	TIS Innovatie 2023	100.000	0	100.000	100.000	Nieuw krediet 2023
1-1-2020	ICT Infra CMO Zilver	50.000	0	50.000	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2020	ICT Infra CMO Stolp	50.000	4	49.996	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2020	ICT Infra CMO d.Zuid	50.000	14	49.986	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2019	Werkplekapp. HvdS	450.000	349.555	100.445	100.445	Aanschaf getemporiseerd mede door corona
1-1-2020	Aans.autom.app. 2020	100.000	0	100.000	100.000	Dit krediet is bestemd voor de aanschaf van servercapaciteit ivm thuiswerken en verdere uitrol office365
1-1-2018	I-NUP	345.000	185.815	159.185	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2018	Routine inv RI (GPS)	25.000	25.099	-99	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2023	I-NUP 2023	200.000	0	200.000	200.000	Nieuw krediet 2023
1-1-2017	Verv Gen. appl. 2017	195.000	204.761	-9.761	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2018	Pasopmaat	0	0	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2018	BRP 2018	500.000	234.935	265.065	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2019	Generieke appl. 2019	240.000	0	240.000	240.000	Dit krediet is bestemd voor de in 2021 geplande uitgaven
1-1-2019	Telefooncentrale2019	300.000	0	300.000	300.000	VNG heeft landelijk contract met Athos opgezegd. Hierdoor is een nieuwe situatie ontstaan.
1-1-2019	Bavak 2018	46.500	19.565	26.935	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2019	Vervanging WBT	225.000	0	225.000	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2023	Gen.applicaties 2023	175.000	0	175.000	175.000	Nieuw krediet 2023
1-1-2023	BRP	75.000	0	75.000	75.000	Nieuw krediet 2023
1-1-2020	Aansch. Laptops 2020	1.300.000	1.068.205	231.795	231.795	Doordat nieuwe aanbesteding moest worden gestart, zit de besteding niet volledig in 2020
1-1-2020	aans.werkplekap.2020	200.000	0	200.000	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2020	aans.monitoren 2020	480.000	0	480.000	480.000	Deze opdracht is in 2020 verstrekt. Vanwege corona zijn er leveringsproblemen en wordt deze apparatuur pas in 2021 uitgeleverd
1-1-2019	Software postkamer	50.000	68.686	-18.686	0	Krediet kan afgesloten worden

1-1-2020	TIS 2020	365.000	0	365.000	365.000	Moet mee naar 2021
1-1-2019	TIS innovatie 2020	84.368	15.632	68.736	68.736	Moet mee naar 2021
1-1-2020	Verkiezingen 2020	40.000	0	40.000	40.000	Moet mee naar 2021
1-1-2020	Pinautomaten 2020	19.733	5.267	14.467	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2020	LIAS 2020	50.000	0	50.000	50.000	Moet mee naar 2021
	TOTAAL INFORMATIEVOORZIENING	**11.465.602**	**4.539.372**	**6.926.229**	**5.910.581**	
1-1-2021	Spoedaanvr. OHV 2021	500.000	0	500.000	500.000	Is uitvoering van kadernota 2016-2019
1-1-2022	Spoedaanvr. OHV 2022	500.000	0	500.000	500.000	Is uitvoering van kadernota 2016-2019
1-1-2023	Spoedaanvr. OHV 2023	500.000	0	500.000	500.000	Is uitvoering van kadernota 2016-2019
1-7-2019	Nieuwbouw De Marke	2.957.073	269.744	2.687.329	2.687.329	Uitstel kadernota 2016-2019
1-6-2019	Nieuwbouw Touwladder	3.798.070	3.433.303	364.767	364.767	Uitstel kadernota 2016-2019
1-7-2019	Nieuwbouw De Ploeg	3.203.920	311.000	2.892.920	2.892.920	Uitstel kadernota 2016-2019
1-10-2020	Nieuwbouw De Horst	2.053.623	0	2.053.623	2.053.623	Uitstel kadernota 2016-2019
1-10-2020	Nieuwbouw De Sjofar	4.060.522	0	4.060.522	4.060.522	Uitstel kadernota 2016-2019
1-1-2019	Nieuwbouw Eloy	3.865.908	13.477	3.852.431	3.852.431	Uitstel kadernota 2016-2019
1-6-2019	Nieuwbouw De Schakel	2.233.779	6.515	2.227.264	2.227.264	Uitstel kadernota 2016-2019
1-6-2019	Nieuwbouw De Bongerd	2.249.590	211.872	2.037.719	2.037.719	Uitstel kadernota 2016-2019
1-1-2020	Renovatie De Rank	0	0	0	0	Uitstel kadernota 2016-2019
1-1-2019	Zonnepanelen Scholen	1.574.000	450.865	1.123.135	1.123.135	De uitvoering loopt door in 2021, 2e aanbesteding heeft plaatsgevonden, wordt afgerond in 2021
1-8-2020	Gentiaanstr.76renov.	322.247	306.000	16.247	16.247	Eindafrekening opgevraagd bij schoolbestuur. De eindafrekening zal in 2021 plaatsvinden.
1-1-2019	N.bouw Zwembad Noord	600.000	209.201	390.799	390.799	De uitwerking van het PvE en de voorbereiding van de aanbesteding lopen door in 2021.
1-5-2017	Sportp Orderbos 19	950.000	932.126	17.874	0	Krediet kan afgesloten worden
	TOTAAL JEUGD, ZORG EN WELZIJN	**29.368.733**	**6.144.104**	**23.224.629**	**23.206.755**	
1-1-2017	Post Noord, Gebouw	5.980.000	6.161.237	-181.237	0	Krediet kan afgesloten worden
1-7-2018	Rolstoeltoeg CODA	151.718	166.307	-14.589	0	Krediet kan afgesloten worden
1-7-2019	Rest. Woldhuis 13	578.921	62.802	516.119	516.119	Project is in voorbereiding
1-7-2019	Gb.inr.Hart Woldh.13	130.000	26.459	103.541	103.541	Project is in voorbereiding
1-11-2019	Whuis13/Hart Woudhs	131.000	0	131.000	131.000	Project is in voorbereiding
1-1-2020	Orpheus verv.softw.w	1.300.000	1.084.212	215.789	215.789	Project wordt in 2021 afgerond.
1-1-2021	Sporthal Zuiderpark	7.650.000	0	7.650.000	7.650.000	Project is in voorbereiding
1-9-2020	Omnizorg geb,aanpass	50.000	0	50.000	50.000	Betreft voorbereidingskrediet
1-1-2015	Verduurzaming gemeentelijke gebouwen	8.420.000	3.625.856	4.794.144	4.794.144	Betreft totaal krediet
1-1-2015	Verduurzaming schoolgebouwen	950.000	105.659	844.341	844.341	Betreft totaal krediet

1-1-2017	Huis van de Stad	27.050.000	27.516.259	-466.259	-466.259	Over de afwikkeling van het Huis van de Stad en de opmaak van de financiële balans hebben wij u voor de zomer per brief geïnformeerd. Het in de brief geschetse beeld in ongewijzigd. Er komt nog een factuur voor verbouwing veiligheidsloge, deze factuur komt later dan wij hadden verwacht en daarom kunnen we dit krediet nog niet geheel afsluiten. Datzelfde geldt voor de entree, welke momenteel wordt verbouwd.
1-1-2017	Zwitsal herinrichting openbare ruimte	3.800.000	2.785.992	1.014.008	1.014.008	In 2021 zullen laatste aanpassingen uitgevoerd worden in afwachting van de verdere toekomstplannen met de Zwitsallocatie
1-1-2018	Zwitsal meubilair openbare ruimte	25.000	21.372	3.628	3.628	In 2021 zullen laatste aanpassingen uitgevoerd worden in afwachting van de verdere toekomstplannen met de Zwitsallocatie
1-1-2018	Bstad Beek-/Marktstraat/marktstroom	1.868.000	1.242.424	625.576	625.576	Opgenomen in herijking Binnenstad; uitvoering laatste fase in 2021
1-1-2018	Bstad Plein vd Stad	4.667.000	801.740	3.865.260	3.865.260	Opgenomen in herijking Binnenstad; uitvoering in 2021-2022
1-1-2018	Bstad rijwielstalling marktplein	1.300.000	0	1.300.000	1.300.000	Opgenomen in herijking Binnenstad; betreft stelpost; in 2021 locatieonderzoek
1-1-2018	Bstad 3 Hoofdstr Zd	0	0	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2018	Bstad Hof-/Kanaalstr	0	0	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2018	Bstad rijwielstalling Zuid	0	0	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2018	Bstad Caterplein	300.000	52.306	247.694	247.694	Opgenomen in herijking Binnenstad; in 2021 start ontwerp/uitvoering
1-1-2018	Bstad icoon	0	0	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2019	Bstad Pasplein ca	225.000	16.755	208.245	208.245	Opgenomen in herijking Binnenstad; in 2021 start ontwerp/uitvoering
1-1-2019	Bstad Vosselmanstr	0	0	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2022	Bstad Raadhuisplein	0	0	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2022	Bstad Asselsestr eo	0	0	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2019	Bstad Westpoint	400.000	0	400.000	400.000	Opgenomen in herijking Binnenstad; uitvoering in 2021-2022
1-1-2020	Bstad Caterplein	0	0	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2019	Bstad rijwielstalling Paslaan gebouw	1.030.000	2.477.134	-1.447.134	-1.447.134	Opgenomen in herijking Binnenstad;
1-1-2019	Bstad rijwielstalling Paslaan grond	750.000	731.250	18.750	18.750	Opgenomen in herijking Binnenstad;
1-1-2020	Bstad lichtplan uitvoering	150.000	0	150.000	150.000	Opgenomen in herijking Binnenstad; in 2021 start ontwerp/uitvoering
1-12-2020	Bstad Quick Wins vergroening	700.000	0	700.000	700.000	Nav herijking Binnenstad en motie; uitvoering in 2021
1-1-2023	Bstad indexering	341.780	0	341.780	341.780	Betreft MPB-besluit indexering 2021
1-1-2019	BBbroek ontsluiting	190.000	0	190.000	190.000	Komt in uitvoering
1-1-2020	Beleefbr Apd Kan WZV	400.000	200.000	200.000	200.000	Restant krediet wordt nader beschouwd in 2021
1-1-2019	Dovenetel Revitalis.	0	-107	107	0	Krediet kan afgesloten worden
1-7-2019	Herinr.Hart.Loenen	263.000	0	263.000	263.000	Komt in uitvoering
1-8-2019	Experim. Tiny Houses	167.000	26.348	140.652	140.652	In uitvoering, afronding in 2021
1-1-2020	Dorpscentrum Ugcheln	935.260	13.699	921.561	921.561	Planvoorbereiding gaande
	TOTAAL VASTGOED EN GROND	**69.903.679**	**47.117.701**	**22.785.978**	**22.981.697**	
1-4-2017	Verb.entree Schoone	500.000	485.758	14.242	0	Krediet kan afgesloten worden
4-4-2017	Verb.entree CODA	1.000.000	1.066.060	-66.060	0	Krediet kan afgesloten worden

1-1-2019	Hrstl+blb 75jr bevr.	75.000	68.346	6.654	6.654	Plaatsing herdenkingsmonument + wandelroute jaar verschoven vanwege corona, uitvoer in 2021
1-1-2019	Renov.div.landgdrn+	464.157	365.142	99.015	99.015	Uitvoering vindt plaats tot en met 2022
1-1-2019	Herst.waterkw.Uddelm	103.040	0	103.040	103.040	Uitvoering vindt plaats tot en met 2022
1-1-2020	3 soil prof.bodemopb	208.080	0	208.080	208.080	Uitvoering vindt plaats tot en met 2022
1-1-2019	Invest.impulsOR 2019	28.306	28.306	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2020	Invest.impulsOR 2020	471.694	130.579	341.115	341.115	Uitvoering vindt plaats in 2021-2023
1-1-2021	Invest.impulsOR 2021	250.000	0	250.000	250.000	Krediet 2021
1-1-2022	Invest.impulsOR 2022	250.000	0	250.000	250.000	Krediet 2022
1-1-2023	Invest.impulsOR 2023	250.000	0	250.000	250.000	Krediet 2023
1-1-2019	Parelhoender	600.000	632.591	-32.591	-32.591	Er komen nog bijdragen van inwoners. De uitgaven zijn gedaan.
1-1-2019	9x wildr.+2 uittreed	500.000	0	500.000	500.000	Aanbesteding loopt. Volledige krediet wordt naar verwachting in 2021 aangewend.
1-1-2019	Groenplan Optimaal	0	0	0	0	Krediet is opgeknipt in meerdere deelkredieten die betrekking hebben op het groenplan.
11-7-2019	GP kanaal Busbaan	700.000	-95.679	795.679	795.679	Project wordt in 2021 afgerond
1-1-2020	GP bepl.Oostvel.weg	200.000	15.481	184.519	184.519	Plantseizoen is januari-februari. Project wordt begin 2021 afgerond.
1-1-2020	GP Ecologische knelp	937.500	0	937.500	937.500	Project loopt door tot en met 2023. Uitgaven zijn deels afhankelijk van grondverwerving.
1-1-2020	GP Ecospots	220.000	3.882	216.118	216.118	Project loopt door tot en met 2022
1-1-2020	GP Gr.Wig Elsbos f3N	1.535.000	81.008	1.453.992	1.453.992	Project loopt door tot en met 2022. Uitgaven zijn deels afhankelijk van grondverwerving.
1-1-2020	GP Klimaatrob.Gr.Mal	1.320.000	34.550	1.285.450	1.285.450	Project loopt door tot en met 2022. Uitgaven zijn deels afhankelijk van grondverwerving.
1-1-2020	GP Landschap.inpass.	45.000	45.000	0	0	Project lift mee op het krediet "Aanleg fietspad Elsbosweg", welke doorloopt van 2021 tot en met 2023
1-1-2020	GP Nat.vriend.oevers	350.000	0	350.000	350.000	Project loopt door tot en met 2023
1-1-2020	GP Regel. Landschap	105.000	58.177	46.823	46.823	Project loopt door tot en met 2023
1-1-2020	GP Vergroen.Binnenst	2.350.000	226.111	2.123.889	2.123.889	Project loopt door tot en met 2022
1-1-2020	GP Zuiderpark beteke	660.000	29.283	630.717	630.717	Project loopt door tot en met 2022
1-9-2020	GP Prinsessengrond	185.000	192.663	-7.663	-7.663	De grond is aangekocht. Het krediet kan afgesloten worden.
1-1-2020	GP Ecologisch beheer	80.000	9.179	70.821	70.821	Project loopt door tot en met 2022
1-1-2020	GP Bewust beleven	260.000	750	259.250	259.250	Project loopt door tot en met 2022
1-1-2014	Grp: Beken en spreng	5.691.814	3.102.506	2.589.308	2.589.308	Project loopt nog
1-1-2017	Beek in Kerschoten	1.366.574	1.182.863	183.712	183.712	Project loopt nog
1-1-2017	Driehuizerspreng	83.206	54.391	28.815	28.815	Project loopt nog
1-1-2017	Rode beek, BihO, dkr	0	1.418	-1.418	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2017	Schoolbeek	771.976	86.796	685.180	685.180	Project loopt nog
1-1-2017	Ugchelsebeek zuid	875.782	78.014	797.768	797.768	Project loopt nog
1-1-2017	Ugchelsebeek midden	604.289	276.861	327.428	327.428	Project loopt nog

1-1-2017	Ugchelsebeek noord	1.406.042	799.851	606.191	606.191	Project loopt nog
1-1-2017	Grift centrum	1.223.812	840.613	383.199	383.199	Project loopt nog
1-1-2017	Kayersbeek Zuiderp.	968.123	-69.400	1.037.523	1.037.523	Project loopt nog
1-1-2018	Voorbereidig LvO	3.182.474	220.087	2.962.387	2.962.387	Project loopt en wordt naar verwachting in 2023 afgerond.
1-4-2019	Tunnel Ln vOsseveld	12.050.526	705.981	11.344.545	11.344.545	Project loopt en wordt naar verwachting in 2023 afgerond.
1-1-2019	Riol.tunnel LvOsseve	0	29.021	-29.021	-29.021	Project loopt en wordt naar verwachting in 2023 afgerond.
1-1-2019	Bekabel.tunnel LvOss	0	8.317	-8.317	-8.317	Project loopt en wordt naar verwachting in 2023 afgerond.
1-1-2019	Onvoorz/uitv.kst LvO	0	0	0	0	Project loopt en wordt naar verwachting in 2023 afgerond.
1-1-2019	Uitvoering LvOssevel	0	0	0	0	Project loopt en wordt naar verwachting in 2023 afgerond.
1-1-2019	Voorber. VRI LvOssev	0	14.029	-14.029	-14.029	Project loopt en wordt naar verwachting in 2023 afgerond.
1-1-2019	Uitvoering VRI LvOss	0	0	0	0	Project loopt en wordt naar verwachting in 2023 afgerond.
1-1-2011	Park.app PG div.gara	1.340.000	1.285.909	54.091	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2017	Fietsp.KNoord-Dev.st	452.900	452.900	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-6-2017	Herinr.Leienplein	190.000	162.859	27.141	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2017	Vk.visie17-20- 40 jr	296.916	0	296.916	296.916	Een aantal projecten (aanpassingen fietsdoorstroomaanpassingen) uit MPB 17/20 worden meegnomen en in 2021 uitgevoerd.
1-1-2017	Vk.visie17-20- 25 jr	28.172	0	28.172	28.172	Meenemen naar 2021.
1-1-2017	Vk.visie17-20- 20 jr	159.365	0	159.365	159.365	Een aantal projecten (veilig maken schoolfietsroutes) uit MPB 17/20 worden meegnomen en in 2021 uitgevoerd.
1-1-2018	Vk,visie18-21- 40 jr	134.225	0	134.225	134.225	Project loopt nog en wordt meegenomen naar 2021.
1-1-2018	Vk.visie18-21- 20 jr	210.242	0	210.242	210.242	Project loopt nog en wordt meegenomen naar 2021.
1-1-2018	Vk.visie18-21- 15 jr	53.393	0	53.393	53.393	Meenemen naar 2021.
1-1-2017	Realisatie PRIS	206.847	206.847	0	0	Meenemen naar 2021.
1-1-2018	Uitbr.Lv7hzn 2017+18	2.720.449	79.502	2.640.947	2.640.947	Project door stikstof problematiek vertraagd. Verwachting is dat het project in 2024 kan starten
1-1-2018	Upgr.fietsst.station	0	0	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2018	Vrk.veiligh.Kan.Zuid	133.208	133.208	0	0	Meenemen naar 2021.
1-1-2018	Polderln verbr.tunnl	700.000	700.000	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-9-2018	Aanl.fietsp.Elsboswg	2.061.649	138.116	1.923.533	1.923.533	Door diverse bezwaren heeft dit project vertraging opgelopen en wordt daarom meegenomen naar 2021 en verder.
1-10-2018	aanlg fietsp.Whzerm.	400.000	9.576	390.424	390.424	Project loopt nog en wordt meegenomen naar 2021.
1-1-2018	Capaciteit Europaweg	626.629	626.630	-1	0	Krediet kan afgesloten worden
1-12-2018	Verbet.fr.Adoorn Epe	1.586.065	75.072	1.510.993	1.510.993	Besluitvorming over welke kant het op gaat met project wordt in 2021 genomen.
1-1-2021	Adoorn Wst Comb.natr	520.200	0	520.200	520.200	Project loopt nog en wordt meegenomen naar 2021.
1-1-2019	Vk.visie 2019-2022	138.900	0	138.900	138.900	Project loopt nog en wordt meegenomen naar 2021.
23-5-2019	Website parkeren	50.000	0	50.000	0	Krediet kan afgesloten worden
23-5-2019	Verh.kwal.park.gar.	70.000	0	70.000	70.000	Project loopt nog en wordt meegenomen naar 2021.
23-5-2019	Verhogen kwal.stalli	40.000	0	40.000	40.000	Project loopt nog en wordt meegenomen naar 2021.

1-10-2019	Aanpak onveilige loc	422.208	29.553	392.655	392.655	Project loopt nog en wordt meegenomen naar 2021.
1-12-2019	Ovenbhoek vk veiligh	517.511	20.748	496.763	496.763	Project loopt nog en wordt meegenomen naar 2021.
1-11-2019	Soer.wg Valkenbergpl	464.169	45.648	418.521	418.521	Project loopt nog en wordt meegenomen naar 2021.
1-1-2020	Geluidsreduc.maatreg	207.080	45.400	161.680	161.680	Project loopt nog en wordt meegenomen naar 2021.
1-1-2020	Verv.fietspad tegels	274.320	24.989	249.331	249.331	Project loopt nog en wordt meegenomen naar 2021.
1-1-2021	Laadpalen openb.ruim	253.000	0	253.000	253.000	Project loopt nog en wordt meegenomen naar 2021.
1-8-2020	Fietspaden Sluisoord	248.000	280.500	-32.500	0	Krediet kan afgesloten worden
1-9-2020	Uitbr.Kan.Nrd Ankl.w	500.000	3.150	496.850	496.850	Project loopt nog en wordt meegenomen naar 2021.
1-11-2020	Toerit A50:verkeersl	250.000	0	250.000	250.000	Project loopt nog en wordt meegenomen naar 2021.
1-1-2021	Fietspad Ugchelen bt	149.000	0	149.000	149.000	Project loopt nog en wordt meegenomen naar 2021.
1-1-2020	Onderst.duurz.mobil.	875.000	4.116	870.884	870.884	Project loopt nog en wordt meegenomen naar 2021.
1-1-2015	Verv. inv riool 2015	0	3.988	-3.988	-3.988	Doorlopend krediet
1-1-2015	Verv. inv. riolering	0	0	0	0	Doorlopend krediet
1-7-2016	Klimaat-adaptatie	9.887.676	370.420	9.517.256	9.517.256	Projecten klimaatadaptatie lopen door conform de periode van rioolplan. Bestedingen gaan ten laste van de voorziening
1-7-2017	Knelpunten riolering	3.284.932	1.580.470	1.704.462	1.704.462	Doorlopend krediet
1-1-2020	Life eu-projecrt aer	0	0	0	0	Doorlopend krediet
	TOTAAL RUIMTELIJKE LEEFOMGEVING	**71.324.451**	**16.988.137**	**54.336.313**	**54.290.818**	
1-11-2017	Verhardingen 2018	3.899.682	3.899.682	0	0	Krediet kan afgesloten worden
31-12-2019	Gesloten verhardingen 2020	3.737.577	1.874.758	1.862.819	1.862.819	Een aantal grotere projecten als: revitaliseren Schoutenveld, reconstructie Sportlaan en Sportpark, onderhoud Schrijnwerkershorst / Houtsnijdershorst en herinrichting 1e Wormenseweg kregen vertraging.
1-1-2017	Verhard. elem. 2017	4.183.855	4.183.855	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2019	Verhard. elem. 2019	2.811.365	1.535.086	1.276.279	1.276.279	Een aantal grotere projecten als: revitaliseren Staatsliedenbuurt en Dreven Noord, deels omvormen van Abraham Kuyperstraat en omvormen van de GP Duuringlaan kregen vertraging. Vanwege de gemeentelijke tekorten is eind 2019 gevraagd om investeringen, daar waar mogelijk, te temporiseren (voor wegen was dit €3,5M). Rond de zomer 2020 werd duidelijk dat er geen temporisatie zou plaatsvinden op dit budget. Daarnaast hebben we in 2019 te maken gekregen met problemen rondom PFAS waardoor projecten in de vertraging zijn gekomen. En we zien de afgelopen jaren dat voorbereiding van projecten meer tijd vergt, bijvoorbeeld door intensieve afstemming met de omgeving (burgerparticipatie). Ook door topdrukte in de bouwwereld worden projecten later in uitvoering gebracht. Hierdoor laten we het restant budget overlopen naar 2021 zodat de projecten afgerond kunnen worden.
31-12-2019	Verhard. elem. 2020	2.943.499	83.413	2.860.086	2.860.086	Een aantal grotere projecten als: omvormen van woonstraten Timorlaan, Javalaan, De Hegge, De Rieten, Mr. Van Hasseltlaan, reconstructie Raadsherenveld, Westenenkerzijweg, herinrichting Arnhemseweg kregen vertraging. We zien de afgelopen jaren dat voorbereiding van projecten meer tijd vergt, bijvoorbeeld door intensieve afstemming met de omgeving (burgerparticipatie). Covid-19 heeft hierop een vertragende werking gegeven, waarbij fysieke informatieavonden en inloopmomenten plaatsmaakte voor digitale afstemming en/of 1op1 gespreken. Wij laten het restant budget overlopen naar 2021, zodat afronding van de projecten kan plaatsvinden..

1-1-2020	Bruggen 2020	401.528	61.346	340.182	200.000	Van het restant krediet laten we € 200.000,-- overlopen naar 2021. In 2020 zijn we begonnen met het aanbesteden van een aantal bestekken voor het vervangen van bruggen. Door beperkingen in het werken (corona maatregelen) is er vertraging opgetreden. De aanbesteding van vervanging van (delen) van houten bruggen is in 2020 gedaan. De uitvoering is doorgeschoven naar 2021.
1-1-2020	Openbare verlichting armaturen	399.354	328.954	70.400	60.000	Van het restant krediet ad € 70.399,72, laten we € 60.000,-- overlopen naar 2021. Het resterende budget kan komen te vervallen. De werkzaamheden van SPIE "Kayersdijk zuidzijde deel 1" zijn nog niet in 2020 afgerond en lopen voor een klein deel door naar 2021.
1-1-2020	Openbare verlichting masten	499.354	244.273	255.081	120.000	Van het restant krediet ad € 255.081,31 laten we € 120.000,-- overlopen naar 2021, het resterende budget kan komen te vervallen. Er is vertraging in het aandragen van ondergrondse revisie van Liander naar Spie. Hierdoor is vertraging ontstaan in de mastvervanging/plaatsing/verwijdering en verplaatsing. De werkzaamheden worden begin 2021 afgerond.
1-1-2019	VRI's 2018	389.880	287.488	102.392	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2019	VRI's 2019	398.067	62.996	335.071	335.071	Het ministerie van I&W heeft in het programma Beter Benutten een landelijke aanbesteding gedaan om de verkeerslichten in Nederland intelligent te maken. De zogenaamde I-VRI. DIt betreft een compleet nieuw concept wat ontwikkeltijd nodig heeft. Hierdoor is vertraging opgetreden waardoor uitvoering deels in 2021 zal plaatsvinden.
1-1-2020	VRI's 2020	404.436	281.426	123.010	123.010	Ook in 2020 heeft de transitie van VRI naar iVRI, die nog steeds gaande is, voor veel vertraging gezorgd. Hierdoor werd de vervangingsambitie groter dan wij en de marktpartijen aankonden. Er staan momenteel nog 9 iVRI's in bestelling. Uitvoering schuift door naar 2021.
	Speelvoorzieningen 2020	131.841	77.336	54.505	54.505	Vervanging van speeltoestellen gaat meestal in samenspraak met bewoners en wijkraad. Op enkele locaties in Apeldoorn Noord is er uitgebreid overleg gevoerd om te komen tot de juiste keuze. Het traject heeft langer dan normaal geduurd doordat fysieke bijeenkomsten onmogelijk waren door Covid-19. Daarnaast blijkt de levering van de betreffende speeltoestellen langer te duren dan verwacht, zodat levering en plaatsing van de speeltoestellen pas begin 2021 zal gebeuren.
1-10-2018	Verv,Boomstructuren	3.461.350	1.028.881	2.432.469	2.432.469	Budget 2020 bedroeg € 916.318,--, waarvan we € 227.662,10 laten overlopen naar 2021. De vervanging van bomen wordt zo goed mogelijk integraal afgestemd via wegen- of rioolprojecten. Een aantal projecten heeft vertraging opgelopen (o.a. door Covid-19), waardoor ook de vervanging van bomen doorschuift. Op enkele locaties staat aanplant van extra bomen gepland (o.a. Reigersweg, Elsweg), maar er ontstond vertraging in het participatieproces vanwege beperkte communicatiemogelijkheden in 2020. Dit proces wordt in 2021 voortgezet.
1-10-2018	Verv.Heestervakken	929.922	479.510	450.412	450.412	Budget 2020 bedroeg € 269.065,--, waarvan we € 28.424,09 laten overlopen naar 2021. Aanplant van heesters en vaste planten heeft op een aantal locaties vertraging opgelopen vanwege vertraging van het betreffende project. Ook is er beplanting bestemd voor een bewonersparticipatieproject, maar de aanplant is uitgesteld vanwege Covid-19. De beplanting wordt in 2021 geleverd en aangeplant.

1-10-2018	Berg&B ren.bosvijver	683.200	126.041	557.159	557.159	Zoals in onderstaande tekst in de jaarrekening 2019 reeds is aangegeven loopt dit project door tot in 2021. De voorbereiding voor de renovatie van de bosvijver is in 2018 gestart. Door de PFAS problematiek kon het project niet in 2019 uitgevoerd worden. Naar verwachting zal het project, in verband met evenementen zoals Lumido, starten vanaf eind 2020 met een mogelijke doorloop naar 2021 wanneer de huidige problemen nog niet zijn opgelost.
1-3-2018	Revit.openb.ruimte18	2.100.000	885.773	1.214.227	1.214.227	In 2020 heeft de aanbesteding plaatsgevonden. De uitkomst van de aanbesteding bleek tegen te vallen. Hierdoor schuift het project door naar 2021
1-1-2019	Revit.openb.ruimte21	2.034.000	0	2.034.000	2.034.000	Budget 2020 bedroeg € 508.500.-- De drie pilots zijn nog niet afgerond. Het participatietraject, het maken van de ontwerpen en bestekken heeft in 2020 plaatsgevonden. Uitvoering is gestart en zal in 2021 worden afgerond.
1-3-2022	Revitalisering 2022	6.102.000	0	6.102.000	6.102.000	Krediet vanaf 2022
15-8-2018	Mob.bewakingscamera's	90.000	60.334	29.666	29.666	Betreft de aanschaf en plaatsing van mobiele bewakingscamera's voor winkelcentrum De Eglantier. Levering heeft deels plaatsgevonden. Project wordt in het 1e kwartaal 2021 opgeleverd.
1-7-2019	New Holland T5.110	0	82.850	-82.850	0	Krediet kan afgesloten worden
1-7-2019	Rans.MP653C NE500321	78.250	78.250	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-7-2019	RansMP653CF NE500319	78.980	78.980	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-7-2019	08-WX-BN bordenwagen	52.250	52.250	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-7-2019	2019 verv.82-VVJ-5	78.286	78.286	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-7-2019	VFL-59-F F.Ducato3.5	48.542	48.542	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-7-2019	VFS-16-K F.Ducato He	63.496	63.495	1	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2023	Verhard.gesloten2023	2.894.566	0	2.894.566	2.894.566	Krediet 2023
1-1-2023	Verhard.elem.2023	4.341.849	0	4.341.849	4.341.849	Krediet 2023
1-1-2023	Bruggen 2023	408.354	0	408.354	408.354	Krediet 2023
1-1-2023	OV Armaturen 2023	468.713	0	468.713	468.713	Krediet 2023
1-1-2023	Masten 2023	505.273	0	505.273	505.273	Krediet 2023
1-1-2023	VRI's 2023	411.311	0	411.311	411.311	Krediet 2023
1-1-2023	Sierheesters 2023	65.050	0	65.050	65.050	Krediet 2023
1-1-2023	Bomen 2023	74.729	0	74.729	74.729	Krediet 2023
1-1-2023	Speelvoorzien. 2023	134.082	0	134.082	134.082	Krediet 2023
1-1-2023	Routine inv 2023	1.011.398	0	1.011.398	1.011.398	Krediet 2023
1-1-2020	Cruyffcourt Ravelijn	50.000	53.226	-3.226	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2021	Voetbalcourt Maasstr	50.000	0	50.000	50.000	Krediet 2021
1-1-2023	Voetbalc.Jonkerstr.	50.000	0	50.000	50.000	Krediet 2023
1-1-2020	Verv.palen voetg.dom	300.000	0	300.000	300.000	In 2020 heeft de aanbesteding plaatsgevonden. De uitkomst van de aanbesteding bleek tegen te vallen. Hierdoor schuift het project door naar 2021
1-7-2019	Bew.cam. Caterp/Stat	275.000	124.506	150.494	150.494	Het vervangen van camera's Caterplein/fietstunnel station is eind 2019 gestart. In PvE zijn mobiel inzetbare camera’s opgenomen, deze zijn (nog) niet geleverd. Oplevering zal medio 2021 plaatsvinden.

1-7-2020	New Holland T 4040BG	96.016	0	96.016	96.016	Door vertraging heeft de levering niet in 2020 plaatsgevonden, maar zal levering in 2021 plaatsvinden
1-7-2020	Maai/laadcombi P1404	35.000	35.000	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-7-2020	Snippercombi bomenpl	74.900	0	74.900	74.900	Door vertraging heeft de levering niet in 2020 plaatsgevonden, maar zal levering in 2021 plaatsvinden
1-7-2020	Holder C 250 HPZ	106.000	0	106.000	106.000	Door vertraging heeft de levering niet in 2020 plaatsgevonden, maar zal levering in 2021 plaatsvinden
1-7-2020	Maaier NK500303	92.820	92.820	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-7-2020	VHH-12-T Fiat Ducato	53.310	53.310	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-7-2020	VHH-23-T Fiat Ducato	51.714	51.714	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-7-2020	VHL-47-P Fiat Ducato	53.310	53.310	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-7-2020	VHR-17-Z Fiat Ducato	53.310	53.310	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-7-2020	VHR-16-Z Fiat Ducato	51.714	51.714	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-7-2020	auto 6 el.kar ZO 001	20.000	0	20.000	20.000	Door vertraging heeft de levering niet in 2020 plaatsgevonden, maar zal levering in 2021 plaatsvinden
1-7-2020	auto 7 el.kar ZO 002	50.000	0	50.000	50.000	Door vertraging heeft de levering niet in 2020 plaatsgevonden, maar zal levering in 2021 plaatsvinden
1-7-2020	VGV-53-B Peugeot Par	22.892	22.892	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-7-2020	VGV-55-B Peugeot Par	23.253	23.253	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-7-2020	auto10 verv.13-VHT-3	55.000	0	55.000	55.000	Door vertraging heeft de levering niet in 2020 plaatsgevonden, maar zal levering in 2021 plaatsvinden
1-7-2020	RansMP653CX NE500303	85.505	0	85.505	85.505	Door vertraging heeft de levering niet in 2020 plaatsgevonden, maar zal levering in 2021 plaatsvinden
1-7-2020	VGV-54-B Peugeot Par	23.253	23.253	0	0	Krediet kan afgesloten worden
31-12-2019	Strooimaterieel	46.787	46.787	0	0	Krediet kan afgesloten worden
1-3-2020	Invest.kr.Strat.doel	551.000	211.506	339.494	339.494	Het budget wordt vaak gebruikt op onderdelen binnen multidisciplinaire projecten. Dit zijn vaak projecten met een langere voorbereidingstijd en participatie. Een aantal projecten is in dat kader doorgeschoven naar 2021, alsook de bijdrage vanuit dit budget (voorbeelden van doorgeschoven projecten zijn: Schrijnwerkershorst/Houtsnijdershorst, Molenstraat, GP Duringlaan). Een aantal meer “losse” projecten is niet in 2020 uitgevoerd om verschillende redenen. Van capaciteitsgebrek, tot uitstel omdat overleg met belanghebbenden moeizaam was (door corona). Voorbeelden hiervan zijn: aantal verkenningen, drempels Kruisemuntstraat en inclusieve openbare ruimte.
1-7-2021	Toro grasmaaimach. 1	30.000	0	30.000	30.000	Krediet 2021
1-4-2021	Toro grasmaaimach. 2	30.000	0	30.000	30.000	Krediet 2021
1-7-2021	Vv.Nw Holland Boomer	58.157	0	58.157	58.157	Krediet 2021
1-7-2021	Takeuch Midigraver	53.612	0	53.612	53.612	Krediet 2021
1-7-2021	Atlas AR 80 Noord	105.739	0	105.739	105.739	Krediet 2021
1-7-2021	2021 auto1 VH-105-D	37.009	0	37.009	37.009	Krediet 2021
1-7-2021	2021 auto2 VB-127-K	37.009	0	37.009	37.009	Krediet 2021

1-7-2021	2021 auto3 7-VLT-34	58.157	0	58.157	58.157	Krediet 2021
1-7-2021	2021 auto4 92-VZX-8	37.009	0	37.009	37.009	Krediet 2021
1-7-2021	2021 auto5.4-VZB-67	58.157	0	58.157	58.157	Krediet 2021
1-7-2021	2021 auto6 7-VDZ-43	58.157	0	58.157	58.157	Krediet 2021
1-7-2021	2021 auto7 3VZJ-82	58.157	0	58.157	58.157	Krediet 2021
1-7-2021	2021 auto8 VD-902-P	37.009	0	37.009	37.009	Krediet 2021
1-7-2021	2021 auto9 7-VZD-40	58.157	0	58.157	58.157	Krediet 2021
1-7-2021	2021 auto10 VD-728-L	37.009	0	37.009	37.009	Krediet 2021
1-7-2021	2021 auto11 VD-727-L	37.009	0	37.009	37.009	Krediet 2021
1-7-2021	2021 auto12 1-VXV-66	31.722	0	31.722	31.722	Krediet 2021
1-7-2021	2021 auto13 52-VJP-3	47.583	0	47.583	47.583	Krediet 2021
1-7-2021	2021 auto14 42-VND-4	58.157	0	58.157	58.157	Krediet 2021
1-7-2021	2021 Strooimaterieel	60.000	0	60.000	60.000	Krediet 2021
	TOTAAL BEHEER EN ONDERHOUD	**49.574.632**	**16.880.404**	**32.694.228**	**32.392.248**	
1-1-2019	Gebruik Koningslijn	250.000	0	250.000	250.000	Door Corona naar 2021 uitgesteld
1-1-2019	Aanleg Wandelknp WZV	600.000	159.877	440.123	440.123	Door Corona naar 2021 uitgesteld
1-1-2019	Branding Adoorn WZV	500.000	0	500.000	500.000	Door Corona naar 2021 uitgesteld
1-1-2019	Wildobserv.postn WZV	500.000	0	500.000	500.000	Door Corona naar 2021 uitgesteld
1-1-2020	T.best.mkn bedr.terr	5.250.000	0	5.250.000	5.250.000	Door Cornona geen projecten opgestart
1-1-2019	Electrotechn Marktpl	70.000	0	70.000	70.000	Te maken van met plein van de stad
1-1-2019	Str.vz.Warenmarkt	200.000	0	200.000	200.000	Werkzaamheden in 2020 opgestart in 2021 uitgevoerd
	TOTAAL Publiek, ondernemen en wijken	**7.370.000**	**159.877**	**7.210.123**	**7.210.123**	
1-1-2019	Audiovis.voorz.raadz	400.000	425.352	-25.352	0	Krediet kan afgesloten worden
1-1-2022	I-Pads Raadsleden	30.000	0	30.000	30.000	Krediet 2022
	TOTAAL RAADS EN RAADSGRIFFIE	**430.000**	**425.352**	**4.648**	**30.000**	
15-12-2018	Comfort. gezinsstad	100.000	42.058	57.942	57.942	Een aantal sport-, spel-, beweeg- en ontmoetingsvoorzieningen in de openbare ruimte te installeren
1-1-2019	Comf.gezinsstad plei	510.000	487.748	22.252	22.252	Een aantal sport-, spel-, beweeg- en ontmoetingsvoorzieningen in de openbare ruimte te installeren
1-1-2020	Comf.gezinst.inr.sch	510.000	415.737	94.263	94.263	Een aantal sport-, spel-, beweeg- en ontmoetingsvoorzieningen in de openbare ruimte te installeren
1-1-2020	Comf.gezinst.speel+b	250.000	1.416	248.584	248.584	Een aantal sport-, spel-, beweeg- en ontmoetingsvoorzieningen in de openbare ruimte te installeren
1-1-2020	Cmf gezinstad sp+bew	228.157	93.694	134.463	134.463	Een aantal sport-, spel-, beweeg- en ontmoetingsvoorzieningen in de openbare ruimte te installeren
	TOTAAL STRATEGIE EN REGIE	**1.598.157**	**1.040.653**	**557.504**	**557.504**	
	TOTAAL GENERAAL	**245.784.415**	**96.016.490**	**149.767.926**	**148.346.263**	

Bijlage F

Staat van investeringen en kapitaallasten

Staat van investeringen en kapitaallasten 2020

(bedragen x € 1.000)

Balans nr.	Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 01-01-2020	Vermeerdering	Bijdragen van derden	Verkoop van activa	Afschrijving 2020	Extra afschrijving	Totaal afschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Rente 2020	Totaal kapitaallasten
B0101	Gronden en terreinen	47.879	47.879	289		83		529	529	47.556	527	1.056
B0108	Strategische gronden	23.396	23.396	289		2.120		160	160	21.405	257	417
B0102	Woonruimten	307	307						-	307	3	3
B0103	Bedrijfsgebouwen	398.767	398.767	4.975			13.716	8.564	22.280	381.462	4.382	26.662
B0104	Grond- weg- en waterbouwk.werken	79.710	79.710	15.212	5.132		3.904	35	3.939	85.851	872	4.811
B0105	Vervoermiddelen	2.481	2.481	735			521		521	2.694	27	548
B0106	Machines/apparaten/installaties	34.065	34.065	5.688			3.536	230	3.766	35.987	372	4.138
B0107	Overige materiële vaste activa	8.003	8.003	3.175			696		696	10.482	84	780
Totaal		**594.608**	**594.608**	**30.363**	**5.132**	**2.203**	**22.373**	**9.518**	**31.891**	**585.744**	**6.524**	**38.415**

Bijlage G

Verloopstaat overlopende activa en passiva "Medeoverheden"

6	Overlopende activa	31-12-2020	Vermeerderingen	Verminderingen	31-12-2019	Mutatie
	Nog te ontvangen bijdragen van de EU					
	Diversen < € 200.000	0			0	0
		0	0	0	0	0
	Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk					
06.16	Min. BZK subs ikv kwekerij	590	590		0	590
06.18	Bommenregeling	2.080	2.080	1.629	1.629	451
06.26	Bijdrage Asielszoekers			149	149	-149
06.28	Omzetbelasting			479	479	-479
06.29	beschut werk			129	129	-129
	Diversen < € 200.000	136	136		0	136
		2.806	2.806	2.386	2.386	420
	Nog te ontvangen bijdragen van de overige overheid					
	Diversen < € 200.000	659	659	251	251	408
		659	659	251	251	408
	Totaal overlopende activa medeoverheden	**3.465**	**3.465**	**2.637**	**2.637**	**828**

11	Overlopende passiva	31-12-2020	Vermeerderingen	Verminderingen	31-12-2019	Mutatie
	Vooruitontvangen bijdragen de EU					
11.50	Cityloops/RRE	773	773		0	773
11.51	ESF - Kansen in AMR stedenvierkant	2564	2461	17	120	2.444
	Diversen < € 200.000				0	0
		3337	3234	17	120	3217
	Vooruitontvangen bijdragen van het Rijk					
11.45	Onderwijsachterstandenbeleid	1480	1473	845	852	628
11.46	Voortijdig Schoolverlaten	3	3	787	787	-784
11.47	WEB terugbetaling	51	51	71	71	-20
11.52	Meeneemregeling WEB 2019	440	440	345	345	95
11.53	Declaratie BBZ 2019	191	191	156	156	35
11.54	Subsidie RUPS III	156	156	181	181	-25
11.55	Transformatiefonds jeugd	957	957	1085	1085	-128
11.56	Regionale gelden HG/kindermishandeling 2019	947	947	861	861	86
11.57	Regiodeal	3638	3638		0	3.638
11.58	Tozo	6751	6751			6.751
11.59	SPUK BZK Track and Trace	609	609			609
11.60	Min Bin. Zaken, huisv. Kwetsb. Doelg.	892	892			892
	Diversen < € 200.000	530	530	56	56	474
		16.645	16.638	4387	4.394	12.251
	Vooruitontvangen bijdragen van overige overheid					
11.38	Warmtenet e.a.	6540	6540	1138	1138	5.402
11.39	Routebureau	265	265	304	304	-39
11.40	Subsidie Gevelsanering	107	202	103	206	99

11.41	Diverse subsidies collectief vervoer	88	88	139	139	-51
11.42	Subsidie provincie Gelderland Woldhuis 13	200			200	0
11.47	Subsidie particuliere monumenten	526	526	523	523	3
11.61	MOBW regio	1775	2013			2.013
	Diversen < € 200.000	350	350	314	314	36
		9851	9984	2521	2824	7463
	Totaal overlopende passiva medeoverheden	**29.833**	**29.856**	**6925**	**7338**	**22.931**

Bijlage H

SISA-bijlage

Ministerie van Binnenlan
Koninkrijksrelaties

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 28 januari 2021								
FIN	**B1**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal gedupeerden (met overlegbare bevestigingsbrief van Belastingdienst/Toeslagen *Aard controle R* *Indicator: B1/01*	Besteding (jaar T) van onderdelen a, b en d. (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B1/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdelen a, b en d (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/03*	Besteding (jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B1/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/06*
			0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee

BZK	**C1**	**Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik** Gemeenten	Totaal ontvangen bedrag beschikking *Aard controle R* *Indicator: C1/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/02*		
			€ 1.671.677	Nee		
			Projectnaam/nummer per project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/03*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C1/04*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/05*	Besteding (jaar T) aan afwijkingen. Alleen invullen bij akkoord ministerie. *Aard controle R* *Indicator: C1/06*
		1	RRE 2019-622687	€ 1.211.716	Nee	€ 60.000
			Kopie projectnaam/nummer	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de	Toelichting	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)

				verantwoordingsinformatie				
			Aard controle n.v.t. *Indicator: C1/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/10*		
		1	RRE 2019-622687	€ 1.211.716	Tijdens uitvoering budgetten verschoven tussen activiteiten 2, 4 en 10. Totale budget blijft gelijk	Nee		
BZK	**C10**	**Tijdelijk besluit specifieke uitkering verbetering digitale dienstverlening** Gemeente en Provincies	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee)	Toelichting op niet-afgeronde projecten	
			Aard controle R *Indicator: C10/01*	*Aard controle R* *Indicator: C10/02*	*Aard controle R* *Indicator: C10/03*	*Aard controle R* *Indicator: C10/04*	*Aard controle R* *Indicator: C10/05*	
			€ 4.023	€ 4.023	Nee	Nee	Project is in 2020 gestart en loopt nog door in 2021 conform beschikking.	

BZK	**C30**	**Specifieke uitkeringen proeftuinen aardgasvrije wijken 2e ronde**	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) te laste van Rijksmiddelen	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij gemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij-readygemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aanvraag is volgens plan/aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee)	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten
				Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie			Indicator 06 verplicht als hier 'Nee' wordt ingevuld	Verplicht als bij indicator 05 'Nee' is ingevuld
		Gemeenten	*Aard controle R* *Indicator: C30/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C30/02*	*Aard controle D2* *Indicator: C30/03*	*Aard controle D2* *Indicator: C30/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C30/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C30/06*
			€ 0	€ 0	0	0	Ja	
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C30/07*					
			Nee					
BZK	**C31**	**Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten**	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m Jaar T)	Besteding (jaar T) aan projecten die niet zijn opgenomen in de toezegging	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten	Eindverantwoording (Ja/Nee)	

		huisvesting kwetsbare doelgroepen Gemeenten	*Aard controle R* *Indicator: C31/01*	*Aard controlen n.v.t.* *Indicator: C31/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/03*	Verplicht als bij indicator 03 een bedrag is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/05*	
			€ 0	€ 0	€ 0		Nee	
OCW	**D1**	**Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten** **Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten** Contactgemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D1/01*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D1/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D1/03*			
			€ 875.881	€ 120.674	Ja			
OCW	**D1A**	**Regionale maatregelen voortijdig schoolverlaten 2016-2021**	Besteding (jaar T)	Besteding aan contactschool (jaar T)	Totale besteding (jaar T) van educatie (automatisch)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	

		Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Contactgemeenten	*Aard controle R* *Indicator: D1A/01*	*Aard controle R* *Indicator: D1A/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D1A/03*	*Aard controle R* *Indicator: D1A/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D1A/05*	
			€ 1.366.530	€ 0	€ 1.366.530	€ 849.827	Ja	
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*		
			€ 2.341.112	€ 402.796	€ 16.250	€ 802.372		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid		

			die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/05*	**Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/06*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	**Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*	
			1				
OCW	**D10**	**Volwasseneneducatie** Contactgemeenten	Verstrekte uitkering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D10/01*	Besteding (jaar T) van educatie *Aard controle R* *Indicator: D10/02*	Reservering besteding van educatie in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1) *Aard controle R* *Indicator: D10/03*	Onttrekking besteding van educatie in jaar T van volgend kalenderjaar (jaar T+1) *Aard controle R* *Indicator: D10/04*	
			€ 1.759.487	€ 1.649.028	€ 439.872	€ 0	
OCW	**D11**	**Regeling specifieke uitkering extra financiële middelen RMC-functie** Contactgemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D11/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D11/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D11/03*		
			€ 35.851	€ 35.851	Nee		

OCW	**D12**	**Regeling regionale aanpak voortijdig schoolverlaten 2020–2024** **Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten** Contactgemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D12/01* € 0	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D12/02* € 0	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D12/03* Nee			
OCW	**D12A**	**Regeling regionale aanpak voortijdig schoolverlaten 2020–2024** **Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten** Contactgemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D12A/01* € 0	Besteding aan contactschool (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D12A/02* € 0	Totale besteding (jaar T) van educatie (automatisch) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D12A/03* € 0	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D12A/04* € 0	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D12A/05* Nee	
IenW	**E3**	**Subsidieregeling sanering verkeerslawaai**	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten

			verantwoordingsinformatie					laste van Rijksmiddelen
		Subsidieregeling sanering verkeerslawaai Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/01*	*Aard controle R* *Indicator: E3/02*	*Aard controle R* *Indicator: E3/03*	*Aard controle R* *Indicator: E3/04*	*Aard controle R* *Indicator: E3/05*	*Aard controle R* *Indicator: E3/06*
		1	201602003	€ 111.633	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2	201508203	€ 97.893	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie beschikkingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*

			Indicator: E3/07	*Indicator: E3/08*	*Indicator: E3/09*	*Indicator: E3/10*	*Indicator: E3/11*	*Indicator: E3/12*
		1	201602003	€ 111.633	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
		2	201508203	€ 138.679	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
Ien W	**E19**	**Regeling specifieke uitkering uitvoeringspilots Ruimtelijke Adaptatie tweede tranche** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cofinanciering (jaar T) ten laste van eigen middelen	Totale cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) ten laste van eigen middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: E19/01	*Indicator: E19/02*	*Indicator: E19/03*	*Indicator: E19/04*	*Indicator: E19/05*	
			€ 87.476	€ 87.476	€ 228.927	€ 228.927	Nee	
Ien W	**E20**	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: E20/01	*Indicator: E20/02*	*Indicator: E20/03*	*Indicator: E20/04*		
			€ 16.373	€ 16.373	€ 8.187	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid van de op te leveren en de opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (m1, m2, aantallen)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		

			Aard controle n.v.t. *Indicator: E20/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/06*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/08*	
		1	Aanbrengen van kant- en asmarkeringen op fietspaden	Ja	10.240	Hoeveelheid is in meters	
		2	Verbreden van fietspaden	Nee			
		3	Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30	Nee			
		4	Korte rechtstanden / verkeersdrempels - Drempel	Nee			
		5	Korte rechtstanden / verkeersdrempels - Wegversmalling	Nee			
		6	Het volwaardig afwaarderen van een gebiedsontsluitingsweg 50 km/uur naar een erftoegangsweg 30 km/uur	Nee			
		7					
		8					
		9					
		10					

IenW	**E38**	**Tijdelijke stimuleringsregeling veilig, doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfrastructuur**	Besteding (jaar T-1) aan projectkosten voor het totale project	Besteding (jaar T) aan projectkosten voor het totale project	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan projectkosten voor het totale project	Cofinanciering (jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)
			Alleen van toepassing in 2020	Zelfstandige uitvoering			
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: E38/01	*Indicator: E38/02*	*Indicator: E38/03*	*Indicator: E38/04*	*Indicator: E38/05*
			€ 0	€ 4.355	€ 4.355	€ 2.242	€ 2.242
			Projectnaam/nummer per project	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per project			
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: E38/06	*Indicator: E38/07*			
		1	*Proeven met maatregelen om kinderen en jongeren veilig op de fiets naar school kunnen gaan*	Ja			
		2					
			Volledige zelfstandige	Correctie besteding (Jaar T-1) ivm aan andere	Eindverantwoording totale project (Ja/Nee)		

			uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E38/08*	medeoverheden overgeboekte middelen Vanaf SiSa 2021 invullen *Aard controle R* *Indicator: E38/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E38/10*			
			Ja	€ 0	Ja			
EZK	**F1**	**Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding**	Totale Besteding (jaar T) ten last van Rijksmiddelen (automatisch berekend) *Aard controle R* *Indicator: F1/01*					
			€ 13.272					
			Projectnaam/UWHS-nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F1/02*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per woning *Aard controle R* *Indicator: F1/03*	Is de bestemming gewijzigd (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: F1/04*	Indien woning verplaatst: conform de ingediende perceelschets (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: F1/05*	Eindverantwoording per woning (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: F1/06*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen tot en met (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: F1/07*

		1	UWHS170009	€ 6.384	Nee		Nee	€ 446.281
		2	UWHS170134	€ 1.374	Nee		Nee	€ 426.805
		3	UWHS170136	€ 1.917	Nee		Nee	€ 314.630
		4	UWHS170157	€ 1.979	Nee		Nee	€ 252.703
		5	UWHS170064	€ 809	Nee		Nee	€ 291.880
		6	UWHS170021	€ 809	Nee		Nee	€ 411.821
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 47.312.433	€ 1.066.854	€ 2.664.135	-€ 11.146	€ 207.684	€ 474
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)

			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/12*
			€ 406.862	€ 42.084	€ 0	€ 1.962.486	€ 36.778	Ja
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2020** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) uitvoerings- en onderzoeksko sten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob)

		opgericht op grond van de Wgr.	*Aard controle R* *Indicator: G3/01*	*Aard controle R* *Indicator: G3/02*	*Aard controle R* *Indicator: G3/03*	*Aard controle R* *Indicator: G3/04*	*Aard controle R* *Indicator: G3/05*	*Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 31.436	€ 0	€ 248.655	€ 0	€ 0	€ 43.218
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/07*					
			Ja					
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2020**	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)

		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		*Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01*	*Aard controle R Indicator: G4/02*	*Aard controle R Indicator: G4/03*	*Aard controle R Indicator: G4/04*	*Aard controle R Indicator: G4/05*	*Aard controle R Indicator: G4/06*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 11.124.496	€ 532.343	€ 231.160	€ 1.851	€ 112
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 3.966.501	€ 845.212	€ 54.355	€ 8.500	€ 50
			3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	€ 2.773.121	€ 145.220	€ 15.660	€ 0	€ 0
				Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	

			Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/07*	*Aard controle R* *Indicator: G4/08*	*Aard controle R* *Indicator: G4/09*	*Aard controle R* *Indicator: G4/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	2.828	67	€ 0	Ja	
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	981	129		Ja	
		3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	905	71		Ja	
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/12*	*Aard controle R* *Indicator: G4/13*	*Aard controle R* *Indicator: G4/14*	*Aard controle R* *Indicator: G4/15*	*Aard controle R* *Indicator: G4/16*	
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
		3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)					
VWS	**H1**	**Ministeriële regeling heroïnebehandeling**	Feitelijke bezetting behandelplaatsen (jaar T)	Feitelijke bezetting behandelplaatsen (jaar T)	Besteding (jaar T)			

		Gemeenten	**Afspraak** *Aard controle D1* *Indicator: H1/01*	**Realisatie** *Aard controle D1* *Indicator: H1/02*	*Aard controle R* *Indicator: H1/03*			
			21	21	€ 584.949			
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R.* *Indicator: H4/01*	Overig (jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 958.214	€ 34.678				
			Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	SPUK20-802812	€ 923.536	€ 461.437	€ 0	€ 462.099	Bestedingen onzeker als gevolg van geen zekerheid

								omtrent btw-positie sportbedrijf.
		2						
			Kopie projectnaam/nummer	Totale besteding (jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)			
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*			
			Indicator: H4/09	*Indicator: H4/10*	*Indicator: H4/11*			
		1	SPUK20-802812	€ 923.536	96,38%			
		2			0,00%			
VWS	**H7**	**Regeling specifieke uitkering aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling**	Projectnaam/nummer	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Project is volgens plan/aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee)	Toelichting	
				Zelfstandige uitvoering	Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2021			
		Gemeenten			Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie			
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	

				Indicator: H7/01	*Indicator: H7/02*	*Indicator: H7/03*	*Indicator: H7/04*	*Indicator: H7/05*	
			1	330836	€ 14.900	€ 14.900	Ja		
			2	330848	€ 0	€ 0			
				Volledige zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H7/06*	Projectwerkzaamheden afgerond? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H7/07*				
				Ja	Nee				
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord**		Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/01*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/02*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/03*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	
				€ 5.950	€ 6.227	€ 8.925	€ 9.432	Nee	
LNV	**L5**	**Regiodeals 3e tranche**		Betreft pijler	Besteding per pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cofinanciering per pijler (jaar T)	Totale besteding per pijler (t/m jaar T)	Totale cofinanciering per pijler (t/m jaar T)	Toelichting

				Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden)	Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden)	Als er sprake is van SiSa tussen medeoverheden. Vanaf SiSa 2021 indicatoren L5/02 + L5B/04 optellen	Als er sprake is van SiSa tussen medeoverheden. Vanaf SiSa 2021 indicatoren L5/03 + L5B/05 optellen	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: L5/01*	*Aard controle R* *Indicator: L5/02*	*Aard controle R* *Indicator: L5/03*	*Aard controle R* *Indicator: L5/04*	*Aard controle R* *Indicator: L5/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5/06*
		1	Cleantech werkt	€ 12.300	€ 101.860	€ 12.300	€ 101.860	
		2	Groene Groei	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Totale uitvoeringskosten (t/m jaar T) Inclusief uitvoering door derden	Totale compensabele BTW (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. *Indicator: L5/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5/08*	*Aard controle R* *Indicator: L5/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5/10*		
			Ja	€ 0	€ 0	Nee		

Bijlage I

Treasury

Schatkistbankieren
Tabel schatkistbankieren

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)	
Drempelbedrag	3.982

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	1.446	1.701	1.949	1.976
Ruimte onder het drempelbedrag	2.536	2.281	2.034	2.007
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

(1) Berekening drempelbedrag	
Begrotingstotaal verslagjaar	616.119
Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	500.000
Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	116.119
Drempelbedrag	3.982

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten ´s Rijks schatkist aangehouden middelen

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen				
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	130.158	154.824	179.280	181.751
Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	1.446	1.701	1.949	1.976

Overzicht swaps

Naam banken Rating bank vlgs Moody's

BNG	AAA	€ 75.000.000
Rabobank	AA3	€ 20.000.000

Soort	Nummer	Omschrijving	Relatie	Hoofdsom	Ingangsdatum	Einddatum	Modaliteiten
Structuur	3	200804					
Lening	200814	Lening 200814	BNG	10.000.000	27-11-2008	27-11-2030	Roll-over: € 10.000.000,00 / -0,45%.
Swap	200804	Derivaat 200804	BNG	10.000.000	27-11-2008	27-11-2030	Bet. 11 Y <4,0750%>, Ont. 3 M <-0,526%>
Structuur	4	200901					
Lening	200904	Lening 200904	BNG	20.000.000	1-7-2009	1-7-2039	Roll-over: € 20.000.000,00 / -0,4700%.
Swap	200901	Derivaat 200901	BNG	20.000.000	1-7-2009	1-7-2009	Bet. 30 Y <2,5350%>, Ont. 3 M <-0,494%>
Structuur	13	201002					
Lening	201008	Lening 201008	BNG	25.000.000	20-12-2010	20-12-2060	Roll-over: € 25.000.000,00 / -0,668%.
Swap	201002	Derivaat 201002	BNG	25.000.000	20-12-2010	20-12-2060	Bet. 50 Y <2,5250%>, Ont. 6 M <-0,5180%>
Structuur	14	201003					
Lening	201201	Lening 201201	BNG	20.000.000	23-8-2012	23-8-2062	Roll-over: € 20.000.000,00 / -0,3500%.
Swap	201003	Derivaat 201003	BNG	20.000.000	23-8-2012	23-8-2062	Bet. 50 Y <2,7580%>, Ont. 6 M <-0,4440%>
Structuur	18	201102					
Lening	201105	Lening 201105	NWB Spoed	20.000.000	17-11-2011	17-11-2022	Roll-over: € 20.000.000,00 / -0,45%.
Swap	201102	Derivaat 201102	Rabo A'doorn	20.000.000	17-11-2011	17-11-2022	Bet. 11 Y <2,8400%>, Ont. 6 M <-0,503%>
		Totaal		95.000.000			

De marktwaarde van de swaps betreft per 31-12-2020 € 65,9 miljoen negatief. Zie ook de toelichting op de balans.

Overzicht opgenomen leningen

Lening#	Einde looptijd	Rente %	Restant hoofdsom op begindatum	Som stortingen in periode	Som aflossingen in periode	Som exploitatierente in periode	Restant hoofdsom op einddatum
200815	2020	4,92	6.300.000,00	0	6.300.000,00	271.745,75	0,00
200905	2020	3,68	10.000.000,00	0	10.000.000,00	229.873,97	0,00
200909	2020	3,635	10.000.000,00	0	10.000.000,00	324.660,27	0,00
201001	2020	3,415	17.000.000,00	0	17.000.000,00	30.220,41	0,00
201002	2020	3,415	3.000.000,00	0	3.000.000,00	5.333,01	0,00
201006	2020	2,35	5.000.000,00	0	5.000.000,00	96.937,50	0,00
201305	2020	2,225	10.000.000,00	0	10.000.000,00	161.541,10	0,00
201902	2021	-0,336	10.000.000,00	0,00	0,00	-33.600,00	10.000.000,00
201104	2021	3,14	2.700.000,00	0	0,00	84.780,00	2.700.000,00
201202	2021	2,348	20.000.000,00	0	0,00	469.600,00	20.000.000,00
201402	2021	1,185	10.000.000,00	0	0,00	118.500,00	10.000.000,00
201105	2022	2,84	20.000.000,00	0	0,00	568.000,00	20.000.000,00
201802	2022	0,215	10.000.000,00	0,00	0,00	21.500,00	10.000.000,00
199801	2023	5,52	2.541.169,09	0	635.292,31	112.607,67	1.905.876,78
200306	2023	4,99	5.000.000,00	0	0,00	249.500,00	5.000.000,00
201301	2023	2,35	25.000.000,00	0	0,00	587.500,00	25.000.000,00
201401	2023	1,49	10.000.000,00	0	0,00	149.000,00	10.000.000,00
200404	2024	4,74	5.000.000,00	0	0,00	237.000,00	5.000.000,00
201502	2024	1,238	10.000.000,00	0,00	0,00	123.800,00	10.000.000,00
201601	2024	0,58	20.000.000,00	0,00	0,00	116.000,00	20.000.000,00

201905	2024	0	10.000.000,00	0,00	0,00	0,00	10.000.000,00
201501	2025	0,89	20.000.000,00	0,00	0,00	178.000,00	20.000.000,00
201603	2025	0,575	15.000.000,00	0,00	0,00	86.250,00	15.000.000,00
201602	2026	0,68	15.000.000,00	0,00	0,00	102.000,00	15.000.000,00
201801	2026	0,769	20.000.000,00	0,00	0,00	153.800,00	20.000.000,00
201701	2027	1,02	15.000.000,00	0,00	0,00	153.000,00	15.000.000,00
201702	2027	0,965	10.000.000,00	0,00	0,00	96.500,00	10.000.000,00
201803	2028	1,075	20.000.000,00	0,00	0,00	215.000,00	20.000.000,00
201903	2028	0	20.000.000,00	0,00	0,00	0,00	20.000.000,00
201901	2029	0,9	20.000.000,00	0,00	0,00	180.000,00	20.000.000,00
201904	2029	0,12	10.000.000,00	0,00	0,00	12.000,00	10.000.000,00
201906	2029	0,197	10.000.000,00	0,00	0,00	19.700,00	10.000.000,00
200814	2030	4,075	10.000.000,00	0	0,00	407.500,00	10.000.000,00
201004	2030	4,08	7.900.000,00	0,00	0,00	322.320,00	7.900.000,00
200701*	2037	2,726	5.000.000,00	0,00	5.000.000,00	11.358,33	0,00
199905	2039	5,6	419.381,93	0,00	11.899,95	23.317,43	407.481,98
200810	2038	4,9	10.000.000,00	0,00	0,00	490.000,00	10.000.000,00
199906	2039	5,6	453.509,63	0,00	12.868,35	25.214,90	440.641,28
200904	2039	2,535	20.000.000,00	0,00	0,00	507.000,00	20.000.000,00
201008	2060	2,525	25.000.000,00	0,00	0,00	631.250,00	25.000.000,00
201201	2062	2,758	20.000.000,00	0,00	0,00	551.600,00	20.000.000,00
202001	2026	0,245		20.000.000,00	0	34.980,56	20.000.000,00
			495.314.060,65	20.000.000,00	66.960.060,61	8.125.290,90	448.354.000,04

*Bij
renteherzieningsmoment
afgelost

Bijlage J

Incidentele lasten en baten

4.10 Incidentele lasten en baten

In dit overzicht zijn de incidentele baten en lasten vermeld. Deze baten en lasten hebben betrekking op de exploitatiebegroting, zijn in de programma's opgenomen en beïnvloeden het structurele jaarrekeningresultaat.

x € 1.000,-

			Begroting 2020		Realisatie 2020	
programma	**taakveld**	**Omschrijving**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**
01	**0.3**	Verkooptaakstelling vastgoed	1.630		1.588	
divers	**divers**	Compensatie Rijk en Provincie en VNOG corona			9.612	
	divers	extra uitgaven Corona incidentele lasten				6.807
	divers	gederfde inkomsten Corona			-3.133	
01	**0.64**	Precario netwerkbeheerders incidenteel	7.500		7.626	
01	**0.8**	ZW-poort PPS Veldekster			-392	311
01	**0.8**	Kanaalzone PPS pilot zuid			-384	367
01	**0.8**	Vastgoed maatschappelijke doeleinden		615		110
01	**0.8**	toevoeging voorziening dubieuze debiteuren				608
01	**0.8**	Teruggave BTW kosten op reintegratie na bezwaar			4.100	
01	**0.9**	VPB: het nadeel 2020 bedraagt € 318.000 en heeft betrekking op de jaren 2019 en 2020				318
divers	**divers**	Projecten BROA	2.417	4.057	8.629	2.290
03	**2.1**	Voordeel innovatief vervoer				-400
03	**2.1**	Herstelwerkzaamheden bij aanleg van glasvezel	461		558	245
03	**2.1**	Subsidie fietsenstalling NS			127	
03	**2.1**	Verhuuropbrengsten appartementen boven rijwielstalling Paslaan			84	
05	**4.2**	extra afschrijvingen/ desinvesteringen inclusief opstallen DHG			2.203	11.720
05	**4.2**	Terugvordering subsidie 2018			452	
05	**6.2**	teruggave uit de reserve CJG			1.000	
06	**6.3**	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers inclusief uitvoeringskosten (Tozo)			21.060	19.800
08	**5.2**	SPUK-uitkering in vz SPUK; afhankelijk van fiscale uitspraak positie Accres			958	958
09	**8.1**	Inrichting Zwitsalpark		393		486

09	8.1	Op het budget voor het uitkopen van eigenaren van woningen die onder hoogspanningslijnen zijn gevestigd hielden we een substantieel bedrag over. Omdat de regeling tot eind 2021 doorloopt en wij nog niet in kunnen schatten hoeveel gebruik hiervan wordt gemaakt hevelen wij het resterende bedrag van € 1,86 miljoen over naar volgend jaar.	1.998	1.998	14	14
divers	0.10	mutatie reserves	31.720	22.951	44.224	55.951
		Totaal	44.096	41.381	96.739	110.739

Onder incidentele baten en lasten verstaan wij:

- Projecten
- Subsidies voor een bepaalde tijd
- (De realisatie van) budgetten die tijdelijk zijn toegekend
- (De realisatie van) budgetten die structureel zijn geweest, maar eindigen
- Alle stortingen in en onttrekking uit reserves

Toelichting

Programma 1:
Hier betreffen de incidentele baten en lasten projecten en een subsidie. Het grootste deel is de precario netwerkbeheerders, deze komt op termijn te vervallen.

Programma 3:
De incidentele baten en lasten betreffen projecten en de subsidies die daarmee samenhangen.

Programma 4:
De incidentele baten en lasten betreffen projecten en de subsidies die daarmee samenhangen.

Programma 5:
Bij dit programma bestaan de incidentele baten en lasten uit projecten, subsidies/bijdragen en vrijvallende balansposten.

Programma 7:
De incidentele baten en lasten betreffen projecten.

Programma 8:
De incidentele baten en lasten betreffen projecten en de subsidies die daarmee samenhangen.

Programma 9:
De incidentele baten en lasten betreffen projecten en de subsidies die daarmee samenhangen.

Bijlage K

Overzichten lasten en baten per taakveld

bedragen x € 1.000,-

Taakveld/programma	Begroting 2020			Rekening 2020			Verschil		
	Lasten	Baten	Verschil	Lasten	Baten	Verschil	Lasten	Baten	Verschil
99 Resultaat									
Resultaat Resultaat				17.068		-17.068	17.068		-17.068
Sub-totaal				**17.068**		**-17.068**	**17.068**		**-17.068**
0.1 Bestuur									
Programma 1 Bestuur, inwoners en geld	9.889	121	-9.767	9.281	169	-9.111	-608	48	656
Sub-totaal	**9.889**	**121**	**-9.767**	**9.281**	**169**	**-9.111**	**-608**	**48**	**656**
0.10 Mutaties reserves									
Programma 1 Bestuur, inwoners en geld	17.018	10.845	-6.173	20.553	19.577	-976	3.535	8.732	5.197
Programma 2 Veiligheid		100	100	312	100	-212	312		-312
Programma 3 Openbare ruimte	60	2.151	2.091	1.346	1.912	566	1.286	-239	-1.525
Programma 4 Milieu	2.529	2.743	214	8.555	2.300	-6.255	6.026	-443	-6.469
Programma 5 Jeugd en onderwijs		4.669	4.669	2.282	3.738	1.455	2.282	-931	-3.214
Programma 6 Apeldoorn activeert		145	145	3.396	145	-3.250	3.396		-3.395
Programma 7 Maatschappelijke ondersteuning		92	92	797	92	-705	797		-797
Programma 8 Cultuur, erfgoed, evenementen en sport	17	201	184	897	204	-693	880	3	-877
Programma 9 Door! met de buitenstad	3.033	8.212	5.179	15.180	15.887	706	12.147	7.675	-4.473
Paragraaf bedrijfsvoering	293	2.561	2.268	1.904	2.783	879	1.611	222	-1.389
Sub-totaal	**22.950**	**31.719**	**8.769**	**55.222**	**46.738**	**-8.485**	**32.272**	**15.019**	**-17.254**
0.2 Burgerzaken									
Programma 1 Bestuur, inwoners en geld	3.860	1.929	-1.932	3.056	1.574	-1.482	-804	-355	450
Sub-totaal	**3.860**	**1.929**	**-1.932**	**3.056**	**1.574**	**-1.482**	**-804**	**-355**	**450**
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden									
Programma 1 Bestuur, inwoners en geld	3.024	2.734	-290	3.073	2.698	-375	49	-36	-85
Programma 9 Door! met de buitenstad									
Sub-totaal	**3.024**	**2.734**	**-290**	**3.073**	**2.698**	**-375**	**49**	**-36**	**-85**
0.4 Overhead									
Paragraaf bedrijfsvoering	69.361	5.332	-64.029	65.483	4.683	-60.800	-3.878	-649	3.229
Sub-totaal	**69.361**	**5.332**	**-64.029**	**65.483**	**4.683**	**-60.800**	**-3.878**	**-649**	**3.229**
0.5 Treasury									
Programma 1 Bestuur, inwoners en geld	10.468	12.841	2.373	9.734	10.991	1.257	-734	-1.850	-1.116

Sub-totaal	**10.468**	**12.841**	**2.373**	**9.734**	**10.991**	**1.257**	**-734**	**-1.850**	**-1.116**
0.61 OZB Woningen									
Programma 1 Bestuur, inwoners en geld	1.976	25.556	23.580	1.979	25.381	23.402	3	-175	-178
Sub-totaal	**1.976**	**25.556**	**23.580**	**1.979**	**25.381**	**23.402**	**3**	**-175**	**-178**
0.62 OZB Niet-woningen									
Programma 1 Bestuur, inwoners en geld		28.098	28.098		27.590	27.590		-508	-508
Sub-totaal		**28.098**	**28.098**		**27.590**	**27.590**		**-508**	**-508**
0.63 Parkeerbelasting									
Programma 3 Openbare ruimte		4.116	4.116	11	2.177	2.166	11	-1.939	-1.950
Sub-totaal		**4.116**	**4.116**	**11**	**2.177**	**2.166**	**11**	**-1.939**	**-1.950**
0.64 Belastingen overig									
Programma 1 Bestuur, inwoners en geld	86	9.681	9.595	91	8.990	8.899	5	-691	-696
Sub-totaal	**86**	**9.681**	**9.595**	**91**	**8.990**	**8.899**	**5**	**-691**	**-696**
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds									
Programma 1 Bestuur, inwoners en geld		346.032	346.032		356.955	356.955		10.923	10.923
Sub-totaal		**346.032**	**346.032**		**356.955**	**356.955**		**10.923**	**10.923**
0.8 Overige baten en lasten									
Programma 1 Bestuur, inwoners en geld	-3.143	347	3.489	1.184	524	-660	4.327	177	-4.149
Sub-totaal	**-3.143**	**347**	**3.489**	**1.184**	**524**	**-660**	**4.327**	**177**	**-4.149**
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)									
Programma 1 Bestuur, inwoners en geld				318		-318	318		-318
Sub-totaal				**318**		**-318**	**318**		**-318**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer									
Programma 2 Veiligheid	12.479	344	-12.135	12.217	345	-11.872	-262	1	263
Sub-totaal	**12.479**	**344**	**-12.135**	**12.217**	**345**	**-11.872**	**-262**	**1**	**263**
1.2 Openbare orde en veiligheid									
Programma 2 Veiligheid	4.859	950	-3.909	4.442	858	-3.585	-417	-92	324
Programma 3 Openbare ruimte	205	79	-126	195	30	-164	-10	-49	-38
Sub-totaal	**5.064**	**1.029**	**-4.035**	**4.637**	**888**	**-3.749**	**-427**	**-141**	**286**
2.1 Verkeer en vervoer									
Programma 3 Openbare ruimte	17.641	2.078	-15.563	15.768	2.198	-13.570	-1.873	120	1.993
Sub-totaal	**17.641**	**2.078**	**-15.563**	**15.768**	**2.198**	**-13.570**	**-1.873**	**120**	**1.993**
2.2 Parkeren									
Programma 3 Openbare ruimte	4.248	10	-4.238	4.288	221	-4.066	40	211	172

Sub-totaal	**4.248**	**10**	**-4.238**	**4.288**	**221**	**-4.066**	**40**	**211**	**172**
2.5 Openbaar vervoer									
Programma 3 Openbare ruimte	65		-65	63		-63	-2		2
Sub-totaal	**65**		**-65**	**63**		**-63**	**-2**		**2**
3.1 Economische ontwikkeling									
Programma 9 Door! met de buitenstad	3.303	540	-2.763	2.524	349	-2.175	-779	-191	588
Sub-totaal	**3.303**	**540**	**-2.763**	**2.524**	**349**	**-2.175**	**-779**	**-191**	**588**
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur									
Programma 9 Door! met de buitenstad	6.405	6.665	260	3.638	7.553	3.915	-2.767	888	3.655
Sub-totaal	**6.405**	**6.665**	**260**	**3.638**	**7.553**	**3.915**	**-2.767**	**888**	**3.655**
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen									
Programma 6 Apeldoorn activeert	624	70	-554	556	89	-467	-68	19	87
Programma 9 Door! met de buitenstad	402	399	-3	345	333	-11	-57	-66	-8
Sub-totaal	**1.026**	**469**	**-557**	**901**	**422**	**-478**	**-125**	**-47**	**79**
3.4 Economische promotie									
Programma 1 Bestuur, inwoners en geld	1.128	2.057	929	1.006	1.113	106	-122	-944	-823
Sub-totaal	**1.128**	**2.057**	**929**	**1.006**	**1.113**	**106**	**-122**	**-944**	**-823**
4.2 Onderwijshuisvesting									
Programma 5 Jeugd en onderwijs	19.426	809	-18.617	24.597	1.253	-23.345	5.171	444	-4.728
Sub-totaal	**19.426**	**809**	**-18.617**	**24.597**	**1.253**	**-23.345**	**5.171**	**444**	**-4.728**
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken									
Programma 5 Jeugd en onderwijs	12.298	5.601	-6.696	9.849	5.201	-4.647	-2.449	-400	2.049
Programma 6 Apeldoorn activeert	1.890	1.748	-142	1.776	1.689	-87	-114	-59	55
Sub-totaal	**14.188**	**7.349**	**-6.838**	**11.625**	**6.890**	**-4.734**	**-2.563**	**-459**	**2.104**
5.1 Sportbeleid en activering									
Programma 8 Cultuur, erfgoed, evenementen en sport	1.747		-1.747	1.472	27	-1.445	-275	27	302
Sub-totaal	**1.747**		**-1.747**	**1.472**	**27**	**-1.445**	**-275**	**27**	**302**
5.2 Sportaccommodaties									
Programma 8 Cultuur, erfgoed, evenementen en sport	11.293	4.521	-6.771	12.594	5.546	-7.048	1.301	1.025	-277
Sub-totaal	**11.293**	**4.521**	**-6.771**	**12.594**	**5.546**	**-7.048**	**1.301**	**1.025**	**-277**
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie									
Programma 1 Bestuur, inwoners en geld	54		-54	33		-33	-21		21

Programma 8 Cultuur, erfgoed, evenementen en sport	12.312	2.684	-9.628	11.800	2.765	-9.035	-512	81	593
Sub-totaal	**12.366**	**2.684**	**-9.682**	**11.833**	**2.765**	**-9.068**	**-533**	**81**	**614**
5.4 Musea									
Programma 8 Cultuur, erfgoed, evenementen en sport	2.509	1.090	-1.418	2.374	1.088	-1.286	-135	-2	132
Sub-totaal	**2.509**	**1.090**	**-1.418**	**2.374**	**1.088**	**-1.286**	**-135**	**-2**	**132**
5.5 Cultureel erfgoed									
Programma 8 Cultuur, erfgoed, evenementen en sport	982		-982	995	114	-882	13	114	100
Sub-totaal	**982**		**-982**	**995**	**114**	**-882**	**13**	**114**	**100**
5.6 Media									
Programma 8 Cultuur, erfgoed, evenementen en sport	5.813		-5.813	5.813		-5.813			
Sub-totaal	**5.813**		**-5.813**	**5.813**		**-5.813**			
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie									
Programma 3 Openbare ruimte	14.821	1.680	-13.141	14.754	1.459	-13.295	-67	-221	-154
Programma 9 Door! met de buitenstad	1.039		-1.039	1.736	806	-930	697	806	109
Sub-totaal	**15.860**	**1.680**	**-14.180**	**16.490**	**2.265**	**-14.225**	**630**	**585**	**-45**
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie									
Programma 5 Jeugd en onderwijs	7.817	1.769	-6.048	7.425	1.662	-5.763	-392	-107	285
Programma 6 Apeldoorn activeert	131	5	-126	225	1	-224	94	-4	-98
Programma 7 Maatschappelijke ondersteuning	13.925	1.762	-12.162	13.076	2.204	-10.872	-849	442	1.290
Sub-totaal	**21.873**	**3.536**	**-18.336**	**20.726**	**3.867**	**-16.859**	**-1.147**	**331**	**1.477**
6.2 Wijkteams									
Programma 5 Jeugd en onderwijs	6.050	136	-5.914	4.630	297	-4.333	-1.420	161	1.581
Programma 7 Maatschappelijke ondersteuning	13.774	140	-13.634	13.118	420	-12.697	-656	280	937
Sub-totaal	**19.824**	**276**	**-19.548**	**17.748**	**717**	**-17.030**	**-2.076**	**441**	**2.518**
6.3 Inkomensregelingen									
Programma 6 Apeldoorn activeert	70.852	53.400	-17.451	89.271	75.898	-13.373	18.419	22.498	4.078
Sub-totaal	**70.852**	**53.400**	**-17.451**	**89.271**	**75.898**	**-13.373**	**18.419**	**22.498**	**4.078**
6.4 Begeleide participatie									
Programma 6 Apeldoorn activeert	22.359		-22.359	21.691	-92	-21.783	-668	-92	576
Sub-totaal	**22.359**		**-22.359**	**21.691**	**-92**	**-21.783**	**-668**	**-92**	**576**

6.5 Arbeidsparticipatie									
Programma 6 Apeldoorn activeert	11.756	761	-10.995	8.081	846	-7.235	-3.675	85	3.760
Programma 7 Maatschappelijke ondersteuning	198		-198	238		-238	40		-40
Sub-totaal	**11.954**	**761**	**-11.193**	**8.319**	**846**	**-7.473**	**-3.635**	**85**	**3.720**
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)									
Programma 7 Maatschappelijke ondersteuning	5.648	287	-5.361	5.257	181	-5.076	-391	-106	285
Sub-totaal	**5.648**	**287**	**-5.361**	**5.257**	**181**	**-5.076**	**-391**	**-106**	**285**
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+									
Programma 6 Apeldoorn activeert	3.159	278	-2.881	3.205	230	-2.975	46	-48	-94
Programma 7 Maatschappelijke ondersteuning	36.827	952	-35.874	34.231	393	-33.838	-2.596	-559	2.036
Sub-totaal	**39.986**	**1.230**	**-38.755**	**37.436**	**623**	**-36.813**	**-2.550**	**-607**	**1.942**
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-									
Programma 5 Jeugd en onderwijs	42.015		-42.015	44.266	3	-44.263	2.251	3	-2.248
Sub-totaal	**42.015**		**-42.015**	**44.266**	**3**	**-44.263**	**2.251**	**3**	**-2.248**
6.81 Geëscaleerde zorg 18+									
Programma 7 Maatschappelijke ondersteuning	57.805	4.839	-52.966	59.219	3.760	-55.459	1.414	-1.079	-2.493
Sub-totaal	**57.805**	**4.839**	**-52.966**	**59.219**	**3.760**	**-55.459**	**1.414**	**-1.079**	**-2.493**
6.82 Geëscaleerde zorg 18-									
Programma 5 Jeugd en onderwijs	5.400		-5.400	4.545		-4.545	-855		855
Sub-totaal	**5.400**		**-5.400**	**4.545**		**-4.545**	**-855**		**855**
7.1 Volksgezondheid									
Programma 5 Jeugd en onderwijs	4.323		-4.323	4.272		-4.272	-51		51
Programma 7 Maatschappelijke ondersteuning	1.876		-1.876	1.610	60	-1.550	-266	60	326
Sub-totaal	**6.199**		**-6.199**	**5.882**	**60**	**-5.822**	**-317**	**60**	**377**
7.2 Riolering									
Programma 3 Openbare ruimte	8.910	12.552	3.642	8.975	12.427	3.453	65	-125	-189
Sub-totaal	**8.910**	**12.552**	**3.642**	**8.975**	**12.427**	**3.453**	**65**	**-125**	**-189**
7.3 Afval									
Programma 4 Milieu	19.144	24.014	4.871	20.024	24.626	4.602	880	612	-269
Sub-totaal	**19.144**	**24.014**	**4.871**	**20.024**	**24.626**	**4.602**	**880**	**612**	**-269**
7.4 Milieubeheer									
Programma 3 Openbare ruimte	209		-209	341	1	-340	132	1	-131

Programma 4 Milieu	9.141	2.158	-6.983	7.792	8.047	255	-1.349	5.889	7.238
Sub-totaal	**9.350**	**2.158**	**-7.192**	**8.133**	**8.048**	**-85**	**-1.217**	**5.890**	**7.107**
7.5 Begraafplaatsen en crematoria									
Programma 3 Openbare ruimte	3.179	3.613	434	3.125	3.501	376	-54	-112	-58
Sub-totaal	**3.179**	**3.613**	**434**	**3.125**	**3.501**	**376**	**-54**	**-112**	**-58**
8.1 Ruimtelijke ontwikkeling									
Programma 9 Door! met de buitenstad	8.404	2.295	-6.108	6.857	2.091	-4.766	-1.547	-204	1.342
Sub-totaal	**8.404**	**2.295**	**-6.108**	**6.857**	**2.091**	**-4.766**	**-1.547**	**-204**	**1.342**
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)									
Programma 2 Veiligheid	48		-48				-48		48
Programma 9 Door! met de buitenstad	12.378	11.431	-947	12.991	16.319	3.328	613	4.888	4.275
Sub-totaal	**12.426**	**11.431**	**-995**	**12.991**	**16.319**	**3.328**	**565**	**4.888**	**4.323**
8.3 Wonen en bouwen									
Programma 9 Door! met de buitenstad	5.805	4.919	-886	5.643	5.064	-579	-162	145	307
Sub-totaal	**5.805**	**4.919**	**-886**	**5.643**	**5.064**	**-579**	**-162**	**145**	**307**
Totaal	**625.147**	**625.142**	**2**	**679.443**	**679.446**	**5**	**54.296**	**54.304**	**3**

Bijlage L

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Bijlage M

EMU

	Omschrijving	Realisatie
	Bedragen * € 1.000	2020
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	17.068
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	28.373
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	715
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	30.361
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	5.132
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:	5.720
	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	12.133
8	Baten bouwgrondexploitatie:	39.655
	Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	
	Verkoop van effecten:	
11	Verkoop van effecten:	
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	Nee
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	
	Berekend EMU-saldo	54.169